BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 | Sibiu, 1 ianuarie 1970 | Nr. 1—2

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

1. Legea lui Hristos

Doresc ca prin aceste rînduri şi altele ce se vor tipări — să stau de vorbă, de la inimă la inimă, cu credincioşii de pe aceste plaiuri. Să stau de vorbă în reculegere şi rugăciune — despre „credinţa noastră". Adică, nu despre ceva necunoscut, despre care auzim acum, ci despre credinţa în care trăim, pe care o cunoaştem, pe care o iubim. Ea e credinţa noastră, a ierarhilor, preoţilor şi credincioşilor. Ea e a tuturor credincioşilor români, care au crezut în trecut şi cred astăzi în Iisus Hristos, în Evanghelia Lui cea sfîntă, în Biserica dreptmăritoare a lui Hristos Domnul.

E credinţa noastră — pentru că am primit-o de la Sfîntul Apostol Andrei şi de la ucenicii Sfinţilor Apostoli. Ea a venit din Răsărit, de la Ierusalim, unde a propovăduit Iisus Hristos, din Asia Mică, din Sudul Dunării — unde s-a răspîndit prin propovăduirea Sf. Ap. Pavel şi altor Sf. Apostoli. Aşa că credinţa noastră e apa cea curată, apa vie, care izvorăşte din Iisus Hristos şi din care toţi cei ce se împărtăşesc dobîndesc viaţa veşnică. Această credinţă au primit-o în inima lor strămoşii noştri în sec. II—IV şi aşa s-a legat de sufletul poporului român, încît — cu vremea — a primit numele de lege românească.

E, deci, credinţa noastră — pentru că e credinţa moşilor şi strămoşilor noştri, care secole întregi au trăit în această credinţă. Ea le-a fost sprijin în necazuri, lumină în încercări, izvor de bucurie, de biruinţă. Ea ne-a ajutat să fim toţi una, deşi eram împărţiţi în trei „ţări", ne-a dat cele dintîi cărţi scrise şi tipărite în limba română, cele dintîi şcoli româneşti, începuturile artei şi literaturii române. Ea a fost alături de poporul nostru în toate împrejurările, în lupta lui pentru unitate, pentru libertate, dreptate socială şi progres.

Noi ţinem la această credinţă, ca la o comoară nepreţuită, pentru că ea e dată de Iisus Hristos şi răspîndită de Sfinţii Apostoli şi de ucenicii lor, pentru că ea e o moştenire, o zestre scumpă, lăsată nouă de strămoşi. Ea este Evanghelia lui Hristos trăită de înaintaşii noştri, e legea însufleţită de Duhul lui Hristos, e legea în care bate sufletul strămoşilor, sufletul acestui pămînt. De aceea o simţim „a noastră", împletită deplin cu sufletul nostru, cu viaţa noastră.

Dar ca legea lui Hristos, legea strămoşească, să fie cu adevărat a noastră, nu e destul s-o primim de la strămoşi, de la părinţi, ci e nevoie ca fiecare credincios să o cunoască bine, să o iubească, să trăiască după îndrumările ei, după rînduielile ei, după învăţăturile ei. Aşa cum se aprinde flacăra din altă flacără, aşa înaintaşii noştri ne-au transmis flacăra credinţei, dar această flacără noi înşine trebuie să o îngrijim, să facem ca ea să ne aprindă toată fiinţa şi să devină izvor de lumină, de mîntuire, de viaţă nouă.

Acesta e motivul pentru care îndrăznesc aici să stau de vorbă cu credincioşii despre credinţa noastră, a tuturor celor ce ţinem de legea strămoşească: să păşim pe urmele lui Hristos, pe urmele Sfinţilor Apostoli, pe urmele înaintaşilor noştri, să ne cunoaştem legea, să o trăim, şi trăind-o să fim lucrători la înnoirea continuă a vieţii noastre, la mersul înainte al poporului nostru, al omenirii. Căci credinţa noastră, deşi e veche, e totuşi — ca lege a lui Hristos, cel veşnic viu — mereu izvor de înnoire şi ne ajută să fim oameni noi în vremuri noi.

✝ **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

An nou — făptură nouă

Ne aflăm la început de an nou, cînd fiecare om cuminte îşi face o scurtă dare de seamă în faţa conştiinţei sale, asupra drumului parcurs într-un an de zile, cu umbrele şi luminile lui, şi, trăgînd concluziile sau învăţămintele cuvenite, priveşte înrecrător înainte spre a urca pe noi trepte, pe noi scări ale împlinirii vieţii sale.

Acest apus şi, în acelaşi timp, răsărit de nou an pune probleme de conştiinţă în primul rînd creştinului, credinciosului Bisericii noastre. Pe noi, cei ce mărturisim pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos după Legea strămoşească, înnoirea anului ne cheamă parcă mai insistent ca oricînd la înnoirea făpturii noastre. „Făptura cea nouă", despre care Sf. Apostol Pavel ne vorbeşte de atîtea ori (Gal. 6, 15; Ef. 4, 24) — ca fiind supremul scop pe care trebuie să-l urmărim ca creştini adevăraţi — acum, la început de cărare nouă, ne îmbie mai stăruitor s-o împlinim în fiinţa noastră.

„Venind El însuşi — Iisus —, a adus cu Sine înnoirea întregii lumi", spune Sf. Irineu. De aceea, semnificativ este şi faptul că ieşirea Mîntuitorului la propovăduire pare a fi coincis, într-o oarecare măsură, după cronologia noastră de astăzi, cu început de an nou, lucru pe care ni-l aminteşte Evanghelia rînduită a se citi în Duminica după Botezul Domnului (Matei 4, 12—17). Nu fără tîlc apoi, luna ianuarie, din punctul vedere al Bisericii noastre, este luna marilor dascăli şi Părinţi ai Ortodoxiei: Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigorie al Nisei, Sf. Teodosie cel Mare, Sf. Antonie cel Mare, Sf. Atanasie şi Chiril al Alexandriei ş. a.

Făptura cea nouă este, în primul rînd, „îmbrăcată în Iisus Hristos" (Gal. 3, 27), adică trebuie să poarte mereu în sine veşmintele luminate ale virtuţilor, care străluceau atît de puternic în făptura divin-umană a lui Iisus-Hristos; veşmîntul dragostei de Dumnezeu şi de oameni, veşmîntul dreptăţii, al cinstei, al blîndeţei, al muncii cinstite şi ziditoare, al păcii, al jertfelniciei etc. În această privinţă făptura cea nouă urmează continuu îndemnul Sf. Ignatie Teoforul, care ne spune: „Îndepărtaţi aluatul cel rău, învechit şi acrit, şi prefaceţi-vă în aluat nou, care este Iisus Hristos".

Făptura cea nouă, tot după cuvîntul Sf. Apostol Pavel, se străduieşte „pururea spre lucrul cel bun" (Gal. 4, 18). De aceea, această făptură este sămînţa căzută în pămîntul cel bun din Pilda semănătorului, care aduce roadă însutită şi înmiită. Prin această roadă, ea este izvor de bucurie pentru cei din jurul său. Desigur nu prin glume găunoase, ci prin sfaturi, poveţe şi fapte de ajutorare.

Făptura cea nouă nu trăieşte, nu poate trăi numai pentru sine, pentru interesele sale înguste, pentru pîntecul său, ci ea se revarsă mereu în afară în acte de dăruire şi zidire omenească, împlinindu-şi cu conştiinciozitate îndatoririle sale, lucrînd „ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni" (Col. 3, 23).

Cel ce caută să se înnoiască mereu în Iisus Hristos ştie, tot după îndemn apostolesc, că are obligaţia de a „purta sarcinile" care îi revin. Mai ştie de asemenea că fiecare din noi avem obligaţia de-a purta în lume o anumită povară, potrivit cu puterea şi capacitatea fiecăruia, că este un păcat de neiertat, ba chiar o crimă faptul de-a căuta să te strecori prin viaţă fără osteneală, fără sudoare, numai consumînd şi nimic dînd sau puţin dînd. Cel ce caută să-şi înnoiască făptura sa lăuntrică, ştie că marele car al vieţii trebuie împins înainte, de toate generaţiile, spre noi zări de lumină, progres şi bucurie, aşa cum şi înaintaşii noştri l-au adus pînă în punctul din care l-am preluat noi.

Ca unul care are conştiinţa că sîntem numai nişte călători vremelnici pe plaiurile minunatei noastre planete, care este Pămîntul, că „nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe cea care va să fie" (Evrei 13, 14), omul cel nou sau făptura cea nouă, despre care ne grăieşte Sf. Apostol Pavel, nu se leagă cu tot dinadinsul de bunurile pămînteşti, deoarece nu le consideră niciodată scopuri, idealuri, ci simple mijloace pentru realizarea unor idealuri mai înalte, de desăvîrşire a fiinţei sale, de creaţie, de înfăptuire a cît mai multe lucruri de zidire, a cît mai multe fapte de omenie. Aşa se face că în faţa vieţii, cu toate laturile ei, în faţa durerii, în faţa bucuriei, în faţa răului, în faţa semenului, în faţa oricărui popor şi a oricărei probleme care poate să se ivească în cale, făptura cea nouă vede, cugetă, voieşte şi lucrează ca Iisus Hristos pe care îl urmează.

Aceasta şi pentru că cel ce-şi pune cu toată seriozitatea problema înnoirii făpturii sale ştie că paşii săi, viaţa sa întreagă se desfăşoară sub privirile permanent treze, atotpătrunzătoare şi atotştiutoare ale lui Dumnezeu. De aceea el îşi cîntăreşte, îşi controlează mereu fiecare gînd, fiecare vorbă, fiecare gest, fiecare privire, fiecare faptă, amintindu-şi în această privinţă şi de sfaturile Sf. Ioan Gură de Aur, care zice: „Nu-ţi este îngăduit, iubite, să trăieşti în nepăsare! Pune-ţi legi şi îndreptare, ca să săvîrşeşti toate faptele tale aşa cum trebuie! Fii cu luare aminte şi pază chiar faţă de faptele pe care le socoteşti indiferente".

Făptura cea nouă, mai presus de toate, gîndeşte şi acţionează nu pentru vreo răsplată oarecare, ci dintr-o curată şi fierbinte dragoste de Dumnezeu, aşa cum un copil caută să facă numai bucurii părinţilor săi din dragostea pe care le-o poartă.

(Continuare în pag. 3)

12382

Botezul Domnului

Sfînta noastră Biserică, potrivit tradiției moștenite din primele veacuri creștine, a orînduit ca sărbătoarea Botezului Domnului să se prăznuiască în ziua de 6 ianuarie, iar începutul ținerii acestei sărbători, ce face parte din cele douăsprezece praznice împărătești, datează cel puțin din veacul al III-lea, dacă nu chiar mai dinainte. În legătură cu această sărbătoare, instituită în amintirea Botezului pe care Domnul Iisus Hristos l-a primit în Iordan, de la Ioan, mai înainte de a păși în activitatea Sa publică, amintim faptul că deodată cu ea, pînă pe la mijlocul veacului al IV-lea, se prăznuia în Răsărit și Nașterea Domnului. Prăznuirea Nașterii Domnului la 25 decembrie, în Biserica răsăriteană, s-a generalizat abia la sfîrșitul veacului al IV-lea, căci fericitul Ioan Cassian, care a trăit în acest veac, ne spune că, pe vremea sa, toate provinciile Egiptului prăznuiau deodată, la 6 ianuarie, atît Nașterea, cît și Botezul Domnului.

Faptul istoric al Botezului Domnului în Iordan, e redat de către primele trei evanghelii (Matei 3, 13—17; Marcu 1, 9—11; Luca 3, 21—22), iar evanghelia lui Ioan reproduce, în legătură cu Botezul Domnului, mărturia Sf. Ioan Botezătorul despre pogorîrea Duhului Sfînt în chip de porumb, asupra Lui Iisus Hristos (Ioan 1, 32—34). După relatările evangheliilor, Botezul Domnului s-a petrecut astfel:

Din încredințarea Duhului Sfînt, Sf. Ioan Botezătorul a ieșit lîngă rîul Iordanului, chemînd poporul să se boteze cu apă, deci să primească botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor. Acesta era însă un botez simbolic, fapt recunoscut de însuși Ioan Botezătorul, care, pentru ca poporul să nu-l confunde cu Hristos pe care îl așteptau, îi lămurește pe cei ce veneau să primească botezul său, prin următoarele cuvinte: „Eu vă botez cu apă, dar vine cel mai tare decît mine, căruia eu nu sînt vrednic să-i dezleg cureaua încălțămintelor lui. Acela vă va boteza cu Duh Sfînt și cu foc“ (Luca 3, 16). Cei ce se botezau cu acest botez, își luau angajamentul să nu mai păcătuiască, dar el n-avea puterea de a ierta păcatele. Așa dar, numele de botezul pocăinței „întru iertarea păcatelor“ trebuie înțeles în sensul că toți cei ce se botezau cu acest botez făceau pocăință, schimbîndu-și viața de mai înainte, spre a primi astfel, din partea Domnului, iertarea păcatelor.

Sf. Ioan a început a boteza în anul al 15-lea al domniei împăratului roman Tiberiu, în care timp, procurator al Iudeei era Ponțiu Pilat, iar tetrarh Irod, fiul lui Irod cel mare. Mîntuitorul Hristos n-avea nevoie de acest botez, la care erau chemați numai cei ce se hotărau să se pocăiască, primindu-l ca pe o dovadă de sinceritate a hotărîrii lor, dar supunîndu-se acestui botez, a voit, pe de o parte, să confirme El însuși misiunea Sf. Ioan Botezătorul de Înaintemergător al Său, iar pe de altă parte, a voit ca prin el să sfințească natura apelor pentru sfințirea oamenilor, deschizînd astfel ușa spre botezul Noului Testament, din apă și din Duh (Ioan 3, 3—5). Cu toate că Sf. Ioan Botezătorul nu-l văzuse pe Iisus niciodată, Duhul Sfînt i-a descoperit că El este Mesia, de aceea, cînd Mîntuitorul i-a cerut să-l boteze, acesta a zis către Domnul: „Eu am trebuință să mă botez de la tine și tu vii la mine?“ Domnul însă i-a răspuns: „Lasă acum, căci așa se cade să plinim toată dreptatea“ (Matei 3, 14—15). Abia atunci îndrăznește Sf. Ioan să împlinească dorința Mîntuitorului și astfel îl botează. Și ieșind Iisus din apă, îndată s-au deschis cerurile, Duhul Sfînt s-a pogorît peste El în chip de porumb și glas din cer s-a auzit zicînd: „Acesta este Fiul meu cel iubit, întru care bine am voit“ (Matei 3, 16—17; Marcu 1, 10—11; Luca 3, 21—22; Ioan 1, 33).

Praznicului Botezului Domnului i se mai spune și arătarea Domnului. Precum ne învață numeroși Sfinți Părinți, acest nume i s-a dat deoarece, cu ocazia Botezului Domnului de către Sf. Ioan, Iisus Hristos a fost arătat lumii ca Fiul lui Dumnezeu prin coborîrea Duhului Sfînt în chip de porumb asupra Lui, ca și prin glasul Tatălui ceresc care l-a mărturisit lumii ca pe Fiul Său cel iubit, întru care bine a voit.

Dar această sărbătoare mai poartă și numele de ziua luminării sau ziua luminilor. Acest nume i s-a dat, deoarece în antichitatea creștină, mulți dintre cei ce se pregăteau pentru botez (catehumeni) primeau botezul în această zi de prăznuire a Botezului Domnului. Și întrucît botezul se numea lumină, iar cei botezați se numeau „cei luminați“, această lumină a botezului pe plan spiritual era însoțită de aprinderea multor luminări în biserică, unde se făcea botezul, luminări ce simbolizau lumina lui Hristos care luminează pe cei botezați. Din acest motiv, în vechile cărți bisericești de cult, Duminica dinainte de Botezul Domnului se numea Duminica înaintea luminării, iar cea de după Botezul Domnului, Duminica după luminare.

În amintirea Botezului Domnului, din vremuri străvechi, în bisericile creștine, încă în ajunul Botezului, se făcea slujba sfințirii celei mari a apei, iar preoții, cu crucea în mînă, vizitau casele credincioșilor, cîntînd troparul și condacul praznicului Botezului: „În Iordan botezîndu-Te, Tu, Doamne...“ și „Arătatu-Te-ai astăzi lumii și lumina Ta, Doamne, s-a însemnat peste noi...“, stropind cu apa sfințită pe credincioși și casele acestora. Despre puterea miraculoasă a acestei ape, care se sfințește și în ziua praznicului, după Sfînta Liturghie, Sf. Ioan Gură de Aur spune următoarele: „Aici se întîmplă o minune, deoarece apa ce se scoate astăzi, nu se strică, ci se ține un an întreg, și adeseori doi și trei ani dupăolaltă, fiind întocmai ca și cea proaspătă, scoasă din fîntînă“.

Prin slujbele dumnezeiești și rînduielile împreunate cu praznicul Botezului, Sfînta noastră Biserică întărește credința creștinilor în Dumnezeu cel unul în Treime, care s-a arătat astfel la Botezul Domnului, în rîul Iordanului, prin aceasta înfrîngînd pentru toate timpurile rătăcirile care negau treimea persoanelor, precum și pe cele care tăgăduiau adevărata întrupare a Domnului, susținînd că Iisus Hristos n-a avut decît trup aparent, nu real.

Dar în legătură cu Botezul Domnului în rîul Iordanului, în veacurile din urmă, s-au ivit între o parte dintre creștini anumite învățături greșite. Astfel, împotriva unor dovezi scripturistice de nedezmințit, și nevoind să se înțeleagă caracterul simbolic al botezului lui Ioan, de asemenea înțelegînd greșit cele ce se spun în evanghelia lui Ioan: „Rabi, cel ce era cu tine dincolo de Iordan, pentru care tu ai mărturisit, iată botează și toți merg către el“ (Ioan 3, 26) și: „Deci cum a înțeles Domnul că au auzit fariseii că Iisus botează și face mai mulți ucenici decît Ioan (deși Iisus însuși nu boteza, ci ucenicii lui), a lăsat Iudeea și s-a dus în Galilea“ (Ioan 4, 1—3), se confundă și identifică botezul lui Ioan cu botezul creștin. Se susține că întrucît îndată după ce Iisus s-a botezat, a început să boteze și el, făcînd mai mulți ucenici decît Ioan, botezul creștin și botezul lui Ioan sînt unul și același lucru, deci nu este deosebire între ele.

Dar dacă citim cu atenție cele ce se cuprind în sfintele Evanghelii, ca și în Faptele Apostolilor în legătură cu botezul, ajungem la următoarele concluzii:

1. Mîntuitorul Iisus Hristos n-a botezat personal cu nici un fel de botez, ci au botezat numai ucenicii Lui (Ioan 4, 2).

2. Botezul cu care botezau ucenicii Săi era același botez cu care boteza Sf. Ioan, deoarece unii dintre ei fuseseră mai înainte ucenici ai lui Ioan (Ioan 1, 35—42). În acea vreme, botezul creștin nici nu era instituit.

3. Mîntuitorul Iisus Hristos nu putea ridica botezul lui Ioan la rangul de botez creștin, deoarece acesta era numai un botez simbolic, care prefigura botezul creștin, fără însă a avea efectul iertării păcatelor. Deosebirea dintre cele două botezuri

(Continuare în pag. 4)

Sfînta Liturghie arhierească la Blaj

Continuînd firul unui bun început făcut în primul an de arhipăstorire, Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a purces vineri, 26 decembrie 1969, a doua zi de Crăciun, la Blaj, istoricul orășel de pe valea Tîrnavelor, pentru a săvîrși Sf. Liturghie în Catedrala Sf. Treime de aici. A fost însoțit de la Sibiu de Prea Sfințitul Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar la Mitropolia Ardealului, P. C. prot. Tr. Belașcu, vicar arhiepiscopesc, P. C. pr. F. Costea, secretar arhiepiscopesc, și de P. C. diaconi I. Bolog și C. Voicu.

Cuvîntul de „bun venit“ a fost rostit de P. C. pr. *A. Teodorescu*, la care a răspuns I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, dînd expresie bucuriei de-a întîlni și în acest an pe preoții și credincioșii din Blaj și împrejurimi, strîns uniți în jurul Bisericii și al credinței străbune.

Sf. Liturghie arhierească s-a săvîrșit în prezența unui număr însemnat de credincioși, care au făcut măreața Catedrală neîncăpătoare. La timpul potrivit din cadrul Liturghiei a fost hirotonit întru preot C. diac. I. Gîrlonța.

După Sf. Liturghie, începutul cuvîntărilor îl face P. C. pr. *A. Teodorescu*, care, în numele preoților și credincioșilor din Blaj și din jur, aduce mulțumită lui Dumnezeu că i-a învrednicit să fie și în acest an în jurul Înalților Ierarhi, rugîndu-se împreună și trăind clipe de neuitat cu prilejul luminatului praznic al Nașterii Domnului.

P. C. vicar *Tr. Belașcu* vorbește credincioșilor despre catedralele din Sibiu, Alba Iulia și Blaj, avînd fiecare hramul Sf. Treimi. Aceste trei catedrale, prin semnificația și importanța lor istorică și bisericească, sînt pilonii care temeinicesc unitatea credinței și Bisericii noastre din Transilvania.

În continuare vorbește Prea Sfințitul Episcop-vicar *Visarion* Rășinăreanu, care dă glas simțămintelor alese și gîndurilor nobile ce animă pe P. S. Sa, acum cînd pentru prima dată a slujit Sf. Liturghie în calitatea de arhiereu în această istorică Catedrală, alături de Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Vorbind despre Nașterea Domnului și despre ceea ce trebuie să reținem din jertfa Mîntuitorului, Prea Sfinția Sa arată, printre altele, că asupra sensului lor ne-a învățat Domnul însuși prin cuvintele testamentare spuse mai înainte de Răstignirea Sa: „Să vă iubiți unii pe alții așa cum eu v-am iubit pe voi“.

Roadele iubirii lui Iisus Hristos se arată în unirea, pacea, înțelegerea dintre toți fiii Bisericii, în care sens P. S. Sa a spus: „Noi am dat ascultare poruncii Domnului Hristos ca una să fim întru El, precum El și cu Tatăl una este. S-a dat ascultare și poruncii neamului nostru, care ne-a chemat la unitate, la frățietate deplină pentru propășirea spirituală și materială a poporului nostru“. „Bunul Dumnezeu să ne ajute — a încheiat P. S. Sa — ca unitatea înfăptuită să devină tot mai profundă, tot mai adîncă pentru preamărirea lui Dumnezeu și fericirea noastră a tuturor“.

Seria cuvîntărilor a fost încheiată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care, după ce dă laudă și mulțumită lui Dumnezeu, că ne-a ajutat ca și în acest an să ne rugăm, să cîntăm și să colindăm împreună; ierarhi, preoți și credincioși, zăbovește cu deosebire asupra familiei creștine, care ni se prezintă ca icoană a familiei dumnezeiești, a Sf. Treimi. Așa cum Dumnezeu este în trei fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, așa și în familie este tata, mama și copilul.

Întărită și sprijinită de duhul dragostei lui Iisus Hristos, familia creștină are o mare valoare atît pentru Biserică cît și pentru poporul din sînul căruia face parte. Căci — spune Î. P. S. Sa — „un popor sănătos, un popor plin de vigoare sufletească și trupească există și se întărește prin familii sănătoase și trupește și sufletește... Răsfoind filele istoriei noastre citim că cu sute de ani în urmă poporul român din aceste părți ale Transilvaniei între altele își arăta vigoarea lui sufletească și trupească prin faptul că avea familii sănătoase, care aveau copii mulți și prin care se înmulțeau mințile și brațele românești.

Vorbind, în continuare, despre marea familie a creștinătății, care este chemată de Iisus Hristos și de timpurile care le trăim ca să depună toate eforturile spre a se apropia și înfrăți, precum și despre marea familie a omenirii, chemată la pace și colaborare, Î. P. S. nostru Mitropolit încheie cu îndemnul părintesc de-a „ne apropia cît mai mult de sfintele altare ale Bisericii, unde este de față Iisus Hristos cu darurile Lui cele dumnezeiești, unde ni se deschide cerul spre a auzi cîntările îngerilor din noaptea sfîntă a Nașterii Domnului. Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace între oameni bună învoire“.

La terminarea Sf. Liturghii Înaltul nostru Arhipăstor a miruit pe toți credincioșii, în timp ce se cînta de strană și credincioși frumoasele noastre colinde strămoșești.

Sf. Liturghie arhierească de la Blaj s-a dovedit a fi și în acest an un minunat prilej de mărturisire și întărire a unității noastre în credința străbună, mijloc important în afirmarea unității poporului nostru și de slujire a Patriei noastre dragi.

Pr. F. Costea

Un deceniu al dezarmării

In numărul de pe decembrie 1969 al răspîndităi reviste „Magazin istoric", pe lîngă alte interesante materiale este cuprins şi articolul întitulat: „Cifre despre războaie", semnat de Petre Iacob, în care sînt redate, pe bază de cercetări realizate de către specialişti, o seamă de date cuprinzînd cu deosebire jertfele umane, pe care le-a înghiţit în decursul vremii crudul şi hidosul zeu al războiului.

Se arată astfel că între anii 1200—1945 „cerul continentului nostru n-a fost niciodată complet senin" şi că în acest interval de peste 7 secole Europa a cunoscut 7111 operaţii militare sau războaie mici sau mai mari.

Napoleon de pildă se lăuda că „poate să-şi permită să cheltuiască 30.000 de oameni lunar", de unde rezultă că armatele lui erau considerate drept monedă, pe care îşi putea îngădui s-o cheltuiască după bunul plac în realizarea ambiţiilor sale militare. Războaiele napoleoniene au şi costat, pe lîngă alte imense comori spirituale şi materiale, peste 560.000 de oameni, la care se adaugă circa 1.200.000 de ostaşi morţi din cauza bolilor, frigului şi foametei.

Ca urmare a dezvoltării mijloacelor de distrugere create de mintea omenească, pierderi în oameni şi bunuri de tot felul şi suferinţe omeneşti care nu pot fi redate de nici un fel de cifre au provocat cu deosebire ultimele două războaie mondiale.

Astfel, primul război mondial a înghiţit 9,5 milioane de vieţi în lupte şi aproximativ 10 milioane de morţi în urma bolilor şi lipsurilor de tot felul.

Al doilea război mondial, în care au fost angajate 72 de ţări cu un efectiv de 110 milioane oameni mobilizaţi, a costat omenirea aproximativ 34—38 milioane de făclii omeneşti stinse pe cîmpurile de luptă sau prin acţiunea de distrugere a unor populaţii de către nazişti, la care se mai adaugă aproape 30 milioane de mutilaţi: militari şi civili, bărbaţi, femei şi copii.

In lumina acestor date vom spune deci cu un gînditor român, care arată că „dacă la popoarele care sînt silite să-şi apere drepturile proprii, războiul poate fi considerat ca o dureroasă necesitate, în schimb, la popoarele care caută să încalce drepturile altora el devine cea mai odioasă dintre crime".

Într-adevăr, cumplita tragedie a războaielor, arătată şi în cifrele de mai sus, a lăsat urme adînci în viaţa popoarelor, care, aşa cum ne dovedesc evenimentele zilelor noastre, nu vor să se mai repete aceste groaznice măceluri. Este adevărat că pacea nu este instaurată în chip deplin în lume, că focare de război mai există în Vietnam, în Orientul Apropiat, focare pe care le dorim cît mai curînd stinse, totuşi după cel de-al doilea război mondial s-au născut şi dezvoltat puternice forţe sociale şi politice, care, ca niciodată, desfăşoară în chip organizat o intensă activitate pentru ca războaiele să dispară definitiv din viaţa omenirii. „Va veni o zi — spunea marele scriitor francez V. Hugo — cînd tunurile nu vor mai fi decît piese de muzeu, arătate oamenilor ca nişte instrumente barbare, de care ei se vor mira că au putut exista vreodată". Prin unirea tuturor forţelor păcii, acest ideal — hrănit de masele largi de oameni, care vor să muncească, să creieze, să aibă privirile cît mai senine, să-şi trăiască în chip paşnic viaţa — este posibil de realizat.

Alături de multe alte popoare, în realizarea acestui nobil scop este angajat şi poporul nostru, cu toate forţele sale. Drept mărturie stau activitatea sa de zidire a unei vieţi cît mai frumoase şi mai drepte pentru toţi cei ce muncesc, cît şi colaborarea, în spiritul respectului şi avantajului reciproc, cu celelalte popoare, la care se adaugă multele iniţiative, în spiritul zidirii păcii în lume, pe care ţara noastră le-a adus în diverse organisme internaţionale.

Pe această linie se înscrie şi „ideea unui deceniu al dezarmării pe perioada 1970—1980", formulată de România şi concretizată într-o rezoluţie a Comitetului politic al Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite. Ideea unui asemenea deceniu a fost formulată de ţara noastră în cadrul tratativelor pentru dezarmare de la Geneva, avînd ca obiectiv imediat dezarmarea nucleară, iar ca scop final dezarmarea generală şi totală.

Înfăptuirea acestei cerinţe duce, pe de o parte, la înlăturarea pericolului unui nou război, iar pe de altă parte sumele enorme pe care le înghit înarmările de tot felul ar permite realizarea mai devreme a unor lucrări puse în slujba binelui general, ar ajuta la înlăturarea atîtor plăgi sociale, la ridicarea ţărilor slab dezvoltate etc.

În ajutorarea acestor ţări mai puţin dezvoltate, ţara noastră a dat de asemenea un mărinimos exemplu, prin aceea că, în cadrul „Anului internaţional al educaţiei — 1970", Guvernul român a oferit Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură — UNESCO, tipărirea gratuită a 30.000 exemplare de abecedare pentru una din ţările în curs de dezvoltare, în care UNESCO aplică programe de alfabetizare.

Fie deci ca acest deceniu în care am păşit să fie nu numai un deceniu al dezarmării, ci şi un deceniu de cît mai multă lumină, de cît mai multă prosperitate spirituală şi materială pentru toate popoarele lumii, un deceniu care să constituie temelia unor cît mai multe, nesfîrşite decenii de pace, de propăşire în bine, de colaborare, de frăţietate, de vieţuire cît mai plină de bucurie pentru toţi oamenii planetei noastre.

T. R.

Informaţii

▪ Între 25 şi 28 noiembrie 1969, Conferinţa Bisericilor europene a organizat la Gwatt (Elveţia) o reuniune de lucru, la care au participat reprezentanţi de culte din întreaga Europă. Această reuniune s-a declarat în favoarea continuării tratativelor asupra dezarmării, interzicerii totale a producerii de arme bacteriologice şi chimice, ratificarea tratatului de neproliferare etc.

Întrunirea a lucrat pe trei grupe de lucru, avînd ca teme: Creştinul şi Biserica sa în slujba păcii, Bisericile în slujba păcii şi Un sistem european de securitate.

▪ Duminică, 21 decembrie 1969, după Sf. Liturghie, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a rostit în faţa credincioşilor din Catedrala mitropolitană o cuvîntare, în care i-a informat asupra evenimentelor mai importante din viaţa Arhiepiscopiei şi a întregii Biserici Ortodoxe Române din ultima perioadă de an, ca de pildă: Binecuvîntarea bisericii din Mag; Sfinţirea bisericii din Cîlnic; Sărbătoarea Institutului Teologic Universitar Protestant din Cluj-Sibiu, cu care prilej oaspeţi străini au vizitat şi Centrul nostru mitropolitan, rămînînd deosebit de impresionaţi de frumuseţea şi bogăţia spirituală a cultului nostru; Adunarea eparhială; Şedinţa Sf. Sinod; Lucrările Adunării Naţionale Bisericeşti ş.a.

▪ Secretarul General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, E. C. Blake, a trimis Bisericilor membre un mesaj de Crăciun, în care arată, printre altele, că Naşterea Domnului este în primul rînd sărbătoarea păcii, că Iisus a ales să trăiască printre masele de jos pentru a da nădejde acestor oameni, condamnînd pe cei ce se încred în bogăţie şi privilegii.

▪ *Cu prilejul aniversării a 100 de ani* de la naşterea lui Gandhi, printre altele evenimentul a fost serbat şi printr-o ceremonie care a avut loc în oraşul Suva, la care au luat parte creştini, hinduşi şi musulmani, ceea ce a exprimat spiritul de frăţietate de care era animat marele bărbat de stat indian.

An nou — făptură nouă

(Urmare din pag. 1)

Are această făptură şi conştiinţa că fiecare faptă bună, fiecare acţiune pozitivă înseamnă o sărbătoare, o frumuseţe, o floare mai mult în lume, o rază de lumină în plus, o adiere de bună mireazmă, încă un fruct în marele pom al vieţii.

Aflîndu-ne deci la început de an nou, la începutul unui drum pe care am făcut doar cîţiva paşi, să luăm ferma hotărîre de a ne însuşi şi noi cît mai multe din trăsăturile care caracterizează făptura cea nouă, astfel încît călătoria anului în curs şi a celor care vor mai veni după el să ne fie cît mai cinstitoare, cît mai îmbucurătoare pentru cei din jurul nostru, cît mai demnă de numele de creştin ortodox pe care îl purtăm.

Gh. Papuc

Adunarea Eparhială

La 7 decembrie 1969 a avut loc, la Sibiu, sesiunea ordinară a Adunării Eparhiale din Arhiepiscopia Ortodoxă Română de Alba-Iulia şi Sibiu, sub preşedinţia Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului şi în prezenţa P. S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanu.

În dimineaţa zilei, membrii Adunării au participat la Sf. Liturghie slujită de un sobor de protopopi, preoţi şi diaconi, în capela Institutului Teologic Universitar, şi la sfîrşitul căreia s-a făcut invocarea Sf. Duh. După aceea, au trecut în sala de lectură a Institutului ,unde aveau să se desfăşoare lucrările Adunării. Lucrărilor le-a premers o cuvîntare a Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* în care a subliniat că activitatea bisericească din cuprinsul Arhiepiscopiei s-a încadrat, în curgerea anului 1969, nu numai în specificul ei, ci şi în viaţa întregii Biserici Ortodoxe Române şi în viaţa Patriei noastre, apoi în mişcarea ecumenistă şi în lupta pentru pace a popoarelor lumii.

Activitatea în Arhiepiscopie s-a axat şi pe linia înfrăţirii cu cultele conlocuitoare, realizîndu-se un progres evident şi în spirit ecumenist.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rezumat şi activitatea desfăşurată de Biserica Ortodoxă Română peste hotare, ca şi contribuţia adusă de profesori ai Institutului Teologic din Sibiu în îmbogăţirea acestei activităţi, subliniind, în mod deosebit, în încheiere, şi „ataşamentul nezdruncinat faţă de Patrie".

Întrîndu-se în ordinea de zi, a fost prezentat Raportul general al Secţiilor unite (referent P. C. vicar Traian Belaşcu, raportor Dl prof. Iorgu D. Ivan), care a oglindit realizările şi evenimentele mai însemnate din cuprinsul Arhiepiscopiei, în anul 1969, realizări care arată că preoţimea şi credincioşii, înfrăţiţi, se străduiesc spre înflorirea Bisericii şi propăşirea Patriei noastre scumpe. Raportul a reliefat şi evenimentele petrecute pe plan general bisericesc şi pe plan extern şi la care Arhiepiscopia a fost prezentă prin reprezentanţi ai săi.

A urmat apoi Raportul general al *Secţiei administrative-bisericeşti* (întocmit de P. C. consilier Ioan Nicoară, raportor fiind P. C. prot. Dr. Vasile Coman-Braşov) şi care a înfăţişat documentat chipul în care s-a desfăşurat viaţa bisericească în Arhiepiscopie în anul 1969. În mod deosebit, raportul a subliniat că preoţimea şi credincioşii s-au dovedit a fi conştienţi de răspunderile pe care ei le au nu numai faţă de Biserică, dar şi în legătură cu făurirea lumii noi, lume de progres nebănuit chiar în trecutul apropiat. Raportul a consemnat cu multă mulţumire alegerea P. S. Episcop Visarion Aştileanu ca vicar al Mitropoliei Ardealului, urîndu-i viaţă îndelungată şi activitate rodnică în slujba Bisericii şi a Patriei.

P. C. prot. Ioan Şarlea (Sărmaş) a prezentat Raportul general al *Secţiei culturale* (întocmit de P. C. consilier Ioan Vlad), care a evidenţiat activitatea culturală-bisericească în cuprinsul Arhiepiscopiei în anul trecut, amintindu-se activitatea de la Institutul Teologic Universitar, a Seminarului Teologic de la Cluj, Cursurile de îndrumare misionară, Conferinţele de orientare, revista „Mitropolia Ardealului", ziarul „Telegraful Român" etc.

Raportul general al *Secţiei economice* (întocmit de dl consilier Dr. Ioan Floca, refernt fiind Iuliu Georgescu), a prezentat situaţia economică-financiară din Arhiepiscopie în anul 1969 şi perspectivele ei pentru viitor.

Această situaţie s-a dovedit prosperă şi promite a fi asemenea şi în viitor.

Remarcăm faptul că la toate rapoartele prezentate au luat cuvînt mulţi membri ai Adunării Eparhiale, aducînd contribuţii substanţiale constructive.

După citirea rapoartelor, P. C. vicar Traian Belaşcu a exprimat aprecieri pozitive asupra lor, iar P. S. Episcop Visarion Răşinăreanu a remarcat atmosfera caldă în care s-au desfăşurat lucrările Adunării Eparhiale.

În numele membrilor mireni ai Adunării Eparhiale, Dl prof. Iorgu Ivan a adus asigurarea că credincioşii din Arhiepiscopie îl vor sprijini pe Î. P. S. Mitropolit în munca ce o desfăşoară pentru promovarea intereselor Bisericii noastre strămoşeşti şi înflorirea Patriei noastre scumpe.

Lucrările Adunării au luat sfîrşit printr-o cuvîntare a I. P. S. Mitropolit Nicolae, în care s-a accentuat îndatorirea preoţimii şi credincioşilor de a-i sluji lui Hristos în Biserică şi prin Biserică, cît şi Patriei, de a sluji pentru pacea şi înflorirea tuturor prin devotament şi dăruire de sine în slujba idealurilor superioare bisericeşti, patriotice şi umanitare.

D. Călugăr

Cumpătare sau zgîrcenie?

Viaţa noastră creştină ne pune diferite probleme printre care şi aceea a cumpătării şi zgîrceniei, între care nu facem totdeauna cuvenita deosebire. De la început spunem deci că între cumpătare şi zgîrcenie se află o cale care desparte o virtute de un păcat. Calea aceasta nu se vede cu ochii trupeşti; ea se lămureşte numai cu înţelegera sufletească de fiecare om cu dreaptă judecată. Numai sufletul dornic de păşire spre desăvîrşirea trăirii în bine, numai mintea ce caută să înţeleagă lucrarea faptelor bune, numai aceasta poate afla linia de demarcaţie dintre cumpătare şi zgîrcenie.

Ca să ne dăm mai bine seama de această deosebire duhovnicească, e nevoie să căutăm învăţătura creştină ortodoxă despre cumpătare şi despre zgîrcenie.

Ce este cumpătarea?

Cumpătarea este virtutea sau deprinderea, prin care creştinul, cu ajutorul harului dumnezeiesc, foloseşte bunurile de trai numai după măsura trebuinţelor sale. Hrana, băutura, îmbrăcămintea, odihna şi alte mijloace de întreţinere se cer folosite numai atît cît sînt de trebuinţă pentru viaţă. Ce este mai mult se socoteşte de cumpătat ca povară, ca un lucru de prisos, dăunător. Creştinul cumpătat se stăpîneşte în toate poftele sale: el nu vorbeşte mult, nu se îmbuibă cu mîncare pînă la prea multă saturare, nu se îmbată. Îmbrăcămintea omului cumpătat e simplă, croită după toată buna-cuviinţă. Astfel spus, prin cumpătare omul biruieşte toate ispitele provenite din prea multă îndestulare, folosind toate bunurile sufleteşti şi trupeşti numai atît cît ele sînt de neapărată trebuinţă pentru viaţa sa.

Sf. Scriptură înseamnă la această virtute cînd zice: „Pentru nesaţ mulţi au pierit; iar cel înfrînat îşi va spori viaţa“ (Is. Sir. 37, 34). Sf. Apostol Pavel zice: „Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrînări şi fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă. Ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi grija de trup să nu o faceţi spre pofte“ (Rom. 13, 13—14).

Foloasele cumpătării răsar pentru cel ce o practică, ca şi boabele de grîu în arătura udată din belşug de ploile toamnei. Ele sînt: întreţinerea sănătăţii trupeşti, păstrarea păcii sufleteşti, petrecerea în bună cuviinţă cu cei din jurul nostru.

Ce este zgîrcenia?

Zgîrcenia este păcatul prin care se calcă legea dumnezeiească a iubirii semenilor; se nedreptăţeşte omul pe sine lipsindu-se uneori de cele trebuincioase, alteori folosind prea puţin din ele. Omul zgîrcit strînge bunuri numai pentru el, se lasă robit de patima setoasă de a avea cît mai mult. În această împlinire de poftă rea, stă păcatul zgîrceniei. Cele de folos pentru viaţa noastră sînt daruri date de Dumnezeu pentru toţi oamenii deopotrivă, nu numai pentru unul sau altul, care se lasă subjugat de această patimă ruşinoasă a zgîrceniei.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos mustră strîngerea zgîrcitului, zicînd: „Nu vă adunaţi comori pe pămînt, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură“ (Matei 6, 19). Împotriva zgîrceniei, proorocul Isaia sfătuieşte să se facă milostenie: „Împarte pîinea ta cu cel flămînd, adăposteşte în casa ta pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l“ (Is. 58, 7)

Roadele amare ale acestei deprinderi rele sînt: Cel zgîrcit se vede chinuit mereu de gîndul agoniselii şi al păstrării. Din noapte în noapte aleargă să adune şi numai să adune. Peste tot locul, inima lui se învăluie cu frica de risipire a celor strînse. Această nelinişte sufletească îi aminteşte viaţa. Zgîrcitul se uită urît la cel ce-i deschide uşa, nu primeşte pe străin, nu caută pe bolnav. Pînă şi pe sine se opreşte, folosind prea puţin din agoniseala sa.

Iată în cîteva cuvinte descrierea pe scurt a unei virtuţi şi a unui păcat. Cumpătarea este virtutea stăpînirii de sine cu un scop bun: zgîrcenia este păcatul stăpînirii de sine cu scop rău.

Deşi se pare că aceste însuşiri sufleteşti se află, una faţă de alta, în vecinătate, totuşi fiecare trăieşte la casa ei, are rostul ei. În aplicarea lor, cumpătatul nu este zgîrcit, cînd nu se îmbuibă pînă la refuz, cînd nu face risipă de bunurile de trai. Nici zgîrcitul nu-i cumpătat atunci cînd nu se hrăneşte pînă la săturare, cînd nu se îmbracă bine, dar în schimb adună averi pentru „molii şi rugină“.

Să facem deci cuvenita deosebire între cumpătare şi zgîrcenie. Cumpătarea deci este o virtute, este o vieţuire chibzuită în toate ale noastre, care ne înalţă sufleteşte şi trupeşte, pe cînd zgîrcenia este o patimă, dăunătoare şi celor care o practică şi bunelor relaţii între oameni.

Printr-o dreaptă gîndire ne putem orienta în viaţă, ostenind pe calea cumpătării, dar în acelaşi timp ferindu-ne de panta alunecoasă a zgîrceniei. Sînt două lucruri la care este bine să luăm seama în viaţa noastră de toate zilele.

Pr. *I. Buta*

În loc de colind

Arătîndu-ne iubire
Tatăl nostru, Dumnezeu,
Ne-a trimis spre mîntuire
Pe Iisus, pe Fiul Său.

Da, — aceasta-i taina sfîntă
Cea de îngeri neştiută;
Bucuria asta-o cîntă
Ingerii în Noaptea Sfîntă!

Trup făcutu-s-a Cuvîntul
Şi-ntre noi a locuit
De păcatul greu, — pămîntul
Prin Iisus s-a izbăvit.

O, acest mare mister
Azi pe noi ne copleşeşte:
Domnul a venit din cer . . .
Pe pămînt cu noi trăieşte.

Domnul păcii-adevărate,
Sfetnic Sfînt şi minunat
Pentru neamurile toate,
In chip de om s-a întrupat.

De lumina bucuriei
Tot pămîntul este plin . . .
Doamne, cheia veşniciei
Azi prin Tine o primim!

Datu-ne-ai ca să purtăm
Chipul Tău dumnezeiesc,
Fiii Tăi să ne chemăm
Pentru raiul cel ceresc!

Mulţumire-aducem Ţie
Dumnezeu, Iisus, Iubire,
Te-ai desprins din veşnicie,
Pentru-a noastră mîntuire!

G. Condur

BOTEZUL DOMNULUI

(Urmare din pag. 2)

rezultă din chiar cuvintele Sf. Ioan Botezătorul de la Matei 3, 11 şi Luca 3, 16, prin care el arată sensul şi semnificaţia botezului său.

4. Mîntuitorul Iisus Hristos încă nu se jertfise pe cruce, spre a aduce prin jertfa Sa împăcarea omului cu Dumnezeu (Efes. 1, 7; Colos. 1, 20). Abia după ce s-a făcut această împăcare prin jertfa Sa, au putut fi comunicate oamenilor roadele acestei jertfe, prin botezul pe care El l-a instituit prin cuvintele: „Mergînd, botezaţi toate neamurile . . ., în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh . . .“ (Matei 28, 19). Acest botez, instituit de Mîntuitorul după învierea Sa din morţi, urma să fie practicat numai după ce ucenicii Săi aveau să primească botezul Duhului Sfînt în ziua Cincizecimii (F. A. 1, 5; 1, 8), botez despre care ştia şi Sf. Ioan Botezătorul, numindu-l pe acesta „botez cu Duh Sfînt şi cu foc“ (Matei 3, 11).

5. În ziua Cincizecimii, Apostolii Domnului au fost cei dintîi oameni care au fost botezaţi cu botezul creştin cu Duh Sfînt şi cu foc, prin pogorîrea Duhului Sfînt asupra lor în limbi ca de foc (F. A. 2, 3 urm.), iar în aceeaşi zi au primit acelaşi botez creştin, dar de astă dată cu apă şi cu Duh (Ioan 3, 5), ca la 3.000 de oameni (F. A. 2, 41).

Spre deosebire de botezul lui Ioan, botezul creştin este o taină, el e baia naşterii celei de a doua şi a reînnoirii Duhului Sfînt, avînd ca efecte iertarea păcatului strămoşesc şi a celorlalte păcate săvîrşite pînă la botez, sfinţirea, îndreptarea şi luminarea celui ce se botează. El nu poate fi confundat cu botezul lui Ioan şi nici nu poate fi degradat la rangul unui simplu simbol, aşa cum este considerat de către unii creştini.

Aceste adevăruri despre botezul creştin trebuie să le cunoască fiecare credincios, iar un prilej nimerit pentru aducerea aminte a lor este chiar praznicul Botezului Domnului. De aceea, această sărbătoare a comemorării şi actualizării faptului istoric al Botezului Domnului, prin care El păşeşte în activitatea Sa publică, trebuie să fie pentru toţi creştinii piatra de hotar care desparte activitatea Sf. Ioan Botezătorul de cea a Mîntuitorului, după înseşi cuvintele Înaintemergătorului: „Acela trebuie să crească, iar eu trebuie să mă micşorez“ (Ioan 3, 30).

Arhid. I. Zăgrean

† Pr. prot. stavrofor SABIN TRUŢIA

După o scurtă şi grea suferinţă a încetat din viaţă, în ziua de 1 decembrie 1969, pr. prot. stavrofor şi vicar eparhial Sabin Truţia. Episcopia Vadului, Feleacului şi Clujului a îmbrăcat haină de doliu, căci unul din fiii ei distinşi a trecut dincolo de hotarul acestei lumi, fiind chemat de Tatăl cel ceresc întru odihna cea veşnică.

Sufletul mare, mintea pătrunzătoare şi spiritul de iniţiativă au caracterizat pe prot. Sabin Truţia, care a plecat dintre noi în al 50-lea an de preoţie, dintre care mai bine de 21 i-a servit, cu bucurie şi cinste, la altarul Bisericii strămoşeşti. Crezul său în actul pe care l-a făcut în octombrie 1948, l-a mărturisit răspicat din amvon şi l-a aşternut în scris în nenumărate articole publicate în revistele bisericeşti. În unul din aceste articole, apărut cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române (Aniversare, Mitropolia Ardealului, nr. 9—10/1968, p. 658), prot. stavrofor Sabin Truţia spunea: „Cum cerbul din munţi, cînd e însetat, e dornic să-şi stîmpere şi să-şi potolească setea în unda izvorului cu apă cristalină, aşa sufletul poporului nostru, frînt vremelnic prin intriga alimentată de vitregia vremurilor, e dornic şi însetat după „apa vie“, pe care o dă izvorul cu apă dulce şi lină a credinţei ortodoxe, din care s-a adăpat din moşi-strămoşi, de la zămislirea creştinismului pe aceste meleaguri, întreg neamul românesc“.

Această convingere, pe care protopopul Sabin Truţia a mărturisit-o în nenumărate ocazii, a însoţit-o continuu de muncă şi fapte pline de înţeles. Desigur, Dumnezeu a vrut ca ea să apară şi în scris, în una din ultimile sale lucrări, ca în felul acesta să rămînă un îndemn pentru toţi cei animaţi de sentimentul nobil al unităţii spirituale, care domneşte astăzi între românii strînşi sub aripa ocrotitoare a Bisericii strămoşeşti.

Sicriul, ce închidea rămăşiţele pămînteşti ale prot. stavrofor Sabin Truţia, a fost depus în Catedrala episcopală, unde s-a oficiat slujba prohodului, în ziua de 3 decembrie a.c., de un sobor de preoţi în frunte cu Prea Sfinţitul Teofil, Episcopul Vadului, Feleacului şi Clujului. Între cei veniţi să conducă pe ultimul drum se găseau delegaţi ai altor eparhii, reprezentanţi ai celorlalte culte din oraşul Cluj, preoţi şi credincioşi, care l-au iubit şi apreciat, pe cel care le-a fost părinte şi coleg ani în şir.

Activitatea bogată a prot. Sabin Truţia, în domeniul reîntregirii Bisericii româneşti, a fost schiţată în cuvîntul trimis de Înalt Prea Sfinţitul Nicolae, Mitropolitul Ardealului, iar cea de preot — duhovnic şi predicator — de Prea Sfinţitul Teofil, Episcopul Vadului, Feleacului şi Clujului. Au mai vorbit despre activitatea lui P. C. Traian Belaşcu, vicar arhiepiscopesc, delegatul Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae, P. C. Ioan Negruţiu, inspector eparhial, delegatul Eparhiei Oradea, P.C. Florian Geomolean, vicarul Eparhiei Cluj şi pr. Gheorghe Simu. Vorbitorii au scos în evidenţă rîvna de care a dat dovadă prot. stavrofor Sabin Truţia în activitatea sa de păstor de suflete, promptitudinea cu care a înţeles să contribuie la refacerea unităţii bisericeşti a românilor transilvăneni, numărîndu-se printre fruntaşii acestui act, precum şi înţelegerea cu care a înconjurat pe preoţi ca vicar şi protopop.

Viaţa şi activitatea prot. stavrofor Truţia a fost un exemplu de preot conştient de chemarea sa, un exemplu care va rămîne pururea viu în inimile celor ce l-au cunoscut.

Dumnezeu să-i facă parte de odihna celor drepţi!

M. Basarab

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 15 ianuarie 1970 Nr. 3—4

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Urmarea lui Hristos

Aflîndu-se Mîntuitorul în oraşul Cezareea lui Filip — nu mult după ce săturase mulţimile în pustie cu cinci pîini şi doi peşti — „a chemat la sine mulţimea şi pe ucenicii Săi şi le-a zis: „Oricine voieşte să vină după mine să se lapede de sine, să-şi ia crucea şi să-mi urmeze. Căci cine va voi să-şi mîntuiască sufletul, îl va pierde, iar cine îşi va pierde sufletul său pentru mine şi pentru Evanghelie, acela îl va mîntui" *(Marcu 8, 34—35).*

Cuvintele Domnului sînt cuvintele vieţii veşnice. Chemarea de a-i urma nu s-a adresat numai celor de atunci. Ea este o chemare veşnică şi se adresează şi nouă, creştinilor de astăzi.

Iisus doreşte să fim următori şi mărturisitori ai Lui în lume.

El ne cheamă să fim vrednici de numele de creştini, deoarece am fost răscumpăraţi din robia păcatului prin jertfa de pe cruce a Fiului lui Dumnezeu.

Glasul Său de chemare este blînd şi bun. El nu sileşte pe nimeni. „Oricine voieşte să vină după mine", zice Domnul.

În chemarea lui Iisus se pune accentul pe voinţa liberă a omului. El face apel la voinţa noastră liberă, la consimţămîntul nostru de a-i urma. Căci mîntuirea este un act de hotărîre liberă, de împreună lucrare a omului cu harul dumnezeiesc.

Dar urmarea lui Hristos cere din partea noastră străduinţe, muncă duhovnicească şi renunţare la ceea ce ar putea întina viaţa noastră.

„Oricine voieşte să vină după mine să se lapede de sine", spune Iisus. Cît de adîncă şi de grea pare această condiţie pusă de Mîntuitorul, mai ales pentru cei ce nu cunosc înţelesul Scripturii!

Cum adică, dacă vreau să urmez lui Hristos, trebuie să mă lepăd de mine însumi, să renunţ la demnitatea mea de om, să fug de lume? Nu este lumea o făptură a lui Dumnezeu şi nu am eu dreptul să ţin la fiinţa mea de om?

Iată întrebări care se cer lămurite, întrebări care aşteaptă răspuns.

Ce este „lepădarea de sine", pe care o aşteaptă Mîntuitorul de la cei ce vor să-i urmeze?

Desigur că ea nu înseamnă renunţare la demnitatea noastră de om, la puterile spirituale sau la trupul nostru şi nici fugă de lume.

Lepădarea de sine este lepădarea de tot ceea ce este rău în noi şi în afară de noi, de tot ceea ce întunecă şi slăbeşte fiinţa noastră. Din pricină că noi ne legăm şi ne împrietenim de multe ori atît de mult cu păcatul, încît îl socotim ca pe noi înşine, ca pe ceva ce face parte din fiinţa noastră, îl iubim ca pe un copil al nostru, Iisus ne cere să ne lepădăm de păcat, de acest ceva care a pătruns în viaţa noastră şi o întunecă mereu.

Lepădarea de sine este eliberarea de mrejile păcatului, care copleşeşte uneori făptura noastră şi ne identifică cu el.

Lepădarea de sine este lepădarea de omul cel vechi, de omul păcatului şi îmbrăcarea în omul cel nou.

Se întîmplă să întîlneşti cîte un om în haine rele zdrenţoase şi rupte. Vrei să-l îmbraci cu altele noi, dar el refuză fiindcă i se pare că lui îi stă mai bine îmbrăcat în hainele lui vechi.

Aşa sîntem şi noi uneori. Ne lăsăm asaltaţi de deprinderi rele şi cu greu ne desprindem din robia lor.

Lepădarea de sine înseamnă înfrîngerea egoismului, care pune stăpînire pe om.

Este un act eroic de dăruire pentru binele semenilor, de a pune mai presus de interesul măruntul tău, interesul şi binele obştesc şi de a dărui pentru împlinirea acestuia bunurile, munca şi sufletul tău.

Nici un lucru mare nu se poate face fără dăruire de sine.

Prima învăţătură ce se desprinde din chemarea lui Iisus de a-i urma este aceea de dăruire şi slujire pe altarul binelui comun.

În acest sens se înţeleg cuvintele că cel ce vrea să-şi mîntuiască sufletul prin slujirea egoismului îl va pierde, iar cel ce-şi dăruieşte viaţa pentru binele şi propăşirea semenilor săi, acela îl va mîntui, acela va dobîndi viaţa veşnică.

Adevăratul creştin nu face din viaţa sa o „comedie" purtată de valurile tuturor patimilor, nici o „tragedie" doborîtă de povara deznădejdii în vreme de suferinţă şi încercare.

Pentru el purtarea crucii nu este povară care striveşte, ci foc care luminează şi încălzeşte. Suferinţa nu este numai ceaţă care întunecă văzduhul, ci rouă care înviorează florile.

Pentru creştin viaţa este un dar, care trebuie folosit pentru binele şi propăşirea semenilor.

Pe acest drum de dăruire şi jertfă, Iisus Hristos este modelul şi izvorul de putere cerească al vieţii noastre.

Sfinţii Bisericii, eroii popoarelor şi toţi aceia care îşi dăruiesc viaţa pe altarul binelui comun ne sînt pilduitori.

Să urmăm lui Iisus Hristos prin ascultarea noastră de Dumnezeu, căci El „s-a făcut ascultător pînă la moarte şi încă moarte pe cruce" (Filip. 2, 8).

Să învăţăm de la El blîndeţea şi smerenia, căci „blînd şi smerit cu inima" a fost în lume (Matei 11, 29).

Să luăm din bunătatea şi mila Lui, căci a adus bogăţia harului (Ef. 2, 7), a săturat pe cei flămînzi şi a tămăduit pe cei bolnavi, i-a fost milă de popor.

Să urmăm Lui în dragoste de Dumnezeu şi de oameni, în spirit de jertfă, căci El din negrăita iubire faţă de oameni s-a jertfit pe Sine, ca să ne dea viaţa cea veşnică.

Străduindu-ne deci să urmăm lui Iisus Hristos-Domnul nostru, să vestejim, să înlăturăm din fiinţa noastră toate patimile, tot răul, mergînd cu toată hotărîrea pe calea luminoasă de El arătată, cale fericitoare atît în veacul de acum cît şi în cel ce va să fie.

Prot. V. Coman

Biserica românească din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVII-lea

În locul mitropolitului Simion Ştefan, soborul protopopilor români din Transilvania a ales pe protopopul văduv din Ineu, Simion Brancovici. Noul ales s-a născut prin anii 1615—1625 în Ineul Aradului, dintr-o veche familie sîrbească, aşezată aici încă din secolul al XVI-lea. Tatăl său fusese căpitan în oastea lui Mihai Viteazul. A învăţat carte în casa părintească şi poate de la unchiul său Longhin, fratele tatălui, care între anii 1628—1643 fusese „mitropolit" al Ineului. A ajuns apoi la mănăstirea Comana din Ţara Românească, unde se retrăsese unchiul său Longhin. De aici s-a întors acasă unde s-a căsătorit, avînd şi copii, dar care i-au murit de mici. Acum era nevoit uneori să îmbrace şi haina ostăşească, din pricina numeroaselor ciocniri pe care le aveau locuitorii acelui ţinut cu turcii. Întîmplîndu-se să moară protopopul Ineului, Grigorie Brancovici, un alt unchi al său, credincioşii l-au sfătuit să-şi închine viaţa slujirii lui Dumnezeu, ca preot-protopop. Îndeplinindu-le dorinţa, a plecat în Ţara Românească la unchiul său Longhin, care a stăruit pe lîngă mitropolitul Ştefan al Ungrovlahiei să-l hirotonească. Fiind hirotonit în catedrala mitropolitană din Tîrgovişte, s-a întors acasă la Ineu, unde a aflat cu durere că soţia lui murise între timp.

A îndeplinit slujba de protopop timp de mai mulţi ani, pînă în 1656. În acest an a fost ales mitropolit al Bălgradului, în locul lui Simion Ştefan. A trecut din nou în Ţara Românească, unde, după ce a fost călugărit sub numele de Sava, a fost hirotonit în catedrala din Tîrgovişte, în ziua Înălţării Sfintei Cruci din anul 1656, de către mitropolitul Ştefan, unchiul său Longhin, episcopii ţării şi arhiereii străini aflaţi în Tîrgovişte. Încărcat cu daruri, primite de la domnul ţării Constantin Şerban Basarab şi de la mitropolitul Ştefan, s-a reîntors apoi la turma sa din Transilvania, fiind primit cu mare cinste la reşedinţa sa vlădicească din Alba-Iulia.

Păstoria sa, deşi îndelungată, a fost mult tulburată de numeroasele războaie şi schimbări de principi petrecute atunci, precum şi de încercările acestora de-a atrage pe români la calvinism. După abia trei ani de păstorire, principele Acaţiu Barcsay l-a înlocuit cu preotul rus Gheorghe din Putivlia, numit în călugărie şi ca mitropolit Ghenadie, care a murit în vara anului 1660. Prin 1660—62 apare ca mitropolit şi un oarecare Daniil, pe care istoricii l-au identificat cu călugărul Daniil, traducătorul Pravilei Mari de la Tîrgovişte din 1652, ajuns mai tîrziu episcop la Strehaia în Oltenia. Abia în 12 martie 1662 Sava Brancovici a fost reales mitropolit de soborul protopopilor, întrunit la Alba-Iulia şi confirmat de noul principe calvin al Transilvaniei Mihail Apaffi.

Din 1662 pînă în 1680 Sava Brancovici şi-a păstrat scaunul fără întrerupere. Pentru că Biserica românească din Transilvania se zbătea în multe greutăţi, mitropolitul Sava a cerut îngăduinţa principelui Apaffi să meargă în Rusia, ca să strîngă milostenie, aşa cum făcuse pe vremuri unchiul său Longhin şi mitropolitul Ilie Iorest. Era însoţit de fratele său Gheorghe, un om învăţat, care a scris şi o cronică, precum şi de alte persoane. Ajuns la Moscova, a fost primit de însuşi ţarul Rusiei în două rînduri, la 31 mai şi la 2 august 1668. Ţarul i-a făcut numeroase daruri în bani şi obiecte, dîndu-i şi un hrisov prin care-i îngăduia să meargă în Rusia după milostenie tot la 7 ani. În ziua de 29 iunie 1668 a slujit în biserica Uspenski din Moscova, împreună cu patriarhii Paisie al Alexandriei, Macarie al Antiohiei (cel care umblase prin ţările române) şi vlădicii ruşi.

După întoarcerea din Rusia a început pentru mitropolitul Sava o perioadă de asupriri din partea principelui Mihail Apaffi şi a altor conducători calvini, care şi-au dat seama că prin călătoria în pravoslavnica Rusie i-a crescut încrederea în Ortodoxie şi hotărîrea de a rămîne statornic în credinţa strămoşească şi în rînduielile ei. De aceea, în 1669, Apaffi i-a impus noi îndatoriri, între care cea mai grea era aceea a supunerii faţă de superintendentul calvin al Transilvaniei, apoi: reînfiinţarea tipogra-

(Continuare în pag. 2)

Zile de praznic

De la Crăciun la Bobotează

„Din an în an, colindul sfînt şi bun" ne vesteşte mereu marea taină a Naşterii Domnului, praznic învăluit de fiecare dată nu numai în mantia albă a iernii, ci şi într-o atmosferă de pace care cuprinde parcă întreaga fire, învăluit într-un val de calde şi umane simţăminte.

La Centrul nostru Arhiepiscopesc din Sibiu, aceste simţăminte ne-au cuprins într-un chip tainic încă de la vecernia din *Duminica dinaintea Crăciunului,* 21 decembrie 1969, cu care prilej corul mixt al Catedralei mitropolitane, sub măiastra conducere a P. C. prof. Gh. Şoima, a executat un bogat program de colinde, gustate cu mult nesaţ de mulţimea credincioşilor care era de faţă.

În cadrul lor, cuvînt de învăţătură a rostit P. C. diacon Gh. Papuc, care a tălmăcit unul din înţelesurile Naşterii Mîntuitorului Iisus Hristos, ce „a răsărit ca lumină a cunoştinţei" într-un întunecos labirint social, moral şi religios, cum era cel de acum 2.000 de ani.

Joi, 25 decembrie 1969, *Naşterea Domnului,* prima zi de Crăciun, în Catedrala mitropolitană s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Visarion Răşinăreanu, Episcop-vicar la Mitropolia Ardealului. La vremea cuvenită, P. S. Sa a citit Pastorala pe care Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a trimis-o credincioşilor şi preoţilor din Arhiepiscopie.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Arhipăstorul nostru rosteşte, în auzul credincioşilor, rugăciunea specială de mulţumire lui Dumnezeu, care se citeşte la Naşterea Domnului. Mănunchiul de colinde executat de cor a contribuit simţitor la înălţarea sufletească a credincioşilor în această zi de mare praznic creştinesc.

Vineri, a doua zi de Crăciun, *Soborul Maicii Domnului* fiind, Î. P. S. Mitropolit Nicolae, însoţit de P. S. Episcop-vicar Visarion şi P. C. vicar Tr. Belaşcu, s-a deplasat la Blaj, unde a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala Sf. Treime.

În cadrul Sf. Liturghii din Catedrala mitropolitană din Sibiu, a predicat P. C. prof. C. Sîrbu despre sensurile tainei „cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută" a întrupării Domnului.

Sîmbătă, 27 decembrie 1969, *Sf. Mucenic Arhidiacon Ştefan,* la Sf. Liturghie, la care a participat şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, a predicat P. C. prot. I. Vlad despre primul mucenic creştin, Sf. Ştefan, iar la Sf. Liturghie din Duminica de după Naşterea Domnului, de faţă fiind şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Visarion, a predicat P. C. vicar Tr. Belaşcu, care a tălmăcit de asemenea din înţelesurile Crăciunului.

În aceeaşi zi, Duminică, 28 decembrie 1969, la ora 19, Centrul Arhiepiscopesc a oferit o agapă coralei Catedralei Mitropolitane, la care au participat şi foştii corişti, acum mai în vîrstă, şi în cadrul căreia au vorbit: P. C. prof. Gh. Şoima, P. S. Episcop-vicar Visarion şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

P. C. prof. Gheorghe Şoima mulţumeşte pentru această cinstire arătată actualilor corişti şi foştilor corişti şi subliniază că în activitatea sa corală a căutat să se încadreze pe linia îndrumărilor primite de la Arhipăstorul nostru în urmă cu un an.

P. S. Episcop-vicar Visarion relevă frumuseţea interpretativă a coralei Catedralei noastre mitropolitane, precum şi împletirea armonioasă a rugăciunii de la altar cu răspunsurile corului.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae mulţumeşte dirijorilor (P. C. Prof. Gh. Şoima şi P. C. diacon I. Popescu), soliştilor şi întregii corale pentru felul în care au evoluat în anul în care s-a scurs, pentru rîvna lor de a cînta din dragoste, integrîndu-se şi contribuind în mare măsură la trăirea spirituală din Catedrala noastră.

Joi, 1 ianuarie 1970, *Tăierea împr., Sf. Vasile, Anul Nou,* Sf. Liturghie arhierească a fost săvîrşită de P. S. Episcop-vicar Visarion, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, predica zilei fiind rostită de P. C. prot. I. Vlad, care, în prag de An nou, a vorbit despre înnoirea vieţii.

După Sf. Liturghie, potrivit obiceiului îndătinat, la reşedinţa mitropolitană a avut loc o recepţie, în cadrul căreia, în numele angajaţilor de la Centrul Arhiepiscopesc şi de la Institutul Teologic, P. S. Episcop-vicar Visarion a tălmăcit, cu prilejul Anului Nou, simţămintele filiale, de cinstire şi omagiere pe care aceştia le nutresc Arhipăstorului lor. „Vom duce mai departe — spune printre altele P. S. Sa — steagul îndatoririlor noastre şi în acest an, 1970, fiecare la locul unde ne-a rînduit pronia cerească, cu perseverenţă, cu conştiinciozitate, cu generozitate, cu dăruire".

Mulţumind pentru bunele urări care i s-au făcut, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae zăboveşte cu deosebire asupra creşterii în bine, a noastră a fiecăruia, a Bisericii noastre, a poporului nostru, a Patriei, a omenirii.

În urcuşul spre desăvîrşire — spune Î. P. S. Sa — „fiecare sîntem în situaţia aceasta ca la sfîrşitul unui an şi începutul altui an să vedem cît am crescut în anul trecut şi să ne străduim ca să începem anul cu rîvna de a creşte mai mult".

Duminică, 4 ianuarie 1970, în Catedrala mitropolitană s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop-vicar Visarion, predica zilei fiind rostită de P. C. prof. C. Sîrbu.

Marţi, 6 ianuarie 1970, *Botezul Domnului* fiind, praznicul a fost subliniat după toată cuviinţa. Astfel, Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Visarion au slujit Sf. Liturghie arhierească, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi.

La priceasnă Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit un bogat cuvînt de învăţătură despre taina prezenţei în chip văzut a lui Dumnezeu printre noi, prin întruparea Fiului Său, adevăr confirmat de Însuşi Dumnezeu-Tatăl, la Botezul Domnului de la Iordan.

„De atunci — de la Naşterea şi Botezul Domnului — şi pînă astăzi toţi credincioşii veacurilor, din toate părţile lumii, mărturisesc prin privirea adîncă pe care ţi-o dă credinţa că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, s-a născut, a crescut şi s-a descoperit lumii ca Acela prin care lumea primeşte mîntuirea, adică participarea la viaţa cea veşnică, şi prin care s-a deschis omenirii orizontul infinit şi veşnic al dumnezeirii".

După Sf. Liturghie s-a săvîrşit sfinţirea apei. Ambii Ierarhi au stropit apoi cu apă sfinţită pe credincioşii prezenţi în catedrală.

Miercuri, 7 ianuarie 1970, *Sf. Proroc Ioan Botezătorul,* s-a săvîrşit după rînduiala îndătinată Sf. Liturghie, predica fiind rostită de P. C. secretar eparh. F. Costea, care a prezentat credincioşilor chipul luminos al Sf. Ioan Botezătorul şi sensul predicii sale.

La capătul unei atît de minunate salbe de praznice creştineşti, rînduite la sfîrşit şi început de an nou, fiinţa noastră întreagă, trupească şi sufletească, s-a simţit parcă mai înaripată, întărită cu noi puteri, pentru munca de zidire multilaterală care ne stă în faţă.

R.

Biserica românească din Transilvania...

(Urmare din pag. 1)

fiei, înfiinţarea de şcoli româneşti şi săvîrşirea slujbelor în româneşte. Cu toate că ultimele erau măsuri favorabile românilor, totuşi, prin reînfiinţarea tipografiei nu se urmărea decît tipărirea de cărţi calvinizante. Ca să împiedice acest lucru, vlădica a ţinut tipografia ascunsă ani de zile. În 1670 vlădica Sava a făcut un drum în Ţara Românească, unde domnul Antonie Vodă din Popeşti cu vlădicii ţării şi boierii din divan i-au întărit, printr-un hrisov, cu data de 25 aprilie, o danie anuală de 6000 de aspri, pe care o avuseseră şi unii din înaintaşii săi. În anii următori se cunosc cîteva vizitaţii canonice făcute în cuprinsul întinsei sale eparhii. Astfel, în 1672 sfinţea mănăstirea din Moisei, în Maramureş, în 1674 biserica din Vlădeni, lîngă Braşov. În 1675 era în Braşov, pentru ca să aplaneze nişte neînţelegeri dintre preoţii de la biserica Sf. Nicolae din Şchei.

În 1673 şi 1675 mitropolitul Sava a convocat două soboare la Bălgrad, luînd o seamă de măsuri pentru înviorarea vieţii religioase-bisericeşti a clerului şi poporului român din Transilvania. S-au păstrat hotărîrile luate în sobor, dintre care amintim: săvîrşirea de slujbe în fiecare duminică şi sărbătoare, iar în timpul postului zilnic; înlăturarea sărbătorilor băbeşti şi a unor superstiţii legate mai ales de cultul morţilor; respectarea gradelor de rudenie la căsătorie; credincioşii să se împărtăşească de patru ori pe an, să cinstească pe preoţi, să înveţe Tatăl nostru, Crezul şi cele 10 porunci; catehizarea copiilor să se facă în biserică; înlăturarea din preoţie a celor ce se fac nevrednici de această slujbă.

La rugămintea sa, principele Apaffi a scutit în mai multe rînduri de dări pe preoţii români.

Cu toate că se părea că legăturile dintre mitropolit şi Apaffi erau bune, în realitate erau din ce în ce mai încordate. Fiind învinuit atît el, cît şi fratele său Gheorghe, că ar unelti împotriva principelui, acesta convoacă un scaun de judecată la 2 iulie 1680. Aducîndu-i-se mai multe învinuiri nedrepte, mitropolitul Sava a fost înlăturat din scaunul vlădicesc, iar bunurile i-au fost confiscate de principe. Bătrînul mitropolit a fost aruncat în temniţă împreună cu fratele său. Adevărata cauză a înlăturării şi întemniţării sale a fost însă statornicia sa în dreapta credinţă şi refuzul său de-a ajuta pe cîrmuitorii de atunci ai Transilvaniei la calvinizarea Bisericii româneşti. Gheorghe Brancovici a fost eliberat nu peste mult timp, reuşind să fugă în Ţara Românească, pentru a cere sprijinul domnitorului Şerban Cantacuzino, în vederea eliberării mitropolitului. Acesta a rămas însă şi pe mai departe în închisorile din Iernut şi Vinţ, unde a fost supus la bătăi şi la tot felul de suferinţe. În cele din urmă a fost eliberat, dar în 24 aprilie 1683 a trecut la cele veşnice.

Ţinînd seama de viaţa lui curată şi de statornicia în Ortodoxie, Sf. Sinod al Bisericii noastre, în şedinţa din 28 februarie 1950, a canonizat pe mitropolitul Sava, hotărînd ca el să fie cinstit ca sfînt mărturisitor în întreaga Biserică din Transilvania, împreună cu înaintaşul său în scaun, Ilie Iorest, pomenirea lor făcîndu-se în fiecare an la 24 aprilie.

După înlăturarea lui Sava din scaun, soborul cel mare al protopopilor a ales în locul său pe ieromonahul *Iosif Budai* din Pişchinţ (Hunedoara), hirotonit la Bucureşti de mitropolitul Teodosie al Ungrovlahiei, în august 1680. Se pare că fusese călugărit în Moldova. Murind în toamna anului 1681, Şerban Cantacuzino a recomandat principelui Mihail Apaffi pe un călugăr grec cu numele *Ioasaf,* care a păstorit pînă în 1683.

La începutul anului 1684, soborul a ales ca mitropolit pe preotul *Sava din Veştem,* de lîngă Sibiu. Păstoria lui a durat abia un an, căci a murit în vara anului 1685. Soborul a ales în locul său pe un preot Vasile, numit în călugărie — şi ca mitropolit — *Varlaam,* care a păstorit pînă la moartea sa, întîmplată în 1692. Sub el s-au tipărit cîteva cărţi în tipografia din Alba Iulia: *Ceaslovăţ* 1685, *Rînduiala diaconstvelor* 1687, *Molitvelnic* 1689 şi altele. A făcut diferite vizitaţii canonice în cuprinsul eparhiei sale.

În locul său a fost ales, în 1692, preotul Toma din Teiuş (jud. Alba), numit în călugărie şi ca mitropolit *Teofil.* În cursul păstoriei sale a făcut mai multe vizitaţii canonice, a sporit averea Mitropoliei, iar prin testamentul său, din 12 iulie 1697, îi lăsa întreaga agoniseală a vieţii sale. A murit curînd după această dată. Toţi aceştia fuseseră hirotoniţi la Bucureşti.

Urmaşul lui Teofil a fost *Atanasie Anghel,* originar din Bobîlna (jud. Hunedoara), care a izbutit să-şi cîştige voturile membrilor soborului mare. Hirotonit cu mare greutate de mitropolitul Teodosie, după ce i s-au dat instrucţiuni amănunţite din partea acestuia şi a patriarhului Dosoftei al Ierusalimului de a păzi curată credinţa ortodoxă, Atanasie a uitat de îndată de făgăduinţele sale şi a îmbrăţişat, cu o mică parte a clerului, unirea cu Biserica Romei. Astfel, cu el se încheie şirul mitropoliţilor ortodocşi ai Bălgradului, locul Mitropoliei luîndu-l o Episcopie unită, supusă arhiepiscopului romano-catolic din Esztergom (Ungaria). De acum poate fi socotită încheiată şi propaganda calvină printre români, căci în anii 1687—1688 Transilvania a ajuns în stăpînirea Austriei catolice, iar locul propagandei calvine a fost luat de cea catolică, mult mai intensă şi mai distrugătoare de suflete. Deci, cu toate vitregiile vremurilor, mitropoliţii Bălgradului din a doua jumătate a secolului al XVII-lea au marele merit de a fi rezistat cu tărie oricăror încercări prozelitiste calvine, unul din ei ajungînd să primească şi moartea pentru tăria sa în dreapta credinţă.

Mircea Păcurariu

120 de ani de la naşterea lui M. Eminescu

În 15 ianuarie a. c. se împlinesc 120 de ani de la naşterea marelui nostru poet Mihai Eminescu. Asemenea unei comete, acest Luceafăr al poeziei noastre a strălucit trupeşte doar 39 de ani pe cerul ţării sale dragi, dar, cu toate acestea, toate generaţiile de după el s-au hrănit şi se hrănesc intens din neîntrecuta sa creaţie.

Cît de actuale ne apar, în această privinţă, versurile închinate lui Eminescu de Alex. Vlahuţă:

„Tot mai citesc măiastra-ţi carte,
Deşi ţi-o ştiu pe dinafară".

Şi pe drept cuvînt, căci la orice vîrstă am fi, fie în anii de şcoală, fie în anii de amiaz sau de amurg, ori de cîte ori treburile noastre ne dau răgaz să ne oprim asupra creaţiei eminesciene, tot de atîtea ori, ca în nişte Scripturi Sfinte, găsim noi gînduri, noi înţelesuri, ne încearcă noi fiori.

Acest lucru nu este, desigur, fără explicaţie. Se ştie că în sufletul său mare, în inima sa fierbinte, M. Eminescu a cuprins plaiurile toate ale minunatei noastre ţări, cît şi zbuciumul şi visele popoporului nostru, oglindind totodată în scrisul său şi viaţa societăţii vremii sale.

Cîţi dintre noi nu ne retrăim copilăria odată cu Eminescu, atunci cînd zăbovim asupra unor versuri ca acestea:

-Fiind băet păduri cutreeram
Şi mă culcam ades lîngă izvor,
Iar braţul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetişor,
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Şi un miros venea adormitor".

Sîntem, de asemenea, alături de marele nostru poet, atunci cînd biciuie fără cruţare protipendada vremii sale şi de totdeauna, pe toţi cei porniţi pe căpătuială, spre parvenire, spre trai „domnesc", înţelegîndu-se prin aceasta o viaţă petrecută în huzur, fără muncă şi fără un ideal mai înalt, aşa cum spun versurile:

„Prea v-aţi arătat arama, sfîşiind această ţară,
Prea făcură-ţi neamul nostru de ruşine şi ocară,
Prea v-aţi bătut joc de limbă, de străbuni şi obicei,
Ca să nu s-arate-odată ce sînteţi — nişte mişei!
Da, cîştigul fără muncă, iată singura pornire;
Virtutea? e-o nerozie; geniu? o nefericire".

„Ca rîul, ramul" vibrăm cu toţii recitind versurile patriotice ale lui Eminescu, care sînt pătrunse de o profundă dragoste de Patrie şi de popor. Însuşirile nobile ale poporului nostru, înţelepciunea şi omenia sa, modestia sa, dragostea de libertate etc., sînt întruchipate de pildă de Mircea cel Bătrîn şi Ştefan cel Mare.

Astfel, furtunosului Baiazid, Mircea îi răspunde: „Eu? Îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul", care, de fapt, a fost răspunsul de totdeauna al poporului român, aşa de mult încercat în atîtea atacuri nedrepte. De asemenea, nobila dorinţă de pace a poporului nostru, marele Eminescu o exprimă cum nu se poate mai frumos, mai autentic, mai adevărat prin gura solului român, care, la întrebarea aceluiaşi trufaş sultan: „Ce vrei tu?", răspunde: „Noi? Bună pace!" o pace dreaptă, adică, o pace deplină, de care să se bucure toţi, care, de asemenea, este dorinţa fierbinte de totdeauna a poporului român. La pretenţiile prosteşti ale lui Baiazid, cumpătatul domn muntean răspunde cu binecunoscuta cuviinţă românească:

„Orice gînd ai împărate şi oricum vei fi sosit,
Cît sîntem încă pe pace, eu îţi zic: Bine-ai venit!"

Aceleaşi însuşiri le are şi Ştefan cel Mare, la al cărui mormînt de la mînăstirea Putna referindu-se, Eminescu spune:

„Aice e fîntîna cea plină de mărire,
De sînta pietate, de-al patriei amor;
Aice-i eroismul ce trăznet de-ngrozire
Fu duşmanilor ţării sfărmînd trufia lor".

Ca un torent nestăvilit, simţămintele patriotice ale acestui prea plin şi clocotitor suflet, care a fost M. Eminescu, se revarsă cu deosebire în „Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie", poezie încărcată de doriri de pace, înfrăţire, prestigiu, de un „mare viitor" etc. Prin munca liberă a întregului nostru popor, acest luminos „viitor" pe care Eminescu îl întrevedea, profetic, ţării sale, se conturează, prinde viaţă tot mai mult în anii noştri.

Prin viaţa sa modestă, profund legată de aceea a poporului său, prin truda sa literară, cuprinsă în bună parte în peste 15.000 pagini de manuscris şi cu un efect deosebit şi în ceea ce priveşte înălţarea limbii noastre, prin „fulgerătoarele" sale versuri, cum le numeşte Vlahuţă, Eminescu va rămîne nemuritor nu numai pentru poporul nostru, ci şi pentru alte multe popoare, în ale căror limbi s-a tradus şi care i-au gustat şi îi gustă din plin opera.

Gh. P.

Fericirile

Fericirea a cincia: „Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui"

Un predicator a spus odată de pe amvonul unei biserici, că milostenia e un sentiment. Definiţia aceasta m-a tulburat profund. Da, există un sentiment de milă, dar nu despre el vorbeşte Domnul în fericirea a cincia.

Samarineanul cel milostiv nu s-a mărginit să zică nenorocitului căzut între tîlhari: „Ce milă mi-e de tine; rabdă cu tărie şi nădejde, că poate scapi cu zile", ci s-a oprit lîngă el, i-a spălat ranele cu vin şi i le-a uns cu untdelemn, le-a îmbrăcat în haina Sa, l-a suit pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeţi şi a purtat grijă de el. Toate acestea sînt *fapte* ale iubirii de oameni dovedită şi de Mîntuitorul Iisus Hristos pe care parabola de mai sus îl simbolizează. Legiuitorului care l-a întrebat cu gînd viclean, cine e deaproapele lui, Iisus i-a răspuns: „Mergi şi tu şi *fă* asemenea" (Luca 10, 37). Aceasta a fost şi atitudinea Sfinţilor Apostoli. „Cine are bogăţia lumii şi se uită la fratele său care e în strîmtoare şi-şi închide inima sa faţă de el, cum rămîne acela în dragostea lui Dumnezeu" (1 Ioan 3, 17". „De va fi fratele sau sora lipsiţi de hrana cea de toate zilele şi le va zice cineva: încălziţi-vă şi vă săturaţi şi nu le va da cele trebuitoare trupului, ce folos ar fi?" (Iacob 2, 15—16). E limpede deci, că milostenia nu e un sentiment, ci faptă, faptă izvorîtă din iubirea de Dumnezeu şi de oameni.

În ce raport stă ea cu dreptatea?

Dreptatea e rodul *iubirii de adevăr*. Ea încălzeşte şi hrăneşte, asigură şi sporeşte buna vieţuire între oameni, înmulţeşte şi asigură pace pe pămînt, întăreşte societatea, înalţă şi cinsteşte poporul care o practică. Dar nu suferă să fie călcată în picioare. E aspră şi necruţătoare cu cei ce nu ţin seamă de ea. Dreptatea *trebuie* împlinită, iar Milostenia nu trebuie uitată.

Milostenia e rodul *iubirii de oameni* şi se făptuieşte în multe feluri, dar niciodată jertfind dreptatea. Vom împlini mai întîi dreptatea şi numai după aceea milostenia. Ferice de cel ce poate împăca pe amîndouă.

Într-un orăşel trăiau odată doi prieteni. Unul judecător, celălalt funcţionar. Prietenia lor ajunsese proverbială. Deodată se zvoneşte, că funcţionarul a săvîrşit o faptă, pe care legea o pedepseşte foarte aspru. E arestat şi cercetat. Cetăţenii se împart în două tabere. Unii susţineau că judecătorul fiindu-i prieten îl va scoate basma curată. Ceilalţi, dimpotrivă. Judecătorul e vestit de drept şi de aspru, cînd e vorba de lege. Începură chiar să parieze. A venit ziua judecăţii. În sala de judecată lume peste lume. Rechizitorul deosebit de apăsător pentru vinovat. Faţa judecătorului rece, ca de marmură. După dezbatere se ridica şi în numele legii îl osîndeşte la plata unei despăgubiri de 200 galbeni, deşi ştia că n-are de unde scoate atîţia bani şi e ameninţat cu ani grei de temniţă. Tabăra care susţinea că judecătorul va fi foarte aspru cu vinovatul era satisfăcută şi se uita cu tîlc la ceilalţi. Dar abia rostită sentinţa, judecătorul coborî în boxa osînditului şi-i zise: „Legea e lege pentru toţi şi trebuie respectată. Ştiu că n-ai de unde plăti, dar prietenia noastră mă obligă să te ajut, ca să scapi de temniţă" şi-i puse în mînă o pungă cu 200 de galbeni, zicînd: „Plăteşte-ţi datoria". Aşadar, întîi dreptatea şi apoi mila!

Vedem că şi Mîntuitorul, înşirîndu-le, a pus întîi fericirea cu dreptatea şi apoi pe cea cu milostenia.

Dacă din cele spuse mai înainte cineva ar scoate încheierea, că pentru împlinirea dreptăţii avem obligaţie, iar pentru milostenie nu, ar greşi. Mîntuitorul ne spune: „Fiţi milostivi, precum Tatăl vostru cel din ceruri milostiv este" (Matei 6) şi ne arată că, la judecata de apoi, nu ne întreabă din ce neam ne tragem, ce diplome am dobîndit, ce ranguri am agonisit, ce fapte mari, eroice am săvîrşit, ci ce fel de fapte de milostenie am făcut în viaţă (Matei 25, 35—40).

Dar cum se face milostenia? Întîi: „Să nu ştie stînga ce face dreapta" (Matei 6, 3). Apoi poţi face milostenie care se referă la viaţa trupească a semenului şi alta la viaţa sufletească.

Cu valoare morală mai mare sînt cele sufleteşti. Şi ele sînt scoase din Sf. Scriptură. Iată-le:

1. A îndrepta pe cel ce greşeşte.
2. A învăţa pe cel neştiutor.
3. A da un sfat bun celui ce stă la îndoială.
4. A te ruga pentru semenii tăi.
5. A mîngîia pe cel întristat.
6. A suferi cu răbdare asuprirea şi a întări pe alţii, cînd sînt asupriţi pe nedrept.
7. A ierta, a îngropa în uitare greşeala celui ce ţi-a greşit.

Aşa au făcut milostenie Sfinţii Apostoli, Sfinţii mucenici şi muceniţe, Sfinţii Părinţi şi toţi creştinii care au trăit cu adevărat legea lui Hristos Domnul nostru. Şi aşa cum spune această fericire, Dumnezeu îi miluieşte pe toţi cei ce şi ei miluiesc pe alţii cu viaţă paşnică, cu bucurie vremelnică şi veşnică, cu nume bun în această viaţă şi cu deosebire în cea care va să fie, cînd vor sta, la Judecata cea mare, de-a dreapta Dreptului Judecător.

De aceea, să ne facem folositori semenilor mai puţin ajutoraţi decît noi cu tot ce le poate fi spre folosul lor trupesc şi sufletesc, spre bucuria lor şi a noastră, acum şi totdeauna.

Gh. M.

Purtare creştină

Toate paginile Evangheliilor şi ale epistolelor Apostolilor sînt pline de episoade, de exemple, de parabole, de îndemnuri şi recomandări prin care se evidenţiază cîteva trăsături, care, toate, laolaltă, arată figura, icoana creştinului, modul cum el trebuie să se poarte.

E de ajuns să ne gîndim la Parabola vameşului şi a fariseului, povestită de Mîntuitorul Însuşi, prin care ne învaţă că o caracteristică a creştinului este smerenia.

Să ne gîndim la Pilda samarineanului milostiv, din care învăţăm că trebuie să sărim în ajutorul celui nenorocit, fără a face deosebire de neam sau de religie.

Pilda bogatului şi a sărmanului Lazăr ne învaţă pe noi creştinii că nu trebuie să fim indiferenţi şi egoişti faţă de mizeria celui mai puţin norocos în viaţă, ci să fim generoşi, darnici din ceea ce avem, aşa cum a făcut Zaheu vameşul, care, în ziua convertirii sale, a declarat în public, că jumătate din avutul său îl dă săracilor şi, de a înşelat pe cineva, întoarce dauna împătrit.

Pilda fiului rătăcit ne învaţă că, dacă păcătuim, nu trebuie să ne pierdem nădejdea şi încrederea în Dumnezeu, ci să ne îndreptăm cu căinţă către Domnul, care ne primeşte ca un părinte iertător.

Şi alte multe parabole şi asemănări frumoase cuprind Sfintele Evanghelii, fără să amintim de multele îndemnuri ale Domnului ca acestea: „Învăţaţi de la mine că sînt blînd şi smerit cu inima" (Matei 11, 29). „Cel ce vrea să vină după mine să se lapede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze mie" (Matei 16, 24), învăţîndu-ne prin toate acestea blîndeţea, smerenia şi răbdarea.

Vreau să mai amintesc că fericirile rostite de Hristos Domnul cuprind un adevărat Cod al desăvîrşirii creştine (Matei 5, 3—11). El ne învaţă că toţi oamenii sînt fraţi, toţi sînt fiii aceluiaşi Părinte, chemaţi la aceeaşi viaţă pămîntească şi la acelaşi destin etern şi că prin urmare nu se pot urî şi combate ca fiarele, nu au dreptul la aceasta, ci toţi trebuie să se iubească ca fraţii. La baza creştinismului stau aceste două porunci: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău. Aceasta este cea mai mare poruncă iar a doua asemenea acesteia este să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi" Marcu 12, 33). Acelaşi Iisus ne învaţă prin pilda Samarineanului milostiv că aproapele nostru

(Continuare în pag. 4)

Sf. Ioan Botezătorul

Evlavia creştină de astăzi şi de totdeauna a cinstit pe Sf. Ioan Botezătorul în chip cu totul deosebit pentru viaţa lui curată şi sfîntă, pentru moartea sa mucenicească şi prooroceasca, dar mai ales pentru misiunea mare care a avut-o de-a fi înaintemergător şi pregătitor al primirii Mîntuitorului Hristos.

Viaţa şi misiunea sa au fost prorocite de la naşterea Sf. Ioan, atît de înger cît şi de tatăl său Zaharia — preotul. „El va fi mare înaintea Domnului. Nu va bea nici vin, nic băutură ameţitoare şi se va umplea de Duh Sfînt încă din pîntecele maicii sale" — zice îngerul către preotul Zaharia, la vestirea naşterii lui. Tatăl său, Zaharia, dezlegîndu-i-se graiul, proroceşte la punerea numelui: „Şi tu pruncule, proroc al celui prea înalt te vei chema, căci vei merge înaintea Domnului să găteşti căile Lui..." (Luca 1, 76)).

Acestea se împlinesc atunci cînd Sf. Ioan, ajungînd la anii maturităţii, intră în pustie unde se consacră cu totul lui Dumnezeu, în rugăciune, post şi înfrînare, pregătindu-se pentru ziua cînd va începe propovăduirea sa. În pustiul Iordanului meditînd el asupra vieţii moral-religioase a poporului său, cu deosebire a straturilor sale conducătoare, le vede prinse în îngustimea unui formalism şi ritualism străin de legămîntul Domnului.

Glasul predicii Sf. Ioan se adresează cu putere prooroceasca, ca un tunet al pustiului împotriva decăderilor moral-religioase, spunînd tuturor: „Pocăiţi-vă că s-a apropiat Împărăţia cerurilor!" (Matei 3, 2).

Răscolite de glasul proorocului, mulţimile alergau în valuri mari spre Sf. Ioan, mărturisindu-şi păcatele şi botezîndu-se cu botezul pocăinţei în rîul Iordanului. Veneau la el oameni de toate ocupaţiile şi vîrstele.

Saducheii şi fariseii veneau de curiozitate, spre a-l putea critica şi judeca, de aceea pe ei îi mustra cu asprime.

Vameşilor, ca unii ce erau foarte adesea conduşi de lăcomie, furtişag şi înşelăciune, le zice: „Nimic mai mult să nu luaţi de la nimeni decît vă este rînduit vouă" (Luca 3, 13).

Ostaşilor, ca unii care abuzau de puterea care o aveau asupra poporului, le spunea: „Pe nimeni să nu asupriţi, nici să clevetiţi şi să fiţi îndestulaţi cu leafa voastră" (Luca 3, 14).

Poporul cel mult îl întreba: „Dar noi ce vom face?" Iar el îi grăia: „Cel ce are două haine, să dea celui ce n-are, şi cel ce are bucate, să facă asemenea" (Luca 3, 10—11). În aceste cuvinte se afla îndemnul de-a ieşi din crusta îngustă a egoismului spre a se deschide dragostei slujitoare şi binefăcătoare.

Aceasta era predica de pocăinţă a Sf. Ioan pentru oamenii din vremea lui. Ne întrebăm: Are însă această predică un sens şi pentru noi, cei de astăzi?

Răspundem pozitiv, căci pocăinţa propovăduită de Sf. Ioan este o virtute permanentă a renaşterii noastre morale, este o şcoală permanentă a frîngerii inimii, a căinţei şi desigur a îndreptării.

Experienţa generală ne arată că aceia progresează care-şi văd şi recunosc greşalele şi lipsurile şi se străduiesc să le îndrepte, fiind deschişi la înnoire, la propăşire în toate cele bune. Dimpotrivă, cei care se închid în limitele unei mulţumiri şi suficienţe de ei înşişi, neprimind sfaturile şi învăţăturile altora, aceia se restrîng în marginile înguste ale unei existenţe incapabile de progres.

Profeţii Vechiului Aşezămînt au căutat să prezinte semenilor lor adevăratul conţinut interior, de renaştere morală al pocăinţei. „Inima înfrîntă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi" — zice Psalmistul David.

Predica despre pocăinţă a Sf. Ioan stă pe acelaşi plan de transformare morală, cerînd ca şi faptele cele ce urmează să fie vrednice de pocăinţă.

Învăţătura despre pocăinţă a fost desăvîrşită de Evanghelia Mîntuitorului şi de predica Apostolilor, cristalizată în Taina Sf. Pocăinţi sau a Mărturisirii, prin care glasul Bisericii cheamă neîncetat pe credincioşi, dar mai ales în cele patru posturi ale anului, ca să-şi mărturisească păcatele şi să facă fapte vrednice de pocăinţă. Taina Sf. Mărturisiri este strîns legată de Sf. Împărtăşanie, însemnînd prin aceasta pregătirea pe care o cerea şi Sf. Ioan Botezătorul pentru primirea Mîntuitorului Hristos, prin pocăinţă.

Predica Sf. Ioan îşi are actualitate şi pentru viaţa creştină de azi, pentru felul în care unii credincioşi ai Bisericii înţeleg şi săvîrşesc Sf. Mărturisire numai din obicei şi de formă, uitînd cu totul conţinutul şi semnificaţia ei pentru transformarea lor lăuntrică. „Să nu gîndiţi întru voi înşivă: Părinte avem pe Avraam..." le zicea Prorocul Ioan celor ce veneau la el fără căinţă şi gînd de îndreptare; să nu socotiţi că numele de creştin şi împlinirea Sf. Mărturisiri din obişnuinţă — zice glasul Evangheliei şi al Bisericii noastre — vă face vrednici de acest nume şi de iertarea şi îndreptarea de-a fi cu adevărat fii ai lui Dumnezeu şi părtaşi cu darul moştenirii dat nouă în Iisus Hristos Domnul. Fapte vrednice de pocăinţă ne cere şi azi Biserica, adică smerenie şi frîngere de inimă, părere de rău pentru păcatele săvîrşite şi hotărîrea energică de-a ne îndrepta viaţa, făcînd ca prin fiecare mărturisire să aducem o înnoire a vieţii noastre, o modelare a omului celui vechi şi o creştere a omului celui nou în duhul lui Iisus Hristos.

Ne putem referi nu numai la Taina Mărturisirii, ci şi la toate tainele, rînduielile şi frumoasele noastre obiceiuri strămoşeşti. Ne gîndim şi la rînduiala noastră atît de veche şi semnificativă legată de Botezul Domnului, ca toţi să ne stropim, să gustăm şi să ducem şi în casele noastre din apa sfinţită a Bobotezei. Se cuvine deci să dăm conţinut acestui obicei, să gustăm şi să ne lăsăm stropiţi pe noi şi familiile noastre, cu apa cea sfinţită, dar, în acelaşi timp, şi de duhul sfinteniei, al smereniei şi dragostei Domnului Hristos, al dragostei care rodeşte iertare, pace, bucurie, răbdare şi slujire devotată pentru mai binele semenului, familiei şi societăţii din care facem parte.

Din cuvîntul Sf. Ioan desprindem şi ideea dreptăţii, căci le spunea vameşilor: „De la nimeni să nu luaţi mai mult decît este rînduit vouă"; precum şi aceea de egalitate şi libertate socială şi naţională, căci le zicea celor ce deţineau puterea: „Pe nimeni să nu asupriţi, să nu năspăstuiţi, să nu clevetiţi". De asemenea răzbate învăţătura dragostei slujitoare şi jertfitoare pentru propăşirea şi bucuria insului şi societăţii, căci zicea celor ce veneau la el: „Cel ce are două haine să dea celui ce n-are şi cel ce are bucate, asemenea să facă".

Iată deci cîteva învăţăminte, semnificaţii ale predicii Sf. Ioan Botezătorul, din care ne putem folosi şi noi cei de astăzi.

O dată cu instituirea Tainei Botezului de către Mîntuitorul Iisus Hristos, se ştie că botezul practicat de Sf. Ioan a încetat.

Predica sa însă, îndemnurile sale la îndreptare, la dreptate, la viaţă cumpănită, jertfitoare ne sînt mereu folositoare, pe care bine este a le urma şi noi în toate ale noastre.

Pr. *F. Costea*

Purtare creştină

(Urmare din pag. 3)

este şi sînt toţi oamenii, fără deosebire de rasă şi de religie.

În lumina aceasta înţelegem altă învăţătură a Domnului, care ne spune: „De nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru cel din ceruri nu vă va ierta greşalele voastre". Iar în rugăciunea „Tatăl nostru" pe care trebuie s-o rostim în fiecare zi, ne osîndim prin gura noastră proprie dacă nu iertăm ofensele şi nedreptăţile ce le suferim de la oameni cînd zicem: „Şi ne iartă nouă greşelile noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri".

Această poruncă a iubirii, a ajutorării şi iertării aproapelui este obligatorie pentru fiecare creştin. Dacă n-o ţinem înseamnă că nu ne comportăm ca şi creştini.

Un tată avea trei feciori, cărora le împărţi agonisita, numai un inel de mare preţ îşi reţinu, voind să-l dea aceluia dintre copii, care va împlini fapta cea mai nobilă. După cîteva luni veniră feciorii şi cel dintîi zise: „Un negustor mi-a încredinţat o sumă mare de bani; i-am restituit pînă la ultimul ban". „Prin aceasta ţi-ai îndeplinit numai datoria", zise tatăl. Al doilea spuse: „Eu am scos din apă un copil, riscîndu-mi viaţa". „Aceasta a fost bine şi just", răspunse tatăl. „Eu am găsit pe cel mai înverşunat duşman al meu dormind pe marginea unei prăpastii; l-am trezit şi l-am prevenit de moartea ce-l ameninţa". Atunci tatăl îi întinse inelul şi-i zise: „Tu ai făcut fapta cea mai nobilă".

Dar creştinul trebuie să considere şi un alt lucru şi anume că împlinind această poruncă, împlineşte voia lui Dumnezeu şi astfel simte o satisfacţie sufletească superioară pe care nu o simte dacă nu iartă, sau se răzbună, adică face ceea ce face şi Dumnezeu.

Să ne străduim deci să împlinim în viaţa noastră toate poruncile Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre a fi şi noi creştini cît mai adevăraţi aşa cum ne cere de veacuri Biserica noastră străbună, spre pacea şi bucuria noastră sufletească, cît şi spre binele obştei şi Patriei în care trăim.

Pr. Avram Petric

Cum biruim păcatul?

Din punct de vedere religios, păcatul poate să aducă multe rele în viaţa creştinilor de pretutindenea. El este pricina tuturor suferinţelor omeneşti. Prin săvîrşirea păcatelor de tot felul se slăbeşte tăria sufletească, se îmbolnăveşte trupul, se pierde dragostea dintre oameni, se strică înţelegerea dintre soţi în familie. Acestea şi alte rele asemenea lor pot fi văzute ca urmări firesti ale păcatelor.

Ca să ne dăm mai bine seama de realitatea păcatului, să înţelegem firea lui, e nevoie să asemănăm sufletul omului cu un ogor. În acest caz putem recunoaşte că aşa după cum din pămînt cresc semănături aruncate de mîna omului şi printre ele buruieni, la fel în suflet răsar fapte bune după legea Domnului şi odată cu ele pot creşte şi ciulini şi pălămizile păcatelor. Sporul vieţii noastre duhovniceşti se vede în cultivarea virtuţilor şi în plivirea păcatelor. În această îndeletnicire a plugăriei sufleteşti ne putem întreba: Cum lucrăm în propriul nostru ogor spiritual? Cum biruim păcatul?

În cartea „Învăţătura de Credinţă Creştină Ortodoxă" tipărită prin grija Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, partea III, întrebarea 77, scrie: „Păcatul este călcarea cu deplină ştiinţă şi cu voie liberă, prin gînd, cuvînt sau faptă, a voiei lui Dumnezeu. Iar fiindcă voia lui Dumnezeu se arată în legile Sale, de aceea păcatul se mai numeşte şi fărădelege? În comparaţie cu greşala, pe care *omul* o săvîrşeşte fără a-şi da seama că nu face bine, păcatul este recunoscut de mintea omului ca o faptă rea, interzisă, ca o călcare a voii lui Dumnezeu.

Pricina păcatului este ispita, care la rîndul ei — aşa cum spune Cuviosul Antonie cel Mare — vine de la diavolul, care ca un vrăjmaş al mîntuirii noastre: „umblă răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită" (I Petru 5, 8). Deprinderi rele văzute sau auzite şetea de strîngere a bunurilor vieţii peste măsura trebuinţelor, mîndria şi alergarea după alte deşertăciuni trecătoare ispitesc pe fiecare.

Ispita — ca îndemn la păcat — fie prin simţuri, fie prin închipuiri, trezeşte în mintea noastră pofta păcatului. Din minte, ispita se coboară în inimă. Acolo stăruieşte cu promisiunea plăcerii momentane la călcarea unei legi dumnezeieşti, la neascultare unei rînduieli omeneşti sau la tulburarea păcii sufleteşti prin săvîrşirea păcatului. Deşi mintea recunoaşte că ispita este un îndemn la rău, inima se încălzeşte cu dorinţa săvîrşirii păcatului şi se robeşte voinţa ca să-l înfăptuiască. În felul acesta prin ispită se depune sămînţa păcatului, care încolţeşte în minte, creşte în inimă şi prin lucrarea voinţei şi dă amărăciunea rodului ei în mustrarea conştiinţei.

Pînă aici am văzut ce este păcatul şi cum lucrează ispita în sufletul omului. În continuare să ne dăm seama cum putem birui păcatul.

De la sine se poate înţelege, că răul cu cît e mai mic, cu atît se poate înlătura mai uşor. Dacă alungăm din minte gîndul cel rău, dacă nu ne împăcăm cu el la venirea lui, dacă nu lăsăm dorinţa adusă de ispită să se încuibeze în inima noastră, atunci nu are ce rodi pentru săvîrşirea păcatului. Ori voim, ori nu, sămînţa buruienii rele cade în ogorul sufletului nostru, dar cu cît este smulsă mai de fragedă, cu atît scăpăm de ea mai uşor. În felul acesta, mintea omului din care a fost plivită sămînţa ispitei, rămîne curată şi nevinovată. Biruind ispita la începutul ivirii sale, fără ca ea să-şi întărească rădăcini în inimă, desigur, biruim păcatul. Împăcîndu-ne cu ispita, adăpăm firul păcatului, care creşte tot mai mare spre înăbuşirea faptelor bune, amărînd viaţa noastră sufletească.

Această lucrare a sufletului poate da fiecărui ostenitor al ei roade bune. În acest fel ne izbăvim de ispitele care ne ies înainte şi dobîndim mulţumirea sufletească.

Biruinţa noastră asupra păcatului aduce fericire între oameni prin viaţa cinstită trăită în dreptate şi adevăr, ne îndestulează casa prin hărnicia muncii, asigurîndu-ne pacea sufletelor şi sănătate trupurilor.

Pr. I. B.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

Biblioteca Orăşenească
"Ştefan Gheorghiu"
SIBIU
Str. Bariţiu 5.

ANUL 118 Sibiu, 1 februarie 1970

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

2. Legătura cu Dumnezeu

a) Credinţa este legătura dintre noi şi Dumnezeu. Aşa cum cu ochiul vedem lucrurile din jurul nostru, cu credinţa „vedem" pe Dumnezeu într-un fel spiritual (simţire sufletească). Dumnezeu nu se vede cu ochii trupului, ci cu sufletul, care „simte" pe Dumnezeu şi lucrarea Lui în lume. Astfel credinţa ne face să „vedem" pe Dumnezeu şi lucrarea Lui în tot ceea ce ne înconjoară. Dacă privim spre cerul înstelat, spre măreţia Cosmosului, se trezeşte în sufletul nostru o bucurie că în lumea aceasta mare simţim pe Dumnezeu, înţelepciunea Lui, puterea Lui, nemărginirea Lui, bunătatea Lui. Şi aşa mărturisim cu Psalmistul: „Cerurile spun mărirea lui Dumnezeu" (Ps. 18, 1). Dacă privim pământul cu munţii şi văile, cu şesurile şi mările, cu pădurile şi pustiurile, cu feluritnea vieţuitoarelor, în toate acestea vedem o frumuseţe şi o rînduială, care grăieşte sufletului nostru despre Dumnezeu, Frumuseţea cea negrăită, Orînduitorul tuturor. Credinciosul „vede" şi în om şi în întîmplările vieţii omului, în viaţa lui proprie, în viaţa popoarelor — lucrarea lui Dumnezeu, care pe toate le călăuzeşte.

Dar dacă credinţa ne descoperă pe Dumnezeu pretutindeni, ea totodată ne arată că Dumnezeu, care e în toţi şi în toate, e mai presus de toţi şi de toate: El nu poate fi cuprins de nimic din lumea aceasta, nici de marele cosmos. Căci scris este: „Cerurile cerurilor nu te pot cuprinde pe tine Doamne!" (III Regi 8, 27). Dumnezeu este nemărginit şi veşnic.

b) Dar Dumnezeu nu s-a descoperit numai în cele din jurul nostru sau în viaţa noastră. El s-a descoperit unor credincioşi aleşi şi prin ei ne-a spus care este voia Lui cea sfîntă. Că oamenii cei de demult şi-au închipuit pe Dumnezeu în diferite feluri după priceperea minţii lor. De aceea Dumnezeu însuşi s-a descoperit pe Sine: întîi în mod nedeplin prin proorocii Vechiului Testament, apoi deplin în Iisus Hristos, Domnul şi Mîntuitorul nostru. Iisus Hristos este Dumnezeu întrupat. El, Dumnezeu fiind, a trăit ca un om între oameni, a vorbit în cuvinte omeneşti, dar într-un fel dumnezeiesc. Cuvintele Lui sînt cuvintele vieţii veşnice. În ele e Duhul lui Hristos, Duhul Sfînt.

c) Unde găsim acum Cuvîntul lui Dumnezeu? Îl găsim în Sfînta Scriptură şi în Sf. Tradiţie. În Vechiul Testament sînt cuvintele grăite de Dumnezeu prin proroci; în Noul Testament sînt o parte din cuvintele grăite de Iisus Hristos, de Dumnezeu însuşi. Iisus Hristos a fost însoţit peste tot de Sfinţii Apostoli. Acestora Domnul le-a descoperit toate şi le-a poruncit să meargă şi să înveţe toate neamurile. Ce să le înveţe? Toate cele ce au primit de la Învăţătorul lor cel dumnezeiesc (Matei 28, 19—20). Sf. Apostoli le-au primit prin viu grai şi le-au propovăduit la început tot prin viu grai. Abia mai tîrziu o parte din cele propovăduite au fost scrise în Sf. Evanghelii de la Matei, Marcu, Luca şi Ioan, şi în celelalte scrieri ale Noului Testament. Şi Sfintele Evanghelii şi celelalte scrieri din Noul Testament au fost date de Sfinţii Apostoli Bisericilor creştine, întemeiate de ei sau de ucenicii lor, care formau o singură Biserică a lui Hristos. Tot acestor Biserici au dat Sfinţii Apostoli în păstrare şi învăţăturile şi rînduielile nescrise. De aceea Sfîntul Apostol Pavel cere acestor Biserici şi episcopilor să ţină neschimbate şi cele scrise şi cele nescrise (II Tesaloniceni 2, 15; II Timotei 1, 13). În seama Bisericii, a episcopilor (care sînt urmaşi ai Sfinţilor Apostoli) a fost dată grija de a păstra şi Sfintele Evanghelii şi celelalte scrieri ale Noului Testament şi cele transmise prin viu grai. De ce grija aceasta? Pentru că încă pe vremea Sfinţilor Apostoli au apărut „apostoli mincinoşi, lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos" (II Corinteni 11, 13), care nu se ţin de „cuvîntul cel adevărat al învăţăturii" lui Hristos, nu pot „suferi învăţătura cea sănătoasă", ci „învaţă altă învăţătură" şi „se abat de la adevăr", adică de la învăţătura lui Hristos (I Timotei 6, 3; II Timotei 4, 3; Tit 1, 9, 14). Singură Biserica — zice Sf. Apostol Pavel — este „stîlp şi temelie a adevărului", adică a adevăratei Evanghelii a lui Hristos (I Timotei 3, 15).

Apostoli mincinoşi au fost nu numai pe vremea Sfinţilor Apostoli, ci şi mai tîrziu, sînt şi în vremea noastră şi vor mai fi. Biserica însă, căreia i s-a dat spre păstrare de către Sfinţii Apostoli Evanghelia Domnului (şi cea scrisă şi cea nescrisă), a fost atunci, este şi azi şi va fi mereu propovăduitoarea adevăratei Evanghelii a lui Hristos. Ea are dreapta învăţătură evanghelică, învăţătura creştină cea sănătoasă, învăţătura lui Iisus Hristos.

d) Unde ne întîlnim în credinţă cu Dumnezeu, cu Iisus Hristos? — În credinţă ne întîlnim cu Dumnezeu — în toate cele văzute şi în mod deplin în Sfînta Scriptură, şi în Evanghelia Domnului, cea scrisă (Noul Testament) şi cea nescrisă (Sfînta Tradiţie) — amîndouă (şi cele scrise şi cele nescrise) păstrate neschimbate în Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare, dreptînvăţătoare. În Biserică avem pe Dumnezeu, pe Iisus Hristos, cu toate darurile Lui, cu lumina Lui, cu dragostea Lui cea nemărginită. Biserica ne arată pe Dumnezeu pretutindeni. Ea ne învaţă dreapta învăţătură a lui Hristos. Ea ne împărtăşeşte pe Hristos în Sfînta Liturghie, Sfintele Taine şi sfintele slujbe. Ea e mama noastră, care ne pune în legătură cu Hristos. Prin ea, credinţa noastră creştină este credinţa cea sănătoasă, cea adevărată, credinţa prin care trăim în Hristos şi Hristos trăieşte în noi.

† **NICOLAE**
arhiepiscop şi mitropolit

La Întîmpinarea Domnului

Iar cînd s-au împlinit zilele curăţirii, după legea lui Moise, Iosif şi Maria au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-l înfăţişeze Domnului, cum este scris în legea Domnului: „Că tot întîiul născut de parte bărbătească, să fie închinat Domnului..." Luca 2, 22, 23).

Virtutea copilăriei Mîntuitorului a fost ascultarea de părinţi şi împlinirea legii. El a ţinut întru toate „rînduiala legii" (Luca 2, 21—49), căci n-a venit să strice legea, ci să o împlinească (Matei 5, 17). Astfel, cînd s-au împlinit opt zile de la naştere, i s-a dat numele Iisus, deşi numele Lui este mai presus de orice nume; cînd s-au împlinit „zilele curăţirii" la patruzeci de zile a fost dus la biserică pentru a fi pus înaintea Domnului, deşi El este „Domnul Domnilor"; la doisprezece ani a mers din nou la Ierusalim „după obiceiul praznicului", deşi El avea să facă voia Tatălui; la treizeci de ani s-a botezat, deşi El a botezat cu focul Duhului Sfînt; a mers la biserică şi s-a rugat, deşi este fără de păcat. Întru toate a împlinit legea şi ne-a dat pildă ca precum a făcut El şi noi să facem.

Rostul sărbătorilor bisericeşti este deosebit de însemnat pentru viaţa noastră, a creştinilor. Prin ele noi cinstim pe Domnul sau pe Sfinţii plăcuţi Lui; prin ele noi ne amintim fapte din viaţa Mîntuitorului, a Maicii Domnului sau din trecutul Bisericii noastre.

Dar, sărbătorile mai au un rost adînc, pe care noi de multe ori îl uităm: ele au menirea sfîntă de a ne răscoli sufletele în aşa măsură, încît să ni se pară că noi înşine trăim întîmplările sărbătorite. Unele din ele ne dau chiar prilejul să împrospătăm amintirea unor fapte petrecute cu noi înşine. Un asemenea rost îl are sărbătoarea Întîmpinării Domnului, prăznuită la 2 februarie.

Rînduiala care a fost săvîrşită asupra Mîntuitorului nostru, pe care ne-o aminteşte sărbătoarea Întîmpinării Domnului, a fost săvîrşită cîndva şi asupra fiecăruia dintre noi. Asemenea Lui, şi noi am fost duşi la biserică, înfăţişaţi înaintea lui Dumnezeu, îmbisericiţi şi afierisiţi Lui, spre veşnică slujire.

Cele săvîrşite asupra noastră au un înţeles adînc; Sf. Biserică nu face nimic ce-ar fi de prisos sau fără de însemnătate. Odată cu îmbisericirea noastră, noi am primit mari drepturi şi făgăduinţe, dar

(Continuare în pag. 2)

FERICIRILE

FERICIREA A ŞASEA: „Fericiţi sînt cei curaţi la inimă că aceia vor vedea pe Dumnezeu“

Culmea fericirii creştineşti este să „vezi“ pe Dumnezeu. Dar pe Dumnezeu nimeni dintre oameni nu l-a văzut vreodată (Ioan 1, 18). E contradicţie între fericirea a şasea şi aceste cuvinte? Nicidecum !

Dar cu ce minte, cu ce simţiri, cu ce mijloace s-ar putea cuprinde, s-ar putea vedea Duhul (pentru că Duh este Dumnezeu; Ioan 5, 24); în ce forme mărginite am putea turna nemărginirea; cu ce măsură s-ar putea măsura desăvîrşirea absolută? Cu ce ochi şi din care parte, din ce unghi de vedere şi cu ce aparat am putea prinde imaginea fiinţei lui Dumnezeu?

Şi totuşi, ce nu poate face raţiunea, fie pură, fie practică, *poate inima*. Spiritul, Duhul, poate fi sesizat numai prin ceva de natură spirituală. Veşnicia prin ceva de natură veşnică. Iubirea absolută prin iubire. Desăvîrşirea Tatălui prin desăvîrşirea noastră.

Cel ce a năzuit fără întrerupere să progreseze spre desăvîrşirea lui religios-morală, spre sfinţirea vieţii şi a dorit şi a lucrat şi la înălţarea semenilor, folosindu-se de blîndeţe, cel ce a căutat dreptatea, cum caută flămîndul pîinea şi însetatul apa şi n-a uitat că din iubirea de Dumnezeu şi de oameni să facă milostenie, poate spune că s-a apropiat, chiar a ajuns *curat la inimă*.

Într-o zi Sf. Apostoli au întrebat pe Mîntuitorul: cine e mai mare în împărăţia cerurilor? Domnul a luat pe copilaşul unei mame, l-a pus în mijlocul lor şi a zis: „Acesta e mai mare în împărăţia lui Dumnezeu; cine nu va primi împărăţia ca acest copilaş, cu inimă curată ca a lui nu va intra în ea“ (Matei 18, 1—3). Ce are deosebit copilaşul? *Crede* sincer ce îi spun cei mai mari. *Iubeşte* tot ce e în jurul lui. Acţionează spontan fără viclenie, fără calcule interesate, viclene, fără răutate. *Nădăjduieşte* împlinirea celor făgăduite. Greşeşte şi el din lipsă de experienţă şi de prevedere, dar aceasta nu-i pătează inima. Aşa trebuie să arate o inimă curată. Şi această inimă de copil o simt pînă şi animalele.

Cine n-a văzut cum chinuiesc copiii animalele, în special cîinii şi pisicile. Le provoacă dureri şi lacrimi şi totuşi se lasă chinuite. Doar cînd jocul lor trece marginile, îi sperie cu un lătrat sau o zgîrietură şi se depărtează de ei. Dar după cîteva clipe iar se întorc la copii şi continuă jocul. Să încerce să facă cu ele la fel şi oamenii mari !

Să mai luăm un exemplu. Doi copilaşi se joacă. În zbenguiala lor, unul loveşte mai dureros pe celălalt. De durere plînge. Ce face celălalt? Plînge şi el, îl ia de mînă şi se duc la părinţi să-i mîngîie.

Iată ce fel de inimă vrea Mîntuitorul să găsească la oameni ! Aceasta e inima curată ! Şi pentru a ne ajuta s-o dobîndim, s-a pogorît din cer, ca toţi oamenii să fie curaţi la inimă ca un copilaş nevinovat, să cîştige inimă de copil. Da, pentru că aceasta e inima care *simte, înţelege, cunoaşte* şi în un anumit înţeles *vede* pe Dumnezeu în toate şi în tot locul, vede puterea Lui, vede existenţa Lui.

Asemenea inimă la omul mare e opera, rezultatul unei lungi străduinţe după desăvîrşire. Dacă pe ochii sufletului punem pată lîngă pată, şi în inimă şi la inimi grămădim gunoaiele vieţii zilnice, numai ce e acru, negru, rău, mai putem vedea pe Dumnezeu?

Viaţa noastră privită în întregime, ca un tot, se poate asemăna şi cu o ţesătură. Urzeala e dată şi întinsă pe războiul vieţii de Dumnezeu. În această urzeală, *nouă* ne e dat să batem băteala, adică impresiile vieţii. Dacă vom bate numai fire negre, murdare şi fără a ţine seama de vreo regulă sau plan, ce înfăţişare va avea ţesătura noastră, sau covorul nostru? Cum îl vom prezenta la marea şi într-adevăr universala expoziţie din ziua cea mare? Băteala trebuie aleasă după culoare şi desen, într-o armonie care înalţă şi veseleşte, nu la întîmplare. Creştine fii ţesător isteţ şi dibaci ! Inima cultivată şi păstrată cu ajutorul credinţei, a dragostei care nu caută ale sale, al voinţei pururea treze şi gata a împlini voia lui Dumnezeu, e inima care simte pe Dumnezeu, care cunoaşte şi spune cum e Dumnezeu, care îl află prezent în tot locul şi bunătatea Lui în tot timpul, care îl vede în lumea aceasta ca într-o oglindă şi în cealaltă faţă către faţă.

Nu e vorba de a vedea pe Dumnezeu în cutare formă sau chip. Infinitul nu poate fi adunat în ceva mărginit. Îl simte şi îl vede ca personalitate spirituală absolută, care ne conduce şi ne păstrează fiinţa cum păstrează să nu dispară toată creatura.

În tot locul şi în tot timpul îl vedem ca principiul existenţei de la care-şi deţin fiinţa toate cîte sînt. Acesta e privilegiul celor curaţi cu inima: Şi ne asigură sufleteşte cea mai mare şi mai dorită stare sufletească.

Fericiţi, de trei ori fericiţi — cei ce au dobîndit această stare sufletească.

Gh. Maior

La Intîmpinarea Domnului

(Urmare din pag. 1)

în acelaşi timp am luat asupra noastră însemnate şi sfinte îndatoriri.

Să ne ducem cu gîndul la zilele prunciei noastre şi să vedem ce s-a petrecut cu noi în a patruzecea zi după naştere.

După patruzeci de zile de la naştere, după rînduiala Sfintei Biserici mama, aduce pruncul în locaşul dumnezeiesc pentru îmbisericire. Tot după aceeaşi rînduială bisericească, se interzice femeii să intre în biserică pînă la a patruzecea zi după naşterea pruncului, ea fiind oprită la pragul bisericii.

Şi pentru ce această împiedicare?

Pentru că, prin păcatele noastre, sîntem nevrednici să ne arătăm în faţa lui Dumnezeu. Dar, să nu ne tulburăm, fiindcă mulţumită iubirii lui Dumnezeu faţă de oameni avem pe Mîntuitorul nostru ca un apărător şi mijlocitor atotputernic.

Curăţiţi prin darul Său, împodobiţi cu numele Său, noi, cu toate lipsurile firii noastre, vom fi primiţi în casa Domnului, înfăţişaţi însuşi Împăratului şi rînduiţi în ceata prietenilor Săi.

Şi într-adevăr, mama nu va fi silită să aştepte mult la uşile bisericii. Iată se apropie preotul, ia pruncul în mîinile sale asemenea bătrînului Simeon, îl înalţă în faţa uşilor bisericii, face cu el în aer semnul crucii şi zice: Se îmbisericeşte robul lui Dumnezeu, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, urmînd restul îmbisericirii pînă ce ieşind din Sf. Altar, prin uşile de miazănoapte şi aşează pruncul jos la pămînt în faţa uşilor împărăteşti, de unde trebuie să-l ridice însăşi mama, ca primindu-l din partea lui Dumnezeu.

Intrarea pruncului în biserică, purtat nu de mama sau tatăl său trupesc, ci de preot, părintele duhovnicesc, arată că puterile firii nu sînt de ajuns pentru ca credinciosul să ajungă la împlinirea sa duhovnicească, avînd nevoie şi de harul divin.

Înconjurarea sf. mese arată lămurit înalta menire pe care o are creştinul de a vedea cu faţa descoperită slava lui Dumnezeu, de a fi părtaş încă de pe pămînt la tainele vieţii de veci, de a se pregăti pentru fericita sălăşluire cu îngerii şi arhanghelii ce înconjoară prestolul dumnezeiesc. Aşezarea copilului la pămînt în faţa uşilor împărăteşti dă de înţeles că, cu toată mulţimea darurilor duhovniceşti, care i-au fost împărtăşite fiind el creştin, toată viaţa trebuie să o petreacă întru smerenia sufletului şi a inimii, să simtă adînc micimea sa în faţa lui Dumnezeu.

Totodată, făcînd preotul semnul crucii cu noi, prin aceasta se arată că, noul născut făcîndu-se creştin, toată viaţa sa trebuie să fie un purtător de cruce; că partea sa în viaţă constă în jertfirea intereselor sale înguste, a patimilor trupeşti şi sufleteşti.

„Inima înfrîntă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi“, zice Psalmisul, iar în altă parte cuvîntul dumnezeiesc ne face următorul îndemn: „Adu-ţi aminte de cele mai de pe urmă ale tale şi în veac nu vei păcătui“.

Bine este deci ca şi noi să putem spune cuvintele dreptului Simeon: Acum slobozeşte pe robul Tău Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta, cuvinte care ni se vor potrivi şi se vor adeveri, dacă toată viaţa nu vom uita îmbisericirea noastră.

Pr. *C. Pistrui*

Pentru unitatea creştină, pentru pace

În şedinţa sa din 12 decembrie 1969, Sf. Sinod a hotărît ca, în contextul preocupărilor Bisericii noastre Ortodoxe Române pentru unitatea creştină şi, prin aceasta, pentru întărirea păcii în lume, la sfintele slujbe din zilele de 18—24 ianuarie 1970 să se urmeze un program special.

Astfel, în Duminica din 18 ianuarie a.c., cu care a început această „săptămînă de rugăciune pentru unitatea creştină“, la Sf. Liturghie la ectenia mare au fost introduse două cereri speciale, la pericopa de rînd a Apostolului s-a adăugat încă una din Epistola I către Corinteni, la pericopa de rînd a Evangheliei s-a adăugat încă una din Evanghelia după Ioan, la ectenia întreită s-au adăugat de asemenea două cereri pentru pogorîrea asupra noastră a duhului „cel bun al păcii, al înţelegerii şi al bunei învoiri între oameni şi popoare“.

Totodată, în această Duminică predica zilei a fost axată tot pe ideea unităţii creştine şi a apropierii dintre oameni şi popoare, iar după predică s-a rostit o mişcătoare rugăciune pentru întărirea „ostenelilor lucrătorilor celor buni, (pentru) cei ce seamănă cuvîntul păcii, iubirii între fraţi şi al bunei învoiri între oameni şi popoare“.

Cu acest prilej preoţii şi credincioşii noştri şi-au împreunat rugăciunile lor pentru creşterea dragostei în Iisus Hristos şi pentru pacea a toată lumea, rugăciuni pe care, de altfel, le facem la toate slujbele noastre.

La Centrul nostru arhiepiscopesc din Sibiu acest program a luat un aspect de manifestare ecumenică între Biserica Ortodoxă şi cea Evanghelică Luterană. Astfel Duminică 18 ianuarie a.c. la Sf. Liturghie arhierească săvîrşită în Catedrala mitropolitană de P. S. Episcop-vicar Visarion, a asistat şi o delegaţie a Episcopiei Ev. Lut., condusă de Eminenţa Sa Episcopul A. Klein. După terminarea serviciului divin, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a prezentat credincioşilor pe distinsul oaspete al Bisericii Ev. Lut., relevînd semnificaţia săptămînii de rugăciune pentru unitatea Bisericilor creştine şi manifestările concrete ale conducerii Mitropoliei noastre în scopul apropierii şi cunoaşterii reciproce cu Bisericile celorlalte culte din Transilvania.

Eminenţa Sa Episcopul A. Klein a rostit un cuvînt de învăţătură, în care şi-a exprimat bucuria şi mulţumirea de-a fi asistat la Liturghia arhierească din Catedrala ortodoxă. Aici s-au rostit rugăciuni pentru apropierea Bisericilor creştine şi s-a ascultat cuvîntul lui Dumnezeu care ne cheamă să ne apropiem de Domnul nostru Iisus Hristos.

Bisericile sînt chemate să iasă din izolarea în care au ajuns, pentru că nu corespunde cu voinţa lui Dumnezeu şi nici cu năzuinţele vremurilor noastre. Spre aceasta să ne străduim cu toţii, deschizîndu-ne inima darului şi puterii Duhului Sfînt, care ne va ajuta să împlinim voia Domnului nostru Iisus Hristos, exprimată în rugăciunea Sa: „Ca toţi să fie una şi să cunoască lumea că tu m-ai trimis şi i-ai iubit pe ei, precum m-ai iubit pe mine“ (Ioan 17, 23).

Credincioşii prezenţi în Catedrala noastră ortodoxă au trăit în această Duminică clipe de înfrăţire ecumenică, aşa cum în Duminica zilei de 25 ianuarie au simţit credincioşii Catedralei ev. lut. din Sibiu, prin prezenţa şi predica rostită aici de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, însoţit fiind de P. S. Episcop-vicar Visarion şi P. C. prot. Tr. Belaşcu, vicar arhiepiscopesc.

La timpul potrivit, Înatul nostru Arhipăstor a ţinut predica, rostind introducerea şi încheierea în l. germană. Mînecînd de la cuvintele Sf. Apostol Pavel care exprimă cele două aspecte ale vieţii creştine: răstignirea „omului vechi“ şi învierea şi trăirea „omului celui nou“ în Hristos, Î. P. S. Sa a prezentat aceste două realităţi atît în viaţa personală a credincioşilor, cît şi în viaţa comunitară şi socială a Bisericii. „Omul cel vechi“ se axează în toate manifestările sale personale şi sociale pe egoism, căutînd în toate acţiunile satisfacerea plăcerilor şi intereselor lui individuale, neglijînd şi înlăturînd cu totul slujirea pentru binele tuturor şi pentru propăşirea comunităţii în care trăieşte. Dimpotrivă „omul cel nou“ care trăieşte în duhul lui Iisus Hristos duce o viaţă de comuniune, de relaţii bazate pe dragostea cea slujitoare şi binefăcătoare pentru semeni şi pentru societate.

Aceste două aspecte ale vieţii creştine se întîlnesc şi în viaţa popoarelor şi în viaţa Bisericilor. Noi

(Continuare în pag. 4)

Un grăitor bilanț

Ca în fiecare an, la sfîrșitul lunii trecute s-a publicat „Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale a Republicii Socialiste România pe anul 1969". „Comunicatul" este o oglindă fidelă a activității imensei gospodării a țării, a noilor pași înainte pe care Patria noastră i-a făcut în anul care s-a scurs.

Astfel, în industrie *volumul producției globale, realizat în 1969, însumează aproape 265 miliarde lei, planul fiind îndeplinit cu 100,2%. S-au obținut peste prevederi produse în valoare de 472 milioane lei. Ca orientare în ceea ce privește progresul realizat de industria noastră este grăitor faptul că producția anului 1969 este aproape egală cu producția obținută în întreaga perioadă 1951—1956.*

În agricultură, *deși a fost un an mai puțin favorabil din punct de vedere al climei, valoarea globală a producției în anul 1969 a fost cu 4,8% mai mare față de 1968. A crescut producția de porumb, floarea-soarelui, fructe, fiind mai mică cea de grîu, secară, cartofi, sfeclă de zahăr. Aceste realizări se datoresc și celor 676 mii hectare amenajate pentru irigat. În anul 1969 au fost alocate agriculturii din fondurile Statului pentru investiții, 7,5 miliarde lei.*

Mari lucrări de îmbogățire a fondului forestier s-au realizat și în silvicultură.

Realizări de seamă s-au înfăptuit și în sectorul transporturi *și* telecomunicații, *unde, comparativ cu anul 1968, au fost transportate cu 21 milioane tone marfă și 33 milioane călători mai mult. Atît căile ferate, cît și sectorul auto, flota maritimă și cea aeriană au fost înzestrate cu noi mijloace de transport.*

În anul 1969, investițiile *realizate din fondurile centralizate ale statului au fost de 61,4 miliarde lei. Din volumul total al investițiilor, 56,8% s-au realizat în industrie, 12,3% în agricultură, 11,9% în transporturi și telecomunicații, 8,7% pentru construcția de locuințe și obiective social-culturale.*

De reținut în acest domeniu că în anul 1969 s-au dat în exploatare peste 700 capacități și obiective importante în industrie, agricultură, transporturi, comerț, învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății etc. De asemenea s-au continuat lucrările pe marile șantiere ale țării, ca: Sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier", Centrala termoelectrică de la Deva, Hidrocentrala de pe Lotru etc., în același timp începînd lucrările la un număr de 250 noi obiective industriale.

În privința circulației mărfurilor, *în anul 1969 s-au vîndut prin comerțul socialist mărfuri în valoare de 88,7 miliarde lei, cu 4,7% mai mult decît în anul 1968. Față de anul 1968 volumul comerțului exterior a fost și el mai mare cu 8,4%, exportul fiind mai mare decît importul.*

În anul care a trecut, țara noastră a avut relații comerciale cu 109 țări și a participat la 68 tîrguri și expoziții internaționale.

„Comunicatul" specifică de asemenea că la 1 ianuarie 1970 populația țării a fost de 20.140.000 locuitori, cu peste un milion mai mult decît la sfîrșitul anului 1965.

Toate aceste realizări ale economiei noastre naționale pe anul 1969, consemnate foarte pe scurt în cele de mai sus, au avut, desigur, ca rezultat creșterea venitului național în anul 1969 cu peste 7,3% față de 1968.

Acest lucru s-a răsfrînt printre altele în salariul mediu care, în 1969, a fost cu 4,2% mai mare față de 1968, în majorarea, începînd cu 1 martie 1969, a alocației pentru copii, în creșterea economiilor populației la C.E.C., care au fost cu 14,9% mai mari față de 1968, în cheltuielile social-culturale plătite din bugetul statului și anume în domeniul învățămîntului, culturii, artei, ocrotirii sănătății, asistenței sociale etc.

Realizările anului 1969 însă constituie chezășia îndeplinirii cu succes a întregului cincinal 1966—1970, un stimulent pentru harnicul nostru popor de noi realizări, de noi înfăptuiri pentru înflorirea Patriei, pentru mai binele tuturor fiilor ei.

T.

Gazeta de Transilvania

În aceste zile a apărut un volum închinat „Gazetei de Transilvania", cel dintîi ziar al românilor din Transilvania, volum prilejuit de împlinirea a 130 de ani de la tipărirea primului număr al acestei gazete.

Consemnăm acest fapt întrucît între „Gazeta de Transilvania" și „Telegraful Român", mai tînăr doar cu 14 ani, a fost o strînsă legătură în ce privește scopul urmărit de amîndouă și anume luminarea și ridicarea poporului român de pe aceste plaiuri.

Amîndouă aceste foi au fost ca două rîuri în care s-a revărsat și a curs de-a lungul vremii viața poporului român din Transilvania, uneori învolburată ca apele de munte, alteori strîmtorată de mari răscruci, de puține ori în curgere lină, pînă să ajungă la marea țintă a împlinirii și desăvîrșirii ei de astăzi.

În paginile „Gazetei de Transilvania" s-au susținut năzuințele mari de libertate, independență socială și națională și de unitate ale poporului român.

Aici a apărut pentru prima dată „Răsunetul" lui Andrei Mureșanu și prima variantă a poeziei „Hora Unirii" de Vasile Alecsandri.

Colaboratorii „Gazetei" de pe ambele versante ale Carpaților au comentat și susținut evenimentele însemnate din istoria patriei: Unirea Principatelor, războiul de independență, procesul Memorandului, luptele și răscoalele țăranilor din Transilvania pentru scăpare de sub asuprirea feudală etc. Ei au militat pentru progresul economic, social și cultural al românilor din Transilvania, prin înființarea de școli românești, centre ale unei culturi naționale.

„Toată cultura — scria Gazeta în anul 1864 — *pentru ca să fie adevărată, să pătrundă în popor, trebuie să pornească, să izvorască din însăși ființa lui, să fie măsurată potrivită caracterului, însușirilor deosebite individualității sale".*

Nu o dată în coloanele „Gazetei de Transilvania" — s-a subliniat rolul Bisericii din Transilvania în păstrarea unității și luminarea poporului.

„Elementele de rezistență ale românilor transilvăneni, scrie G. Barițiu, întemeietorul și conducătorul „Gazetei de Transilvania", sînt: *numărul populației românești, vechimea ei și Biserica ortodoxă",* iar unitatea lui stă *„în strînsa comunitate națională și religioasă, ce domnește și va domni între românii transilvăneni și între partea nației care trăiește și stăpînește în pămîntul Moldavo-românesc".* (Gazeta de Transilvania nr. 6 din 1842).

Mai trebuie amintit că G. Barițiu a venit la Brașov din Blaj, în anul 1836, chemat de credincioșii ortodocși din Cetatea Brașovului, ca să fie profesor la școala lor. Deși era fiu de preot unit din Jucul de Jos, de lîngă Cluj, își botează unul din copii la biserica ortodoxă din Brașov-Cetate.

Socotindu-se urmaș al lui Samuil Micu, Gheorghe Șincai și al lui Petru Maior, redactorul Gazetei de Transilvania s-a ridicat peste deosebirile confesionale în care trăiau românii din Transilvania atunci și nu a găzduit în foile lui, fiind vorba și despre „Foaia pentru minte și inimă", polemica pe teme confesionale.

Îmbrățișînd multilateral cauza istorică a poporului român din Transilvania, consemnînd evenimentele însemnate ale românilor din Muntenia și Moldova, militînd pentru idealul unității și pentru buna înțelegere dintre naționalitățile de la noi, Gazeta de Transilvania a ocupat un loc de prestigiu în istoria presei românești și a făcut din Brașov un centru de afirmare a conștiinței naționale și de înălțare culturală o poporului român.

Prot. *V. Coman*

Serbarea patronilor Institutului Teologic Universitar din Sibiu

În anul 1936, primul Congres al profesorilor de teologie de la instituțiile teologice superioare (facultăți, academii etc.) ale Bisericilor ortodoxe răsăritene, întrunit la Atena (Grecia), a recomandat să fie adoptați și prăznuiți an de an — la 30 ianuarie („Trei Sfinți") — ca patroni ai acestor instituții, Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadochiei, Grigorie Teologul, episcop de Nazianz și apoi patriarh al Constantinopolului și Ioan Gură de Aur (Hrisostom), patriarhul Constantinopolului.

Institutul nostru teologic de la Sibiu a adus la îndeplinire, în acest an, recomandarea respectivă.

Dimineața, în Catedrala mitropolitană, s-a săvîrșit după datină Sf. Liturghie. P. C. rector Is. Todoran a rostit predica praznicului și P. C. prof. dr. M. Șesan, la sfîrșit, a dat citire Rugăciunii de mulțumită.

A fost de față Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, înconjurat de consilieri arhiepiscopești și profesori de teologie, care au participat, pe lîngă alți oaspeți, și la programul festiv desfășurat în aula Institutului.

Deschizînd ședința festivă, P. C. rector Dr. Is. *Todoran* a arătat semnificația prăznuirii, care la noi are loc pentru întîia dată.

P. C. prof. Dr. *Milan Șesan* a făcut prezentarea generală a vieții și activității Sfinților Trei Ierarhi, determinînd locul de frunte pe care îl ocupă ei în viața bisericească și în Teologia creștină.

P. C. prof. Dr. *Al. Moisiu* a prezentat pe Sfinții Trei Ierarhi din punct de vedere liturgic, duhovnicesc.

Trei studenți teologi — Radu D., Dumitrescu Tr., Gărău P., din anul IV — au citit texte din operele Sfinților Trei Ierarhi.

Aceste puncte de program au alternat cu coruri („Troiță de arhierei", de P. Gherman, „Taina Creștinătății", Troparul Sf. Trei Ierarhi și, la sfîrșit, un supliment de cîntece patriotice — „Dragă-mi este țara mea", de Gh. Șoima — și lirice — „Mama", de I. Chirescu, cor și solo stud. teolog P. Vamvulescu), executat de corul studenților teologi.

De încheiere, a luat cuvîntul Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului. Î. P. S. Sa a arătat că sărbătorirea ca patroni ai Institutului nostru a Sf. Trei Ierarhi reflectă complexitatea pregătirii viitorilor preoți în așezămintele de învățămînt religios ale Bisericii. Pregătirea aceasta se întemeiază

(Continuare în pag. 4)

Ochiul lui Dumnezeu

Ceea ce l-a uimit pe Natanail cînd s-a dus la Mîntuitorul, a fost faptul că Acesta îl cunoştea, de vreme ce a spus: „Iată, cu adevărat, israelit întru care nu este vicleşug“ (Ioan 1, 48). Surprins, Natanail întreabă: „De unde mă cunoşti?“ Şi Mîntuitorul îi spune că l-a văzut sub smochin, adică într-un moment de reculegere, de rugăciune, încă înainte ca Filip să-l fi chemat. Dezvăluirea unui fapt intim din viaţa lui, de către Iisus, l-a mirat pe Natanail şi l-a făcut să mărturisească: „Rabi, tu eşti Fiul lui Dumnezeu, tu eşti Împăratul lui Israel“ (Ioan 1,49—50). Faptul că nimeni nu-l văzuse, nimeni nu-l auzise şi totuşi acest Iisus l-a văzut şi auzit, înseamnă că nu-i un simplu om, ci o fiinţă divină, căci i-a cunoscut sufletul, gîndurile înainte de a fi vorbit cu el. E adevărat că şi oamenii uneori îşi ghicesc gîndurile, dar ca cineva să-ţi cunoască sufletul, trecutul, aceasta n-o poate decît Dumnezeu. Atotvăzătorul ochi al lui Iisus l-a convertit pe Natanail şi l-a făcut să creadă că e Fiul lui Dumnezeu.

Acelaşi lucru s-a petrecut şi cu femeia din Samaria. Cînd Mîntuitorul i-a arătat că-i cunoaşte trecutul, ea şi-a dat seama numaidecît că se află în faţa unei fiinţe deosebite şi recunoaşte zicînd: „Doamne, văd că Tu eşti prooroc“ “(Ioan 4, 19). Dar nu numai în aceste cazuri precise, ci şi în alte împrejurări, Mîntuitorul a arătat că e atotştiutor, că ştie totul, vede totul, ca Fiu al lui Dumnezeu. „Ci Iisus ştiind gîndurile lor le zice: Pentru ce cugetaţi rele în inimile voastre?“ (Matei 9, 4).

Prin aceasta Mîntuitorul încă şi-a arătat dumnezeirea Sa. Însuşirea de atotvăzător şi atoateştiutor e un atribut al lui Dumnezeu şi e o mare taină. În zugrăviturile bisericeşti această proprietate a lui Dumnezeu e înfăţişată sub forma unui ochi pururea deschis, înconjurat cu raze şi încadrat într-un triunghiu. „Înaintea Lui toate-s goale şi descoperite şi lui avem să-i dăm socoteală“ (Evrei 4, 13) spune Sf. Apostol Pavel. „Poate oare omul să se ascundă în loc tainic, unde să nu-l văd eu, zice Domnul?“ (Ier. 23, 24). Se ştie cît de puternică este lumina soarelui. Ea pătrunde pretutindeni. Sfînta Scriptură însă ne spune: „Ochii Domnului de zece mii de ori sînt mai luminoşi decît soarele şi privesc la toate căile oamenilor şi văd toate părţile cele ascunse“. (Sir. 23, 27).

La o mănăstire am văzut o minunată înfăţişare a Mîntuitorului. Din orice parte ai fi privit, ochii Domnului te fixau. În faţa acestei zugrăvituri îţi dădeai seama că de privirea lui Iisus nu poţi scăpa.

Ochiul lui Dumnezeu vede nu numai prezentul, ci şi trecutul şi viitorul. El vede totul. Faptul că noi ne aflăm înaintea ochiului Domnului e un avertisment, dar şi o mîngîiere. În adevăr în primul rînd ochiul Domnului ne înspăimîntă, căci ne dăm seama că toate gîndurile şi faptele noastre sînt văzute de el. Nimic nu i se poate ascunde. Asta înseamnă că noi nu putem păcătui, căci ne vede Dumnezeu. E un lucru mare acesta. Am citit de un om care se credea de sticlă. Ce grijă pe el ca să nu fie stăpînit de gînduri urîte care l-ar fi făcut să roşească ... Cu dreptate spunea fericitul Augustin: „Vrei să păcătuieşti? Atunci caută un loc, unde ochiul Domnului să nu te vadă“. A avut dreptate Iosif, ispitit de soţia faraonului, s-o respingă, pentru că aşa cum spunea el, nu putem să facem ceva rău în faţa lui Dumnezeu (Facere 39, 9).

Ochiul Domnului ne fereşte nu numai de păcat, ci ne aduce şi o mare mîngîiere. Oamenii se defăimează, se judecă greşit ... Ochiul omului se înşală, pe cînd al Domnului nu. „Eu nu mă uit ca omul; căci omul se uită la faţă, iar Domnul se uită la inimă“ (I Regi 16, 7). El vede şi toate cele bune ale tale. El vede necazurile, faptele bune, gîndurile curate. Acest fapt te încurajează în necazuri căci ştii că „nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală şi nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut“ (Matei 10, 26). N-aş putea încheia mai potrivit aceste gînduri despre ochiul lui Dumnezeu decît cu ceea ce spune psalmistul David în psalmul 138: „Cercetatu-m-ai, Doamne, şi mă cunoşti; tu ştii cînd şed şi cînd mă scol şi gîndurile mele de departe le pricepi. Tu ştii cînd merg şi cînd mă odihnesc şi toate căile mele dinainte le cunoşti. N-apucă cuvîntul să ajungă pe limba mea şi tu, Doamne, îl ştii deplin ... Minunată este atotştiinţa ta pentru mine, înaltă-i şi n-o pot pătrunde ! Unde mă voi duce de la duhul tău şi de la faţa ta unde voi fugi? De mă voi sui la cer, acolo eşti; de mă voi pogorî în iad şi acolo eşti ! De voi zbura pe aripile zorilor şi mă voi muta la marginile mării, şi acolo mă va povăţui mîna ta şi dreapta ta mă va sprijini. Zis-am: „Poate întunericul mă va ascunde şi lumina dimprejur se va face noapte !“ Dar înaintea ta nici întunericul nu-i întunecos, şi noaptea ca ziua străluceşte. Înaintea ta, cum e lumina, aşa e şi întunericul“.

Prot. *A. Radu*

Din Sfinţii Părinţi

✦ Lacomul este un vecin rău şi cînd locuieşte la oraş şi cînd locuieşte la ţară. Marea îşi cunoaşte hotarele ei ,noaptea nu depăşeşte vechile ei margini, pe cînd lacomul nu ţine seamă de timp, nu cunoaşte margine, nu păstrează o ordine în lume.

(Sf. Vasile cel Mare)

✦ Vă opresc eu oare să mîncaţi şi să vă desfătaţi? Nu ! Nu vă opresc, dar vă îndemn să vă ţineţi în marginile trebuinţei, să puneţi stavilă petrecerilor mari, ca nu cumva să vă vătămaţi sănătatea sufletului, depăşind măsura, căci depăşirea măsurii (în mîncare şi băutură) dă naştere la o mulţime de boli şi te face şi de rîs.

✦ Nu-ţi este îngăduit să trăieşti cu nepăsare ! Pune-ţi legi şi îndreptare, ca să săvîrşeşti toate faptele tale aşa cum trebuie ! Fii cu luare aminte şi pază chiar faţă de faptele pe care le socoteşti indiferente. Ochii să aibă legi şi îndreptare, ca să nu se uite fără rînduială la tot ce văd. Limba să aibă îngrădire, pentru ca să nu o ia înaintea minţii; să rostească astfel de cuvinte ca să mulţumească pe cei ce le aud, să grăiască acele graiuri care duc la zidirea ascultătorilor. Trebuie înlăturat şi rîsul ne la locul lui. Mersul trebuie să fie liniştit şi potolit, haina cuviincioasă.

(Sf. Ioan Gură de Aur)

✦ Cel ce aduce fratelui la cunoştinţă ocările altuia ascunde pizma sub înfăţişarea bunăvoinţei.

✦ Precum nu se pot vedea aromate în mocirlă, aşa nici bună mireasma dragostei în sufletul celui ce ţine minte răul.

✦ Dragostea deopotrivă faţă de toţi a cîştigat acela care nu pizmuieşte pe cel strădalnic, iar de cei răi are milă.

✦ Este ruşine pentru omul raţional să se supună părţii neraţionale şi să slujească poftelor urîte ale ei.

✦ Stăpîneşte-ţi stomacul, somnul, mînia şi limba şi nu vei lovi de piatră piciorul tău.

✦ Fiu al lui Dumnezeu este acela ce s-a făcut asemenea lui Dumnezeu prin bunătate, înţelepciune şi dreptate.

✦ Cel ce ascultă de Hristos se călăuzeşte pe sine spre lumină, iar cel ce urmează Lui, se îndreaptă pe sine.

✦ Mintea luminată scoate cuvinte înţelepte şi sufletul curat cultivă gînduri dumnezeieşti.

✦ Din viaţă la viaţă trece acela care şi-a omorît patimile şi s-a despărţit de neştiinţă.

(Talasie Libianul)

Serbarea patronilor Institutului Teologic Universitar din Sibiu

(Urmare din pag. 3)

pe ştiinţă teologică şi pe evlavie creştinească. În viaţa fiecărui student teolog — a spus Î. P. S. Sa — trebuie să se întîlnească Sfinţii Trei Ierarhi, luaţi fiind ca modele demne de urmat. Unul, Sf. Grigorie, e teolog profund. El ne învaţă că teologia nu e simplă teorie, ci viaţă religioasă izvorîtă din trăirea în Dumnezeu. Cînd vorbim despre Dumnezeu, trebuie să transmitem credincioşilor Persoana Lui. Al doilea, Sf. Ioan Hrisostom, este cel mai de seamă cuvîntător al creştinătăţii. Prin cuvintele sale, el s-a ridicat — ca şi prin ideile sale — deasupra veacurilor, învăţîndu-ne totodată cît de importantă este pregătirea temeinică pentru predică. În sfîrşit, al treilea, Sf. Vasile cel Mare, este întruchipare a acţiunii practice, a capacităţii de a transforma teologia în faptă iubitoare şi ajutătoare, de-a nu o lăsa să devină „aramă sunătoare“. Teologia, cuvîntul şi acţiunea au caracterizat viaţa fiecăruia din ei. Luînd aminte la poveţele lor şi la faptele lor, vom face faţă fără greş şi fără slăbire răspunderilor duhovniceşti pe care le avem ca păstori de suflete şi ca oameni care participăm constructiv la viaţa poporului nostru, la viaţa lumii.

Festivitatea sărbătoririi patronilor Institutului nostru teologic s-a desfăşurat la un nivel înalt de trăire ortodoxă şi românească.

După festivitate, a avut loc o masă comună la Institutul Teologic.

Rep.

Tatei

Apostol din vremuri trecute-n durere
Cînd oameni şi ţara era-n subjugare,
Din uşa sfinţită la care slujeai
Nădejde, credinţă de bine sădeai.
Odată cu harul din cărţile sfinte
Rosteai vorbe calde cu glas de părinte,
Că nu erau alţii aproape să fie
De inima celor ce stau în robie
Decît tu apostol cu dascăl la strană,
Unindu-vă glasul şi rugi pentru mană.
Şi-n scriptele vechi era limba dulce
Ce mamele noastre ştiau ca s-o cînte
Că multă durere purta fiecare.

. . . . . .

Apostol din vremuri amare şi rele
Ţinut-ai aprinsă făclia în ele,
Că noaptea va trece şi ziua veni-va,
Cu soare ce oameni şi ţara-ncălzi-va.
Şi steaua în care e scris rostul lumii
Purta-va cu cinste al ţării drag nume.
Credinţa ta mare în care-ai trăit
Adus-a azi roade pe-ogorul iubit
Şi steaua ne poartă spre bine-acum
Şi de tot ce-a fost ură alesu-s-a scrum.

O. Meseşan

Pentru unitatea creştină, pentru pace

(Urmare din pag. 2)

cunoaştem de-a lungul istoriei cum în sînul unor popoare sau Biserici au fost oameni care au căutat să le călăuzească pe calea egoismului, în sensul de a lupta pentru dominarea altor popoare sau Biserici. Vremea noastră însă este călăuzită de spiritul ecumenismului şi al colaborării, care ne arată că duhul lui Iisus Hristos a început să pătrundă cu mai multă putere viaţa obştească şi bisericească, chemînd popoarele şi Bisericile la împreună-lucrare în egalitate, libertate şi frăţietate, pentru realizarea unităţii în multiplicitate.

Fie deci ca aceste rugăciuni să-şi găsească întruchiparea în viaţa noastră zilnică de buni fii ai Patriei, de oameni ai dragostei şi păcii între oameni.

F.C.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA ASTRA SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 15 februarie 1970 Nr. 7—8

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mitropolitul Dosoftei al Moldovei

Dintre urmaşii mitropolitului Varlaam, cel mai de seamă a fost fără îndoială mitropolitul Dosoftei, care a păstorit, în împrejurări destul de vitrege, între anii 1671 şi 1686.

Cei mai mulţi cărturari care i-au cercetat viaţa şi ostenelile cărturăreşti, au arătat că acest mitropolit era de neam macedo-român, căci tatăl său se numea Leontari, mama Misira, iar bunicul Barilă, nume neobişnuite în Moldova. S-a născut prin anul 1624. Se poate ca să fi învăţat carte la Liov, unde avea rude, la şcoala Frăţiei Ortodoxe de acolo, reorganizată de mitropolitul Petru Movilă. Prin 1649, deci pe cînd avea vreo 25 de ani, era călugăr la mînăstirea Probota de lîngă Iaşi.

În 1658, datorită învăţăturii şi vieţii sale curate, a ajuns episcop al Huşilor, iar în 1659 episcop al Romanului. După 12 ani de păstorire la Roman, în anul 1671, în timpul domniei lui Duca Vodă, a fost ales mitropolit al Moldovei. În tot timpul păstoririi sale arhiereşti, vlădică Dosoftei a fost preocupat de probleme cărturăreşti, traducînd în româneşte felurite cărţi de slujbă şi de învăţătură creştinească.

Vorbind despre mitropolitul Dosoftei, cronicarul moldovean Ion Neculce scria despre el aceste frumoase cuvinte de laudă: „Acest Dosoftei mitropolit nu era om prost de felul lui. Şi era neam de mazîl; prea învăţat, multe limbi ştia: elineşte, latineşte, sloveneşte şi altă adîncă carte şi învăţătură, deplin călugăr şi cucernic şi blînd ca un miel. În ţara noastră pe aceasta vreme nu este om ca acela".

Pentru că vechea tipografie care exista în Moldova în timpul domnitorului Vasile Lupu (1634—1653) şi al mitropolitului Varlaam se ruinase, Dosoftei a fost nevoit să-şi tipărească primele lucrări în afara hotarelor ţării şi anume în mînăstirea ucraineană de la Uniev din Polonia. Acolo a tipărit el în 1673 cea mai de seamă lucrare a sa, *Psaltirea în versuri*, cu cheltuiala domnitorului Ştefan Petriceicu. Aceasta a fost rodul unei munci grele, lucrînd cum ne spune el însuşi, „cu multă trudă şi vreme îndelungată, cinci ani cu foarte osîrdie mare". A fost prima încercare de versificare în limba noastră dîndu-ne o lucrare de 8600 de versuri, care ni-l arată ca un poet foarte talentat. El a avut de luptat cu greutăţile începutului, cînd limba literară românească nu era încă mlădiată pentru a fi folosită în versuri.

Psalmii versificaţi de mitropolitul Dosoftei au adus multă mîngîiere în sufletele credincioşilor, unii din ei ajungînd cu timpul în cîntecele de stea si în colinde.

Tot în anul 1673 mitropolitul Dosoftei a mai tipărit la Uniev *Acatistul Născătoarei de Dumnezeu* în limba română.

Războiul început în 1674 între turci şi poloni a pus capăt pentru un timp activităţii sale cărturăreşti. În cursul războiului, Petriceicu Vodă, domnul Moldovei, a trecut de partea polonilor. Dar aceştia fiind bătuţi, el a fost nevoit să fugă în Polonia de frica turcilor. Odată cu el a plecat şi mitropolitul Dosoftei, care de asemenea era alături de poloni. El s-a întors în anul 1675, dar noul domnitor al Moldovei l-a închis în mînăstirea Sf. Sava din Iaşi. A fost însă în curînd reaşezat în scaunul mitropolitan. De acum înainte vlădica Dosoftei nu s-a mai amestecat în treburile politice, ci şi-a continuat numai truda cărturărească.

În anul 1679 a încercat să refacă vechea tipografie a lui Vasile Lupu de la Iaşi, tipărind în acelaşi an *Dumnnezeiasca Liturghie* în româneşte. Prin aceasta, el a pus la îndemîna preoţilor cea mai însemnată carte care să ajute la românizarea slujbelor bisericeşti. Dar literele fiind greoaie şi urîte, n-a fost mulţumit cu noua sa tipăritură şi de aceea s-a văzut silit să caute în altă parte materialul trebuitor în vederea refacerii tipografiei. În acelaşi an, un alt domn al Moldovei, Duca Vodă, a primit din partea turcilor misiunea de-a încheia pacea cu ruşii. În acest scop, el a trimis la Moscova o solie, care să mijlocească pacea. Mitropolitul Dosoftei s-a folosit de acest prilej şi a încredinţat solilor moldoveni o scrisoare către patriarhul Ioachim al Moscovei, prin care-l ruga să-i trimită un teasc de tipografie şi literele cu care să-şi poată tipări cărţile pe care le-a tradus. Patriarhul Ioachim i-a îndeplinit dorinţa, trimiţîndu-i o tipografie întreagă.

Tipografia primită de la Moscova a fost instalată la Iaşi. Dosoftei a tipărit acum principalele cărţi de slujbă în româneşte, el fiind primul în Moldova care a început munca grea şi neobosită pentru pătrunderea limbii româneşti în biserică, în locul celei slavone, care se folosea pînă atunci. În 1680 a tipărit o *Psaltire de-nţăles* în româneşte şi slaveneşte, în 1681 un *Molitvelnic de-nţăles*, iar în 1683 o nouă ediţie din *Sfînta Liturghie* şi *Paremiile preste* an, toate în româneşte. În Molitvelnic şi în Paremii Dosoftei a mai adăugat şi o lucrare istorică proprie şi anume un poem în 136 de versuri despre domnii Ţării Moldovei, începînd cu Dragoş Vodă şi mergînd pînă la Duca Vodă, care domnea pe atunci. În anii 1682—86 a tipărit o altă mare şi însemnată lucrare, tradusă din greceşte şi slaveneşte, întitulată *Viaţa şi petrecerea sfinţilor*, în 4 volume, la traducerea căreia a ostenit vreo 25 de ani. El însuşi mărturiseşte în predoslovia cărţii: „În curs de vreme îndelungată am scris şi am tîlcuit cît am putut în acest veac greu pentru ţară".

Vitregia vremurilor l-a împiedicat de acum înainte pe mitropolitul Dosoftei să mai tipărească şi alte lucrări. În zilele de Crăciun ale anului 1683, o oaste polonă a intrat în Moldova, luînd ca ostatec pe Duca Vodă şi punînd în locul său pe fostul domn Ştefan Petriceicu. Noul domn, temîndu-se de o năvălire a turcilor şi a tătarilor, a hotărît să ceară sprijinul ruşilor. De aceea, la începutul anului 1684, a trimis la ţarii Rusiei Ioan şi Petru Alexievici o solie, în frunte cu mitropolitul Dosoftei, pentru a le cere sprijinul. Solia a ajuns însă numai pînă la Kiev, unde a fost nevoită să se oprească din pricina ciumei. De acolo, mitropolitul Dosoftei a trimis o scrisoare către cei doi ţari, la 3 martie 1684. Dar ajutorul ruşilor n-a mai putut veni, căci tot atunci au pătruns turcii în Moldova, aşezînd ca domn pe omul lor de încredere, Dumitraşcu Cantacuzino, înlocuit peste vreun an cu Constantin Cantemir.

În 1686 regele Poloniei Ioan Sobieschi a pornit din nou cu război împotriva turcilor. El a intrat în Moldova, crezînd că va putea să atragă de partea sa pe Constantin Cantemir. Regele polon a fost însă nevoit să se retragă, fără să-şi fi îndeplinit planurile. La retragere, a luat cu sine în Polonia ca ostatec şi pe mitropolitul Dosoftei. Ajungînd la Suceava, a luat de acolo moaştele Sf. Ioan cel Nou.

În Polonia, mitropolitul Dosoftei şi ceilalţi ostateci au fost siliţi să locuiască în cetatea Stryi de lîngă oraşul Zolkiew. Aici au început pentru bătrînul mitropolit zile grele de sărăcie, împreunate cu amărăciunile pribegiei. El avea aici grija duhovnicească a puţinilor credincioşi români aşezaţi în

(Continuare în pag. 2)

Sîmbăta sau Duminica?

După cum se ştie, Biserica noastră învaţă şi practică ca zi de odihnă Duminica. Această zi este închinată Celui atotputernic, după cum arată şi numele, căci Duminică înseamnă: Ziua Domnului.

Cu toate acestea, mai sînt şi din aceia, care, interpretînd greşit Sf. Scriptură, susţin că sîmbăta şi nu Duminica este ziua de odihnă.

Este adevărat că Dumnezeu s-a odihnit în ziua a 7-a şi că a binecuvîntat şi a sfinţit această zi. Dar n-a poruncit oamenilor să o ţină ca zi de odihnă şi sărbătoare.

În Sf. Scriptură nu ni se spune nicăieri că Noe, Avram, Isac, Iacob şi toţi patriarhii pînă la Moise ar fi ţinut sîmbăta ca zi de odihnă. Deci de la Adam pînă la Moise o perioadă de cîteva mii de ani nu s-a ţinut sîmbăta şi n-a fost nici o poruncă de la Dumnezeu să fie cinstită de oameni ca zi de odihnă.

Prăznuirea sîmbetei a fost aşezată de Dumnezeu, ca zi de odihnă, pe vremea cînd iudeii au trecut prin pustiul Arabiei în amintirea facerii lumii şi a ieşirii lor din robia egipteană. Iată cum ne istoriseşte Sf. Scriptură aşezarea sîmbetei ca zi de odihnă şi sărbătoare.

... Cînd Dumnezeu a trimis poporului în pustie mană şi prepeliţe ca să nu moară de foame, iudeii au observat că în ziua a 6-a li se dădea de două ori mai mult decît în celelalte zile. Mai marii poporului, nedumeriţi de acest fapt, l-au întrebat pe Moise de ce li se dă porţie dublă în ziua a şasea? Moise le-a spus că ziua a 7-a e zi de odihnă, închinată Domnului, şi nu se cade să lucreze în ziua aceea.

O parte din popor a ieşit şi în ziua a şaptea în cîmp după mană, dar n-au găsit nimic. Atunci Domnul a grăit prin Moise: Vedeţi că Domnul v-a dat sabatul. Pentru aceea vă dă mîncare în ziua a şasea pe 2 zile..., deci s-a odihnit poporul în ziua a şaptea (Eşire 16, 20—30).

Este pentru prima dată cînd se aminteşte de serbarea zilei a 7-a ca o poruncă de la Dumnezeu. Pînă acum nici un cuvînt nu se spune despre această zi. Nici Moise şi nici mai marii poporului n-au ştiut de ziua sabatului. Ea se dă acum ca o poruncă nouă, necunoscută. Abia după aceea a devenit lege, care trebuia respectată, căci numai după această întîmplare a primit Moise pe muntele Sinai tablele cu cele 10 porunci, între care este şi porunca cinstirii sîmbetei ca zi de sabat.

Dar Sf. Scriptură ne spune şi de ce au primit poruncă iudeii să cinstească ziua sîmbetei şi iată de ce:

În amintirea odihnei Domnului, după facerea lumii (Eşire 20, 8—21) şi în amintirea eliberării lor din robia egipteană. „Aduţi aminte — zice Cartea Sfîntă — că ai fost slugă în ţara Egiptului şi Domnul Dumnezeu te-a scos cu mînă tare şi cu braţ înalt. Pentru aceasta Domnul Dumnezeu îţi dă poruncă să prăznuieşti ziua sîmbetei" (Deut. 5, 12—15).

E limpede deci ca lumina zilei că sîmbăta este un aşezămînt al Vechiului Testament în amintirea facerii lumii şi a ieşirii evreilor din robia egipteană. Este deci o zi naţională a poporului iudeu.

Duminica creştină însă este serbată în amintirea Învierii Domnului, deci a eliberării lumii din robia păcatului.

Odată cu Învierea a căzut sîmbăta ca zi de sabat şi i-a luat locul Duminica. Se poate, ar putea întreba cineva, să fie schimbată sau înlocuită o poruncă dată de Dumnezeu prin lege?

(Continuare în pag. 2)

Cuvintele Maicii Domnului

Vorbind despre cuvintele Maicii Domnului, ar trebui să amintim atît cuvintele rostite de ea, dar nescrise, şi care s-au pierdut, cît mai ales cuvintele care s-au scris şi care s-au păstrat în Sf. Evangheliі.

Poate cuiva i se pare ciudat lucru să amintim de cuvintele Maicii Domnului, nescrise, care s-au pierdut. Şi totuşi, viaţa Maicii Domnului a fost destul de lungă pentru a fi bogată şi în fapte şi în cuvinte. Cuvintele pierdute ale Maicii Domnului le-am putea reconstitui fără să-i scădem demnitatea şi fără să denaturăm adevărul. Sîntem siguri că în multe împrejurări ale vieţii, Maica Domnului a trebuit să vorbească, aşa după cum şi noi, în împrejurări asemănătoare, sîntem siliţi să vorbim.

Trei momente au fost în viaţa Maicii Domnului mai de seamă — ca în viaţa tuturor mamelor — cînd ea a trebuit să vorbească. Cînd a primit binevestirea îngerului, la naşterea Fiului său iubit şi în ceasul patimilor Lui. Cuvintele pe care le-a rostit Maica Domnului în aceste împrejurări au fost cuvinte sfinte, cuvinte de bucurie, cuvinte de plîns şi de durere, cuvinte care au fost numai ale ei şi pe care nu le cunoaştem dar le presupunem.

Maria a trebuit să rostească cuvinte care sînt scumpe tuturor mamelor, atunci cînd îşi leagănă copilaşii pe braţele lor sfinte. Şi Maria a trebuit să-i vorbească copilului ei, să-i cînte cel mai sfînt cîntec de leagăn.

Un alt moment în care Maica Domnului a trebuit să vorbească, a fost momentul patimilor lui Iisus. Alăturea de femeile care plîngeau şi se tînguiau, a fost de bună seamă în primul rînd mama lui Iisus, care îl însoţeşte pînă sus pe munte şi stă la picioarele crucii (Ioan 19, 25). Putem spune că dintre toate tînguirile nici una n-a fost atît de sfîşietoare, atît de duioasă ca aceea a Maicii Domnului la picioarele crucii. Nu cunoaştem cuvintele pe care le va fi rostit Maica Domnului atunci, dar cunoaştem adîncimea durerii care-i sfîrşia inima şi pe care trebuia s-o exprime în cuvinte.

Acestea sînt cîteva momente din viaţa Maicii Domnului, care ne îngăduie să înţelegem ceva din noianul de cuvinte pierdute ale Maicii Domnului.

Cuvintele Maicii Domnului care nu s-au pierdut sînt în total şase fraze scurte şi un imn, imnul: „Măreşte suflete al meu pe Domnul". Aceste cuvinte le găsim la Sf. Luca şi la Sf. Ioan. Deşi puţine aceste cuvinte, ele totuşi ne transpun în atmosfera în care s-a rugat, în care a trăit şi în care a lucrat Maica Sfîntă.

Iată cuvintele care ne-au rămas ca fiind rostite de gura Maicii Domnului. În Nazaret (Luca 1, 26—38), cînd îngerul Gavriil îi face cunoscut Mariei că va fi mama lui Dumnezeu, ea îi răspunde: „Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu cunosc bărbat?". Acesta este primul cuvînt al Maicii Domnului. Din aceste cuvinte apare manifestarea hotărîrii sale ferme prin făgăduinţa făcută lui Dumnezeu, de a păstra fecioria, de a fi pururea fecioară. Cuvintele „nu cunosc" însemnează: „N-am cunoscut, nu cunosc şi nu voi cunoaşte nici în viitor".

Cînd solul ceresc trebuia să se întoarcă la Dumnezeu, Maria îi răspunde rostind cel de al doilea cuvînt: „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvîntul tău" (Luca 1, 38). Prin aceste cuvinte Maica Domnului îşi dă consimţămîntul la întruparea Fiului lui Dumnezeu şi în clipa aceea ea a zămislit pe Dumnezeu cel mai înainte de veci, mai presus de legile firii, nu silită, ci liberă şi cu deplină cunoaştere. Chiar dacă Maica Domnului n-ar mai fi rostit nici un alt cuvînt, ar fi destul acesta ca s-o putem numi mama lui Dumnezeu şi mamă a noastră a tuturora.

În templul din Ierusalim, cînd Iosif şi Maria au pierdut pe Iisus pruncul, după ce l-au regăsit, Maria i-a zis lui Iisus: „Fiule, pentru ce ne-ai făcut atîta supărare? Iată tatăl tău şi cu mine îngrijoraţi te căutam" (Luca 1, 46—55). Din cuvintele acestea înţelegem grija mare pe care Maica Domnului o avea pentru Fiul ei iubit şi supărarea care i-a fost cauzată prin pierderea Lui. E cuvîntul al treilea şi al patrulea al Maicii Domnului.

Cuvintele cinci şi şase au fost rostite de Maica Domnului la nunta din Cana Galileii, cînd Maria îi zise Fiului: „Nu mai au vin". Slujitorilor le zice: „Faceţi ceea ce (Iisus) vă va spune" (Ioan 2, 3—5). Rezultatul intervenţiei Maicii Domnului la Iisus spre a veni în ajutorul nuntaşilor lipsiţi de ceea ce-i mai necesar la o nuntă — vinul, a fost săvîrşirea celei dintîi minuni a Mîntuitorului prin schimbarea apei în vin. Oare nu va mijloci şi pentru noi pe lîngă Fiul ei darurile care ne sînt necesare mîntuirii sufletului nostru? Da, credem şi mărturisim, că ea este cu adevărat mîngîierea celor ce plîng, căutarea celor pierduţi, puternică şi neîncetată mijlocitoare către Dumnezeu.

Am ajuns la ultimul cuvînt al Mariei, despre care am spus că e un imn, o cîntare. Într-un sat din munţii Iudeei, răspunzînd la laudele aduse ei de rudenia sa Elisabeta, preamăreşte într-o minunată cîntare puterea şi bunătatea lui Dumnezeu, care a făcut cu ea lucruri mari (Luca 1, 46—55).

Dintre toate cuvintele pe care le avem de la Maica Domnului, cele mai frumoase şi mai simţite sînt acelea care compun cîntarea: „Măreşte sufletul meu pre Domnul", o adevărată rugăciune a ei. Cîntarea aceasta este încoronarea tuturor cîntărilor Vechiului Testament şi preludiul tuturor cîntecelor din Noul Testament, imn sublim în simplitatea lui, cîntec măreţ de mulţumită, de care Sf. Biserică se serveşte în fiecare zi pentru a-i mulţumi lui Dumnezeu pentru atîtea binefaceri primite. Cîntarea aceasta este expresia celei mai desăvîrşite smerenii şi recunoştinţe faţă de Dumnezeu, este cel mai sublim şi mai înălţător imn dintre toate imnele noastre bisericeşti. Să-i fim recunoscători Maicii Domnului pentru această cîntare pe care o avem chiar din gura ei.

Din cele de mai sus ne-am putut convinge că, pentru creştinătate, cuvintele Maicii Domnului, deşi puţine, sînt pietre nestimate care strălucesc pe frunea ei de mamă a lui Dumnezeu şi mamă a noastră a tuturora. Să citim şi să medităm aceste cuvinte ale Maicii Domnului spre mîntuirea sufletelor noastre.

Al. Moisiu

Mitropolitul Dosoftei al Moldovei

(Urmare din pag. 1)

Polonia. Din pricina sărăciei şi a lipsurilor în care se zbătea, a fost nevoit să ceară ajutor de la ţarii Rusiei Ioan şi Petru şi de la patriarhul Ioachim. Cei doi ţari i-au şi trimis un ajutor de 100 de ruble. La rugămintea unor vlădici ruşi, el a tradus aici, din greceşte în ruseşte, o seamă de lucrări de apărare a credinţei ortodoxe: *Despre prefacerea Sfintelor Daruri,* de Simeon al Tesalonicului, o *Istorie bisericească, Vedenia tainică a patriarhului Gherman* şi *Orînduielile Sfinţilor Apostoli.*

În mijlocul acestor strădanii cărturăreşti, cu dorul ţării şi al credincioşilor săi moldoveni în suflet, mitropolitul Dosoftei s-a stins din viaţă la 13 decembrie 1693, în vîrstă de aproape 70 de ani. La căpătîiul său vegheaseră cei cîţiva călugări din Moldova care însoţiseră moaştele Sf. Ioan cel Nou. Moartea mitropolitului Dosoftei a însemnat stingerea unui om de mare cultură, care a răspîndit multă lumină în rîndul poporului său şi care şi-a închinat viaţa apărării credinţei creştine şi propăşirii culturale a Moldovei. Bogata sa activitate cărturărească dar şi viaţa sa zbuciumată şi moartea sa departe de pămîntul ţării, l-au făcut vrednic de preţuirea şi cinstirea tuturora.

Mircea Păcurariu

Simbăta sau Duminica?

(Urmare din pag. 1)

Da, se poate. Odată cu moartea şi învierea Domnului, legea Vechiului Testament şi-a împlinit rostul. Din predica de pe munte a Mîntuitorului (Matei 5, 8) se vedea că el a desăvîrşit şi a înlocuit multe porunci. În ce priveşte înlocuirea sîmbetei cu Duminica, avem încă alte multe şi directe temeiuri în Sf. Scriptură.

Iată cîteva:

În Vechiul Testament profeţii anunţă că va veni o „zi", în care Domnul Dumnezeu va mîntui pe poporul Său (Zah. 3, 9—10).

Proorocul Ieremia vorbeşte de un nou legămînt ce se va încheia între Dumnezeu şi oameni. Legămîntul acesta s-a încheiat în ziua învierii (Ier. 31, 31—33).

Psalmistul încă vorbeşte despre o zi pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrînsa (Ps. 118, 24). Ziua aceasta este ziua Învierii Domnului.

Şi acum să vedem cîteva fapte care dovedesc că Domnul a pregătit înlocuirea sîmbetei cu Duminica.

Atît Mîntuitorul cît şi Apostolii au înlăturat sîmbăta ca zi de odihnă şi după Înviere a fost înlocuită cu Duminica.

Vindecările în zi de sîmbătă, ca şi culegerea de spice de pe hotar, erau socotite ca o muncă şi erau oprite de lege. Ori Mîntuitorul vindeca sîmbăta, iar atunci cînd Apostolii au fost pîrîţi pentru că au culeş spice în zi de sabat, El le spune că Fiul Omului este mai mare decît sîmbăta şi este Domn al sîmbetei (Matei 12, 1—8), iar altădată zice: „Sîmbăta a fost făcută pentru om şi nu omul pentru sîmbătă" (Marcu 2, 27).

Aşadar, Mîntuitorul nu este robul ci stăpînul sîmbetei şi o poate dezlega sau înlocui.

Cuvintele: — „Rugaţi-vă ca fuga voastră să nu fie iarna sau sîmbăta" (Matei 24, 20) nu priveşte sfinţenia sîmbetei, cum mai spun unii, căci atunci şi iarna ar trebui să fie sfîntă. Mîntuitorul avea în vedere în aceste cuvinte pe cei ce nu primesc învăţătura creştină, rămînînd în vechile rînduieli ale Vechiului Testament şi pentru care fuga într-o zi de sîmbătă ar fi fost o adevărată nenorocire.

Faptul că Mîntuitorul şi Apostolii s-au dus la templu sîmbăta nu înseamnă că au serbat sîmbăta, ci s-au dus să înveţe, pentru că pe locuitorii vremii numai sîmbăta îi găseau în templu.

În Noul Testament s-a păstrat tot ce a rămas bun şi folositor din Vechiul Testament. În mai multe locuri Mîntuitorul aminteşte de poruncile Decalogului, care trebuie respectate în Legea nouă (Matei 19, 18—19). De porunca a 4-a (care cere respectarea sîmbetei ca zi de sabat) nicăieri şi niciodată nu aminteşte, ceea ce înseamnă că ea trebuia să fie şi înlocuită. Dar să vedem şi cîteva dovezi care ne arată în mod clar că sîmbăta a fost înlocuită cu Duminica.

1. Mîntuitorul a sfinţit Duminica pentru că în zi de Duminică a înviat din morţi. În zi de Duminică s-a arătat femeilor mironosiţe (Matei 28), celor doi apostoli în drum spre Emaus, Apostolilor (fără Toma) şi la 8 zile, cînd erau cu Toma (Luca 24, 1—33; Ioan 20, 19—31).

Toţi s-au bucurat, ne spun Sf. Evanghelii, cu bucurie mare că l-au văzut pe Domnul înviat. Această bucurie nu poate fi prăznuită de creştini decît în zi de Duminică.

În zi de Duminică a trimis Mîntuitorul Apostolilor cele mai mari daruri. În zi de Duminică a coborît Duhul Sfînt peste Apostoli şi s-a făcut început Bisericii creştine.

2. Apostolii se strîngeau la rugăciuni şi săvîrşeau Sf. Cuminecătură în zi de Duminică (Fapte 20, 7, 2, 42; Marcu 16, 14 etc.). Tot în zi de Duminică, adică atunci cînd erau la rugăciune, se strîngeau ajutoarele pentru săraci (I Cor. 16, 1—2). Sf. Ioan Evanghelistul a primit descoperirile cuprinse în Apocalipsă în zi de Duminică, căci zice el: Fost-am răpit de Duhul într-o zi de Duminică (Apoc. 1, 10).

Chibzuind puţin lucrurile, vedem deci că Mîntuitorul, în cursul activităţii Sale, a dezlegat sîmbăta şi a trecut neamul omenesc de sub Lege „sub har", că El în zi de Duminică a înviat şi tot Duminica s-a arătat ucenicilor de mai multe ori, că Duhul Sfînt a fost trimis în lume în zi de Duminică şi că Apostolii, Sfinţii, toată creştinătatea prăznuieşte Duminica ca zi de odihnă de 2000 de ani.

Să mai reţinem apoi că sîmbăta s-a aşezat ca sabat în amintirea ieşirii poporului iudeu din robia egipteană, pe cînd Duminica este rînduită ca zi de sărbătoare în amintirea „Învierii Domnului", adică a eliberării omului din robia morţii, zi care, evident, este mult mai mare, pentru noi creştinii, decît oricare.

Aşadar, Duminica este ziua vestită de proroci şi aşezată de Mîntuitorul şi Sf. Săi Apostoli ca zi de odihnă, zi de prăznuire, de mergere la biserică şi de lucrare a tot ce este frumos şi plăcut Domnului.

T. Radu

Eminescu în Transilvania

Împlinindu-se nu de mult 120 ani de la naşterea marelui nostru poet Mihail Eminescu, socotim potrivit să arătăm că, alături de întreaga noastră ţară şi în Transilvania poezia genială ca şi proza lui Eminescu s-au bucurat întotdeauna de o deosebită preţuire. De altfel, aici, în Transilvania, poetul şi-a făcut debutul, chiar în fragedă tinereţe. Între anii 1866—1869 i s-au publicat primele poezii în revista Familia *a lui Iosif Vulcan din Oradea, ca de ex.: „De-aş avea", „Din străinătate", „La Bucovina", „Speranţa", „Misterele nopţii", „Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie", „La Heliade", „Junii corupţi" etc., făcîndu-şi astfel o mulţime de admiratori şi prieteni devotaţi.*

Marele Eminescu a fost popularizat mai ales după anul 1883 în toate publicaţiile şi calendarele-almanah populare, care reproduceau poeziile lui, ba chiar le însoţeau de scurte biografii, caracterizări ale operei şi uneori ilustraţii cu fotografia poetului, casa natală, ca de ex.: „Calendarul poporului", „Calendarul Asociaţiunii" (Astra). Începutul l-a făcut însă un modest calendar de la Sibiu, care a retipărit după Convorbiri literare *poezia „Povestea Codrului" — după cum scrie Elena Stan în volumul apărut la sfîrşitul anului trecut cu titlul „Poezia lui Eminescu în Ardeal".*

În acelaşi volum se arată că Ioan Slavici, prietenul marelui poet de la ziarul „Timpul" din Bucureşti, care atestă că la Putna, cînd s-a discutat înfiinţarea unui organ naţional pentru susţinerea intereselor comune întregului neam românesc, Eminescu a stăruit ca acel organ să se înfiinţeze la Sibiu. Aşadar, el cunoştea problemele culturii din Transilvania, urmărind presa transilvăneană cu interes. El răsfoia chiar şi modesta publicaţie „Speranţa" a teologilor români din Ardeal.

„Eminescu — citim tot în cartea Elenei Stan, p. 18 — are cuvinte de laudă pentru conţinutul presei româneşti transilvănene, mai ales pentru *Telegraful Român*, pe care-l situează alături de alte publicaţii din Austria *(Albina, Federaţiunea)* în categoria jurnalelor „inteligente şi de bună credinţă".

Ca dovadă a acestei aprecieri este colaborarea lui la „Federaţiunea" şi „Albina" sub pseudonimul Varro, cu articole privind drepturile românilor din Transilvania şi egalitatea tuturor popoarelor din imperiul austro-ungar.

În cetatea Sibiului, marele poet a poposit şi a fost adăpostit chiar în casele Mitropoliei noastre de pe str. 1 Mai 22, între Reşedinţă şi Institutul nostru Teologic Universitar, de la data de 18 iunie pînă la 30 iunie 1868, cînd a fost aici cu trupa dramatică a lui Mihai Pascaly. Pe faţada acestei case autoritatea municipală sibiană a aşezat, în anul 1964, o placă comemorativă, cinstind în felul acesta popasul nemuritorului geniu al neamului nostru, în cetatea de pe malurile Cibinului.

La moartea marelui poet (1889), Telegraful Român *a publicat un foarte elogios şi apreciat necrolog, iar un an după aceasta (1890) unul din cele mai reuşite articole îndreptat împotriva criticilor săi, cu un motto din poezia „Criticilor mei".*

Chipul luminos al Luceafărului poeziei româneşti imortalizat în bronz, cu ani în urmă din iniţiativa profesoarei sibiene Ecaterina Săndulescu, stă de strajă în Parcul „Sub Arini" al Sibiului. Desigur că astfel de monumente ridicate în cinstea neîntrecutului nostru poet se găsesc şi în alte multe localităţi transilvănene.

Mihail Eminescu rămîne deci flacăra vie ce arde permanent în inima poporului nostru de pretutindeni.

N. D. Găvozdea

Cîntec pentru Patrie

Cu fiecare zi te simt în mine,
Am cerul tău îndemnul spre mai bine
Şi codrii şi izvoarele-mi stau sub pleoape
Şi munţii tăi înalţi îi am aproape.

Mi-ai fost tu leagăn sub stejari, acasă,
Mi-ai dat şi suflet şi simţire-aleasă
Ca să aşez în dalba dimineaţă
Un nou surîs de dragoste pe faţă.

Prot. *Şt. Tascianu*

Vizitaţie canonică la Sălişte

Săliştea ne este cunoscută nu numai ca un centru folcloric deosebit, ci şi ca un vechi nucleu sau sîmbure ortodox. Multe şi luminoase chipuri, atît pe tărîm naţional cît şi bisericesc, au răsărit aici, prin care faima acestei localităţi a crescut mai mult. Vrednicia săliştenilor însă, preoţi şi credincioşi deopotrivă, este binecunoscută şi astăzi.

Toate acestea avîndu-le în vedere, Duminică, 11 ianuarie 1970, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a descins într-o vizitaţie canonică în această fruntaşă parohie. Vizitaţia a coincis şi cu împlinirea a 20 de ani de la înfiinţarea corului bisericesc de femei din Sălişte.

Într-un dens cuvînt de „bun venit" P. C. prot. al Sibiului *N. Todor* a evocat cîteva pagini din istoria bogată a acestei localităţi.

Răspunzînd, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* îşi exprimă bucuria de a-şi fi putut împlini un vechi gînd şi anume acela de a veni la Sălişte, subliniind totodată vrednicia de azi şi de totdeauna a credincioşilor de aici.

S-a săvîrşit apoi Sf. Liturghie arhierească, Î. P. S. Mitropolit Nicolae fiind înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Răspunsurile au fost date cu multă simţire şi măiestrie de corul bisericesc din această parohie, condus de dirijorul C. Iosof.

La priceasnă a predicat P. C. prof. *M. Şesan*, care, plecînd de la cuvintele rostite de Dumnezeu-Tatăl în ziua Botezului: „Acesta este Fiul meu cel iubit întru care bine am voit" (Matei 3, 17), arată că Mîntuitorul Iisus Hristos ne-a lăsat Evanghelia Sa pentru a fi fericiţi încă pe acest pămînt.

A urmat apoi citirea actelor de distincţie a parohilor locali şi anume: P. C. prot. I. Isac ca protopop stavrofor. C. pr. Oct. Flucuş ca iconom şi C. pr. R. Roşca ca sachelar, şi cele de felicitare a corului şi dirijorilor Alex. şi C. Iosof, atît din partea Î. P. S. Mitropolit Nicolae cît şi din partea corului Catedralei noastre mitropolitane (P. C. prof. Gh. Şoima), după care s-au săvîrşit hirotesirile cuvenite.

P. C. prot. *I. Isac* face un istoric al Săliştei, care-şi întinde originile documentare către începutul mileniului nostru.

A vorbit apoi P. C. vicar *Tr. Belaşcu*, care zăboveşte asupra luminii aduse în lume de Iisus Hristos şi asupra semnificaţiei acestei vizitaţii canonice.

Un bogat cuvînt de învăţătură a rostit la sfîrşit Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, în care a insistat cu deosebire asupra credinţei noastre strămoşeşti, care s-a împletit dintru începuturi cu viaţa poporului nostru.

Acest lucru se poate verifica şi în parohia Sălişte, de unde au ieşit oameni de seamă, luptători nu numai pentru Legea lor ortodoxă ci şi pentru drepturile poporului român de pe aceste meleaguri.

Este necesar însă să fim vrednici de această zestre pe care am primit-o de la înaintaşii noştri. Această vrednicie ne-o arătăm prin aceea, că flacăra credinţei în Iisus Hristos, şi anume: „flacăra dragostei, flacăra bunătăţii, flacăra hărniciei şi a facerii de bine", să fie mereu aprinsă în sufletul nostru, oriunde am merge şi orice am face.

„Credinţa noastră — spune printre altele Î. P. S. Sa — ne cheamă la bunătate, la dragoste, la într-ajutorare, la solidaritate, la unitate, la a face cît mai mult bine" pentru obşte şi pentru ţară.

La sfîrşit Î. P. S. Mitropolit Nicolae a uns cu untdelemn sfinţit pe credincioşii prezenţi în număr mare.

La casa P. C. prot. I. Isac a avut loc apoi o agapă frăţească, la care au toastat: C. pr. O. Flucuş, C. pr. R. Roşca, P. C. prot. N. Todor, P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prot. I. Isac şi C. pr. E. Iancu, hirotonit în această zi ca eclesiarh pe seama Catedralei noastre mitropolitane.

În zidirea lor creştinească şi patriotică, credincioşii sălişteni s-au adăpat din plin din izvorul darurilor duhovniceşti prilejuit de vizitaţia canonică a Arhipăstorului nostru la Sălişte.

Rep.

Despre mîndrie

„Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har".
(I Petru, 5, 5)

Noi sîntem fiinţe create de Dumnezeu şi imperfecte, pentru că ne-am depărtat de Dumnezeu prin păcat şi am uitat de scopul nostru superior de a-l preamări pe El şi a fi fericiţi. Rătăcind de la El ne-am denaturat şi întunecat sufletul, am devenit mîndri, pentru că am pierdut simţul realităţii şi al cunoştinţei de ceea ce sîntem. Diavolul ne-a îndemnat la autodivinizare. Am uitat că sîntem muritori, praf şi pulbere care le bat vînturile, iar sufletul este numai o scînteie înaintea lui Dumnezeu.

Mîndria, trufia sau superbia este păcat luciferic. El scoate sufletul din dragostea divină şi din împărăţia harului şi ne prăbuşeşte în nimicul din care am ieşit. Mîndrul lucrează, aleargă şi caută numai mărirea şi lauda sa. El este centrul egoismului, cel mai îndîrjit vrăjmaş al fericirii altora, dar şi al său însuşi.

Mîndria este minciună, pentru că nu este întemeiată pe nimic, sau aproape pe nimic real, pe nici o vrednicie personală, pe nici o virtute, decît pe exagerări şi artificii, pe bogăţii şi ranguri sociale, care ne fac să uităm că Dumnezeu ni le-a dat nu ca să dispreţuim pe alţii, ci ca prin ele să slujim binelui comun.

Mîndria este amăgire şi nebunie care orbesc sufletul şi-l fac să nu vadă drumul lung pe care îl are de mers pînă a ajunge la culmea desăvîrşirii, la asemănarea cu Dumnezeu şi cu Sfinţii Săi. Omul mîndru uită ce a fost, de unde a plecat şi unde trebuie să ajungă. El îşi exagerează meritele personale, talentele şi realizările şi îşi ascunde defectele, păcatele şi slăbiciunile. Pozează necontenit şi este plin de sine însuşi. Se gîndeşte şi se vede numai pe sine; îşi preamăreşte „majestatea" persoanei sale pe care o socoteşte atotperfectă, cu dreptul de a fi onorată şi admirată de toţi şi uită de obligaţiile pe care le are faţă de alţii, chiar faţă de Dumnezeu. Egoist şi orgolios, mîndrul vrea să fie în fruntea tuturor; să fie servit de toţi dar fără să servească pe nimeni sau serveşte din interes. Dacă este în posturi înalte este o nenorocire, pentru că este satrap, iar dacă este preot este un năimit.

Împotriva celor mîndri Domnul stă împotrivă (I Petru 5, 5), iar Mîntuitorul ne spune: „Învăţaţi de la mine că sînt blînd şi smerit cu inima şi veţi avea odihnă sufletelor voastre" (Matei 9, 19). Domnul Hristos este Omul ideal, perfecţiunea absolută pe care-l căuta filozoful Diogen în antichitate şi pe care Pilat, prin cuvintele: „Ecce homo", îl arată umanităţii întregi pînă la sfîrşitul veacurilor (Ioan 19, 5). Pentru cei mîndri, Domnul Hristos este o necontenită mustrare şi chemare la smerenie, la bunătate şi blîndeţe fără zgomot, la iubire şi binefacere fără gînd de recunoştinţă, la umanitarism şi fraternitate fără demagogie, de viaţă fără păcat. Prin umflătura egoismului lor, cei mîndri se aşează în afara harului divin, pentru că se dau pe sine de „ceva mare" ca şi Simon Magul (F. Ap. 8, 9). Gura le este plină de blestem, de vicleşug şi de minciună. Răutatea şi pierzania este pe limba lor (Ps. 9, 27). De aceea se depărtează de El, asupresc şi nedreptăţesc pe cei mici, slabi şi neputincioşi cu care sînt duri, violenţi şi cruzi (Ps. 9, 29—30).

Dacă cei mîndri ar citi istoria lumii, ar vedea adevărul că sfîrşitul tuturor trufaşilor, care au uneltit să stăpînească lumea, este groaznic, dispreţul popoarelor faţă de ei ajunge poruncă a omenirii din generaţie în generaţie.

Cei mîndri trebuie să se înfioare de adevărul că legile istoriei, legile sociale pot fi încovoiate şi bruscate, dar ele nu pot fi frînte şi nesocotite la infinit pentru că vine o zi — cît de tîrziu — cînd îşi reiau cursul şi sfarmă pe cei ce le-au călcat. Cei trufaşi trebuie să ştie că nu este faptă fără răsplată, nici mîndrie şi prostie omenească fără cădere şi pedeapsă bine meritată.

Să ne ferim deci de acest păcat luciferic, de această patimă urîtă, atît de dăunătoare nouă şi semenilor noştri, şi să mergem pe calea opusă mîndriei şi anume pe calea smereniei, a bunei cuviinţe, a omeniei.

Prot. *S. Radu*

Vizitație canonică la Cugir și Vinerea

La începutul lunii februarie a.c., Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a descins într-o vizitație canonică la unele parohii din partea de vest a Arhiepiscopiei Sibiului.

Astfel, sîmbătă 31 ianuarie 1970, Î. P. S. Sa a participat la vecernia care s-a săvîrșit în biserica „Sf. Nicolae" din orașul Cugir.

La sfîrșitul slujbei au vorbit credincioșilor:

C. pr. *I. Dănilă*, parohul local, care face o prezentare a parohiei și credincioșilor, ce împletesc munca lor cu rugăciunea.

P. C. vicar arhiepiscopesc *Tr. Belașcu*, care a tălmăcit o parte din înțelesurile venirii Mîntuitorului în lume.

Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, care a zăbovit cu deosebire asupra credinței noastre strămoșești, originei ei și unele aspecte din rolul acestei credințe în viața credincioșilor români, făcînd totodată și o scurtă prezentare a Sf. Liturghii.

„Acolo unde muncim — spune printre altele în partea finală Î. P. S. Sa — acolo unde mergem, să fim oameni de pace, oameni de înțelegere, care își fac datoria în mod deplin, adică muncesc cinstit, muncesc bine, în așa fel încît roada muncii să fie spre binele tuturor. Căci prin vrednicia aceasta a muncii se arată adevărata credință.

A doua zi, Duminică, 1 februarie 1970, în biserica „Sf. Treime" din Cugir, devenită neîncăpătoare pentru credincioșii ambelor parohii cugirene, s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească, Î. P. S. Mitropolit Nicolae fiind încojurat de un sobor de preoți și diaconi.

Răspunsurile au fost date cu multă simțire creștinească de corul mixt al parohiei, condus de dirijorul Anton Birta.

La momentele cuvenite a avut loc hirotonirea întru preot a C. diacon Gh. Donu și întru diacon a candidatului Z. Drăghici.

La pricească P. C. prof. *N. Neaga* a explicat Evanghelia zilei cu Zaheu vameșul, subliniind rîvna acestuia după mîntuire, precum și faptul că numai împletirea credinței cu faptele bune reprezintă adevărata viețuire creștinească.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, C. pr. *Gh. Bota* prezintă o seamă de date din filele bogate în istorie națională și bisericească ale acestor locuri, care păstrează vie amintirea călugărului Sofronie.

În cuvîntul rostit, P. C. vicar *Tr. Belașcu* insistă cu deosebire asupra frumuseților Patriei noastre și prestigiului ei mereu crescînd peste hotare, cît și asupra atașamentului față de Biserica strămoșească, în care ne putem împlini toate nevoile noastre sufletești.

Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*, plecînd de la faptul că Cugirul este o cetate industrială, o cetate a muncitorilor, a vorbit despre înțelesurile și valoarea muncii după învățătura Bisericii noastre, despre munca cu brațele și cu mintea, dar și despre truda lăuntrică a creștinului în a se depăși mereu, în a-și face sufletul tot mai bun, ceea ce nu se realizează dintr-o dată, ci printr-o luptă necontenită cu noi înșine.

Făcînd aplicare la viața credincioșilor, Î. P. S. Sa spune printre altele: „Familia în care toți membrii sînt una, în care tata și mama merg împreună, în care ei educă copiii în același fel, acea familie este tare, are o viață frumoasă și lucrurile merg bine. Așa și în familia mare a poporului. Unitatea, frățietatea aceasta a noastră a tuturor este tăria poporului nostru, tăria țării noastre".

Luni, 2 februarie 1970, praznicul „Întîmpinării Domnului" fiind, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească în biserica, măreață ca o catedrală, din parohia Vinerea. Răspunsurile au fost date de obștea prezentă, cu un singur glas și o singură inimă, avînd în frunte un grup de credincioase.

Evanghelia zilei a fost tîlcuită de P. C. prof. *N. Neaga*, care a zăbovit mai ales asupra faptului că Biblia sau Sfînta Scriptură este cartea de căpătîi a credincioșilor, călăuzindu-ne, în explicarea Bisericii, pașii spre idealurile superioare ale vieții.

Se săvîrșește de asemenea hirotonirea întru diacon a candidatului V. Bogdan.

Istoricul parohiei și al bisericii îl face C. pr. local *D. Gornic*, care relevă o seamă de date importante, ca de pildă că localitatea Vinerea apare în documente încă din 1310, că în apropiere are o veche vatră daco-romană, credincioșii de aici legîndu-și numele de o seamă de evenimente importante din viața poporului nostru (revoluția din 1848, 1916—1918 etc.).

P. C. vicar *Tr. Belașcu* vorbește despre importanța „Întîmpinării Domnului", Stretenia sau Spărgătoarea de gheață, cum se mai numește în popor, îndemnînd pe credincioși să fie legați de Biserica strămbună și să nu-și aplece urechea spre învățături străine.

Un întins cuvînt de învățătură și îndemn rostește apoi Î. P. S. Mitropolit *Nicolae*. Tema de seamă a cuvîntării este biserica, ca construcție, în a cărei expunere Î. P. S. Sa pleacă de la cortul sfînt din Vechiul Testament, vorbind apoi despre construirea primelor biserici creștine și felul cum s-au răspîndit ele pînă astăzi, cît și despre unele biserici mai vechi și mai noi din țara noastră.

După spusa Sf. Ioan Gură de Aur, se arată însă că „biserica este frumoasă și prin construcția ei, prin pictura care o împodobește, cea mai frumoasă biserică însă rămînînd aceea care este plină de credincioși. Adică la frumusețea zidurilor, a icoanelor se adaugă și frumusețea sufletelor", care întîmpină, în biserică, pe Iisus Hristos, care este prezent și în chip văzut, sub forma Sf. Împărtășanii, pe sfintele noastre altare.

Vizitația canonică de la Cugir și Vinerea a constituit deci pentru credincioșii din aceste părți un potrivit prilej de luminare și întărire a credinței noastre strămbune, de a merge cu mai mult elan pe drumul dragostei de oameni și de Patrie.

Rep.

Mulțumire

Ție
Cer și apă și cîmpie,
Nori și vînturi și ploi,
Stînci și poeni și șuvoi,
Întreagă, măreață și senină Fire.
Îți aduc pentru toți mulțumire.

Mulțumesc vouă, ogoare bătrîne,
Pentru spicul cel greu de pîne,
Pentru pădurea de porumb bălaiu,
Care rodește mălaiu,
Mulțumescu-ți și ție,
Întinsă și mîndră cîmpie
Înflorită ca o altiță de ie,
Că-n tine, la margini de drumuri,
Se-mbină parfumuri, —
Cînd vîntul de seară prin ierburi adie.

Mulțumescu-vă vouă pîraie,
Pe care cerul vă crește cu ploaie
Voi țineți belșugul de apă,
Și turme și oameni din voi se adapă.

Și vouă, o! dealuri, livezi și grădini
Scăieți, buruieni, mărăcini,
Minunați trandafiri și prea curați crini,
Păduri cu imense cununi,
Prăpăstii adînci și genuni,
Și vouă zăpezi și furtuni,
Vă aduc tuturor mulțumiri;

Căci voi ați rămas așa cum v-a vrut, —
Acel ce din veac v-a făcut, —
Și legea cea pusă de El o păstrați,
Și-n sfînta Lui voie din veacuri voi stați.

Z. Lațcu

Rîul și eleșteul

— „Ce va să zică, frățioare dragă, a zis eleșteul cel vecin, odinioară, către un rîu neastîmpărat. Eu văd că apele tale sînt tot mereu în mișcare. Vai și amar de tine, oare cum nu obosești, după atîta frămîntare și alergare la vale? !... Greu îmi e să înțeleg acest lucru! Și adeseori mai privesc cum plute, luntrii nenumărate plutesc pe valurile tale, ca și bărci încărcate. De ce nu părăsești aceste osteneli grele și zadarnice? Ia pildă de la viața mea lină și dulce, care e plină de desfătare plăcută, căci eu deși nu-s arătat pe harta geografică, deși nici un poet nu m-a cîntat în poezie, stau și mă lăfăiesc cu drag în maluri moi și culcat pe perini dulci de nămol. Trupul meu nu e împovărat cu bărci, plute și luntrii și n-a încercat niciodată greutatea lor cea mare. Îmi petrec viața fără griji, căci toate trec pe pămînt ca și vînturile. Ferice, de trei ori ferice de viața mea cea liniștită și dulce!"

Rîul, la auzul acestor cuvinte spuse de eleșteu în mîndria sa, i-a răspuns așa:

— „Dacă tu frate, ai fi cugetat, ai fi pătruns bine legea vieții că apele își păstrează prospețimea prin mișcarea lor cea neîncetată. Pe de altă parte eu sînt de mare folos lumii, pe cînd tu, eleșteu nesocotit, vei fi uscat în curînd de seceta cea mare, în patul tău cel trîndav, nefiind bun de nimic în viață".

Această zicere înțeleaptă a fost chiar o adevărată prorocire, căci eleșteul este secat, pe cînd rîul stă astăzi slăvit de toți, prin mișcarea neîncetată a apei sale vii și proaspete.

Învățătură. Așa și talentele, cînd sînt cuprinse de lenevie, slăbesc zi de zi, văzînd cu ochii, se pierd fără să crească și să înflorească spre binele tuturor.

Puneți-vă în practica vieții talentele, ca să fiți folositori vouă și societății din care faceți parte. Nu le țineți în amorțire și în lenevie, ci la muncă statornică, pentru mai binele obștesc și pentru o viață cît mai fericită. Atîta prețuiți pe lume cît ați contribuit cu munca talentelor voastre la buna și deplina înflorire a patriei voastre, pentru binele obștei din care faceți parte. Faptele voastre de bine obștesc vor vorbi despre voi în istorie, ca de niște eroi ai muncii, lăudați de toți. Cinste și laudă unor asemenea binefăcători ai lumii!

Prel. de Pr. *A. Anastasiu Bassarabin*

Sf. Policarp al Smirnei

Biserica Ortodoxă pomenește la 23 februarie pe Sf. mucenic Policarp, episcopul Smirnei din Asia Mică. Despre viața sa, înainte de a ajunge episcop, nu se cunosc multe. În scrierile Sf. Irineu, în relatările istoricului Eusebiu de Cezareea și ale fericitului Ieronim se arată că Sf. Policarp a fost ucenicul Sf. Evanghelist Ioan. Sf. Irineu, ucenicul Sf. Policarp, ne informează că adeseori Sf. Policarp povestea despre legăturile sale cu Apostolul și Evanghelistul Ioan și cu alții care văzuseră și ascultaseră pe Mîntuitorul. El precizează că cele povestite de Sf. Policarp erau totdeauna în cel mai deplin acord cu istorisirile scrierilor sfinte ale Noului Testament.

Un alt mare scriitor bisericesc, Sf. Ignatie, episcopul Antiohiei, ucenic și el al Sf. Evanghelist Ioan și prieten cu Sf. Policarp, arată în epistolele sale marile calități ale episcopului Smirnei, ca statornicia în credință, blîndețea și dragostea față de toți oamenii, spirit de organizare și cîrmuire cu grijă a Bisericii din eparhia sa.

Fără îndoială că la aceasta se adăuga și neobosita purtare de grijă față de alte Biserici locale, cărora le scria epistole, după modelul Sf. Evanghelist Ioan și după practica prietenului său Sf. Ignatie al Antiohiei. Dintre aceste epistole numai una singură s-a păstrat pînă astăzi, și anume cea intitulată către Filipeni, scrisă între anii 107 și 110, la puțină vreme după moartea Sf. Ignatie.

Epistola se împarte în 14 capitole scurte și în cuprinsul ei se împletesc învățăturile de credință cu cele morale și practice. Duhul dragostei vibrează puternic în fiecare rînd, vădind influența Evangheliei și epistolelor Sf. Ioan. Se arată frumusețea dreptei credințe, pericolul ereziilor, ascultarea datorată față de episcopi și preoți, datoriile clerului, îndrumări de conviețuire în familie și societate, despre văduve, fecioare și alte probleme sociale. Epistola ne arată pe autorul ei ca un păstor bisericesc devotat pînă la capăt cauzei păstrării dreptei credințe, a binelui, a dragostei și a păcii între oameni.

Îl frămînta mult problema întăririi unității bisericești. În acest sens încrestăm acțiunea Sf. Policarp menită să stabilească aceeași dată pentru sărbătorirea Paștelui în toate Bisericile locale.

De asemenea a readus în sînul Bisericii pe mulți eretici din gruparea valentinienilor și marcioniților.

În vîrstă de peste 86 de ani, Sf. Policarp cade victimă prigoanei împăratului roman Antoniu Piul, fiind ars pe rug în anul 156.

Creștinii din Smirna au cinstit memoria sa și au alcătuit (între anii 156—158) o scriere numită Martiriul Sf. Policarp, care are importanță istorică, fiind unul dintre cele mai vechi acte martirice creștine.

În sinaxarul Sfîntului din mineiul de la 23 februarie se spune că încă înainte de moartea sa mucenicească, el a primit darul facerii de minuni, iar în continuare sînt enumerate pe scurt cîteva din ele.

Atît epistola Sf. Policarp către Filipeni cît și martiriul său au fost traduse în numeroase limbi, inclusiv în limba română (Scrierile Părinților Apostolici, ev. Matei Păslaru și ec. G. N. Nițu, 1927) și constituie o mărturie însemnată din viața Bisericii primare, cu frămîntările și preocupările sale.

Sf. Policarp e cinstit nu numai în Biserica Smirnei, ci și în celelalte Biserici, care îi dedică numeroase cîntări, ca unui vrednic ierarh, neobosit lucrător în ogorul dreptei credințe, al luminării credincioșilor, al păcii și bunei înțelegeri între oameni.

Pr. *M. Colotelo*

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA ASTRA SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 1 martie 1970 Nr. 9—10

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

3. Cuvîntul lui Dumnezeu — cuvînt sfînt

a) Am văzut că Dumnezeu s-a descoperit şi a arătat care e voia Lui pentru noi oamenii, la început, adică înainte de Hristos, prin graiul aleşilor Lui, apoi El însuşi s-a făcut om şi ne-a grăit în cuvinte dumnezeieşti. Aceasta este Sfînta Tradiţie. *Ceea ce s-a fixat mai tîrziu în scris constituie* Sfînta Scriptură *a Vechiului Testament şi a Noului Testament.*

Aşa este şi în viaţa popoarelor. La început — cînd încă nu apăruse scrisul — obiceiurile şi rînduielile vieţii erau transmise de la părinţi la copii prin viu grai. Acestea formau ceea ce şi azi numim tradiţiile popoarelor. Aşa a fost şi la poporul nostru. Vreme de secole — şi şi astăzi în unele sate — toată bogăţia de obiceiuri, de îndrumări înţelepte, de balade, cîntece şi altele, cei tineri le învaţă de la bătrîni. De aceea cînd întrebi de ce cutare se face aşa, se răspunde: aşa e tradiţia, aşa am apucat de la străbuni. Mai tîrziu, parte din aceste tradiţii s-au scris cu mîna, apoi s-au tipărit.

Tot aşa şi cuvîntul lui Dumnezeu a fost la început tradiţie, însă pentru că era Cuvîntul lui Dumnezeu i s-a zis Sfînta Tradiţie. Apoi cea mai mare parte s-a scris, s-a adunat în Sfînta Scriptură (sau Biblia, care în limba greacă însemnează Cartea). Aşadar întreg Cuvîntul lui Dumnezeu îl avem în Sfînta Tradiţie şi Sfînta Scriptură, care amîndouă s-au păstrat neschimbate de către Biserică. Sfînta Tradiţie însăşi (partea nescrisă) o avem în tradiţiile Bisericii noastre, ce vin de la Sfinţii Apostoli. Acestea se găsesc în Sfintele Slujbe, în scrierile Sfinţilor Părinţi, în învăţăturile şi rînduielile Sfintelor Sinoade ale Bisericii.

b) Dacă Sfînta Tradiţie şi Sfînta Scriptură cuprind Cuvîntul lui Dumnezeu, însemnează că credinciosul cînd citeşte Sfînta Scriptură sau cînd ia parte la Sfintele Slujbe simte că prin cuvintele Sfintei Scripturi, *prin* Sfintele Slujbe Dumnezeu însuşi stă de vorbă cu noi *şi ne împărtăşeşte înţelepciunea şi lumina Lui cea dumnezeiască.*

De aceea Sfînta Scriptură nu se citeşte oricum. *Ea e Carte sfîntă, de care te apropi cu evlavie şi cu dragoste, căci te afli în faţa lui Dumnezeu, care vorbeşte cu tine. Biserica ne arată aceasta prin faptul că pune pe sfîntul altar Cartea cu Sfintele Evanghelii din care acestea se citesc la Sfînta Liturghie şi la alte Sfinte Slujbe. Epistolele Sfinţilor Apostoli se citesc din cartea Apostolul. Iar Vechiul Testament e cuprins în alte cărţi de slujbă (Minee, Triod etc.).*

Cuvîntul Sfintei Scripturi e ca rugul de foc, în care era Dumnezeu. Cînd Moise a voit să se apropie de rug — glasul Domnului l-a oprit şi i-a poruncit: „Scoate-ţi încălţămintea din picioarele tale, că locul pe care calci este pămînt sfînt" (Ieşire 3, 5). Aşa e şi Sfînta Scriptură: cuvînt sfînt. De aceea Sfînta noastră Biserică a rînduit ca întreaga Sfîntă Scriptură să fie cuprinsă la Sfintele Slujbe din cursul fiecărui an. În cărţile de slujbă se găsesc toate textele din Vechiul şi Noul Testament. (De aceea s-a zis că dacă s-ar nimici toate Bibliile dar am avea cărţile ce cuprind Sfintele Slujbe ale Bisericii, din aceste cărţi am aduna iarăşi toată Sfînta Scriptură. La temelia vieţii bisericeşti, a vieţii credincioşilor e Cuvîntul lui Dumnezeu, cel scris în Biblie şi cel nescris, e Iisus Hristos). În felul acesta credincioşii, cînd se citesc aceste texte, stau cu închinăciune adîncă, *iar cînd se citesc Sfintele Evanghelii ei îngenunchează şi în tăcere adîncă* primesc în inima lor cuvîntul Domnului *nostru Iisus Hristos. Ei îşi scot „încălţămintea" minţii, adică* uită *de toate grijile, gîndurile şi simţămintele lumeşti, şi înfiorati de taina Cuvîntului dumnezeiesc se înalţă cu inima la Iisus Hristos.* E Iisus Hristos însuşi cel ce vorbeşte. *Credinciosul zice: „Doamne, iată robul Tău ascultă". Dar, nu numai ascultă, ci Cuvîntul lui Dumnezeu se întipăreşte în sufletul lui, îl înnoieşte şi îi dă putere să trăiască după asemănarea lui Iisus Hristos. El mărturiseşte cu psalmistul: „Cuvîntul Tău e făclie picioarelor mele şi lumină pentru cărările mele" (Ps. 118, 105). El cunoaşte adevărul, spus de Mîntuitorul, că* „fericiţi (sînt) cei ce ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu şi îl păzesc", *îl împlinesc (Luca 11, 28). Acest Cuvînt este sămînţa dumnezeiască, pe care o seamănă Hristos în sufletul nostru şi pe care trebuie să ne străduim să rodească şi în viaţa noastră cît mai îmbelşugat.*

c) Cinstirea ce o dă Biserica *Cuvîntului lui Dumnezeu se vede şi din faptul că ea a* căutat să răspîndească acest Cuvînt şi prin grai viu şi prin tipărituri. *Astfel credincioşii noştri şi-au hrănit şi îşi hrănesc sufletul cu citirea Sf. Scripturi şi a cărţilor bisericeşti. Biserica Ortodoxă Română a tradus şi a tipărit în limba română şi Sfînta Scriptură şi celelalte cărţi bisericeşti (de Sfinte Slujbe, de dreaptă învăţătură şi rînduială), ca Cuvîntul lui Dumnezeu să-l aibă toţi credincioşii. Biserica, deci, nu numai că a împărtăşit Cuvîntul lui Dumnezeu la Sfintele Slujbe, ci l-a pus la îndemîna credincioşilor ca ei să-l citească şi să se hrănească cu El. Traducerea Bibliei în limba română a făcut-o Biserica Ortodoxă Română, nu de azi sau ieri, ci cu sute de ani în urmă. Primele manuscrise cu traduceri din Sfînta Scriptură (Psalmii, Faptele Apostolilor, Epistola Sfîntului Iacob ş.a.) au apărut în* Maramureş *cu circa 500 ani în urmă. Apoi* Braşovul, *cu preoţii lui învăţaţi, a devenit centrul traducerilor manuscrise. Primele tipărituri le avem de la* diaconul Coresi, *care a tipărit la Braşov cu 400 ani în urmă (1556—1581): Cele patru Evanghelii (Tetraevanghеliul), Apostolul (Epistolele Sfinţilor Apostoli), Psaltirea ş.a. Tot el a tipărit Tîlcul Evangheliilor adică Explicarea Sfintei Evanghelii, ca credincioşii să priceapă aşa cum se cuvine înţelesul Sfintelor Evanghelii. În 1582 la Orăştie s-au tipărit Geneza şi Ieşirea (Vechiul Testament). În 1648 mitropolitul Ardealului, Simion Ştefan, traduce şi tipăreşte la Alba-Iulia* Noul Testament, *scris într-o aşa limbă românească încît „să o poată citi înţelegînd-o şi mic şi mare". La 1688 s-a tipărit la Bucureşti* Biblia, *care „s-a dăruit neamului românesc", „pentru cea de obşte priinţă", adică pentru tot poporul. De atunci şi pînă astăzi s-au mai tipărit în multe ediţii Noul Testament şi Sfînta Scriptură. Între acestea amintim: Biblia de la Blaj (1795), Biblia de la Buzău (1854), Biblia de la Sibiu (a mitropolitului Andrei Şaguna) — singura Biblie românească cu ilustraţii (1858), Biblia Sfîntului Sinod (1914) etc. În anul 1968 s-a dăruit credincioşilor noştri Biblia sau Sfînta Scriptură — cu aprobarea Sfîntului Sinod — sub îndrumarea şi purtarea de grijă a P. F. Patriarh Justinian.*

Desigur că Biserica noastră a tipărit şi alte cărţi (cu Sfintele Slujbe, cu explicarea Sfintei Scripturi, cu învăţături bisericeşti etc.), ca credincioşii noştri să se hrănească din întreg Cuvîntul lui Dumnezeu (şi din Sfînta Scriptură şi din Sfînta Tradiţie).

d) În ce priveşte Sfînta Scriptură credincioşii noştri, obişnuiţi de la Sf. Liturghie şi de la alte Sfinte Slujbe, să îngenuncheze — ca în faţa lui Dumnezeu, ca în faţa lui Iisus Hristos — cînd se citeşte Sfînta Evanghelie, aşează Sfînta Scriptură şi acasă într-un loc de cinste *şi cînd se pregătesc să citească în ea îşi fac semnul Sfintei Cruci,* se roagă ca Dumnezeu să facă roditoare această citire *şi — unii dintre ei — o citesc în genunchi, cu tot sufletul,* cu toată inima *la Cuvîntul lui Dumnezeu, ca să primească* cu smerenie, evlavie şi dragoste *sămînţa cea dumnezeiască. Ei ştiu că Biblia e* carte sfîntă, *cu care nu se umblă oricum. Ei ştiu că stau în faţa lui Dumnezeu, că Dumnezeu, Hristos Însuşi vorbeşte cu ei. De aceea ei nu fac ca unii — care se apropie de Sfînta Scriptură cu îngîmfare, cu socotinţa că Biblia e a lor, şi o sucesc în fel şi chip, se ceartă unii cu alţii, fiecare socotind că el o înţelege mai bine. Nu. Credincioşii noştri se apropie de Sfînta Scriptură cu smerenie, căci se văd a fi mici în faţa lui Dumnezeu. Ei o primesc aşa cum pămîntul însămînţat primeşte ploaia, lumina şi căldura — ca să rodească însutit. Ei nu se îngîmfă că pot pricepe singuri Cuvîntul lui Dumnezeu, ci primesc tîlcuirea bisericească a Sfintei Scripturi, căci Sfînta Scriptură s-a dat Bisericii şi Biserica, în care lucrează Hristos,* o răspîndeşte *şi o tălmăceşte spre mîntuirea tuturor credincioşilor.*

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Temeiuri ale cinstirii Sfinţilor

Din vremuri străvechi, Sfînta Biserică propovăduieşte credincioşilor cinstirea Sfinţilor, în primul rînd pentru virtuţile alese pe care ei le-au dobîndit cu ajutorul harului divin de care s-au învrednicit şi cu care au conlucrat statornic. Astfel, prin cinstirea dată lor, creştinii preamăresc şi cinstesc indirect pe Dumnezeu, izvorul şi cauza sfinţeniei şi a desăvîrşirii lor. Datorită faptului că Sfinţii sînt bineplăcuţi lui Dumnezeu, aleşii şi „casnicii" Lui, noi creştinii le cerem ajutorul, rugîndu-i să mijlocească pentru noi către Dumnezeu, pentru ca astfel să dobîndim, prin ei de la El, har şi ajutor întru nevoinţele noastre.

Cinstirea Sfinţilor mai are însă şi un alt temei şi totodată şi un alt scop. Prin desăvîrşirea şi sfinţenia vieţii lor, ei au devenit pilde şi modele vrednice de imitat şi de urmat pentru orice creştin. De aceea, Biserica consideră în general Sfinţii ca adevărate exemple de vieţuire creştină şi îi recomandă credincioşilor spre imitare şi urmare, pilda vieţii

(Continuare în pag. 2)

Temeiuri ale cinstirii Sfinţilor

(Urmare din pag. 1)

acestora constituind pentru obştea creştină, ca şi pentru fiecare creştin în parte, un permanent îndemn spre o viaţă de virtute şi sfinţenie. Astfel, prin viaţa şi faptele lor, care sînt o lumină vie înaintea celorlalţi creştini, e lăudat şi preamărit însuşi Dumnezeu, precum spune Psalmistul: „Lăudat e Dumnezeu întru sfinţii Lui" (Ps. 144, 10), şi cum însuşi Mîntuitorul Iisus Hristos i-a îndemnat pe Ucenicii Săi, care aveau să devină Sfinţi: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru care este în ceruri" (Matei 5, 10). În viaţa şi persoana Sfinţilor, unele adevăruri morale şi-au primit forma şi puterea lor de viaţă, deoarece ei s-au străduit din toate energiile fiinţei lor să vieţuiască potrivit exemplului vieţii şi învăţăturii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Dar precum în cele dintîi veacuri creştine fiecare comunitate bisericească îşi cinstea proprii săi Sfinţi, luîndu-i ca exemple vrednice de urmat, tot astfel şi după generalizarea cultului unora dintre Sfinţi în întreaga Biserică, au rămas preferinţe locale pentru cultul unora dintre ei. De aceea, pînă astăzi se poate constata că nu în toate Bisericile locale sau naţionale, Sfinţii rînduiţi spre prăznuire se bucură de o egală cinstire. Sînt însă unii Sfinţi care, atît în pietatea creştină, cît şi în toate Bisericile, se bucură de cea mai înaltă preţuire, ca şi de cea mai aleasă cinstire. Dintre aceştia fac parte: Sfînta Fecioară Maria, Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Nicolae, precum şi Sfinţii mari dascăli ai lumii şi ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, a căror împreună-prăznuire datează din veacul al XI-lea şi asupra cărora vom zăbovi puţin.

Sfinţii Trei Ierarhi se nasc cu toţii în veacul al IV-lea, îşi trăiesc viaţa în acest veac şi sînt recunoscuţi chiar de către contemporanii lor drept adevărate modele de viaţă virtuoasă, fie că aceşti contemporani au fost creştini sau necreştini. Precum se exprimă un mare cunoscător al vieţii acestora, „Sfinţii Trei Ierarhi aparţin acelei pleiade de oameni superiori, ale căror înfăptuiri, virtuţi şi geniu au exercitat o influenţă foarte puternică asupra destinelor creştinismului şi care au dat veacului al IV-lea o strălucire fără seamăn. Figurile lor nobile şi sfinte strălucesc şi se detaşează dintre figurile altor mari Sfinţi. Ei rămîn unele dintre cele mai măreţe glorii ale unei epoci în care Dumnezeu a revărsat belşug de lumină şi de sfinţenie. În timp ce o lume veche se prăbuşea în neputinţele ei şi nu oferea decît o priveliştе dezgustătoare a tuturor mizeriilor, cu toate laşităţile ei, marile talente, marile suflete se strîng în jurul Bisericii şi asemenea aştrilor de o frumuseţe rară, se înalţă pe firmamentul ei, pentru a-i vădi energia nemuritoare şi rodnicia ei divină" (Jeannin J. B.).

Sfinţii Trei Ierarhi s-au bucurat şi în Biserica românească, în tot timpul, de o cinstire deosebită. Aceasta se poate vedea, pe de o parte, din reflectarea vieţii lor în pietatea populară, iar pe de altă parte, din mulţimea de biserici ridicate şi ctitorite întru cinstita şi evlavioasa lor pomenire, pe întreg cuprinsul pămîntului românesc. Mai mult, ca urmare a hotărîrii Conferinţei profesorilor de Teologie, ţinută la Atena în 1936, Bisericile Ortodoxe naţionale au introdus, rînd pe rînd, prăznuirea acestor Sfinţi, la data de 30 ianuarie, ca patroni ai şcoalelor teologice din cuprinsul acestora. În conformitate cu hotărîrea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 1949, această măsură s-a aplicat şi la şcoalele teologice din Patriarhia Română, care prăznuiesc în fiecare an pe aceşti Sfinţi ca patroni ai lor.

Alegerea acestor trei mari dascăli ai lumii şi ierarhi ca povăţuitori, ocrotitori, protectori şi patroni ai şcoalelor teologice nu este un fapt întîmplător, deoarece această sfîntă triadă de învăţători ai lumii înfăţişează în mod simbolic cele trei direcţii în care trebuie îndrumată educaţia şi formată personalitatea tinerilor care s-au hotărît să se dedice chemării preoţeşti. Sf. Vasile cel Mare este simbolul vieţii practice, petrecută în asceză şi austeritate, îndrumată şi organizată după reguli care nu suferă abatere, fiind modelul vieţii şi ţinutei preoţeşti, plină de demnitate; Sf. Grigorie Teologul este simbolul înaltei ştiinţe teologice care înfrînge şi risipeşte învăţăturile cele rătăcite, iar Sf. Ioan Gură de Aur este simbolul luptei neostenite, pentru ca, prin puterea şi măiestria cuvîntului, să schimbe purtarea creştinilor şi prin aceasta moravurile oamenilor.

Exemplul vieţii Sfinţilor Trei Ierarhi a lăsat posterităţii o amintire nepieritoare, începînd din epoca în care au trăit şi pînă în zilele noastre. De aceea, cei ce au întocmit cîntări de preamărire în cinstea lor, ce se cîntă la prăznuirea lor, pe bună dreptate i-au împodobit cu cele mai frumoase numiri: „organele darului, trîmbiţele Duhului, apărătorii Treimii, păzitorii dreptei credinţe, praştia lui David cea întreită, ierarhi întocmai cu Apostolii" şi altele asemenea, iar în icosul serbării, după ce imnologul îşi mărturiseşte neputinţa de a-i lăuda cum se cuvine, spune: „Totuşi îndrăznesc atît a zice: Că toată firea omenească o au covîrşit aceştia trei, cu darurile cele multe şi mari şi cu lucrarea şi cu privirea la cele de sus, întrecînd pe cei ce sînt luminaţi cu amîndouă".

Iconografia creştină s-a silit să redea chipul fiecăruia dintre aceşti Sfinţi, stabilind în individualizarea chipurilor oarecari diferenţe, care să le definească astfel personalitatea fiecăruia. Unul e înfăţişat mai lung de statură, mai uscăţiv şi mai negricios la faţă, altul mai galben şi mai veştejit, dar cu înfăţişarea majestoasă, iar altul mai mic de statură, dar radiind din întreaga sa figură acea blîndeţe, acea linişte şi acea forţă cu care cucereşte inimile credincioşilor.

Dar mai presus de aceste deosebiri personale, redate mai mult sau mai puţin de chipurile lor, sau de numeroasele caracterizări ce li s-au făcut, o însuşire comună le uneşte caracterele şi viaţa: Năzuinţa continuă şi neobosită de a întrupa fiecare în propria sa viaţă, viaţa lui Hristos, devenind prin aceasta pilde şi modele desăvîrşite de virtute creştină. De aceea, pentru toţi creştinii, exemplul vieţii lor trebuie să fie un luceafăr în trei străluciri, care să le lumineze calea vieţii.

Arhid. *I. Zăgrean*

Biserica din Ţara Românească în a doua jumătate a sec. al XVII-lea:

— MITROPOLIŢII VARLAAM ŞI TEODOSIE —

După moartea lui Matei Basarab (1654) au urmat mai multe domnii scurte şi fără însemnătate. Au avut loc acum lupte necontenite între principalele familii boiereşti, a Cantacuzinilor şi Bălenilor, cu uciderі, intrigi, pîri la Constantinopol, răpiri de averi, pribegii peste hotare, care au adus mult rău ţării. Lucrurile s-au potolit abia după ce scaunul domnesc a fost ocupat de Şerban Cantacuzino (1678—88).

Se-nţelege că în astfel de vremuri tulburi a avut de suferit şi Biserica. Mitropolitul Ştefan, cel ales şi înscăunat sub Matei Basarab (1648), şi-a continuat păstoria pînă la moartea sa, în 1668, cu o întrerupere în anii 1653—56, cînd scaunul a fost ocupat de Ignatie Sîrbul.

La 20 mai 1668 soborul arhiereilor şi egumenilor a ales în scaunul de mitropolit al Ungrovlahiei pe egumenul Teodosie de la Argeş. La numai cîteva zile după alegerea şi hirotonia sa ca mitropolit, printr-un hrisov dat de domnitorul Radu Leon, la 8 iunie 1668, se hotăra mutarea scaunului mitropolitan de la Tîrgovişte la Bucureşti, cu reşedinţa la biserica cu hramul Sf. Împăraţi Constantin şi Elena, ctitoria domnitorului Constantin Şerban Basarab (1654—58). Teodosie a păstorit pînă în 1672, amestecîndu-se şi el în luptele dintre cele două partide politice amintite, ca adept al familiei Cantacuzino. Acest amestec i-a adus multe necazuri, căci în 1672, ajungînd domn Grigore Ghica, a fost scos din scaun şi trimis la mînăstirea Tismana.

În locul mitropolitului Teodosie a fost ales egumenul Dionisie de la mînăstirea Radu Vodă, care a păstorit abia cîteva luni, cînd a trecut la cele veşnice. Atunci Grigore Ghica a mutat în scaunul mitropolitan, împotriva voii sale, pe episcopul Varlaam al Rîmnicului.

Mitropolitul Varlaam deşi a păstorit puţini ani, abia pînă în 1679, şi-a legat numele de o seamă de realizări. Astfel, el a izbutit să înfiinţeze pentru prima dată o tipografie în Bucureşti, în anul 1678. Se ştie că în Ţara Românească activitatea tipografică începetase încă din 1652. Varlaam n-a avut timp să tipărească decît o singură carte. Era o traducere a unei cărţi de predici, de arhimandritul ucrainean Ioanichie Galeatovschi, intitulată *Cheia înţelesului*.

Vlădica Varlaam a fost un mare ctitor de lăcaşuri sfinte, căci lui i se datoresc mînăstirile Trivalea (lîngă Piteşti), Turnu (lîngă Călimăneşti), schiturile Fedeleşoiu (Argeş) şi Striharet (lîngă Slatina).

În noiembrie 1678, tronul Ţării Româneşti a fost dat lui Şerban Cantacuzino, care a izbutit să-l menţină pînă la moartea sa (9 noiembrie 1688). Noul domn a reaşezat în scaun mitropolitan pe Teodosie, care a fost înscăunat la 26 aprilie 1679.

Cea de a doua păstorire a mitropolitului Teodosie a căzut în timpul celor doi mari domni iubitori de cultură: Şerban Cantacuzino şi Constantin Brîncoveanu (1688—1714). A păstorit pînă la moartea sa, întîmplată la 27 ianuarie 1708, fiind îngropat în curtea Mitropoliei din Bucureşti.

Şerban Cantacuzino şi mitropolitul Teodosie au acordat o grijă deosebită tiparului, primul suportînd cheltuielile, iar al doilea supraveghind activitatea editorială. Astfel, în tipografia întemeiată de Varlaam, prima carte tipărită de mitropolitul Teodosie a fost un *Liturghier slavo-român*, în 1680. Ca şi cărţile tipărite de înaintaşul său Ştefan, Liturghierul avea numai tipicul în româneşte, iar slujba era în slavoneşte. În schimb, în anii următori s-au tipărit o *Evanghelie* (1682) şi un *Apostol* (1683), în româneşte. Cu aceasta se face un alt pas înainte, în vederea pătrunderii limbii române în biserică. Deci, din timpul mitropolitului Ştefan avem tipicul, în timpul lui Teodosie se introduc citirile din Sf. Scriptură, iar ceva mai tîrziu, în timpul lui Antim Ivireanul, se introduc însăşi slujbele.

Traducerea cărţilor Sf. Scripturi în limba română va culmina cu tipărirea *Bibliei de la Bucureşti*, din 1688, numită şi Biblia lui Şerban Cantacuzino, lucrare ce încununează activitatea tipografică din timpul său. Tipărirea s-a început cu privegherea episcopului tipograf Mitrofan în noiembrie 1687 şi s-a sfîrşit în toamna anului 1688, cînd era domn Constantin Brîncoveanu. Acest Mitrofan lucrase în tipografia lui Dosoftei de la Iaşi, fiind ales episcop la Huşi, în 1683. În 1686 a fost nevoit să se refugieze în Ţara Românească, unde a supravegheat tipărirea Bibliei lui Şerban.

Biblia de la Bucureşti este prima tipărire a întregii Sfinte Scripturi în româneşte. Traducătorii ei erau fraţii Radu şi Şerban Greceanu, logofeţi la curtea domnească şi distinşi cărturari, ajutaţi la traducere sau revizuire, de mai mulţi cunoscători ai limbii greceşti, ca episcopul Ghermano de Nissa, care se afla atunci în Ţara Românească, probabil Dositei al Ierusalimului, care semna şi o prefaţă, stolnicul Constantin Cantacuzino şi episcopul Mitrofan. Este sigur că fraţii Greceanu au folosit, în munca lor, şi tălmăcirile anterioare, printre care şi traducerea Bibliei în manuscris, din 1667, a învăţatului moldovean Nicolae Milescu Spătarul (c. 1636—1708). În afară de traducerea lui Milescu, fraţii Greceanu vor fi consultat şi alte traduceri româneşti care văzuseră lumina tiparului: Psaltirea lui Coresi, Palia de la Orăştie, Noul Testament al lui Simion Ştefan, Psaltirea şi Paremiile lui Dosoftei, Evanghelia şi Apostolul de la Bucureşti, amintite mai sus.

Această folosire a izvoarelor mai vechi nu scade cu nimic valoarea Bibliei lui Şerban, ci dimpotrivă i-o ridică, pentru că, în felul acesta, ea este o încununare a tuturor străduinţilor cărturarilor români de pînă atunci, din toate cele trei ţări româneşti, de a traduce cuvîntul lui Dumnezeu în limba poporului. Faptul că se folosesc traduceri parţiale făcute în diferite regiuni ale ţării, este deosebit de important pentru dezvoltarea limbii literare. Prin părţile reproduse, se stabileşte o continuitate în ce priveşte limba literară între Biblia lui Şerban şi întreaga literatură religioasă anterioară.

Astfel, prin Biblia de la Bucureşti, operă de mari proporţii pentru acel timp (944 pagini mari, tipărite cu litere mărunte, pe două coloane), se pune în circulaţie o limbă literară care reprezintă o sinteză a sforţărilor scriitorilor bisericeşti de pînă atunci, de a scrie într-o limbă curată şi înţeleasă de toţi românii, şi se deschide calea pe care se va dezvolta limba română literară de mai tîrziu. E adevărat că în text există numeroase grecisme sau fraze traduse confuz, lucru explicabil pentru epoca de formare a limbii române literare.

Sub raportul ctitoriilor, de la Şerban Cantacuzino a rămas mînăstirea Cotroceni din Bucureşti, unde a şi fost înmormîntat. Soţia sa Maria a ctitorit biserica zisă a Doamnei, din Bucureşti.

Nu trebuie trecut cu vederea nici faptul că Şerban Cantacuzino s-a interesat îndeaproape de Biserica românească din Transilvania şi de întîistătătorul ei, mitropolitul Sava Brancovici cel Sfînt. Toţi urmaşii acestuia au fost hirotoniţi la Bucureşti, de mitropolitul Teodosie.

Din toate acestea se desprinde că domnia lui Şerban Cantacuzino, precum şi păstoria lui Teodosie, au fost dintre cele mai rodnice pentru viaţa bisericească şi culturală a Ţării Româneşti.

Mircea Păcurariu

LA UN SFERT DE VEAC: EVOCARE

La împlinirea unui sfert de veac de la memorabilele evenimente din februarie—martie 1945, putem aprecia mai bine semnificaţia şi valoarea acestora în istoria României socialiste. Momentele premergătoare preluării puterii de către clasa muncitoare în alianţă cu ţărănimea muncitoare, constituiesc de fapt prefaţa luptelor desfăşurate de poporul nostru de-a lungul celor 25 de ani de mari şi adînci transformări politice, economice, sociale şi culturale, care dau chipul cel nou al României socialiste de azi.

Evenimentele de acum un sfert de veac nu au fost date uitării, fiindcă au intrat adînc în conştiinţa poporului nostru. Astfel, cu trecerea anilor, ele au căpătat noi proporţii şi şi-au dezvăluit noi semnificaţii, adăugînd prezentului impulsul lor creator de istorie populară.

În conştiinţa poporului nostru primăvara anului 1945 trăieşte încă cu intensitate. Pustiită de război, cu oraşele dărîmate de bombardamente, cu cîmpiile părăginite şi acoperite de scheletele tancurilor şi tunurilor mute, cu gările în ruină şi pline de mulţimi dezrădăcinate şi purtate în toate vînturile, ţara depunea eforturi supreme pentru a putea face faţă exigenţelor excepţionale ale momentului deosebit de greu prin care trecea. Pe lîngă aceasta, armata noastră — alături de armata sovietică — continua în apus lupta pentru înfrîngerea deplină a fascismului.

Era un moment decisiv din viaţa ţării noastre, a cărei istorie trecută este în fond istoria unei lupte necurmate — de multe ori tragică — pentru apărarea şi păstrarea fiinţei naţionale, precum şi a pămîntului pe care au trudit, robi ai unor orînduiri nedrepte, nesfîrşite rînduri de înaintaşi.

Ţara ruinată de război se cerea refăcută prin eforturi depuse de toţi fiii ei, dar forţele reacţionare se opuneau. Uzinele erau la pămînt şi trebuiau ridicate din nou, dar cei ce aveau interesul să menţină haosul şi dezastrul se împotriveau. Frontul din apus aştepta oameni, arme şi muniţii, dar duşmanii democraţiei sabotau. Muncitorimea se zbătea în lipsuri, dar patronii refuzau satisfacerea revendicărilor lor legitime. Aparatul de stat era plin de elemente corupte, dar cei interesaţi să le menţină în posturi-cheie se opuneau „epurării". Reforma agrară, menită să asigure ţăranilor pămînt şi pîine, era tot mereu amînată de ţărănişti. Tineretul cerea şcoli, universităţii, condiţii corespunzătoare de învăţătură, dar toate erau împiedicate, amînate şi tergiversate.

În faţa unor greutăţi atît de mari, s-a văzut limpede ce însemnează adevăraţii fii ai poporului, care au ştiut să mobilizeze, să catalizeze şi să călăuzească vulcanul energiilor descătuşate ale maselor populare spre ţelul victoriei.

Era în plină desfăşurare lupta eroică pentru croirea unui drum de viaţă nouă, pentru o nouă istorie.

După evenimentele din Piaţa Palatului (24 februarie 1945), mînia maselor populare dezlănţuite n-a mai putut fi stăvilită. Ţăranii intrau cu plugurile în moşiile boiereşti, oamenii muncii luau cu asalt primăriile şi prefecturile, un popor întreg dădea asaltul final.

Două săptămîni mai tîrziu, rezistenţa îndărătnică a regelui era înfrîntă şi decretul semnat. Ţara avea primul său guvern cu adevărat democrat, guvernul ce urma să intre în curînd în istorie sub numele de: Guvernul Dr. Petru Groza. A fost în ziua de 6 martie 1945. A trecut de atunci un sfert de veac.

Privite din perspectiva acestui sfert de veac, evenimentele din februarie—martie nu sînt — cum li se părea unora — frămîntările dramatice premergătoare unei schimbări de guvern în vremuri violente. Sensul lor este mult mai adînc şi mai decisiv: era vorba despre preluarea puterii, despre preluarea răspunderii în faţa istoriei pentru destinul poporului român, era vorba nu despre unele reforme impuse de stările sociale de pe atunci, ci despre începutul reformei fundamentale a României, despre angajarea pe drumul cel nou al socialismului.

Deşi a trecut un sfert de veac de la instaurarea puterii populare, de la instaurarea primului guvern democratic în ţara noastră, sentimentul de responsabilitate pentru tot ceea ce este şi pentru tot ceea ce va urma nu s-a stins nici din memorie, nici din conştiinţă. De aceea, aniversarea unui sfert de veac de la evenimentele din februarie—martie 1945 are pentru toţi fiii Patriei noastre o semnificaţie profundă şi mobilizatoare: — aceea a continuităţii revoluţionare *pînă la desăvîrşirea deplină a construirii vieţii celei noi din ţara noastră.*

T. R

In cinstea zilei de 6 Martie

După cum ştim în 6 martie 1970 s-au împlinit 25 de ani de la instaurarea primului guvern democratic din istoria României, condus de Dr. Petru Groza. În ţară şi peste hotare s-au organizat o seamă de manifestări consacrate acestei aniversări, manifestări care au culminat cu grandioasa manifestaţie care a avut loc în această zi în capitala Patriei noastre şi la care Dl. *Nicolae Ceauşescu*, preşedintele Consiliului de Stat, a rostit o amplă cuvîntare.

Evenimentul a fost subliniat după cuviinţă şi în cadrul Centrului nostru Arhiepiscopesc şi Institutului Teologic.

Astfel, vineri 6 martie 1970, ora 12, în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o adunare festivă, la care au luat parte Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, P. C. vicar Tr. Belaşcu, consilieri şi angajaţi de la Centrul Arhiepiscopesc, corpul profesoral şi studenţii teologi.

Programul a început cu compoziţia „Trei culori" de C. Porumbescu, executată de corul studenţilor, condus de P. C. prof. Gh. Şoima.

P. C. rector Is. Todoran a rostit apoi conferinţa intitulată: „Însemnătatea zilei de 6 Martie", în care a aruncat o privire de ansamblu asupra frămîntărilor sociale şi politice care au premers lui 6 Martie 1945 şi care au însemnat „preambulul" marilor realizări ce au urmat. Toate realizările de astăzi — spune vorbitorul — sînt „prefaţate" de 6 Martie 1945, sfertul de veac care a trecut scoţînd la iveală tezaurul, bogata zestre creatoare a poporului nostru.

În acest sens, P. C. rector scoate în lumină reformele mai importante ale guvernului Dr. Petru Groza, precum şi realizările mai de seamă care au urmat şi care, printre altele, au dus la ridicarea nivelului de viaţă a poporului nostru şi la prestigiul de care ţara noastră se bucură astăzi.

Conferinţa a fost ascultată cu viu interes.

În continuare, corul studenţilor a executat „Dragă-mi este ţara mea" de P. C. prof. Gh. Şoima, festivitatea încheindu-se cu compoziţia „Mîndru-i codru şi-nverzit" de C. Arion.

R.

„Fericit este pîntecele care te-a purtat"

Luca 11, 27

Aceste cuvinte constituie o primă împlinire a proorociei Maicii Domnului, rostită către Elisabeta, mama Sfîntului Ioan Botezătorul, cînd zice: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile" (Luca 1, 48). Ele reprezintă aşadar un prim început de cinstire specială a Maicii Domnului.

Şi cu adevărat, ea merită cinstirea noastră a tuturor căci din trupul ei a luat trup omenesc Cel ce a venit să îndrepte pasul greşit făcut de Adam şi să ne lumineze negreşelnic drumul vieţii noastre pămînteşti, Cel ce ne-a învăţat să ne iubim unii pe alţii, ca fraţi ce sîntem întreolaltă, Cel ce ne-a arătat că sîntem colaboratori ai lui Dumnezeu în desăvîrşirea acestei lumi şi împreună vieţuitori cu El în veacul cel ce va să fie.

„Fericit este pîntecele care te-a purtat" — sînt cuvintele care constituie în acelaşi timp un imn de cinstire, un cald, un inegalabil omagiu adus mamei în general, tuturor mamelor de totdeauna. Căci orice mamă are nelimitate şi tainice motive sau temeiuri să fie fericită atunci cînd dă lumii oameni bine crescuţi, fericitori ai altora.

Există în lumea aceasta multe chemări, multe căi de a lucra, de a activa, de a contribui la zidirea vieţii, nici o chemare însă n-o întrece pe aceea de mamă.

Şi într-adevăr, ce poate fi mai de valoare, mai înălţător, mai uman decît a aduce om pe lume şi, mai ales, de a avea grijă ca acest om să crească drept, să devină izvor de bucurie şi fericire pentru cei din jurul lui. Cu ce cumpănă, cu ce cîntar se pot cîntări bunele poveţe ale mamelor noastre: „Fii cuminte, dragul mamii"; „Fii cuviincios"; „Salută pe cei mai bătrîni ca tine"; „Fii cinstit"; „Să nu cheltuieşti"; „Să înveţi, dragul mamii" şi încă alte multe asemenea poveţe? Cu ce pot fi plătite nopţile de veghe ale mamelor noastre, zilele şi anii lor de viaţă în care, cînd eram copii mai

(Continuare în pag. 4)

In satul mamei

I.

Zburaţi înaripate gînduri . . .
Zburaţi şi azi ca-n multe rînduri
Spre satul mamei — peste munţi . . .
Cu hore, cîntece şi nunţi !

Aici mi-e raiu-n orice floare,
Aici m-am îmbătat de soare,
Aici, moşnegi cu feţe supte
Îmi povestesc de aspre lupte!

Cunosc aici atîtea feţe
Toţi oamenii îmi dau bineţe
Mă-ntreabă toţi de sănătate;
Aici tot omu-mi este frate.

Mi-aduc ca şi prin vis aminte
De praznicele noastre sfinte,
Cînd auzeam de Paşti, în sat,
Cîntînd „Hristos a înviat !"

În anii fără de prihană
Cîntam cu fraţii mei la strană . . .
Iar Sfinţii din iconostas
Plîngeau cu noi la parastas . . .

Sub bolta cerului senină
Doinesc ţăranii şi se-nchină . . .
Pe brazda satului străbună
Ne creşte pîinea noastră bună.

Pe strămoşeasca noastră vatră
Mi-s dragi şi cîinii care latră . . .
Flăcăi şi fete seara-n porţi . . .
Mi-s dragi cei vii şi scumpi cei morţi.

II.

Spre satul meu un dor mă mînă
La casa noastră cea bătrînă,
Să-mi iasă mama slabă-n prag
Să mă sărute cu mult drag.

O, mamă,
Tu m-ai păzit pe-acest pămînt
De apă, fulgere şi vînt
Şi te-ai rugat cu-atîta foc
Să-mi deie Dumnezeu noroc.

Te văd cu furca-n brîu torcînd . . .
Te-aud oftînd din cînd în cînd . . .
Cu lacrimi îţi udai fuiorul
Cînd ţi-era dor să-ţi vezi feciorul.

III.

Se schimbă toate-n astă lume
Mîine-n zadar te chem pe nume!
Tu vei dormi sub cruci pustii
Şi nu mai vii! N-o să mai vii!

Pr. *Traian Rusu*

Fii ai luminii

Sfînta Scriptură vorbeşte adeseori despre lumină, despre viaţa creştinului în lumină sau despre viaţa dusă în întuneric.

Desigur, nu este vorba despre lumina firească a zilei, nici despre întunericul nopţii. Ci despre o lumină care se revarsă şi inundează făptura omului din interiorul lui, din cugetul său curat, despre lumina care o împrăştie asupra noastră faptele bune, precum şi despre întunericul spiritual produs de faptele rele.

Acestea din urmă lasă să se coboare în suflet, în viaţă o negură, care ne împiedică să simţim prezenţa lui Dumnezeu, ne întunecă adevăratul rost al vieţii şi ne abat de la trăirea în pace şi armonie cu semenii noştri.

De unde au faptele bune puterea de a revărsa asupra noastră lumina bucuriei? De acolo că tot cel ce face binele împlineşte voia lui Dumnezeu, care este lumină. „Aceasta este solia pe care am auzit-o de la Hristos şi pe care o vestim, spune Sf. Ev. Ioan, că Dumnezeu este lumină şi nici un întuneric nu este întru el" (I Ioan 1, 5).

Venirea în lume a Domnului nostru Iisus Hristos a adus această lumină cerească, precum zicem în troparul Domnului: „Naşterea Ta Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoştinţei, că întru dînsa cei ce slujeau stelelor (adică magii) de la stea s-au învăţat să se închine Ţie, soarele dreptăţii, şi să te cunoască pe Tine răsăritul cel de sus, Doamne, mărire Ţie".

Insuşi Mîntuitorul a spus despre Sine: „Eu sînt lumina lumii, cel ce urmează mie nu va umbla întru întuneric." Pe apostolii Săi i-a numit lumină, zicînd: „Voi sînteţi lumina lumii, nu poate cetatea să se ascundă, cînd stă deasupra muntelui" (Matei 5, 14).

Cei dintîi creştini erau numiţi fii ai luminii. „Altă dată eraţi în întuneric, iar acum sînteţi lumina întru Domnul. Umblaţi ca fii ai luminii" (Ef. 5, 8).

Acelaşi Apostol Pavel ne îndeamnă: „Să lepădăm dar lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm în armele luminii". „Să umblăm cu bun chip ca la lumina zilei, nu în ospeţe şi în beţii, nu întru desfrînări şi în fapte de ruşine, nu întru ceartă şi în pismă" (Romani 11, 12—13).

Din aceste cuvinte ale Sfintei Scripturi învăţăm că viaţa noastră este chemată la lumină, la lumina faptelor bune. Nu este indiferent cum ne ducem viaţa. N-avem dreptul să ne batem joc de ea. Viaţa nu e o „comedie" purtată de valurile tuturor păcatelor, nici o „tragedie" căzută în deznădejde. Viaţa e un dar de la Dumnezeu de care trebuie să ne îngrijim, să-l facem folositor semenilor noştri.

Păcatul aduce cu sine întunericul şi moartea, pe cînd virtutea ne îmbracă cu lumina ca cu o haină.

De aceea mărturisim cu Psalmistul David: „S-a însemnat peste noi lumina feţii Tale, Doamne" (Ps. 4, 6). „Că la Tine este izvorul vieţii, întru lumina Ta vom vedea lumină" (Ps. 35, 9).

Prot. *V. Coman*

Fericit pîntecele care te-a purtat

(Urmare din pag. 3)

ales, nu le vedeam cînd dorm şi cînd mănîncă? Cu ce se poate asemăna dăruirea totală şi dezinteresată a mamei pentru cei din jurul ei, neliniştea ei pînă cînd îi va vedea pe toţi ai casei împăcaţi şi pe căile cele bune?

Cu adevărat, mamă, eşti aşa cum spune Scriptura: „Sfeşnicul tău nu se stinge nici noaptea", tu pui „mîna pe furcă şi cu degetele apuci fusul", tu întinzi „mîna spre cel sărman şi braţul spre cel necăjit", tu îţi deschizi gura „cu înţelepciune şi sfaturi pline de dragoste sînt pe limba ta", tu veghezi „la propăşirea casei şi pîine, fără să lucrezi, nu mănînci" (Pilde 31, 18—27). De aceea pe o astfel de mamă „feciorii vin şi o fericesc, iar soţul ei o laudă" (Pilde 31, 28).

În lumina acestor cîteva fapte, ne apar întru totul întemeiate sfaturile bătrînului Tobit date fiului său, cînd spune: „Fiule, să nu părăseşti pe mama ta; cinsteşte-o în toate zilele vieţii tale şi să nu-i pricinuieşti amărăciuni! Adu-ţi aminte, fiule, că ea a înfruntat multe primejdii pentru tine" (Tobit 4, 3—4). Parcă urmînd aceste povăţuiri, neîntrecutul violonist Paganini îi scria mamei sale că „voi face totul numai ca să te ştiu deplin mulţumită".

P.

Gînduri creştine

„Mergînd învăţaţi toate neamurile".
(Matei 28, 19)

După căderea în păcat, s-au amestecat limbile la turnul Babilonului şi s-a început adorarea diferiţilor zei în variate limbi. Şi cîte popoare şi limbi erau, atîtea erau şi felurile de zeităţi. Apoi Imperiul roman a adunat zeii din ţările cucerite şi din zeii învingători şi învinşi şi-a constituit marele Panteon.

Dar Mîntuitorul Iisus Hristos a adus învăţătura într-unul şi acelaşi Dumnezeu al tuturor, şi i-a trimis pe Sfinţii Apostoli către toate neamurile. De Cincizecime, adică de Pogorîrea Sfîntului Duh, Sfinţii Apostoli au vorbit în limbi, dar despre acelaşi Dumnezeu, şi despre aceeaşi Înviere a Mîntuitorului.

Astfel încreştinarea a stimulat naşterea de alfabete noi pentru variate limbi, dar pentru acelaşi subiect: Creştinismul, sau Sfînta Evanghelie, şi misiunea creştină a adoptat variate limbi pentru vestirea Mîntuitorului peste tot globul pămîntesc.

La români, limba poporului a fost la început cea în care se vorbea în Biserica strămoşilor; apoi s-a impus slavona bisericească, ca oficială, dar din 1452 Mitropolitul Theoctist al Moldovei a oficializat cirilica românească şi astfel a pus bazele pentru reintroducerea limbii poporului în Biserica românească.

„Nu ştiţi, oare, fiii cărui duh sînteţi? Căci Fiul Omului n-a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mîntuiască".
(Luca 9, 55).

Iată răspunsul Mîntuitorului, la cererea lui Iacov şi Ioan, ca să dea foc unui sat samaritean, pentru că nu l-a primit pe Iisus. Hristos a venit să mîntuiască, şi nu să piardă sufletele oamenilor. Hristos nu vrea moartea păcătosului, ci ca să se îndrepte şi să fie viu. De aceea El, Domnul, ia apărarea şi celui care face rău, zicînd: „Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac" (Luca 23, 34).

Astfel, nici un creştin adevărat nu poate ridica sabia asupra semenului său, atacîndu-l, pentru că: „toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri" (Matei 26, 52). De aceea, orice creştin să-şi măsoare mai întîi faptele şi să-şi scruteze gîndurile şi conştiinţa pînă porneşte la o faptă, orice faptă, ca să nu-l vateme pe semenul său, care îi este frate întru Hristos.

„Noi l-am găsit pe Mesia", a zis Andrei.
(Ioan 1, 41)

În viaţă, fiecare caută cîte ceva; un ideal, lumesc sau spiritual. Unii îl preiau de la alţii, alţii caută să şi-l făurească ei singuri.

Idealul creştin îl constituie: Hristos şi urmarea Lui, cum spune sf. Ioan Damaschinul, că Ortodoxia cuprinde în sine grija lui Dumnezeu ca să se împlinească în lume viaţa şi învăţătura Mîntuitorului celui întrupat.

Oare toţi creştinii pot afirma că în adevăr îl au pe Hristos în inima lor, în conştiinţa lor şi în sufletul lor? Că urmează porunca dragostei către semen?

„Eu, Lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămînă în întuneric"
(Ioan 12, 46)

Şi spunea Mîntuitorul către ucenicii Săi: „Cît aveţi Lumina, credeţi în Lumină, ca să fiţi fii ai Luminii. Căci cel ce umblă în întuneric nu ştie unde merge" (Ioan 12, 35—36). Cine s-a împărtăşit din învăţătura creştină, să o ţină ca atare, fără răstălmăciri şi adăugiri superstiţioase. Mîntuitorul a vorbit limpede şi sf. Evanghelie cuprinde o învăţătură deplin lămurită. Numai cei care se complac în cotituri şi învaţă lucruri proprii, se afundă în întuneric şi caută şi pe alţii să-i cufunde în acesta. Iar cotituri în viaţă le constituie dezechilibrul sufletesc, mîndria, aroganţa, încăpăţînarea, încrederea în lipsa de păcat personal, înfumurarea.

„Deci, cel ce va strica una din aceste porunci (ale Mele), foarte mici, şi va învăţa astfel, foarte mic se va chema în împărăţia cerurilor; iar cel ce va face şi vă învăţa (cum trebuie), acesta mare se va chema în împărăţia cerurilor" (Matei 5, 19).

„Fericiţi sînt ochii care văd cele ce vedeţi voi!"
(Luca 10, 23)

Cîte suspine frămîntă mintea unui nevăzător, ca să poată vedea cele despre care aude de la alţii. Să vadă natura, să contemple soarele şi cerul, să vadă culorile florilor, faţa omului, zîmbetul copilului . . .

Despre acest dor după vedere în latura sufletească, a credinţei, spunea Mîntuitorul Apostolilor săi: „Mulţi prooroci şi regi au voit să vadă ceea ce vedeţi voi, dar n-au văzut şi să audă ceea ce auziţi voi, dar n-au auzit" (Luca 10, 24). În adevăr cîţi credincioşi au nădăjduit să-l vadă pe Hristos iar, în mijlocul lor, în persoană, crezînd că Apocalipsa se împlineşte curînd: „Vino Doamne Iisuse!" (22, 20).

Dar mai presus de prezenţa personală a Mîntuitorului în chip de om, creştinii ştiu că Mîntuitorul este cu ei în toate zilele, şi că este real prezent în Sf. Euharistie. Cu ochii sufleteşti atunci, creştinul care se împărtăşeşte, cu toată evlavia sufletului său, îl vede pe Hristos coborînd spre el şi întărindu-l sufleteşte.

Ceea ce a fost dat Sfinţilor Apostoli să vadă la timpul său istoric, este dat creştinilor ortodocşi să trăiască aievea, în permanenţă, în ascultarea Sf. Evanghelii şi în Împărtăşirea cu Trupul şi Sîngele Mîntuitorului, pentru a fi întăriţi spre binele şi moral, spre dragoste şi pace, spre bunăvoire şi progresare, în viaţă, în călătoria lor prin viaţa pămîntească.

Prof. *M. Şesan*

Iubirea de arginţi

Iubirea de bani este cea mai mare nenorocire de pe faţa pămîntului. Nu există pe lume rău mai mare ca acesta. Orice rău vine din patima lăcomiei de bănet. Din pricina zeului galben al aurului sînt multe duşmănii, certuri şi războaie, sînt ucideri, tîlhării. Din pricina bănetului, atît în oraşe, cît şi în pustiile pămîntului, miroase a sînge nevinovat şi a crime hidoase. Acest viciu nu s-a îndepărtat nici de mare, ci a dat buzna şi acolo cu multă furie, prin mulţimea piraţilor, care bîntuiau şi mai bîntuie şi astăzi pe unele mări şi oceane. Tot din cauza ei s-au răsturnat legile rudeniei, s-au zdruncinat şi rînduielile firii şi s-au nesocotit chiar drepturile fiinţei omeneşti. Această patimă rea şi necurată a făcut pe unii să fie profanatori de morminte, ca să jefuiască obiectele preţioase de la cei morţi, aceasta fiară nesătulă tulburînd şi liniştea morţilor. Multe, nespus de multe neajunsuri, pe care le găsim chiar în societatea omenească, lăstăresc din rădăcina răufăcătoare şi blestemată a dragostei de bani.

Niciodată nu vom putea număra toate răutăţile aduse de această boală cumplită. Cel ce are mult bănet, doreşte şi luptă să aibă şi mai mult, uitînd cuvintele Sf. Scripturi că gol a venit din sînul mamei sale şi tot gol se întoarce în sînul pămîntului.

Dacă ai, fiule, ce mînca, ce îmbrăca şi un cămin unde să te adăposteşti de vreme rea, toate acestea îţi vor fi îndeajuns. Căci la drept vorbind, nimic n-ai adus pe pămînt şi nu vei lua mai nimic cînd vei părăsi această viaţă. Să fugim deci de lăcomia banilor, căci ea ne duce adesea la nenorocire şi chiar la pierzare.

Prel. de pr. *V. A. Bassarabin*

Din învăţăturile Sfintei Scripturi

✦ Nu rîvni la cei ce vicleneşc, nici nu urma pe cei ce fac fărădelegea (Ps. 36. 1).

✦ Fereşte-te de rău şi fă binele, şi vei locui în veacul veacului (Ps. 36, 27).

✦ Fericit cel ce caută la necăjit şi la sărman: în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul (Ps. 40. 1).

✦ Cine se va sui în muntele Domnului şi cine va sta în locul cel sfînt al lui? Cel nevinovat cu mîinile şi curat cu inima, care n-a luat în deşert sufletul său şi nu s-a jurat cu vicleşug aproapelui său (Ps. 23, 3—4).

✦ Cine este omul cel ce voieşte viaţa, care iubeşte să vadă zile bune? Opreşte-ţi limba de la rău şi: fă binele, caută pacea şi o urmează pe ea (Ps 33, 12—12).

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"

ANUL 118 Sibiu, 15 martie 1970 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Despre cinstirea icoanelor

„Cu adevărat mare este taina creştinătăţii. Dumnezeu s-a arătat în trup..."
(I Tim. 3, 16)

Într-o zi un credincios al Bisericii zise către preot: „Părinte, părinţii m-au învăţat că icoanele sînt lucruri sfinte, iar unii creştini spun că sînt idoli, să mă leapăd de ele, de Sfinţi, de sărbători, de Sf. Taine, de post şi să-mi schimb legea strămoşească. Lămuriţi-mă, fac bine să ascult de ei?"

— Fiule, răspunse preotul, ascultă şi urmează sfaturile părinţilor tăi, rămîi în credinţa în care te-ai botezat, în Biserica Ortodoxă care-şi trage originea de la Domnul Hristos şi de la Apostolii Săi, cinsteşte icoanele şi închină-te lor că eşti pe calea cea bună care te duce la mîntuirea sufletului. Iată de ce:

Icoanele nu sînt idoli, cum spun unii creştini, care înţeleg greşit porunca II-a din decalog: „Să nu-ţi faci ţie *chip cioplit*, nici vreo altă asemănare a lucrurilor... să nu te închini şi să nu le serveşti lor", pentru că este un singur Dumnezeu (Ex. 20, 4—5). În sens greşit sînt înţelese şi alte texte din Sfînta Scriptură: Deut. 4, 15—18; 5, 8; Lev. 19, 4; Fapte Ap. 17, 29; Rom. 1, 25; I Ioan 5, 21.

Porunca II-a opreşte categoric închinarea la *idoli*, dar nu la icoane. Ea interzice să confundăm pe Dumnezeu cel necreat cu un idol care este făcut de mîna omului. Numai păgînii identifică idolul cu Dumnezeu; pentru ei el este Dumnezeu însuşi. Pentru creştini icoana nu este idol, nu este Dumnezeu, ci chipul Lui, sau al unei persoane plăcute Lui ca apostol, martir, sfînt etc. Deci opreliştea din decalog nu se *referă la creştini*, ci la păgînii idolatrii care „au schimbat mărirea lui Dumnezeu cel nestricăcios cu chipul omului stricăcios, cu al păsărilor şi tîrîtoarelor" (Rom. 1, 28). Idolul este născocirea minţii întunecate şi rătăcite, un dumnezeu închipuit, care, zice Apostolul Pavel, „nu este nimic în lumea aceasta" (I Cor. 8, 4).

Icoana creştină este fundamental deosebită de idol. Ea este asemănare cu o fiinţă care există de fapt în cer sau pe pămînt. Astfel ce uriaşă deosebire există între viţelul de aur, idolul Baal, sau statuele zeităţilor păgîne — care sînt iscodiri ale minţii omeneşti izvorîte din păcat şi care n-au existat de fapt niciodată ca fiinţe vii — şi între icoana Domnului Hristos, a Sfintei Fecioare Maria, a Sf. Ioan Botezătorul, a Sf. Apostoli etc., care au fost persoane istorice, în carne şi oase. Astfel Domnul Iisus este chipul Tatălui ceresc (Col. 1, 15), este Icoana icoanelor, Icoana Dumnezeului celui viu care s-a arătat nouă în trup, a trăit în mijlocul nostru ca Omul cel mai desăvîrşit, ne-a învăţat, a pătimit şi a murit pentru păcatele noastre. Apoi, a înviat, s-a înălţat la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui (I Tim. 3 ,16). Acestea sînt adevăruri istorice de netăgăduit. La fel stă lucrul cu Sf. Fecioară Maria care a trăit între oameni o viaţă curată şi a însoţit pe Fiul Său. Prima icoană a ei, după Tradiţia Bisericii, a fost zugrăvită chiar de Sf. Evanghelist Luca. Ea urmează după icoana Mîntuitorului Hristos al cărui chip însîngerat s-a imprimat pe năframa Sfintei Veronica, în urcuşul Său pe drumul Crucii, pe dealul Golgotei. Acelaşi lucru îl putem spune despre ceilalţi Apostoli, Părinţi ai Bisericii, mucenici şi mucenice, cuvioşi şi cuvioase ale căror icoane împodobesc pereţii bisericilor creştine din adînca vechime.

Iconomahii, adică cei ce luptă contra icoanelor, spun că ele s-au introdus în Biserică abia în secolul al VIII-lea, prin hotărîrea celui de al VII-lea Sinod ecumenic (787), ceea ce este inexact. Adevărul este că în sec. al VIII-lea s-a pornit o mare prigoană contra icoanelor de unii împăraţi bizantini, în frunte cu Leon Isaurul. La anul 726 acesta a dat ordin servitorilor săi să strîngă toate icoanele de pe pereţii palatului său şi să le sfarme, pentru că le socotea o reînviere a idolatriei păgîne. Ordinul a fost executat, servitorii au strîns nu numai icoanele ci şi fotografiile aflate, ca să nu supere pe împăratul furios. Acesta, cînd a venit în sală să-şi vadă opera nefastă, a văzut la marginea grămezii de icoane aruncate, chipul unei femei pe care îl ridică de jos, îl priveşte cu bucurie, îl sărută şi-l strînse la piept cu căldură. Acum a avut loc un scurt dialog între servitorul din apropiere şi împărat care-l trezi la realitate. Servitorul, care a văzut scena, a întrebat pe împărat: Al cui este chipul căruia îi daţi o aşa cinste mare? „Este mama mea scumpă", răspunse el foarte mişcat de amintirea ei. Folosind înţelept acest moment, servitorul curajos zise cu supunere împăratului: „Măria ta, dacă mama ta merită atîta cinste, oare nu merită o mai mare cinste Maica Împăratului împăraţilor şi Domnului domnilor, Maica Mîntuitorului nostru Iisus Hristos?" Împăratul căzu pe gînduri şi s-a căit de păcatul său. Servitorul a avut dreptate pentru că dragostea şi respectul pe care le datorăm faţă de părinţii noştri dragi trebuie să le arătăm într-un grad mult mai mare faţă de Dumnezeu şi de aleşii Săi.

Istoria Bisericii creştine arată că iconoclasmul a durat peste un veac, pînă la 842, la urcarea pe tron a împărătesei Teodora. Aceasta convoacă un sinod în capitala imperiului de acord cu patriarhul ecumenic, Metodie, în care condamnă iconoclasmul şi hotărăşte ca icoanele să fie introduse în biserici şi să ne închinăm lor. În Duminica I-a din postul mare, la 19 februarie 843, icoanele au fost reaşezate la locul de cinste, iar ziua aceasta o serbăm şi noi în fiecare an la Duminica Ortodoxiei (anul acesta în 15 martie).

Luptător aprig pentru apărarea icoanelor în vremea aceea a fost Sf. Ioan Damaschin († 754), ultimul Părinte cu care se încheie Tradiţia Bisericii. El a scris: „Trei tratate contra celor ce atacau sfintele icoane" (traduse şi în româneşte), în care arată învăţătura ortodoxă despre icoane. Între altele el zice: „În faţa icoanei noi nu ne închinăm materiei, ci Creatorului materiei care s-a făcut pentru noi materie şi a primit să locuiască în materie şi a săvîrşit prin materie mîntuirea noastră". Din expunerea profundă a Sf. Damaschin rezultă că noi nu ne închinăm aurului, argintului, lemnului, sticlei sau hîrtiei din care — sau pe care — sînt zugrăvite, ci persoanei pe care le reprezintă. Deci cinstirea ei ne urcă treptat pînă la adorarea lui Dumnezeu. *Icoanele sînt ferestre deschise spre cer prin care vedem pe Dumnezeu* şi toate fiinţele bine plăcute Lui. Pentru că în clipa cînd le sărutăm, mintea şi inima curată se suie la cele pe care le înfăţişează şi le vedem toate prin ochii credinţei, după cum zice şi Sf. Vasile cel Mare.

Fiule, zise preotul în continuare, să mai ştii despre icoanele creştine, că însuşi Dumnezeu a poruncit lui Moisi în Legea Veche să facă icoane cînd a zis: „Să faci doi heruvimi de aur, să-i faci din aur bătut la cele două capete ale chivotului legii" (Ex. 25, 18). Este oare aici contrazicere cu porunca II-a? Evident nu, ci ni se arată că putem face orice chip divin, dar să nu-l considerăm, nici să-l adorăm, ca pe Dumnezeu.

Icoanele sînt o podoabă a Bisericii, a caselor creştineşti şi a sufletelor evlavioase.

În trecut icoanele au fost „Biblia" neştiutorilor de carte şi au avut un mare rol în educaţia religios-morală a acestora şi aşa a rămas pînă azi — chiar cînd ştim să citim. Ele ne pun în faţă modele vii de viaţă sfîntă, exemple de stăruinţe în credinţă,

(continuare în pag. 3)

Cu privire la post

Sîntem la începutul marelui post al Sf. Paşti. Acest lucru ne oferă potrivit prilej să zăbovim puţin asupra temeiniciei şi rostului postului rînduit de Biserica noastră, chiar de la începuturile ei. Postul nostru creştinesc este o înfrînare, un mijloc de disciplinare a poftelor trupeşti şi a năravurilor dăunătoare.

El are deci două înfăţişări, două părţi şi anume: postul trupesc, care înseamnă reţinere de la anumite mîncări, de la orice îmbuibare trupească, de la patimi, ca beţia, desfrînarea, furtul şi altele, şi postul sufletesc, adică înfrînarea sufletului de la unele vicii ca: ură, răzbunare, clevetire, înjurături şi orice distracţii nefolositoare (dansuri, glume necuviincioase etc.). Post sufletesc este şi înlăturarea lenei şi sîrguinţa sufletului spre rugăciune.

Cînd postul este complet, adică e şi trupesc şi sufletesc, atunci el este cea mai puternică armă cu care se biruie diavolul şi el deschide calea mîntuirii. Înainte de a arăta cum se posteşte, socotesc că este bine să cercetăm dacă are postul temei în Sfînta Scriptură sau nu, căci mai sînt unii, care, tot pe baza Scripturii, încearcă să arate că nu trebuie post, că el ar fi rînduit de oameni, nu de Dumnezeu.

Cînd s-a rînduit postul şi de cine?

După ce Dumnezeu a făcut pe cei dintîi oameni şi i-a aşezat în rai, le-a poruncit să mănînce din tot pomul numai dintr-unul nu (Facere 2, 16—17).

Ce-i această oprire altceva decît un fel de post?

În Vechiul Testament postul era socotit o armă împotriva ispitelor, un mijloc de a te curăţi de păcate, a te împăca şi a te apropia de Dumnezeu. Moise, după ce a postit 40 zile, a fost învrednicit pe muntele Sinai să asculte glasul lui Dumnezeu şi să primească tablele cu cele 10 porunci (Ieşire 34, 2—8).

Proorocul Ilie a postit 40 zile şi apoi a ajuns la Horeb în muntele Domnului (I—II Regi 19, 8).

Proorocul Isaia a dobîndit atingere de cărbunele care i-a curăţit păcatele prin post.

Proorocul Daniil şi cei trei tineri prin post au încleştat fălcile leilor şi au călcat peste văpaia arzătoare a focului (Daniil 1, 11—12; 10, 2—3). Postul şi rugăciunea au salvat pe niniviteni de la pieire năpraznică. Împăratul şi proorocul David mărturiseşte „că genunchii îi tremură de post şi trupul îi este istovit şi uscat" (Ps. 108, 109, 24). Şi acum să vedem ce aflăm despre post în Noul Testament.

Ioan Botezătorul n-a mîncat decît lăcuste şi miere sălbatecă (Matei 3, 4 şi Marcu 1, 6).

Mîntuitorul a postit 40 zile post negru (Matei 4, 1—2).

Proorociţa Ana, totdeauna în biserică, în post şi rugăciune petrecea (Luca 2, 37).

Mîntuitorul a învăţat pe toţi oamenii cum să postească (Matei 6, 16—18), iar Apostolilor le-a spus că dracii nu ies din om decît cu rugăciuni şi post (Matei 9, 15; 17, 19—25).

Întru toate, zice Apostolul Pavel, ne-am făcut slujitori ai Domnului... în răbdare, în necazuri, în nevoi, în strîmtorări, în bătăi, în temniţe, în prigoniri, în privegheri, în posturi... etc. (II Cor. 6, 4—6).

În faţa atîtor dovezi luate numai din Sfînta Scriptură, orice om de bună credinţă poate să vadă că postul este rînduit de Dumnezeu şi nu de oameni. Cei ce, cu Sf. Scriptură, grăiesc împotriva postului, aduc următoarele texte: „Ascultaţi şi înţelegeţi: Nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură... că tot ce intră în gură merge în pîntece şi apoi se aruncă afară, iar ce iese din gură din inimă iese şi acelea spurcă pe

(Continuare în pag. 4-a)

BUNA VESTIRE

„Astăzi este începătura mîntuirii noastre".

(Troparul sărbătorii Bunei Vestiri)

Sărbătorirea Bunei Vestiri se practică din primele timpuri ale creştinismului. În unele tradiţii vechi se arată printre altele că zămislirea Fiului lui Dumnezeu în pîntecele Fecioarei Maria s-a săvîrşit la 25 martie.

„Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine ! Binecuvîntată eşti tu între femei !" (Luca 1, 28), a salutat pe Preasfînta Fecioară Maria Arhanghelul Gavriil, ca să anunţe Fecioarei neprihănite vestea cea plină de bucurie despre naşterea Mîntuitorului lumii. După obiceiul vechi, Iosif se ocupa de meseria sa într-o încăpere separată. Atelierul său consta dintr-o singură cameră joasă de cca. 16 m². Ulterior pe acest loc s-a construit o biserică, ai cărei pereţi, în parte, se păstrează din cele mai vechi timpuri. În partea exterioară a casei a fost construită o bancă de piatră pentru pelerini, deasupra căreia s-a construit un umbrar acoperit cu frunze de palmier. Aci, cu resemnare şi cu rîvnă se executau lucrările grele pentru pregătirea tuturor materialelor de construire a locuinţelor.

Sfînta Tradiţie mărturiseşte că tînăra Maria în acel moment cugeta către cele Dumnezeieşti, cufundată fiind în preocuparea sa îndrăgită, citirea Sf. Scripturi. În momentul sosirii îngerului, ea zăbovea tocmai asupra cuvintelor proorocului Isaia: „Iată, Fecioara în pîntece va zămisli, şi va naşte Fiu şi îi vor pune lui numele *Emanuil*" (Is. 71, 14) şi prin rugăciune implora pe Dumnezeu: „Oare cînd va sosi vremea prezisă de proroc, cînd Domnul va lua trup omenesc pentru mîntuirea lumii". De aceea, adesea, pe icoane, Maica Domnului se înfăţişează cu o carte deschisă în faţa ei.

Auzind salutul îngerului — istoriseşte Sfîntul Evanghelist Luca — tînăra Fecioară „s-a tulburat de cuvintele lui" (Luca 1, 29). Sufletul adolescentei s-a tulburat, fiindcă salutul era neobişnuit. Îngerul Gavriil a înălţat-o mai presus decît toate femeile. „Binecuvîntată eşti tu între femei", i-a spus el şi a numit-o „Fericită".

Fecioara Maria se socoteşte nevrednică în faţa unor astfel de cuvinte adresate ei şi cugeta în sine: „... Ce să însemneze, oare, urarea aceasta?" (Luca 1, 29).

„Nu te teme, Maria — a spus îngerul — căci tu ai aflat har la Dumnezeu" (Luca 1, 30). Pentru a împrăştia neliniştea şi nedumerirea Sfintei Fecioare, solul Cerului îi descoperă taina întrupării Fiului lui Dumnezeu prin cuvintele cunoscute ei de la proorocul Isaia: „... vei zămisli şi vei naşte Fiu şi îi vei pune numele Iisus" (Luca 1, 31).

În proorocia lui Isaia se spune: Iată fecioara va zămisli şi va naşte fiu şi-i vor pune numele Emanuil, iar Fecioarei Maria, Arhanghelul i-a anunţat: şi-i vei pune numele Iisus. Dar aici nu e nici o contradicţie; termenul „Emanuil", din ebraică, înseamnă: cu noi e Dumnezeu şi exprimă taina unirii celor două firi, dumnezeiască şi omenească, într-o persoană divin umană; numele „Iisus" înseamnă Mîntuitor şi indică acţiunea Domnului Iisus, care s-a dat pe Sine la patimi şi moarte pe cruce, spre a mîntui neamul omenesc de moartea cea veşnică.

„El va fi mare — a continuat Arhanghelul vestea sa cea bună — şi Fiul Celui de sus se va chema" (Luca 1, 32).

Totuşi, cu cît îngerul vestea mai departe, cu atît mai mult creştea neliniştea Fecioarei neprihănite; vestea cea bună... că din ea se va naşte Fiul lui Dumnezeu era în contradicţie cu votul fecioarei. „Cum va fi aceasta — întrebă ea — de vreme ce nu ştiu de bărbat?"

Îngerul explică Preasfintei Fecioare cum se va petrece naşterea fără de bărbat: „Duhul Sfînt se va pogorî peste tine şi puterea Celui de sus te va umbri" (Luca 1, 35). Solul ceresc a adus drept exemplu pe rudenia Mariei, Elisabeta, care, fiind stearpă şi ajungînd la adînci bătrîneţe, a zămislit fiu şi iată că se află deja în luna a şasea. „Că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă" (Luca 1, 37) — a terminat Arhanghelul — buna-vestirea sa.

„Iată roaba Domnului sînt — a pronunţat cu smerenie tînăra Fecioară — facă-se cu mine după graiul tău" (Luca 1, 38).

Aşa s-a îndeplinit taina întrupării Fiului lui Dumnezeu: Fecioara a devenit mamă şi mama a rămas Fecioară.

Evenimentul Bunei Vestiri este o sărbătoare a bucuriei generale. În această zi scara minunată a lui Iacov s-a atins de pămînt... „şi iată, Dumnezeu se arată pe ea". Această zi este începutul mîntuirii noastre, căci de aici înainte „Cel fără de început se începe". Cel vechi prin zile — devine prunc, Dumnezeu inaccesibil devine „... accesibil întregii omeniri", se îmbracă în veşmînt trupesc, ca să se arate lumii şi să-l facă pe om participant al dumnezeirii Sale.

Cît de solemnă apare vestirea Fecioarei Maria despre maternitatea sa sfîntă, care se săvîrşeşte „nu după rînduiala firii", ci după atotputernicia lui Dumnezeu ! Cel ce a fost dus de heruvimi, s-a dus de mîinile ei, Cel necuprins de nimeni, a fost cuprins şi sărutat în calitate de prunc al său. Acela, al cărui prestol este pretutindeni, s-a odihnit pe genunchii smeritei Maria.

De aceea, minunîndu-ne de marea taină a mîntuirii noastre, la care Născătoarea de Dumnezeu este părtaşă, noi cu cinstire ne înfăţişăm în această zi în faţa celei îmbucurate de Dumnezeu, Maica Celui Preaînalt, şi cu toată Biserica neîncetat îi cîntăm:

„Bucură-te, încăperea lui Dumnezeu celui neîncăput !

„Bucură-te, Maica Creatorului şi Dumnezeului tău !

„Bucură-te, ceea ce ai dus pe mînă pe Cel ce a purtat cu mîna toată lumea !

„Bucură-te, scara cerului, pe care s-a pogorît Dumnezeu !

„Bucură-te, Mireasă nenuntită !"

Buna Vestire sau Vestea cea bună de care s-a învrednicit Fecioara Maria este a noastră a tuturor, căci acest moment a însemnat începutul mîntuirii noastre, a slobozirii noastre din puterea răului şi atunci la Naşterea Pruncului ce astăzi s-a vestit, s-a auzit chemarea divină adresată tuturor la pace şi bună voire între oameni.

Pr. *Chiril Pistrui*

Sfîntul Chiril al Ierusalimului

La 18 martie Biserica Ortodoxă pomeneşte pe Sf. Chiril, arhiepiscopul Ierusalimului, unul dintre distinşii ierarhi şi scriitori bisericeşti din veacul al IV-lea.

S-a născut în jurul anului 313 în Ierusalim, sau în apropierea acestuia. Din fragedă vîrstă s-a arătat o fire înclinată spre slujirea Bisericii, de aceea a intrat de timpuriu într-o mănăstire din Ierusalim, călugărindu-se. În anul 345 este hirotonit preot, iar în anul 348 este ales episcop al Ierusalimului, în urma morţii episcopului Maxim. Curînd după alegerea sa în scaunul Ierusalimului, Sfîntul Chiril are de înfruntat învăţăturile greşite ale ereticului Acaciu al Cezareei. În apărarea dreptei credinţe, Sf. Chiril îşi pune tot zelul şi puterea sa predicatorială. Dar din cauza uneltirilor ereticului Acaciu, Sf. Chiril este condamnat în anul 358 şi exilat. Principala acuzare împotriva sa a fost că a vîndut unele obiecte bisericeşti de valoare, pentru a ajuta populaţia săracă în timpul unei foamete. Sf. Chiril se refugiază în oraşul Tars din Cilicia la episcopul de acolo, Silvan. Acesta îl primeşte cu multă dragoste şi-l invită să predice regulat în bisericile din oraş. Acaciu însă îl urmăreşte şi acolo, cerînd episcopului Silvan să-l oprească de a predica, întrucît este condamnat. Silvan răspunde că nu poate face acest lucru de frica poporului, care iubea nespus de mult predicile şi slujirea Sf. Chiril. Un sinod local din Seleucia îl găseşte nevinovat pe Sf. Chiril şi-i dă voie să se întoarcă în Ierusalim. În anul 367, sub împăratul Valens, a fost din nou silit să plece în exil, care a durat 11 ani pînă în anul 378, cînd Sf. Chiril se întoarce în Ierusalim şi păstoreşte liniştit credincioşii eparhiei.

În anul 381 ia parte la sinodul ecumenic din Constantinopol şi apără cu toată puterea credinţa ortodoxă. Moare în anul 386.

Scrierile principale ale Sf. Chiril sînt 24 de cuvîntări sau cateheze, rostite în Ierusalim, probabil în anul 348 sau 350. Aceste cuvîntări se împart în trei grupe: o cuvîntare introductivă numită procateheza; 18 cuvîntări catehetice „către cei care au să se lumineze" adică cei care se pregătesc să primească taina botezului şi în sfîrşit 5 cateheze, numite mistagogige, adresate credincioşilor de curînd botezaţi. Este foarte posibil că Sf. Chiril a scris în afară de cuvîntările sau catehezele menţionate şi alte cuvîntări, dar la noi n-au ajuns decît cîteva fragmente.

Din scrierile sale Sf. Chiril ne apare ca o personalitate bisericească cu preocupări didactice şi practice legate de propovăduirea, păstrarea şi întărirea dreptei credinţe. Sf. Chiril este însă şi un cugetător adînc şi un iscusit tălmăcitor al Sf. Scripturi. Problemele cele mai grele ale dogmaticii creştine se impun atenţiei autorului şi sînt tratate cu multă claritate şi cu putere de înţelegere pentru toţi, în scopul întăririi vieţii religios-morale a credincioşilor. În centrul gîndirii şi predicii Sf. Chiril stă, ca punct de plecare, învăţătura despre Sf. Treime. Scriitorul îşi propune să explice simbolul credinţei şi tratează despre fiecare persoană a Sf. Treimi, oprindu-se mai cu seamă asupra adevărurilor creştine greu de înţeles şi asupra acelor puncte unde este necesar să se aducă precizări şi să se respingă afirmaţii eretice.

Sf. Chiril este de părere că deşi fiinţa dumnezeiască nu poate fi pătrunsă în adîncimea ei nici de mintea omului, nici de cea a îngerilor, totuşi o cunoaştere limitată o putem avea fiecare despre Dumnezeu. „Oare pentru că nu pot să beau tot fluviul — spune Sf. Chiril — să nu iau cu măsură nici ceea ce îmi foloseşte? Oare pentru că nu pot să cuprind tot soarele cu privirea, să nu văd nici cît este de ajuns pentru trebuinţa mea? Sau pentru că nu pot să mănînc toate fructele dintr-o mare grădină, în care am intrat, vrei să ies cu totul flămînd?" Şi tot el spune: „Îngerii îl văd dar nu aşa cum este Dumnezeu în sine, ci atît cît sînt în stare şi ei... Arhanghelii atît cît pot".

„Este cu neputinţă deci să vedem cu ochii trupului firea dumnezeiască". „Daniil n-a suportat vederea îngerului şi tu puteai să suporţi vederea Stăpînului îngerilor". „Dar putem să ne facem o imagine despre puterea Sa din operele dumnezeieşti potrivit celor spuse de Solomon: „Din măreţia şi frumuseţea făpturilor se contemplă în mod corespunzător Făcătorul lor" (Înţelep. 13, 5). „Dumnezeu — continuă a ne învăţa Sf. Chiril — apare fiecăruia cu atît mai mult cu cît omul contemplă mai mult făpturile. Şi cînd prin inima sa omul se înalţă la o contemplaţie mai adîncă, atunci îşi face şi o ideie mai mare despre Dumnezeu". Noi cunoaştem pe Dumnezeu mai bine decît cei din Vechiul Testament, fiindcă Iisus Hristos ni l-a descoperit atît cît a fost posibil pentru puterea de înţelegere a minţii noastre. „Dumnezeu — spune Sf. Chiril în cuvîntările sale — este desăvîrşit în totul, potrivit cuvintelor Mîntuitorului care spune „Tatăl vostru cel ceresc este desăvîrşit" (Matei 5, 48). Este desăvîrşit în vedere, desăvîrşit în putere, în măreţie, în preştiinţă, în bunătate, desvîrşit în dreptate, desăvîrşit în iubirea de oameni. Nu este mărginit într-un loc, ci este creatorul locurilor. Este în toate şi nu-i circumscris de nimic".

Sfîntul Chiril se ocupă de asemenea pe larg de opera mîntuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos, vorbind despre naşterea Sa din veci, întruparea din Sf. Fecioară Maria, botezul, pătimirea, învierea, înălţarea şi judecata viitoare. Opera Mîntuitorului a reintegrat pe om în dreptul său de moştenitor al vieţii veşnice. Urmează ca omul să valorifice printr-o viaţă în Hristos acest drept. Sf. Chiril vorbeşte despre sufletul şi trupul omului, acordînd aceeaşi atenţie amîndurora, dar punînd toată răspunderea pe suflet pentru prezenţa sau absenţa păcatului în viaţă. Sf. Chiril spune în această privinţă: „Nu-mi spune că trupul este cauza păcatului. Dacă trupul ar fi pricina păcatului, atunci pentru ce nu păcătuieşte omul cînd e mort? Pune sabia în mîna unui mort de curînd şi nu se face ucidere". Vorbind despre suflet autorul se exprimă pentru egalitatea femeii cu bărbatul. „Toate sufletele, şi ale bărbaţilor şi ale femeilor, sînt la fel... deoarece fiinţa sufletelor este aceeaşi în toate".

Sf. Chiril luptă cu o putere rar întîlnită şi cu argumente scripturistice şi logice împotriva diferitelor erezii din timpul său, împotriva celor ce se abăteau de la învăţătura cea dreaptă a Bisericii. Făcînd o amplă expunere asupra ereziilor, scriitorul încheie cu cuvintele: „Adună-te cu oile Bisericii ! Fugi de lupi ! Ţi-a fost predat adevărul unităţii lui Dumnezeu", arătînd totodată că ereziile întunecă mintea omului şi denaturează adevărul despre Dumnezeu. Sf. Chiril se prezintă tot timpul ca un mare luptător împotriva păcatului, care duce nu numai la căderea omului dar şi la numeroase neajunsuri în viaţa noastră obştească. Lupta împotriva păcatului poate fi dusă cu succes printr-o voinţă dîrză. „Greu lucru este păcatul dar nu de nevindecat". El, păcatul, nu este un vrăjmaş care te asaltează din afară, ci o odraslă rea, care creşte din tine. „Priveşte drept cu ochii tăi" (Prov. 6, 27) şi a încetat pofta ! Stăpîneşte bunurile tale şi nu lua pe cele străine şi răpirea a adormit ! Gîndeşte-te la judecata viitoare şi nu va avea vreo putere asupra ta nici desfrînarea, nici adulterul, nici uciderea şi nici o altă fărădelege ! Cînd însă uiţi pe Dumnezeu, atunci începi să cugeţi rele şi să săvîrşeşti fărădelegi !"

Datorită preocupărilor sale atît de vaste în ogorul Domnului, Sf. Chiril rămîne una dintre figurile cele mai luminoase în teologia şi Biserica veacului

(Continuare în pag. 3)

400 de ani de la apariţia

LITURGHIERULUI LUI CORESI

In Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut Liturghierul lui Coresi, text stabilit după exemplarul aflat în biblioteca Arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu, cu un studiu introductiv şi indice de cercetătorul Al. Mareş.

Liturghierul lui Coresi a apărut în vara anului 1570 la Braşov, deci sînt 400 ani de cînd Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur apare tipărită în grai românesc.

Vrednic de amintit este faptul că tot în anul 1570 apare, tot la Braşov, Psaltirea românească, datorită aceluiaşi tipograf, cu ajutorul preoţilor şi dascălilor de la biserica „Sf. Nicolae" din Schei.

Activitatea diaconului Coresi (1556—1581) apare ca o primăvară a culturii noastre bisericeşti şi româneşti, iar anul 1570 este un an deosebit de laborios şi semnificativ. Laborios fiindcă două din cărţile de căpetenie ale credinţei ortodoxe dezbracă haina slavonă şi se îmbracă în haină românească. Semnificativ, pentru că în nici una din aceste cărţi nu apare o învăţătură străină de legea strămoşească.

Cercetătorii fenomenului cultural religios, legat de numele diaconului Coresi, consideră anii 1567—1570 ca ani de vîrf ai influenţei calvine în Transilvania

„La sfîrşitul anului 1567 sau la începutul lui ianuarie 1568 Gheorghe Sîngeordz convoacă la Teiuş într-un sinod preoţii români cu care avea o dezbatere din Sfînta Scriptură pe care aceştia o aduc scrisă în româneşte. Preoţii români făgăduiesc să înceapă a sluji româneşte, aşa cum la Braşov un preot, probabil popa Văsîi, proceda de trei ani".

La începutul anului 1570 episcopul calvin Pavel Tordaşi veni la Braşov, probabil spre a perfecta tipărirea Psaltirii şi a Liturghierului, cărţi necesare românizării cultului ortodox. La sfîrşitul aceluiaşi an cerea preoţilor să aducă bani spre a cumpăra Psaltirea cu 1 florin şi Liturghierul cu 32 dinari. Cărţulia care se trimisese în acelaşi an principelui la Alba-Iulia nu era altceva decît Liturghierul.

Preoţii ortodocşi au ascultat cuvintele episcopului calvin, dar ei nu au renunţat la slujba ortodoxă de la înmormîntare, n-au renunţat la cultul Sfinţilor, al sfintei cruci, al icoanelor, nici la cultul adus Maicii Domnului. Ei au făgăduit însă un singur lucru episcopului şi anume că vor face slujbele în limba românească.

Acest moment îl aşteptau de multă vreme, de aceea, atunci cînd s-a ivit prilejul ei n-au zăbovit să exprime rugăciunile şi comoara învăţăturilor creştine în limba strămoşilor lor.

Cu toate acestea, după părerea multor cercetători, tipărirea Liturghierului în limba română apare „ca o necesitate culturală a societăţii româneşti din acea vreme". Altfel nu se explică cum exemplarele lui au fost solicitate pretutindeni.

Împrejurările externe care au înlesnit traducerea lui în limba română n-au putut influenţa deci cu nimic structura şi conţinutul lui curat ortodox.

In acest sens, Liturghierul şi Psaltirea românească de la 1570 sînt nu numai monumente de seamă ale limbii româneşti, ci şi documente inestimabile ale legii strămoşeşti, mărturii despre statornicia în credinţa ortodoxă a poporului nostru, de la care nu l-a putut abate nici presiunile, nici ademenirile.

Exprimînd Academiei Republicii Socialiste România recunoştinţa şi mulţumirea pentru editarea în condiţii ştiinţifice şi tehnice excepţionale a acestui monument al culturii noastre româneşti şi bisericeşti, nutrim convingerea că împlinirea a 400 ani de la tipărirea Liturghierului românesc va prilejui un moment festiv de aducere aminte, de preţuire şi aducere în actualitate a contribuţiei pe care a adus-o culturii româneşti.

Prof. *V. Coman*

Fericirile

„Fericiţi sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema"

Creştinul, ajuns la acea înălţime morală de unde poate vedea pe Dumnezeu ca Tată al său şi al tuturor, nu mai poate gîndi, simţi şi lucra altfel de cum le face Cel de sus. „Fiul face cum vede pe Tatăl făcînd" (Ioan 5, 19). De pe această poziţie priveşte pe oameni şi toate făpturile cu ochi ca ai lui Dumnezeu şi în fiecare clipă a vieţii voieşte şi face cum voieşte şi face Creatorul şi Chivernisitorul a toate.

Privind de sus, nu mai vede garduri, ziduri, graniţe despărţitoare între oameni şi nici pe unul mai presus de altul. Toţi unul ca altul, toţi egali. Înţelege deplin cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel, că „tot neamul omenesc e făcut din acelaşi sînge" (Fapte 17, 26) şi formează familia, „casa" lui Dumnezeu. Că în această familie se găsesc şi fii rătăciţi care nu vreau să mai ştie de casa părintească, vede că nu sînt uitaţi şi braţele părinteşti stau gata şi aşteaptă să-i strîngă la piept cu căldură, dorind să restabilească *pacea* şi liniştea casei. Înţelege deplin de ce Biserica se roagă neîncetat „pentru pacea de sus", pentru pacea a toată lumea şi pentru mîntuirea tuturor.

„*Pace dau vouă, pacea mea dau vouă;* nu cum dă lumea dau eu vouă" (Ioan 14, 27). Mîntuitorul vrea deci, în primul rînd, pacea care se naşte *înăuntrul* nostru, care *creşte* din inima curată, creşte cu grijă şi trudă de zile, luni, ani, de-o viaţă întreagă. Pacea lui Hristos e scrisă în cugetul, în inima omului cu litere de foc, şi de aici prin exemplu şi sfat, *prin educaţie* şi trăire se revarsă în inimile semenilor, iar de aici, precum sîmburele de lumină din noaptea Învierii trece de la om la om, cuprinde toată omenirea. Aşa înţeleasă şi cultivată, pacea lui Hristos ajunge să samene cu pacea muntelui pe care-l biciuiesc furtunile, îl învăluie negurile, îl acoperă zăpada, îl lovesc trănzetele, îl macină apele, dar el stă neclintit, netulburat, nebiruit, înfrumuseţînd lumea lui Dumnezeu. Dacă am dobîndit *această* pace internă, de la sine urmează cea externă şi respectarea ei se face fără nici un fel de constrîngere.

Cel ce astfel înţelege pacea şi aşa lucrează la realizarea ei între oameni, e demn, e vrednic să primească şi din partea muritorilor şi din a lui Dumnezeu cel mai mare, cel mai înalt titlu de noblеţe: acela de a fi numit *fiu al lui Dumnezeu.* Şi Mîntuitorul „celor ce L-au primit, şi cred în numele Lui *le-a dat putere să se facă fiii lui Dumnezeu*".

Pacea lăuntrică, pacea între oameni şi popoare a fost o problemă de seamă a tuturor vremurilor şi ea este o poruncă majoră a zilelor noastre. Nici cînd parcă, masele de oameni, popoarele toate n-au fost mai însetate de linişte, de pace, ca în vremurile noastre.

De aceea, a şaptea fericire lăsată nouă de Mîntuitorul: „Fericiţi sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema" are o neasemuită actualitate.

Creştini dreptmăritori, străduiţi-vă din toate puterile să ajungeţi fii ai lui Dumnezeu, prin activitatea voastră pe cărările păcii.

Gh. Maior

Despre cinstirea icoanelor

(Urmare din pag. 1)

de slujire şi dragoste faţă de semenii noştri, faţă de bine. Oriunde este o icoană este o atmosferă de biserică, de rugăciune, de pace şi linişte, de dragoste şi bunăvoire şi de această atmosferă avem azi şi în veci mare trebuinţă.

Fiul meu, zise preotul la sfîrşit credinciosului său, te îndemn deci să citeşti şi să te rogi înaintea sfintelor icoane pentru că îşi au originea de la Dumnezeu şi ne unesc cu El, cu Sfinţii Săi.

Mulţumesc părinte, pentru cele ce mi-ai explicat. Voi rămîne în legea strămoşească, pentru că văd că sînt pe drumul cel bun. Prot. *S. Radu*

Sf. Chiril al Ierusalimului

(Urmare din pag. 2)

IV, un Sf. Părinte care a suferit grele exiluri pentru credinţa curată a lui Hristos.

Sărbătorind pe Sf. Chiril al Ierusalimului vedem că, după atîtea veacuri, învăţăturile sale sînt de mare importanţă pentru noi, creştinii de astăzi.

Să-i urmăm deci viaţa frumoasă, precum şi îndemnurile sale ziditoare de suflet, de viaţă creştinească adevărată. Pr. *M. Colotelo*

Emanoil Gojdu

(La o sută de ani de la naşterea sa)

Emanuil Gojdu face parte cu cinste din galeria oamenilor de seamă ai poporului nostru.

Născut la 21 februarie 1802, în Oradea, din părinţii Atanasie Popovici Gojdu, negustor macedoromân şi Ana, născută Poinar, româncă din părţile Bihorului, cel care avea să devină mai tîrziu marele nostru mecenate îşi petrece copilăria în oraşul natal.

După ce urmează mai întîi şcoala primară ortodoxă română din Oradea, continuă liceul tot aici. Apoi urmează cursurile Academiei de drept din Oradea şi Bratislava (Pojon).

La vîrsta de 14 ani rămîne orfan de mamă, iar la vîrsta de 19 ani orfan de tată. Mama sa are un rol hotărîtor în formarea caracterului religios-moral al tînărului Emanuil.

În 1824 obţine diploma de avocat şi intră ca stagiar în biroul avocatului sîrb Mihail Vitcovici din Budapesta. În această perioadă se înfiripează prietenia sa cu studentul în drept Anastasiu Şaguna, mitropolitul de mai tîrziu al Ardealului.

În 1829 publică, în revista „Biblioteca românească" din Budapesta, un apel adresat boierilor din Ţările Române, care exprimă sentimentele sale cele de dragoste de neam.

El vede clar unitatea de neam, de limbă şi de credinţă dintre toţi românii. În încheierea acestui apel scrie: „nu este mai mare mîngîiere, mai adevărată îndestulare, decît simţirea fericirii şi a măririi neamului".

După terminarea stagiului avocaţial, Emanuil Gojdu deschide un birou propriu de avocat şi notar cambial în Budapesta, devenind unul din cei mai apreciaţi avocaţi ai timpului, precum şi unul din cei mai înstăriţi oameni din Budapesta.

Căsătorit în 1832, îi moare unica fiică: Maria-Cornelia, la vîrsta de un an. De acum toată iubirea sa şi a soţiei sale se revarsă asupra tinerilor studenţi români de la Budapesta, care erau „oaspeţii cei mai iubiţi" ai casei lor şi cărora le erau adevăraţi părinţi.

Despre simţirea sa ortodoxă, grăieşte foarte mult această mărturisire a lui E. Gojdu: „Ca fiu credincios al Bisericii mele, laud dumnezeirea căci m-a crescut român".

Totodată, E. Gojdu se dovedeşte un inimos apărător al drepturilor poporului român. Ca prefect al jud. Caraş (Banat), făgăduieşte: „Mă voi nizui din toate puterile spre ridicarea şi înaintarea, atît materială cît şi spirituală a neamului meu". Ca membru al senatului din Budapesta, rosteşte cîteva discursuri parlamentare, care au avut un adînc răsunet în cercurile politice de atunci. În ele afirmă şi revendică drepturile românilor. Ca membru în dieta cercului electoral Tinca (Bihor), rosteşte în campania electorală faimoasele cuvinte: „Voi strigaţi să trăiască Gojdu! Eu răspund: „Gojdu numai pînă atunci să trăiască pînă cînd va trăi pentru voi, pentru poporul român!"

Retras din viaţa politică, în 1869 Gojdu e numit consilier la Curtea de Casaţie, funcţie pe care o deţine pînă la moartea sa, în 3 februarie 1870.

Roadele dragostei sale de popor se văd mai ales după moartea sa. Gojdu lasă întreaga sa avere românilor ortodocşi din Transilvania, în scopul înfiinţării (1870) unei *fundaţii* sub numele său, care să distribuie burse de studii tinerilor — elevi şi studenţi — ortodocşi români talentaţi, cu purtare bună, dar săraci. Ea a devenit cea mai mare fundaţie românească din fosta monarhie habsburgică. Între 1871—1918, s-au distribuit 5559 de burse, la peste 3000 de bursieri.

Toţi aceşti bursieri au răspîndit apoi ei înşişi lumina culturii în mijlocul poporului din care s-au ridicat. Prin munca lor, ei au ţinut trează conştiinţa românească şi ortodoxă din Transilvania. Mulţi din ei au avut un rol hotărîtor în pregătirea marelui act al unirii Transilvaniei cu România. De asemenea, mulţi din ei au adus o contribuţie de seamă în făurirea României socialiste de azi. În fruntea acestora stă cu cinste Dr. Petru Groza.

Iată, dece cu prilejul centenarului morţii sale, Patria şi Biserica i-au adus lui Emanuil Gojdu omagiul preţuirii şi recunoştinţei lor.

Astfel, la Oradea a avut loc o sesiune de comunicări despre viaţa şi activitatea sa, iar Liceul nr. 1 de aici a primit numele său.

La Centrul nostru mitropolitan, cinstirea marelui mecenate s-a făcut în Duminica din 22 februarie 1970. După Sf. Liturghie, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un so-

(Continuare în pag. 4)

Binecuvîntarea bisericii din Prejmer

Duminică, 1 martie 1970, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a săvîrşit binecuvîntarea bisericii din parohia Prejmer, jud. Braşov.

În ajun, pe înserate, Înaltul Ierarh soseşte în faţa bisericii din parohia *Tohanul Vechi,* fiind primit de credincioşi şi preoţi în sunetul clopotelor. P. C. prot. Dr. Vasile Coman (Braşov) rosteşte cuvîntul de bun venit, căruia îi răspunde Î. P. S. Sa, arătînd bucuria cu care a venit în această parohie.

Se săvîrşeşte vecernia de către un sobor de preoţi în frunte cu P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, după care Î. P. S. Sa citeşte o rugăciune de mulţumire pentru toţi credincioşii.

C. pr. *Petru Comaniţă,* parohul locului, face un scurt istoric al bisericii şi mulţumeşte Înaltului Ierarh pentru această vizită. P. C. vicar arhiepiscopesc *Traian Belaşcu* arată credincioşilor importanţa românească şi religioasă a unificării bisericeşti din 1948 şi exprimă bucuria înfrăţirii noastre în Biserica strămoşească. Îi îndeamnă apoi să continue pictarea bisericii.

Urmează cuvîntul de învăţătură al Î. P. S. Mitropolit *Nicolae,* în care arată că tot ceea ce gîndim şi săvîrşim are urmări asupra fiinţei noastre şi asupra semenilor noştri; de asemenea, este înscris în ceruri, fiindcă Dumnezeu ştie toate. De aceea, trebuie să acţionăm întotdeauna în spirit de răspundere pentru buna desfăşurare a vieţii bisericeşti, a vieţii obşteşti şi a familiei ţinînd seama că trebuie să dăm socoteală de faptele noastre, la judecată, în faţa dreptului judecător.

Duminică, 1 martie 1970, orele 9.30, Înaltul Ierarh soseşte în faţa bisericii din parohia *Prejmer,* jud. Braşov, fiind primit de credincioşi şi preoţi în sunetul clopotelor. Cuvîntul de întîmpinare îl rosteşte P. C. prot. Dr. Vasile Coman (Braşov). Răspunde Î. P. S. Sa dînd expresie bucuriei că credincioşii din Prejmer sînt fii buni ai Bisericii şi cetăţeni vrednici.

Apoi Înaltul Ierarh săvîrşeşte slujba binecuvîntării bisericii înnoite, înconjurat de un sobor de preoţi. Răspunsurile se dau de corul restrîns al studenţilor de la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu, condus de P. C. prof. Gheorghe Şoima.

În continuare, se săvîrşeşte Sf. Liturghie arhierească, la care participă şi dl Ervin Barth, pastorul evanghelic-lutheran din localitate. La priceaznă predică C. pr. *Nicolae Frateş* (Prejmer II), îndemnînd pe credincioşi să păzească învăţătura cea dreaptă a Bisericii noastre şi să săvîrşească fapte bune în slujba Bisericii şi a Patriei.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Sa hirotoseşte întru iconom pe C. pr. *Ioan Popescu,* care face apoi un scurt istoric al bisericii şi mulţumeşte Î. P. S. Sale pentru venirea în mijlocul păstoriţilor săi şi pentru distincţia acordată.

P. C. prot. Dr. *Vasile Coman* (Braşov) vorbeşte despre cele trei mari daruri: 1. Lumina Evangheliei lui Iisus Hristos; 2. Darul Sf. Duh şi 3. Credinţa cea adevărată.

P. C. vicar arhiepiscopesc *Traian Belaşcu* îndeamnă pe credincioşi să preţuiască Biserica strămoşească şi să continuie bunele relaţii cu celelalte naţionalităţi şi culte din Prejmer.

Urmează cuvîntul de învăţătură şi îndemn al Î. P. S. Mitropolit *Nicolae,* în care se arată că faptele noastre vor fi apreciate de Dumnezeu după măsura în care răspîndesc în jurul lor dragoste nemărginită faţă de fiecare om, în care trebuie să vedem pe Iisus Hristos (Cf. Matei 25, 40). Căci Dumnezeu Iisus Hristos este prezent pretutindeni: în natură, în fiecare om, în desfăşurarea istoriei şi în Biserică. De aceea, în timpul Postului Mare să ne pregătim a deveni tot mai mult chipuri şi purtători ai dragostei lucrătoare de fapte bune pentru binele poporului nostru, al Bisericii, pentru prietenia dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare, înfrăţirea ecumenistă şi pacea a toată lumea.

După îndătinatele polihroane, a urmat ungerea cu untdelemn sfinţit a tuturor credincioşilor de către Înaltul Ierarh.

Participant

Centenarul bibliotecii „Astra"

La numai opt ani de la înfiinţarea Asociaţiunii Astra (1861), mai precis spus în decembrie 1869, şi-a deschis larg porţile, în cetatea Sibiului, biblioteca cu acelaşi nume. S-au împlinit, aşadar, o sută de ani de la întemeierea acestei instituţii de mare prestigiu, eveniment ce merită a fi consemnat pe răbojul vremii zilelor noastre.

Fără îndoială că Sibiul, cu o bogată activitate culturală şi naţională, cu un trecut atît de glorios pe acest tărîm, s-a bucurat de un larg concurs din partea intelectualităţii româneşti de pretutindeni, astfel că a reuşit să dea viaţă la numeroase instituţii de renume.

O serie întreagă de şcoli cu grad superior, reviste ca: „Transilvania" (1868), organ oficial al Astrei, ziare, diferite alte publicaţii ca: „Telegraful Român", „Tribuna" au fost precedate de tiparniţe de sub teascurile cărora au ieşit primele cărţi româneşti. Aşa că foarte just a apreciat dl prof. Ştefan Pascu — rectorul Universităţii clujene, în numărul din 5 februarie 1970 al săptămînalului cultural „Tribuna" din Cluj, în care a scris:

„... Sibiul altor instituţii de învăţămînt din prima jumătate a veacului al XIX-lea, ca acel „Seminar teologic" (şi biblioteca lui n.n.) mai întîi şi „Academia de drepturi", după aceea ... Sibiul altor instituţii culturale, între care, la pragul de trecere spre a doua jumătate a secolului, se numără „Tipografia arhidiecezană".

„Era un climat propice — continuă menţionatul autor — cu rădăcini adînci în trecut. Un asemenea copac cu coroana falnică era în stare să genereze alţi pomi roditori în deceniul ce a deschis cea de a doua jumătate a secolului trecut. Într-adevăr aceştia nu s-au lăsat aşteptaţi; au ieşit la lumină, drepţi, sănătoşi, încrezători în rolul lor, prin „Telegraful Român".

În felul acesta deci s-a născut Astra culturală şi biblioteca ei, care, în pragul primului război mondial, număra 5265 opere în 6115 volume şi 2385 broşuri, apoi în pragul celui de al doilea război mondial număra 77.350 volume şi 4125 colecţii de ziare şi reviste, iar astăzi peste 305.000 volume, cărţi, ziare şi reviste cu un număr de cititori de peste 20.000, anual.

Vivat, crescat, floreat, tot mai mult şi tot mai semeţ, venerabila bibliotecă a Astrei noastre culturale.

N.D.G.

Cu privire la post

(Urmare din pag. 1)

om ..." (Matei 15, 10, 11, 17, 18). Potrivit tălmăcirii din vechime, nu de ieri de alaltăieri, acest text are următorul înţeles: Fariseii au introdus datina de a-şi spăla mîinile înainte de mîncare nu pentru a se curăţi de murdărie, ci pentru alte motive şi anume: Ei învăţau că omul, fără să vrea, se atinge de ceva necurat: de un idol, un mort, sau de un om necurăţit de păcat (adică de unul care nu şi-a spălat mîinile după ce s-a atins de idol etc.). Dacă astfel ţi-ai necurăţit mîna şi te-ai atins cu ea, nespălat, de mîncare, ai necurăţit mîncarea şi prin ea tot trupul.

Apostolii, nerespectînd acest obicei, au fost pîrîţi de farisei Mîntuitorului şi învinuiţi că ei calcă datina bătrînilor şi nu-şi spală mîinile înainte de a mînca pîine. Domnul vrînd să le arate că păcatele nu intră în om prin mîncare şi nici nu se spală prin apă, le-a răspuns că nu ce intră în gură spurcă pe om, ci ce iese din inimă, adică gîndurile, vorbele şi poftele rele.

Greşit înţelese sînt şi alte texte, ca de pildă: Mîncarea nu ne face mai primiţi în faţa lui Dumnezeu, că nici dacă mîncăm nu avem cîştig, nici dacă nu mîncăm nu avem pagubă (I Cor. 8, 8), pentru că „împărăţia lui Dumnezeu nu este mîncare sau băutură, ci dreptate şi pace ..." (Rom. 14, 17). Sau ... „Cel ce mănîncă să nu privească de sus pe cel ce nu mănîncă, iar cel ce nu mănîncă, să nu-l osîndească pe cel ce mănîncă ... căci cine mănîncă, pentru Domnul mănîncă, iar cine nu mănîncă tot pentru Domnul nu mănîncă" (Rom. 14, 3—6).

În aceste locuri însă nu este vorba de post, ci de altceva, de mîncări oprite şi neoprite, curate şi necurate. Se ştie că creştinii din vremea Apostolilor erau proveniţi, o parte dintre păgîni şi o altă parte dintre iudei. Intrînd în creştinism, au adus cu ei anumite obiceiuri de ale lor.

Iudeii, de plidă, fiind opriţi prin lege, pentru motive de sănătate, să nu mănînce carne de porc sau de vită, respectau această lege şi după ce au devenit creştini, iar creştinii proveniţi dintre păgîni îşi respectau legea lor, mîncau carne şi încă jertfită idolilor. Pentru aceste motive, între creştini erau anumite neînţelegeri, pe care Apostolul Domnului le înlătură, învăţîndu-i pe toţi că mîntuirea şi sfinţirea nu se dobîndesc prin mîncare sau nemîncare, ci prin credinţă şi fapte bune, iar credinţa izvorîtă din dumnezeiasca Scriptură cere post. Bogăţie nefurată este darul postului. Cine cu post se îndeletniceşte, cu Dumnezeu se îmbogăţeşte.

Dar postul nu este numai abţinere de la anumite mîncări. Dacă numai de bucate posteşti şi de pofte nu te curăţeşti, în deşert posteşti, căci dracii niciodată nu mănîncă, dar pentru aceasta nu devin mai buni.

Post înseamnă şi credinţă, credinţă dreaptă care smereşte şi nu înalţă, credinţă care se alimentează prin rugăciune, prin rugăciunea ta şi rugăciunea Bisericii. Cu sfinţenie să cerceteze în timpul postului toţi credincioşii biserica, căci postul fără rugăciune e ca un pom fără rădăcini, ca un om fără suflet.

Postul de mîncare, împreunat cu furt, cu beţie, desfrînare, înşelăciune, răutate, lăcomie etc ... este asemenea lupului, care îmbracă piele de oaie, cu gîndul de a vesti celor din jur că el nu mai este lup, ci oaie.

Omul care posteşte cu mîncarea, dar de patimi şi răutăţi nu se lasă, este asemenea omului zdrenţos, desculţ, nespălat şi netuns, care-şi pune un inel frumos în deget, socotind că prin inel este îmbrăcat, spălat şi tuns.

Să nu ne amăgim pe noi înşine. A posti nu înseamnă numai abţinere de la anumite mîncări, ci înfrînare de la răutăţi şi patimi. A posti înseamnă a crede şi a ne ruga, a lucra cu mai mult sîrg, tot ceea ce este bun, frumos şi folositor nouă, semenilor noştri şi Patriei noastre dragi.

T. Radu

Bucură-te Maică...

Bucură-te Maică sfîntă,
Îngerii în cer îţi cîntă
Şi ca ei întreaga fire
Prăznuie Bunavestire!

În altar preotul spune
Cu glas rar o rugăciune,
Pe cînd fumul de tămîie
Liniştit spre ceruri suie.

Ghioceii albi — curaţi —
Stau buchete aşezaţi
La icoanele sfinţite,
De candele străjuite.

Bucură-te Maică sfîntă
Şi cu drag binecuvîntă
Ţara mea — aleasă floare —
Cum puţine sînt sub soare!

Nicolae Isac
cîntăreţ bisericesc

EMANOIL GOJDU

(Urmare din pag. 3)

bor de preoţi, a săvîrşit un parastas pentru Emanuil Gojdu, despre al cărui suflet românesc şi ortodox a vorbit tot Î. P. S. Sa.

Sărbătorirea a continuat apoi în aula Institutului teologic de grad universitar, unde dl. asistent Dr. Mircea Păcurariu a vorbit despre viaţa şi opera marelui mecenate. Conferinţa a fost încadrată de un program artistic, susţinut de corul studenţilor teologi, condus de P. C. prof. Gh. Şoima.

C. Sîrbu

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 1 aprilie 1970 Nr. 13—14

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

4. Sfînta Scriptură - Cartea Bisericii

a) Sfintele Scrieri s-au dat Bisericii.

Învăţăturile Bisericii noastre, sfintele ei slujbe şi rînduieli îşi au rădăcina în Sfînta Tradiţie şi Sfînta Scriptură. Acestea două se întregesc una pe alta. Cum în Sfînta Scriptură nu s-au scris toate (Ioan 21, 25), rezultă că Sfînta Scriptură trebuie completată cu cele cuprinse în Sfînta Tradiţie. De altfel şi Sfînta Scriptură şi Sfînta Tradiţie au fost date Bisericii. Mîntuitorul a dat Sfinţilor Apostoli întreaga Evanghelie. Aceştia au propovăduit prin viu grai Evanghelia primită deci tot prin viu grai; o parte însă a fost scrisă. Şi cele scrise şi cele nescrise au fost adresate către Biserică, *şi — îndeosebi —* Sfinţii Apostoli au poruncit episcopilor (şi preoţilor) să păstreze fără schimbare cele primite în scris sau prin viu grai, *să se ţină de* „învăţătura cea sănătoasă", *de „cuvîntul cel adevărat" şi să se ferească şi să ferească pe credincioşi de învăţăturile false, „să mustre pe cei potrivnici" (Tit 1, 1. 9; 2, 1. 7; I Tim. 6, 3; II Tim. 1, 13).*

Însăşi Sfînta Scriptură este Cartea Bisericii. De ce? — Pentru că în Vechiul Testament aceste scrieri erau păstrate în chivotul din Sfînta Sfintelor, date în seama arhiereului, *templul fiind centrul de unde se răspîndea Cuvîntul Sfînt şi adevărata lui tîlcuire. Aşa poporul evreesc avea garanţia că Scriptura Sfîntă nu e falsificată şi nici tălmăcită greşit.*

Scrierile Noului Testament (Sfintele Evanghelii, Faptele Apostolilor, Epistolele, Apocalipsa) de asemenea s-au păstrat la început de către Bisericile cărora le-au fost adresate *(Biserici de limbă ebraică sau greacă, ca de exemplu Bisericile din Tesalonic, Filipi, Corint, Roma — unde creştinii vorbeau limba greacă, etc.), ca să fie adunate într-o singură carte prin hotărîrea tuturor Bisericilor apostoleşti, care aveau nu numai Scrierile Sfinte, ci şi tradiţiile pe care le-au primit de la Sfinţii Apostoli. Aşa s-a putut închega Noul Testament numai din scrieri care aveau garanţia că sînt de la Sfinţii Apostoli (Sf. Apostoli Matei, Ioan, Pavel, Petru), sau de la ucenicii acestora (Marcu, Luca, Iacob, Iuda). Ele s-au scris în diferiţi ani, între 44—100 d. Hr.*

Cea dintîi este Sf. Evanghelie de la Matei, scrisă în anul 44 d.Hr. în limba ebraică, iar cele din urmă sînt Sf. Evanghelie de la Ioan şi cele trei epistole ale Sf. Ap. Ioan, scrise între anii 95—100 d. Hr. Date fiind Bisericii, Biserica le-a păstrat şi le-a apărat de orice falsificare.

b) Canonul Sfintei Scripturi şi scrierile false *(zise apocrife).*

Biserica, primind şi păstrînd Sfintele Scripturi, a înlăturat totodată acele scrieri şi propovăduiri care veneau de la apostoli falşi, care s-au făcut singuri pe sine apostoli. Căci — încă în vremea Sfinţilor Apostoli — au răsărit unii „apostoli mincinoşi", care propovăduiau o „altă evanghelie" (II Cor. 11, 4. 13). Astfel de „apostoli mincinoşi" au continuat să propovăduiască şi după anul 100. Aşa că între credincioşi circulau Evanghelii, Faptele Apostolilor, Epistole şi Apocalipsa adevărate, dar şi evanghelii, faptele apostolilor, epistole şi mai multe apocalipse false, puse însă sub numele Sfinţilor Apostoli Andrei, Petru, Ioan, Matei, Toma, Pavel ş. a.

Cine le putea deosebi pe unele de altele? Numai Biserica, mai ales prin ierarhii ei, adunaţi în sinoade, căci Biserica a primit de la Sfinţii Apostoli, de la Bisericile apostoleşti, cu episcopi aşezaţi de Sfinţii Apostoli (ucenici ai Apostolilor), moştenirea adevăratei învăţături şi cunoştinţa scrierilor cu adevărat insuflate de Duhul Sfînt, cu adevărat scrise de Sf. Apostoli şi de ucenicii lor. Aşa s-a stabilit în sinoadele de la Cartagina, Antiohia, Laodiceia (sec. IV), la Sinodul I Ecumenic de la Niceea (325), unde au fost episcopi din toată lumea (şi episcopul Teofil de la Tomis — Constanţa de azi) ş. a. — care scrieri sînt Sfînta Scriptură: Vechiul Testament — după rînduiala de pe vremea Mîntuitorului —, Noul Testament — după cele primite de la Sf. Apostoli şi ucenicii lor.

Aceste scrieri au primit numele de Canonul Sfintei Scripturi (încheiat definitiv de Biserică în sec. V), adică de îndreptarul (cuvîntul „canon" avea înţelesul de: băţ de măsurat, normă, măsură, „colecţie" normativă) cel adevărat al credinţei creştine, de normă a credinţei.

Aşa a rămas în Biserica noastră pînă astăzi Canonul Sfintei Scripturi fără schimbare, scrierile false (zise apocrife) fiind înlăturate pentru totdeauna dintre Scrierile adevărate.

Această Sfîntă Scriptură — care e folosită şi azi în Biserica Ortodoxă — cuprinde la Vechiul Testament: 39 cărţi (scrieri) canonice şi 14 cărţi necanonice (acestea sînt „bune de citit", adică — deşi nu-s canonice — cuprind lucruri ziditoare de suflet), iar la Noul Testament 27 cărţi canonice. Această Sfîntă Scriptură (Vechiul Testament scris în l. ebraică apoi tradus în l. greacă, iar Noul Testament scris în l. greacă — cu excepţia Sf. Evanghelii după Matei, scrisă în ebraică şi tradusă în greacă), folosită de creştini la început în l. greacă s-a tradus apoi în l. latină şi alte limbi (avîndu-se la bază şi textul ebraic şi cel grecesc).

Deci Sfînta Scriptură a Bisericii este adevărata Sfînta Scriptură, pe care pe urmă au folosit-o şi alte grupări religioase. Acestea au primit-o de la Biserică. Biblia, fiind a Bisericii, Biserica este aceea care, nu numai a păstrat-o şi transmis-o, ci a şi tîlcuit-o şi o tîlcuieşte după rînduiala apostolică, după adevăr, şi nu după închipuirea unuia sau altuia. Biserica o dă credincioşilor — în ediţii diferite, dar şi la toate sfintele ei slujbe — şi le explică înţelesul cel adevărat, ca astfel citirea Sfintei Scripturi să nu fie prilej de rătăcire, ci izvor de apă vie, care rodeşte în fiecare cel ce trăieşte după această rînduială — spre mîntuire.

Căci Cuvîntul lui Dumnezeu este viaţă veşnică pentru tot cel ce crede şi face cele plăcute Domnului şi Bisericii Sale.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Gînduri despre Ortodoxie*)

Sărbătorim astăzi Duminica Ortodoxiei. Precum ştim, această sărbătoare a fost aşezată de Sf. Părinţi întru amintirea biruinţei dreptei credinţe, adică a Ortodoxiei, împotriva iconoclasmului şi a altor erezii, care au încercat să tulbure şi să schimbe credinţa cea adevărată.

De atunci, din sec. VIII, pînă astăzi, în toate Bisericile ortodoxe se prăznuieşte această biruinţă a Ortodoxiei, cînd sînt pomeniţi toţi aceia care — de-a lungul secolelor, de la Sf. Apostoli şi pînă astăzi — au stat neclintiţi în Legea lui Iisus Hristos, în credinţa cea adevărată, trăindu-şi viaţa după această credinţă, mergînd uneori, în secolele trecute, pînă la jertfirea vieţii.

Amintirea aceasta a tuturor celor ce au trăit înaintea noastră în toate Bisericile Ortodoxe, deci şi în Biserica Ortodoxă Română, şi s-au străduit, au luptat, s-au jertfit pentru dreapta credinţă, ne face pe noi, cei de azi, să medităm asupra Ortodoxiei, asupra rolului ei în vremea noastră.

După convingerea noastră, Ortodoxia este aceea care a păstrat întreg tezaurul de credinţă şi de dar dumnezeiesc, pe care l-a adus Iisus Hristos în lume, pe care l-a transmis Sfinţilor Săi Apostoli şi care, la rîndul lor, l-au transmis ucenicilor lor şi aceştia din generaţie în generaţie l-au transmis pînă astăzi.

Ortodoxia deci este plenitudinea vieţii în Iisus Hristos, în Biserica Sa, în istorie, de-a lungul secolelor pînă la sfîrşitul veacurilor.

În Ortodoxie avem dreapta credinţă, adică învăţătura cea adevărată pe care ne-a descoperit-o Iisus Hristos despre Dumnezeu, despre voia Lui faţă de noi oamenii şi pe care am păstrat-o neschimbată în Biserica noastră şi neschimbată şi nefalsificată o vom păstra şi de acum înainte.

Ortodoxia este plenitudine, pentru că nu are numai dreapta învăţătură, ci ea are şi adevărata închinare, care trebuie să i se aducă lui Dumnezeu „în duh şi adevăr", aşa cum ne-a dat-o Iisus Hristos şi cum ne-au transmis-o Sf. Apostoli şi Sf. Părinţi ai Bisericii noastre.

În inima Ortodoxiei stă Sf. Liturghie, pe care a aşezat-o Mîntuitorul Însuşi la Cina cea de Taină, pe care au săvîrşit-o Sf. Apostoli după Înălţarea Domnului şi Pogorîrea Duhului Sfînt şi pe care, de atunci şi pînă astăzi, o săvîrşim în toate bisericile, la toate sf. altare, căci Însuşi Iisus Hristos este cel ce o săvîrşeşte prin arhiereii, preoţii şi diaconii Săi.

Ortodoxia este plenitudine, pentru că pe lîngă adevărata credinţă, pe lîngă adevărata închinare, are şi viaţa cea adevărată, temeinicită pe dragostea

(Continuare în pag. 2)

*) Din cuvîntul rostit de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului în Catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 15 martie 1970.

Gînduri despre Ortodoxie

(Urmare din pag. 1)

de Dumnezeu şi de semeni, izvorîtă din dragostea pe care El o revarsă asupra tuturor şi prin noi se răspîndeşte ca o lumină, ca o mîngîiere, ca o bunătate, ca o dragoste care pe toate le înalţă, pe toate le pătrunde, pe toate le ajută spre perfecţionare continuă.

Aşadar, în Ortodoxie găsim pe Iisus Hristos, Cel ce ne-a descoperit adevărata învăţătură despre Dumnezeu şi voia Lui cea sfîntă, El fiind Învăţătorul cel Mare; îl avem pe Acela care s-a jertfit pe Sine şi care ne-a dat jertfa Lui s-o aducem pe masa sf. altar, adică pe Arhiereul cel Mare, care lucrează în şi prin toţi arhiereii; îl găsim şi pe Acela care ne-a îndrumat şi ne îndrumează paşii vieţii noastre pentru ca întru dragoste să fim icoane ale lui Dumnezeu care este dragoste, să devenim „dumnezei" răspînditori de dragoste în jurul nostru.

Ortodoxia păstrează cele ce Iisus Hristos le-a propovăduit cu cuvîntul şi ce au învăţat Sfinţii Săi Apostoli în scris sau prin cuvînt. Dacă avem convingerea aceasta, ea are mare însemnătate în epoca noastră, care este şi epoca ecumenismului, în care se caută faţa curată a credinţei creştine, prin înlăturarea a ceea ce secolele au adăugat la adevărul creştin şi prin scoaterea în lumină a adevărului divin.

Noi care avem Ortodoxia, adică dreapta credinţă, adevărul deplin, pe Iisus Hristos în plenitudinea Lui, în fiecare Biserică vedem şi cunoaştem latura cea adevărată, elementul adevărat şi bun pe care îl are, dar îi vedem şi mărginirile şi căutăm ca prin dragostea noastră frăţească, prin mărturisirea credinţei noastre, prin arătarea vieţii noastre, a sfintelor noastre slujbe, să deschidem perspectiva largă a plenitudinii, ca să se deschidă toţi faţă de adevărul întreg, faţă de Hristos, Adevărul cel necuprins şi veşnic.

Spiritul poporului nostru este unul de echilibru şi armonie, un spirit care caută să cuprindă pe toţi fiii săi într-o unitate deplină, care îşi întinde braţele frăţeşti faţă de naţionalităţile conlocuitoare, faţă de toate popoarele lumii, pentru ca, în colaborare, toate popoarele să-şi poată făuri o viaţă mai bună şi mai fericită pe pămînt. Iar Biserica noastră, sprijinitoare a vieţii celei noi din patria noastră, în acelaşi spirit de armonie şi echilibru se înfrăţeşte cu celelalte culte din ţara noastră pentru a conlucra la propăşirea poporului şi la pacea a toată lumea, şi aduce împreună cu alte biserici partea sa de activitate la întărirea prieteniei dintre popoarele lumii.

Prăznuind deci Duminica Ortodoxiei, se cuvine să vedem tot ceea ce e bun şi valoros şi la alte Biserici şi, iubindu-ne dreapta credinţă, să preţuim şi să ne apropiem în dragoste de toţi cei ce cred în Hristos, ca în spiritul dragostei nu numai să preamărim pe Iisus Hristos, ci şi să aducem împreună roadele iubirii de semen, de patrie, de pace şi progres.

Credinţă şi fapte

Cartea: „Învăţătura de credinţă creştină ortodoxă" numeşte credinţa în Dumnezeu „primirea ca adevărate a tuturor adevărurilor descoperite mai presus de fire de Dumnezeu, în vederea mîntuirii noastre". Sau cum spune Sf. Ap. Pavel: „Credinţa este adeverirea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evrei 11, 1).

Aşadar, adevărurile de credinţă ale Bisericii Ortodoxe se întemeiază pe descoperirea făcută de Dumnezeu şi cuprinsă în Sf. Scriptură şi în Sf. Tradiţie.

Întărirea şi confirmarea lor nu are lipsă de „arătări miraculoase", de „semne văzute" şi de „proorociri" din partea unuia sau altuia dintre credincioşi. Cei ce caută astfel de „semne" în dovedirea credinţei nu sînt „tari în credinţă", ci slabi în credinţă. Tăria şi adevărul credinţei religioase nu se dovedeşte prin astfel de semne şi vederi a ceea ce nu se poate vedea, ci prin primirea cu încredere a tuturor adevărurilor mîntuitoare aflate în Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie, păstrate şi vestite în lume în mod neschimbat de Biserică.

O astfel de credinţă luminoasă, întemeiată pe descoperirea lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, este o putere spirituală care ţine îndreptată viaţa noastră spre Dumnezeu, este un far călăuzitor al vieţii noastre pe calea binelui şi a mîntuirii. Ea este ca o scară de la pămînt la cer, pe treptele căreia ne apropiem de Dumnezeu şi cunoaştem prin ea tainele dumnezeeşti, dar, în acelaşi timp, ne luminează viaţa, ne dă curaj, împacă pe cei învrăjbiţi şi alungă munţi de patimi de pe sufletele oamenilor.

Adevăratul credincios nu îşi întemeiază credinţa pe aşa zise „vedenii", „arătări miraculoase" sau „proorocii" ale unora sau altora din semenii lor. El este încredinţat că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a descoperit atîta cît era necesar pentru mîntuirea noastră, că El prin jertfa de pe cruce pe Golgota ne-a dăruit împăcarea cu Dumnezeu-Tatăl. De aceea ultimele cuvinte ale Sale pe cruce au fost: „Săvîrşitu-s-a".

Fericirea şi mîntuirea sufletelor se dobîndeşte prin credinţa noastră dreaptă şi prin roadele acesteia, prin faptele cele bune, după cum a spus însuşi Domnul: „Fericiţi cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi îl împlinesc pe el" (Luca 11, 28).

Privim cu toţi primăvara o grădină cu pomi. Cît de frumoasă este ea cu toţi pomii înfloriţi. Dar oricît de frumoase sînt florile, nu toate aduc rod. Unele sînt luate de vînt înainte de a prinde rod; la alţi pomi rodul e nimicit de viermi, pînă nu se coace. Tot astfel şi credinţa nu este adevărată şi mîntuitoare decît atunci cînd se arată prin fapte.

Trebuie însă să luăm mereu aminte şi la aceea, că Sfinţii Părinţi nu au cerut şi nu au căutat semne şi arătări pentru credinţa lor. Mai de grabă ei au mărturisit nevrednicia şi neputinţa vederii lui Dumnezeu cu simţurile noastre în această viaţă. Ei au mărturisit şi propovăduit că în lume creştinul cunoaşte pe Dumnezeu prin credinţă nu prin vedere şi ne-au îndemnat să trăim adevărul credinţei şi să nu căutăm vedeniile, care pot să fie de la cel rău. În scrierile lor găsim, nu odată, îndemnul să ne vedem şi să ne recunoaştem greşelile şi să nu căutăm vederea celui necuprins.

Creşterea în credinţă, în credinţa cea adevărată, se ajunge prin primirea şi îndeplinirea celor descoperite nouă de Dumnezeu, după cum spune Sf. Ap. Petru: „Puneţi şi din partea voastră toată sîrguinţa şi adăugaţi la credinţa voastră fapta bună, iar la fapta bună cunoştinţa" (II Petru 1, 5).

Se mai întîmplă uneori să întîlnim credincioşi care pretind că ştiu cînd e sfîrşitul lumii. Istoria Bisericii face amintire de astfel de prooroci, dar proorocirile lor s-au dovedit neadevărate. Ei sînt ca proorocii despre care zice Dumnezeu prin proorocul Ieremia: *„Eu nu i-am trimis, nici nu le-am dat poruncă, şi nici nu le-am grăit. Ei vestesc nişte vedenii mincinoase, proorociri deşarte, înşelătorii şi închipuiri ale inimii lor"* (Ieremia 14, 14).

Cît priveşte despre sfîrşitul lumii cuvîntul Sfintei Scripturi este lămurit şi precis: *„De ziua şi ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl"* (Matei 24, 3). Pentru aceea Sf. Evanghelist Ioan ne îndeamnă: *„Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci ispitiţi duhurile, de sînt de la Dumnezeu, fiindcă mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume"* (I Ioan 4, 1).

Aceste cîteva texte din Sf. Scriptură sînt îndestulătoare să ne arate că credinţa cea adevărată, credinţa luminoasă şi dreaptă, în care au trăit părinţii şi strămoşii noştri se întemeiază pe descoperirea lui Dumnezeu în Iisus Hristos şi ne-a fost transmisă de Sfinţii Apostoli, de sfinţi şi de mucenici, păstrată şi vestită mereu de Biserică.

Ea nu este de obîrşie recentă, nu se întemeiază pe arătări, pe „semne" şi „vederi" îndoielnice, nu se naşte şi nu se întreţine prin închipuiri de ale oamenilor sau prin vestiri deşarte. Dacă uneori în Sf. Scriptură sau în rugăciunile Bisericii întîlnim cuvîntul de vedere a lui Dumnezeu, aceasta se înţelege în sensul spiritual, al unei trăiri prin credinţă şi nu prin vedere şi arătare a simţurilor.

Aşa spunem de pildă la Paşti: „Învierea lui Hristos văzînd, veniţi să ne închinăm Sfîntului, Domnului Iisus, Unuia Celui fără de păcat", prin aceasta înţelegînd că noi vedem în chip duhovnicesc, cu ochiul credinţei pe Hristos cel înviat, credem în El după mărturia Sfinţilor Apostoli, care l-au văzut, la timpul lor, pe Iisus cel înviat.

Tot astfel la Sf. Liturghie, după binecuvîntarea preotului cu cuvintele: „Mîntuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvintează moştenirea Ta", credincioşii răspund: „Văzut-am lumina cea adevărată, primit-am Duhul cel ceresc, aflat-am credinţa cea adevărată, nedespărţitei Sfintei Treimi închinîndu-ne că aceasta ne-a mîntuit pe noi". Şi aici, ca şi în alte locuri biblice în care se vorbeşte despre vederea luminii dumnezeieşti noi înţelegem o vedere spirituală, duhovnicească, o trăire tainică cu Hristos şi nici decum o vedere şi cuprindere a lui Dumnezeu prin simţuri, cu ochii aceştia trupeşti adică. Spre această credinţă adevărată, luminoasă şi mîntuitoare, credinţă în care au trăit strămoşii şi părinţii noştri, ne cheamă Biserica mai ales în vremea sfîntului post al Paştilor. În ea să rămînem statornici, neabătuţi, tari şi să o dovedim în chip neîntrerupt prin faptele noastre cele bune, pentru că: „Credinţa fără de fapte este moartă" (Iacov 2, 20).

Prot. V. Coman

Sfîntul Grigorie Palama

In Duminica II-a din Postul Mare, în fiecare an, Biserica noastră face pomenirea celui dintre Sfinţi Părintelui nostru Grigorie Palama. Cinstirea şi pomenirea i se face pe bună dreptate ca unui luptător şi apărător al învăţăturii Bisericii noastre Ortodoxe.

Sfîntul Grigorie Palama s-a născut în Constantinopol în anul 1296 şi a trăit 63 ani, pînă în 13 noiembrie 1359, adormind întru Domnul chiar la sărbătoarea Sf. Ioan Gură de Aur. Părinţii lui au fost originari din răsăritul Asiei Mici şi curînd după căsătorie se stabilesc în Constantinopol. Tatăl său, Constantin, era membru al Senatului şi consilier intim al împăratului Andronic al II-lea Om cu viaţă morală integră, cu chibzuială şi bună judecată la toate, Constantin este chemat de împăratul Andronic ca pedagog al nepotului său Andronic al III-lea. Evlavia şi blîndeţea lui îl făcură să fie iubit de toţi. El iubea mult de tot şi tagma călugărească, de aceea, înainte de moarte, se călugăreşte sub numele de Constanţiu. Moare, însă, mult prea de vreme, lăsînd în grija lui Dumnezeu şi a soţiei sale îndurerate, Kale, cei cinci copii ai săi, trei băieţi şi două fete, dintre care cel mai mare, Grigorie, abia împlinise vîrsta de 7 ani.

La această vîrstă, micul Grigorie este dat să studieze ştiinţele laice, ca să fie înarmat cu toate cunoştinţele vremii pentru viaţă. Era foarte silitor la învăţătură. Fiind destul de tînăr şi avînd unele greutăţi în exprimarea cuvintelor, tînărul Grigorie îşi luase obiceiul ca înainte de a începe lecţiile să se închine de trei ori Născătoarei de Dumnezeu, ca să-i ajute să spună lecţiile mai uşor. Pentru progresele ce le făcea la gramatică, retorică, fizică, logică şi la toate disciplinele aristotelice era lăudat şi preţuit chiar de împăratul Andronic al II-lea.

Cunoscînd ştiinţele laice ale vremii, avînd şi unele cunoştinţe religioase, tînărul Grigorie simţea mai multă atracţie pentru meditaţie şi viaţa religioasă, fiind în strîns contact cu unii monahi din Atos. Încă din floarea vîrstei şi-a pus gîndul să intre în viaţa monahală, ducînd un regim de asceză aspră. Un bun învăţător întru cele duhovniceşti i-a fost Teolept, care, după o ucenicie în Atos, ajunge mitropolit al Filadelfiei. De la acesta a deprins disciplina vegherii şi a rugăciunii mintale, încă din viaţa de laic.

La vîrsta de 21 de ani trece în Grecia şi colindă toate mănăstirile din Tracia şi Macedonia. În contactul avut cu monahii din aceste locuri, aceştia au avut ocazia să se minuneze de înalta ştiinţă şi virtuţile alese ale tînărului Grigorie. În primăvara anului 1318 pleacă cu fraţii săi şi se opresc la muntele Atos, iar după cîţiva ani în Salonic, unde este hirotonit preot. Pentru a evita zgomotul vieţii orăşeneşti se retrage cu zece monahi într-un schit pe Muntele Veria, unde trăieşte o viaţă intensă duhovnicească. Era în al treizecilea an al vieţii sale. Faima ieromonahului Grigorie începe să crească în oraşele Veria şi Salonic, precum şi în împrejurimi pentru viaţa lui curată, dar mai ales pentru firea lui trupească, curăţită de patimi.

Prima scriere a Sf. Grigorie Palama este o omilie: „Despre intrarea şi petrecerea Născătoarei de Dumnezeu la templu", dar principala sa activitate o găsim în controversa şi discuţia purtată cu monahul Varlaam.

Cine este acest monah Varlaam?

Unii zic că ar fi fost la început ortodox şi apoi trecut la catolicism, alţii, din contră, spun că ar

(Continuare în pag. 4)

Alexandru Ioan Cuza

— 150 de ani de la naşterea sa —

În 20 martie a. c. s-au împlinit 150 ani de la naşterea lui Alexandru Ioan Cuza, primul domn al Principatelor Române, ctitor al statului român modern, care a adus cele mai largi reforme în favoarea maselor populare din timpul său. Această aniversare a fost sărbătorită în cadrele unor deosebite festivităţi în ţară şi peste hotare.

Actul alegerii sale simultane ca domnitor în ambele principate, întîi la Iaşi în 5 ianuarie 1859, apoi la Bucureşti în 24 ianuarie 1859, a stîrnit o vie bucurie şi o mare nădejde.

Înflăcărat patriot în care ardea dorul *„de a face ca poporul român să dobîndească sub domnia lui toate libertăţile de care se bucură naţiunile cele mai înaintate . .* ", după cum el însuşi a accentuat, Alexandru Ioan Cuza, înconjurîndu-se de elementele cele mai progresiste ale vremii în frunte Mihail Kogălniceanu, a reuşit în 7 ani, pînă la detronarea sa, să înfăptuiască o legiferare democratică pentru ţărănimea pe care a împroprietărit-o cu pămînt şi alte reforme fundamentale pe plan politic, social şi cultural.

„. . . Românii din Transilvania, scria în Memorandul său Alexandru Papiu Ilarian, au înmînat personal lui Cuza în anul 1860, citat recent de revista „Magazin Istoric", *în împrejurările de faţă, numai în Principate privesc, numai de aici aşteaptă semnul, numai de aici îşi văd scăparea. Cînd s-a ales Cuza Domn entuziasmul la românii Transilvaniei era poate mai mare decît în Principate . . . Un lucru ni se pare a fi mai mult decît sigur: că românii de peste Carpaţi, bărbaţi şi femei, bătrîni şi tineri, toţi ar fi gata de a muri pentru Domnul Cuza".*

Iată numai un ecou din cele multe din care reiese de cîtă dragoste şi cîte speranţe s-au pus în domnia lui Al. I. Cuza.

Lovitura de stat din 2/14 mai 1864 care a înlăturat Adunarea duşmănoasă proiectelor şi legiferărilor sale, a fost urmată de un plebiscit între 10/22 mai şi 14/26 mai, care a aprobat „Statutul", respectiv noua constituţie şi noua lege electorală, cu un rezultat care a uimit întreaga străinătate.

Sfîrşitul tragic al domnitorului, debarcarea sa prea de timpuriu de o într-adevăr „monstruoasă coaliţie", de conspiraţia unui mănunchi din clasa de sus, care nu vedea cu ochi buni măsurile sănătoase ale lui Alexandru Ioan Cuza au întîrziat mult evenimentele care au urmat şi care au dus pînă la urmă la Unirea cea mare şi sfîntă din decembrie 1918.

Memoria şi chipul luminat al lui Al. I. Cuza va rămîne în permanenţă în inimile românilor de pretutindeni.

În statul nostru de astăzi, asemenea figuri istorice sînt preţuite şi cinstite aşa cum se cuvine.

N. D. Găvozdea

CUZA-VODĂ

Alexandru-Ioan întîi
României „căpătîi" —
Om cu carte şi cinstit,
Cum poporul a voit!

El din două Principate,
Nu prea mari şi dezbinate
A făcut o „ţară-rai"
Cum a vrut bravul Mihai.

A pus legi şi rînduială
Nu a stat la tîrguială
Cu acei ce huzureau
Şi de ţară nu-i dureau.

Cu gînd bun şi cumpătat
Oaste bună a format:
Românaşi — de-acum stăpîni
Pe pămîntul din bătrîni.

Pentru acestea — ş-alte ţapte,
Tot atît de minunate,
Este-acum sărbătorit,
De tot poporul cinstit.

Nicolae Isac

— Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd ei faptele voastre cele bune să mărească pe Tatăl vostru cel din ceruri (Matei 5, 16).

— Fiţi desăvîrşiţi, precum şi Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este (Matei 5, 48).

OMAGIU
compozitorului Nicolae Lungu

In fond a omagia înseamnă a recunoaşte deosebite înfăptuiri de caracter altruist şi a mulţumi celui ce le-a înfăptuit.

Multe sînt realizările şi activităţile prin care compozitorul, dirijorul şi profesorul Nicolae Lungu de la Institutul Teologic din Bucureşti s-a dăruit oamenilor! Zeci de mii de însufleţite şi rodnice prelegeri şi cursuri de muzică, dăruite elevilor şi studenţilor săi; sute de pagini dense, alcătuind manuale de autentică valoare pedagogică; mii de pagini de muzică psaltică tradiţională — transcrisă şi în notaţie liniară — concretizată în atîtea cărţi de cult, elaborate fie singur, fie în colaborare, totdeauna cu supremă binecuvîntare arhierească; mii şi mii de repetiţii corale — agreabile şi eficiente — cu formaţii laice sau bisericeşti; sute şi sute de concerte şi „liturghii" în care s-a dăruit ca dirijor deosebit de talentat şi mult însufleţitor; nenumărate creaţii muzicale, înălţătoare prin frumuseţea lor originală sau prin măiestria înveşmîntării armonico-polifonice a unor melodii existente, întreaga creaţie caracterizîndu-se prin o ţinută etică de necontestată curăţie.

La cei 70 de ani împliniţi, expresia chipului maestrului Nicolae Lungu este încă tînără, comunicînd un binefăcător optimism, tălmăcind o nedezmînţită noblete sufletească.

Este atît de reconfortant să-i poţi auzi cuvîntul blînd, măsurat, izvorît din acea sinteză a conştiinţei şi a dragostei creştineşti pe care poporul nostru o numeşte omenie.

Dar acel început de zîmbet, expresie — uneori — a biruinţei asupra unor mîhniri personale, fără a uita eventualele amărăciuni ale aproapelui, zîmbet totdeauna iertător, cald, întăritor.

Ce omagiu mai autentic îţi putem aduce, Stimate Maestre, alături de cei ce te-au sărbătorit în chip festiv în Capitala ţării, decît mulţumindu-ţi, iubindu-te tot mai mult, cîntîndu-ţi şi ascultîndu-ţi cu tot mai mult folos sufletesc valoroasele creaţii muzicale.

Acestea să le aducem mereu în dar.

Gheorghe Şoima

O zi de înălţare sufletească

Cea de-a doua Duminică din Sfîntul şi Marele Post al Învierii Domnului, 22 martie 1970, cu tot caracterul sobru ce-l poartă de altfel aceste zile de reculegere sufletească, a îmbrăcat haină de mare sărbătoare la Caransebeş, zi în care s-au întîlnit fiii cu părinţii lor duhovniceşti.

A fost o nespusă bucurie pentru profesorii, elevii şi ostenitorii Seminarului teologic din localitate, aceea de a primi vizita Înalţilor Chiriarhi, cîrmuitorii destinelor celor trei eparhii — Timişoara, Arad şi Oradea — ce şi-au încredinţat formarea viitorilor slujitori ai altarelor strămoşeşti acestui aşezămînt de lumină.

Atmosfera înmiresmată de dumnezeiască slujbă la Catedrală, în cursul dimineţii, s-a păstrat în toată curgerea zilei. Sfînta Liturghie a fost săvîrşită de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae* al Banatului şi Prea Sfinţitul Episcop *Teoctist* al Aradului şi locţiitor al Oradiei, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi, dintre profesorii şi preoţii din loc, avînd în frunte ca distins oaspete pe P. C. părinte profesor dr. *Isidor Todoran,* rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, care a şi rostit predica zilei. Răspunsurile au fost date de către corul Seminarului teologic.

În timpul Sfintei Liturghii, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae a hirotonit întru preot pe unul dintre absolvenţii şcolii, diaconul Petru Cosma, pe acelaşi Prea Sfinţitul Episcop Teoctist hirotesindu-l întru duhovnic. La sfîrşitul slujbei Înalt Prea Sfinţia Sa într-un cuvînt ocazional a subliniat însemnătatea momentului trăit împreună, ierarhi, dascăli de teologie, învăţăcei şi credincioşi, pentru viaţa bisericească locală şi în special pentru cea a şcolii. A exprimat de asemenea mulţumiri Prea Sfinţitului Episcop Teoctist şi P. C. părinte rector Isidor Todoran pentru cinstirea ce au arătat-o şcolii, protopopiatului şi parohiei Caransebeş, ca şi bucuria tuturor celor prezenţi de a-i fi putut avea ca oaspeţi.

Prea Sfinţitul Episcop Teoctist apoi a evidenţiat rolul pe care şcoala teologică îl are în cultivarea tradiţiilor ortodoxe şi naţionale, dînd îndrumări pentru formarea tinerelor vlăstare şi pe mai departe, cu toată grija cuvenită, în acest mediu propice scopului ales.

După împlinirea programului de la biserică, s-a servit o masă comună la Seminarul teologic.

În după amiaza zilei, într-un cadru solemn subliniat de cuvîntul introductiv al C. diacon Dumitru Abrudan, directorul şcolii, P. S. Episcop Teoctist a cuvîntat despre: „Urmarea lui Hristos, condiţie esenţială în formarea personalităţii adevăratului slujitor al Bisericii". Prea Sfinţia Sa a subliniat în mod deosebit identitatea dintre cei doi termeni enunţaţi — urmarea lui Hristos şi personalitatea slujitorului Bisericii — şi care presupune efort susţinut, spirit de muncă, de jertfelnicie pentru binele semenilor, o continuă autodepăşire în slujirea vieţii, a măreţelor idealuri ale omenirii şi Bisericii noastre strămoşeşti.

Apoi Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului s-a adresat elevilor insistînd asupra îndatoririi ce le revine de a transpune în practică toate poveţele ce li s-au împărtăşit.

Cuvîntul de recunoştinţă faţă de Înalţii Chiriarhi a fost exprimat în încheiere de C. părinte director.

Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae cu Prea Sfinţitul Episcop Teoctist şi P. C. părinte rector Isidor Todoran s-au întreţinut apoi cu cadrele didactice ale şcolii, asupra procesului de învăţămînt şi a unor probleme de interes general privind viaţa Bisericii şi a societăţii. Recomandările date profesorilor ca şi elevilor şcolii au sfîrşit frumoasele ceasuri ale unei zile de adevărată înălţare duhovnicească.

Rep.

Gînduri creştineşti

Fiecare om este martorul ostenelilor şi lacrimilor, grijilor şi strădaniilor mamei care a luptat, a visat şi a plîns pentru el. Răbdarea, prietenia, bunătatea, blîndeţea, dragostea, credinţa, — sînt flori neveştejite care înfloresc în sufletele noastre, dacă ne-a fost dragă mama. Ceva plăcut şi cald tresare în noi cînd ne gîndim la ea, cînd vorbim despre ea, cînd ne rugăm pentru ea. Cînd ne amintim că ea totdeauna ne-a iubit, ştim că-i datorăm cinstire, ascultare şi iubire. Ea pentru noi totdeauna a voit să ducă la altarul lui Hristos şi al Preacuratei tot ce a putut culege din grădina ei: Coliva, păştiţele, pausele, luminile, vinul, pîinea, florile cele mai cuviincioase şi alte daruri, pentru ca altarul să sfinţească darul precum este scris.

De a trecut prin ispite grele, de-au fost triste ceasurile ei, de a îndurat dureri apăsătoare pentru fiii ei, mama a fost şi este fericită prin darul lui Dumnezeu. Fuga în Egipt, fuga de Irod, plîngerea din Rama şi alte fapte evanghelice ne arată cum Dumnezeu a pus în sufletul mamei grija şi iubirea pentru prunci. Ea se jertfeşte pentru viaţa lor, se consumă pentru sufletul lor. La sînul ei se află căldura liniştii.

Mai ţinem noi în minte oare alintările mamei? Ne-am născut fiecare într-un anumit loc, într-un anumit timp, într-un anumit mediu. Am copilărit, am crescut şi am trecut prin anumite întîmplări. Toate aceste fapte se adună în noi şi ne pecetluiesc fiinţa şi făptura creştină. Din ce în ce mai mult, simţămîntul că sîntem botezaţi, că sîntem ortodocşi, că Sfînta Biserică ne este mamă sufle-

(Continuare în pag. 4)

Sfîntul Grigorie Palama

(Urmare din pag. 2)

fi trecut de la catolicism la ortodoxie. Oricum ar fi, scrierile sale ne arată cu prisosinţă că mentalitatea lui era profund scolastică, neortodoxă.

Dar să vedem care este învăţătura lui Varlaam şi foarte pe scurt răspunsul Sf. Grigorie Palama cu privire la harul divin, căci în jurul acestei învăţături se duce controversa între Varlaam şi Palama. Varlaam susţinea că harul comun al Sf. Treimi, al Tatălui, al Fiului şi al Sf. Duh şi lumina veacului ce va să fie, pe care Hristos a arătat-o strălucind ca soarele pe muntele Taborului este cu totul deosebită de firea dumnezeiască şi este creată.

Pentru a arăta şi a vădi rătăcirea lui Varlaam, Biserica a trimis la Constantinopol pe dumnezeiescul Grigorie, ca un bun cunoscător şi apărător al credinţei ortodoxe. În sinodul de la Constantinopol şi în cuvîntările sale, Palama a combătut învăţătura greşită a lui Varlaam, dovedind că lumina harului divin este necreată şi veşnică. Varlaam îi răspunde atunci, că dacă astfel este acea lumină, ea este fiinţa lui Dumnezeu. Palama îi răspunde făcînd deosebire între fiinţa şi lucrarea dumnezeiască: cea dintîi e nevizibilă şi neîmpărtăşibilă, a doua dimpotrivă. Varlaam îl acuză atunci pe Grigorie Palama că afirmă două dumnezeiri, una superioară şi alta inferioară. La acestea Palama răspunde că nu sînt două dumnezeiri, ci una: fiinţa cu lucrarea cea nedespărţită de ea.

La toate acestea Varlaam nu mai poate întreba şi nici răspunde. Ruşinat şi condamnat de sinodul din Constantinopol, se retrage în Italia.

În tratatele şi în toate scrierile sale, Sf. Grigorie Palama expune punctul de vedere al Bisericii răsăritene cu privire la valoarea ştiinţei pentru cunoaşterea dogmelor Bisericii, despre rugăciunea inimii, despre vederea luminii dumnezeieşti şi deosebirea dintre fiinţa şi lucrările lui Dumnezeu, despre economia întrupării Domnului Iisus Hristos, despre cinstita cruce, despre sf. icoane, cărora ne închinăm, şi asupra altor învăţături.

După 12 ani de arhipăstorire a mitropoliei Tesalonicului, luminatul arhipăstor este chemat la lumina cea veşnică a Taborului ceresc, iar sfintele sale moaşte le lasă Bisericii pe care a păstorit-o ca o comoară nepreţuită. Biserica Ortodoxă de răsărit l-a preţuit şi apreciat pentru meritele cunoştinţelor sale teologice şi l-a trecut în rîndurile Sfinţilor ei. Mai tîrziu, şi mai ales în zilele noastre, cercurile teologice din apus, fie catolice sau protestante, apreciază tot mai mult la justa lor valoare învăţătura eruditului ierarh al Tesalonicului, Grigorie Palama, cu privire la lumina harului divin, ca o energie necreată şi veşnică.

Pentru aceste merite în zilele Postului Mare, timp de înălţare duhovnicească pentru noi credincioşii, îl cîntăm şi îl slăvim zicîndu-i: „Luminătorule al dreptei credinţe, întărirea Bisericii şi învăţătorule, podoaba monahilor, apărătorule cel nebiruit al teologilor; făcătorule de minuni Grigorie, lauda Tesalonicului, propovăduitorule al darului, roagă-te pururea să se mîntuiască sufletele noastre".

Pr. Ion Mihu

Gînduri creştineşti

(Urmare din pag. 3)

tească, apare ca o forţă lăuntrică. Chiar de am uitat această simţire, ori am părăsit-o, am neglijat-o, am slăbit-o, ea niciodată nu s-a putut stinge. Viaţa ne dă nenumărate exemple.

Prin dragostea pe care Cerul a vărsat-o în noi prin mijlocirea mamei şi pe care Sfînta Biserică o desăvîrşeşte, pătrunde în noi sfînta credinţă. Pătrunde în urechi prin cuvintele line ale cîntărilor liturgice. Pătrunde în ochi prin frumuseţea altarului străbun. Pătrunde în mîini prin atingerea lucrurilor sfinte din Biserică. Pătrunde în gură prin icoanele sfinţite şi a Sfintei Cruci a Mîntuitorului. Ce frumoase, ce sfinte amintiri nasc în noi şi o lacrimă creştină de bucurie se stîrneşte în ochi, un plîns al sufletului care trebuie să fie fericit pentru că de aceea a venit pe lume Mîntuitorul Hristos ca pe noi să ne mîntuiască, să ne umple de cerească bucurie. A venit din dragoste pentru noi. „Aşa a iubit Dumnezeu lumea". Ne-a pregătit ospăţul mîntuirii: „Veniţi căci iată gata sînt toate" (Luca 14, 17). Atîtea bunătăţi şi daruri, din clipa cînd ne naştem şi pînă în ceasul adormirii.

Slujire

Parohia Săcel din părţile Sighişoarei numără şaptezeci de familii. Este o parohie îndepărtată de căile de comunicaţie şi este situată într-o fundătură de dealuri pe care de multe ori întîlneam căprioare ce te priveau fără teamă ca şi cînd ar fi trăit lîngă oameni, în ogrăzile lor. Săcelenii erau dornici de a avea păstor sufletesc şi de a se putea îndulci de cuvîntul Evangheliei.

De aceea, am răspuns cu bucurie la chemarea Sf. Arhiepiscopii, ca, pînă cînd vor avea un preot statornic, pe care îl şi au acum, să cercetez pe aceşti credincioşi şi să le împlinesc nevoile lor sufleteşti. Aşa se explică că în Duminica de treisprezece iulie 1969, pe vreme de ploaie, am plecat la Săcel.

Cînd am ajuns în sat şi m-au văzut oamenii, mi-au zis:

— „Părinte, pe o aşa vreme nu te aşteptam. Nici cîinele să nu-l scoţi din casă".

Am săvîrşit Sfînta Liturghie în biserica de pe deal. Tremuram de frig dar inima îmi ardea de o bucurie lăuntrică: simţeam trăirea pentru alţii, puterea dăruirii şi mai presus de toate dragostea fără de care totul este doar chimval răsunător.

Am venit în această biserică unde deasupra uşii se află pe placă de mormură albă inscripţia următoare: „În amintirea Luminatului Dascăl Gheorghe Lazăr 1779—1823 al cărui cuvînt înţelept a răsunat şi prin aceste părţi în anul 1806".

Am venit să le vorbesc despre dragostea de Patrie şi de Biserică, care se îngemănează în arderea unei mari iubiri ce izvorăşte din profunzimile sufletului şi ne dă tării de nebiruit. Am venit să le spun că pot fi mîndri că pe meleagurile lor a poposit cu ani în urmă Gheorghe Lazăr, marele patriot, fiu de iobag. Gheorghe Lazăr care a afirmat că: „a trecut vremea lacrămilor ! Să punem capăt jugului, care îndelungă vreme a făcut din noi nişte robi". Acela care a poposit printre pandurii lui Tudor Vladimirescu, profesorul Gheorghe Lazăr, care a făcut din catedra sa o adevărată tribună de patriotism.

Ne-am rugat împreună şi rugăciunea noastră a fost un mesaj de încredere în viaţă, de trăire creştinească sub streaşina Bisericii strămoşeşti şi sub cupola plină de lumină a Patriei noastre.

Pr. *S. T.*

Arta icoanelor pe sticlă

Cartea întitulată: *Arta icoanelor pe sticlă de la Nicula,* de Ioan Apostol Popescu, Bucureşti, 1969, ne prilejuieşte o întîlnire cu arta meşterilor iconari de la Nicula, aceşti artişti care au dat viaţă în icoanele lor unei sensibilităţi puternice.

Numai acest fapt şi încă ar pune-o atenţiei noastre. Dar la aceasta se adaugă posibilităţile lui Ioan Apostol Popescu de a pătrunde în lumea minunată a acestor ţărani, care reprezintă bogăţia sufletească a poporului nostru.

Sfinţii pictaţi de mîinile lor dibace coboară pentru o clipă din cerul îndepărtat, vin printre noi, devin personaje familiare nouă, trăind într-un decor, în care recunoaştem deplin coloritul locurilor transilvănene.

Sîntem bucuroşi să aflăm din această carte că modelul loial pentru meşterii iconari de la Nicula a fost icoana preotului Luca din Iclod.

Dar acesta nu este singurul impuls. La temelia inspiraţiei lor stau coordonatele bogatei vieţi sufleteşti, acelea care au determinat realizarea unor icoane ce înseamnă un moment însemnat în evoluţia plastică.

Caracteristica dominantă a artei acesteia este originalitatea fenomenului. Parcă frumuseţea plutea în aerul acestor locuri şi fiecare pictor căuta să surprindă această frumuseţe şi s-o sporească.

Arta icoanelor de la Nicula înseamnă o maximă apropiere de peisajul şi sufletul românesc. În această anatomie, naivă şi oarecum copilărească, Blaga observa esenţa viziunii despre lume şi viaţă a acestor artişti.

Icoanele de la Nicula anticipează arta unui Brîncuşi sau Ţuculescu. Ele dovedesc o capacitate deosebită de a sesiza lumea lăuntrică a omului, fiind mai meditative decît icoanele din sudul transilvănean.

Impresionează spusa iconăresei Anica Pop: „Tare mi-a fost drag a vedea eu şi florile în icoane. Şi le făceam florile ca să fie cinaşe ca şi ale cîmpului, să fie ca spălate de rouă".

Gingaşe, lucrate cu simţ al culorii cu totul remarcabil, aceste icoane de la Nicula sînt într-adevăr flori ale sufletului ţăranului român, flori coborînd cerul lui Dumnezeu în sufletele obijduite dar încrezătoare într-un viitor mai bun.

Nicolae Modoiu

Cugetînd că sîntem creştini, să umblăm în lumina zilei, să urmăm binele, să păstrăm iubirea de oameni, învăţată de la mamă, să stăm în biserica părinţilor, care ne aduce atîtea mîngîieri pentru suflet.

Pr. Ioan Gh. Ivanciuc

† Prot. onorar Iosif Puşcaş

Marţi, 10 martie 1970, a adormit întru Domnul — de numai 51 ani, Iosif Puşcaş, păstorul sufletesc al bunilor credincioşi din parohia Căptălan, protopopiatul Aiud, la mai puţin de un an după ce şi-a văzut biserica înzestrată cu obiecte şi cărţi de cult, ajungînd s-o picteze frumos, iar mai apoi — la 22 iunie 1969 —, s-o vadă sfinţită de însuşi Î. P. S. Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, şi de P. S. Dr. Visarion Răşinăreanu, Episcopul vicar al Mitropoliei Ardealului, înconjuraţi de un sobor preoţesc din Sibiu, Aiud, Ocna Mureş şi împrejurimi.

Ceea ce s-a observat ca notă distinctă în manifestările sale de preot, fie între credincioşi, sau chiar în mijlocul colegilor săi de apostolat, era duhul său reţinut, sensibilitatea sa de om blajin. Atît bucuriile şi necazurile mai ales şi le comprima în inima sa caldă, în zîmbetul său inofensiv, în spiritul resemnărilor utile, a vederilor şi purtării de grijă a lui Dumnezeu. Această semnificativă interiorizare, determinată de dragoste şi dăruire, de zidire sufletească, de consolidare a armoniei, a păcii şi de fundamentare a unităţii bisericeşti, i-au creat o frumoasă atmosferă peste tot: în Ohaba, în Căptălan, la Aiud, la centru şi chiar la Cluj.

Înmormîntarea rămăşiţelor lui pămînteşti s-a făcut la Căptălan, de către un mare sobor de preoţi, în frunte cu C. pr. Ioan Puia, delegat al P. C. prot. al Aiudului, M. Socaciu.

Cei ce au luat cuvîntul, colegi, prieteni, cunoscuţi, au subliniat calităţile sale de familist, ca soţ, ca tată, care a ştiut să dea celor 3 copii ai săi o educaţie sănătoasă, scoţîndu-se totodată în lumină înaltele virtuţi sufleteşti ale decedatului, marea sa demnitate umană de slujitor convins al altarului ortodox şi de cetăţean loial al ţării, însuşirile de părinte, dascăl, frate în Hristos şi îndeosebi de grădinar sufletesc al credincioşilor, pe care i-a hrănit necontenit cu învăţătura mîntuitoare a Domnului Hristos, i-a sfinţit cu darurile Duhului Sfînt şi i-a adăpat cu poveţele, sfaturile şi îndemnurile sale părinteşti.

Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească!

Arhim. *Varahiil Jitaru*
Ocna Mureş — Alba

Din învăţăturile Sfinţilor Părinţi

✦ Trebuie să se ştie şi aceasta că nu se poate ajunge la măsura nici unei virtuţi, dacă nu se sîrguieşte cineva toată viaţa, cu toată puterea, spre dobîndira ei, prin osteneală încordată şi prin grijă de făptuire.

✦ Dumnezeu nu caută la binele ce se face şi pare că e bine, ci la scopul pentru care se face.

✦ Este vădit că nu este milostiv cel ce s-a îndeletnicit puţin cu milostenia, nici înfrînat cel care a făcut la fel cu înfrînarea, ci cel ce s-a îndeletnicit cît mai mult şi toată viaţa lui.

✦ Fericit cu adevărat este cel ce caută virtutea şi se îndeletniceşte cu ea.

(Sf. Ioan Damaschin)

✦ După cum sufletul fără trup şi trupul fără suflet nu formează omul, tot astfel nu se poate vorbi de dragoste faţă de Dumnezeu, dacă nu este însoţită de dragoste faţă de aproapele.

✦ Eu numesc prieten al meu nu numai pe cel care mă laudă, ci şi pe cel care mă mustră pentru a-mi îndrepta greşelile mele. Mai cu seamă acesta din urmă mi se pare că este prieten al meu şi că mă iubeşte *(Sf. Ioan Gură de Aur)*

✦ Precum nu este cu putinţă să se vadă Marea Roşie pe cer în mijlocul stelelor şi precum nu poate omul să umble pe pămînt fără să respire aerul acesta, aşa nu este cu putinţă să ne curăţim inima noastră de gînduri pătimaşe fără chemarea deasă a lui Iisus Hristos. *(Isichie Sinaitul)*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
S.I.B. III

ANUL 118 Sibiu, 15 aprilie 1970 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Învierea Domnului — praznicul dragostei jertfelnice

Toate praznicile Bisericii noastre, cu deosebire cele împărăteşti, sînt minunate prilejuri de înălţare sufletească, de adîncă meditaţie şi îndemnuri noi pentru o cît mai adevărată trăire creştinească şi patriotică.

Acest lucru ni-l arată şi Pastorala de Paşti din acest an a I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care se ocupă cu deosebire de dragostea cea jertfelnică, pe care o întîlnim atît ca motiv şi izvor al coborîrii Domnului Hristos în lume, al jertfei Lui de pe cruce şi al Învierii Lui din morţi, dar şi ca cea care stă în inima vieţii omeneşti, înnoind-o şi îmbogăţind-o neîncetat.

În expunerea acestei idei centrale, Pastorala pleacă de la textul Sf. Ev. Ioan: „Aşa a iubit Dumnezeu lumea încît pe Fiul său cel unul-născut l-a dat, ca oricine crede în el să nu piară şi să aibă viaţă veşnică" (3, 16). În partea introductivă, se arată felul cum s-a manifestat această dragoste dumnezeiască în persoana şi viaţa Mîntuitorului Iisus Hristos, care şi-a pus viaţa Sa „pentru toată lumea, pentru toţi oamenii, care au vieţuit dintru începutul neamului omenesc, vieţuiesc sau vor vieţui pe faţa pămîntului", dovedindu-ne măreţia jertfei Lui izvorîtă din dragostea netărmurită şi dezinteresată, nu numai pentru cei apropiaţi ai Săi, ci pentru toţi fără nici o deosebire.

Jertfa din dragoste a Mîntuitorului Iisus Hristos n-a rămas neroditoare, căci ea ne face şi pe noi părtaşi de aceste roade, atunci cînd întreaga noastră viaţă creştină este o permanentă moarte şi înviere cu Iisus Hristos. Începutul acestei vieţi îl face Taina Botezului, făcîndu-ne părtaşi cu moartea şi Învierea Domnului, după cum zice Sf. Apostol Pavel: „Ne-am îngropat prin botez împreună cu Hristos, ca aşa cum el s-a sculat din morţi . . . aşa să umblăm şi noi întru înnoirea vieţii", să fim părtaşi învieru Lui" (Rom. 6, 45). Această moarte şi înviere împreună cu Iisus Hristos se cuvine să se facă arătată în toată viaţa noastră, în toate faptele noastre; adică să fim în toate zilele şi în fiecare clipă morţi faţă de păcat şi vii faţă de virtute.

Pentru exemplificarea puterii de rodire a dragostei celei jertfelnice arătate în moartea şi Învierea Domnului, precum şi în viaţa noastră creştină, însuşi Mîntuitorul ne redă pilda bobului de grîu, care este aşa de uşor de înţeles de fiecare credincios. „Amin, amin grăiesc vouă — spune Iisus Domnul nostru înainte de Patima Sa către Sfinţii Apostoli —: bobul de grîu care cade în pămînt, de nu va muri rămîne singur, iar de va muri multă roadă aduce" (In. 12, 24).

Este un fapt cunoscut de toţi că bobul de grîu aruncat în glia pămîntului „moare", pentru ca din el să răsară firul ce va purta spicul belşugului.

Această asemănare este potrivită şi pentru rodnicia dragostei jertfelnice în viaţa omului în general, pentru că însăşi legea de bază a vieţii este dragostea. „Dumnezeu este dragoste" şi omul — chip al lui Dumnezeu — este dragoste, după cum relaţia între Dumnezeu şi om şi dintre om şi om se cuvine să se clădească tot pe dragoste.

Experienţa ne arată că într-adevăr, la baza familiilor noastre stă dragostea, care „îndelung rabdă, nu pizmuieşte, nu se îngîmfă, . . . nu caută ale sale, nu se întărîtă, nu gîndeşte răul, nu se bucură de nedreptate ci se bucură de adevăr . . ." Această dragoste este „izvorul bunei înţelegeri dintre soţi, al jertfelniciei părinţilor pentru copiii lor, al cinstirii pe care copiii o arată părinţilor".

De asemenea, la temelia propăşirii poporului nostru — se arată în Pastorală — stă aceeaşi unitate arătată şi întărită în dragostea faţă de Patrie, prin care fiecare fiu adevărat al ei este chemat să-şi dăruiască „toată puterea lui, toată priceperea lui muncii neprecupeţite pentru ca Patria să fie tot mai bogată, tot mai puternică, tot mai înfloritoare, fiind în stare să jertfească totul — pînă şi viaţa dacă este nevoie — pentru libertatea, existenţa şi înălţarea ei".

„La temelia Bisericii noastre de asemenea este dragostea de Hristos, dragostea de credinţa moşilor şi strămoşilor noştri", care este „izvorul unităţii noastre bisericeşti, prin care zeci de milioane

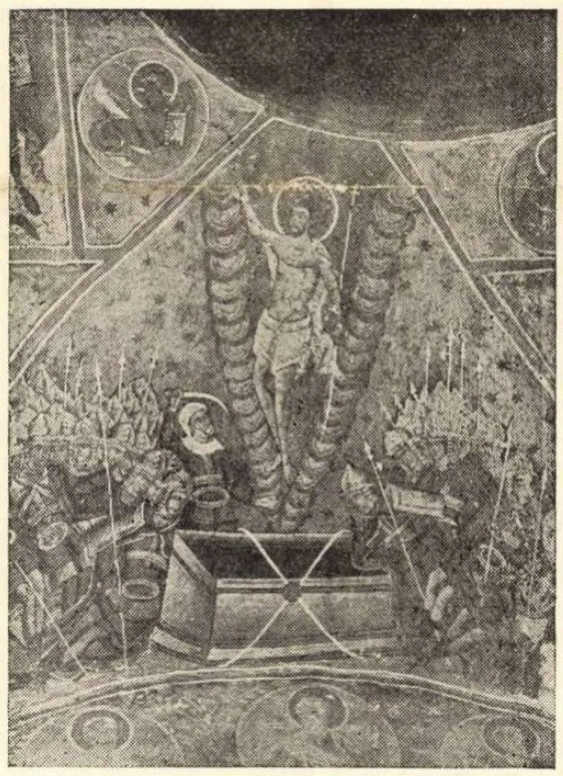

ÎNVIEREA DOMNULUI, PIATRA FIIND PECETLUITĂ

de credincioşi români — ca fii ai Bisericii Ortodoxe Române — sînt un singur suflet, o singură inimă şi cu un glas preamăresc la Sfintele Liturghii şi sfintele slujbe în limbă românească, pe Tatăl, Fiul şi Sf. Duh, pe Maica Domnului şi Sfinţii lui Dumnezeu, între care sînt cinstiţi după cuviinţă şi Sfinţii români".

Tot dragostea face ca poporul nostru să fie luptător pentru pace şi înfrăţire între popoare şi ca toţi fiii Bisericii noastre „să întindă braţele frăţiei ecumeniste celor de altă confesiune", slujind împreună idealurile Evangheliei, ale Patriei noastre comune şi întărirea păcii în întreaga lume.

La înnoirea vieţii noastre creştine se cuvine să ne străduim însă nu numai în zilele legate de Paşti, ci întreg anul să vieţuim în aşa fel, ca viaţa noastră de fiecare zi „să strălucească sub lumina dumnezeiască a Învierii Domnului şi a învierii sufletului nostru la o viaţă nouă, zămislitoare de roadă îmbelşugată pentru fiecare credincios, pentru obştea mare sau mică din care facem parte".

Pastorala se încheie cu dorinţa caldă şi îndemnul părintesc al Arhipăstorului nostru adresat preoţilor şi credincioşilor ca zilele Sf. Paşti să le petreacă cu pace, sănătate, bucurie şi spor în tot ce este bun şi folositor pentru mîntuire, pentru familia fiecăruia, pentru Biserica şi ţara noastră, întîmpinîndu-ne pe toţi cu creştinescul salut cu care s-au întîmpinat ucenicii Domnului din neam în neam: Hristos a înviat!

Pr. *Filaret Costea*

Hristos a înviat!

Adevărat a înviat! Ce frumos răsună de aproape două mii de ani acest creştinesc salut, care înnoieşte mereu printre creştini bucuria Învierii Domnului, dar care în acelaşi timp exprimă şi adevărul de temelie al învăţăturii creştine: Învierea din morţi a Domnului Iisus Hristos. Căci, precum spune Sf. Apostol Pavel, „dacă Hristos n-a înviat, atunci este zadarnică propovăduirea noastră şi deşartă este credinţa voastră, ba încă ne aflăm şi martori mincinoşi ai lui Dumnezeu, căci am mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos, pe care însă nu l-a înviat . . ." (I Cor. 15, 14—15). Da! E adevărat că Hristos a înviat, iar de acest adevăr nu trebuie să se îndoiască nici un creştin, deoarece în favorul lui există temeiuri mai presus de orice îndoială!

1. Mărturia Învierii Domnului ne-o dau nu numai Sfintele Evanghelii, ci aproape toate cărţile Noului Testament, precum şi unele texte profetice din cărţile Vechiului Testament. Astfel, în cele patru Evanghelii, Învierea Domnului este înfăţişată ca un fapt real şi neîndoielnic, iar în legătură cu ea, Sf. Apostoli, Sf. Fecioară Maria, precum şi toate femeile din cercul celor mai apropiaţi ai Domnului trăiesc momente de frică, de cutremur şi de bucurie copleşitoare, căutînd să-şi împărtăşească unii altora această veste atît de îmbucurătoare (cf. Matei 28, 5—8; Marcu 16, 6—7; Luca 24, 5—12; Ioan 20, 18). Învierea e anunţată de îngerii care au prăvălit piatra mormîntului. Astfel, un înger vorbeşte mironosiţelor: „Nu vă temeţi, căci ştiu că pe Iisus cel răstignit căutaţi. Nu este aici, căci a înviat, precum s-a zis . . " (Matei 28, 5—6; comp. Marcu 16, 6—7; Luca 24, 5—7). Totodată, îngerii le poruncesc femeilor să vestească Apostolilor învierea şi să-i anunţe că li se va arăta acestora, în curînd (Matei 28, 7; Marcu 16, 7).

2. Îndată după Înviere, Domnul se arată femeilor purtătoare de mir, unora dintre Apostoli şi ucenici, spunîndu-le să vestească învierea, iar apoi şi celorlalţi Apostoli. Astfel, mai întîi se arată Mariei Magdalena (cf. Ioan 20, 15—17; Marcu 16, 9), apoi celorlalte femei (Matei 28, 9—10), după aceasta lui Petru şi celorlalţi Apostoli (Luca 24, 34; Ioan 20, 19—23; Luca 24, 36—43), precum şi celor doi ucenici, Luca şi Cleopa, care călătoreau spre Emaus (Marcu 16, 12; Luca 24, 13—32). După opt zile se arată iarăşi Apostolilor, de astă dată încredinţînd pe Toma Geamănul de adevărul învierii Sale (Ioan 20, 26—29), apoi se arată la şapte dintre Apostoli pe marginea lacului Tiberiadei, cu care ocazie îl reaşează pe Petru în apostolatul din care căzuse prin întreita lepădare (Ioan 21, 1—17), iar mai pe urmă în muntele Galileei, unei mulţimi de peste cinci sute de fraţi (I Cor. 15, 6).

3. Arătările Domnului nu pot fi socotite ca viziuni sau ca halucinaţii individuale ori colective, deoarece El însuşi ţine să-i convingă pe Apostoli, prin propriile lor simţuri, de adevărul învierii Sale. Astfel, la cea dintîi arătare în faţa Apostolilor, cînd aceştia se înspăimîntă, părîndu-li-se că văd o arătare (nălucă), El le grăieşte astfel: „Pipăiţi-mă şi vedeţi că duhul carne şi oase nu are, precum mă vedeţi pe mine că am" (Luca 24, 39). Acestea zicînd, le-a arătat Apostolilor mîinile şi picioarele Sale (Luca 24, 29). Iar Apostolului To-

(Continuare în pag. 3)

Sfinţi români serbaţi în luna aprilie

Acela care mărturiseşte, în orice împrejurare, în chip drept credinţa în Iisus Hristos şi care se sileşte să şi trăiască poruncile Lui, poate să ajungă să urce pe treapta luminoasă a sfinţeniei. La începutul vieţii creştine, se numeau „sfinţi" toţi creştinii, toţi cei botezaţi, care astfel deveneau următori ai lui Hristos.

Azi sub numele de sfînt se înţeleg numai acei creştini, care prin curăţenia vieţii lor, prin faptele lor virtuoase, prin rîvna lor pentru desăvîrşire creştinească ajung la o asemenea lucrare pentru credinţă şi Biserică, încît Sf. Biserică îi propune pentru cinstire şi ca pilde de imitare şi de urmare.

Toate popoarele îşi au sfinţii odrăsliţi din mijlocul lor. Şi din mijlocul poporului nostru s-au ridicat la gradul de sfinţenie o seamă de credincioşi, preoţi şi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române.

Dintre sfinţii români care au trăit, s-au rugat şi au murit pe pămîntul ţării noastre, sărbătorim, în cursul lunii aprilie, pe Sfinţii: Calinic de la Cernica, Iorest şi Sava.

Sf. Calinic (1787—1868) a fost originar din Bucureşti, din suburbia sfîntului Visarion. De mic copil a fost dat la învăţătură de carte. Nu se ştie cîtă şcoală o fi făcut însă se ştie că a intrat la mănăstirea Cernica, unde ajunge mai tîrziu şi stareţ. Acolo s-a nevoit timp de 42 de ani în post, muncă şi rugăciune. A ajuns episcop al Rîmnicului. Nici ca episcop n-a uitat de îndatoririle lui monahale, făcînd fapte bune şi ducînd o viaţă aleasă. Încă în viaţă fiind a săvîrşit minuni din care pricină şi-a cîştigat faima de sfînt la credincioşii români din Muntenia şi Oltenia. Faima vieţii lui plină de sfinţenie şi a faptelor lui minunate a ajuns pînă în Moldova, încît „Patericul" sfinţilor moldoveni îl pomeneşte cu laudă. În fiecare an Biserica noastră prăznuieşte pe Sf. Ierarh Calinic în ziua de 11 aprilie.

Vie a rămas în cugetele şi inimile credincioşilor români din Transilvania pilda luptătorilor pentru Ortodoxie din veacurile 17 şi 18, chipurile mărturisitorilor dreptei credinţe ortodoxe, printre care pomenim aici pe fericiţii întru pomenire vlădicii Ilie Iorest şi Sava Brancovici.

În şedinţa solemnă a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din 10 octombrie 1955, a fost întărit Tomos-ul, adică actul de aşezare a acestor vlădici din Transilvania în rîndul sfinţilor. În chip sărbătoresc în ziua de 21 octombrie 1955 s-a săvîrşit canonizarea acestor sfinţi în Catedrala Reîntregirii din Alba-Iulia. Ziua de 24 aprilie a fost aşezată ca zi de prăznuire pentru sfinţii ierarhi şi mărturisitori Ilie Iorest şi Sava Brancovici.

Sfîntul Ierarh Iorest, mărturisitor al dreptei credinţe pe pămînt românesc, a fost mitropolit al Ardealului între anii 1640—1643. S-a născut în Transilvania, din părinţi credincioşi. De mic copil a intrat în mănăstirea Putna din Moldova unde a învăţat meşteşugul zugrăvirii de icoane.

Pentru viaţa lui aleasă şi pentru învăţătura lui, Dumnezeu a rînduit ca să fie ales în scaunul vlădicesc de mitropolit al Ardealului. Cît timp a stat pe acest scaun s-a străduit să-şi apere turma dreptcredincioasă de cei care căutau să surpe Ortodoxia din inima românilor ardeleni. Pentru întărirea dreptei credinţe a tipărit cărţi de învăţătură pentru românii ortodocşi. Dar principele Ardealului căruia i s-au iscodit tot felul de învinuiri nedrepte împotriva sfîntului Ierarh, a adunat sobor în care cu pîri mincinoase l-au scos pe Sfîntul Ierarh Iorest din scaunul vlădicesc, aruncîndu-l în grea temniţă. Timp de nouă luni a stat la închisoare legat cu lanţuri grele la mîini şi la picioare. Din cînd în cînd era scos din închisoare şi dus în privelişte dinaintea bisericii sale din Bălgrad unde era batjocorit, despuiat de haine şi bătut cu nuiele pe trupul gol. Dumnezeu însă a rînduit ca acest Sfînt Ierarh să fie slobozit din închisoare pentru preţul de 1000 de taleri, bani mulţi pe aceea vreme. Şi fiindcă n-a avut de unde să plătească a pus 24 de chezaşi. iar el a plecat şi a adunat aceşti bani pentru chezaşii săi.

În anul 1656, Dumnezeu a rînduit ca Sfîntul Ierarh Iorest să păstorească în eparhia Huşilor, după care s-a săvîrşit în pace.

Aceasta este pe scurt viaţa acestui sfînt român. Dumnezeu a trimis pe acest Sfînt Ierarh pe scaunul vlădicesc de la Bălgrad, tocmai în cele vremuri cînd Biserica Ortodoxă din Ardeal era în mare strîmtorare. Sfîntul Ierarh Iorest a risipit întunericul şi a aprins în inimile credincioşilor români de pe plaiurile Transilvaniei dragostea pentru păstrarea neştirbită a credinţei strămoşeşti.

Fericitul părintele nostru Sava s-a născut pe la începutul veacului al 17-lea, în Transilvania, din părinţi creştini şi evlavioşi, Ioan şi Maria. În botez a primit numele de Simeon. Cunoaşterea Sf. Scripturi şi viaţa mănăstirească le-a deprins în mănăstirea Comana din Ţara Românească. Datorită calităţilor lui alese este ridicat pe scaunul mitropoliei Ardealului.

În timpul păstoririi sale s-a străduit să ferească credinţa ortodoxă de toate eresurile străine. Marea lui rîvnă pentru Ortodoxie, dragostea pentru credinţa strămoşească i-au adus multe necazuri din partea conducătorilor de alte confesiuni ai vremii, care voiau ca să strice învăţătura cea dreaptă a ortodocşilor de pe aceste meleaguri. În dragostea lui fierbinte pentru Biserica sa mereu a stăruit pentru ajutorul creştinilor împotriva turcilor.

După reîntoarcerea din Rusia a pornit împotriva lui o aspră prigoană din partea principelui Transilvaniei. A fost trimis în judecată şi osîndit pentru nişte învinuiri născocite. Cu mărturii mincinoase soborul care s-a ţinut atunci l-a scos din scaun şi a fost aruncat în închisoare, unde a suferit loviri, biciuiri şi batjocuri. Acolo a suferit pentru dreapta credinţă ortodoxă cele mai cumplite chinuri şi cele mai mari prigoane. În cele din urmă a fost scos din închisoare însă din cauza slăbiciunii şi chinurilor îndurate în temniţă s-a mutat la domnul în anul 1683.

Fericitul Ierarh Sava s-a luptat lupta cea bună, a păzit credinţa ortodoxă şi a apărat cu multă rîvnă turma care i-a fost încredinţată.

Pe amîndoi aceşti ierarhi Biserica noastră îi cinsteşte şi îi laudă cu cîntări în ziua de 24 aprilie cînd se face prăznuirea lor. Din slujba rînduită în cinstea acestor Sfinţi români, reţinem cîntări ca acestea: „Învăţători şi îndreptători ai poporului în dreapta credinţă aţi fost prea slăviţilor Ierarhi ai Ardealului, păzind grîul curat al Ortodoxiei neamestecat cu neghina ereticeştilor înţelesuri. Drept aceea, cinstiţi sînteţi de toată turma cea dreptcredincioasă, pentru care rugaţi-vă Domnului ca să o păzească neclintită în credinţa cea strămoşească. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi acum, voi cei ce aţi suferit bătăi, batjocuri şi chinuri pentru dreapta credinţă a lui Hristos; că lui Dumnezeu bine aţi plăcut şi poporului dreptcredincios ca nişte luceferi ai credinţei aţi strălucit. Iar noi, cei ce umblăm întru lumina mărturisirii voastre celei vitejeşti, preamărind pomenirea voastră, lăudăm pe Dumnezeu, Cel ce este minunat întru Sfinţi". Şi cu alte cîntări îi preamăreşte Biserica noastră, zicînd: „Bucură-te Ioreste prea fericite, cel ce te-ai învrednicit a pătimi necazuri fără de număr pentru dreapta credinţă a lui Hristos; că împreună pătimind cu Hristos, împreună cu El te-ai slăvit, ca un ucenic al Domnului. Bucură-te, Sava prea cinstite, că ai ruşinat îndrăzneala cea fără de minte a ereticilor asupritori şi ai stat fără abatere lîngă poporul cel dreptcredincios, mărturisind neînfricat pe Hristos. Pentru aceea, cu laude prăznuim cinstită pomenirea ta".

Cu dragoste să-i rugăm şi noi pe aceşti Sfinţi Ierarhi români, împlinitori ai învăţăturii lui Hristos, să-l roage pe Mîntuitorul să apere ţara şi poporul nostru de toată reaua întîmplare şi să mîntuiască sufletele noastre.

Al. Moisiu

Din învăţăturile Sf. Părinţi

✦ Păzind poruncile lui Hristos nu-i dăm nimic Lui, care nu are nevoie de nimic şi este dătătorul tuturor bunătăţilor, ci ne facem bine nouă înşine.

✦ Ia seama să nu petreci sărbătorile în băuturi de vin, ci în înnoirea minţii şi curăţirea sufletului.

✦ Mare lucru este omul care creşte înăuntru, sporind în virtuţi.

✦ Precum unirea cu focul face fierul cu neputinţă de pipăit, aşa rugăciunile dese face mintea mai puternică în războiul împotriva gîndurilor rele. *(Ioan Carpatinul)*

✦ Somnul mult îngroaşă mintea. *(Teodor al Edesei)*

✦ Aşa să umblăm în fiecare zi, ca şi cum ar trebui să ne înfăţişăm înaintea lui Dumnezeu. *(Filotei Sinaitul)*

Vechiul Testament alături de Noul Testament

Sfînta Scriptură a Vechiului Testament este alfabetul creştinismului, fiindcă acolo începe şi în creştinism se desăvîrşeşte revelaţia dumnezeiască. Vechiul Testament dobîndeşte pe deplin autoritatea de cuvînt al lui Dumnezeu, fără îndoială, în Noul Testament, de aceea vechea vorbă: „Noul Testament se ascunde în cel Vechi, Vechiul se descoperă în Noul" se potriveşte în această legătură de gînduri. Dacă un necunoscător al Bibliei ar citi nepreocupat numai Noul Testament, s-ar întreba nedumerit: bine, dar partea premergătoare, unde-i? Dacă, invers, ar începe cu Vechiul Testament şi ar continua apoi citirea Noului, va recunoaşte apoi o legătură organică între Testamente. Ambele Testamente sînt o unitate, întocmai cum trunchiul şi rădăcina formează copacul. Nu se poate presupune Noul fără Vechiul Testament, întocmai cum nu se poate închipui vale fără deal.

Numirea „Noul Testament" este o creaţie a Vechiului Testament. Profetul Ieremia (31, 31) iniţiază expresia.

Mai ales se ataşează Vechiului Testament Mîntuitorul, care se declară pe Sine „începutul şi sfîrşitul" (alfa şi omega). El vorbeşte despre creare, despre potop, pierderea Sodomei, rugul aprins, semnul lui Iona, despre Moise şi Solomon, „cei însufleţiţi de Duhul Sfînt", citează din Psalmi, şi-şi mustră ucenicii care călcară poruncile lui Dumnezeu revelate în Scriptura Veche. Pentru Hristos, Vechiul Testament rămîne „Scriptura Sfîntă" şi „Cuvînt al lui Dumnezeu". Încă la începutul activităţii Sale publice comunică cărturarilor că în persoana Sa se împlinesc, pînă în amănunte, profeţiile lui Isaia din cap. 61. Din cărţile Vechiului Testament se inspiră Mîntuitorul totdeauna cînd voieşte să-şi convingă discipolii că în Vechiul Testament există adevăruri veşnice. Sf. Evanghelist Luca ne-a păstrat în această privinţă mărturii scumpe. Sînt cuvintele Mîntuitorului: „Am venit în lume pentru ca să se împlinească ceea ce s-a scris despre mine în Legea lui Moise, în proorocі şi în psalmi" (Luca 24, 44). Un paralelism bine justificat, din punct de vedere istoric, există între Noul şi Vechiul Testament în genealogia Mîntuitorului. Noul Testament începe cu „Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam ..." Astfel Avraam şi David se dovedesc a fi străbuni după trup ai Domnului, iar acesta urmaş al acelor „atleţi ai credinţei", cum îi numeşte *Sf. Ioan Gură de Aur.*

O contribuţie preţioasă la relaţia Vechiului Testament cu Noul Testament aduce Isaia 7, 14, cu privire la naşterea din fecioară. Noul Testament referă pe fecioara de aici la Maica Domnului. Aceasta o ştim din Matei 1, 23. Tradiţia creştină apără acest punct de vedere, pentru că *Sf. Vasile* scria că „întîiul Adam a luat fiinţă fără împreunare între bărbat şi femeie şi tot aşa Noul Adam se naşte pe cale neobişnuită". Ideea că în Betleem se va naşte pruncul minunat nu e străină Vechiului Testament. În privinţa aceasta Miheia 5, 1, are originalitatea sa. Profetul vorbeşte de Betleem, căruia îi este rezervată bucuria nebănuită a naşterii. Această legătură între Testamente a constatat-o de la început Noul Testament. La întrebarea Iui Irod: „Unde are să se nască regele cel nou?" cărturarii indicară unanim Betleemul ca loc al naşterii. Exista se vede o tradiţie binecunoscută în privinţa aceasta.

Un alt tablou semnificativ este semnul lui Iona (Matei 12, 38). Cînd fariseii încrezători cer o minune, Domnul le indică semnul lui Iona. Prin răspunsul formulat Mîntuitorul voia să spună că vor vedea minunea cea mare, învierea. În Matei 16, 4 se face pentru a doua oară legătură între cele două minuni. În rămînerea celor 3 zile ale lui Iona în pîntecele peştelui, Hristos vede o prefigurare a şederii Sale în mormînt şi a învierii Sale (Matei 12, 40). Ceea ce leagă cele două Testamente e şi învăţătura despre înviere. Învierea, ridicată la rang de dogmă, prin cel mai sublim act al Mîntuitorului, află în Vechiul Testament sîmburele din care creşte minunea cea mare. Astfel în Psalm 15, 10, psalmistul are vedere clară despre înviere în cuvintele: „Nu vei lăsa pe cel cuvios al tău să vadă putreziciune". Pătruns de credinţă, profetul ştie că dincolo de orice experienţă există o altă viaţă. De ea se vor învrednici numai aleşii lui Dumnezeu. Prin Apostolii Petru (F. Ap. 2, 25) şi

(Continuare în pag. 4)

„BUNĂ PACE"

Poporul român, în istoria lui atît de frămîntată, a cunoscut din plin urgia războiului. Pe bună dreptate s-a putut spune că strămoşii noştri cu o mînă se apărau şi numai cu cealaltă munceau. Istoria noastră e istoria unui popor care mereu a trebuit să se apere.

*„Eu îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul" ... răspunde Mircea, fiul lui Vlad Dracul, fiul lui Dan, trimisul lui Sigismund la Cavalerii Dragonului, fiul lui Mircea cel Bătrîn, fiul lui Radu, fiul lui Basarab, fiul lui Tihomir, fiul lui Ioan Asan, fiul lui Alexandru, fiul lui Basarab, fiul lui Nicolae Alexandru, fiul lui Ioan Basarab, fiul lui Mihail Basarab, fiul lui Constantin Basarab, fiul lui Mihnea, fiul lui Mihnea, fiul lui Vlad Călugărul, fiul lui Dan, fiul lui Vladislav, fiul lui Radu, fiul lui Dan, fiul lui Mircea, fiul lui Vladislav, fiul lui Dan, fiul lui Radu, fiul lui Mircea, fiul lui Dan, fiul lui Vladislav

Vechiul Testament alături de Noul Testament

(Urmare din pag. 2)

Pavel (F.Ap. 13, 30), Noul Testament referă psalmul 15 la Hristos, ca o precizare a nestricăciunii şi a nemuririi de care se învredniceşte. Un loc lămurit despre înviere ne oferă Iov 19, 25: „Ştiu bine că Mîntuitorul meu este viu şi că voi învia din pămînt în ziua cea de apoi". Isaia, adresîndu-se către defuncţii poporului anticipează şi el învierea.

În viziunea sa, Ezechiel (c. 38) contemplează cum, într-un viitor îndepărtat, se va lipi os de os, va creşte carnea, pielea o acopere şi o mulţime mare de oameni va sta în picioare. După Daniel (c. 12) învierea va fi generală, însă soarta ulterioară va fi diferită, unii vor învia spre bucurie, alţii spre întristare.

Aproape nu există eveniment în viaţa şi activitatea Domnului Hristos care să nu fi fost prevăzut de interpreţii voii lui Dumnezeu, profeţii. Astfel b.o. ziua coborîrii Duhului Sfînt a fost prevăzută cu mult înainte de realizarea ei. Sf. Petru confirmă evenimentul Cincizecimii (F.Ap. c. 2), tocmai prin cuvinte de ale profetului Ioil (3, 1—5), iar în fruntea confirmării sale se află premiza: „Aceasta este ceea ce s-a zis de prorocul Ioil".

Uneori pare că Noul Testament contrazice Vechiul Testament b.o. atunci cînd Mîntuitorul se sustrage de la împlinirea unor obligaţii ordonate acolo. Astfel critică practica în desfacerea căsătoriei, combate sacrificiile sîngeroase, iar sub pretext că nu ceea ce intră pe gură spurcă, dă un alt înţeles celui pe care Vechiul Testament îl admitea cu privire la mîncări. Că Vechiul Testament nu e totdeauna pe voia Mîntuitorului pare a rezulta din predicile prefaţate cu antitezele: „Aţi auzit că s-a zis celor de demult...", „dar eu vă zic". Aceasta nu înseamnă că Hristos dezaprobă Vechiul Testament, ci că El îl desăvîrşeşte, arată, cu alte cuvinte, că nu-i mulţumit cu împlinirea Legii aşa cum o practicau unii, care îndeplineau preceptele cultice fără a le însoţi de curăţenia lăuntrică. Printr-o serie întreagă de exemple indică sensul interpretării. Unele precepte ale Vechiului Testament au avut valoare numai pentru cei vechi, b.o. porunca de a sacrifica vite, cea privind mîncările şi sărbătorile. Ele încetează a mai avea putere. În Noul Testament rămîne numai ceea ce e de folos permanent. Legea progresului are valoare şi în domeniul celor spirituale. Faţă de socotinţa unora că Vechiul Testament cade, Mîntuitorul a trebuit să precizeze punctul de vedere creştin: „Să nu socotiţi că am venit să stric legea şi proorocii, nu am venit să stric, ci să plinesc" (Matei 5, 17—19).

Cu expresia legea şi proorocii, Mîntuitorul însemna totdeauna Vechiul Testament în întregime. Faţă de o eventuală socotinţă greşită că Noul Testament ar tinde la abrogarea Vechiului Testament Mîntuitorul precizează că Vechiul Testament rămîne prin ceea ce e dumnezeiesc, dar trebuie completat şi mai ales interiorizat. Aceasta fiind atitudinea Mîntuitorului, se înţelege că nici ucenicii Lui nu pot fi de altă părere. Cînd a luat Sf. Petru cuvîntul, primul lucru i-a fost să pună la loc de cinste Vechiul Testament. Realizarea dumnezeiescului plan are o cauzalitate istorică: „Ce s-a plinit, s-a zis mai înainte de Duhul" (F.Ap. 1, 16). Petru crede că ceea ce s-a vorbit prin gura profeţilor, este glasul lui Dumnezeu. Pavel referă nu numai locuri singurite din Vechiul Testament la Noul Testament, ci încreştinează, pur şi simplu, Vechiul Testament. Epistolele sale abundă în referiri la Vechiul Testament, prin care justifică mersul istoric al creştinismului. Cînd predica demonstra prin exemple diverse că ţinta la care duce Legea veche este Hristos (Rom. 10, 4). Înainte de a se descoperi credinţa creştină, era ascunsă în Vechiul Testament; Vechiul Testament „pedagog s-a făcut nouă" (Gal. 3, 4), cu alte cuvinte Vechiul Testament ne-a îndrumat spre Hristos cum pedagogul conduce copiii spre viaţă. Cunoscător al problemei, Pavel s-a pronunţat clar că „Legea este sfîntă, dreaptă şi bună, toată Scriptura e de Dumnezeu insuflată" (Rom. 7, 12; II Tim. 3, 16). Pare că Pavel a prevăzut chiar neînţelegerile care aveau să se ivească din pricina Legii, de aceea precizează la Romani 3, 31 că Vechiul Testament rămîne mai departe. Adevărat că între Vechiul şi între Noul Testament există o deosebire, aceea care există între simţire şi realitate, între făgăduinţă şi între împlinire. În această privinţă Vechiul Testament este lampa aşezată în trecutul omenirii ca să lumineze calea spre Acela, care a venit în lume pentru ca viaţă să avem. Dacă n-ar fi fost acel far luminos, Vechiul Testament, omenirea credincioasă ar fi rătăcit în bezna întunericului ucigător.

Vechiul Testament aparţine Noului Testament şi Noul Testament, Vechiului. Amîndouă formează laolaltă Sfînta Scriptură. Fără Vechiul, n-ar exista Noul, ne-ar lipsi Hristos.

Prof. Dr. *N. Neaga*

Taina Preoţiei

(Urmare din pag. 3)

dacă s-a făcut ziuă, a chemat pe ucenicii Săi şi a ales din ei doisprezece, pe care i-a numit apostoli" (Luca 6, 12—13).

Mîntuitorul a ţinut şcoală cu ucenicii Săi $3^1/_2$ ani, pînă s-a înălţat la cer. În acest timp le-a predat învăţăturile Evangheliei, le-a descoperit tainele împărăţiei lui Dumnezeu (Matei 13, 11), le-a luminat mintea ca să înţeleagă Scripturile (Luca 24, 45) etc.

Cînd Mîntuitorul a înmulţit cele 5 pîini şi doi peşti în pustie le-a dat numai Apostolilor să le împărţească miilor de ascultători şi tot lor le-a poruncit să strîngă fărîmiturile.

Dacă legătura dintre Dumnezeu şi credincios se face fără un slujitor anume ales şi rînduit — aşa cum se mai spune — şi dacă darurile mîntuirii se revarsă peste om direct, fără mijlocitor, atunci de ce în Pilda fiului rătăcit, Mîntuitorul arată că tatăl a poruncit slugilor să-i dea fiului pierdut haine noi şi inel în deget? De ce nu le-a luat el, sau de ce nu le-a dat tatăl său direct?

Dacă învăţătura mîntuirii o poţi primi de la oricine şi nu numai de la Apostoli şi slujitori anume rînduiţi, atunci de ce Mîntuitorul în ultima Lui rugăciune testamentară (Ioan 17), cînd se roagă Tatălui, zice: „Nu pentru lume mă rog ci pentru aceştia care mi i-ai dat mie, ca să fie una precum şi noi... sfinţeşte-i pe ei întru adevărul Tău...; căci cuvîntul Tău l-am dat lor... Precum m-ai trimis pe mine în lume şi eu i-am trimis pe ei".

După Înviere Mîntuitorul s-a arătat femeilor mironosiţe şi la mulţi alţii. Apostolul Pavel ne spune că s-a arătat la peste 500 deodată (I Cor. 15, 6). Dar nu le-a spus nimic, decît să spună ucenicilor că a înviat. Cînd însă s-a arătat Apostolilor, le-a spus: „Precum m-a trimis pe mine Tatăl şi eu vă trimit pe voi. Apoi a suflat peste ei şi le-a dat putere să lege şi să dezlege păcatele" (Ioan 20, 21—23). Numai Apostolilor le-a spus după Înviere să înveţe şi să boteze toate neamurile, făgăduindu-le că va fi cu ei pînă la sfîrşitul veacurilor (Matei 28).

În Ierusalim, la „Rusaliile" evreeşti, au fost zeci de mii de oameni, dar Duhul Sfînt n-a coborît decît peste cei 12 Apostoli.

Cel mai mare păcat împotriva Mîntuitorului, după cum însuşi Domnul spune, l-a săvîrşit Iuda vînzătorul. Cu toate acestea, prin trădarea lui, Mîntuitorul n-a desfiinţat darul apostoliei, ca să-l încredinţeze tuturora, ci prin semn ceresc, la rugăciunea Apostolilor, locul lui Iuda a fost completat tot cu un apostol (F. Ap. 1, 14—26): Matia, şi nu cu toţi oamenii.

Ştim apoi că atunci cînd s-au înmulţit creştinii, au ales 7 diaconi, peste care Apostolii, după ce s-au rugat, au pus mîinile (Fapte 6, 6).

Dacă toţi credincioşii ar fi avut darul de a învăţa atunci tuturora li s-ar fi dat slujba diaconiei, nu numai la 7. Sau noi vedem că acest dar s-a împărtăşit numai unor oameni, special aleşi şi anume prin rugăciune şi punerea mîinilor Apostolilor. Apostolul Pavel şi Barnaba propovăduind Evanghelia în oraşele din Asia Mică au hirotonit preoţi pentru fiecare Biserică, s-au rugat şi au postit şi i-au încredinţat Domnului întru care au crezut (F. Ap. 14, 23). Sf. Ap. Pavel îi scrie lui Tit: „Pentru aceea te-am lăsat în Creta... să aşezi preoţi prin cetăţi precum ţi-am rînduit", — iar lui Timotei, aşezat de el episcop în Efes, îi scrie: „Ţine aprins darul lui Dumnezeu care este în tine, prin punerea mîinilor mele" (I Timotei 4, 14; II Timotei 1,6).

Că preoţia este o Taină mare ce nu se poate da decît prin punerea mîinilor şi nu o pot avea toţi care iau Scriptura în mînă şi citesc cîteva versete din ea, se poate vedea şi din următorul fapt: Apostolul Pavel n-a fost între cei 12 Apostoli ai Mîntuitorului şi a prigonit Biserica şi pe credincioşi pînă cînd a fost convertit pe drumul Damascului printr-o minune. O lumină din cer l-a culcat la pămînt şi glasul lui Iisus i-a spus că va fi apostol, iar creştinilor din Damasc le-a vestit tot Domnul că Saul este „un vas ales al său" (F. Ap. 9). Dar nici Sf. Apostol n-a plecat la propovăduire pînă cînd n-a primit şi el Taina hirotoniei, aşa cum ne spun Faptele Apostolilor 13, 1—3, unde citim: „În biserica din Antiohia erau nişte prooroci şi învăţători... Varnava şi Simeon şi Luchie Chirineanul şi Manain. Şi pe cînd slujeau ei Domnului şi posteau, le-a zis Duhul Sfînt: Osebiţi-mi mie pe Varnava şi pe Saul pentru lucrul care i-am chemat pe ei. Atunci rostind şi rugîndu-se şi puindu-şi mîinile peste ei, i-au lăsat să plece". Din cele arătate pînă aici putem trage deci următoarele învăţăminte:

1. Taina Preoţiei nu este o simplă slujbă pe care o pot îndeplini toţi creştinii, ci-i o putere dumnezeiască care lucrează pentru mîntuirea oamenilor şi că „nimeni nu-şi ia singur lui şi cinstea aceasta, fără numai cel chemat de Dumnezeu ca şi Aron" (Evrei 5, 4).

2. Taina Preoţiei nu este de la oameni, ci-i de la Dumnezeu, care trimite acest dar prin om. „Omul pune mîinile, zice Sf. Ambrozie, Dumnezeu trimite acest har. Arhiereul pune dreapta neputincioasă, iar Dumnezeu pecetluieşte".

Preoţia nu-şi pierde puterea ei dumnezeiască prin păcatul preotului, după cum nici inelul de aur nu-şi pierde proprietăţile pentru faptul că omul îl poartă în degetul său şi nici atunci cînd cade în noroi.

3. Fără preoţie nu există nici propovăduire dreaptă a Evangheliei şi nici săvîrşirea Cuminecăturii şi a celorlalte taine.

Preotul e slujitorul lui Dumnezeu, e trimisul Lui în lume, căci El a zis: „Precum m-a trimis pe mine Tatăl şi eu vă trimit pe voi". Iar Sf. Ap. Pavel scrie: „Aşa să ne socotească pe noi oamenii, ca pe nişte slujitori ai lui Hristos şi ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu" (I Cor. 4, 1), sau în altă parte: „Ascultaţi de mai marii voştri, căci ei priveghează pentru sufletele voastre, ca unii ce dau seama de ele" (Evrei 13, 17).

Deci, să ia aminte oricine caută calea mîntuirii, că cine se desparte de preot, se desparte de Domnul.

Teme-te de Domnul şi dă cinste preotului, zice Iisus Sirah (7, 31), căci el e trimisul Domnului (Ioan 20), slujitorul lui Dumnezeu, al Bisericii Sale şi al mîntuirii noastre.

T. Radu

Sfînta înviere

„Hristos a înviat"!
Natura-ntreagă cîntă
În dimineaţa sfîntă.

Vii suliţi de lumină
Ţîşnesc în ziua lină
Şi-n suflet de creştin.

Şi brazda roditoare
Ridică rugi spre „Soare"
De slavă, mulţumire.

Îl preamăreşte împăcat
Cel ce de Domnu-i însetat
Creştinu-adevărat.

În dimineaţa sfîntă
Natura-ntreagă cîntă:
„Hristos a înviat"!.

Veturia R. Constantinescu

Din Sfînta Scriptură

— Toate cîte voiţi să vă facă oamenii, faceţi şi voi lor asemenea (Matei 7, 12).

— Nu tot cel ce-mi zice: Doamne, Doamne, va intra întru împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu care este în ceruri (Matei 7, 21).

— Dragostea voastră să fie nefăţarnică. Urîţi răul şi lipiţi-vă de bine (Romani 12, 9).

— Iubiţi-vă unii pe alţii cu dragoste frăţească, iar în cinstire daţi-vă întîietate unii altora (Rom. 12, 10).

— Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieşte răul cu binele (Rom. 12, 21).

✦ De nu vrei să pătimeşti rele, să nu vrei nici să faci rele. Pentru că lucrul dintîi urmează fără abatere celui de al doilea. Căci ceea ce seamănă fiecare aceea va secera. *(Isichie Sinaitul)*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 1 mai 1970 Nr. 17—18

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

5. Hristocentrismul

Am prezentat pînă acum Cuvîntul lui Dumnezeu — cuvînt sfînt, Sfînta Scriptură — Cartea Bisericii. Acum scoatem în lumină faptul că Cuvîntul lui Dumnezeu (cel scris şi cel nescris, deci Sfînta Tradiţie şi Sfînta Scriptură) are în centrul lui pe Iisus Hristos.

a) Într-adevăr toată tradiţia străveche, din care mare parte a fost scrisă în primele cărţi ale Vechiului Testament şi toată Tradiţia Apostolică, scrisă apoi mare parte în Noul Testament, s-a concentrat în jurul lui Iisus Hristos.

În Vechiul Testament, după căderea în păcat a primei perechi de oameni, Dumnezeu făgăduieşte venirea unui Mîntuitor, care va „zdrobi capul" şarpelui, adică va nimici puterea răului (a păcatului) (Geneză 3, 5). Această făgăduinţă e numită „prima Evanghelie", adică prima „veste bună" a eliberării omenirii de sub robia păcatului. Nădejdea aceasta a Mesiei, a Eliberatorului, s-a păstrat la toate popoarele, ca o moştenire scumpă de la protopărinţii noştri (Adam şi Eva). De aceea în toate religiile pămîntului găsim urme despre nădejdea într-un Mîntuitor, care va veni. Cum însă — pe măsură ce oamenii s-au înmulţit şi s-au aşezat în diferite locuri — ei au căzut în o mulţime de credinţe false, Dumnezeu — după potopul lui Noe — a făcut un nou legămînt cu Noe şi fiii lui: Sim, Ham şi Iafet (Gen. 9, 17) şi a binecuvîntat pe Sim (Gen. 9, 26) şi pe urmaşii lui. Dintre aceşti urmaşi Dumnezeu a ales pe Avraam, din seminţia căruia (Isac, Iacob, Iosif ş. a.) se va naşte Mesia, Mîntuitorul tuturor. Această seminţie e poporul israiltean, pe care Dumnezeu — prin Moise — l-a scos din robia faraonilor şi — prin Iisus Navi — l-a aşezat în Ţara Făgăduinţei, ţara patriarhilor Avraam, Isac şi Iacob. Întreg Vechiul Testament, toată viaţa poporului israiltean, se bazează pe nădejdea venirii Mesiei, despre care proorocii spun că va fi din rădăcina lui Iesse, din neamul lui David (II Regi 7, 12—14), se va naşte din Fecioară în Betleem (Isaia 7, 14; Mih. 5, 2), va fi împărat, arhiereu şi prooroc (Deut. 18, 18—19), va intra biruitor în Ierusalim (Maleahi 2, 1), va pătimi răstignire şi va învia (Is. 53; Ps. 15, 10), va aşeza un nou legămînt spre mîntuirea tuturor popoarelor, va întemeia o împărăţie veşnică a păcii şi a înfrăţirii (Isaia 2, 4; Ieremia 31, 31—34) şi va veni la sfîrşitul veacurilor să judece vii şi morţii (Daniil 12, 2—3). Astfel toată „legea Vechiului Testament" şi toată viaţa poporului israiltean este îndreptată spre vremea cînd va veni Hristos — Mîntuitorul lumii, căci El nu va mîntui numai seminţia lui Avraam (care avea descoperirea specială de la Dumnezeu despre Mesia), ci toate seminţiile pămîntului, care (pe temeiul promisiunii făcute lui Adam şi Eva şi lui Noe) aşteptau de asemenea pe Izbăvitorul. Putem dar spune că în centrul Vechiului Testament stă Hristos, că vremea înainte de Hristos e vremea aşteptării cu nădejde tare a venirii lui Hristos.

Noul Testament este tot plin de Iisus Hristos, în care s-au împlinit proorociile celor vechi şi aşteptările lor.

b) Dar dacă Hristos este în centrul Sfintei Scripturi (şi al Sfintei Tradiţii), trebuie să precizăm că El nu e singur, ci cu Biserica Sa. *Sfîntul Apostol Pavel ne spune că Hristos este Capul Bisericii, iar Biserica este trupul lui Hristos (Efes. 4, 15—16; 5, 23—29). Aşadar, Hristosul întreg este unitatea Hristos (capul) — Biserica (trupul). Unde e Hristos e Biserica Lui; unde e Biserica e Hristos. Aşa cum omul întreg e cap şi trup, care nu se pot despărţi, aşa Hristos şi Biserica sînt într-o unitate nedespărţită. Sfinţii Părinţi spun că Biserica a existat în rai, unde Adam şi Eva trăiau sub ocrotirea lui Dumnezeu, căci Biserica e comuniunea dintre Dumnezeu şi oameni. După căderea în păcat ea este Biserica Vechiului Testament, a seminţiei lui Noe, Sim, Avraam, Moisi ş. a., a poporului israiltean, care e Biserica aşteptării lui Mesia, credinţei şi nădejdii în Mesia ce va veni (Evrei 11, 33, 39), căci „Legea a fost călăuză spre Hristos" (Gal. 3, 24). Legătura prin legea cea sfîntă dintre Dumnezeu şi această Biserică (a poporului israiltean) este asemănată cu unitatea dintre soţ şi soţie. De aceea e lăudată credincioşia lui Israil şi osîndită căderea lui în fărădelegi — făgăduindu-se totodată o nouă „logodire" între Domnul şi Biserică „întru credincioşie", „după dreptate şi bunăcuviinţă, întru bunătate şi dragoste" (Osea 2), „logodire" care s-a realizat în Iisus Hristos, care „a iubit Biserica şi s-a dat pe Sine pentru ea", ca ea „să fie sfîntă şi fără prihană" (Efes. 5, 25—27).*

Aşadar, Hristos stă în centrul Sfintei Scripturi a Vechiului şi Noului Testament, însă nu izolat ci împreună cu Biserica, al cărei început pe pămînt este de la prima pereche de oameni şi a cărei realizare — după vremea aşteptării — e în Iisus Hristos, ca la sfîrşitul veacurilor să apară întru toată strălucirea ei, ca o adevărată mireasă a lui Hristos *(Apoc. 21, 9; 22, 17).*

De aceea Sfînta Scriptură (ca şi Sfînta Tradiţie) ne învaţă că niciodată Hristos n-a fost despărţit de Biserică, ci întotdeauna El a fost una cu Ea, a lucrat prin Ea, e una cu Ea şi lucrează în Ea de-a lungul veacurilor, ca Ea să fie preamărită întru slavă veşnică la vreme sorocită, dar necunoscută nouă.

Se cuvine, dar, să înţelegem că aceia care despart Sf. Scriptură (Cuvîntul lui Dumnezeu) de Biserică, pe Hristos (Mesia) de Biserică, sînt pe cale greşită, căci calea adevărată este calea Bisericii noastre, care propovăduieşte unitatea dintre Hristos şi Biserică, de la începutul ei pînă în veşnicie — căci cel ce este în Hristos e şi în Biserică, şi cel ce este în Biserică e şi în Hristos.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Lumina lui Hristos

Sîntem în plină primăvară. Îi este greu graiului să redea nesfîrşitul şir de aspecte, de forme, de frumuseţi pe care acest anotimp al vieţii ni-l aşterne în faţă. Ca prin minune, ca prin farmec, natura s-a dezlănţuit într-o uriaşă explozie de binecuvîntări: potop de verdeaţă ne înconjoară, covoare infinite şi multicolore de flori ne desfată, neîntrecute concerte ale zburătoarelor ne încîntă auzul. Toate acestea şi încă altele asemenea lor au darul de a ne însenina zilele, de a ne mări dragostea de viaţă. bucuria de a trăi.

Pentru noi creştinii însă, acest anotimp al primăverii vine şi cu alte temeiuri de bucurie, de înveselire. Şi anume, aşa cum razele calde ale soarelui de primăvară trezeşte la viaţă, ca dintr-un somn adînc, întreaga fire, la fel şi Învierea Domnului din mormîntul pecetluit şi păzit cu strajă puternică umple de lumină, de sens, de bucurie întreaga noastră viaţă creştină.

Astfel, ne stăruie încă în minte chipul preotului, care în noaptea de Înviere ne cheamă cu voce caldă, din faţa sfîntului altar: „Veniţi de luaţi lumină!". Şi ne-am aprins nu numai făclia văzută cu care, după sfînta slujbă, ne-am îndreptat şi ne-am luminat calea spre casele noastre, ci mai ales ne-am umplut sufletele de lumina cea tainică dar vie, reală a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Căci, aşa cum ne încredinţează Sfîntul Apostol Ioan, El este „lumina cea adevărată care luminează pe tot omul care vine în lume" (Ioan 1, 9).

Şi într-adevăr, dacă ne gîndim la Slujba Învierii, dacă ne gîndim la toate celelalte slujbe care au urmat Sf. Paşti, la cîntările pe care le-am auzit şi continuăm să le auzim mai ales în această perioadă dintre Înviere şi Pogorîrea Duhului Sfînt, ne dăm seama cum cu adevărat viaţa noastră se pătrunde, este străbătută mai vădit de lumina lui Hristos, simţim cum întreaga noastră făptură devine mai domestică, mai blîndă, mai paşnică şi mai bună, mai deschisă spre semenii noştri, mai gata a le sta în ajutor, mai gata spre tot lucrul bun. Şi nici nu se poate să fie altfel, cînd ne umplem sufletul cu cîntări ca acestea: „Ziua Învierii şi să ne luminăm, că din moarte la viaţă şi de pe pămînt la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut", sau: „Să ne curăţim simţirile şi să vedem pe Hristos, strălucind cu neapropiata lumină a Învierii", ori: „Ziua Învierii şi să ne luminăm cu prăznuirea şi unul pe altul să ne îmbrăţişăm şi să zicem fraţilor şi celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate pentru Înviere".

Acestea şi alte asemenea cîntări auzindu-le şi, mai ales, hrănindu-ne mintea şi inima cu ele, de bună seamă că au darul de a lumina cu adevărat, au puterea de-a înălţa viaţa noastră de fiecare zi, de-a ne-o face mai cinstitoare pentru noi şi cei din jurul nostru, mai plină de omenie, mai după voia lui Dumnezeu. Acum, în aceste zile de dumnezeiască strălucire, înţelegem parcă mai bine cuvintele Psalmistului care zice: „La tine — la Părintele nostru ceresc — este izvorul vieţii, întru lu-

(Continuare în pag. 4)

Iisus Hristos — Mîntuitorul

În drumeţiile sale pentru vestirea Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos, Apostolul Pavel a ajuns şi în oraşul Corint, capitala Greciei de miazăzi. Corintul era, în vremea aceea, unul din oraşele vestite ale imperiului roman, îndată după Roma, simbol al puterii, după Atena, simbol al înţelepciunii şi, după Efes, faima Asiei Mici. El era mai ales un oraş comercial, în care circulau tot felul de mărfuri între Răsărit şi Apus şi, o dată cu ele, tot felul de păreri, de concepţii filozofice şi, firește, tot felul de credinţe religioase.

Din punct de vedere moral, Corintul era socotit „bazarul deşertăciunilor". Un fel de nouă Sodomă.

În Corint a stat Apostolul Pavel aproape doi ani. A întemeiat o comunitate creştină, constînd din evrei şi elini.

La început, creştinii se adunau în sinagogă, apoi în casa unui creştin grec, iar Apostolul găzduia în familia bunilor credincioşi Acvila şi Priscila, împletitori de corturi.

Într-un oraş în care desfrîul era în floare, alergarea după bogăţie, mărire şi putere era o adevărată întrecere, tot felul de credinţe religioase deşarte căutau aderenţi, iar mica comunitate creştină era ca o insulă în mijlocul unei mări, gata să o înghită. Ea a dat multe griji şi zdroabă Sf. Apostol Pavel.

Trebuia să-i apere pe creştini de viaţa trăită în fărădelegi a corintenilor, de tot felul de ademeniri, să-i împace pe noii convertiţi dintre iudei şi elini, căci se iviseră împerecheri şi dezbinări între ei şi, mai ales, trebuia să apere şi să propovăduiască învăţătura cea nouă despre Dumnezeu şi să arate că Iisus Hristos este Mesia cel adevărat, Fiul lui Dumnezeu. Toate acestea nu erau lucruri uşoare şi fără risc.

Creştinii erau priviţi cu dispreţ de necreştini. Adeseori îi întrebau „Cine sînteţi voi? Care este învăţătura voastră? În cine credeţi?"

Informat, desigur, despre această stare de lucruri, după ce plecase de la ei, Apostolul Pavel le scrie aceste cuvinte de mărturisire şi îmbărbătare: „*Noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei sminteală, pentru păgîni nebunie, iar pentru noi cei chemaţi, fie iudei, fie elini, pe Hristos puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea lui Dumnezeu*" (I Cor. 1, 23—25).

Aşadar, creştinii cred şi mărturisesc pe „Hristos cel răstignit, puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu".

O asemenea propovăduire a stîrnit nedumerire, atît din partea iudeilor cît şi a elinilor. Apostolul este pîrît la noul consul că „învaţă pe oameni să cinstească pe Dumnezeu nu după lege". Căci elinii îl socoteau pe Dumnezeu ca pe un stăpîn absolut, răzbunător şi gata de pedeapsă faţă de oricine i-ar înfrînge voia. Un împărat atotputernic, căruia i se supuneau toţi şi îi slujeau necondiţionat. Fie că îi ziceau Jupiter ca romanii, fie că îi ziceau Zeus ca grecii, Dumnezeu era pentru ei un tiran, plin de patimi, în faţa căruia tremurau toţi. Pînă la venirea Mîntuitorului, divinitatea era închipuită ca o fiinţă înspăimîntătoare, ascunsă în pietre, animale fioroase, duhuri rele, idoli sau zeităţi pline de patimi.

Pentru ei vestirea unui Dumnezeu bun, care a trimis în lume pe Fiul Său să slujească omului şi să-şi dea viaţa pentru răscumpărarea lumii din păcat, părea o „nebunie".

Iudeii, la rîndul lor, cu toate că păstraseră credinţa într-un Dumnezeu, călăuziţi de către Duhul Sfînt, prin prooroci, îl socoteau pe Dumnezeu ca pe un părinte drept şi aspru al poporului iudeu, care poartă grijă numai de poporul ales şi este împotriva tuturor duşmanilor acestui popor. Mesia pe care-l aşteptau ei, avea să-i elibereze de sub stăpînirea împăratului roman. Hristos cel răstignit era pentru ei o „sminteală".

Cu toată această împotrivire, Apostolul Pavel nu se ruşinează să mărturisească şi să propovăduiască pe Hristos cel răstignit, care este pentru creştinii din orice neam „puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu".

Printr-o asemenea propovăduire a lui Hristos, Apotolul Pavel avea să îngroape părerile greşite ale lumii vechi despre Dumnezeu. El avea să-l facă cunoscut pe Dumnezeu ca iubire.

Ucenicul care pusese capul pe pieptul Mîntuitorului la Cina cea de Taină şi care văzuse pînă la capăt fapta iubirii lui Dumnezeu pentru noi — adică jertfa de pe cruce — ne-a lăsat această mărturie: „Dumnezeu este dragoste" (I Ioan 4, 8). Ca să continue tot el că „întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul său cel Unul născut l-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin el viaţă să avem" (I Ioan 4, 9).

Iar vestirea lui Hristos cel răstignit nu este altceva decît mărturisirea acestei nemărginite iubiri a lui Dumnezeu, care s-a arătat prin suprema faptă de dăruire a Fiului lui Dumnezeu pentru oameni.

De obicei cînd vorbim despre Dumnezeu, gîndul se îndreaptă fără să vrem spre cer, spre stele, vrînd parcă să ne spună că este undeva departe de noi. Aceasta este o părere rămasă prin ereditate de la felul cum îl închipuiau cei vechi pe Dumnezeu, pînă la venirea Domnului nostru Iisus Hristos. De la Mîntuitorul am învăţat că Dumnezeu nu este departe de oameni, că El poate fi aflat în profunzimile vieţii. „*Dumnezeu este dragoste şi acela care rămîne în dragoste, rămîne în Dumnezeu şi Dumnezeu rămîne în el*".

Noi îl mărturisim şi trăim cu Dumnezeu, îi dovedim existenţa ori de cîte ori viaţa ne este luminată de dragoste, de dragoste pentru oameni. Nimeni nu poate iubi pe Dumnezeu pe care nu-l vede, dacă nu iubeşte pe fratele său pe care îl vede, ne încredinţează cuvîntul Scripturii.

Jertfa de pe cruce a Domnului nostru Iisus Hristos ne-a arătat această cale de iubire şi dăruire pentru binele semenilor noştri. El a venit în lume nu ca să i se slujească, ci ca să slujească şi să-şi dea viaţa preţ de răscumpărare pentru mulţi.

„Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are, ca viaţa lui să-şi pună pentru prieteni" (Ioan 5, 13). Dar, Hristos cel răstignit a arătat o asemenea iubire nu numai pentru „prietenii săi", ci şi pentru vrăjmaşi, pentru cei ce l-au batjocorit, scuipat şi lovit

Prin El puterea cea neajunsă a lui Dumnezeu s-a coborît în „slăbiciune", ca să înscrie biruinţa asupra morţii şi s-a arătat înţelepciunea lui Dumnezeu ca să se adeverească faptul că mîntuirea în veac şi în veşnicie se dobîndeşte prin jertfa de sine, izvorîtă din dragoste.

Prin El s-a arătat dragostea lui Dumnezeu chiar atunci cînd noi nu eram vrednici de ea. Şi „prin aceasta noi am cunoscut iubirea, că El şi-a dat viaţa pentru noi" (I Ioan 3, 16). „Dumnezeu este iubire" şi iubirea Lui e cerul care ne acoperă, e lumina care ne luminează şi ne încălzeşte, e viaţa prin care se chezăşuieşte nemurirea noastră.

Putea-vom zice despre această iubire împreună cu Sf. Ambrozie: „De vrei să-ţi tămăduieşti ranele, iubirea lui Dumnezeu e doctor. De arde în tine conştiinţa fărădelegilor, El este milostiv şi iertător. Te temi de moarte, El este viaţa. Rîvneşti cerul, El ţi-l poate da. Vrei să fugi de întuneric, El este lumina. Eşti flămînd, El este pîinea vieţii" (De virginitate).

„Dumnezeu este iubire". Florile se trezesc din somnul iernii la întîlnirea cu razele soarelui. Fiinţele îşi refac viaţa la chemarea aceleiaşi călduri".

Iar noi creştinii ne trezim la viaţă nouă, prin întîlnirea cu Hristos cel răstignit, cu dragostea jertfelnică a lui Dumnezeu, din care înţelegem că însuşi scopul suprem al vieţii este dăruirea pentru mai binele şi mîntuirea semenilor noştri.

Prot. *V. Coman*

Gînduri despre dragostea creştină

Iubirea sau dragostea este revărsare de elan spiritual în afară de sine, este căutare şi dăruire pentru binele altuia, contopire cu altul, simbioză în comunitate de euri cu o singură simţire, voinţă şi gîndire. Pe aripile ei, sufletul urcă la cer şi se uneşte cu Dumnezeu, coboară în lume şi se uneşte cu semenii săi.

Mîntuitorul Hristos a lăsat creştinilor iubirea Sa ca Testament, zicînd: „Poruncă nouă vă dau vouă, să vă iubiţi unul pe altul, precum v-am iubit eu pe voi" (Ioan 13, 34). În dogoarea iubirii simbolizată prin Sf. Cruce — Dumnezeu îmbrăţişează omenirea ca o mare familie a Sa, în care oamenii trăiesc o viaţă nouă pătrunşi de conştiinţa adîncă, că sînt fii şi fraţi unii cu alţii. În faţa ei se topeşte răutatea şi dispar distanţele şi nemulţumirile din sufletul oamenilor, cad zidurile urii despărţitoare dintre rasele umane, credinţele religioase, popoare etc.

Vorbind despre puterea dragostei creştine, Sfîntul Apostol Pavel zice în minunatul imn pe care îl închină ei: „Dragostea îndelung rabdă ... nu pizmuieşte, nu se trufeşte ... nu se poartă cu necuviinţă ... nu caută ale sale ... nu se mînie, nu ţine minte răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu piere niciodată" (I Cor. 13, 1—8).

Iubirea are caracter universal şi etern, ca şi Dumnezeu din care purcede. Adevărul acesta îl remarcă filozoful francez Bergson († 1940), cînd zice: „Iubirea creştină nu este o simplă iubire a unui om pentru Dumnezeu, ci iubirea lui Dumnezeu pentru toţi oamenii ... Oare, nu este aceasta fraternitatea pe care au recomandat-o filozofii în numele raţiunii, deducînd că toţi oamenii au prin natura lor una şi aceeaşi origine şi esenţă raţională?"

Puterea dragostei stă în spiritul său de detaşare de păcat, de purificare şi de jertfă pentru altul, în contopirea cu Dumnezeu care întăreşte pe toţi cei ce se *unesc* cu El. De aceea dragostea este arma de luptă a creştinului. Valoarea omului o arată faptele sale de dragoste faţă de Dumnezeu şi de semenii săi. Dragostea este „etalonul aur" al adevăratei noastre cerştinătăţi. Adică, atîta duh şi viaţă creştină avem în noi, fiecare, cîtă dragoste răspîndim în jurul nostru, cît bine aducem societăţii prin ea.

Dragostea creştină este temelia umanismului divin. Ea topeşte gheaţa groasă a egoismului, uneşte şi solidarizează voinţele oamenilor pentru idealuri comune, pentru scopuri colective. Pe ea şi prin ea se clădeşte marea familie a Părintelui ceresc, Umanitatea, ca un tot indivizibil. Prin ea se realizează idealul înfrăţirii universale, al libertăţii şi al egalităţii depline, prin dreapta participare a tuturor oamenilor la esenţa lor superioară, la creaţia valorilor culturale şi materiale, la progresul social multilateral.

În lumina şi căldura acestei iubiri, nici un om nu trebuie disprețuit, oricît ar fi de rău şi decăzut, pentru că este chipul lui Dumnezeu desfigurat, este fratele nostru care trebuie ridicat. Deci fiecare om este vrednic de iubirea şi jertfa noastră cea mai curată. Cel ce refuză această dragoste, nu este fiul lui Dumnezeu şi se pierde. Căci zice A. Homiacov undeva că ne mîntuim în comunitate de dragoste şi de rugăciune şi ne pierdem prin izolare, ieşind din ea.

Pe temeiul universalităţii iubirii creştine, Sfîntul Pavel proclamă principiul de drept divin al egalităţii şi înfrăţirii oamenilor, zicînd: „În Hristos nu este nici iudeu, nici elin, nu este rob nici slobod, nu este parte bărbătească şi nici femeiască, ci toţi una" (Gal. 3, 26—28). Sclavia este desfiinţată chiar în forma sa neocolonialistă, pentru că înjoseşte pe om şi este păcat. Nu există privilegii din naştere; toţi oamenii sînt egali în faţa lui Dumnezeu şi trebuie ridicaţi la asemănarea cu El.

În spiritul iubirii evanghelice nu există popor de domni şi de slugi, rase superioare şi inferioare. Dreptul forţei a căzut, toţi oamenii au origine divină şi esenţă spirituală, au aceleaşi puteri creatoare de valori universale. Dragostea creştină face să cadă teoria ruşinoasă şi jignitoare a rasismului, fiindcă este în conflict cu realitatea şi legea umană, în opoziţie cu toate ştiinţele umaniste bazate pe experienţa pozitivă.

Iubirea creştină binefăcătoare a revelat idealuri umanitare pe care le-au ascuns patimile ca— egoismul, nedreptatea, violenia, ura şi lăcomia.

Mîntuitorul Hristos a venit ca lumea să aibă „viaţă din belşug" (Ioan 10, 10), ceea ce este posibil numai trăind în dragoste, în unire şi în pace unii cu alţii. Pacea este lucrarea dragostei lui Dumnezeu faţă de noi, căci ne-a iertat păcatul strămoşesc şi pacea trebuie să fie şi lucrarea dragostei noastre, ca să ne iertăm şi să ne ajutăm unii pe alţii. Domnul Iisus este dragostea lui Dumnezeu-Tatăl, care s-a întrupat ca toţi oamenii să fie una prin El, după cum El şi Tatăl şi Sf. Duh *una* sînt. (Ioan 17, 11, 21, 26). Dragostea şi pacea întăresc unirea şi unirea face puterea. La această unire sînt chemaţi azi toţi creştinii, fără deosebire de confesiune, de neam, de rasă etc.

(Continuare în pag. 4)

BUCURIA MUNCII CREATOARE

Semnul sub care se desfăşoară viaţa în patria noastră şi sub care se sărbătoreşte şi în anul acesta ziua de 1 Mai, ziua solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc, putem spune că este bucuria muncii creatoare, în uzine şi pe şantiere, în şcoli şi pe ogoare, la munte şi la mare.

Aceasta pentru că între muncă şi bucurie există o condiţionare reciprocă. Nu există muncă adevărată, adică liber consimţită, rodnică şi aducătoare de progres, fără bucurie şi nu există voie bună, dispoziţie sufletească voioasă, dragoste de viaţă, fără muncă adevărată.

Aceste realităţi au fost încetăţenite în ţara noastră, pentru întreg poporul, cu deosebire odată cu instaurarea unui regim democratic, cu terminarea celui de al doilea război mondial şi stabilirea păcii în Europa, cu desfiinţarea exploatării omului de către om şi promovarea principiilor umaniste în toate sectoarele vieţii şi activităţii. Noua orînduire instaurată în ţara noastră a descătuşat forţele vitale ale poporului, a declanşat energiile lui creatoare, a stimulat munca productivă şi eforturile rodnice, a sporit rîvna şi hărnicia tuturor, a mărit treptat şi neîncetat productivitatea muncii. Triumful muncii libere şi creatoare, colective şi dirijate ştiinţific prin planuri economice şi culturale de lungă durată şi de perspectivă se vede astăzi concretizat mai ales în fabrici, uzine şi oraşe noi, în şcoli, spitale şi laboratoare modern utilate, în hidrocentrale, linii ferate, şosele, tunele şi poduri construite la nivelul tehnicii mondiale, în maşini-unelte şi produse tehnice şi chimice de înaltă tehnicitate, în case şi blocuri noi de locuit, în milioane de cărţi de tot felul şi, în general, în progresul multilateral al României noastre socialiste, în prestigiul ei internaţional şi în creşterea necontenită a nivelului de trai al poporului nostru.

Mersul ascendent al economiei, culturii şi nivelului de trai din ţara noastră este asigurat şi pe viitor de către conducerea noastră de stat prin măsuri noi, înţelepte şi energice ca: organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, recunoaşterea de către colectivitate a rolului şi aportului fiecărui ins în promovarea economiei şi culturii, fixarea strictă a responsabilităţii fiecărui ins şi fiecărui grup de lucru, cointeresarea materială, perfecţionarea pregătirii profesionale şi culturale, îmbinarea experienţei pozitive, promovarea legalităţii, ordinei şi puterea de muncă proprii celor tineri, aşezarea omului potrivit la locul potrivit, stabilirea unor criterii juste pentru selecţionarea, creşterea şi promovarea cadrelor de conducere, încurajarea şi mobilizarea spiritelor inventive, dezvoltarea spiritului de iniţiativă în proporţii de masă, generalizarea experienţei pozitive, promovarea legalităţii, ordinei şi disciplinei în toate sectoarele de activitate, ocrotirea drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti, consultarea şi valorificarea opiniei maselor populare asupra problemelor de interes general, organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România, reorganizarea ministerelor şi a instituţiilor Centrale de stat, conducerea ministerelor şi a celorlalte organe Centrale ale Administraţiei de stat pe baza principiului conducerii colective, organizarea şi disciplina muncii în unităţile socialiste, asigurarea şi controlul calităţii produselor, organizarea activităţii de cercetare ştiinţifică şi în sfîrşit, prin eforturi diplomatice pe linia colaborării reciproc avantajoase între toate statele şi popoarele şi a apărării păcii şi securităţii în Europa şi în lumea întreagă.

Sîntem convinşi că toate aceste măsuri şi strădanii vor rodi din plin şi neîntîrziat prin voinţa poporului, vor duce la atingerea cotelor de dezvoltare economică, culturală şi socială preconizate şi vor spori în fiecare zi munca conştiincioasă şi bucuria, dragostea de muncă şi de viaţă, satisfacţiile muncii, optimismul robust şi realist, încrederea în viaţă, în viitorul luminos al Patriei noastre şi în conducătorii ei, dragostea de Patrie, conştiinţa cetăţenească şi mîndria de a fi cetăţean al unei ţări libere, în plin avînt creator.

Dragostea de muncă, de viaţă, de patrie şi de popor, încrederea în orînduirea socială şi în viitorul luminos şi fericit al Patriei noastre ne insuflă şi Biserica noastră. Ea este alături de popor, aşa cum a fost în tot trecutul nostru istoric. Biserica Ortodoxă Română vesteşte mesajul evanghelic şi educă pe toţi membrii ei într-un spirit de pace şi înfrăţire, de slujire faţă de om, patrie şi lume, în conformitate cu învăţăturile religioase, morale, sociale şi umanitare evanghelice. Ea se roagă pentru toţi şi slujeşte credincioşilor ei, societăţii şi poporului nostru şi contribuie prin cuvînt şi faptă la înflorirea continuă a Republicii Socialiste România şi la realizarea unităţii, propăşirii permanente a întregului nostru popor.

Pr. I. Glăjar

Dormi Bărnuţiu liniştit...

— Închinare zilei de 3/15 mai 1848 —

A strigat Bărnuţ — mulţi ştiu —
Din oraşul drag Sibiu,
Că: — „Ardealul nu-i pustiu!"
Şi cînd a grăit aşa,
Sfîntă vorba îi era
Căci Ardealul — scump pămînt —
Nu a fost pustiu nici cînd!
A trăit veac, după veac
Chiar aici poporul dac!
Ş-a continuat nainte
Păstrînd datinele sfinte
Ca apoi — strînşi — cu romanii
Să înfrunte dîrji duşmanii!
După ani nenumăraţi,
Pe-aceşti oameni minunaţi
Îi găsim *„împreunaţi"*
Plămădind pentru vecie —
(Cum bine CRONICA scrie):
Un alt neam, un alt popor
Bun, blajin şi muncitor;
Ne-nfricat şi cu renume,
Cum îl ştie-ntreaga lume!
Neamu-acela — nu greşesc —
E poporul românesc!

Dormi Bărnuţiu liniştit
Căci Ardealul tău iubit
Este liber — fericit —
Precum noi toţi am dorit!
De-acum, Domnul să păzească
Mîndra Ţară Românească!

Nicolae Isac
cîntăreţ bisericesc

ZIUA INDEPENDENŢEI ŞI A VICTORIEI

La 9 mai a. c., aniversăm împlinirea a 93 de ani de la momentul istoric al cuceririi şi proclamării independenţei noastre de stat, precum şi împlinirii a 25 de ani de la victoria cea mare asupra fascismului german.

Ziua de 9 mai 1877 şi ziua de 9 mai 1945 constituie două date de mare însemnătate istorică şi de profunde semnificaţii pentru poporul nostru.

Cele legate de nemuritoarea pagină a anului 1877 au constituit un strălucit examen şi o dovadă grăitoare a virtuţilor ostăşeşti româneşti în faţa Europei şi a lumii întregi.

Sacrificiul de sînge al soldaţilor români a pecetluit proclamarea independenţei de stat, a exprimat hotărîrea poporului român de a nu se abţine de la nici o jertfă pentru dobîndirea şi menţinerea neatîrnării sale. În luptele comune purtate de trupele române şi ruse pe cîmpurile de bătălie ale războiului din 1877—1878, s-a făurit o prietenie trainică între cele două popoare.

Cucerirea independenţei a constituit o importantă verigă în procesul de făurire a statului român unitar, început la 24 ianuarie 1859 şi încununat în decembrie 1918 prin unirea Transilvaniei cu România. Ea a deschis noi perspective de progres ţării noastre, a deschis drumul spre condiţii mai bune de luptă pentru emanciparea socială şi pentru afirmarea României moderne pe arena vieţii internaţionale.

Victoria din 9 mai 1945 reprezintă un eveniment epocal al istoriei universale, cu adînci rezonanţe şi urmări pentru destinele umanităţii şi civilizaţiei mondiale. Ea este simbolul triumfului civilizaţiei umane asupra barbariei.

Victoria de la 9 mai 1945 a fost realizată cu preţul unor imense sacrificii umane şi materiale ale statelor care au format coaliţia antifascistă. Contribuţia hotărîtoare la salvarea omenirii de robia nazistă a adus-o Uniunea Sovietică, care a purtat pe umerii ei greul celui de-al doilea război mondial.

La realizarea acestei mari victorii, România şi-a adus din plin contribuţia. Ea a înscris o pagină memorabilă în desfăşurarea luptei antifasciste. Începînd cu insurecţia armată din august 1944, care a dat o puternică lovitură situaţiei strategico-militare a inamicului, poporul român a participat — cu întregul său potenţial militar, uman şi economic — la războiul antifascist. Prin numărul combatanţilor, prin amploarea operaţiunilor militare în care a fost angajat şi prin uriaşul efort economic, poporul român a adus o preţioasă contribuţie la zdrobirea hitlerismului.

În împrejurările internaţionale favorabile din vara anului 1944, cînd trupele hitleriste primeau lovituri puternice — pe toate fronturile — din partea armatelor coaliţiei antifasciste, insurecţia armată din august 1944 a dus la înlăturarea regimului antonescian, la ieşirea României din războiul antisovietic şi la alăturarea ţării noastre de partea coaliţiei antifasciste.

Ca un singur om, întreaga armată română a întors imediat armele împotriva Germaniei hitleriste şi întregul popor român s-a angajat ferm în lupta împotriva acesteia.

Acţionînd cu vitejie şi eroism, beneficiind de sprijinul larg al formaţiunilor de luptă patriotice, precum şi al întregului popor, ostaşii români au zdrobit rezistenţa duşmanului şi au curăţat de inamic partea centrală, de sud-est şi sud-vest a ţării, au sfărîmat încercările sale de a pătrunde de peste graniţă pentru a ocupa trecătorile din Carpaţii Meridionali şi Apuseni.

Umăr la umăr cu ostaşii sovietici, ostaşii români au luptat cu vitejie pentru alungarea armatelor germane de pe întregul teritoriu al patriei şi apoi, pentru eliberarea de sub jugul fascist a popoarelor ungar şi cehoslovac. Efectivul total al trupelor române care au luat parte, alături de ostaşii sovietici, la luptele împotriva hitleriştilor în perioada de la 23 august 1944 pînă în mai 1945, s-a ridicat la 538.536 de ostaşi şi ofiţeri.

Prin sîngele vărsat în comun de ostaşii români şi sovietici în apărarea idealurilor de libertate, independenţă, pace şi progres social, s-a făurit o verigă istorică pe planul adîncirii relaţiilor de prietenie dintre poporul nostru şi popoarele Uniunii Sovietice şi s-a pecetluit frăţia de arme româno-sovietică.

Dar pe lîngă aportul său militar, pe lîngă grelele sale jertfe de sînge, România a adus şi o importantă contribuţie economică la lupta antifascistă. După date estimative, această contribuţie reprezintă peste un miliard de dolari (la valoarea valutară din anul 1938).

Din toate acestea rezultă că aportul ţării noastre la apropierea Zilei Victoriei a fost efectiv şi vrednic de apreciat. De altfel, atît documentele vremii cît şi istoriografia contemporană obiectivă, recunosc însemnătatea deosebită a contribuţiei României la victoria antifascistă.

Generaţia nouă, care cunoaşte o lume pe care luptătorii de pe front abia o visau, generaţia care ridică astăzi edificiul societăţii socialiste, cinsteşte după cum se cuvine pe cei ce au luptat şi şi-au vărsat sîngele pentru ca făurirea vieţii noi de azi să devină posibilă. De asemenea, ea îşi exprimă toată admiraţia faţă de eroismul şi spiritul de jertfă vădite în războiul antihitlerist de către glorioasa armată sovietică, faţă de înalta sa forţă combativă, faţă de tehnica sa de luptă, faţă de eficacitatea planurilor comandamentului sovietic.

Ziua independenţei şi a victoriei sînt două din temeliile mulţumită cărora am obţinut istoricele victorii din ultimul sfert de veac, pe drumul libertăţii, democraţiei, progresului şi civilizaţiei socialiste.

Din adînca semnificaţie a aniversării datelor de 9 mai 1877 şi de 9 mai 1945, desprindem puternica şi nobila chemare la unirea şi intensificarea tuturor eforturilor pentru preîntîmpinarea unui nou război mondial, pentru menţinerea şi întărirea păcii în lume, precum şi la dăruirea totală pentru propăşirea şi înflorirea multilaterală a Patriei noastre socialiste.

T.R.

Lumina lui Hristos

(Urmare din pag. 1)

mina ta vom vedea lumină" (Ps. 35, 9), sau cuvintele Mîntuitorului cînd ne învaţă direct acest lucru, cînd spune: „Eu sînt lumina lumii; cel ce vine după mine nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieţii" (Ioan 8, 12).

După cum propovăduieşte Biserica noastră şi cum ne arată Sf. Părinţi de atîtea ori în graiurile lor pline de înţelepciune, Învierea Domnului îşi aruncă luminile sale binefăcătoare nu numai asupra fiinţei noastre sufleteşti, ci şi asupra altor sectoare importante ale vieţii. În această privinţă Sfîntul Ioan Gură de Aur spune: „Iată ne-a sosit sărbătoarea cea dorită şi mîntuitoare, ziua Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, temeiul păcii, pricina împăcării, încetarea războaielor, călcarea morţii, înfrîngerea diavolului".

Desigur că la deplina realizare a acestor idealuri omeneşti sîntem chemaţi şi noi să punem umărul. Cum? Prin continua noastră îmbunătăţire, prin permanenta înfrumuseţare a vieţii noastre sufleteşti. „Să nu trîndăvim — ne învaţă Sf. Ioan Gură de Aur — pentru că a trecut postul. Dimpotrivă, acum mai mult ca înainte să avem mai multă grijă de suflet, pentru ca nu cumva să se îngraşe trupul şi să slăbească sufletul". Se ştie că sufletul este frîul trupului şi că un suflet sănătos, luminat, conduce pe căile cele bune şi viaţa trupului, ca şi viaţa unei obşti mai mari în general.

Încheind aceste cîteva gînduri prilejuite de această perioadă a Penticostarului (carea de cult din care se cîntă la strană de la Paşti pînă la Rusalii), vom spune deci că aşa cum, sub razele soarelui de primăvară, mugurii pomilor şi copacilor, ai castanului de pildă, se sparg şi cresc aproape văzînd cu ochii, la fel şi sufletele noastre se deschid sub puterea razelor binefăcătoare ale Învierii Domnului, ale bogăţiei de har, de învăţături, de cîntări care izvorăsc din acest mare praznic creştinesc.

Să reţinem de asemenea că aşa după cum umbra, întunericul este moartea plantelor, a vieţii în ce are ea mai frumos, fiind doar raiul mucegaiului, al paraziţilor de orice fel, la fel şi întunericul sufletesc, care este neştiinţa şi păcatul sub toate formele lui, înseamnă uciderea vieţii noastre spirituale, ba şi trupeşti de atîtea ori.

Să ne îmbrăcăm deci cu lumina lui Hristos, ca cu o haină; să lăsăm să pătrundă în toate ungherele sufletului nostru lumina Învierii Domnului, razele dătătoare de viaţă ale virtuţilor, la care sîntem chemaţi în toată bună vremea, dar mai ales în aceste zile prea luminoase. Să ne îmbrăcăm adică cu lumina omeniei şi a cinstei; cu lumina cumînteniei şi a hărniciei; cu lumina bunei cuviinţe şi a respectului faţă de tot omul, căci cu aceste fapte bune şi altele asemenea lor luminîndu-ne, ne vom cîştiga un bun nume şi vom fi de adevărat folos semenilor şi Patriei noastre dragi.

Diacon *Gh. Papuc*

Gînduri despre dragostea creştină

(Urmare din pag. 2)

În numele şi în duhul dragostei lui Hristos — Dumnezeul nostru, a luat naştere mişcarea ecumenică a Bisericilor creştine din toată lumea, al cărei scop este apropierea, unitatea şi colaborarea lor pentru pacea, binele şi fericirea oamenilor şi a poparelor de pe tot pămîntul.

Trăim în era atomică, a progresului tehnic material uimitor. Aceasta ne impune să ne ridicăm şi nivelul de viaţă spiritual-moral. *Iubire, cît mai multă iubire* şi totul se schimbă spre fericirea tuturor ! Căci ea schimbă inima şi mentalitatea omului, îl face să fie mai cinstit, mai drept, binefăcător, iertător, jertfelnic cu toţi. Ea zmulge egoismul din om, îl face mai bun şi bunătatea fiecăruia revărsată în afară, strînsă la un loc face lumea mai bună, iar viaţa mai demnă, frumoasă şi plăcută.

Acesta este mesajul ecumenismul contemporan. Să ne unim cu toţi creştinii în dragoste de Dumnezeu şi de aproapele să fim apostolii dreptăţii şi ai păcii, ai colaborării şi armoniei între popoare şi state, ca să nu mai fie război în lume.

Adevărul despre forţa transfigurătoare a dragostei îl arată şi pedagogul Makarenco, care zice: „Dragostea este sentimentul cel mai măreţ, care face minuni, făureşte oameni noi şi crează cele mai mari valori morale".

Numai învăpăiaţi de dragoste, oamenii se eliberează de păcate şi patimi, de ură şi fărădelegi şi se avîntă cu pasiune sfîntă către muncă creatoare şi luptă pentru progresul tuturor.

Prot. Dr. *S. Radu*

Profetul Isaia

Prima carte profetică din Vechiul Testament poartă numele Isaia, după bărbatul inspirat de Dumnezeu, care a scris-o şi pe care Biserica noastră îl serbează în 9 mai.

Autorul ei, Profetul Isaia, a fost un învăţător al poporului evreesc, vreme de 40—50 de ani, desfăşurîndu-şi activitatea cam pe la anii 740—701, înainte de naşterea Mîntuitorului. Rolul său a fost predicarea adevărului religios, cu privire la credinţa într-un singur Dumnezeu şi combaterea idolatriei. Trăind viaţă aleasă, a fost luminat de Duhul lui Dumnezeu; prin gura sa a grăit Domnul, prezicînd unele date privitoare la istoria mîntuirii noastre.

Pe lîngă alte mărturisiri, în profeţiile sale a vorbit şi a scris cu înţeles clar despre venirea Mîntuitorului Iisus Hristos. Vestea aceasta, adusă de el cu multă vreme înainte, i-a dat numele de Evanghelistul Vechiului Testament. Cele vestite de acest evanghelist — cu vreo şapte secole mai înainte — s-au dovedit realităţi mărturisite de sfinţii scriitori al Testamentului celui Nou..

În cele ce urmează, vor fi înşirate pe scurt, cîteva profeţii cu privire la naşterea, începutul activităţii publice şi patimile Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, precum şi descrierea împlinirii lor în Noul Testament.

Despre Maica Domnului, ca Născătoare de Dumnezeu, Profetul Isaia a scris: „Iată Fecioara va lua în pîntece şi va naşte fiu şi vor chema numele lui Emanuel" (Is. 7, 14). Sf. Evanghelist Luca descrie buna-vestire, pe care îngerul Gavriil a rostit-o: „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată vei lua în pîntece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt se va chema . . " (Lc. 1, 30—32).

Neamul Mîntuitorului după trup, ca urmaş al împăratului David, de asemenea este recunoscut: „O mlădiţă va ieşi din tulpina lui Iesei şi un vlăstar din rădăcina lui va da. Şi se va odihni peste el Duhul lui Dumnezeu . . ." (Is. 11, 1—2). Şi această proorocie a fost adeverită în Noul Testament, prin cuvintele spuse de Sf. Ap. Pavel, în prima sa călătorie misionară. El a predicat în Antiohia Pisidiei spunînd printre altele: „(Dumnezeu) a zis mărturisind: Aflat-am pe David al lui Iesei, bărbat după inima Mea, care va face toate voile Mele. Din urmaşii acestuia, Dumnezeu, după făgăduinţă, i-a adus lui Israel un Mîntuitor, pe Iisus . . ." (F. Ap. 13, 22—23).

Pruncul sfînt este lăudat de profetul Isaia: „Căci prunc s-a născut nouă, un fiu s-a dat nouă, a cărui stăpînire e pe umărul lui şi se cheamă numele lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie. Şi mare va fi stăpînirea lui şi pacea lui nu va avea hotar" (Is. 9, 5—6). În Legea Nouă, Mîntuitorul este recunoscut de Sf. Ap. Pavel ca „Domn al păcii": „Căci el este pacea noastră" (Ef. 2—14). Cu altă ocazie a binecuvîntat pe cei din Roma: „Iar Dumnezeul păcii să fie cu voi cu toţi. Amin!" (Rom. 15, 33).

Începerea activităţii publice a Mîntuitorului este prezisă de Isaia şi predicată de Sf. Ioan Botezătorul: „Un glas strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi în loc neumblat cărările Dumnezeului nostru" (Is. 40, 3; cf. Mt. 3, 3).

În sfîrşit, şi patimile Domnului sînt înfăţişate de Profetul Isaia: „Chinuit a fost, dar s-a supus şi nu şi-a deschis gura sa; ca un miel spre junghiere s-a adus şi ca o oaie fără glas înaintea celor ce o tund, aşa nu şi-a deschis gura sa. Întru smerenia lui judecata lui s-a ridicat şi neamul lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pămînt viaţa lui! Pentru fărădelegile poporului meu a fost adus spre moarte" (Is. 53, 7—8). Însuşi Mîntuitorul, în Noul Său Aşezămînt a spus ucenicilor Săi adeverirea acestei profeţii: „Iată ne suim în Ierusalim şi se vor împlini toate cele scrise prin prooroci despre Fiul Omului. Căci va fi dat păgînilor şi va fi batjocorit şi va fi ocărît şi scuipat, Şi, după ce îl vor biciui, îl vor ucide; dar a treia zi va învia" (Lc. 18, 31—33). În sfîrşitul pătimirii pe Cruce: „după ce a luat oţetul, Iisus a zis: „Săvîrşitu-s-a. Şi plecîndu-şi capul, şi-a dat duhul" (In. 19, 30).

Profetul Isaia — după cum am văzut mai sus — a fost un prezicător al voii şi rînduielii lui Dumnezeu, aşa cum a scris în cartea sa. Primul între cei patru profeţi mari, e cinstit ca singurul evanghelist al Testamentului Vechi. Profeţiile sale s-au adeverit prin împlinirea lor în Noul Testament, formînd în acest chip o legătură a rînduielii lui Dumnezeu. Această rînduială sfîntă se lămureşte de Fer. Augustin care spune: „Vechiul Testament în cel Nou se descoperă; Noul Testament în cel vechi se ascunde" (Întreb. 73 la Ieşire).

Prin limpezimea acestui adevăr se vede importanţa primei cărţi profetice şi inspiraţia divină ce s-a pogorît peste autorul ei, Profetul Isaia.

Pr. *I. Buta*

La mormintele eroilor

Pe mormintele lor cresc ierburi şi cresc flori,
Au trecut peste ele de mult negrii nori,
Plouă acum cu bucurii peste orfani,
Rănile văduvelor s-au închis în ani.

Dar la mormintele lor venim, poposim,
Să ştie c-ale păcii cetăţi construim,
Că jertfele lor n-au fost în zadar,
Ele au fost lumină, izbîndă şi har.

Cu braţele-ncărcate de flori risipim
Petalele dragostei şi-aşa ne unim
Să piară războaie, durerea să piară,
Pacea să cuprindă ţară după ţară.

Pr. *St. Tascianu*

Informaţii

— *În 16 martie 1970* a avut loc plenara Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România. Au participat membri ai Comitetului şi, în calitate de invitaţi, preşedinţii şi secretarii comitetelor judeţene de luptă pentru pace.

Din partea cultelor din ţara noastră, la discuţii au participat: Î. P. S. Dr. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei; P. C. Alexandru Ionescu, vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor; Em. Sa Ladislau Papp, Episcopul reformat al Oradiei şi dl Moses Rosen, Şef rabin al cultului mozaic.

Plenara a aprobat planul de activitate al Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii, care prevede o seamă de manifestări pe plan naţional şi internaţional, menite să contribuie la promovarea înţelegerii între popoare şi întărirea păcii în lume.

† Preot Ioan Ghicăşan

După o neputinţă de aproape 10 ani, s-a stins din viaţă în ziua de 31 martie 1970, la vîrsta de 65 ani, la domiciliul său din Sibiu, preotul pensionar Ioan Ghicăşan.

S-a născut în Sibiu la 13 august 1904. Copilăria şi-a petrecut-o în Ludoş şi Vorumloc, urmînd cursurile şcolii elementare din Copşa Mică şi din Vorumloc apoi şcoala medie din Sibiu şi apoi fosta Academie teologică „Andreiană" din Sibiu.

În anul 1930 se căsătoreşte cu Maria Suciu, fiindu-le binecuvîntată familia cu doi copii, Ioan şi Maria.

Fiind hirotonit ca preot, e ales la parohia ort. română Nocrich, jud. Sibiu, unde păstoreşte vreme de 29 de ani cu o deplină conştiinţă a datoriei şi demnitate. Atît biserica cît şi casa parohială au fost gospodărite cu vrednicie.

Înconjurat de membrii familiei sale, colegi de şcoală şi de activitate, delegaţi ai foştilor săi enoriaşi şi alţi prieteni şi cunoscuţi, i s-a făcut prohodirea la domiciliul familiei, în ziua de 2 aprilie 1970, de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. protopop al judeţului Sibiu, Nichifor Todor, răspunsurile fiind date de un grup de studenţi teologi sub conducerea P. C. prof. Gheorghe Şoima de la Institutul Teologic din Sibiu.

Panegiricul a fost rostit de P. C. protopop N. Todor, care a scos în evidenţă rîvna preoţească, spiritul gospodăresc şi calităţile personale de ordin cultural-artistic care l-au caracterizat şi i-au definit profilul unui preot destoinic şi activ.

Regretat de toţi cei ce l-au cunoscut, a fost condus pe ultimul său drum şi aşezat spre veşnică odihnă în Cimitirul Ortodox din Sibiu.

Dumnezeu să-i facă parte cu aleşii Săi!

N. T.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

BIBL... „ASTRA" ...IU

Anul 118 Sibiu, 15 mai 1970 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Psaltirea românească din 1570

— 400 de ani de la tipărirea ei —

La 27 mai 1970 se împlinesc 400 de ani de cînd s-a tipărit, la Braşov, Psaltirea românească. Importanţa culturală religioasă a cărţii ne îndeamnă să prezentăm, cititorilor noştri, cîteva aspecte ale acelui monument istoric al literaturii noastre vechi.

Dezvoltarea literaturii naţionale ia avînd şi între români, în veacul al XVI-lea, prin întemeierea de tipografii şi tipărirea de cărţi în graiul nostru strămoşesc. E tocmai epoca cînd a început să ia sfîrşit bogata activitate a lui Coresi la Braşov şi se încheie astfel epoca care a iniţiat formele limbii noastre literare.

Răsfoind bibliografia veche românească se va putea afla, cu uşurinţă, că din cărţile tipărite pe teritoriul etnic românesc, între anii 1508 şi 1588. cele mai multe au văzut lumina zilei la Braşov. Aici au apărut, fără să mai amintim pe cele slavone: Întrebarea creştinească (1552), Evangheliar românesc (1551), Apostol românesc (1563), Tîlcul Evangheliilor şi Molitvelnic românesc (1564), Liturghierul şi Psaltirea românească (1570), şi apoi Psaltirea slavo-română şi Evanghelia cu învăţături, tot de Coresi, în acelaşi Braşov, în 1581.

Abia cîteva au apărut în alte localităţi, la Sibiu (Catehismul românesc din 1544) şi la Orăştie (Palia din 1582).

Ceea ce s-a întîmplat sub influenţa curentelor de reformă religioasă în cursul secolului al XVI-lea, în diferite ţări ale Europei s-a întîmplat şi la noi, dar cu o deosebire. Aici setea de culturalizare a maselor a fost determinantă. Legătura între carte şi popor este evidentă. Numai într-atît se poate îngădui tutelizarea culturii de către cîrmuirea politică şi a curentelor de reformă întrucît acestea se adresează Bisericii pentru a dobîndi tipografi şi cărturari, iar Biserica a îndeplinit patronatul cultural convinsă că slujeşte un ideal al ei.

„Curentul românesc răsare ca o consecinţă norocoasă din evoluţia istorică a neamului întreg". Creştinătatea românească nu se putea lipsi de Psaltire, temelia Vechiului Testament şi a serviciilor cultice în Biserica Ortodoxă Română. Psaltirea este carte de căpătîi pentru toţi creştinii. Prin ea se statorniceşte o unitate de credinţă şi se stabileşte o solidaritate de interes umanitarist.

În epoca aceea în fruntea valorilor cărturăreşti se situiază personalitatea diaconului Coresi. Acest „meşter învăţat", cum îl numesc braşovenii vremii, s-a făcut ecoul năzuinţelor culturale şi religioase ale credincioşilor, dînd în dulcele grai românesc cărţi de căpătîi. Venit ca un sol al fraţilor săi de dincolo de munţi, la Braşov, tipăreşte atîtea cărţi pentru nevoile spirituale şi culturale ale mulţimilor.

Un eveniment de seamă, din opera sa culturală, îl constituie şi psaltirea din 1570, cunoscută cu numele de: Psaltirea românească a diaconului Coresi. Tipăritura aceasta e o carte rară. Ea se găseşte numai în 3 exemplare: unul la Academia Republicii Socialiste România din Bucureşti, altul în biblioteca Universităţii din Cluj şi al treilea într-o bibliotecă particulară.

Începută a se tipări în 6 februarie a fost terminată în 27 ale lunii mai, anul 7078, adică 1570.

Dînd o operă de erudiţie teologică în graiul românesc, într-o vreme cînd nu exista încă o tradiţie literară, Coresi îndeplineşte un rol cultural de seamă.

În Psaltirea din 1570 nu se mai pomeneşte, ca de obicei, nici un nume de spijinitor, ceea ce arată că Psaltirea din Braşov era o publicaţie oficială a noii biserici româneşti, încuviinţată de cîrmuire sau pe cont propriu.

Probabil pentru a nu participa la o acţiune de prozelitism, impusă de editori şi asociaţii lor, Coresi a decis să devină editor pe socoteală proprie, deşi avu de luptat cu mari greutăţi materiale.

Izvoarele Psaltirii vor fi fost Psaltirea Scheiană, Psaltirea Voroneţiană şi Psaltirea Hurmuzachi (în manuscris). Desigur a utilizat şi un text slavon şi eventual unul grecesc, latinesc ş. a.

Coresi lucrează însă independent. El a pus la contribuţie tot meşteşugul în uz atunci. Biografii lui dovedesc că era un om de-o cultură superioară.

În evoluţia vieţii noastre culturale Psaltirea din 1570 ocupă un loc important. Coresi a înlocuit particularităţile arhaice.

Textul Psaltirii din 1570 se deosebeşte de textele anterioare. Coresi introduce un sistem de reguli privind scrierea corectă. Această grijă, specială faţă de textul sfînt, dovedeşte că Coresi a fost un bun cunoscător al Sfintei Scripturi şi că el a apreciat Psaltirea ca izvor de credinţă. El a înţeles mai mult decît oricare altul, că credinţa pe care o mărturiseşte neamul românesc şi limba pe care o înţeleg toţi, sînt elementele în care toţi se simt una. Psaltirea din 1570 a contribuit la unificarea cugetului şi graiului nostru. Pînă la tipărirea Bibliei din 1688, evoluţia limbii româneşti se leagă şi de isprava săvîrşită de Coresi în oraşul de la poalele Tîmpei.

Ediţiile ulterioare ale psaltirilor vădesc că „Coresi deşi nu este începătorul scrisului românesc, totuşi biruinţa limbii româneşti nu ne-am putea-o înţelege fără el".

Sprijinindu-se pe cuvintele Sfîntului Apostol Pavel, Coresi susţine, şi cu un argument teologic, cartea religioasă în limba românească: „că întru besearecă mai vîrtos cinci cuvinte în înţelesul mieu să grăiesc, decît untunearec de cuvinte neînţelease într-alte limbi".

Ori cel puţin această semnificaţie trebuie subliniată acum cînd se împlinesc 400 de ani de cînd s-a realizat superba tipăritură din 1570.

Psaltirea este cea mai întrebuinţată carte. Ea a depăşit, în unele privinţe, chiar şi Evanghelia. Afară de aceea Psaltirea află o largă utilizare în cultul Bisericii, ceea ce a făcut ca ea să se editeze separat şi să circule între credincioşi independent de Sfînta Scriptură.

Psaltirea din 1570 creează o atmosferă ortodoxă şi românească. Ea devine un organ de apropiere pentru că se adresează tuturor românilor. Astfel se poate spune că Psaltirea românească din Scheii Braşovului a fost cartea care a contribuit şi la unitatea noastră religioasă; a fost cartea păcii şi a înfrăţirii.

Pr. Prof. *N. Neaga*

BISERICA

Sf. Scriptură vorbeşte despre „Biserică" în următoarele trei înţelesuri:

1. *Biserica — ierarhie superioară conducătoare în totalitatea ei.* Acest înţeles rezultă din cuvintele Mîntuitorului: „Spune-l Bisericii! Iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ţi fie ca un păgîn şi vameş" (Mt. 18, 17). Că prin cuvîntul „Biserică" trebuie să înţelegem aici ierarhia superioară— conducătoare în totalitatea ei, rezultă din context. Versetele precedente (15—17) redau spusele Mîntuitorului despre următoarele pedepse disciplinare: mustrarea între patru ochi, mustrarea în faţa a 2—3 martori, mustrarea din partea Bisericii şi excomunicarea. Deoarece credincioşii au participat deja la aplicarea pedepsei prin cei 2—3 martori, iar un singur membru al ierarhiei superioare a luat deja parte la aplicarea pedepsei prin mustrarea între patru ochi, cuvîntul Biserică nu poate avea aici alt înţeles decît acela de ierarhie superioară. Versetul următor (18) ne lămureşte în acelaşi sens: el redă cuvintele prin care Mîntuitorul acordă Sf. Apostoli puterea de a lega şi dezlega. Prin urmare, este clar şi neîndoielnic că aici este vorba despre Biserică ca ierarhie superioară, conducătoare în totalitatea ei.

2. *Biserica — totalitatea dreptcredincioşilor* botezaţi în Iisus Hristos, conduşi şi mîntuiţi prin învăţăturile, normele şi aşezămintele lăsate de Mîntuitorul. (A se vedea, de exemplu, I. Cor. 14, 33—34; Mt. 16, 18 ş. a.).

Ca totalitate a dreptcredincioşilor, Biserica are două părţi: una văzută sau pămîntească, a celor vii, şi alta nevăzută sau cerească, a celor morţi. Amîndouă alcătuiesc împreună o unitate, care are acelaşi Cap, pe Domnul nostru Iisus Hristos (Rom. 14, 7—9; Efes. 1, 10).

Biserica celor vii, pămîntească sau văzută, se mai numeşte şi Biserica luptătoare, pentru că membrii ei sînt încă în luptă cu puterile răului (Efes. 6, 11—13). Cealaltă parte a Bisericii, nevăzută, cerească sau a sfinţilor, se mai numeşte şi Biserică triumfătoare, fiindcă membrii ei au încetat lupta cu puterile vrăjmaşe ale răului, pe care le-au biruit.

Biserica luptătoare se compune din două părţi constitutive: păstori sau conducători şi credincioşi sau turmă (F. Ap. 20, 28; I Petru 5, 1—2).

După cum mărturisim în Simbolul credinţei, Biserica are următoarele însuşiri sau artibute:

a) *Una,* în înţeles de unică şi unitară, pentru că unul este Întemeietorul şi Capul ei, Iisus Hristos (Efes. 1, 22—23; In. 10, 16); pentru că e numită „Trupul lui Hristos" şi ca atare nu poate fi decît una singură, precum unul este şi Trupul Celui ce a întemeiat-o (Rom. 12, 5; Efes. 4, 25); pentru că voinţa Întemeietorului ei este „ca toţi să fie una" (In. 17, 11. 20—23; 11, 51—52). Unitatea Bisericii rezultă şi din unitatea ei de credinţă, de nădejde şi de dragoste (Efes. 4, 5; Filip. 2, 2—3; Efes. 4, 4).

b) *Sfîntă,* pentru că Întemeietorul ei este sfînt (Evrei 2, 11), El a sfinţit Biserica cu sîngele Lui (Efes. 5, 25—27), a înzestrat-o cu mijloace sfinţitoare (Sf. Taine), sfîntă este învăţătura ei (Ioan 17, 17).

c) *Sobornicească* (universală, ecumenică), pentru că are menirea de a se răspîndi în toată lumea şi de a cuprinde în sînul ei pe toţi oamenii (Matei 28, 19; Luca 24, 47; F.Ap. 1, 8), precum şi pentru că se conduce de soboare ecumenice, din care fac parte episcopii din toată lumea (Cf. Matei 28, 18—20).

(Continuare în pag. 4)

CULTUL DIVIN ORTODOX

Prin cultul divin înţelegem toate acele forme întemeiate de Mîntuitorul şi de Sf. Biserică prin care se realizează în om mîntuirea adusă de Iisus Hristos, precum şi roadele acestei mîntuiri, care sînt: sfinţirea omului şi unirea lui cu Dumnezeu. Prin cult comunitatea adoră pe Dumnezeu şi se propagă religia creştină.

În toate religiile omul s-a simţit obligat să aducă un cult divinităţii căreia i s-a închinat.

În prima poruncă dată de Dumnezeu poporului evreu (Ieşire 20, 2—3) se porunceşte ca Dumnezeu să fie recunoscut, să fie iubit, să i se slujească, să i se dea ascultarea şi cinstea care i se cuvine.

Această laudă, această cinstire o merită Dumnezeu însuşi, care este stăpînul, binefăcătorul şi păstrătorul vieţii noastre. Psalmistul ne îndeamnă să-i aducem lui Dumnezeu închinare şi laudă, cînd zice: „Veniţi să ne închinăm şi să ne plecăm şi să cădem în genunchi înaintea Domnului, ziditorul nostru, căci El este Dumnezeul nostru, iar noi poporul pe care-l paşte şi oile păstoriei lui“ (Ps. 95, 6—7).

După cum nu e posibil să existe un fiu care să iubească pe tatăl său fără ca să-şi arate iubirea în afară, prin semne de respect, de ascultare, de cinstire, aşa nu e posibil ca cineva să-l iubească pe Dumnezeu fără ca să-şi manifeste această iubire în exterior, prin acte de adorare, de laudă, de mulţumită.

Încă în Vechiul Testament, Dumnezeu a cerut ca să fie cinstit, adorat şi lăudat prin slujbe publice şi solemne de întreg poporul. Întreaga lege mozaică e plină de ceremonii, de slujbe, de jertfe poruncite de Dumnezeu însuşi, pentru cultul care trebuia să i se aducă. Pentru săvîrşirea cultului au fost rînduiţi preoţi.

Pentru a da o mai mare splendoare şi măreţie cultului care trebuia adus lui Dumnezeu, împăratul Solomon a zidit templul măreţ din Ierusalim.

În Noul Testament, Mîntuitorul n-a desfiinţat cultul prin care Dumnezeu trebuia cinstit şi adorat, şi El însuşi pune temei unui nou cult. El înfiinţează noi forme de închinare şi de jertfă. Acest lucru a fost continuat de Sf. Apostoli şi de Sf. Biserică. Prin aceste forme de cult se continuă în lume, prin Biserică, lucrarea mîntuitoare a jertfei de pe cruce. Mîntuitorul a realizat lucrarea Lui mîntuitoare prin acţiuni văzute (s-a rugat, a săvîrşit minuni, a adus jertfa Sa pe lemnul crucii). El însuşi s-a arătat în trup omenesc şi a vieţuit împreună cu noi.

Era necesar ca cultul creştin să reproducă aceste acţiuni văzute, continuînd şi reînnoind jertfa mîntuitoare pînă la sfîrşitul veacurilor. Prin aceste forme ale cultului se comunică oamenilor roadele mîntuirii adusă de Iisus Hristos.

După cum am spus, însuşi Mîntuitorul rînduieşte unele forme ale cultului şi încă pe cele mai importoante. La Cina cea de Taină, Mîntuitorul a instituit Sf. Euharistie, cînd, luînd pîinea, a binecuvîntat-o, a frînt-o şi a dat-o ucenicilor Săi, zicînd: „Luaţi, mîncaţi, acesta este trupul meu“ şi „Beţi dintru acesta toţi că acesta este sîngele meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor“. Totodată le şi dă porunca: „Aceasta să faceţi întru pomenirea mea“ (Matei 26, 27; Marcu 14, 22; Luca 22, 19).

Mîntuitorul instituie Sf. Taină a Botezului cînd le spune ucenicilor să meargă în toată lumea, să înveţe toate neamurile, şi să boteze în numele Sf. Treimi (Matei 28, 19).

Mîntuitorul întemeiază Sf. Taină a Preoţiei (Matei 28, 19; Marcu 16, 15). Sf. Taină a Pocăinţei este întemeiată de Mîntuitorul atunci cînd suflînd asupra ucenicilor le dă acestora puterea de a lega şi dezlega pe pămînt: „Oricîte veţi lega pe pămînt vor fi legate şi în cer, şi oricîte veţi dezlega pe pămînt vor fi dezlegate şi în cer“ (Matei 18, 18).

Mîntuitorul a săvîrşit unele acte care au rămas în cult. Astfel, Iisus se roagă şi petrece nopţi întregi în rugăciune (Luca 6, 12); Iisus binecuvintează (Matei 19, 15); ridică mîinile cînd binecuvintează (Luca 24, 50); prin punerea mîinilor se împărtăşeşte credincioşilor un dar al lui Dumnezeu (Marcu 16, 18); Mîntuitorul cinsteşte sărbătorile (Matei 26, 18); Mîntuitorul posteşte şi îndeamnă la postire (Matei 4, 2; 17, 21; Marcu 9, 29). Iisus îngenunchează şi se roagă (Luca 22, 41), umblă la biserică (Ioan 2, 13; Marcu 3, 1), învaţă în templu (Marcu 6, 2; Ioan 7, 5).

Din timpul Apostolilor a rămas şi rînduiala de a se frînge pîine (adică de a sluji Sf. Liturghie) în zi de Duminică, Duminica fiind considerată ca o sărbătoare specific creştină (Fapte 20, 7, 11). Mîntuitorul a slujit cea dintîi Sf. Liturghie (Marcu 14, 22), şi după exemplul Învăţătorului, aceasta au făcut-o şi Sf. Apostoli şi urmaşii acestora episcopii şi preoţii.

Toate aceste ceremonii şi acte cultice ale Mîntuitorului şi ale Sf. Apostoli se săvîrşesc şi azi, de către preoţi şi episcopi, la diferitele slujbe şi rînduieli.

Cu veacul al IV-lea, cu Constantin cel Mare, cultul creştin se dezvoltă foarte mult. Acum se construiesc biserici măreţe, se săvîrşesc slujbe şi ceremonii înălţătoare. Acum se compun cîntări şi imne bisericeşti împotriva ereticilor. În biserici se rostesc cuvîntări frumoase. Pentru buna desfăşurare a rugăciunilor comune ale credincioşilor în biserici, ce se fac după anumite rînduieli şi forme fixe, precis şi amănunţit stabilite de mai înainte de Biserică, şi la anumite ceasuri ale zilei, la care credincioşii erau obligaţi să participe, se compun cărţi bisericeşti care cuprindeau rînduiala slujbelor dumnezeieşti.

În această epocă Sf. Vasile cel Mare şi Sf. Ioan Gură de Aur rînduiesc şi întocmesc cele două liturghii care le poartă numele: Liturghia Sf. Vasile cel Mare şi Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur. Aceste liturghii au fost întocmite după o liturghie mai veche, aceea a Sf. Iacob, care îşi are originea în liturghia săvîrşită chiar de Mîntuitorul la Cina cea de Taină.

Cultul creştin poate fi intern, atunci cînd îl cinstim pe Dumnezeu în interiorul inimii noastre, cu mintea. Cînd îl cinstim pe Dumrezeu prin forme care se văd, rugăciuni, îngenuncheri etc., avem cultul extern. Cînd fiecare îl cinstim pe Dumnezeu în casa noastră, cu ai noştri, avem cultul privat. O formă mai superioară a cultului este cultul public. Cultul public este atunci cînd Dumnezeu primeşte, prin unitatea ritului, din partea întregii comunităţi creştine, unită prin identitatea credinţei, într-un loc deosebit, într-o biserică, adorare, închinare şi laudă. Prin această formă a cultului noi nu numai că îl adorăm pe Dumnezeu, dar şi primim roadele mîntuirii: sfinţirea noastră şi unirea noastră cu Dumnezeu.

Cultul extern public constă — după cum ştim — din rugăciuni, cîntări, lecturi, predici, binecuvîntări, ceremonii etc. Actele cultului sînt împlinite de persoane rînduite în acest scop, cărora Mîntuitorul le-a dat puterea şi dreptul de a săvîrşi cele sfinte: episcopi, preoţi şi diaconi.

Cele mai importante părţi ale cultului public sînt: Sf. Liturghie şi cele şapte Laude: Miezonoptica, Utrenia cu ceasul Întîi, ora a Treia, ora a Şasea, ora a Noua, Vecernia şi Pavecerniţa. Tot ca părţi ale cultului divin public se consideră şi slujba celor şapte Sf. Taine şi Sfintele Ierurgii.

Cea mai importantă dintre aceste părţi ale cultului public este Sf. Liturghie, despre care se va vorbi în mai multe articole viitoare.

Cultul creştin ortodox, prin frumuseţea şi varietatea lui, este o adevărată capodoperă, este „cerul pe pămînt“, este „ceva unic în creştinătatea întreagă“. Să ne gîndim la valoarea nemăsurată a cultului creştin ortodox care face posibilă unirea omului cu Dumnezeu. Prin formele de cult Dumnezeu a adus în faţa credincioşilor şi prin harul divin care se revarsă în sufletele credincioşilor prin aceleaşi rînduieli de cult, omul e ridicat la Dumnezeu.

Cultul nostru ortodox, cu slujbele şi rînduielile lui lăsate nouă de însuşi Mîntuitorul, constituie cea mai sfîntă comoară de rugăciuni pentru inimile noastre.

A.I Moisiu

Mitropolitul Antim Ivireanul

Între vlădicii care au înscris pagini de cinste în istoria Bisericii noastre se numără la loc de frunte şi mitropolitul Ţării Româneşti Antim Ivireanul. S-a născut în Iviria, adică în Georgia de azi (în sudul Uniunii Sovietice), în jurul anului 1650, din părinţii Ioan şi Maria, primind în botez numele de Andrei. Încă din tinereţe a căzut rob la turci, care l-au dus la Constantinopol. Se crede că după ce a scăpat din robie a trăit în preajma Patriarhiei ecumenice, unde a învăţat sculptura în lemn, pictura şi broderia. În Constantinopol a învăţat limbile greacă, arabă şi turcă.

În jurul anului 1690 evlaviosul domn Constantin Brîncoveanu (1688—1714) l-a adus în Ţara Românească. Aici a învăţat meşteşugul tiparului de la fostul episcop Mitrofan al Huşilor, care conducea în acea vreme tipografia domnească din Bucureşti. În octombrie 1691 a tipărit el însuşi o carte grecească în care iscăleşte „Antim ieromonah“, lucru ce ne arată că între timp se călugărise şi dobîndise darul preoţiei. El a ajuns apoi conducător al tiparniţei domneşti, după alegerea episcopului Mitrofan în scaunul vlădicesc de la Buzău. La Bucureşti a lucrat pînă în 1694, tipărind încă trei cărţi, între care şi o Psaltire românească, cu versuri scrise de el în cinstea lui Constantin Brîncoveanu, semn că învăţase bine limba noii sale patrii.

În 1694 ieromonahul Antim s-a mutat la mănăstirea Snagov, unde a întemeiat o nouă tipografie. Din 1696 a fost şi egumen al acestei mănăstiri. Aici a stat pînă în anul 1701, tipărind 14 cărţi, dintre care 7 în greceşte, 4 în româneşte, una în greceşte şi româneşte, una în slavoneşte şi una în greceşte şi arăbeşte. Cea din urmă era un Liturghier, tipărit pentru trebuinţele credincioşilor ortodocşi din îndepărtata Patriarhie din Antiohia Siriei. La Snagov ieromonahul Antim i-a deprins cu meşteşugul tiparului şi pe o seamă de ucenici, între care cel mai de seamă a fost Mihail Iştvanovici, (Ştefan), care mai tîrziu a tipărit cărţi în Bălgradul Ardealului şi chiar în ţara natală a lui Antim, adică în Georgia.

În anul 1701, Antim s-a reîntors la Bucureşti. Din acel an şi pînă în 1705 el a continuat aici şirul tipăriturilor, scoţînd un număr de 15 cărţi, dintre care 11 erau în greceşte, 2 în româneşte, una în slavoneşte şi româneşte şi una în greceşte şi arăbeşte, tot pentru credincioşii din Patriarhia Antiohiei.

Calităţile deosebite cu care era înzestrat ieromonahul Antim, ca şi munca rodnică şi neobosită pe care a depus-o încă din ceasul venirii sale în Ţara Românească, l-au făcut vrednic de cinstea de a fi ales episcop al Rîmnicului, la 16 martie 1705. Odată cu aşezarea sa în scaunul vlădicesc de la Rîmnic, el a dus cu sine acolo şi tipografia de la Snagov, întemeind astfel prima tiparniţă la Rîmnic. În decurs de 3 ani el a tipărit aici 10 cărţi, din care 3 erau în greceşte, iar celelalte în româneşte.

După o păstorire la Rîmnic de abia trei ani, s-a petrecut o nouă schimbare în viaţa lui Antim Ivireanul, căci murind mitropolitul Teodosie, a fost ales în locul său, în scaunul mitropolitan.

Înscăunarea i s-a făcut în ziua de 21 februarie 1708, la Duminica Ortodoxiei, fiind de faţă şi patriarhii Alexandriei şi Ierusalimului. Cu acest prilej, noul mitropolit a rostit o frumoasă cuvîntare, arătînd ce îndatoriri avea de îndeplinit în noua sa slujbă arhierească.

În activitatea sa de mitropolit al Ungrovlahiei, n-a cruţat nici o osteneală pentru luminarea credincioşilor, dovedind frumoase calităţi de păstor, predicator şi patriot. După aşezarea sa în scaunul mitropolitan de la Tîrgovişte, a întemeiat şi aici o tipografie. În această tipografie a tipărit 19 cărţi şi anume: 5 în greceşte, una în greceşte, slavoneşte şi româneşte, una în slavoneşte şi româneşte şi 12 în româneşte. Cele mai însemnate dintre tipăriturile româneşti erau: Psaltirea, Octoihul, Alexandria, Liturghierul — în 1713, fiind primul în limba română din Ţara Românească — Pildele filozofeşti, Molitvelnicul, Catavasierul, Ceaslovul şi altele. Vedem deci că numărul cărţilor tipărite în româneşte era într-o vădită creştere. Trebuie să spunem că mitropolitului Antim îi revine meritul de a fi introdus pentru totdeauna limba română în slujba bisericească, desăvîrşind ceea ce se începuse sub Matei Basarab (tipicul în româneşte) şi Şerban Cantacuzino (textele biblice). Prin tipărirea cărţilor de slujbă în româneşte, Antim a ajutat şi la făurirea unei limbi liturgice româneşti, care dăinuieşte pînă azi. Au mai rămas netraduse după el numai Mineele, Triodul şi Penticostarul, lucru pe care-l vor face mai tîrziu urmaşii lui.

În 1715 mitropolitul Antim a mutat tipografia de la Tîrgovişte la Bucureşti, unde probabil şi-a mutat şi reşedinţa vlădicească. Tot în acest oraş el a înfiinţat o nouă tipografie la mănăstirea ctitorită de el, a tuturor Sfinţilor. Amîndouă au tipărit pînă la moartea sa cîte o carte. În total, în decursul activităţii sale în Ţara Românească, s-au tipărit 64 de cărţi, din care 38 de el însuşi, iar celelalte de către ucenicii săi. Trebuie să spunem că patru cărţi au fost scrise chiar de el şi anume: Învăţătură pe scurt pentru taina pocăinţii (Rîmnic 1705), Învăţătură bisericească la cele mai trebuincioase şi mai de folos pentru învăţătura preoţilor (Tîrgovişte 1710), Capete de poruncă la toată ceata bisericească (Tîrgovişte 1714) şi Sfătuiri creştine-politice către domnitorul Ştefan Cantacuzino, în greceşte (Bucureşti

(Continuare în pag. 3)

Spre o înaltă ţinută morală a omului societăţii noastre

Este îmbucurător faptul că în Patria noastră, succesele repurtate de poporul român — sub înţeleapta conducere a Partidului — în domeniul construcţiei socialiste, al progresului economic, ştiinţific, cultural, al activităţii educative în şcoli şi în alte instituţii cultural-educative şi de masă, au determinat în ultima vreme o profundă înnoire spirituală şi morală a societăţii noastre. Ca urmare a acestui fapt, oamenii muncii de toate categoriile şi de pretutindeni manifestă şi pretind de la toţi cei ce trăiesc în societatea noastră o comportare morală cît mai demnă de omul de tip nou al acestei societăţi. De aceea, opinia publică din ţara noastră a devenit un for de judecată din ce în ce mai activ şi mai pretenţios, manifestîndu-şi totala ei dezaprobare faţă de toţi cei ce încalcă normele de convieţuire socială, dîndu-le acestora un adevărat vot de blam, de asemenea, apreciind şi considerînd ca merituoase şi valoroase atitudinile, acţiunile şi conduita exemplară a unora dintre cetăţenii Patriei noastre. Dovezi despre aceste aprecieri aflăm în presa noastră de fiecare zi, care, reproducînd numeroase glasuri ale opiniei publice, exprimă lauda sau blamul la adresa comportării sau a conduitei unor cetăţeni.

Ţinînd seama de numeroasele sesizări făcute de către factori reprezentativi ai opiniei publice, ca şi de către simpli cetăţeni conştienţi, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a emis în luna aprilie a.c. un Decret pentru stabilirea şi sancţionarea unor contravenţii privind regulile de convieţuire socială, ordinea şi liniştea publică, Decret care constituie un document caracteristic orînduirii noastre socialiste şi care transpune în formă de lege voinţa maselor populare. Acest Decret sancţionează o întreagă serie de abateri mai mici de la normele de convieţuire socială, ca: sustragerea de la datoria de a munci, traiul parazitar din expediente şi din cerşit, jocuri de noroc, încălcarea ordinii şi a liniştii publice prin expresii şi gesturi indecente, jignirea organelor de urmărire penală, alungarea din locuinţă a persoanelor din familie, scandalul în localuri publice, portul fără drept al unor obiecte, ca: cuţit, pumnal, şiş, box etc., acostarea şi urmărirea unor persoane pe stradă, producerea de zgomote care tulbură liniştea, alarmarea publicului fără motiv, aruncarea cu pietre în felinare, geamuri, vehicole etc., vînzarea de băuturi alcoolice minorilor sub 14 ani, scrierea şi deteriorarea pereţilor, refuzul de a se legitima în faţa organelor în drept şi altele.

Sancţiunile sau pedepsele ce se dau pentru asemenea contravenţii sînt în raport cu gravitatea acestora, ele constînd în amenzi de la 100 pînă la 5.000 de lei, sau pentru unele, în închisoare de la o lună pînă la 6 luni, aceasta din urmă, în cazul contravenţiei unor minori, putîndu-se aplica numai de la vîrsta de 16 ani în sus şi numai în proporţie de ½ din timpul la care a fost condamnat.

Ceea ce constituie caracteristicile fundamentale ale acestui Decret sînt două trăsături esenţiale: 1. Sancţionînd abaterile mai mici de la normele de convieţuire socială (contravenţiile), noul Decret închide drumul spre infracţiunile de amploare mai mare, care aduc grave pagube vieţii individuale şi sociale. 2. Noul Decret are un profund caracter educativ, fiind un mijloc de prevenire şi combatere a manifestărilor antisociale, contrare atît regulilor de bunăcuviinţă, cît şi principiilor vieţii sociale. Datorită ultimei trăsături, în prevenirea şi combaterea acestor contravenţii sînt chemate să-şi dea concursul o serie de instituţii, ca: familia, şcoala, organizaţiile de masă şi de tineret, etc.

O menţiune specială trebuie făcută cu privire la art. 3, alin. a al acestui Decret, care consideră contravenţie „manifestarea unei atitudini de dezinteres în luarea măsurilor necesare de către părinţi sau persoanele cărora li s-a încredinţat spre creştere un minor . . . pentru a-l împiedica de la fapte de vagabondaj, cerşetorie sau prostituţie". Această prevedere a Decretului are o deosebită importanţă atît morală, cît şi juridică, deoarece impune familiei răspunderea pentru creşterea unei generaţii de oameni folositori societăţii noastre.

Exprimînd sub forma unei legi juridice judecata morală a societăţii noastre, a maselor largi populare, exprimată în aşa-numita opinie publică, prezentul Decret oglindeşte o dată mai mult, grija pe care conducerea noastră de partid şi de stat o acordă — de la nivelul cerinţelor la care societatea noastră se află astăzi — formării şi desăvîrşirii unei înalte ţinute morale, atît pentru individ, cît şi pentru societate, atît de necesară în societatea noastră.

Biserica noastră, ca instituţie care urmăreşte necontenit îmbunătăţirea şi desăvîrşirea morală a credincioşilor ei, nu poate decît să salute cu satisfacţie apariţia acestui Decret, cu îndoitul lui caracter: pedepsitor şi educativ. De aceea, pe temeiul Evangheliei lui Iisus Hristos, ea socoteşte că toţi cei ce fac astfel de contravenţiuni, săvîrşesc păcate faţă de ei înşişi, faţă de aproapele şi faţă de societatea în care trăiesc, fiind întru totul de acord că toţi cei ce nu se feresc de astfel de păcate, trebuie să fie pedepsiţi, în nădejdea că se vor îndrepta. Totodată, ea adresează un apel tuturor fiilor ei duhovniceşti, îndemnîndu-i stăruitor să se ferească ei înşişi şi să oprească şi pe alţii de la săvîrşirea unor astfel de păcate, păgubitoare loruşi şi societăţii noastre în care trăim cu toţii.

Arhid. I. Zăgreanu

Un manuscris de acum 76 de ani

Am în faţă un manuscris cu file îngălbenite de vremuri, purtînd titlul: „Pentru o monografie a comunei Topîrcea din judeţul Sibiu", semnat Nicolae Aleman paroh greco-oriental, la data de 31 decembrie 1894, deci acum 76 ani. Păcat că manuscrisul acesta nu posedă toate elementele pentru o monografie completă a satului respectiv, dar el poate constitui miezul unei asemenea lucrări dacă s-ar găsi condeiul care să s-apuce de ea.

Satul Topîrcea apare în documentele istorice încă din anul 1309 sub numele de Tshappertsch — Topîrcea-Toporcsa, iar în anul 1478—79 sub denumirea de Schappysdorf, ceea ce denotă că a locuit aci şi o minoritate săsească, care însă, după documente, a început să dispară pe la anul 1643, ultima piatră funerară din cimitir cu inscripţie gotică fiind aceea a parohului Martin Philip.

Topîrcea se mărgineşte la răsărit cu Ocna Sibiului, la miază-zi cu satele Mag şi Amnaş, la apus cu Apoldul inferior (de jos) şi Ludoşul Mare, iar la miază-noapte cu Alămorul. Atunci număra 392 fumuri cu peste 2.000 suflete şi cuprindea 3.858 jugăre de pămînt arabil . . . Pînă la apariţia căilor ferate, terenul din jurul satului era format numai din păşuni şi păduri, ocupaţia locuitorilor fiind creşterea animalelor şi cărăuşia, iar înainte cu 70—80 ani terenul era acoperit numai de apă cu trestie şi păpuriş.

Biserica ortodoxă a fost construită în anul 1795 din piatră şi cărămidă, acoperită cu ţiglă. Este aşezată pe un deal în mijlocul comunei „şi după spusa din bătrîni, dealul acesta e un mormînt care cuprinde în sînul său oase de oameni care au căzut în rezbelul de pe timpul lui Vodă-Mihai Viteazul".

Şcoala, care se află aproape de biserică, a fost construită în anul 1845 din piatră şi cărămidă şi acoperită cu ţiglă. Nouă copii din sat erau elevi la liceul din Sibiu. Dintre intelectualii plecaţi din sat sînt amintiţi: Basiliu Greavu — subjude regesc la judecata cercuală. dr. Clementin Munteanu — medic, ambii la Miercurea, Antoniu Schiau — consilier la procuratura din Budapesta, dr. Nicolae Vecerdea — advocat în Sibiu, învăţătorii Ion Părăianu care a absolvit „preparandia" la Arad, Hilariu Aleman, în secuime, Ion Fleşeriu, în Vale, notarul N. Schiau etc.

Din manuscris mai reiese că pe aşa numitul loc „Lunca lui Zav" curge un pîrîu printre surpăturile căruia din loc în loc apare un zid de piatră şi cărămidă, hîrbe de oale de pămînt în grosime de un deget care sînt urme ale unei aşezări cu sute de ani în urmă.

Autorul manuscrisului şi-aduce aminte că în 1848, fiind copil de 14 ani, auzia în sat bubuitul tunurilor din timpul revoluţiei, cînd la Ocna Sibiului se băteau soldaţii împărăteşti cu soldaţii lui Bem.

. . . „Poporul comunei noastre este un popor ascultătoriu, supus dar laborios şi prea răbdătoriu; locuitori-s apăsaţi şi împovăraţi şi nu se interesează nimenea pentru uşurarea poverilor", spune manuscrisul în încheiere. Acest manuscris, precum vedem, aruncă o fărîmă de lumină asupra parohiei Topîrcea, asupra vieţii grele a poporului nostru de altădată.

Nicolae D. Găvozdea

Mitropolitul Antim Ivireanul

(Urmare din pag. 2)

1715). Tot mitropolitului Antim i se datoreşte ilustrarea tipăriturilor sale cu gravuri, unele din ele fiind de o măiestrie deosebită. Ni s-a păstrat de la el, în manuscris, o lucrare întitulată: „Chipurile Vechiului şi Noului Testament", care cuprinde 505 portrete cu diferite personagii biblice. Toate acestea ne arată calităţile artistice deosebite cu care era înzestrat mitropolitul Antim.

Antim Ivireanul este ctitorul mănăstirii cu hramul „*Toţi Sfinţii*" din Bucureşti (numită azi Mănăstirea Antim), ridicată în anii 1713—1715 după planurile întocmite de el însuşi. Pentru această mănăstire a întocmit un aşa numit Aşezămînt, care este un fel de testament al său, cu rînduieli pentru ajutorarea copiilor săraci dornici să înveţe carte, a oamenilor şi fetelor sărace, a străinilor etc.

O altă latură de seamă din păstoria lui Antim este zidirea sufletească a credincioşilor săi prin cuvînt. Sînt preţuite pînă azi predicile sale numite *didahii*, în care osîndea felurite păcate ale vremii sale, mai ales ale marii boierimi. Cunoaştem de la el 22 de predici la diferite duminici şi sărbători şi 7 cuvîntări ocazionale, toate înfăţişînd pe Antim ca om de cultură deosebită.

Mitropolitul Antim Ivireanul s-a îngrijit îndeaproape şi de românii ortodocşi din Transilvania. Încă în 1699, pe cînd era numai tipograf, a trimis la Alba-Iulia pe ucenicul său Mihail Iştvanovici, care a tipărit acolo cărţi pentru folosul sufletesc al credincioşilor ardeleni. După dureroasa dezbinare petrecută sub Atanasie Anghel, mitropolitul Antim a trimis în cîteva rînduri scrisori de îmbărbătare către românii din Şcheii Braşovului, îndemnîndu-i să rămînă statornici în dreapta credinţă şi hirotonind preoţi şi diaconi pe seama bisericii lor.

Am arătat apoi că a tipărit cărţi de slujbă şi pentru credincioşii arabi din Patriarhia Antiohiei. Iar pentru compatrioţii săi din Iviria, a stăruit pe lîngă Constantin Brîncoveanu să-i ajute la tipărirea de cărţi de slujbă în limba georgiană, trimiţînd la ei pe ucenicul său Mihail Iştvanovici.

Mitropolitul Antim Ivireanul a fost şi un înflăcărat patriot şi luptător împotriva asupririi turceşti. El a văzut că numai o alianţă cu Rusia ar putea duce la înlăturarea jugului turcesc şi de aceea a intrat în înţelegere cu ruşii.

După suirea pe scaunul domnesc al lui Nicolae Mavrocordat, în 1716, au început zile grele şi pentru bătrînul mitropolit. Învinuit că a intrat în legătură cu austriecii şi că ar fi uneltit împotriva domnului, a fost arestat din porunca acestuia şi închis în temniţa palatului. A fost ţinut acolo mai multe săptămîni, cerîndu-i-se demisia. Refuzînd să o dea, Mavrocordat a cerut patriarhului din Constantinopol să-l caterisească, lucru pe care acesta l-a făcut. În sentinţa de caterisire i s-au adus felurite învinuiri nedrepte, pe baza cărora a fost scos din rîndul arhiereilor şi călugărilor, urmînd să fie închis pe viaţă în mănăstirea Sf. Ecaterina din Muntele Sinai. Această pedeapsă n-a mai ajuns să o facă, pentru că ostaşii turci care îl însoţeau spre Muntele Sinai l-au măcelărit, aruncîndu-i trupul în rîul Tungia, lîngă Adrianopol. Moartea lui s-a întîmplat în primele zile ale lunii septembrie din anul 1716. În felul acesta şi-a sfîrşit viaţa mucenicește, ca de altfel şi binefăcătorul său, domnul Constantin Brîncoveanu.

Deşi de alt neam, mitropolitul Antim Ivireanul şi-a pus toate cunoştinţele şi toată priceperea în slujba Bisericii şi a poporului care-l primiseră cu atîta dragoste. Tipograf, autor de lucrări originale, traducător, predicator şi păstor de suflete, artist, ctitor de lăcaşuri sfinte, sprijinitor al Ortodoxiei şi al românilor transilvăneni, Antim Ivireanul este una din figurile cele mai luminoase din trecutul Bisericii şi al Patriei noastre.

Mircea Păcurariu

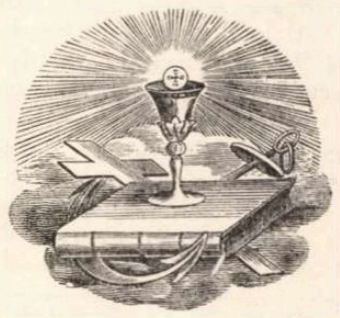

APA CEA VIE

În Duminica a 5-a după Paşti, anul acesta în 24 mai, serbăm Duminica Samarinencii. Sf. Evanghelie care se citeşte în această zi redă una din icoanele cele mai mişcătoare din viaţa pămîntească a Mîntuitorului! Iată-l obosit de drum în amiaza mare, căutînd un ceas de linişte, la fîntîna lui Iacob din Samaria. Trudit şi însetat, dorea să-şi potolească setea cu apă din această fîntînă.

Vedem din aceasta, cum Domnul Iisus s-a făcut, cu adevărat, asemenea nouă: a ostenit, a flămînzit, a însetat! Meditînd asupra acestui lucru, ne dăm seama cît de mult a făcut Mîntuitorul pentru noi, cîte a luat asupra Sa: poveri, umilinţe, osteneli, istovire trupească şi sufletească, foame şi sete. El care obişnuit pe noi ne numeşte osteniţi şi împovăraţi (Matei 11, 38), însuşi osteneşte şi trudeşte şi în vreme ce ne făgăduieşte nouă odihnă şi linişte, lucrul îl întoarce aici şi vrea să afle El, prin noi, odihnă şi reculegere.

„Dar apa pe care eu o dau, se va preface într-un izvor de apă care va curge în viaţa veşnică“ (Ioan 4, 14).

Sufletul nostru însetează totdeauna, spune Psalmistul: „Cum doreşte cerbul de izvoarele apelor, aşa doreşte sufletul meu de tine Dumnezeul cel viu“ (Psalm 41, 1).

Acest Dumnezeu viu este Iisus Hristos, Domnul nostru şi Dumnezeul nostru: Iisus cel înviat a treia zi.

Iată-l aici, la fîntîna lui Iacob, descoperindu-se El, ca fîntînă a vieţii şi a nemuririi. El dumnezeiescul însetat, cheamă la sine pe cei însetaţi: „De însetează cineva, să vină la mine şi să bea! Cine crede în mine, rîuri de apă vie vor curge din inima lui, iar apa care eu o dau, se va preface întru el izvor de apă care va ţîşni în viaţa veşnică“ (Ioan 7, 37 şi 4, 14).

Prin puterea dumnezeirii Sale, Domnul Iisus a înviat din morţi şi prin mărita Sa Înviere, s-a făcut el fîntîna vieţii şi a nemuririi sufletelor tuturor celor ce cred în numele Lui.

El ne poate întări sufletele în valul ispitelor;
El ne poate potoli orice dorinţă nesocotită:
El ne poate hrăni şi sătura cu cuvîntul Său:
El ne poate ferici cu dragostea Sa;
El ne-a mîntuit prin jertfa crucii Sale;
El ne poate desfăta pentru veşnicie în mărirea Sa.

Cu adevărat, cerescul însetat de mîntuirea sufletelor noastre pe care l-am întîlnit astăzi la fîntîna lui Iacob, este: *Fîntîna vieţii şi a nemuririi.*

Precum în noaptea Învierii am luat de la altar, lumină din lumină şi ne-am hrănit cu Paştile îndumnezeitoare, aşa şi acum, veniţi credincioşilor, veniţi fiii Bisericii, oricare v-ar fi starea sau etatea, veniţi la Fîntîna vieţii, la apa cea vie, care este Hristos.

Nimenea din noi să nu fie îndoit cu sufletul său; Domnul Iisus Hristos este Mîntuitorul cel viu, Hristos cel răstignit dar înviat a treia zi! Oricît de împovăraţi am fi cu păcate, să păşim către El.

Am fost doar martori cum, la fîntîna lui Iacob, pe o femeie pierdută a adus-o pe calea cea bună.

Nici pe noi nu ne va îndepărta! Că Însuşi a zis: „Pe cel ce vine la mine, nu-l voi scoate afară“ (Ioan 6, 37).

Prot. *Gh. Secaş*

† Preotul pensionar Ilie Ciulei

În 9 aprilie 1970, după o lună de suferinţă, s-a stins din viaţă preotul pensionar Ilie Ciulei, la vîrsta de 84 ani.

Născut în comuna Saschiz, protopopiatul Sighişoara, din părinţi plugari, s-a preoţit în anul 1912 pentru parohia Feleag, protopopiatul Sighişoara, unde a servit 8 ani.

În parohia Archita, cu filia Beia, a servit 27 de ani, în timpul cărora a clădit casa parohială. a reparat biserica şi a împrejmuit grădina bisericii cu grilaj de fier. În Beia a clădit biserica.

În parohia Paloş a servit 11 ani, în timpul cărora, cu concursul credincioşilor, s-a cumpărat un clopot la sf. biserică.

În parohia Mihai Viteazul, ca preot pensionar, a fost împreună slujitor la sf. altar 11 ani cu parohul local, pînă şi-a terminat cursul acestei vieţi.

Prohodirea s-a făcut în biserica din parohia Mihai Viteazul, de un sobor de preoţi şi anume: Bologa Eugen (Mihai Viteazul), Ciulei Dumitru (Saschiz), Doctor Teofil (Archita), Fleşar Aurel (Criţ) şi Roşca Ion (Buneşti).

Au asistat membrii familiei îndoliate, credincioşi din parohiile Archita, Beia, Roadeş, Buneşti, Saschiz şi Mihai Viteazul.

Dumnezeu să-l odihnească cu cei aleşi ai Săi.

Pr. *B. E.*

Vizita teologului Dr. PAUL VERGHESE la Sibiu

În cadrul întîlnirilor frăţeşti dintre Biserica Ortodoxă Siriană şi Biserica Ortodoxă Română, ne-a vizitat ţara şi Biserica P. Cuv. Păr. Dr. Paul Verghese, rectorul Institutului Teologic din Kottayam (statul Kerala din India) şi activist ecumenist.

Potrivit programului stabilit de Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh, oaspetele soseşte la Sibiu în dimineaţa zilei de joi, 2 aprilie a. c., însoţit de dl prof. Nicolae Chiţescu de la Institutul Teologic din Bucureşti, fiind întîmpinat şi salutat la gară de P. C. rector Isidor Todoran.

În aceeaşi zi, după ce vizitează Catedrala, Institutul şi Biblioteca Mitropoliei, P. Cuv. Păr. Dr. *Paul Verghese* ţine prima sa conferinţă, la orele 11.30, în aula Institutului, precedată de un program coral al studenţilor. Tema conferinţei (rostită în engleză şi tradusă de dl M. Scorobeţ) este misterul Întrupării şi îndeosebi uniunea ipostatică. Conferenţiarul arată că în această problemă nu există între cele două Biserici o deosebire de fond ci numai de formă (de cuvinte).

Mulţumind vorbitorului, I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* face unele consideraţii teologice privind definirea misterului Întrupării şi subliniază folosul întîlnirilor de acest fel.

În după masa aceleiaşi zile, oaspetele vizitează comuna Sălişte. Seara urmează o convorbire cu profesorii Institutului, precum şi o cină colegială.

In cursul dimineţii zilei de vineri, 3 aprilie a. c., oaspetele vizitează comuna Răşinari, apoi Muzeul Brukenthal şi unele magazine din oraş, de unde cumpără obiecte de artizanat popular.

După masă, la orele 17, în aula Institutului, P. Cuv. Păr. Dr. Paul Verghese ţine a doua sa conferinţă, precedată şi aceasta de un program coral al studenţilor. Subiectul conferinţei (tradusă de către dl prof. Nicolae Chiţescu): Perspectivele relaţiilor de viitor dintre Bisericile Ortodoxe şi Bisericile Ortodoxe Siriene. La sfîrşit, conferenţiarul mulţumeşte Î. P. S. Sale pentru ospitalitate şi îşi exprimă convingerea că prin *iubire* putem clădi unirea Bisericilor.

În dimineaţa zilei de sîmbătă, 4 aprilie a. c., oaspetele vizitează Sf. Mănăstire „Brîncoveanu“ de la Sîmbăta de Sus.

În aceeaşi zi, la orele 15, oaspetele pleacă cu trenul, spre Bucureşti.

C. S.

Informaţii

— *Între 16 şi 25 martie 1970* în localitatea Ajaltoun (Liban) a avut loc o consfătuire pe tema: „Dialogul între credincioşii din timpul nostru“, la care au participat creştini, precum şi reprezentanţi ai celor trei mari religii ale Asiei: hindusă, budistă şi musulmană.

Desigur că acest început îşi va avea ecoul cuvenit în sensul unor noi întîlniri între reprezentanţii diferitelor religii ale lumii, care îşi vor arăta roadele într-o mai bună cunoaşterea reciprocă, fapt care va constitui un nou pas înainte pe calea colaborării şi înfrăţirii oamenilor.

— *La Mănăstirea Brîncoveanu* (Sîmbăta de Sus — jud. Braşov) s-a sărbătorit şi în acest an, vineri după Paşti, praznicul „Izvorul Tămăduirii“.

La altarul din pădure s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească de către P. S. *Visarion,* Episcop-vicar al Mitropolilei Ardealului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi.

Cuvînt de învăţătură a rostit, la priceasnă, P. Cuv. Arhim. S. Popescu, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii P. S. Visarion, care, după ce transmite preoţilor şi credincioşilor prezenţi bunecuvîntarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, vorbeşte despre rolul Maicii Domnului în viaţa noastră creştinească şi despre luminile Învierii.

BISERICA

(Urmare din pag. 1)

Unii dintre credincioşii creştini învaţă că din Biserica lui Iisus Hristos nu pot face parte decît credincioşii sfinţi. În acest sens, ei se provoacă la Efes. 5, 25—27 şi I Ioan 3, 9. Dar a fi născut din Dumnezeu însemnează a fi botezat cu Botezul creştin. Însuşi textul de la Efes. 5, 25—27 ne lămureşte în acest sens: „Hristos a iubit Biserica şi s-a dat pe sine pentru ca s-o sfinţească prin cuvînt, după ce a curăţit-o prin baia apei şi ca s-o înfăţişeze sieşi Biserică măreaţă . . . ca să fie sfîntă şi fără de prihană“. „Baia apei“, prin care a curăţit-o, este Botezul, numit adeseori „baie“ sau „baia naşterii celei de a doua“. Prin aceasta se lămureşte şi textul de la I Ioan 3, 9: cei „născuţi din Dumnezeu“ sînt cei ce au primit baia naşterii celei de a doua sau Botezul creştin, cu apă şi cu Duh. Prin urmare, membri ai Bisericii lui Hristos sînt toţi cei ce au primit naşterea de sus în Botezul creştin. Aceştia sînt sfinţi în înţelesul că au primit în ei pe Duhul Sfînt în Botez şi că au menirea de a duce o viaţă sfîntă (I Cor. 1, 2).

Dacă se zice că cei născuţi din Dumnezeu nu pot păcătui, aceasta nu înseamnează că voinţa lor n-ar fi liberă, ci numai că ei nu trebuie să păcătuiască în mod conştient şi voit. Deci, nu pot păcătui în înţelesul că nu e admisibil să păcătuiască în chip voit (Cf. Pilde 20, 9; Fac. 8, 21; Apoc. 15, 4).

Nu prin membrii ei e sfîntă Biserica, pentru că aceştia se numesc sfinţi în sensul că au menirea să fie sfinţi (I Cor. 1, 2). Sfînta Scriptură ne învaţă direct că în Biserica lui Hristos sînt şi oameni buni şi răi (II Tim. 2, 20; I Cor. 12, 22—24 ş.a.). Provocarea la II Cor. 6, 17 şi I Cor. 5, 11—13, pentru a susţine că sfinţii trebuie să se separe de păcătoşi, nu este întemeiată. Pentru că aici nu se afirmă că din Biserică fac parte numai cei sfinţi şi nici nu se exclude posibilitatea celor păcătoşi de a fi membri ai Bisericii, dacă sînt botezaţi cu Botezul creştin, dacă nu s-au lepădat de credinţa creştină şi dacă nu s-au făcut vinovaţi de păcate grele. Nici Mîntuitorul nu s-a separat de păcătoşi (Luca 5, 30—32; 7, 34).

3. *Biserica — locaş de închinare.* (F. Ap. 11, 26; I Cor. 11, 18; 14, 33—35). Învăţătăura ortodoxă despre trebuinţa şi sfinţenia locaşurilor de închinare se întemeiază pe următoarele: a) însuşi Dumnezeu a poruncit să i se facă locaşuri sfinte (Ieşire 25, 8; I Cronici 21, 18; Exdra 3, 8 ş.a.); b) Mîntuitorul şi Sf. Apostoli au cinstit templul ca locaş sfînt, destinat cultului public (Luca 2, 21—24; 2, 42—50; Matei 23, 17; Marcu 11, 17; Ioan 2, 14—16; F.Ap. 24, 11—12; 22, 17); c) biserici vor exista pînă la sfîrşitul veacurilor (II Tesal. 2, 3—4; Apoc. 13, 6).

Unii credincioşi creştini, cu toate că au locaşuri de închinare, totuşi nu admit sfinţenia bisericii ca locaş de închinare şi învaţă că biserica nu e locaş al lui Dumnezeu şi nu este de neapărată trebuinţă credincioşilor.

În acest sens se provoacă la Matei 6, 5—6, dar aici Mîntuitorul nu înlătură nici bisericile ca locaşuri de închinare, nici cultul public, ci osîndeşte rugăciunea făţarnică. Pe de altă parte, despre Sf. Apostoli ni se spune că „erau pururea în templu“ (Luca 24, 53). Nici invocarea textelor biblice de la F.Ap. 7, 48—49 şi Ioan 4, 21—24 nu este convingătoare, pentru că aceste texte nu se ridică împotriva bisericilor ca locaşuri de închinare, ci combat părerea că Dumnezeu ar putea fi închis între zidurile unui templu oarecare, întrucît Dumnezeu este spirit omniprezent, iar cultul adus Lui trebuie să fie cît mai spiritual, nelegat de un anumit templu sau de o anumită localitate. Nu este concludent nici locul de la Matei 18, 20, pentru că cuvintele „adunaţi întru numele meu“ însemnează adunaţi după rînduiala stabilită de mine. Or, rînduiala stabilită de Mîntuitorul este de a avea locaşuri de închinare.

Aceasta este învăţătura ortodoxă despre Biserică, la care trebuie să ţină cu sfinţenie credinciosul ortodox.

C. Sîrbu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA ASTRA SIBIU

Anul 118 Sibiu, 1 iunie 1970 Nr. 21—22

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

6. Descoperire treptată

a) Dumnezeu — cum ne mărturiseşte Sfînta Tradiţie şi Sfînta Scriptură — s-a descoperit omului încă de la început.

Cum însă Dumnezeu este mai presus de pricepera noastră, şi cum puterea de înţelegere a fost întru începuturi mai mărginită, Dumnezeu s-a descoperit treptat.

b) Se ştie, de altfel, că în viaţa omului cunoaşterea lumii nu se face dintr-o dată şi nici în acelaşi fel. E aceeaşi lume din jurul meu, dar altfel o cunosc şi o exprim cînd sînt copil, altfel cînd sînt tînăr şi la vîrsta înaintată. Şi totuşi — la sfîrşitul vieţii — îmi dau seama că n-am ajuns să cunosc totul, că e mult mai mult ceea ce nu cunosc decît ceea ce cunosc. Dumnezeu — Tatăl nostru cel din ceruri — s-a descoperit oamenilor treptat după „vîrsta" la care se aflau, după puterea lor de înţelegere. E ceea ce spune Sfîntul Apostol Pavel — că „Dumnezeu odinioară, în multe rînduri şi în multe chipuri, a vorbit părinţilor noştri prin prooroci" — şi „în zilele acestea . . . ne-a grăit nouă prin Fiul", adică în Iisus Hristos, care este descoperirea deplină a lui Dumnezeu (Evrei 1, 1—3). Şi de fapt descoperirea lui Dumnezeu prin aleşii Săi s-a făcut în chipuri diferite, după felul de a vorbi, a gîndi şi a înţelege al acestor aleşi şi al oamenilor din vremea în care ei au propovăduit.

c) De aceea, întreg Vechiul Testament e numai pregătire spre Hristos, „pedagog spre Hristos", *cum scrie Sf. Apostol Pavel (Gal. 3, 24). La început, după căderea în păcat, Dumnezeu descoperă oamenilor numai că va veni un mîntuitor, ca apoi să le descopere mereu alte şi alte lucruri despre Mîntuitorul ce va veni. Acest mîntuitor (Iisus Hristos) a venit după un timp foarte îndelungat de pregătire — şi anume El a venit* „la plinirea vremii" *(Gal. 4, 4), adică atunci cînd oamenii au ajuns la o stare de vieţuire şi de pricepere, care îi făceau capabili să primească deplina descoperire a lui Dumnezeu în Iisus Hristos. Cu alte cuvinte— cînd erau coapte împrejurările pentru venirea Celui aşteptat.*

Într-adevăr, la poporul israilitean — apăsat de stăpînirea romană şi de legalismul fariseilor — nădejdea venirii Mesiei, în care să se plinească toate proorocirile, ajunsese să stăpînească cu putere toate sufletele. Celelalte popoare de asemenea — aplecate sub grelele poveri ale unor stăpîniri despotice, nemulţumite de multele rătăciri ale numeroaselor religii şi însetate după o împărăţie universală a păcii şi dragostei şi după o religie superioară — erau pregătite să primească pe Mîntuitorul aşteptat de toate popoarele în veacurile trecute.

d) Momentul acesta al „plinirii vremii" *îl putem asemăna cu zorile ce anunţă răsăritul soarelui. Deşi în noaptea senină licăresc pe cer stelele, străluceşte cu putere luceafărul şi uneori luna îşi revarsă vraja luminii sale, totuşi nimic nu este mai înălţător decît momentul cînd cerul însuşi parcă e în aşteptare uimită, toate vieţuitoarele se înfioară la vestirea luminii, florile îşi deschid lin petalele, copacii îşi tremură frunzele, munţii se adîncesc în tăcere, vînturile îşi reţin răsuflarea şi întreaga fire (omul însuşi) este vrăjită parcă de măreţia soarelui ce apare la orizont şi cu lumina lui înfrumuseţează totul şi dă viaţă tuturor. Aşa şi pe cerul credinţei. Deşi pe acest cer au strălucit proorocii şi înţelepţii ca nişte stele şi a propovăduit proorocul înainte-mergător Ioan, ca un luceafăr vestitor al Celui ce vine, totuşi toate acestea au fost numai pregătiri, toate acestea pălesc în faţa* Răsăritului celui de sus *(Luca 1,78) şi toţi credincioşii sînt în uimire adîncă, în închinăciune negrăită în faţa Soarelui dreptăţii (Troparul Crăciunului), Hristos-Dumnezeul nostru, Cel ce a răsărit nouă mîntuirea. Aşa a fost la „plinirea vremii". De atunci vieţuim — veac după veac — şi umblăm întru „lumina" cea dumnezeiască a lui Iisus Hristos. Şi sufletul nostru rămîne mereu cutremurat, mereu vrăjit de Frumuseţea şi Dragostea Lui cea negrăită şi necuprinsă.*

Aşa a lucrat Dumnezeu, aşa s-a descoperit pe Sine oamenilor: ca un pedagog (dascăl) — cum numeşte Clement Alexandrinul pe Iisus Hristos — care a ţinut seama de creşterea cu vîrsta a omenirii, descoperind voia Lui cea sfîntă treptat şi în felul potrivit, la început ca pentru vîrsta copilului, apoi ca pentru vîrsta tînărului ce simte împlinirea, idealul aproape, în sfîrşit ca pentru vîrstnicul, care poate primi şi cuprinde în sufletul lui descoperirea deplină.

e) Dar Iisus Hristos este viu şi lucrător în mod deplin în Biserica Sa cea sfîntă, *unde El ne împărtăşeşte Evanghelia Sa, unde El ne cheamă să-i urmăm întru sfinţenia vieţii, unde El se jertfeşte şi ne împărtăşeşte cu Trupul şi Sîngele Lui. Cel ce este mădular al Bisericii are garanţia că trăieşte în Hristos, care este Adevărul, Calea şi Viaţa noastră a celor credincioşi. Pe cînd cel ce nu este mădular al Bisericii, nu are această garanţie şi nu poate cuprinde pe Iisus Hristos întreg, ci numai cîte o rază, pe care o strîmbă după „priceperea" lui. În cazul cel mai bun el este „prunc" care se hrăneşte cu „lapte", nu cu hrană tare, adică cu întreg adevărul dumnezeiesc descoperit în Iisus Hristos (Evrei 5, 12—14).*

f) În sfîrşit faptul că Vechiul Testament e numai pregătire spre Hristos, că în Hristos e mîntuirea, ne face ca cu toată cinstirea ce o dăm Vechiului Testament şi cu tot folosul sufletesc ce-l culegem din El — căci Dumnezeu grăieşte prin proorocii Săi — temelia să o avem în Noul Testament, în Evanghelia lui Iisus Hristos, şi în lumina acestei Evanghelii să folosim cele din Vechiul Testament — lăsînd deoparte cele ce nu se potrivesc cu Evanghelia *(simbăta, tăierea împrejur, zeciuiala, jertfele de animale ş. a.), căci nu mai sîntem în vremea de pregătire (de pruncie şi tinereţe), ci în vremea cînd — prin Iisus Hristos — am devenit şi devenim mereu „bărbat desăvîrşit" (Ef. 4, 13). Odată ce a răsărit Soarele dreptăţii, în lumina lui sînt absorbite toate razele, ce au strălucit în Vechiul Testament şi în credinţele vechi ale popoarelor — aşa cum, cînd răsare soarele, lumina stelelor (chiar şi a luceafărului) nu se mai vede, ca şi cînd soarele cu puterea lui ar absorbi şi razele stelelor în lumina lui.*

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Gînduri la Înălţarea Domnului

Privind asupra marilor momente din viaţa şi lucrarea Mîntuitorului pe pămînt, s-ar părea că Înălţarea Domnului ar reprezenta ultimul act al lucrării Sale, momentul care încheie prezenţa Sa în lume.

Dacă Cuvîntul lui Dumnezeu ar fi venit în lume numai ca *Învăţător*, nu s-ar fi întrupat, ci ar fi avut suficiente căi pentru a comunica oamenilor *Legea cea nouă*. De asemenea, Cuvîntul lui Dumnezeu nu a venit numai ca să şteargă păcatul prin simpla iertare, ci a venit ca să izbăvească pe om, luînd astfel trup, pentru ca în El să se reînnoiască făptura noastră întreagă: sufletească şi trupească. Dacă Mîntuitorul Iisus Hristos s-a întrupat pentru noi, a propovăduit — împrăştiind întunericul necunoştinţei care stăpînea viaţa religioasă, a săvîrşit lucruri minunate, s-a jertfit ca să ridice păcatul lumii şi a înviat pentru noi, atunci putem spune că s-a înălţat tot pentru noi. Prin înălţarea cu trupul Său duhovnicesc de după Înviere, Domnul nostru Iisus Hristos a ridicat firea noastră de la cele trecătoare, supuse putreziciunii şi morţii, la cele veşnice, de la pămînt la cer. Dacă prezenţa şi lucrarea Domnului s-ar fi oprit aici, pentru noi ar fi rămas doar modelul desăvîrşirii, fără rezultate depline asupra fiinţei şi vieţii noastre. Or, opera de mîntuire fiind săvîrşită pentru întreg neamul omenesc pînă la sfîrşitul veacurilor, această operă continuă mereu să se realizeze prin Iisus Hristos. Firea aceasta, înnoită în Fiinţa Sa, Hristos o împărtăşeşte tuturor celor ce cred în El. Prin Sf. Botez se săvîrşeşte o plantare a noastră în trupul lui Hristos, o altoire a noastră ca mlădiţe în buciumul dumnezeiesc după cuvintele Lui: *„Eu sînt viţa, voi mlădiţele"* (Ioan 15, 5). Aşa precum în răsaduri sau în mlădiţe stau nevăzute plantele desăvîrşite de mai tîrziu, pe care, lucrîndu-le, sub binefacerile luminii, căldurii şi a răvenelii, ajung la maturitate, tot astfel şi omul în Sf. Taină a Botezului se sădeşte în Hristos, pentru ca apoi, prin liberă conlucrare cu harul şi lumina dumnezeiască, să ajungă la statura desăvîrşirii lui Hristos. Grădina, ogorul, via este Biserica, iar grădinarul, plugarul, vierul este Hristos. Lucrătorii sînt cei aleşi de Hristos să săvîrşească Sfintele Taine şi să lucreze împreună cu El în Biserică.

Este vorba deci despre o permanentă lucrare şi prezenţă a lui Hristos în Biserica Sa. De aici adevărul că Înălţarea Domnului cu trupul la cer nu este o părăsire a noastră, a celor ce vieţuim pe

(Continuare în pag. 2)

Dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania în anii 1698-1701

În anul 1688, Transilvania, din pirincipat independent sub suzeranitatea turcească, cum fusese de un veac şi jumătate, a fost cuprinsă între graniţele imperiului austriac al Habsburgilor.

Împăratul din Viena a întărit de la început vechile rînduieli din Transilvania, recunoscînd drepturile celor „trei naţiuni" (nobili maghiari, saşi şi secui) şi a celor „patru religii recepte" (catolică, luterană, reformată şi unitariană). Românii şi Biserica lor au rămas în starea de mai înainte, adică „toleraţi" lipsiţi de drepturi în propria lor ţară.

Îndată după ocuparea Transilvaniei de austrieci, a început o puternică acţiune în vederea întăririi stăpînirii lor aici. Şi pentru că împăraţii Habsburgi erau catolici, au început să lucreze pentru atragerea românilor la Biserica apuseană, ca în felul acesta să crească numărul catolicilor care scăzuse mult sub principii calvini. Prin „unirea" românilor se urmărea însă şi ruperea legăturilor cu ierarhii, domnitorii şi credincioşii din Ţara Românească şi Moldova, care i-au întărit şi ajutat în cursul veacurilor, să-şi păstreze credinţa strămoşească.

În acest scop au venit în Transilvania preoţi şi călugări iezuiţi care să îndemne pe cîrmuitorii bisericeşti ai românilor să accepte „unirea" cu Biserica Romei. Încă din 1697 iezuitul Paul Baranyi, paroh în Alba-Iulia, făgăduia mitropolitului Teofil să-l scape de ascultarea ce-o acorda superintendentului calvin, dacă se va uni cu Biserica Romei. Lucrurile au mers însă încet, pînă ce, în vara aceluiaşi an, mitropolitul Teofil a trecut la cele veşnice.

Noul Mitropolit, Atanasie Anghel, a căzut în curînd în mrejele ezuiţilor şi ale împăratului din Viena. Acesta a dat la 14 aprilie 1698 o diplomă, prin care arăta că preoţii români erau liberi să se unească cu una dintre religiile „recepte", sau să rămînă în credinţa lor. Cei care acceptau să se unească cu una din religiile de mai sus, urmau să se bucure de toate privilegiile religiei respective, iar cei care rămîneau ortodocşi, rămîneau în situaţia apăsătoare de pînă atunci.

În urma acestui apel, la 2 iulie 1698, cardinalul Colonici, arhiepiscopul de Estergom din Ungaria a adresat un manifest către preoţii români prin care le făgăduia că, dacă vor accepta unirea cu Biserica Romei, se vor bucura de privilegiile pe care le aveau preoţii şi bisericile catolice. Cardinalul înţelegea ca prin unire să se recunoască aceste patru puncte: 1) Papa este capul Bisericii; 2) Sf. Împărtăşanie se poate face şi cu pîine nedospită (azimă); 3) Duhul Sfînt purcede şi de la Fiul (filioque); 4) în afară de rai şi iad mai există un loc curăţitor numit purgatoriu.

Pe baza acestor două manifeste, al împăratului şi al lui Colonici, iezuiţii au pornit acţiunea de atragere a românilor la unirea cu Roma. Un rol de seamă au avut Paul Baranyi din Alba-Iulia, care a luat legătura cu mitropolitul şi cu protopopii, şi Gavriil Hevenesi, care a făcut legătura cu Viena. Astfel, la 7 octombrie 1698, s-a întrunit la Alba-Iulia un sobor de 38 de protopopi, care înclinau spre unirea cu Roma. Ei au iscălit un act, scris în limba română, prin care declarau că se unesc cu „Biserica Romei cea catolicească", precizînd că „şi cu acele privileghiomuri vom să trăim cu care trăiesc mădulările şi popii acestei Biserici sfinte".

După ce s-a întocmit actul, s-a mai pus un adaos, prin care protopopii ţineau să precizeze că se unesc cu condiţia ca „pre noi şi rămăşiţele noastre din obiceiul Bisericei noastre a Răsăritului să nu ne clătească, ci toate ceremoniile, sărbătorile, posturile, cum pîn-acum, aşa şi de acum nainte, să fim slobozi a le ţine după calindariul vechiu şi pe cinstitul vlădica nostru Athanasie, nime pîn-în moartea sfinţiei sale să n-aibă putere a-l clăti din scaunul sfinţiei sale". Îşi exprimau apoi dorinţa ca urmaşul lui Atanasie să fie ales tot de sobor, urmînd să fie întărit de papa şi de împărat şi hirotonit de „patriarhul de sub birunţa înălţii sale" (probabil se gîndeau la patriarhul sîrb din Carlovit). Urma pecetea Mitropoliei, apoi cîteva iscăliturі, după care era un nou adaos, scris probabil de însuşi mitropolitul Atanasie: „Şi aşa ne unim aceşti ce-s scrişi mai sus, cum toată legea noastră, slujba besearicii şi carindariul, leturghia şi posturile şi darul nostru să stea pre loc, iară de n-ar sta pre loc, aceale, nici aceste peceţi să n-aibă nice o tărie asupra noastră şi vlădica nostru Atanasie, să fie în cap şi nime să nu-l hărbutăluiască". Trebuie menţionat faptul că actul nu era iscălit de Atanasie, ci numai de cei 38 de protopopi. Manifestul avea patru file. Pe pagina întîia era textul manifestului şi primul adaos, iar pagina a doua, rămasă liberă, a fost completată de Baranyi cu traducerea actului de unire în latineşte. Au tradus însă numai partea întîia a actului prin care se accepta unirea, adăugînd cîteva fraze noi, prin care declarau că primesc întreaga învăţătură catolică şi mai ales cele patru puncte de care am amintit mai sus. Pe pagina a treia, a patra şi a cincea erau iscăliturile celor 38 de protopopi şi adaosul al doilea, încît se părea că ei acceptau şi cele scrise pe pagina a doua în latineşte, limbă pe care ei n-o cunoşteau. Paginile şase-opt erau nescrise. Ca să nu fie prinşi cu această falsificare, iezuiţii au ascuns actul unirii, fiind descoperit abia în (anul) 1879, în biblioteca Universităţii din Budapesta. Împăratului i-au înaintat numai traducerea latinească a actului, care era falsificată.

Baranyi a trimis apoi la Viena actul de unire al protopopilor. La 28 februarie 1699, s-a publicat aşa numita „diplomă întîia leopoldină" (după numele împăratului Leopold), prin care se prevedea înfiinţarea Bisericii unite, averile şi preoţii ei fiind scutiţi de dări, în schimbul primirii întregii învăţături catolice.

Cu toate acestea, mitropolitul Atanasie a continuat să păstreze, pentru moment, toate rînduielile ortodoxe, aşa cum i se poruncise cu prilejul hirotoniei la Bucureşti, continuînd legăturile cu Ţara Românească. Astfel, în 1699 a tipărit la Alba-Iulia, două cărţi: o Cazanie, intitulată *Chiriacodromion*, care era în mare parte o reproducere a Cazaniei lui Varlaam şi o *Bucoavnă*, meşterul tipograf fiind Mihail Ştefan (Iştvanovici) trimis de Constantin Brîncoveanu. La 15 iunie 1700, acelaşi domnitor dăruia Mitropoliei moşia Merişani din judeţul Argeş, care să-i fie „de întărire şi de ajutor", ştiindu-se că „să învăluiaşte ca o corabie în mijlocul valurilor mării, aflăndu-se între multe feliuri de limbi streine".

La 14 septembrie 1700 obişnuitul sinod al Mitropoliei aproba 28 de „canoane", privind viaţa morală a clerului şi credincioşilor, precum şi venitele stolare ale preoţilor. Nu era nimic unionist în toate aceste canoane.

Văzînd că unirea stă pe loc, mitropolitul Atanasie a fost chemat la Viena, ca să se pronunţe deschis pentru unire, ori să fie scos din scaun, pe temeiul învinuirilor adunate de iezuiţi împotriva lui.

Sosit la Viena, a fost pus în faţa unei comisii de judecată, pentru 22 de învinuiri. Cardinalul Colonici, care făcea parte dintre judecătorii săi, l-a sfătuit să accepte unirea, urmînd ca în schimb să fie întărit în scaun şi să i se acorde tot ce va cere. Constrîns în felul acesta, la 20 martie 1701 a iscălit un act în 16 puncte, jurînd — printre altele — că va rupe orice legături cu mitropolitul Ungrovlahiei şi cu Domnul Ţării Româneşti şi că va obliga pe toţi preoţii şi credincioşii săi să facă mărturisirea de credinţă unită. În schimbul acestui jurămînt, Atanasie a primit titlul de consilier imperial şi un lanţ de aur cu chipul împăratului. La 24 martie 1701, cardinalul Colonici l-a hirotonit pentru a doua oară preot, după ritul catolic, iar a doua zi l-a hirotonit „episcop" al românilor transilvăneni.

Trebuie amintit şi faptul că la 19 martie 1701, împăratul a dat o nouă diplomă (numită „diploma a doua leopoldină"), în 15 articole, prin care se întăreau scutinţele preoţilor uniţi, făgăduindu-se că mirenii care vor trece la unire se vor bucura de aceleaşi drepturi pe care le aveau şi fii altor naţiuni. În schimb se formulau anumite datorii pentru episcopul unit. În primul rînd se preciza că el era supus arhiepiscopului de Esztergom şi că va fi controlat, în toate actele, scrisorile şi hotărîrile sale, de un teolog iezuit. Aşadar, Mitropolia ortodoxă independentă a Transilvaniei era desfiinţată, creindu-se în locul ei o Episcopie unită, supusă Arhiepiscopiei romano-catolice maghiare din Esztergom, sub controlul nemijlocit al unui teolog iezuit.

Întors de la Viena, pe la începutul lunii mai 1701, Atanasie a fost din nou instalat ca „episcop" unit în catedrala lui Mihai Viteazul din Alba-Iulia, în ziua de 14/25 iunie 1701.

În urma acestui fapt, s-au ridicat numeroase proteste în întreagă Transilvania împotriva „unirii". Aşa au făcut credincioşii din Braşov, din Ţara Făgăraşului, din Ţara Haţegului şi din Hunedoara. Dintre cei care au protestat în scris, unii au îndurat şi temniţă, cum a fost nobilul român Gavriil Nagyszegi.

La scurt timp după lepădarea lui Atanasie, el a fost afurisit de patriarhii Calinic al Constantinopolului şi Dositei al Ierusalimului, precum şi de mitropolitul Teodosie al Ungrovlahiei. Chinuit de remuşcări pentru dezbinarea pe care a pricinuit-o, Atanasie a murit în 1713. În anul următor, împăratul de la Viena a poruncit să se dărîme catedrala fostei mitropolii din Alba-Iulia, ca astfel să piară şi urmele ei, iar reşedinţa noilor episcopi uniţi să fie mutată la Făgăraş.

Aşa s-a ajuns la dureroasa dezbinare a fiilor aceluiaşi neam şi ai aceleiaşi Biserici, prin amăgiri, falsuri şi făgăduinţe deşarte. Au urmat apoi, mai ales în veacul al XVIII-lea lupte între fraţi de multe ori cu jertfe de vieţi omeneşti, pricinuindu-se multă tulburare între români, spre bucuria Curţii din Viena şi a altor potrivnici ai neamului nostru. Unirea a dăinuit pînă în octombrie 1948, cînd clerul şi credincioşii fostei Biserici unite s-au reîntors în sînul Bisericii strămoşeşti de unde plecaseră cu 250 de ani în urmă.

Mircea Păcurariu

Gînduri la Înălţarea Domnului

(Urmare din pag. 1)

pămînt, ci o aşezare a Fiului lui Dumnezeu de-a dreapta Tatălui, întru slava Sa dumnezeiască, dar rămînînd totuşi între credincioşii Săi, în Biserica Sa, după cuvintele Sale adresate apostolilor la înălţare: *„Eu cu voi sînt în toate zilele pînă la sfîrşitul veacului"* (Matei 28, 20).

Rămîne de pildă cu Duhul Sfînt, trimis apostolilor la Cincizecime, după făgăduinţa dată lor: *„Cînd va veni acela Duhul Adevărului vă va povăţui pe voi la tot adevărul"* (Ioan 16, 13). Rămîne în chipul tainic al Sfintei Euharistii, instituită de El la Cina cea de Taină şi lăsată apostolilor cu porunca: „Aceasta să faceţi întru pomenirea mea" (Lc. 22, 19). Rămîne în Sf. Evanghelie lumină din lumina Lui, rămîne în Sf. Icoană pentru ca, cu firea noastră mărginită, să ne simţim mai aproape de El, rămîne în toţi credincioşii în care se sălăşluieşte tainic prin Sf. Botez etc.

Acestea cunoscînd apostolii, întristarea pentru despărţirea trupească de Mîntuitorul li s-a schimbat în bucurie (Luca 24, 52).

De la Înălţare, Mîntuitorul Iisus Hristos începe oarecum un nou capitol al lucrării dumnezeieşti în lume, sub ploaia de foc a Duhului Sfînt, în Biserica Sa, grădină a raiului pentru cultivarea sfinţeniei.

Şi într-adevăr, Istoria Bisericii dovedeşte cum, prin lucrarea Sa, Mîntuitorul, renăscînd din apă şi din duh, a ajutat creştinilor cu rîvnă curată să urce pe scara sfinţeniei.

Cu aceste fiinţe Hristos populează Cerul, aşezîndu-i mai presus de îngeri, în Biserica cerească.

Avînd, aşadar, convingerea că Hristos cel înălţat la Cer este cu noi, fraţii Săi, pînă la sfîrşitul veacurilor, rămîne pentru noi, credincioşii, obligaţia de a nu fi nepăsători faţă de chemarea pe care o avem, faţă de darurile care se revarsă asupra noastră, ci să conlucrăm cu ele desăvîrşirea făpturii noastre, potrivit poruncii: *„Fiţi dar voi desăvîrşiţi, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvîrşit este"* (Matei 5, 48).

De aici obligaţia de a cinsti şi a iubi pe fraţii noştri, pe semenii noştri de orice fel, cu care El este una: *„Amin zic vouă, ori de cîte ori aţi făcut unora din aceştia... mie mi-aţi făcut"* (Matei 25, 40).

Dar cine ar putea să cuprindă în cuvinte înălţimea şi adîncimea adevărului exprimat de praznicul Înălţării Domnului?

Cuprinşi de fiorul sfînt al prăznuirii, să căutăm împreună cu strămoşii să ne pătrundem de adevărurile cîntării în sf. noastră biserică: „Plinind rînduiala cea pentru noi şi cele de pe pămînt unindu-le cu cele cereşti, te-ai înălţat întru slavă, Hristoase Dumnezeul nostru, *nicidecum despărţindu-te, ci rămînînd nedepărtat* şi strigînd celor ce te iubesc pe Tine: *„Eu sînt cu voi"* (condac — joia Înălţării).

Avînd deci permanent conştiinţa prezenţei Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în noi şi cu noi, să ne străduim să ne înălţăm cît mai mult viaţa noastră spre culmile dragostei de Dumnezeu şi de oameni, ale omeniei, ale sfinţeniei, aşa cum El ne-a arătat cu vorba şi cu fapta.

Pr. *I. Fulea*

Impreună cu întreaga țară*)

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Cu adîncă durere am simțit împreună cu întreaga țară marea încercare care a venit asupra multor părți ale Transilvaniei și ale Moldovei și care încă își continuă lucrarea pustiitoare în alte părți.

Această încercare însă nu este spre deznădejde, nu este spre nimicire, ci este spre îndreptare, este spre întărire, spre mîntuire.

Căci, de la Sfintele Paști pînă la Înălțarea Domnului, noi cîntăm mereu: „Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le" și mărturisim că, prin suferință și prin moarte, pășim spre viață, că moartea nu este ultimul cuvînt, ci este numai treaptă spre o viață superioară.

Acest fapt s-a verificat și se verifică mereu în zilele de „mare încercare" prin care trecem, pentru că încercările de acum au scos la iveală unitatea nezdruncinată a întregului popor, în frunte cu Conducătorii lui, au scos la iveală conștiința că noi, poporul român, sîntem un singur trup și un singur suflet și, dacă o parte din acest trup este în suferință, toți ne ridicăm cu un singur gînd, cu o singură inimă, dăruindu-ne tot ceea ce avem mai bun în ființa noastră ca să ajutăm și să sprijinim pe aceia care sînt în suferință și care au căzut victime ale acestor mari prăvăliri de ape. Tocmai acesta este lucrul esențial, că în momente de mare încercare întreg poporul se ridică ca un singur om, și întreg poporul își aduce tot ce are mai bun și dăruiește nu numai ajutorul material, ci și întreg sufletul lui pentru ca încercarea să fie înfrîntă și să devină izvor de viață nouă, izvor de solidaritate deplină, izvor de lucrare continuă, pentru ca viața să meargă înainte, mereu biruitoare.

Legea vieții aceasta este: să treci prin încercări, să treci prin greutăți — pentru ca în mijlocul încercărilor și greutăților să te călești. Așa cum „aurul se lămurește prin foc", așa cum fierul se oțelește prin foc, tot așa și omul se verifică prin focul încercărilor, se călește în mijlocul greutăților și crește mai mare, mai puternic prin voința lui de a birui greutățile, prin voința lui de a se ridica deasupra lor și prin darul și ajutorul lui Dumnezeu, care ne întărește, ne mîngîie, și ne face în stare ca din moarte să ne înălțăm la viață, ca din încercări să facem izvor de viață nouă, lumină și binecuvîntare.

E adevărat că noi — cei din Sibiu — și din alte părți am fost cruțați de aceste încercări. Dar, dacă noi am fost cruțați, cred că toți, în inima noastră, în sufletul nostru am trăit alături de frații noștri durerea lor, zbuciumul lor și am fost alături de toți aceia care s-au luptat eroic cu stihiile dezlănțuite ca să salveze vieți, să salveze uzine, să salveze avuția națională, să salveze tot ceea ce se putea salva. Am trăit și noi alături de ei și trăim și vibrăm și astăzi la suferința, la greutățile prin care au trecut, prin care trec încă. Întru aceasta sîntem întăriți de unitatea întregului popor în jurul Conducătorilor iubiți. Mîndri de eroismul acelora care au luptat, care au salvat vieți și bunuri, mîndri de acțiunea unitară a întregului popor — sîntem gata să aducem contribuția noastră neprecupețită, pentru ca din această încercare poporul nostru să iasă mai întărit și cei care au trecut prin ea să-și restabilească viața pe făgașele firești.

Biserica noastră care, de-a lungul veacurilor, a fost alături de popor, a suferit împreună cu el, s-a bucurat împreună cu el — și astăzi este împreună cu poporul, suferă încercările care s-au abătut asupra fraților noștri. Ca și în trecut — astăzi din marea suferință — împreună cu poporul, Biserica, ierarhii, clericii și credincioși scoatem izvor de îndemn, de încurajare, ca să fim vrednici de chemarea ce ni se face din partea poporului, din partea Conducătorilor noștri, de chemarea care vine de la însuși Iisus Hristos, ca să ajutăm pe cei în suferință, de chemarea care vine din adîncurile veacurilor de a fi solidari cu întreg poporul și să ne îndeplinim și noi datoria, împreună cu toți oamenii de bine, pentru ca încercarea aceasta prin energiile de muncă și luptă ale tuturor să fie spre refacerea pierderilor materiale și spre călire morală și spirituală, spre propășire.

Căci, iubiți credincioși, dacă uneori — în mijlocul încercărilor grele — se pare că năvălește în sufletul nostru un sentiment de deznădejde și de neputință, atunci, cînd ne simțim împreună cu alții, împreună cu poporul, atunci cînd simțim pe Iisus Hristos aplecîndu-se asupra vieții noastre, din această neputință și din această deznădejde răsare, ca o flacără, încrederea, curajul, eroismul, dăruirea de sine, abnegația, capacitatea de a înfrunta orice greutăți, știind că trecînd peste ele, prin voința noastră, prin darul lui Iisus Hristos noi ne ridicăm pe o treaptă mai înaltă din punct de vedere moral și spiritual dar și din punct de vedere material. De aceea putem mărturisi cuvintele Psalmistului: „Certînd m-a cercat Domnul, dar morții nu m-a dat" (117, 18); El ne-a „cercat la apa certării" (80, 6). Ne-a trecut prin încercare, încercare aspră, încercare grea, dar această încercare nu este spre moarte ci spre viață. Această încercare nu este spre deznădejde ci spre nădejde. Această încercare ne face să ne revizuim viața, să ne dăm seama de slăbiciunile noastre, de imperfecțiunile noastre și să ne străduim să crească în noi virtuțile: credinței, nădejdii, dragostei, răbdării, ajutorării frățești, să facem să se înrădăcineze mai adînc în viața noastră simțămîntul solidarității cu orice om, simțămîntul solidarității cu poporul întreg.

De aceea — din aceste încercări — poporul nostru iese întărit, poporul nostru pășește pe o treaptă nouă de solidaritate, pe o treaptă nouă de lucrare într-un singur suflet și într-un singur gînd pentru a depăși greutățile și a relua cursul vieții de progres, de mers înainte, ca țara noastră, poporul nostru să poată păși mereu cu aceeași vigoare spre noi trepte de cultură și civilizație, alături de toate popoarele înaintate ale lumii.

Am spus că și Biserica noastră, cu ierarhii, preoții și credincioșii ei, participă la această încercare. Aceasta și pentru că apele n-au ales între casele oamenilor și biserici; sînt și biserici inundate, sînt și case parohiale distruse, dar mai ales pentru că Biserica suferă împreună cu poporul și este alături de el.

De aceea noi am dat către întreaga preoțime, către credincioșii noștri, o chemare ca să sprijinească acțiunile întreprinse de organele locale pentru ca urmările nefaste ale inundațiilor să fie înlăturate. De aceea chemăm de aici pe credincioșii și pe preoții noștri să-și dea întreg obolul pretutindenea unde este nevoie, să împlinească toate angajamentele care se iau, de a se dărui o zi de salar, de a ajuta pe cei sinistrați ca să-și poată reface casele, să-și refacă viața, de a munci fără răgaz pentru refacerea a ceea ce s-a distrus și pentru ca țara noastră să se înalțe iarăși cu încredere spre viitorul luminos. Pe plan bisericesc, chemăm pe preoți și credincioși să ajute ca bisericile care au fost inundate sau au fost ruinate să fie curățite, să fie reparate în timpul cel mai scurt posibil, să fie rezidite. Nu ne îndoim că preoții și credincioșii noștri stăpîniți de dragostea față de Patrie, de dragostea față de acest popor de atîtea ori încercat de-a lungul veacurilor, își vor face datoria pînă la capăt și vor dărui totul pentru ca greutățile să fie trecute cu bine și pentru ca frații noștri să poată zîmbi iarăși de bucurie, atunci cînd soarele va lumina pe cerul Patriei noastre; ca să putem zîmbi cu toții iarăși, ca să putem să ne rugăm și să-i mulțumim lui Dumnezeu și pentru această încercare, să-i mulțumim mai ales prin solidaritatea noastră, prin dragostea noastră frățească, prin dăruirea de sine, pentru ca frații noștri cei în suferință să-și ridice iarăși capul și să ne bucurăm cu toții că am biruit prin dărnicia noastră, prin jertfa noastră comună.

Căci Dumnezeu ne-a încercat, dar morții nu ne-a dat. Și avem această convingere, avem această încredere nestrămutată că Dumnezeu privegheză asupra vieții noastre, asupra vieții poporului nostru, asupra Patriei noastre scumpe, că prin vrednicia acestui popor vom putea să trecem și peste această durere și vom putea păși mai departe, sub ocrotirea lui Dumnezeu, la făurirea unei vieți din ce în ce mai luminoase și de un nivel spiritual din ce în ce mai ridicat.

Dumnezeu să ne ajute să facem tot lucrul bun și să binecuvinteze darurile noastre pentru frații noștri. Nu vă spun ce să dați. Dați totul pentru îmbrăcarea celor ce au rămas într-o singură haină, pentru ridicarea caselor care s-au dărîmat, pentru împodobirea lor, pentru uzinele noastre, pentru agricultura noastră, pentru tot ce e de trebuință și pe plan obștesc și pe plan individual. Dăruiți toul, pentru ca prin această dărnicie să mărturisim cu adevărat că sîntem fii ai acestui popor și că sîntem ucenicii lui Iisus Hristos, Domnul dragostei nemărginite, al dragostei jertfelnice, Căruia — și pentru această încercare, dar mai ales pentru binecuvîntarea ce o revarsă peste noi, pentru întărirea care o aduce în sufletele noastre ca să putem să ne dăruim deplin binelui tuturor — să-i mulțumim și să-l preamărim în vecii vecilor. Amin.

* Cuvînt rostit în Catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 17 mai 1970.

In fața durerii

Impresionanta unitate a întregului popor în fața calamităților din această capricioasă primăvară, a revărsării apelor, ne-a găsit mai tari ca oricînd. Am constatat că fiii acestei Patri dragi, Republica Socialistă România, au însușiri deosebite. În fața acestor dureri noi am învățat ceva și de la natură și anume să fim ca ea, care, oricît de mare e gerul, face să crească sub zăpadă mai frumos firul de grîu. Cu alte cuvinte, oricît de mari ar fi durerile, noi știm să răspundem acestor dureri cu o și mai fierbinte căldură a inimii, cu un și mai mare altruism pentru frații noștri aflați la grea încercare.

Treapta dintîi pe care ne înălțăm e un altar de jertfă și jertfim totul pentru ca rănile lăsate de calamități să se vindece. Pămîntul Patriei n-a cunoscut un asemenea potop, mărturisesc bătrînii, și în fața lui am răspuns cu tărie. Ne-am arătat avîntul, curajul, trăirea pentru alții, puterea dăruirii, sacrificiul și, mai presus de toate, am adus dragostea fără de care totul este doar chimval răsunător. Am arătat că purtăm mereu, ca o flacără neîntreruptă, căldura mistuitoare a iubirii de oameni. De nu am mînca decît odată în zi și de nu am rămînea decît numai cu ce avem pe noi și dăm totul pentru ca frații noștri să se poată salva din năpasta căzută asupra lor, pentru ca Patria să se înalțe.

Alături de oamenii muncii, care se străduiesc să dea la o parte laturile triste ale întîmplărilor din ultima vreme, stăm și noi preoții. Faptele noastre grăiesc de la sine, nu este nevoie de nici o trîmbițare. Ne-am făcut datoria și ne-o facem așa cum și-au făcut-o toți cetățenii, socotind că Patria este mai presus de orice și că patriotismul nostru include binele oamenilor. Ne vom face datoria pînă la capăt, ștergînd rănile și ruinile cu stăruința și înțelepciunea făurarilor de frumusețe.

Prin acest sacrificiu și muncă unită, Patria să înflorească și vom putea spune despre ea cum spuneau grecii vechii cetăți a Alexandriei: cea frumoasă și cea aurită.

Patrie din durerile tale te-om scoate,
Îți vom arăta tot ce înfrățirea poate,
Un popor harnic astăzi îți va pune
Toate virtuțile sănătoase, străbune,
Ca să urci fericită din nou înspre soare
Cu fruntea în diademă strălucitoare,
Să te-nalți purtînd tării carpatine,
În vremuri frumoase, minunate, senine!

Prot. *Șt. Tascianu*

Din învățăturile Sf. Părinți

— Pe cine l-a cruțat moartea pentru că a fost bogat? De cine s-a îndepărtat boala pentru că a avut bani? Pînă cînd aurul va sugruma sufletele, pînă cînd averea va fi undița morții, pînă cînd bogăția va fi pricina războaielor pentru care se făuresc arme, se ascut săbii? Din pricina bogăției rudele nu mai țin seamă de rude, frații se uită cu ochi ucigași la frați.

(Sf. Vasile cel Mare)

Sfîntul Apostol Vartolomeu

Biserica noastră dreptmăritoare pomeneşte în fiecare an — în ziua de 11 iunie — pe Sf. Apostol Vartolomeu.

Prezentăm deci, cu acest prilej, cîteva aspecte din viaţa, activitatea, minunile şi martirajul Sfîntului Apostol Vartolomeu.

Sfinţii Evanghelişti Matei (10, 3), Marcu (3, 18), Luca (6, 14) şi Ioan (1, 45—51) menţionează pe Sf. Ap. Vartolomeu pe locul 6, cu deosebirea că primii trei evanghelişti îl pomenesc cu numele de Vartolomeu, pe cînd Sf. Evanghelist Ioan cu numele de Natanail. Vartolomeu sau Natanail ar fi fost deci unul şi acelaşi apostol al Domnului. Cartea Faptele Apostolilor pomeneşte pe Sf. Apostol Vartolomeu pe locul 7 în lista Apostolilor. Numele de Vartolomeu e compus din două părţi: bar (var) care înseamnă fiu şi Tolomeu (numele tatălui Sfîntului Apostol).

În lumina Sfintei Scripturi, Sfîntul Apostol Vartolomeu apare ca participant activ la aproape întreaga desfăşurare a misiunii dumnezeeşti a Fiului lui Dumnezeu. Tot de aici rezultă că el era un temperament mai reţinut, o fire mai meditativă.

Potrivit îndemnului Mîntuitorului nostru Iisus Hristos: (Matei 28, 18—20); Marcu (16, 15); Luca (24, 47); Ioan (15—16); Faptele Apostolilor (2, 38—39 ş. a.) şi trăgînd la sorţi — în cadrul Soborului Apostolilor — Sfîntul Apostol Vartolomeu însoţit de Sfîntul Apostol Filip au propovăduit mai întîi în Siria şi Asia de Sud, unde au activat fie singuri, fie împreună cu sora Sfîntului Apostol Filip, Mariamia-Fecioara, împreună trecînd prin cetăţile Lidiei, Mesiei, şi unde s-au bucurat de multă roadă duhovnicească. Este adevărat că în această lucrare a lor — ca fiecare dintre Apostolii Domnului — au avut parte şi de multe suferinţe în acele cetăţi ale Asiei pe unde au trecut.

În Asia au întîlnit pe Sfîntul Ioan Apostolul, împreună prin puterea lui Dumnezeu au mers în Frigia de unde au salvat multe suflete de la rătăcirea idolească. Prin mijlocirea celor trei Sfinţi Apostoli s-au făcut multe vindecări de bolnavi şi multe alte minuni, printre care şi vindecarea unui orb de 40 de ani, Stahie, pe care Sf. Apostol Vartolomeu l-a aşezat apoi episcop în cetatea Ierapolei, ceea ce arată că Duhul Sfînt lucra din plin în Biserica creştină, care creştea în urma semănatului duhovnicesc al Sfinţilor Apostoli, de la o zi la alta. Desigur că acest lucru a atras furia reprezentanţilor religiilor păgîne, (necreştine), ceea ce a dus la prigonirea lor. Sfîntul Apostol Filip însoţitorul de propovăduire al Sfîntului Apostol Vartolomeu, fiind chiar răstignit în una din acele cetăţi ale Asiei Mici.

Sfîntul Apostol Vartolomeu a mers apoi în părţile Indiei. Mult timp a ostenit acolo propovăduind pe Iisus Hristos cel înviat, tămăduind cu puterea Lui pe cei neputincioşi. A luminat pe mulţi în dreapta credinţă, dîndu-le Sfînta Evanghelie — cea după Sfîntul Matei — pe care o purta la sine şi pe care a tălmăcit-o în limba lor.

De aici, Apostolul Vartolomeu s-a dus şi a activat în Armenia cea Mare, unde, se pare că ar fi propovăduit şi Sfîntul Apostol Tadeu.

Aici de asemenea a avut un mare rod duhovnicesc, care, după cum se spune, a cuprins chiar şi casa conducătorului ţării, a cărui fiică a fost vindecată de o boală cumplită. După cum ne spune tradiţia, Sfîntul Apostol Vartolomeu şi-a găsit sfîrşitul său mucenicesc într-o cetate (Albama) a Armeniei, fiind jupuit şi tăindu-i-se capul.

A urmat apoi minunea aflării raclei cu sfintele moaşte — a căror pomenire Biserica o face — în fiecare an — în 25 august. Cei care s-au apropiat cu credinţă de racla cu sf. moaşte ale Sfîntului, au aflat nenumărate vindecări — de la Domnul — prin mijlocirea Sfîntului.

În iconografia Bisericii noastre, în icoana „Cina cea de Taină" de pildă, Sfîntul Apostol Vartolomeu este înfăţişat de obicei în capătul mesei din stînga — cutremurat fiind de momentul acela cînd Mîntuitorul Iisus Hristos a identificat pe cel care l-a vîndut. Sfîntul Apostol Vartolomeu este redat apoi fiind pictat pe iconostas — alături de ceilalţi apostoli aleşi de Domnul — uneori cu Sf. Evanghelie în mînă (în amintirea oferirii acesteia indienilor), alte ori (mai rar), avînd în mînă un cuţit (în amintirea martirajului său).

Preţuind viaţa virtuoasă, zelul, minunile, încununarea vieţii Sf. Apostol Vartolomeu, unele biserici l-au ales de patron avînd hramul Sfîntului mijlocitor.

„În ruga praznicului sfînt
Ne-nvăluim simţirile creştine,
Ca vieţuind pe-acest pămînt
Să-nfăptuim ce este bine".

— Că viaţa-ţi Sfinte e o minunată-carte
— Din haru-i sfinţitor să ne faci parte.

Pomenind pe Sf. Apostol Vartolomeu, vom spune deci că cea mai frumoasă cinstire pe care i-o putem aduce este aceea de a-i urma exemplul luminos al vieţii sale, căutînd să împlinim — în toate ale noastre — învăţăturile ziditoare de trup şi suflet ale Domnului nostru Iisus Hristos, pe care acest Apostol l-a propovăduit cu atîta zel departe de locurile sale natale.

Cuvine-se, aşadar, ca privind la faptele cele bune ale tuturor sfinţilor, „să preamărim pe Tatăl nostru cel din ceruri", căci, minunat exemplu ne-a dat Domnul, ca precum a lucrat El şi Sfinţii următori Lui şi noi să lucrăm (Ioan 13, 15) în relaţiile cu semenii noştri.

Pr. *Vartolomeu Constantinescu*

Bisericuţă sfîntă

Bisericuţă sfîntă,
Din satul meu de munte,
În tine îşi alină —
Creştinul, dureri multe.

Biserică sfinţită,
Din satul meu natal,
Prin tine se revarsă
De Sus cerescul dar.

Bisericuţă sfîntă,
La streşinile tale
Creştinul care vine
Găseşte alinare.

Biserică sfinţită,
Altar sfînt şi frumos,
Prin tine se revarsă
Mireazma lui Hristos.

Bisericuţă sfîntă
Cu potir şi cruce
La tine-mi este gîndul
Oriunde mă voi duce.

Dumitru Ioan
Holbav—Braşov

Indemn

Dacă-ţi iese pe cărare, o furnică,
N-o călca,
Doar şi tu poţi fi asemeni
În cărarea altora.

Nu strivi firul de iarbă, nici plăpînzii ghiocei,
Ce-ţi străjuiesc drumul vieţii,
Căci poţi fi şi tu ca ei.

Tot ce se naşte, pîn-moare,
Fie insectă sau floare,
Ori pasăre zburătoare,
Vrea aer, apă şi soare.

Dacă tu, nu le poţi da,
Cel puţin nu le lua.

Să nu provoci, ţi se cere,
Nici lipsuri şi nici durere.
Ci, dimpotrivă, creştine,
Fă bine la orişicine.

I. Nistor

† Preotul Victor Napeu

În seara zilei de 8 martie 1970, a trecut la cele veşnice, după o grea suferinţă, preotul Victor Napeu de la parohia Miheşul de Cîmpie, prot. Luduş.

Născut în anul 1908, în comuna Sohodol—Cîmpeni, şcoala primară a urmat-o în Sohodol, liceul la Petroşani, iar Teologia la Blaj.

În anul 1931 a fost hirotonit pe seama parohiei Bologa—Huedin, unde desfăşoară o activitate pastorală deosebită, pentru care fapt este distins cu brîu roşu.

În anul 1940, este transferat la parohia Miheşul de Cîmpie, unde păstoreşte pînă în ultimele clipe ale vieţii.

Bunul Dumnezeu i-a împodobit căminul cu şapte copii, cărora le-a dat o aleasă educaţie creştinească şi cetăţenească.

În anul 1948 a fost printre cei dintîi preoţi care, împreună cu credincioşii lor, au revenit la Biserica-mamă.

Preot luminat, cu un minunat echilibru sufletesc, liniştit şi modest, a fost un adevărat părinte al credincioşilor săi.

Slujba înmormîntării a fost săvîrşită de un sobor de preoţi, cuvînt de mîngîiere şi de învăţătură rostind cu acest prilej: P. C. prot. I. Macavei (Luduş), P. C. Gh. Simu (Cluj) şi C. pr. G. Filip (Răzoare), rămăşiţele pămînteşti ale celui ce a fost pr. Victor Napeu fiind aşezate apoi în cimitirul central din Cluj.

Veşnică să-i fie pomenirea.

Pr. *Gavrilă Filip*

Vieţuire frăţească

Nu de mult am fost la înmormîntarea venerabilului preot Cornel Măeruşan din parohia Crizbav, prot. Braşov. Ceea ce m-a impresionat în chip deosebit şi m-a bucurat în acelaşi timp, a fost numărul credincioşilor evanghelici-luterani maghiari, din comună, care au participat la această înmormîntare în frunte cu preotul lor şi cu steagul îndoliat. Numărul mare al acestor credincioşi prezenţi în biserica ortodoxă arăta că nu este vorba de o prezenţă formală, protocolară, ci are alte temeiuri. Întrebînd pe careva dintre ei, cum de sînt aşa de mulţi, mi-a spus: „Părintele Măeruşan a fost pentru români preot, pentru noi a fost timp de cincizeci de ani un frate şi un prieten bun. De aceea noi l-am iubit şi stimat ca şi românii".

Credinciosul maghiar mărturisea un adevăr. Venerabilul nostru preot, Cornel Măeruşan, fără să participe la congrese ale mişcării ecumenice, fără să poată cunoaşte căile şi strădaniile ecumeniştilor contemporani, aceasta pentru că era înaintat în vîrstă, avea 84 ani, era un apostol al ecumenismului practic, popular, în comuna sa. Şi roadele acestui fel de pastoraţii sînt înfrăţirea în toate lucrările bune a credincioşilor de ambele naţionalităţi din comună. El îi cunoştea pe toţi, îi preţuia la fel, şi a fost în slujba tuturor, aşa cum simţea că îi recomandă Sf. Ap. Pavel în scrisoarea I către Corinteni 9, 19—23.

„Tuturor toate m-am făcut ca, în orice chip, să mîntuiesc. Dar, toate le fac pentru Evanghelie, ca să fiu părtaş la ea".

Am însemnat aceste rînduri, ca un exemplu viu despre pastoraţia ecumenistă pe care o fac, spre cinstea lor, slujitorii altarelor, care contribuie la înfrăţirea în muncă a tuturor cetăţenilor pentru propăşirea şi înflorirea Patriei.

Dar am voit să arătăm că această pastoraţie îşi are temei şi practică încă din vremea apostolilor, este o pastoraţie apostolică. Şi această pastoraţie înseamnă legătura strînsă a preotului cu Hristos şi cu toţi oamenii, indiferent de starea, vîrsta, limba sau ocupaţia lor. În slujba lui Hristos şi în slujba oamenilor sau, mai precis spus, în slujba oamenilor, pentru Evanghelie „ca să fim părtaşi la ea".

Identificarea aceasta cu Hristos şi cu semenii este cheia pastoraţiei. Ea aduce roade spre mîntuire şi preţuire din partea tuturor. Exemplul părintelui Cornel Măeruşan de la Crizbav e grăitor.

Părintele *Vasile*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 15 iunie 1970 Nr. 23—24

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Pogorîrea Duhului Sfînt

Încă în vremea cînd propovăduia oamenilor, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a făgăduit Sf. Apostoli că le va trimite putere de sus, li-l va trimite pe Duhul Sfînt. Chiar cu cîteva clipe înainte de a se înălţa la cer a grăit ucenicilor: „Şi iată, eu trimit făgăduinţa Tatălui meu peste voi, iar voi şedeţi în cetatea Ierusalimului, pînă vă veţi îmbrăca cu putere de sus" (Luca 24, 49).

Sfinţii Apostoli au urmat îndrumării Mîntuitorului: ei au rămas în Ierusalim, aşteptînd împlinirea făgăduinţei pe care şi „Duhul Sfînt a prezis-o prin gura proorocului David" (Fapte 1, 16). Şi stăruiau acolo în rugăciune, în dragoste frăţească şi în fapte bune.

Dar iată, cînd „s-a împlinit ziua praznicului a cincizeci de zile" (Fapte, 2, 1) şi cînd toţi se găseau adunaţi la un loc, „s-a făcut fără de veste, din cer, sunet ca de suflare de vifor ce vine repede şi a umplut toată casa unde şedeau şi li s-au arătat limbi împărţite ca de foc şi au şezut pe fiecare din ei şi s-au umplut toţi de Duhul Sfînt şi au început a grăi în alte limbi, precum le da lor Duhul a grăi" (Fapte 1, 2—4).

Aşa s-a făcut pogorîrea Duhului Sfînt peste Sf. Apostoli.

Iar îndată după aceasta, darurile aşezate în aleşii Domnului s-au arătat şi ele spre cei ce erau adunaţi la Ierusalim, din aproape toată lumea cunoscută pe acea vreme. Şi grăiau cu înţelepciune şi cu tărie, că „se spăimîntau toţi şi se mirau, zicînd unul către altul: Ce să fie aceasta?" (Fapte 2, 12). Pentru luminarea acestei întrebări, Sf. Ap. Petru „şi-a ridicat glasul" (Fapt. Apost. 2, 14) şi a tîlcuit Scripturile. El a arătat, pe înţelesul mulţimii, că toate cîte s-au făcut cu Domnul pe cînd se găsea trupeşte între oameni şi ceea ce se făcea acum, „erau după sfatul cel rînduit şi după cea dinainte-ştiinţă a lui Dumnezeu" (Fapte 2, 23). Iar Iisus, pe care „l-a înviat Dumnezeu" (Fapte 2, 32), „Înălţîndu-se deci cu dreapta lui Dumnezeu şi luînd de la Tatăl făgăduinţa Sfîntului Duh, l-a revărsat pe acesta" (Fapte 2, 33), aşa cum s-a văzut şi auzit atunci.

Grai potolit şi limpede, pe care, auzindu-l cei de faţă, „au fost pătrunşi la inimă şi au zis către Petru şi către ceilalţi Apostoli: Ce să facem? Iar Petru a zis către ei: Căiţi-vă şi să se boteze fiecare din voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor, şi veţi lua darul Sfîntului Duh. Căci pentru voi este făgăduinţa şi pentru toţi cei pe cîţi va chema Domnul Dumnezeul nostru" (Fapte 2, 37—39). „Deci în dragoste primind cuvîntul lui, s-au botezat şi s-au adăugat în ziua aceea ca la trei mii de suflete. Şi erau aşteptînd în învăţătura Apostolilor şi în tovărăşie şi în frîngerea pîinii şi în rugăciuni" (Fapt. Ap. 2, 41—42).

Aşadar, Cincizecimea este praznicul Duhului Sfînt, sărbătoarea în mijlocul căreia Mîntuitorul Hristos, prin trimiterea Duhului de viaţă dătător, a întărit întemeierea Bisericii Sale. Duhul a turnat înţelepciune în fiinţa Sf. Apostoli; Duhul le-a dat lor tăria propovăduirii Evangheliei păcii, Duhul i-a înnoit şi sfinţit pe ei. Cu acelaşi Duh este luminată Biserica în toată vremea şi tot El coboară în fiecare slujitor al Bisericii deodată cu punerea mîinilor de către arhiereu. De El şi de darul Lui se învredniceşte fiecare creştin, prin bunătatea şi iubirea lui Dumnezeu. Către El, creştinul adevărat se roagă zilnic, astfel:

„Împărate ceresc, Mîngîietorule, Duhul adevărului, carele pretutindenea eşti şi toate le împlineşti, Vistierul bunătăţilor şi dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi şi ne curăţeşte de toată întinăciunea şi mîntuieşte, Bunule, sufletele noastre".

D. Călugăr

Din înţelesurile Rusaliilor

În Duminica Rusaliilor sărbătorim minunea Pogorîrii Duhului Sfînt peste Apostoli şi ziua întemeierii Bisericii creştine.

Încă înainte de începerea patimilor, Domnul Iisus Hristos nu o dată a prevenit pe ucenicii Săi despre trimiterea unui alt Învăţător, pe Duhul Sfînt; iar înainte de Înălţarea Sa la cer, le-a poruncit ca să nu plece din Ierusalim pînă nu se vor îmbrăca cu putere de Sus, pînă cînd le va trimite pe Duhul Sfînt, Duhul care să-i înveţe ce să grăiască. Fiind supuşi şi ascultători, ei au rămas în Ierusalim, după Înălţarea la cer a Învăţătorului lor. Aici, zilnic se adunau la rugăciune, aşteptînd cu nerăbdare plinirea făgăduinţei Mîntuitorului, adică trimiterea Duhului Sfînt.

În acest timp, a avut loc completarea numărului apostolilor, în locul lui Iuda cel căzut. La propunerea lui Petru, credincioşii au ales pe Iosif şi pe Matia, care, în permanenţă, au participat la propovăduirea Domnului şi la Învierea Sa. În urma rugăciunii stăruitoare săvîrşite în comun, sorţul apostoliei a căzut asupra lui Matia.

În ziua a zecea după Înălţare erau două sărbători: una a iudeilor — Cincizecimea, adică Rusaliile (în care evreii aduceau jertfă lui Dumnezeu, pentru începutul secerişului de primăvară) şi alta a creştinilor — Duminica. Dis de dimineaţă, Sf. Apostoli s-au adunat la rugăciune. Împreună cu ei, după tradiţie, a fost şi Maica Domnului. Ca şi pînă atunci, ucenicii stăteau retraşi, rugîndu-se în căsuţa lor sărăcăcioasă, săvîrşind în taină Sf. Euharistie.

La ora 9 dimineaţa, cerul s-a deschis şi o lumină strălucitoare sfîşia văzduhul, un tunet ca de vifor se coborî peste casa unde se aflau apostolii în rugăciune, umplînd toată casa. Deasupra capului fiecărui apostol se opri cîte o limbă strălucitoare ca de foc. Acesta a fost semnul Pogorîrii Duhului Sfînt. Deodată, apostolii s-au schimbat; sufletele lor s-au luminat, îndată ei şi-au amintit de cuvintele Mîntuitorului în deplina lor claritate şi au înţeles adevărata lor însemnătate. În acelaşi timp, ei au căpătat curaj şi bărbăţie, gata de a-şi pune viaţa pentru propovăduirea credinţei sfinte. Printre alte daruri (darul prorocirii, al minunilor etc.), ei au primit darul şi puterea de a vorbi în toate limbile pămîntului „... precum le dădea lor Duhul a grăi" (F. Ap. 2, 4).

Îmbrăcaţi cu putere de Sus, ei au început să propovăduiască în public despre măreţia lui Dumnezeu.

Sfîntul Duh, după făgăduinţa Mîntuitorului, este în Biserică şi va fi pînă la sfîrşitul veacurilor.

Cu multe zile înainte, la sărbătoarea Cincizecimii, după obicei, la Ierusalim s-au adunat evrei şi prozeliţi din toate părţile lumii (Asia Mică, Egipt, Creta, Grecia etc.).

„Prozeliţii" se numeau păgînii trecuţi la religia iudaică. Unii dintre aceştia, circulînd pe străzile oraşului, au auzit zgomotul produs la pogorîrea Duhului Sfînt şi s-au oprit lîngă casa unde se aflau Sf. Apostoli. Curînd se adunară aici mulţime de

(Continuare în pag. 4)

Taina Nunţii

Fiind înconjurat de mult popor, în una din zile de Mîntuitorul se apropie nişte farisei, care, ispitindu-l, îi pun această întrebare: „Se cade oare omului să-şi lase femeia pentru orice pricină?".

Ispita era aceasta: Dacă Mîntuitorul va răspunde că omul poate desface căsătoria din orice motiv, îl vor învinui că-i prieten cu femeile uşoare şi părăsite de bărbaţii lor şi astfel poporul îl va părăsi. Dacă va zice că nu se cade să se despartă omul de femeie, îl vor învinui că este împotriva Legii lui Moise, care a dat carte de despărţenie şi va ajunge în conflict şi cu Irod, care trăia cu o femeie uşoară şi şi-ar pune astfel viaţa în primejdie, ca şi Ioan Botezătorul.

Fariseilor le-ar fi convenit să cadă Mîntuitorul în oricare din aceste curse. Ce le răspunde Mîntuitorul: „N-aţi citit (în Scriptură) că cel ce i-a făcut la început, bărbat şi femeie i-a făcut pe ei? Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amîndoi un trup. Deci ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă". (Matei 19, 4—6).

Răspunsul dat de Mîntuitorul fariseilor şi prin ei creştinilor de totdeauna arată în mod limpede că unirea dintre un bărbat şi o femeie se întăreşte, se pecetluieşte prin binecuvîntarea lui Dumnezeu, adică printr-o taină.

Lucrul acesta îl mărturiseşte Sf. Scriptură ca şi viaţa de toate zilele. Iată cum: „Şi a zis Dumnezeu: Nu este bine să fie omul singur pe pămînt, să-i facem ajutor după dînsul. Şi luînd una din coasta lui Adam a făcut femeia pe care văzînd-o Adam a zis: „Iată acum os din oasele mele şi trup din trupul meu" (Facere 2, 23).

Sf. Apostol Pavel întregeşte această ideie astfel: „Datori sînt bărbaţii să-şi iubească femeile lor ca şi trupurile lor ... Cel ce-şi iubeşte femeia sa pe sine se iubeşte, că nimeni nu şi-a urît vreodată trupul său, ci-l hrăneşte şi-l încălzeşte" (Efes. 5, 28—29).

Unirea dintre un bărbat şi o femeie prin căsătorie este atît de mare încît nu mai sînt doi, ci un trup (Facere 2, 22—24; Matei 19, 5—6; I Cor. 6, 16; Efes. 5, 31). Tot ce au e comun al lor, nimic nu mai e separat al unuia, ci al amîndurora deopotrivă.

Insuflat de Dumnezeu, Apostolul Pavel, vrînd să arate cît este de mare această unire, scrie Corintenilor: „Femeia nu este stăpînă pe trupul său, ci bărbatul, asemenea nici bărbatul nu este stăpîn pe trupul său, ci femeia" (I Cor. 7, 4). Prin aceste cuvinte Apostolul vrea să arate că fiecare soţ este chemat să facă voia celuilalt, că Dumnezeu n-a făcut doi indivizi cu destinaţii separate, ci două sexe: bărbat şi femeie, care se doresc, se caută, se atrag şi prin cununie se întregesc, încît nu mai sînt doi, ci unul.

Iată de ce se poate spune că în căsătorie, adică în familie, oricine poate vedea într-un fel unitatea şi fericirea raiului şi acest lucru ni-l dovedeşte şi viaţa de toate zilele.

Familia-i grădina lui Dumnezeu unde cresc cele mai alese flori, este cetatea care te ajută să birui greutăţile vieţii.

Dacă unirea şi fericirea raiului se reflectă pe pămînt în familie, se pune întrebarea: este cununia o taină? Adică, se cere ca unirea dintre bărbat şi femeie să fie împărtăşită de darul Duhului Sfînt, cum învaţă Biserica noastră? Sau este o simplă împreunare de bună voie între un bărbat şi o femeie, care devin un singur trup numai prin faptul că s-au împreunat?

(Continuare în pag. 4)

Scopul cultului divin ortodox

Am spus cu altă ocazie ce înţelegem prin cultul divin. Am spus atunci că cultul divin constă din slujbe bisericeşti care sînt formulare de rugăciune prin care comunitatea (Biserica) se roagă, îl laudă pe Dumnezeu, îi mulţumeşte. Fiecare slujbă bisericească este alcătuită din ceremonii liturgice, ca: gesturi, mişcări, îngenunchieri, binecuvîntări, citiri, rugăciuni, molitfe, ectenii şi formule sacramentale.

Cineva s-ar putea întreba: de ce a fost necesar ca Mîntuitorul şi Sf. Biserică să rînduiască toate aceste ceremonii şi slujbe? Pentru că numai prin aceste forme văzute ale cultului divin se poate realiza în om mîntuirea adusă de Iisus Hristos şi omul se poate împărtăşii de roadele acestei mîntuiri.

Scopul cultului divin este întreit: latreutic-euharistic, adică prin cultul divin îi aducem lui Dumnezeu supremul act de adorare şi mulţumire. Al doilea scop al cultului este cel harismatic, înţelegînd prin acesta că prin formele văzute ale cultului divin se împărtăşeşte credincioşilor harul lui Dumnezeu. Al treilea scop al cultului este cel didactic şi edificator, înţelegînd prin acesta că cultul divin urmăreşte propagarea învăţăturii creştine şi întărirea vieţii sufleteşti a credincioşilor.

În general putem spune că scopul cultului divin este acela de a pune în legătură sufletul omului cu Dumnezeu, de a realiza legătura cea tainică dintre om şi divinitate.

Credinţa ne spune că toate cîte sînt au fost create de Dumnezeu. Dumnezeu este stăpînul şi făcătorul vieţii noastre, acela care conduce toate lucrurile spre scopul lor. Omul simte şi recunoaşte atotputernicia acestei fiinţe, dar mai recunoaşte totodată şi nimicnicia sa, neputinţa persoanei sale. Astfel se naşte în sufletul omului — văzînd omul neputinţa sa — dorinţa de a-l adora pe Dumnezeu, de a i se închina, de a-i aduce laudă şi mulţumire. Aceste sentimente faţă de divinitate le manifestă omul înafară prin diferite acte şi forme ale cultului divin: rugăciuni, îngenunchieri, cîntări sfinte, participarea cu toată fiinţa lui la sfintele slujbe.

Nu numai credinciosul singur ci şi comunitatea îşi manifestă credinţa, adoraţiunea, lauda şi mulţumirea faţă de Dumnezeu, prin cultul divin public. Prin participarea credincioşilor la actele de cult mărturisesc că ei sînt membrii ai aceleiaşi comunităţi care este Biserica şi că sînt legaţi întreolaltă prin rugăciunea pe care o fac unii pentru alţii şi prin mărturisirea credinţei.

Toate actele de adorare, de laudă, de mulţumită pe care individul şi comunitatea credincioşilor le aduc lui Dumnezeu au valoare numai prin mijlocirea Mîntuitorului, fiindcă numai jertfa Lui de pe cruce a putut constitui un act desăvîrşit de recunoştinţă şi mulţumire adus lui Dumnezeu pentru oameni.

Prin toate slujbele bisericeşti, dar mai ales prin participarea la Sf. Liturghie, credinciosul are posibilitatea să-l adore pe Dumnezeu, să-l laude şi să-i mulţumească, căci această Sf. Jertfă este cea mai mare jertfă de preamărire şi de mulţumire care i se poate aduce. Prin Sfînta Liturghie avem posibilitatea să-i aducem lui Dumnezeu cultul, cinstirea şi preamărirea cea mai vrednică de majestatea lui. Acesta este primul scop al cultului divin ortodox: de a-i aduce lui Dumnezeu, prin diferitele slujbe şi rînduieli liturgice, supremul semn al adorării şi mulţumirii noastre.

Al doilea scop al cultului divin este scopul harismatic, adică acela de a revărsa harul sfinţitor în sufletele credincioşilor. Harul sfinţitor ne este necesar pentru mîntuirea noastră şi pentru orice progres pe drumul vieţii duhovniceşti. Acest har îl revarsă Biserica în sufletele noastre numai prin cultul divin. Prin acest cult se realizează sfinţirea omului şi unirea lui cu Dumnezeu. În chip deosebit acesta se realizează prin jertfa Sf. Liturghii, la care toţi cei care participă cu vrednicie se împărtăşesc de roadele acestei jertfe.

Spre a înţelege mai bine acest lucru vom şti şi aceea că formele cultului divin ortodox nu sînt numai nişte acte şi forme care simbolizează ceva, adică numai închipuie sau însemnează ceva, ci prin ele se împărtăşeşte harul dumnezeiesc care curăţă păcatele şi sfinţeşte. Astfel Sf. Botez nu este numai un simbol, ci prin el se revarsă harul lui Dumnezeu asupra celui care se botează curăţindu-l de păcatul strămoşesc şi de toate păcatele personale săvîrşite pînă la botez.

Sf. Euharistie nu este numai un act simbolic, ci prin ea se împărtăşeşte harul lui Dumnezeu.

Al treilea scop al cultului divin este cel didactic sau edificator. Prin cultul divin se urmăreşte şi propagarea învăţăturii creştine, instruirea credincioşilor în cele ale credinţei, şi întărirea lor sufletească. Cultul divin cu diferitele lui părţi, care prefigurează acte şi momente din viaţa Mîntuitorului, sînt o permanentă carte deschisă din care pot citi toţi aceia care vreau cu adevărat să se împărtăşească de harurile cele mîntuitoare ale lui Hristos. În chip deosebit Sf. Liturghie ne oferă şi ne înfăţişează, diferitele ei părţi, Naşterea, propovăduirea, patimile, Învierea şi Înălţarea lui Hristos.

Toate actele cultului creştin ortodox, în chip deosebit Sf. Taine, sînt izvoare nesecate de învăţături creştineşti. Astfel Sf. Botez îi învaţă pe credincioşi dogma despre Sf. Treime. Taina Mărturisirii ne învaţă bunătatea şi iubirea cea fără de margini a lui Dumnezeu. Adeseori printr-o simplă cîntare bisericească sau liturgică putem cunoaşte adevăruri de credinţă pe care altfel nu le-am cunoaşte decît citind cărţi de teologie.

Dar prin actele cultului divin public, prin rugăciunea tuturor în biserică, prin cîntarea în comun, prin îngenuchere, împărtăşire, sufletele noastre se înalţă, se întăresc în credinţă. Prin cultul divin se întăreşte în sufletele credincioşilor: evlavia, credinţa dragostea pentru cele sfinte.

Iată cum prin cultul divin ortodox, prin scopul sfînt al acestor rînduieli dumnezeieşti, se exprimă învăţăturile religioase ale Bisericii Ortodoxe, viaţa şi spiritul acestei Biserici cu toate particularităţile şi cu tot ce constituie tezaurul ei spiritual. Prin cultul Bisericii Ortodoxe, creştinul ortodox îşi află formele de manifestare ale credinţei sale aşa încît fiecare credincios se simte în biserică ca în adevărata casă a lui Dumnezeu, în casa părintelui său ceresc. Prin cultul divin fiecare credincios îl poate adora şi-i poate mulţumi lui Dumnezeu după vrednicie.

Cu aceste forme de cult s-a rugat Biserica Ortodoxă în toate timpurile şi în toate locurile şi tot aşa se roagă şi azi. Cu toate aceste sfinte slujbe a fost lăudat Dumnezeu de creştinătatea ortodoxă întreagă. Aceleaşi laude, aceleaşi sfinte cîntări, aceeaşi jertfă, aceleaşi Sfinte Taine, prin care se revarsă în suflete harul lui Dumnezeu.

De aceea nimerit le zicea Sf. Ignaţiu creştinilor de pe timpul său: „Veniţi aşadar toţi la un loc într-o biserică şi la un altar, la un Iisus Hristos. Sîrguiţi-vă a vă împărtăşi cu Euharistie, căci unul e trupul Domnului nostru Iisus Hristos şi unul potirul în unirea sîngelui lui, un altar, precum şi un episcop împreună cu presbiterii şi diaconii".

Cultul creştin ortodox este o continuă predică vie a bunătăţii lui Dumnezeu şi o continuă revărsare a harului dumnezeiesc. Chiar dacă am căzut, am păcătuit, ca şi fiul cel rătăcit, avem posibilitatea să ne ridicăm iarăşi din păcat. Găsim în cultul nostru ortodox mijloace de iertare, de întărire, de luminare a sufletului. Ce impresie produce asupra celui păcătos biserica şi credincioşii ei care se roagă, sau care cîntă, sau care se împărtăşesc. O biserică împodobită de credincioşi care se roagă e cerul pe pămînt.

Prin cultul nostru ortodox, rînduielile şi slujbele noastre sfinte îl lăudăm pe Dumnezeu din ceruri, îl adorăm, îi mulţumim pentru binefacerile primite şi tot prin ele se revarsă în sufletele noastre harul cel ceresc.

Al. Moisiu

PAZA GÎNDURILOR

Mintea este reflex al perfecţiunii divine în om. „Întrebuinţată în direcţia binelui, prin virtute, ea ridică pe om la ţinta cea mai înaltă a vieţii sale, îl face asemenea Creatorului său, după cum îndrumată spre rău, ce putere distrugătoare este, cîtă ruină şi mizerie nu poate produce".

„Din rădăcinile cugetării inimii, spune Cartea Sfîntă, odrăslesc binele şi răul, viaţa şi moartea" (Sirah 37, 17—18).

Gîndurile bune sînt asemenea mărgăritarelor de mare preţ, prin care ne agonisim comoară nestricăcioasă, adică viaţă şi fericire. Prin ele ne ţesem haina mîntuirii, a bucuriei cereşti. „Căile celor ce ţin minte răul spre moarte duc" ne învaţă înţeleptul Solomon (Proverbe 12, 28). Moartea adevărată este înăuntrul inimii, datorită gîndurilor întinate, iar cel care s-a izbăvit de ele, curăţindu-şi sufletul, acela cu adevărat trăieşte „şi a trecut, cum zice Apostolul Ioan, de la moarte la viaţă". (I Ioan 3, 14). „Dumnezeu este martor gîndurilor ascunse şi pătrunde fără greş inimile oamenilor" (Înţelepciunea lui Solomon, 1, 6), de aceea, spune un îmbunătăţit întru evlavie: „El va da fiecăruia sau cunună sau osîndă nu numai pentru fapte, ci şi pentru gînduri şi hotărîri", aşa cum însuşi spune prin profetul Isaia: „Iată, vin să aduc faptele şi gîndurile lor" (Isaia 66, 18).

Mîntuitorul Iisus Hristos ne-a arătat de unde izvorăsc gîndurile: din „inimă" (Matei 15, 19), iar în graiul biblic inima este simbol care indică centrul puterilor sufleteşti, adică mintea. Nu puţine sînt locurile din scrierile Sfinţilor Părinţi, unde cuvîntul „inimă" este tîlcuit prin expresii ca: minte, cuget, spirit sau duh.

Mîntuitorul ne cere să curăţim întîi partea cea dinăuntru a fiinţei noastre de gîndurile păcătoase din care se zămilesc patimile (Matei 23, 26); El ne îndeamnă să veghem şi să fim gata oricînd, adică cu mintea curată, trează, căci nu ştim ziua, nici ceasul, întru care vom da răspuns şi pentru cel mai neînsemnat gînd al nostru (Luca 39—40).

Cugetătorul de Dumnezeu, Evragie monahul, aseamănă mintea cu un păstor, iar gîndurile cu o turmă de oi; şi ne atrage atenţia, că atunci „cînd se iveşte în noi un gînd de ură, sau de răutate, îndreptat asupra fratelui nostru, să ştim că o fiară sălbatecă a răpit oaia. Deci, grăbeşte-te şi lasă turma, adică toate gîndurile bune şi urmînd pe stînca cunoştinţei, caută oaia cea răpită, adică gîndul şi scoate-l din colţii fiarei, adică din strînsorile patimei păcătoase, şi readucîndu-l la gîndurile cele bune, hrăneşte-l cu virtuţile evlaviei. Şi păzeşte cu şi mai multă străşnicie turma, adică gîndurile, întocmai ca „Păstorul cel bun" care sufletul şi-l pune pentru oi" (Ioan 10, 11).

Prima condiţie a pazei gîndurilor e lepădarea de sine, după cuvîntul Domnului: „Unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta" (Matei 6, 21), adică gîndurile tale. Ceea ce înseamnă că trebuie să ne descătuşăm de legăturile gîndurilor păcătoase şi pătimaşe, să le lepădăm de la noi şi să înălţăm mintea către Dumnezeu, Mîntuitorul nostru.

Dacă, însă, vom încerca să reţinem oarecare gînduri întinate — spune Sfîntul Macarie Egipteanul — şi nu ne vom lepăda în chip deplin de ele, ne vom prăbuşi la fund şi ne vom îneca în marea cea amară a răutăţii, întocmai ca şi acela, care pe mare fiind, surprins de o furtună, în loc ca să se arunce gol în apă şi să se salveze, va încerca să ia cu sine şi oarecare lucruri, care îl vor trage în adînc, grăbind moartea lui".

O altă condiţie a pazei cugetelor este mînia împotriva gîndurilor rele, după cum ne învaţă profetul David: „Mîniaţi-vă, dar nu păcătuiţi" (Ps. 4, 4), „adică aprindeţi mînia asupra patimilor voastre şi asupra gîndurilor deşarte ce izvorăsec din patimi, dar nu păcătuiţi săvîrşind cele puse de ele în minte".

Un alt mijloc de pază a minţii este priveghera continuă asupra cuvintelor Domnului, după cum stă scris: „Pus-am gînd în inima mea să păzesc poruncile tale, că aceasta aduce răsplata veşnică" (Ps. 118, 112). Iar în alt loc al Scripturii Sfinte se spune: „Cît am iubit legea Ta, Doamne! Toată ziua ea e gîndirea mea" (Ps. 118, 97).

De fapt o bună parte din slujirea noastră către Dumnezeu stă în paza gîndurilor, din care răsar virtuţile, potrivit idealului stabilit de Sfîntul Apostol Pavel, care ne cere să prefacem, prin Duhul lui Hristos, întreaga fiinţă, „întru înnoirea minţii" (Romani 12, 2), depărtînd cu multă grijă gîndurile de la cele păgubitoare mîntuirii noastre.

De asemenea, meditaţia duhovnicească ne ajută să fim într-un gînd cu Hristos, să ne unim cu El „într-un duh" (I Corinteni 6, 17).

Dar „cel mai bun străjer al sufletului, spune Sfîntul Chiril al Ierusalimului, este rugăciunea", care ne va păzi de ispite şi orice cădere în păcat. În felul acesta, mintea noastră va deveni Biserică, „stîlp şi temelie a adevărului" (I Tim. 3, 15); va deveni altar, unde gîndurile curate vor fi ca o jertfă prea plăcută închinată Domnului (I Corinteni 3, 16—17); va deveni tron al cugetelor, în care se va sălăşlui însuşi Dumnezeu.

Dacă mintea moastră va fi astfel sfinţită de harul Prea Sfîntului Duh, vom realiza dorinţa Mîntuitorului şi anume: Unitatea cugetului (Ioan 17, 21), ca toţi să fim „un suflet, una cugetînd" (Filipeni 2, 2).

Încheiem cu îndemnul fericitului Isaia Pustnicul: „La tot lucrul pe care-l faci să ai pe Dumnezeu înainte şi să cugeţi că vede orice gînd al tău şi nu vei păcătui niciodată. Căci prin trezirea minţii, prin paza gîndurilor, noi vom putea ajunge, după cuvîntul apostolului (Pavel), să „avem gîndul lui Hristos" (I Corinteni 2, 16), adică gîndul de a preamări pe Tatăl ceresc (Matei 5, 16) şi de a iubi pe oameni cu fapta, din toată inima.

Diacon *Gavril Cernăuţeanu*

Un înălțător examen al întrajutorării

Luna mai, luna florilor, luna vieții, luna bucuriei, anul acesta și-a arătat o față cu totul opusă, neașteptată, care a adus imense pagube și negrăite dureri țării și poporului nostru.

Ca niște haite flămînde care se năpustesc orbește, apele Mureșului, Someșului, Oltului, Siretului, Prutului, Dunării și ale altor rîuri ale țării au ieșit din pașnicul și firescul lor făgaș și s-au revărsat sălbatice pe întinse fîșii de pămînt, mușcînd fără milă din fabrici și uzine înălțate cu mari cheltuieli, din lanuri cu grîu ce-și legănau mlădioase spicele crude, promițătoare de mult rod, din grădinile cu zarzavaturi, din livezi, din poduri, șosele și căi ferate, din casele oamenilor ridicate cu trudă de o viață, ba chiar și din viața pașnicilor locuitori ai acestor zone. Suma întreagă a tuturor pierderilor acestor calamități nemaiîntîlnite și auzite pe plaiurile noastre este încă departe de a se ști exact. Pierderile cuprind zeci de întreprinderi inundate, cu greutate în gospodăria generală a țării, unități comerciale și culturale devastate, sute de mii de hectare de semănături înecate, mii de vite ucise, zeci de mii de case dărîmate, ori duse cu totul de puhoiul de ape sau de alunecările de teren. La acestea se adaugă spaima de nedescris a celor surprinși de ape mai ales în miez de noapte și cu deosebire suferințele multor ființe omenești, copii, mame, bătrîni și de alte vîrste ancorați în cîte un pod de casă gata să se dărîme sau pur și simplu de crengile sau tulpinile unor copaci mai zdraveni.

Este adevărat —și aceasta va rămîne o filă de eroism, de conștiință civică și socială din cele mai luminoase ale istoriei acestor plaiuri — că în fața calamităților întregul nostru popor: români, maghiari, germani și de alte naționalități — sub îndrumarea Conducătorilor iubiți și prin acțiunea comandamentelor și organelor puterii de stat — s-a ridicat ca un singur om, ca un singur piept de oțel, ea o singură voință, acționînd la limitarea puterii de distrugere a apelor, la salvarea bunurilor obștești și particulare și la salvarea vieților omenești, acțiune în care s-a mers pînă la jertfă.

În afară de aceste participări directe în zonele sinistrate a țăranilor cooperatori, echipelor de muncitori, gărzilor patriotice, forțelor noastre armate, întreaga populație a țării a fost și este alături, într-un fel sau altul, de cei ce au avut de suferit, dînd un mișcător, un impresionant, un înălțător examen al întrajutorării, atît în fața noastră înșine cît și în fața întregii lumi. Cu acest prilej au ieșit încă odată la lumină frumusețea sufletească a poporului nostru, înaltele sale însușiri morale, tradiționala sa omenie, spiritul său de dăruire, de jertfă, atunci cînd este vorba de sărit în ajutorul semenului, în sprijinul aproapelui său aflat în suferință, în nenorocire.

Au fost donate alimente, îmbrăcăminte și lingerie de tot felul, încălțăminte, articole de uz casnic etc., care s-au transportat cu potrivit numitele „caravane ale omeniei" din toate colțurile țării spre regiunile sinistrate. Întreprinderi, muncitori, țărani cooperatori și în general toți salariații de stat și-au oferit o parte din munca lor, din cîștigul lor, la vindecarea multelor răni lăsate de inundație. Restul populației țării au depus la CEC în contul special 2000 pentru ajutorarea sinistraților sume care totalizează zeci de milioane lei.

De asemenea, cu acest prilej de grea încercare pentru țara noastră deosebit de grăitor s-a manifestat simpatia de care poporul român se bucură peste hotare, concretizată nu numai în zeci de telegrame de compasiune, ci și în ajutoare constînd în bani, îmbrăcăminte, medicamente, alimente, corturi etc., provenite de la diverse state, organizații de Cruce Roșie, firme, unități bisericești, persoane particulare ș.a.m.d.

Conducerea noastră de stat — în frunte cu Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, prezent pretutindeni la fața locului în aceste zile critice — a alocat din primele momente 400 milioane lei pentru ajutorarea imediată a populației sinistrate în alimente, adăpost, salarii etc., iar la sfîrșitul lunii mai a publicat o Hotărîre „privind unele măsuri de ajutorare a populației și a cooperativelor agricole de producție care au avut de suferit din cauza calamităților naturale din luna mai 1970", Hotărîre care prevede importante despăgubiri pentru cei ce au pierdut locuințe, bunuri casnice, clădiri și culturi etc.

Urmînd dumnezeiești învățături care o luminează, precum și profundelor simțăminte patriotice pe care le nutrește, Biserica noastră — ierarhi, cler și credincioși — a fost alături de poporul nostru încă din primele clipe ale calamităților. Astfel, preoții din zonele calamitate au stat în ajutorul păstoriților lor cu îndemnul și cu fapta, fiind totodată la îndemîna comandamentelor instituite în acest scop.

De asemenea cei din jur au sprijinit acțiunea de ajutorare a celor în necaz.

Pe lîngă telegrame, rugăciuni, predici, masluri de obște consacrate acestor dureroase evenimente, Biserica Ortodoxă Română a venit apoi în sprijinul țării, pentru a depăși grelele încercări prin care trece, și cu contribuții bănești. Toate Centrele Eparhiale, fie episcopii sau arhiepiscopii, în frunte cu Sf. Patriarhie, au depus în contul sinistraților, din bugetele lor, sume care totalizează milioane de lei. Încrestăm faptul că importante sume de bani au donat și celelalte Biserici și o seamă de culte din țara noastră.

Menționăm în acest sens că, ea însăși afectată în grad diferit în toate cele 6 județe pe care se extinde (între altele 18 biserici inundate), Arhiepiscopia Sibiului a donat din bugetul său 400.000 lei, plus contribuția personală a Ierarhilor (I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin și P. S. Episcop-vicar Visarion Rășinăreanu), a vicarului, consilierilor Arhiepiscopiei și profesorilor de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu. La aceasta se adaugă salariul pe o zi, al preoților și tuturor angajaților din Arhiepiscopie din luna mai pînă la sfîrșitul anului 1970, ceea ce de asemenea însumează peste 400.000 lei, precum și contribuția benevolă a parohiilor.

Considerăm potrivit să arătăm și aceea că — încadrîndu-se în acțiunea comandamentului municipal din Mediaș — grupuri de cîte 60 de studenți teologi de la Institutul nostru din Sibiu au lucrat 5 zile în șir, în orașul Mediaș, la instituții obștești și persoane particulare, pentru a înlătura urmările nefaste ale revărsării apelor.

I. P. S. Nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului — alături de toți Ierarhii Bisericii noastre Ortodoxe Române — a îndrumat mereu preoțimea privind sprijinul ce trebuie să-l dăm, a vizitat personal aproape toate zonele sinistrate din Arhiepiscopie și anume: Mediaș, Dumbrăveni, Sighișoara, Odorhei, Alba-Iulia, Aiud, Chețani, Luduș, Făgăraș, Tg. Mureș, Reghin, Tîrnăveni ș. a.

Cuvînt de mîngîiere și îmbărbătare a rostit apoi I. P. S. Sa în Catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 17 mai 1970, și tot aceluiași scop a servit și Sf. Liturghie arhierească, slujită de Arhipăstorul nostru în catedrala din Mediaș, Duminică, 24 mai 1970.

Au vorbit cu acest prilej P. C. prot. al Mediașului, P. Boeru, *despre durerea păstoriților săi, dar și despre încrederea că ranele vor fi vindecate, P. C. vicar arhiep.* Tr. Belașcu, *care a tălmăcit Evanghelia zilei cu o potrivită aplicare la momentele dramatice prin care au trecut credincioșii medieșeni și alții, îndemnînd la o viață plină de altruism, iar în încheiere I. P. S. Mitropolit* Nicolae, *din al cărui părintesc cuvînt de întărire sufletească reținem idei ca acestea:*

„Această încercare a lovit pe mulți. Mulți și-au pierdut casele, au pierdut tot ce au avut, tot ce au strîns într-o viață de trudă, iar alții și-au pierdut chiar viața. Dar cu toate acestea ceva nu se pierde; nu se pierde nădejdea că această încercare va fi biruită, că vom trece peste greutățile care ne apasă, nu se pierde încrederea în darul lui Dumnezeu, în ajutorul Lui și în puterea noastră a tuturor, dacă sîntem una și înfrățiți luptăm să înlăturăm urmările acestor calamități".

„Nu zic să nu plîngem, căci durerea este mare și lacrimile ușurează sufletul, inima. Dar printre lacrimi să zîmbim zilei de mîine . . ., să ne întărim nădejdea și încrederea că prin unitatea noastră a tuturor, sub călăuzirea înțelepților noștri Conducători, și prin darul lui Dumnezeu, prin rugăciunile noastre ale tuturor, prin munca și jertfa noastră greutățile acestea vor trece".

Încheind această scurtă cronică, nu putem decît să mărturisim ceea ce toată suflarea de pe aceste meleaguri simte și anume deplina încredere că prin munca noastră unită, prin dăruirea pentru binele obștesc, prin cumințenia, omenia și eroismul de atîtea ori verificat al poporului nostru — încercările acestea vor fi depășite, urmările calamităților vor fi înlăturate, viața își va relua cursul ei normal și, întărită și primenită sufletește, Patria noastră scumpă va păși spre noi zări de lumină, de prosperitate. Această încredere a și început să rodească prin angajarea tuturor oamenilor muncii la reconstruirea fabricilor, a caselor și așezămintelor, la suplimentarea producției uzinelor și la urgentarea muncilor agricole pentru o recoltă care să satisfacă nevoile poporului.

Țara întreagă e un imens șantier, însuflețit de voința eroică de a șterge cît mai repede urmările calamităților și de a îndeplini obiectivele planului de stat. În acest iureș al muncii eroice ne simțim cuprinși toți fără nici o deosebire, ca Patria noastră a tuturor să fie mereu înfloritoare.

T. R.

Divanul, de Dimitrie Cantemir

Vestim cu multă bucurie pe cititorii Telegrafului Român că, sub îngrijirea cercetătorului V. Cândea, a apărut într-o nouă ediție vestita scriere a lui D. Cantemir: „Divanul sau gîlceava Înțeleptului cu Lumea sau giudețul Sufletului cu Trupul".

Această operă însemnată a învățatului domn român, care apare acum în a patra ediție, a fost publicată la Iași, în 1698. „Divanul", scris la vîrsta de numai 24 ani, e prima scriere a lui D. Cantemir, „primul născut al minții mele", cum mărturisește singur în grai biblic.

Noua ediție e precedată de un lung și erudit studiu, reproduce textul latin al lui A. Wissowatius, Stimuli virtutum, fraena peccatorum, tradus de Cantemir în a treia parte a scrierii sale, și se încheie cu comentarii, variante, un glosar, indice de nume, autori și opere, un indice cultural, o bibliografie . . . 572 pagini.

Desigur că ultima ediție prin aparatul critic cu care e prezentat interesează în primul rînd pe specialiști: filologi și istorici. Dar această operă mai prezintă un deosebit interes, nu numai pentru istoria culturii românești, ci și pentru lumea noastră bisericească, pentru dreptcredincioșii noștri creștini, cititori ai acestei foi.

Pe bună dreptate, dascălul Ieremia Cacavela, numește pe domnul român „odor preadorit al Bisericii Ortodoxe". „Ortodoxia" lui D. Cantemir se vădește cu prisosință în Divan, căci în elaborarea lui, deși folosește literatură diferită, totuși se menține în marginile doctrinei ortodoxe și, cînd i se dă prilejul, el nu ezită și combate atît învățătura catolică despre „purgator", cît și învățăturile unitarienilor.

Divanul e un florilegiu, o antologie, un tezaur de învățături noi și vechi, pilde luate din Sf. Scriptură și din scriitorii „păgîni", un mănunchi „de flori nevestedzitoare" cum spune Cantemir, scrise „spre slava și folosința moldovenescului niam".

Subiectul nu e nou. Încă Sf. Ap. Pavel în epistola către Romani a arătat lupta ce se dă în om între aspirațiile nobile ale sufletului și pornirile josnice ale trupului. Acest subiect l-au tratat între alții, Sf. Grigorie de Nazians, Efrem Sirul, în apus Bernard de Clairvaux. Lui Gr. Palama i s-a atribuit lucrarea întitulată: „Personificări felurite, de gîlceavă și mai ales de judecată, arătînd ce ar spune sufletul împotriva trupului judecîndu-se cu el în divan și ce trupul împotriva lui, precum și răspunsul judecătorilor". Deci e lămurit că D. Cantemir n-a fost primul scriitor european, ci se pare că între ultimii, care tratează această temă. Firește că D. Cantemir a folosit multe izvoare sacre și profane în elaborarea Divanului, traducînd și prelucrînd. E interesant că el a folosit „fără sfială", cum spune P. P. Panaitescu, pînă și „gluma populară" cînd scrie: „Copilul neînvățat, dobitoc mic crește, / Iară mare făcîndu-se, bou mare seă numește".

Divanul cuprinde trei părți sau „trei mese modeste spre sufleteasca-ți desfătare", cum spune Cantemir către cititor. „La aceste trei mese iată că ți seau dat și două pahare, dintre care vei lua pe acela care o să-ți placă. Unul, însă, deși frumos și îmbietor aurit pe dinafară, este pe dinăuntru de aramă și conține o băutură cumplită și otrăvitoare; celălalt păhar este nearătos și neplăcut pe dinafară, însă este în întregime aurit pe dinăuntru și plin cu o apă dătătoare de viață și cu o băutură cît se poate de dulce. Păharul frumos și îmbietor este lumea sau împărăția lumii, iar păharul nearătos și umil la înfățișare este cerul sau împărăția lui.

Dintre aceste două pahare dumnezeescul părinte David, frumos, după cum se cuvine și cu multă înțelepciune, a ales, zicînd: „Paharul mîntuirii voi lua și numele Domnului voi chema" (Ps. 115, 4). Disputa propriu zisă între Înțelept și Lume, care închipuesc sufletul și trupul, se dă în partea 1-a.

(Continuare în pag. 4)

Cugetări folositoare

Fiule, iubește și ascultă cu drag pe părinții tăi. Cît ești copil, ei îți sînt protectorii tăi cei mari; cînd ești tînăr în floarea vieții, îți sînt buni sfătuitori; iar cînd vei fi om matur, în toată puterea, ei vor fi prietenii tăi cei aleși și prețioși.

Îngrijește cu voie bună de pomi, de grădină, de curte și de casă și-ți va merge tare bine și vei avea din belșug: roade bogate și gospodăria-ți va fi în floare, cu de toate.

Munca, creștine, aduce pe pămînt: multă binefacere și mare mulțumire; e ceva sfînt.

Idealul scump al vieții tale, spre binele tău, să-ți fie dictonul acesta: „Nici o zi fără de lucru!" Și te asigur că vei avea o reușită sigură, sută-n sută, pe pămînt.

Scopul de mare valoare al vieții tale este să ai ca bun prieten: cititul de cărți bune. La drept vorbind s-a zis: „Cititul este un bun prieten al omului".

Cei vechi ziceau, cu adevărat, așa: „Bate fierul pînă e cald!" Ei au spus un mare adevăr tuturor pămîntenilor; căci orice lucru făcut la timp, are rezultat frumos.

Decalogul, cele zece porunci, scrise pe table de piatră, de Dumnezeu, cu degetul Său, sînt călăuza cea bună a omenirii vechi, către Evanghelia lui Hristos care conduce azi omenirea creștină. În acest decalog e scrisă o poruncă prețioasă, bună pentru toți și anume: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pămînt!" E tare adevărat, că cei ce respectă părinții ajung oameni buni în viață, care sînt o cinste și o fală în societatea omenească. Multă stimă și mare laudă li se cuvine acestor cetățeni aleși.

Fratele meu, iubește-ți frații și surorile, ca pe tine însuți și te vor ajuta mult în viață. Bătrînii noștri aveau un proverb cu tîlc adînc, care zicea așa: „Nu da vrabia din mînă, pe cioara de pe gard". Ai pus mîna pe un lucru bun, folosește-l la timp și cu drag. Și-apoi: „Ce-i în mînă, nu-i minciună". Pune mare preț pe bunul tău și nu rîvni la altul.

Cel ce necăjește pe părinții săi, va fi de rîs și disprețuit de toată lumea.

Pr. *V. Anastasiu Bassarabin*

Din învățăturile Sf. Părinți

★ Bagă de seamă ca nu cumva bogăția strînsă de tine să se prefacă în pricină de păcate pentru fiii tăi și să fi pedepsit de două ori.

★ Cu cît cineva va socoti că a înaintat mai mult în ce privește cunoașterea lui Dumnezeu, cu atît mai mult va simți slăbiciunea lui în această privință. Așa a fost cu Avram și tot așa și cu Moise; în momentul cînd ei au putut să vadă pe Dumnezeu, atît cît îi este posibil unui om să-l vadă, atunci mai ales a început fiecare să se umilească.

★ Nici limbile îngerilor, oricare ar fi ele, nici glasurile arhanghelilor, chiar dacă ar fi împreunate laolaltă cu glasul întregii naturi raționale, n-ar fi în stare să ajungă să cuprindă nici cea mai mică parte din Divinitate, necum ca ele să se încumete s-o explice întru totul.

★ Așa precum acțiunea de a încălzi nu se poate despărți de foc, precum acțiunea de a lumina nu se poate despărți de lumină, tot așa nu pot fi despărțite de Duhul Sfînt însușirile de a sfinți, de a da viață, de bunătate, de dreptate.

(Sf. Vasile cel Mare)

★ Să-i răsplătim Binefăcătorului nostru dragostea pe care ne-a arătat-o. Iar o răsplată îndestulătoare este o viețuire plăcută Lui, un suflet treaz, un suflet veghetor.

★ Vă opresc eu oare să mîncați și să vă desfătați? Nu! Nu vă opresc, dar vă îndemn să vă țineți în marginile trebuinței, să puneți stavilă petrecerilor mari, ca nu cumva să vă vătămați sănătatea sufletului, depășind măsura.

★ Depășirea măsurii dă naștere la o mulțime de boli și te face și de rîs!

★ Cel ce a intrat în stadionul virtuții trebuie să-și pună prin orice mijloc în bună rînduială purtările, căci buna rînduială a mădularelor este o icoană a stării noastre sufletești.

★ Domnul a adus lîngă El (la Schimbarea la Față) pe Moise și pe Ilie, pentru că El are stăpînire asupra morții și vieții.

(Sf. Ioan Ioan Gură de Aur).

Taina nunții

(Urmare din pag. 1)

Sf. Scriptură ne spune că cununia este cea mai veche și cea dintîi taină. Cea dintîi familie a fost binecuvîntată de Dumnezeu în rai, cînd a zis: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpîniți pămîntul" (Facere I, 2—8).

Cea dintîi minune făcută de Mîntuitorul a fost la nunta din Cana, la care a luat parte El, mama Sa și ucenicii Săi (Ioan 2, 1—11), arătînd prin aceasta că familia este așezămînt sfînt, care trebuie să poarte binecuvîntarea lui Dumnezeu.

Cununia este „taină mare" zice Apostolul Pavel și aceasta nu numai pentrucă-și are temeliile în firea omului, ci pentru că însuși Mîntuitorul spune: *„Ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă"*.

Dacă cununia s-ar baza pe o simplă asociere între un bărbat și o femeie, fără binecuvîntarea lui Dumnezeu, Mîntuitorul n-ar fi răspuns fariseilor ispititori: „Ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă", ci ar fi zis: „Cînd doi s-au împreunat de bună voie să nu se mai despartă".

Cuvintele „nu mai sînt doi ci un trup" și „ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" — spuse de Mîntuitorul, precum și faptul că-și descoperă dumnezeirea pentru prima dată prin săvîrșirea unei minuni la o nuntă, arată oricui că El binecuvintează și sfințește pe pămînt, ceea ce a rînduit Dumnezeu-Tatăl, cînd a făcut pe cei dintîi oameni, adică familia, că El înalță legătura familială decăzută prin păcat.

Dumnezeu împreună prin binecuvîntare, iar binecuvîntarea se dă printr-o taină săvîrșită de Biserică.

Drept concluzii asupra celor spuse pînă acuma, putem formula următoarele învățături:

1. Nunta este Taina Sfîntă prin care se binecuvintează de Dumnezeu unirea de bunăvoie între un bărbat și o femeie, pentru împreună conviețuirea pe toată viața.

2. Rugăciunile, cîntările, precum și lucrările simbolice de la cununie exprimă același scop comun: binecuvîntarea lui Dumnezeu și făgăduința pe care mirii o fac că vor fi uniți pînă la moarte.

Astfel: schimbarea inelelor între miri înseamnă că mirii se leagă să-și dea unul altuia cinstea, credința și iubirea fără de sfîrșit. Așa cum inelul nu are capăt și totdeauna e același, așa nu trebuie să aibă capăt între cei ce se căsătoresc: dragostea, credința și cinstea.

Simbolul cununilor ce li se pun pe cap, gustarea de vin din același pahar, înconjurarea analogului exprimă tot unirea nedespărțită dintre cei ce se cunună.

Să se observe că atunci cînd se pun cununile pe capetele mirilor, preotul nu zice: Te cunun eu, ci: „Cunună-se robul lui Dumnezeu, cu roaba lui Dumnezeu", ceea ce arată că nu preotul cunună ci Biserica cu harul și puterea ei, iar ce face Biserica face însuși Hristos. De aceea zice Apostolul că-i mare această Taină și o aseamănă cu Hristos și cu Biserica.

3. Cine ascultă și urmărește cu atenție felul cum Biserica oficiază o cununie, acela își dă seama că „nunta" nu este o simplă împreunare de bunăvoie între un bărbat și o femeie, ci o „taină mare", care arată celor ce se cunună că unirea lor s-a făcut pe veci, că ei nu mai sînt doi ci unul, că s-au legat să păzească hotărîrile legii, să fugă de ispita divorțului, să lucreze împreună pentru o familie fericită, pentru nașterea și creșterea de prunci sănătoși la trup și la minte, cuviincioși, harnici, cinstiți, cu frica lui Dumnezeu, care să facă cinste familiei lor și țării din care fac parte.

T. Radu

★ Rationali sînt numai aceia care pot să deosebească ce este binele și ce este răul, se feresc de cele rele și vătămătoare sufletului și toată grija o au spre cele bune.

★ Cei ce caută viața cea virtuoasă și iubitoare de Dumnezeu, trebuie să se izbăvească de înalta părere de sine și de toată slava cea deșartă.

★ Învățarea de vorbe nu folosește nimic, dacă lipsește purtarea sufletului cea plăcută lui Dumnezeu.

★ Calea cunoașterii lui Dumnezeu este bunătatea.

(Sf. Antonie cel Mare).

Din înțelesurile Rusaliilor

(Urmare din pag. 1)

oameni, care, nedumeriți, se întrebau unii pe alții: „Ce s-a întîmplat?". Pentru a-i face să înțeleagă cele ce s-au întîmplat cu ei, apostolii au început să vorbească în limba fiecăruia. Fiecare, din orice colț al lumii ar fi fost, înțelegea, în limba maternă, predica Sf. Apostoli, „Aceștia, care grăiesc, nu sînt ei oare toți galilienii? Cum de auzim fiecare limba noastră, în care ne-am născut?" (F. Ap. 2, 7—8) — se întrebau, cu nedumerire, cei de față.

Sf. Apostol Petru rostește cu acest prilej un luminat și însuflețitor cuvînt, în urma căruia s-au botezat ca la 3.000 oameni. Și, neobosiți, erau în ascultarea învățăturii Apostolilor, în împărtășire, în frîngerea pîinii și în rugăciuni.

Curînd după sărbătoarea Cincizecimii Sf. Apostol Petru și Ioan mergeau la biserică să se roage. La porțile bisericii stătea un cerșetor, schiop din naștere, și, întinzînd mîna către ei, le-a cerut milă. Ap. Petru i-a spus: „... Argint și aur n-am, însă ceea ce am îți dau ție: în numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă" — și, luîndu-l de mîna dreaptă, l-a ridicat. Deodată i s-au întărit lui tălpile și genunchii și, sărind cel ce a fost infirm, a început să umble și a intrat împreună cu Apostolii în biserică. Uimiți de această mare minune, popor mult s-a adunat în pridvorul numit al lui Solomon. Aici Ap. Petru a rostit a doua predică despre Învierea Domnului, cu care ocazie numărul credincioșilor „a sporit pînă la 5000" (F. Ap. 4, 4).

Astfel, la Ierusalim a fost pus începutul Bisericii creștine între iudei și prozeliți.

Primii creștini erau uniți între ei cu o așa iubire, încît se părea că la ei există o singură inimă și un singur suflet. În relațiile lor sociale și de familie, ei se străduiau să îndeplinească întru totul cerințele legii lui Hristos, lăsînd pentru toate timpurile pildă vie de trăire frățească. Mulți dintre ei își vindeau averea și banii primiți îi aduceau Apostolilor spre a fi împărțiți celor în lipsă. Astfel, printre altele, levitul Iosie, cipriot de neam, vînzîndu-și pămîntul a pus banii la picioarele Apostolilor și, probabil, datorită acestei fapte de binefacere a primit denumirea de Varnava — fiul mîngîierii.

Multe și mari minuni au săvîrșit Sf. Apostoli. Bolnavii, fiind scoși pe stradă, erau puși pe paturi și cu puterea lui Dumnezeu, prin Sf. Apostoli se vindecau. Această mulțime de daruri, de binefacere deștepta în sufletul credincioșilor evlavie și bucurie.

Iată deci doar cîteva din înțelesurile sau din urmările Pogorîrii Duhului Sfînt sau ale Rusaliilor.

Trebuie să știm că Duhul Sfînt lucrează permanent în Biserică, ajutîndu-ne mereu, prin darurile Sale, să fim creștini adevărați, buni, cinstiți, harnici, iubitori de oameni și de țară.

Pr. *Ch. Pistrui*

Divanul, de Dimitrie Cantemir

(Urmare din pag. 3)

În partea a doua se află expusă mai pe larg argumentația înțeleptului. În partea a 3-a, care e cum am văzut numai o traducere, e vorba de cele 3 păci, de împăcarea între suflet și trup, printr-o conviețuire creștinească și înțeleaptă pe acest pămînt.

Divanul a fost o carte de „zidire sufletească" mult gustată de strămoșii noștri și care a circulat pe întreg cuprinsul pămîntului românesc. O dovadă grăitoare sînt și mulțimea de copii manuscrise ce s-au păstrat.

Închei această modestă și scurtă prezentare a „Divanului" cu o însemnare de pe un manuscris, în care se află o frumoasă apreciere a acestei cărți de pietate: „Cîtit-am, văzut-am, priceput-am, înțeles-am, minunatu-m-am de această carte cu atîtea dovediri și mărturii ce adeverează din Sf. Scriptură. Mare duh au avut (cel) care o au tălmăcit. Să zic ca al (lui) Eliseiu, îndoit după cum au fost la Ilie prorocul. Pre care dar să mi-l dea și mie Dumnezeu. Amin. Popa Nicolae".

Prot. *A. Radu*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 118 Sibiu, 1 iulie 1970 Nr. 25—26

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

7. Tîlcuirea Sfintelor Scripturi

a) Am văzut că Sfînta Scriptură (Cuvîntul lui Dumnezeu cel scris) este cartea Bisericii. Aceasta pentru că Vechiul Testament s-a dat Bisericii Vechiului Testament — fiind păstrată la templu în Sfînta Sfintelor —, iar Noul Testament (împreună cu Vechiul Testament) s-a dat Bisericii lui Hristos de Sfinţii Apostoli, de cei ce au scris cărţile Noului Testament.

Biserica lui Hristos a primit nu numai Noul Testament ci şi Vechiul Testament, căci acesta îndruma spre Hristos şi îşi desvăluia înţelesul deplin numai în Iisus Hristos, adică în lumina Noului Testament. Mîntuitorul însuşi îndeamnă pe cei ce-l ascultau să citească Scripturile (Vechiul Testament) pentru că ele grăiesc despre El. Iar Sf. Apostol Pavel scrie episcopului Timotei: „Tu însă rămîi în cele ce ai învăţat *şi te-ai încredinţat", adică în cele primite de Sfîntul Apostol Pavel — „că din pruncie cunoşti Sfintele Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mîntuire, prin credinţa cea în Hristos Iisus. Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţire întru dreptate" (II Tim. 3, 14—16). Acestea le scrie Sf. Apostol Pavel după ce atrage luarea aminte episcopului Timotei să se ferească de cei ce au „înfăţişarea credinţei cei adevărate", care însă „învaţă întotdeauna şi nu pot ajunge niciodată la cunoaşterea adevărului", „rătăciţi fiind ei înşişi" şi „rătăcind pe alţii". „Tu însă — îi scrie lui Timotei — ai urmat învăţăturii mele (II Tim. 3, 5. 7. 10. 13) şi rămîi în cele ce ai învăţat. Această învăţătură nu era numai a Sfîntului Apostol Pavel, ci a* tuturor Sfinţilor Apostoli, *căci era învăţătura primită de la Mîntuitorul însuşi, care le-a arătat cum să tîlcuiască, cum să înţeleagă Vechiul Testament, dar le-a şi dăruit în Evanghelia Sa desăvîrşita descoperire despre Dumnezeu şi despre voia Lui cea sfîntă.*

b) Toată Sfînta Scriptură o dă Sfîntul Apostol Pavel episcopului Timotei (ca şi celorlalţi episcopi) şi îl îndeamnă să „propovăduiască cuvîntul lui Dumnezeu, şi să certe, să mustre" pe cei ce nu suferă „învăţătura cea sănătoasă", *ci îşi aduc „învăţători după faptele lor" şi îşi întorc „auzul de la adevăr". Aşa a fost la început, adică în Biserica din Ierusalim şi în alte biserici apostoleşti: credincioşii stăruiau* „în învăţătura apostolilor", *care era adevărata învăţătură a lui Hristos. După aceea Sfinţii Apostoli au aşezat episcopi şi preoţi şi acestora (în primul rînd episcopilor) le-au transmis toată învăţătura şi toate rînduielile şi dreapta tîlcuire a Sfintei Scripturi, ca ei să propovăduiască adevărata învăţătură, să o tălmăcească după dreapta rînduială apostolească şi să o apere de „proorocii falşi", de „lupii răi", de cei ce voiau să tîlcuiască Sfînta Scriptură după capul lor şi „să tragă pe ucenici după ei" (Faptele Apostolilor 2, 43; 15, 6—31; 20, 17—31; I Tim. 1, 3; 6, 3—5). Este ceea ce recomandă Sf. Apostol Pavel episcopului Tit: Să se arate pe sine „în toate* pildă de fapte bune, în învăţătură neschimbare", *iar „de omul eretic după întîia şi a doua povăţuire fereşte-te" (Tit 2, 7; 3, 10). Este ceea ce porunceşte şi cere acelaşi sfînt Apostol oricărui episcop, adică:* să se ţină „de cuvîntul cel adevărat al învăţăturii, ca să fie în stare şi să îndemne în învăţătura cea sănătoasă şi să mustre pe cei potrivnici", *care sînt „nesupuşi, grăitori în deşert şi amăgitori" (Tit 1, 9—10).*

Aşa s-a transmis de la Sfinţii Apostoli şi de la episcopii (şi preoţii) aşezaţi de ei în primele Biserici ca Sfînta Scriptură — cartea Bisericii — să fie păstrată, rînduită şi tîlcuită de Biserică, în seama episcopilor fiind păzirea neschimbată a celor primite de la Sfinţii Apostoli şi tălmăcirea cea adevărată a Cuvîntului lui Dumnezeu. *Şi aşa cum Sfinţii Apostoli cînd a fost neînţelegere între credincioşi (despre întrebarea — dacă şi creştinii dintre „neamuri" trebuie să se taie împrejur ca iudeii şi să păzească legea mozaică sau nu) s-au adunat în sinod (sobor) şi aşa au hotărît — zicînd: „Părutu-s-a Duhului Sfînt şi nouă" (Faptele Apostolilor 15, 5—6, 28—29) — tot aşa episcopii din întreaga Biserică, cînd a fost neînţelegere între credincioşi asupra credinţei cei adevărate, s-au întrunit în sinoade şi în sinod (care i-a ferit de greşeli) — sub umbrirea Duhului Sfînt — au hotărît care este adevărata credinţă, dată de Mîntuitorul şi transmisă de Sfinţii Apostoli. Aşa au putut grăi aceste sinoade: „părutu-s-a Duhului Sfînt şi nouă" — căci unde sînt doi sau trei adunaţi în numele Domnului e şi El, şi Duhul Sfînt — în mijlocul lor.*

c) Această rînduială a păstrării, propovăduirii şi tîlcuirii Sfintei Scripturi de către conducătorii Bisericii a fost şi în Vechiul Testament. *Templul şi sinagoga tîlcuiau Sfînta Scriptură. „Preoţii învăţau pe fiii lui Israil" (Lev. 10, 11). „Ei trebuie să înveţe poporul ce e sfînt şi să lămurească ce e curat" (Ezechiil 44, 23).*

Mîntuitorul însuşi vorbeşte poporului în pilde, iar Sfinţilor Apostoli le descoperă înţelesul acestor pilde (Matei 13, 11) şi lor le dă toată învăţătura Sa şi împuternicirea prin pogorîrea Duhului Sfînt de a propovădui tuturor popoarelor (Ioan 14, 26). Tot aşa episcopii (şi preoţii) prin hirotonire primesc de la Iisus Hristos prin Duhul Sfînt (cei dintîi episcopi de la Sfinţii Apostoli, cei următori de la episcopii aşezaţi de Sfinţii Apostoli ş.a.m.d.) puterea de a învăţa, a sfinţi şi a conduce pe credincioşi pe calea dreptei credinţe. Lor li s-a încredinţat — cum vedem din epistolele către Timotei şi Tit — nu numai păstrarea neschimbată a învăţăturii cei adevărate, ci şi propovăduirea şi dreapta ei tîlcuire. Aceasta cu atît mai mult cu cît Sf. Apostol Petru spune clar că Sfînta Scriptură „nu se tîlcuieşte după cum îl taie capul pe fiecare" (II Petru 1, 20), căci — spre exemplu — în epistolele Sfîntului Apostol Pavel „sînt unele

(Continuare în pag. 3)

Sfînta Scriptură

Sfînta Scriptură a Vechiului şi a Noului Testament este scrisă sub inspiraţie (înrîurire) de la Sf. Duh. Ca atare, ea constituie primul izvor al Descoperirii dumnezeieşti.

Asupra acestui lucru sînt de acord toţi credincioşii creştini. Dar unii dintre ei învaţă că fiecare creştin are priceperea şi dreptul de a o tîlcui. De asemenea, alţii preţuiesc Testamentul Vechi peste măsură şi în paguba Testamentului Nou, pe cînd alţii — aşezîndu-se pe o poziţie cu totul contrară acesteia — îl leapădă cu totul.

Dar nu orice creştin are pricepere destulă să înţeleagă şi să explice Sfînta Scriptură. Căci Sf. Apostol Petru zice despre Epistolele pauline: „În ele sînt unele lucruri cu anevoie de înţeles, pe care cei neştiutori şi neîntăriţi le răstălmăcesc, ca şi pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzanie" (II Petru 3, 16). Tocmai din această pricină, nu orice „neştiutor" are priceperea să tîlcuiască Sf. Scriptură. Cînd diaconul Filip l-a întrebat pe famenul etiopian dacă ştie ce citeşte în Sf. Scriptură, acesta i-a răspuns: „Cum voi putea, de nu mă va călăuzi cineva". Au fost necesare lămuririle date de diaconul Filip pentru a putea pricepe textul pe care-l citise (Fap. Ap. 8, 26—39).

Pe de altă parte, nu oricine are dreptul sau chemarea de a tălmăci Sf. Scriptură, ci numai Biserica prin persoanele cărora li s-a încredinţat de Dumnezeu această chemare. Căci în Biserică nu toţi au acelaşi dar şi aceeaşi chemare (I Cor. 12, 28—30; Ef. 4, 11). De aceea, trebuie ca fiecare mădular al Bisericii să-şi vadă de darul şi de chemarea pe care o are şi să nu-şi aroge chemări şi daruri pe care nu le are: „Fiecare, fraţilor, întru ce a fost chemat, întru aceasta să rămîie înaintea lui Dumnezeu" (I Cor. 7, 20—24).

Cunoaşterea tainelor Împărăţiei lui Dumnezeu este un dar special, care a fost dat numai Sf. Apostoli (Mt. 13, 11). Prin însăşi apostolia lor, ei aveau priceperea necesară tălmăcirii şi propovăduirii învăţăturilor Domnului nostru Iisus Hristos. De unde rezultă că cei ce nu au darul apostoliei, nu au nici priceperea şi nici dreptul de a tălmăci altora adevărurile de credinţă nepricepute de ei. Drept aceea, zice Sf. Apostol Pavel: „Cum vor propovădui fără apostolie?" (Rom. 10, 15).

Testamentul Vechi a avut un rol pedagogic de a pregăti omenirea pentru primirea lui Mesia: „legea ne-a fost nouă un învăţător spre Hristos, ca să ne îndreptăm prin credinţă. Iar dacă a venit credinţa, nu mai sîntem sub învăţător." (Gal. 3, 24—25). El a fost înlocuit cu Testamentul Nou. Prin Iisus Hristos, Testamentul Vechi s-a împlinit şi a încetat (Rom. 10, 4). De aceea, mîntuirea noastră nu atîrnă de împlinirea faptelor poruncite de Testamentul Vechi, ci de credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos: „Nimeni, deci, să nu vă bage vină pentru mîncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare, sau lună nouă, sau Sîmbătă, care sînt umbra celor viitoare, iar trupul al lui Hristos" (Col. 2, 16—17). Căci „omul nu se îndreptează din faptele legii, ci numai prin credinţa în Iisus Hristos" (Gal. 2, 16).

Întrebarea dacă Vechiul Testament mai este obligatoriu a fost dezbătută de primul Sinod apostolesc de la Ierusalim (anul 50—51), care a hotărît că legea Testamentului Vechi este sarcină prea grea şi nefolositoare („un jug prea greu") şi de aceea este inutil a o impune creştinilor. Numai atît să se ţină: 1. ferirea de a mînca din cărnurile ce au fost jertfite idolilor; 2. ferirea de carne de animal sugrumat; 3. ferirea de sînge; 4. ferirea de desfrînare. Încolo, orice alte porunci ale Testamentului Vechi nu mai au putere obligatorie (Fap.

(Continuare în pag. 4)

Din înţelesurile Sf. Liturghii

Jertfa Legii Noi — Sfînta Liturghie

Nimicirea unui lucru în cinstea lui Dumnezeu ca prin această nimicire să recunoaştem că Dumnezeu este supremul nostru stăpîn, sau prin care îi mulţumim pentru binefacerile primite, îi cerem ajutorul de care avem lipsă — se numeşte jertfă.

La aducerea jertfei e ca şi cum i-am spune lui Dumnezeu: Doamne, precum depinde de mine ca lucrul acesta să fie sau să nu fie, tot aşa existenţa sau neexistenţa mea depinde de voinţa Ta. Şi după cum eu am putere ca să nimicesc acest lucru, care e în puterea mea, tot aşa şi Tu, Doamne, ai putere peste mine şi eu pot să exist sau să nu exist, după voia Ta, fiindcă Tu m-ai creat şi al Tău sînt. Eu nimicesc acest lucru nu fiindcă Tu ai avea lipsă de acesta, ci pentru că prin aceasta să-ţi arăt că te recunosc ca părinte al meu şi eu sînt lucrul mîinilor Tale. Existenţa mea prin tot ceea ce am, toate bunurile mele trupeşti şi sufleteşti sînt de la Tine, Tu mi le-ai dat şi mi le poţi lua atunci cînd binevoieşti.

Aşa trebuie să înţelegem noţiunea de jertfă. Un dar extern, aparţinînd omului, pe care îl oferă lui Dumnezeu aducîndu-l pe altar şi aprinzîndu-l, pentru ca prin ardere omul să-şi exprime simţămintele lui religioase şi totala lui dependenţă de Dumnezeu.

Cine nu-şi aduce aminte de jertfa lui Cain şi a lui Abel? Cine nu ştie de jertfa lui Noe, care după ce a încetat potopul a ieşit din corabie şi i-a adus lui Dumnezeu jertfă din toate animalele curate, arzîndu-le pe altar, din marea lui dragoste faţă de Dumnezeu? Despre Avraam ştim că a voit să-şi aducă jertfă pe propriul său copil, pe Isac, din dragoste faţă de Dumnezeu.

La toate popoarele şi în toate religiile s-au adus jertfe, care adeseori erau jertfe omeneşti. Evreii în Legea Veche aveau mai multe feluri de jertfe. Erau jertfele arderii de tot în care animalul adus ca jertfă se ardea tot şi sîngele se vărsa la picioarele altarului. Erau apoi jertfe pentru păcate, la care se ardea numai grăsimea. Erau apoi jertfe de pace din care se ardea numai seul şi rinichii, iar din părţile celelalte se pregătea cina sfîntă, la care luau parte preoţii, leviţii, cei care aduceau jertfa şi săracii. Acestea erau jertfe sîngeroase (cu vărsare de sînge).

Erau apoi în Legea Veche jertfe nesîngeroase, la care se aducea făină albă, untdelemn, tămîie, pîine, vin. Acestea erau jertfe nesîngeroase (fără vărsare de sînge).

Cu toate că aceste jertfe erau numeroase, omul gemea încă sub povara urmărilor păcatului. Toate jertfele Legii Vechi, deşi au fost rînduite de Dumnezeu, totuşi ele n-au fost în stare să-l unească pe om iarăşi cu Dumnezeu. Toate acestea erau numai umbra jertfei celei mari care avea să vină şi pe care avea s-o aducă Mîntuitorul. Sf. Apostol Pavel ne arată limpede în epistolele sale cum toate jertfele Legii Vechi au fost numai simboale, icoane ale jertfei celei mari a Mîntuitorului, cînd zice: „În adevăr, Legea avînd umbra bunurilor viitoare, iar nu însuşi chipul lucrurilor, nu poate niciodată — cu aceleaşi jertfe, aduse neîncetat în fiecare an — să facă desăvîrşiţi pe cei ce se apropie. Pentru că este cu neputinţă ca sîngele de tauri şi de ţapi să înlăture păcatele“ (Evrei 10, 1. 4).

Ceea ce nu s-a putut îndeplini prin jertfele Legii Vechi, împăcarea deplină a omului cu Dumnezeu, s-a împlinit prin jertfa Fiului lui Dumnezeu, care s-a smerit pe sine, luînd chipul robului şi făcîndu-se ascultător pînă la moartea crucii (Fil. 2, 7—9). Aceasta a fost jertfa cea mare, nemărginit de mare, prin care omenirea se poate curăţi de păcat. Prin această jertfă a Fiului lui Dumnezeu de pe lemnul crucii s-a şters păcatul, aşa după cum zice Sf. Pavel: „... nu cu sînge de ţapi şi de viţei, ci cu însuşi Sîngele Său, şi-a dobîndit veşnică răscumpărare“ (Evrei 9, 12). Şi tot Sf. Pavel insistînd asupra acestui adevăr zice: „Căci dacă sîngele ţapilor şi al taurilor şi cenuşa junincii, stropind pe cei spurcaţi, îi sfinţeşte spre curăţia trupului, cu cît mai mult sîngele lui Hristos care, prin Duhul cel veşnic, s-a adus lui Dumnezeu pe sine, jertfă fără de prihană, va curăţi cugetele voastre de faptele cele moarte, ca să slujiţi Dumnezeului celui viu“. Putem spune că jertfa de pe cruce a Mîntuitorului se deosebeşte de toate celelalte jertfe, fiind jertfa adevărată de împăcare, o jertfă deplină, o jertfă de o valoare nemărginită, care a putut să împace vătămarea nesfîrşit de mare care i s-a adus lui Dumnezeu prin păcat.

Jertfa de pe cruce n-a fost adusă decît o singură dată. Dar pentru ca oamenii din toate timpurile şi din toate locurile să se poată bucura de roadele acestei jertfe adusă de Mîntuitorul pe lemnul crucii, a fost necesar ca această jertfă să se perpetueze, să se continue, pînă la sfîrşitul veacurilor. Forma prin care se reînnoieşte şi se perpetuează jertfa de pe cruce a Mîntuitorului, este jertfa Sf. Liturghii.

Sf. Liturghie este jertfa Testamentului Nou, prin care Mîntuitorul Hristos, sub chipul pîinii şi al vinului, se jertfeşte în chip nesîngeros, aşa după cum s-a jertfit pe cruce în chip sîngeros.

Sf. Liturghie este o adevărată jertfă. Acest lucru rezultă din cuvintele de instituire a acesteia, la Cina cea de Taină, cînd Mîntuitorul a zis: „Luaţi mîncaţi acesta este trupul meu; Beţi dintru acesta toţi că acesta este sîngele meu, al legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor“ (Matei 26, 26—28). Cuvintele: „(sîngele) carele se varsă pentru voi“, „sîngele legii noi“ ne indică noţiunea de jertfă, fiindcă numai în jertfele aduse pentru păcate se vărsa sîngele animalelor. Deci la Cina cea de Taină, Mîntuitorul a instituit Jertfa Legii Noi. Legea cea Nouă dată de Mîntuitorul pretindea instituirea unei jertfe noi, care să se aducă de-a pururea în Biserica Sa, în locul jertfelor celor multe ale Legii Vechi.

Prin cuvintele Mîntuitorului: „Aceasta să o faceţi întru pomenirea mea“, le dă putere şi poruncă Apostolilor şi urmaşilor acestora, episcopi şi preoţi, să facă ceea ce a făcut El la Cina cea de Taină, să prefacă adică pîinea şi vinul în trupul şi sîngele Său.

Între aceste două jertfe este o perfectă unitate, identitate, cu următoarele deosebiri: 1) Jertfa crucii s-a adus o singură dată şi într-un singur loc, cîtă vreme jertfa Sf. Liturghii în fiecare zi, în oricare parte a lumii unde se află un altar creştin; 2) Jertfa crucii s-a adus în chip sîngeros, jertfa Sf. Liturghii este o jertfă nesîngeroasă; 3) Prin jertfa crucii Mîntuitorul ne-a dobîndit belşugul harului dumnezeesc, cîtă vreme prin Sf. Liturghie ne împărtăşim fiecare din noi din izvorul acestui har în măsura în care ne facem vrednici de aceasta.

Identitatea dintre cele două jertfe rezultă şi din identitatea Mîntuitorului ca săvîrşitor al jertfei şi ca dar de jertfă. În Liturghie săvîrşitorul jertfei este Hristos, el este Acela care sfinţeşte prin mîinile şi graiul preotului darurile de pîine şi de vin aduse de credincioşi. Preotul slujitor este numai un organ sau un instrument al lui Hristos. La jertfa de pe Golgota săvîrşitorul este tot Hristos.

Darul de jertfă adus la Liturghie este acelaşi cu acela de pe Golgota, Trupul şi Sîngele Mîntuitorului.

Primitorul jertfei liturgice este acelaşi cu primitorul jertfei de pe Golgota, adică Dumnezeu; Tatăl, Fiul şi Sf. Duh (Sf. Treime).

Iată deci cît de limpede ne apare identitatea între aceste două jertfe. Şi Sf. Părinţi mărturisesc că cele două jerte sînt una.

Cunoscînd noi acest lucru să ţinem cu toată tăria învăţătura Bisericii noastre, să nu ne lipsim de darul Sf. Liturghii, să ne trudim să o ascultăm cu evlavie şi astfel să ne împărtăşim de roadele ei dumnezeieşti.

Al. Moisiu

Conferinţe pentru elevii seminarişti

La Seminarul Teologic din Caransebeş, unde îşi fac ucenicia pentru misiunea preoţească tineri din trei eparhii — Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului, Episcopia Aradului şi Episcopia Oradiei — la rîndul lor aparţinătoare la două Mitropolii ce îşi împletesc şi în acest fel destinele comune, s-a îndatinat practica de a se ţine la răstimpuri, mai ales în cele premergătoare marilor sărbători, expuneri de interes general bisericesc.

În acest an cele dinainte sau după sărbătoarea Sfintelor Paşti au suscitat o atenţie deosebită din partea ascultătorilor: profesori, elevi şi ostenitori ai şcolii. Ele s-au ţinut de obicei în după amiezile de Duminică, într-un cadru corespunzător, în sala de festivităţi a seminarului.

Din şirul unor astfel de întîlniri, cea din 22 martie 1970 a avut un caracter particular, prin prezenţa Ierarhilor Mitropoliei Banatului, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae şi Prea Sfinţitul Episcop Teoctist al Aradului. Într-o atmosferă solemnă, Prea Sfinţitul Episcop al Aradului a conferenţiat despre „Urmarea lui Hristos, condiţie esenţială în formarea personalităţii adevăratului slujitor al Bisericii“.

Celelalte conferinţe au fost susţinute de dascăli de teologie, de ostenitori ai centrelor eparhiale, de protopopi şi preoţi, după cum urmează: Prot. dr. Petru Deheleanu: „Orientări actuale în neoprotestantism“ (8 martie); Ierom. Timotei Seviciu: „Strădania continuă spre desăvîrşire“ (15 martie); Pr. Alexandru Ciurdariu: „Sensul major al colaborării şi convieţuirii creştine“ (29 martie); Pr. Ilie Cîmpeanu: „Pregătirea duhovnicească, imperativ cerut de responsabilitatea misiunii preoţeşti“ (5 aprilie); Asistent Ioan Ică: „Frămîntările şi preocupările din protestantismul actual“ (8 aprilie); Prot. Ioan Olariu: „Tînărul absolvent de seminar în faţa misiunii preoţeşti“ (12 aprilie); Prof. dr. Sofron Vlad: „Concepţia Sfîntului Apostol Pavel despre preoţie ca slujire a năzuinţelor spre mai binele credincioşilor“ (8 mai).

Pe lîngă acestea, în cadrul slujbelor de seară la paraclisul şcolii s-au ţinut de către alţi preoţi invitaţi un program de meditaţii pe teme duhovniceşti.

Competenţa şi amploarea tratării temelor stabilite a constituit un imbold pentru îmbogăţirea continuă a cunoştinţelor asupra problemelor bisericeşti contemporane, ceea ce contribuie şi la o mai bună orientare a viitorilor preoţi în întreaga lor activitate. S-a căutat mai ales să se pătrundă diferitele aspecte ale aportului Bisericii la propăşirea neîncetată a vieţii lumii.

Conferinţele au fost urmate de discuţii eficiente, la ele participînd profesorii şi elevii şcolii. Roadele acestor împărtăşiri de lumină se nădăjduieşte a îmbogăţii mai mult însuşi procesul de învăţămînt în continuă dezvoltare. Ele au scos totodată în evidenţă legătura mereu înnoită dintre vechi aşezăminte de cultură teologică.

C.

Rugăciunea

— Rugăciunea este vorbirea minţii cu Dumnezeu. De ce stare are, aşadar, nevoie mintea ca să poată să se întindă, fără să se uite îndărăt, dincolo de sine, pînă la Stăpînul ei, şi să stea de vorbă cu El, fără mijlocirea nimănui?

Cînd Moise încearcă să se apropie de rugul arzător, e împiedicat pînă nu dezleagă încălţămintea picioarelor (Exod 3, 2). Cum nu te vei dezlega şi tu de orice cuget pătimaş, dacă vrei să vezi pe Cel mai presus de orice simţire şi înţelegere şi să vorbeşti cu El?

— Stai cu încordare şi te roagă cu osîrdie şi ocoleşte grijile şi gîndurile, căci ele te tulbură şi te neliniştesc, ca să te scoată din tăria rugăciunii.

— Rugăciunea este vlăstarul blîndeţii şi al lipsei de mînie.

— Rugăciunea este rodul bucuriei şi al mulţumirii.

— Rugăciunea este urcuşul minţii spre Dumnezeu.

— E cu dreptate să te rogi nu numai pentru curăţia ta, ci şi pentru chipul îngeresc.

— Dacă vrei să te rogi, ai trebuinţă de Dumnezeu, care dă rugăciune celui ce se roagă. Prin urmare, cheamă-l pe El, zicînd: „Sfinţească-se numele tău, vie împărăţia ta“ (Matei 6, 9—10); Luca 9, 2), adică Duhul Sfînt şi Fiul Tău, Cel unul născut. Căci aşa ne-a învăţat zicînd: „În Duh şi Adevăr se cade să ne închinăm Tatălui“ (Ioan 4, 25).

— Dacă doreşti să te rogi, nu face nimic din cele ce se împotrivesc, ca Dumnezeu, apropiindu-se, să călătorească împreună cu tine.

— Roagă-te cu cuviinţă şi fără tulburare şi cîntă cu bună înţelegere şi cu bună măsură şi vei fi ca un pui de vultur ce urcă la înălţime.

— Precum pîinea este hrană trupului şi virtutea hrană sufletului, aşa şi rugăciunea este hrana sufletului.

— Rugăciune săvîrşeşte acela care aduce totdeauna primul gînd al său ca rod lui Dumnezeu.

— Precum cel mai de preţ dintre toate simţurile este vederea, aşa cea mai dumnezeiască dintre toate virtuţile (creştine) este rugăciunea.

— Cînd, stînd la rugăciune, te vei ridica mai presus de orice bucurie, atunci cu adevărat ai găsit rugăciunea.

După Evagrie Ponticul.

Culegere *D. C.*

Construcție și reconstrucție

În aceste zile de sfîrșit de semestru și început de nou semestru putem spune că munca de construcție și reconstrucție este aspectul esențial, de prim ordin al activității poporuui nostru, iar bilanțurile care se fac nu sînt de natură să ne descurajeze, ci dimpotrivă.

Spunem construcție și reconstrucție, pentru că atenția Conducerii noastre de stat, a întregului popor român cuprinde două fronturi, ambele avînd același scop, aceeași rezultantă: înflorirea tot mai mult a Patriei, propășirea tuturor fiilor ei. Și anume: pe de o parte se desfășoară munca de înfăptuire a obiectivelor din acest ultim an al cincinalului în care ne aflăm, iar pe de altă parte se fac eforturi, pe care le-am putea numi cu adevărat eroice, de a se înlătura toate urmările dureroase pe care revărsările de ape atît de nemiloase din această primăvară le-au lăsat în urma lor, activitatea de reconstrucție a tot ce ele au distrus.

Într-adevăr, întregul nostru popor, într-o generoasă dăruire pentru binele obștesc, general, este angajat în executarea unei măreți, unei minunate, unei fantastice simfonii a muncii, urmărită cu mult interes și simpatie de mulți iubitori de bine, ceea ce îi face multă cinste. Sînt grăitoare în această privință spusele îndrăznețului călător canadian, Alberto Le Blanc — plecat de 2 ani din țara sa pentru a înconjura Pămîntul pe bicicletă și care a trecut și prin țara noastră — cînd zice: „Printre cele mai puternice impresii trebuie să număr cele văzute în țara dumneavoastră. Nu vorbesc numai de modul deosebit de cordial în care am fost primit încă din clipa cînd am ajuns la graniță. Dar am avut ocazia să trec prin locuri care suferiseră cumplit de pe urma revărsării apelor. Ei bine, am fost emoționat, chiar foarte emoționat — și puteți să mă credeți că am văzut multe în lungul meu voiaj — de comportarea oamenilor din țara dumneavoastră. În loc de deznădejde, de egoism, am fost martorul celor mai profunde acțiuni de solidaritate umană. Pot să vă spun că pur și simplu am simțit că-mi renaște încrederea în oameni".

În multe sectoare de activitate, unitatea de măsură a timpului de lucru a devenit, pentru un timp mai scurt sau mai lung, „ziua lumină", ceea ce dovedește înalta conștiință patriotică și cetățenească a multor fii ai poporului nostru, care și-au jertfit o parte din timpul lor de odihnă pentru refacerea economică a țării. Este adevărat că urmările acestei opintiri generale se văd direct sau ni se fac cunoscute de la o zi la alta.

Așa de pildă, planul prinde viață în toate ramurile, iar angajamentele luate la începutul anului se îndeplinesc cu succes, și acestea în condițiile în care multe întreprinderi au fost angajate în sprijinirea, în diferite forme, a fabricilor și uzinelor atinse de calamități. Ba mai mult, s-au luat angajamente suplimentare privind realizarea de beneficii în plus, pentru ca pe ansamblul economiei naționale să se resimtă cît mai puțin urmările grelelor încercări prin care am trecut. În acest sens subliniem faptul că, răspunzînd chemării pe care țara le-a făcut-o, în multe întreprinderi muncitorii au realizat producții care, în condiții firești, nu se puteau întrezării.

De asemenea, este de reținut faptul că multe din unitățile economice, care și-au întrerupt lucrul din cauza calamităților, au reintrat în producție cu capacitatea maximă, iar altele urmează să atingă acest obiectiv în viitorul apropiat. Ne este cunoscută abnegația cu care muncitorii au lucrat zi și noapte, fără odihnă, la repunerea în funcțiune a întreprinderilor lor avariate de revărsarea apelor, permanent interesele obștești, interesele țării avînd întîietate față de cele personale, familiale.

Cartiere întregi se construiesc și se reconstruiesc la Satu Mare, Dej, Mediaș și în alte orașe și localități, unele devastate de ape pînă la 90%, pentru zecile de mii de familii rămase fără adăpost.

Considerăm potrivit să subliniem și în această privință că nici un cetățean calamitat nu s-a simțit și nu se simte singur în necazul său, fapt care, în condițiile vechilor orînduiri, nu era posibil. Ne-a fost dat de asemenea să cunoaștem cazuri de familii care au primit ajutor, mai ales în haine și alimente, la care nu s-au așteptat niciodată.

Un aport prețios în munca de construcție și reconstrucție care se desfășoară în întreaga țară îl aduc brigăzile de tineret școlar și universitar, toți participanții dînd în felul acesta un examen cît se poate de umanitar, cu nimic mai prejos decît cel școlar.

Vorbind de examene, trebuie să arătăm că un înalt examen cetățenesc dau în aceste zile și muncitorii de pe ogoarele Patriei, în recuperarea pămînturilor înecate de ape și de darea lor circuitului agricol al țării, precum și în intensificarea lucrărilor agricole, în zonele necalamitate, pentru ca producția agricolă să fie cît mai ridicată și pentru ca nevoile Patriei să se resimtă cît mai puțin și în acest sector. Se știe că și în agricultură au luat naștere inițiative patriotice deosebit de importante, ca de pildă chemarea lansată de țărănimea cooperatistă din județul Teleorman privind obținerea unor recolte cît mai bune și în felul acesta livrarea suplimentară către stat a unor importante cantități de produse agricole și animaliere.

Deși cu greu se poate calcula în bani toate durerile și pierderile pricinuite de calamitățile naturale, pagubele generale se cifrează totuși la suma de aproximativ 10 miliarde lei. Prin tot ansamblul de activități mai sus arătate, prin munca unită și plină de dăruire a întregului nostru popor, la care se adaugă importantele ajutoare primite din străinătate, semne atît de frumoase ale solidarității omenești — pentru care conducerea noastră de stat a mulțumit în repetate rînduri —, țara noastră își va vindeca rănile provocate de calamități într-un timp mult mai scurt decît s-ar crede. Sînt semnificative în această privință cuvintele domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, rostite cu prilejul unei recente vizite de lucru, cînd a spus printre altele: „Desigur am avut și avem încă unele greutăți datorită calamităților naturale. Dar noi vom învinge mult mai repede decît își închipuie mulți aceste greutăți, vom dovedi că națiunea socialistă română de 20 de milioane de oameni este în stare — ca de atîtea ori pînă acum — să facă adevărate minuni, să biruie orice obstacole, să devină tot mai puternică, mai înfloritoare".

Pentru realizarea acestui nobil țel, este necesar însă ca fiecare din noi să se integreze deplin în efortul general de construcție și reconstrucție susținut de întregul nostru popor, străduindu-ne fiecare să ne facem cît mai conștiincios datoria la locurile noastre de muncă și oriunde simțim că putem fi de folos semenilor noștri și Patriei noastre scumpe.

T. R.

INFORMAȚII

— Sub auspiciile Casei județene a creației populare — Sibiu a apărut un volum de lucrări corale, aparținînd P. C. prof. *Gheorghe Șoima* de la Institutul nostru Teologic Universitar din Sibiu.

Volumul, recenzat în ziarul „Tribuna Sibiului", nr. 733 din 1 iulie 1970, cuprinde o selecție din creația corală a stimatului nostru profesor, a cărei audiție ne-a desfătat de atîtea ori mintea și ne-a încălzit inima. Aceasta cu atît mai mult cu cît, pe de o parte, în aceste lucrări corale se resimte mireasma minunatului nostru folclor, iar pe de altă parte, în plămada lor este cuprinsă însăși personalitatea distinsă a autorului, care a dat viață cuceritoarelor sale compoziții nu numai pe linie muzicală, ci și literară, căci cuvintele, textul cîntecelor îi aparține în bună parte.

— Deși popoarele însetează după pace, cheltuielile militare pe plan mondial cresc de la un an la altul. Astfel, în 1962 au fost de circa 120 miliarde dolari, în 1964 de 132 miliarde dolari, în 1966 de 159 miliarde dolari, în 1967 de 182 miliarde dolari ș.a.m.d. Datorită acestor uriașe cheltuieli, cursa înarmărilor a atins proporții de neînchipuit. Puterea stocurilor de arme nucleare a depășit 1.000.000 megatone, ceea ce înseamnă aproximativ 50.000.000 bombe atomice asemănătoare celei aruncate asupra orașului japonez Hiroshima. O bombă nucleară de astăzi are o putere de distrugere de 1000 ori mai mare decît cea de la Hiroshima.

Este momentul deci ca această periculoasă întrecere să înceteze odată pentru totdeauna, iar sumele atît de mari înghițite de înarmări să ia calea înfrumusețării Pămîntului.

— Recent a apărut la New-York anuarul statistic al O.N.U. pe anul 1969, de unde rezultă, printre altele, că în ultimii 5 ani populație lumii a crescut cu 300 mil. de locuitori. Cel mai scăzut procent s-a înregistrat în această privință în Europa, 0,9%, iar cel mai ridicat în America Latină, 2,7%.

Produsul mondial brut va atinge în 1970 un volum de două ori mai mare decît 1950.

Pe șoselele lumii circulă în prezent aproximativ 170 mil. automobile, 46 milioane autocamioane etc.

În perioada 1950—1970 comerțul mondial a crescut de aproape patru ori.

Tîlcuirea Sfintelor Scripturi

(Urmare din pag. 1)

lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neștiutori și neîntăriți le răstălmăcesc, ca și pe celelalte scripturi, spre a lor pierzare" (II Petru 3, 16). Astfel în predicile și scrierile Sfinților Părinți (episcopi ai Bisericii cei una din primele veacuri) avem tîlcuirea cea dreaptă a Sfintei Scripturi, a Cuvîntului lui Dumnezeu. Amintim aici numai predicile Sfîntului Ioan Gură de Aur — care știa pe de rost întreaga Sfîntă Scriptură — și îndeosebi explicarea pe care o dă acest Sfînt epistolelor Sfîntului Apostol Pavel (care explicare s-a tipărit și în limba română). Sfinții Părinți însă grăiau nu numai pe temeiul cunoașterii depline a Sfintei Scripturi, ci și pe temeiul Sfintei Tradiții, a învățăturii Bisericii lui Hristos, a hotărîrilor sinoadelor ecumenice (adică, a toată lumea). Cele șapte sinoade ecumenice au mărturisit credința cea de totdeauna a Bisericii în Sfînta Treime (Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt), în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, răstignit, înviat și înălțat la cer pentru mîntuirea noastră, în cinstirea Maicii Domnului, a sfinților și a sfintelor icoane, în Biserica lui Hristos, una, sfîntă, sobornicească și apostolească —, în învierea morților, în viața cea veșnică ș. a. Toată învățătura Bisericii își are izvorul în Cuvîntul lui Dumnezeu păstrat și transmis în Biserica noastră ca Sfîntă Tradiție și Sfîntă Scriptură. De aceea în Biserică avem întreg *Cuvîntul lui Dumnezeu și înțelesul adevărat, tîlcuirea dreaptă a acestui cuvînt dătător de viață veșnică.*

Este, așadar, greșită părerea că e destul ca cineva să aibă Sfînta Scriptură, să o citească, pentru ca să o și înțeleagă și să o poată tîlcui cum se cuvine.

Pornind de la această părere s-a ajuns ca Biserica lui Hristos cea una să se fărîmițeze în o mulțime de grupări, fiecare socotind că ea are adevărata înțelegere a Sfintei Scripturi. Așa a fost pe vremea Sfinților Apostoli. Așa a fost și după aceea — pînă astăzi. Și așa va fi. Însă așa cum pe vremea Sfinților Apostoli, învățătura cea apostolească era cea adevărată, nu învățătura altora care se proclamau singuri apostoli, și așa cum adevărul l-a avut Biserica apostolească, episcopii așezați și învățați de Sfinții Apostoli și urmașii acestor episcopi, tot așa și astăzi adevărata învățătură este a Bisericii noastre, căci în ea s-a transmis și se transmite neschimbată învățătura Mîntuitorului, învățătura Sfinților Apostoli.

De aceea credinciosul, care vrea să înțeleagă drept Sfînta Scriptură, trebuie să se țină de învățătura Bisericii (pe care o propovăduiesc episcopii și preoții) și să nu-și plece urechea la învățături greșite, care — ca și pe vremea Sfinților Apostoli — vor să amăgească pe căile rătăcirii pe cei neștiutori.

Nu-i destul să știi pe de rost texte din Sfînta Scriptură (sau chiar toată Sfînta Scriptură). Nu-i destul să folosești regula contextului, adică un text (un verset sau mai multe) să-l înțelegi din legătura lui cu pericopa întreagă (care poate fi un capitol sau mai multe), cu cele dinainte și cu cele ce urmează textului. Nu-i destul nici să compari textul, cu locurile paralele, adică cu texte asemănătoare din alte cărți ale Sfintei Scripturi. Toate aceste reguli sînt bune și folositoare. Dar mai presus de toate trebuie să iei ca îndrumător fără greșeală învățătura Bisericii. Căci ea e clădită pe Iisus Hristos și în ea lucrează Duhul lui Hristos. De aceea ea e singurul „stîlp", singura „întărire a adevărului" dăruită nouă de Sfinții Apostoli în Iisus Hristos (I Tim. 3, 15).

† **NICOLAE,**
Mitropolitul Ardealului

— Membrii biroului Consiliului Ecumenic al Bisericilor, aflați în prima săptămînă a lunii mai a.c. la Oslo (Norvegia), au făcut o declarație publică, în legătură cu „gravele evenimente din Indochina", în care, printre altele, se cere retragerea tuturor trupelor străine din diferitele țări ale Indochinei, recomandînd totodată o pace negociată în această zonă mult încercată a lumii.

Primitorii Sfîntului Botez

Taina Sf. Botez a fost întemeiată, ca de altfel toate Tainele, de Mîntuitorul Iisus Hristos prin cuvintele: „Mergînd învăţaţi toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh“ (Matei 28, 19).

Atît din aceste cuvinte, cît şi din îndemnul Domnului din Evanghelia după Marcu, cap. 16, 16: „Cel ce va crede şi se va boteza se va mîntui“, reiese că propovăduirea trebuie să preceadă botezul. Şi în general, Biserica primară a şi făcut aceasta, iar Sf. Liturghie ne aminteşte şi-n zilele noastre de acea perioadă plină de roade duhovniceşti.

Obişnuiau unii să amîne botezul pînă înainte de moarte, ca să între curaţi în Împărăţia lui Dumnezeu, întrucît prin botez se iartă şi păcatele personale. Dar cum neprevăzutul joacă un rol însemnat în viaţa omului, s-a dovedit că un asemenea obicei este riscant şi nu tocmai corect, din moment ce pentru iertarea păcatelor Domnul a întemeiat Taina Mărturisirii, pentru ca „omul cel nou“ (Efes. 4, 24) să se poată dezvolta.

De aceea, alături de practica botezării persoanelor mai în vîrstă care se încreştinau, Taina Sf. Botez s-a aplicat în egală măsură tuturor vîrstelor şi, deci, şi pruncilor, aşa cum facem şi astăzi în bisericile noastre.

În convorbirea pe care a avut-o cu Nicodim, Mîntuitorul precizează că „de nu se va naşte cineva din apă şi din Duh nu va putea să intre întru împărăţia lui Dumnezeu“ (Ioan 3, 5). Reiese limpede de aici că Botezul este absolut necesar în calea mîntuirii, fapt care a îndemnat pe Părinţii de la Sinodul din Cartagina ca în canonul 110 să consemneze şi această hotărîre: „Pruncii care prin sine nici unul din păcate nu au putut săvîrşi, cu adevărat întru lăsarea păcatelor se botează, ca să se curăţească întru dînşii prin renaştere ceea ce şi-au atras din naşterea cea veche“.

Ca mărturie a existenţei acestei practici avem suficiente dovezi scripturistice. Sf. Ap. Pavel scria Corintenilor: „Am botezat şi casa lui Ştefana“ (I Cor. 1, 16), iar Evanghelistul Luca, scriind despre felul minunat în care Dumnezeu l-a scăpat pe Sf. Apostol din temniţa din Filipi, fapt care l-a schimbat pe temnicer, precizează că „s-a botezat el şi toţi ai lui îndată“ (F. Ap. 1, 6, 33).

Desigur că „prin casa lui Ştefana“ se înţelege toată familia lui, mari şi mici, sau „toţi“ cei ai temnicerului erau numai părinţii şi soţia lui, nu şi restul familiei şi anume pruncii? Expresiile scripturistice „casă“ şi „toţi ai lui“ indică această practică de origine apostolică, care, pentru Noul Testament, este ceea ce pentru Vechiul Testament constituia obligativitatea tăierii împrejur (Col. 2, 11—12) cu deosebirea că, întrucît în Hristos nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, ci toţi sîntem una“ (Gal. 3, 28), botezul se administrează oricărei fiinţe omeneşti.

Inscripţiile aflate în catacombe atestă existenţa practicii botezării copiilor familiilor creştine. Inscripţii ca aceea care numea creştină o pruncă de 9 luni dovedesc că botezul pruncilor era frecvent, dar nu numai atît, ci ceva şi mai mult, şi anume că el era general.

Dar ne întrebăm în ce măsură această practică, veche ca însăşi Biserica, este validă din moment ce pruncii noştri nu-şi pot da adeziunea la Biserica lui Hristos. Dezlegarea o găsim în mărturisirea ce-o fac naşii, părinţii spirituali ai finului, care-l aduc să-l închine Bisericii, ei avînd obligaţia să-l „crească în Hristos“, potrivit unei expresii a unui îmbunătăţit cugetător creştin.

Ştim din Scriptura Sfîntă că Mîntuitorul a vindecat şi a înviat atîţia tineri pentru credinţa părinţilor şi a semenilor lor. Ca exemplu amintim vindecarea slugii sutaşului, care, prin credinţa lui stăruitoare, a impresionat pe Mîntuitorul Iisus Hristos că a mărturisit: „Nici în Izrael n-am aflat atîta credinţă“ (Luca 7, 9). Menţionăm de asemenea învierea fiicei lui Iair, al cărui tată, cu o credinţă ce a învins moartea, s-a adresat Mîntuitorului zicînd: „Fiica mea a murit de curînd, dar, venind, pune mîna Ta peste ea şi va fi vie“ (Matei 9, 18).

S-ar putea spune că prefigurarea botezului şi a miruirii pruncilor a făcut-o chiar Domnul Iisus, prin punerea mîinilor asupra acelora pe care i-a fericit pentru imaculata lor conştiinţă, pentru nevinovăţia lor.

Rezultă din Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie că botezul pruncilor familiilor noastre creştineşti este deci întru totul corect şi necesar, pentru că toţi aceia care se botează în Hristos, se îmbracă cu puterea şi tăria Lui (Gal. 3, 27).

Botezul este apoi una din Tainele care nu se mai repetă ca Mărturisirea, Împărtăşirea şi Maslul, deoarece este „numai un botez“ (Ef. 4, 5).

Sf. Ioan Gură de Aur arată respicat că a repeta Botezul înseamnă a necinsti crucea lui Hristos, întrucît toţi acei care ne-am încreştinat „în moartea lui ne-am botezat“ (Rom. 6, 3). Cum Mîntuitorul a identificat Botezul nostru cu crucea Sa (Matei 20, 23), înseamnă că se necinstesc mîntuitoarele patimi prin botezul repetat.

Ceea ce voim să spunem prin aceste rînduri este că avem datoria sfîntă să „ţinem predaniile“ (Tit 2, 7), urmînd şi respectînd învăţăturile şi practicile pe care Biserica noastră străbună le păstrează şi le transmite cu sfinţenie de la începuturile ei.

Pr. *V. Petrica*

Sfînta Scriptură

(Urmare din pag. 1)

Ap. 15). Sf. Apostol Pavel a făcut concesii chiar şi cu privire la unele din acestea. Căci în privinţa mîncării de carne jertfită idolilor, el arată că acei păgîno-creştini care nu cred că idolii există aievea, pot mînca astfel de carne, pentru că pentru ei, acea carne este ca şi cînd n-ar fi fost jertfită nimănui. Aşa încît, numai cei slabi în credinţă, care mai cred încă în idoli, nu trebuie să mănînce din carnea jetfită idolilor, pentru că mîncînd-o, se spurcă în cugetul lor îndoielnic (Rom. cap. 14; I Cor. cap. 8).

Cu toate acestea, Vechiul Testament nu trebuie lepădat şi nici disprețuit total. Pentru că numai acele părţi din el, care au fost tipuri sau simboale pentru Testamentul Nou s-au împlinit şi, în consecinţă, nu mai pot avea putere obligatorie. Acestea sînt legile ceremoniale şi cele judiciare. Dar Vechiul Testament mai cuprinde şi alte legi, care nu au prefigurat nimic. Aşa sînt legile morale ale Decalogului, care nu au fost desfiinţate, fiindcă cuprind legea morală naturală, care este corespunzătoare tuturor popoarelor. De unde rezultă că — cel puţin în parte — Testamentul Vechi ne poate fi de folos.

Nu este îngăduit să disprețuim Testamentul Vechi, pentru că:

1. Testamentul Nou recunoaşte că Testamentul Vechi este inspirat de Dumnezeu. Astfel, Sf. Apostol Petru spune că autorii cărţilor Testamentului Vechi „au grăit purtaţi fiind de Duhul Sfînt“ (II Petru 1, 21), iar Sf. Apostol Pavel ne încredinţează: „*Toată* Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură“ (II Tim. 3, 16). Prin cuvîntul „Scriptură“, trebuie să înţelegem aici numai Testamentul Vechi, deoarece Testamentul Nou încă nu exista. De asemenea, legea veche a fost dată de Dumnezeu şi a fost o expresie a voinţei lui. Ca atare, „legea e sfîntă şi porunca e sfîntă şi dreaptă şi bună“ (Rom. 7, 12). De aceea, nu este îngăduit creştinilor s-o disprețuiască.

2. Legea Testamentului Vechi este şi necesară pentru o mai bună lămurire a Testamentului Nou şi pentru întărirea credinţei noastre în Domnul nostru Iisus Hristos, în persoana Căruia s-au împlinit toate profeţiile Testamentului Vechi. Astfel, Testamentul Vechi ne este un bun îndrumător spre Domnul nostru Iisus Hristos, după cum ne arată Sf. Apostol Pavel cînd zice: „Toată Scriptura este ... de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea care duce la dreptate“ (II Tim. 3, 16). De asemenea, acelaşi Sf. Apostol Pavel îi scrie ucenicului său Timotei: „De mic copil cunoşti Sf. Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mîntuire, prin credinţa cea întru Hristos Iisus“ (II Tim. 3, 15).

În concluzie, creştinii trebuie să dea Testamentului Vechi cinstirea ce i se cuvine. Acesta nu trebuie preţuit peste măsură în paguba Testamentului Nou, dar nici preţuit prea puţin. De îndată ce există un Testament Nou, cel Vechi nu mai poate fi în vigoare. Dacă îl cinstim, totuşi, şi pe cel Vechi, o facem pentru că pe el se clădeşte Testamentul Nou şi pentru că are şi porunci care au rămas valabile şi în Testamentul Nou. Prin Testamentul Vechi putem înţelege mai bine pe cel Nou. Ca atare, Testamentul Vechi contribuie la întărirea credinţei noastre creştine.

C. SÎRBU

Gînduri despre Sf. Apostol Pavel

La începutul propovăduirii apostolice, Sfîntul Apostol Pavel joacă un deosebit rol, datorită ostenelilor sale neasămănat de mari. Dacă privim harta propovăduirii „apostolului neamurilor“, cum cu drept cuvînt a fost numit, ne minunăm de ostenelile Sf. Apostol Pavel şi sîntem încredinţaţi de adevărul cuvîntului pe care însuşi l-a mărturisit: „Eu am lucrat mai mult decît toţi“. Înzestrat cu bogăţie de ştiinţă rabinică, sporită prin cultura vremii sale, el a ştiut să aducă în slujba Evangheliei toată strădania unui suflet de apostol luminat prin darul Sfîntului Duh. Deşi egali şi cu toţii plini de rîvnă, putem spune totuşi că nici unul dintre Sf. Apostoli nu a avut un rol atît de însemnat în propovăduirea creştină, cum a avut marele Pavel. După strădaniile lui au păşit la lucrul propovăduirii toţi marii luceferi ai creştinătăţii.

Viaţa acestui mare apostol e împărţită în două, prin o linie care desparte două vieţi cu conţinut deosebit, dar trăite de una şi aceeaşi persoană.

E drept că după nume se poate vorbi de Saul şi de Pavel, dar sub aceste numiri se ascunde aceeaşi persoană.

Sf. Apostol Pavel n-a fost o fire înjumătăţită. Mai la începutul activităţii sale a luptat cu toată pasiunea împotriva lui Hristos, ca pe urmă cu mai mare putere să lucreze pentru mărturisirea Lui. La început a urît creştinismul din tot sufletul, ca în cele din urmă să-l iubească cu toată puterea sufletului său.

Hristos era la începutul activităţii sale ca un duşman neîmpăcat al gîndurilor lui, ca în cele din urmă să devină prietenul nedespărţit al vieţii sale.

Pe drumul Damascului, sub revărsarea acelei tainice lumini, s-a produs schimbarea minunată a lui Saul în Pavel, a duşmanului în prieten, a prigonitorului în mărturisitorul lui Hristos. Lumina mare de pe drumul Damascului şi acel glas cutremurător: „Saule, Saule de ce mă prigoneşti“ — a făcut să intre lumină nouă în viaţa lui, schimbînd-o în mod minunat. El se prosterne la pămînt, smerindu-se pînă la ţărînă şi cerînd ajutor de sus, prin cuvintele: „Doamne ce să fac?“.

Din clipa aceea Hristos devine centrul vieţii sale şi el începe o viaţă nouă, trăită numai pentru El: „Hristos este viaţa mea“.

Călăuzit de această lumină sfîntă păşeşte Sf. Pavel la propovăduire în lumea toată s-o aducă la cunoştinţa Evangheliei lui Hristos.

„Hristos este viaţa mea“ este desăvîrşita bogăţie, putere şi minunata izbîndire a sufletului de apostol. Pentru acest adevăr de temelie al vieţii creştine, Sfîntul Apostol Pavel lucrează, simte, gîndeşte, suferă, rabdă şi se jertfeşte.

Pentru această cauză sfîntă se lasă el batjocorit, asuprit, pedepsit şi închis. Acest adevăr este o făclie care nu se stinge, oricîte ar fi furtunile vieţii Sfîntului Pavel. Singur Hristos este conţinutul, bogăţia şi întreaga comoară a vieţii sale de apostol. Călăuzit de acest adevăr, el păşeşte pe drumurile propovăduirii sfinte, mărturisind Evanghelia, viaţa cea întru Hristos, menită să îmbogăţească omenirea cu dar de mîntuire, pace şi fericire vremelnică şi veşnică. Sub razele propovăduirii sale se nasc şi cresc comunităţile creştine, menite să răspîndească în lume viaţa întru Hristos Domnul. Cu adevărat mare este „taina creştinătăţii“ pe care o vesteşte cu putere apostolul neamurilor.

O simţim şi noi în viaţa noastră de fiecare zi, în puterea pe care Iisus Hristos — Domnul nostru ne-o dă pe calea unei cît mai frumoase şi drepte vieţuiri, în pilda vie pe care Sf. Apostol Pavel, urmînd lui Hristos, ne-a lăsat-o s-o întrupăm şi noi.

S. P.

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Anul 118 Sibiu, 15 iulie 1970 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

*Cuvînt către credincioşi**

Iubiţi credincioşi,

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne învaţă că adevăraţii ucenici ai Lui se cunosc „după roadele lor", după cum pomul bun face poame bune (Matei 7, 16—17). Este ceea ce spune şi ucenicul Domnului Iacob în epistola sa: „Credinţa fără fapte este moartă", pe cînd adevărata credinţă se arată în fapte (Iacob 2, 18—26). Se cuvine, dar, ca, ascultînd cuvîntul Domnului şi îndemnul Sfinţilor Apostoli, în toate zilele vieţii noastre şi în fiecare clipă să facem roditoare credinţa şi dragostea noastră prin faptele potrivite cu împrejurările în care trăim.

De aici înţelegem că şi faptele noastre sînt tot atît de variate, cît de variate sînt trebuinţele, condiţiile vieţii. Ele pot fi fapte de slujire a poporului, a Patriei, sau fapte de ajutorare a semenului. Orice faptă bună — ziditoare pentru Patrie, ca şi orice faptă bună folositoare aproapelui — este bineplăcută lui Dumnezeu şi oamenilor, este binecuvîntată de Dumnezeu şi preţuită de oameni.

Se cuvine, dar, ca — în aceste zile de reconstrucţie — să aducem în primul rînd fapta de temelie a tuturor binefacerilor, care este munca. Ştim cu toţii că nimic nu se poate face fără muncă. Numai prin muncă se creează toate bunurile materiale şi spirituale, prin care Patria propăşeşte şi fiecare om are cele de trebuinţă. Munca este izvorul a tot ceea ce s-a zidit pe pămîntul ţării noastre de-a lungul secolelor. Ea e forţa prin care poporul nostru — sub îndrumarea Conducătorilor înţelepţi — şi-a înălţat în numai 25 de ani o Patrie mîndră şi înfloritoare. Şi tot prin muncă însufleţită de un cald patriotism, muncă fără răgaz pe ogoare, în uzine, în toate sectoarele, poporul nostru — într-o solidaritate deplină — reconstruieşte ceea ce au risipit apele şi păşeşte cu hotărîre într-un ritm accelerat spre zările unui progres necontenit. În acest iureş al muncii sînt cuprinşi toţi fiii Patriei noastre.

Pentru noi munca este de la Dumnezeu. Dumnezeu Însuşi este lucrare continuă: „Tatăl meu lucrează şi eu lucrez", zice Mîntuitorul (Ioan 5, 17). Dumnezeu a zis primilor oameni: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpîniţi pămîntul" (Gen. 1, 28), iar stăpînirea pămîntului se înfăptuieşte prin muncă. De aceea munca apare ca o poruncă dumnezeiască, dar şi ca un lucru firesc. Căci „omul e făcut să muncească precum pasărea să zboare" — cum se spune în cartea lui Iov (5, 7). Munca — prin care omul stăpîneşte pămîntul — nu e muncă izolată, ci e muncă obştească şi în slujba obştei, în slujba binelui comun. Numai aşa ea este roditoare pentru toţi cei ce muncesc. La astfel de muncă a îndemnat Sfîntul Apostol Pavel pe credincioşii din Tesalonic, scriindu-le să se ferească de cei ce „umblă fără rînduială, nimic lucrînd, ci iscodind" — şi să urmeze pilda pe care Apostolul însuşi o dă prin munca fără răgaz „cu osteneală şi trudă noaptea şi ziua" şi fiecare să muncească cu spor şi să nu pregete a face binele. Iar cine nu vrea să muncească, nici să nu mănînce (II Tesaloniceni 3, 6—13). Aceasta este rînduiala firii, rînduiala ţării, rînduiala lui Dumnezeu: toţi să muncească şi prin munca lor să ajute la propăşirea obştei, la înălţarea Patriei.

Iubiţi credincioşi,

Munca este partea cea mai însemnată de contribuţie a tuturor la binele comun. Dar e nevoie să se arate şi altfel dragostea noastră faţă de Patrie, faţă de semeni, cum de fapt se şi arată mereu. Munca este astfel împreunată cu ajutorarea fraţilor în suferinţă. Poporul nostru e o mare familie, în care toţi ne simţim solidari, şi toţi au adus şi aduc darurile în bani, alimente, îmbrăcăminte, muncă personală, pentru ca să înlăture pagubele făcute de inundaţii.

Mîntuitorul ne spune că tot ce facem celor lipsiţi, Lui îi facem. El zice: „Am flămînzit şi mi-aţi dat să mînînc; am însetat şi mi-aţi dat de băut, gol am fost şi m-aţi îmbrăcat, am fost fără adăpost şi m-aţi primit" în casa voastră (Matei 25, 35—36). Iar Sfîntul Apostol Pavel face asemănarea cu un trup, în care mădularele slujesc trupului întreg şi se ajută unele pe altele (I Corinteni 12, 12—27). Aşa şi noi — ca mădulare ale poporului — să slujim poporului şi să ne ajutăm fraţii. Ştiu că şi pînă acum aţi dăruit, fiecare după puterea sa.

Pentru vindecarea tuturor rănilor — dărnicia voastră să prisosească mereu. Aşa ne îndeamnă şi Sf. Apostol Pavel: „Duceţi fapta pînă la sfîrşit," ca „să prisosiţi şi în darul acesta", prin care „prisosinţa voastră împlineşte lipsa acelora" (II Corinteni 8, 3. 7. 11—14). Astfel — prin jertfelnicia tuturor — viaţa noastră să ajungă tot mai luminoasă, tot mai fericită.

Cu aceste gînduri şi îndrumări rog pe Domnul nostru Iisus Hristos să vă binecuvinteze viaţa, munca şi jertfelnicia, şi să vă dăruiască mulţi ani cu sănătate, pace, bucurie şi roduri îmbelşugate.

Al vostru de tot binele voitor
şi rugător către Domnul,
† **NICOLAE,**
arhiepiscop şi mitropolit

* Citit în bisericile din Arhiepiscopia Sibiului, Duminică, 5 iulie 1970.

Despre vorbirea în limbi

Înainte de Înălţarea Sa la cer, Mîntuitorul Iisus Hristos a trimis ucenicii să propovăduiască Evanghelia la toată făptura, spunîndu-le că cei ce vor crede şi se vor boteza vor avea putere, în numele Lui, să scoată draci, să vorbească în limbi noi şi să tămăduiască bolnavi (Marcu 16, 15—20). Această făgăduinţă s-a împlinit întocmai.

Cînd Duhul Sfînt a coborît peste Apostoli (la primele Rusalii), în limbi ca de foc, ei au primit putere să vorbească în limbi noi şi au început să vestească tuturor neamurilor Evanghelia lui Hristos, încît se mirau noroadele şi ziceau: „Nu sînt oare aceştia toţi galileeni, cum îi auzim noi grăind în limbile noastre slăvitele fapte ale lui Dumnezeu? Parţii şi mezii şi elamitenii... şi cei din Creta şi Arabia" etc. (Fapte 2, 4—11).

Dar scrierile Sfinţilor Apostoli ne arată că nu numai Apostolilor ci şi păgînilor le-a dat Duhul Sfînt putere să vorbească în alte limbi, căci în F. Ap. 10, 44—46 ni se spune că pe cînd apost. Petru predica Evanghelia, darul Duhului Sfînt a pogorît peste ascultători şi păgînii care-l ascultau au început a grăi în limbi mărind pe Dumnezeu.

În altă parte ni se relatează cum 12 ucenici de ai lui Ioan Botezătorul, botezaţi de Apostolul Pavel în Efes, au primit putere să grăiască în limbi şi să prorocească (Fap. Ap. 19, 5—6). Iar în Epistola Î către Corinteni vedem cum în Corint se folosea darul vorbirii în limbi în largă măsură.

Din aceste locuri biblice unii creştini străini de Biserica strămoşească scot învăţătura că numai ei au pe „Duhul Sfînt", de vreme ce după spusa lor numai ei, la rugăciune fiind, pot vorbi în alte limbi ca şi Apostolii şi creştinii din Corint.

Să vedem însă cum trebuie înţelese locurile din Sf. Scriptură, care amintesc despre vorbirea în limbi. De la început arătăm că orice text din Sf. Scriptură, care aminteşte despre vorbirea în limbi, trebuie pus în legătură cu vorbirea în limbi a Apostolilor, căci numai acolo este cheia care dezleagă această problemă. Ori la Faptele Apostolilor (cap. 2) se arată limpede că Apostolii au vorbit în limbi înţelese şi vorbite de popoare.

Este clar apoi pentru orice creştin adevărat, că Dumnezeu n-a făcut lumii nicio descoperire decît în limbă grăită şi înţeleasă de oameni.

Cînd Dumnezeu s-a arătat lui Avram la stejarul Mamvre, precum şi atunci cînd a încheiat cu el legămîntul, i-a vorbit în graiul pe care Avram îl înţelegea. Cînd i-a vorbit lui Moise din rug sau cînd pe munte i-a dat tablele legii, a vorbit cu el în graiul pe care îl înţelegea.

Proorocii în grai înţeles de popor au vestit voile lui Dumnezeu, îngerii au venit pe pămînt cu solie cerească, vestind în graiuri înţelese de oameni poruncile pe care le aduceau etc. (Gen. 18, 19; Exod 3, 2; Iud. 6, 11, 2, Samuil 24, 16, 1 Împăraţi 19, 7; Daniil 8, 16, 9, 21); Matei 1, 20; 28, 2—7; Luca 1, 11; 1, 26; 2, 8—12; F. Ap. 5, 19). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos apoi timp de peste 3 ani a propovăduit, a învăţat, s-a rugat, dînd oamenilor toată învăţătura necesară mîntuirii, dar niciodată n-a vorbit în grai neînţeles de oameni. Cînd apostolii au întrebat pe Mîntuitorul cum trebuie să se roage, El i-a învăţat rugăciunea „Tatăl nostru" şi nu le-a spus să vorbească în limbi. De asemenea, cînd învăţătorul de lege a întrebat pe Mîntuitorul ce să facă pentru a moşteni împărăţia de veci, i s-a spus să păzească poruncile, iar între porunci nu este nici una care să ceară vorbirea în alte limbi.

Dacă nici Dumnezeu-Tatăl, nici Mîntuitorul Iisus Hristos, nici îngerii şi nici proorocii n-au folosit vorbirea în limbi în legăturile avute cu

(Continuare în pag. 2)

Sfîntul prooroc Ilie

În 20 iulie Biserica noastră serbează pe Sf. Prooroc Ilie, care în Vechiul Testament a săvîrşit o mare lucrare proorocească, înfruntîndu-i pe cei trufaşi ai vremii şi ajutîndu-i pe cei nevoiaşi. Îl întîlnim apoi pe Muntele Taborului la Schimbarea la faţă a Mîntuitorului Iisus Hristos (Matei 17, 3). Datorită acestui fapt, Sf. Ilie s-a bucurat de mare cinstire între creştini. Mulţi dintre credincioşii primelor veacuri şi-au pus nădejdea că Sf. Ilie le va ajuta şi lor împotriva persecutorilor, iar ca mulţumită că persecuţiile au încetat, în sec. IV ei au zidit o frumoasă mînăstire pe calea spre Betleem şi i s-a rînduit ziua de cinstire la 20 iulie. De acolo, cinstirea i s-a răspîndit printre toţi ortodocşii ca apărător al celor în nevoinţă.

Popoarele creştine care au avut mult de suferit în trecutul lor istoric şi-au făcut din Sf. Ilie un sfînt de mari speranţe populare, care trezea conştiinţele spre dreptate. De aceea, în limba slavă veche i s-a zis: „Sf. Ilie Gromovnicul", adică „Tunătorul".

Viaţa lui Ilie ne este istorisită în Cartea I-a a Împăraţilor (Cap. 17—21) şi a II-a (Cap. 1—2). El, de neam, era din cetatea Tişbi, la răsărit de Iordan, iar numele lui însemnează „Dumnezeul meu este Domnul".

După moartea înţeleptului Solomon, la conducerea statului izrailtean a urmat regele Ahab, care s-a căsătorit cu o femeie păgînă, atrăgîndu-l şi pe el la păgînism, poruncind să se facă un idol din lemn cu chipul unui om. Pe acest idol l-au aşezat în templu, punîndu-i numele Baal. Chipul cioplit stătea de acum în templul adevăratului Dumnezeu şi atît regele cît şi cei ce-l urmau se închinau lui Baal, care avea şi sute de slujitori, care îl îngrijeau.

Ilie a venit la împăratul Ahab şi-i spuse că Dumnezeu va încuia cerul şi nu va cădea ploaie decît prin cuvîntul său; apoi el merse în pustiu, unde a fost hrănit în chip minunat de nişte corbi; mai tîrziu el a fost găzduit de o sărmană văduvă din Sarepta (de lîngă vestitul port al Sidonului), iar drept răsplată pentru bunătatea ei, Dumnezeu, prin prorocul său, a binecuvîntat untuldelemn şi făina ei, care nu se împuţinează în tot timpul foametei; mai mult chiar, fiul ei s-a îmbolnăvit şi a murit, dar a fost înviat prin rugăciunea lui Ilie. Cînd s-au sfîrşit trei ani şi jumătate ce fuseseră sortiţi spre pedeapsa celor care se abătuseră de la calea cea dreaptă în frunte cu Ahab, Ilie s-a dus la rege şi-i spune să adune pe muntele Carmelului (lîngă mare) pe toţi proorocii mincinoşi ai lui Baal, în număr de peste 450.

La rugăciunea prorocului, pe muntele Carmelului, jertfa lui Ilie a fost mistuită de foc, iar a lui Baal — nu. Ilie porunci să fie ucişi proorocii lui Baal, ceea ce se şi făcu, iar cîteva ceasuri mai tîrziu ploaia începu să cadă. Izabela, soţia lui Ahab, aflînd despre acest lucru porunci să fie prins Ilie. Acesta fugi în muntele Horeb, unde Domnul îi descoperi că în sînul poporului Izrail sînt încă mulţi credincioşi care nu şi-au plecat genunchii înaintea lui Baal.

Întorcîndu-se din muntele Horeb, după porunca cerească, Ilie chemă pe Elisei ca să-i fie ucenic şi urmaş şi îşi duse înainte încredinţarea grea pe care o avea, de-a fi făclie aprinsă în mijlocul obştei în care trăia şi de a mustra fărădelegile care se săvîrşeau.

Cunoaştem în această privinţă înfruntarea de către Sf. Ilie a regelui Ahab care, la îndemnul Isabelei, soţia sa, a ucis pe dreptul şi săracul Nabot, pentru a-i lua via.

Sosi, în sfîrşit, vremea cînd Domnul a voit să preamărească pe credinciosul său slujitor, înălţîndu-l la cer.

Viaţa şi faptele Sf. Proroc Ilie sînt bogate în învăţături, ca de pildă rîvna pentru slava Domnului şi dăruirea deplină pentru binele semenilor ca şi credinţa sa.

Astfel, Ilie nu se îndoieşte cînd primeşte porunca să meargă în casa văduvei şi să înmulţească merindele ei, sau cînd cheamă la încercare pe proorocii lui Baal. Încrederea desăvîrşită în bunătatea şi în cuvîntul lui Dumnezeu stă la temelia activităţii atît de ziditoare a Sf. Ilie.

Să nu ne îndoim nici noi în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, pentru izbăvirea noastră, cel ce ne dă pace şi bucurie în suflet şi curaj în ispite, căci El este acelaşi azi ca şi ieri, ca şi în veci: „Eu sînt Alfa şi Omega, începutul şi sfîrşitul, cel ce este, cel ce era şi cel ce vine, cel atotputernic" (Apoc. 1, 8).

Să urmăm deci şi noi pildei Sf. Ilie, în credinţa în Părintele nostru ceresc, lucrînd tot ceea ce este spre folosul obştei din care facem parte, spre binele Bisericii.

Pr. *Ch. Pistrui*

Păcatul cu gîndul

Credincioşii care iau parte la dumnezeeştile slujbe ale Sfintei Biserici se roagă şi învaţă. Ei se roagă învăţînd şi învaţă rugîndu-se. Se roagă învăţînd, deoarece sfintele slujbe nu sînt numai prilejuri de înălţare a minţii către Dumnezeu, prin mijlocirea rugăciunii, ci şi prilejuri de îmbogăţire a minţii cu gînduri sfinte şi mîntuitoare. La sfintele slujbe, credincioşii învaţă rugîndu-se în înţelesul că sfintele învăţături, pe care le primesc, au rostul de a le lumina mintea, spre a fi în stare de o rugăciune cît mai curată. În felul acesta privite, dumnezeeştile slujbe sînt o adevărată şcoală de rugăciune şi de îmbunătăţire sufletească.

La şcoala sfintelor slujbe învăţăm să ne ferim de rău şi să facem binele, potrivit cu îndemnul Psalmistului, care zice: „Fereşte-te de rău şi fă binele . . ." (Ps. 33, 14), adică să lepădăm păcatul şi să lucrăm virtutea. La această şcoală a sfintelor slujbe primim îndemnul de a cere de la Dumnezeu „ziua toată, desăvîrşită, sfîntă, paşnică şi fără de păcat", precum şi „milă şi iertare de păcatele şi greşelile noastre".

Cînd, la sfintele slujbe, se face pomenirea de „mila lui Dumnezeu, Împărăţia cerurilor şi iertarea păcatelor", atunci sînt amintite şi păcatele „cu lucrul, cu cuvîntul şi cu gîndul", astfel că iubitorii de învăţătură — chiar şi fără altă îndrumare — numai luînd aminte la cuprinsul dumnezeeştilor slujbe, pot învăţa că păcatele se săvîrşesc fie cu fapta, fie cu cuvîntul şi fie chiar numai cu gîndul. Deci cînd ne rugăm bunului Dumnezeu să ne învrednicească a ne păzi fără de păcat în timpul zilei, al serii sau al nopţii, în toată vremea, noi trebuie să avem în vedere păcatul sub toate cele trei forme ale lui, adică păcatul cu fapta, cel cu cuvîntul şi cel cu gîndul. Acelaşi lucru trebuie să-l avem în vedere şi cînd ne silim să ne ferim de rău, căci răul trebuie lepădat nu numai din fapte şi din cuvinte, ci şi din cuget. Aceasta cu atît mai mult, cu cît este lucrul neîndoielnic că începutul oricărei răutăţi — fie că ea se săvîrşeşte numai cu cuvîntul, fie că ajunge şi pînă la fapta cea rea — îşi are pricina în gîndul cel rău, în gîndul păcătos. De unde ştim aceasta? O ştim de la însuşi Mîntuitorul Hristos, care învaţă, zicînd: „Oricine se uită la femeie, poftind-o, a şi preacurvit cu ea în inima lui" (Matei 5, 28). De la Domnul Hristos ştim apoi că „dinăuntru, din inima omului, purced cugetele cele rele, desfrînările, hoţiile, omorurile, preacurviile, poftele de înavuţire, vicleniile, înşelăciunea, necumpătarea, pizma, hula, trufia, uşurătatea. Toate aceste lucruri rele ies dinăuntru şi spurcă pe om" (Marcu 7, 21—23; Matei 15, 19—20).

Este însemnat de observat şi de reţinut că înşirarea răutăţilor, pe care Domnul le-a arătat că ies din inima omului, are drept început „cugetele" sau „gîndurile" cele rele.

Ne-a rămas de la Mîntuitorul şi cuvîntul că „din prisosinţa inimii grăieşte gura" (Matei 12, 34; Luca 6, 45) şi că „omul cel rău, din visteria cea rea a inimii sale, scoate cele rele" (Matei 12, 35; Luca 6, 45).

Cînd, împreună cu cele mai sus amintite, vom lua în seamă cele ce se spun în parabola cu boga-

(Continuare în pag. 4)

Despre vorbirea în limbi

(Urmare din pag. 1)

oamenii, se pune întrebarea pentru ce Duhul Sfînt i-a învăţat pe Apostoli să vorbească în alte limbi? A adus Duhul Sfînt o descoperire nouă? A fost aceasta potrivnică celor descoperite şi învăţate de Tatăl prin îngeri sau prooroci, sau de Mîntuitorul prin întrupare? Nu! Atunci de ce vorbirea în limbi a Apostolior? Pentru că Mîntuitorul a trimis pe ucenicii Săi să propovăduiască Evanghelia la toată făptura şi să înveţe toate neamurile (Marcu 16, 15, Mt. 28, 19). Ori Apostolii nu puteau duce la îndeplinire această poruncă fără a cunoaşte graiurile popoarelor cărora le-au propovăduit.

Multe feluri de limbi sînt în lume, zice Sf. Apostol Pavel, dar nici una dintrînsele nu este fără de înţeles (I Cor. 14, 10). Deci în limbi înţelese şi vorbite de oameni au propovăduit şi Sf. Apostoli.

În faţa celor arătate mai sus, se pune următoarea întrebare: Dacă Apostolii au primit darul vorbirii în limbi numai pentru a putea vesti Evanghelia neamurilor pentru ce s-a mai dat acest dar păgînilor, celor doisprezece ucenici ai lui Ioan Botezătorul din Efes şi Corintenilor? Răspunsul este că toate acestea s-au făcut atunci cu un scop mîntuitor şi anume: Să aibă şi păgînii convingerea că sînt primiţi şi ei în creştinism şi că rugăciunea făcută în limba oricărui popor este tot aşa de primită şi preţuită înaintea lui Dumnezeu ca şi cea în care s-a vorbit şi s-a scris cuvîntul lui Dumnezeu.

Apostolii n-au vorbit în limbi decît atunci cînd au fost străini de faţă, ei între ei niciodată n-au folosit acest dar şi nici creştinilor nu le-au poruncit să-l folosească. Dimpotrivă, pe Corintenii care au început să vorbească în limbi chiar şi atunci cînd nu erau străini de faţă, Apostolul Pavel i-a oprit, spunîndu-le că sînt asemănători celor care vorbesc în văzduh (I Cor. 14, 9). „Mulţumesc lui Dumnezeu — zice Apost. Pavel — că eu grăiesc în limbă dăruită mai mult decît voi toţi, dar în biserică mai bine grăiesc cinci cuvinte cu înţeles decît zece mii de cuvinte fără de înţeles" (I Cor. 14, 18—19).

Pentru ce au oprit Sf. Apostoli vorbirea în limbi? Pentru că vorbirea în limbi este un dar al lui Dumnezeu şi o consecinţă a puterii Lui. Ori pentru mîntuire nu se cere nimănui să înfăptuiască lucruri pe care numai Duhul Sfînt le poate face. Trebuie să reţinem deci că vorbirea în limbi este un dar special al Sf. Duh, care a aparţinut epocii apostolice, cînd credinţa creştină trebuia să împrăştie multe întunecimi religioase, iar aşa numitele „vorbiri în limbi" de care auzim uneori vorbindu-se astăzi sînt adevărate „înşelătorii şi închipuiri ale inimii" celor ce le practică — cum spune prorocul Ieremia 14, 14, care nu au nimic comun cu acest dar.

Este adevărat că Duhul Sfînt revarsă permanent prin Biserică anumite daruri, care ne ajută să aducem roade vrednice de numele pe care îl purtăm.

Roadele Duhului Sfînt pe care creştinul trebuie să le lucreze — spune Sf. Apostol Pavel — sînt: „Dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, credinţa, blîndeţea, înfrînarea . . ." (Galateni 5, 20—21).

Cu acestea să se „laude" orice creştin adevărat nu cu „vorbirea în limbi".

Se ştie că instrumentele muzicale dau fiecare glas după felul lor; fie fluier, fie vioară, sau trîmbiţă. Ori, aşa după cum atunci cînd baţi un fier vechi sau o oală spartă nu cînţi din trîmbiţă, nici din vioară, tot astfel atunci cînd bolboroseşti cuvinte neînţelese nu-l lauzi şi nu te rogi lui Dumnezeu, ci mai de grabă necinsteşti numele Lui şi-ţi baţi joc de limbile lăsate de El ca oamenii să le folosească cu înţeles (I Cor. 14, 9—10).

Dumnezeu a dat oamenilor minte şi grai limpede. Prin grai limpede şi pe înţelesul tuturora au grăit proorocii, în acelaşi grai au vorbit lumii Hristos-Domnul şi Apostolii Săi, Părinţii şi Sfinţii. În grai limpede şi pe înţelesul tuturora s-a descoperit în lume toată voia lui Dumnezeu.

Se poate îngădui ca atunci cînd Dumnezeu ar vrea să ne mai descopere ceva sau cînd ne-ar cere să ne rugăm să aleagă căi întunecate şi neînţelese de noi? Se poate admite (de un om cu mintea întreagă), ca Duhul Sfînt în loc să deschidă mintea şi să dezlege limba, ca oamenii să vorbească cît mai pe înţeles, să le întunece pe amîndouă? Aceasta să fie oare plăcerea şi lucrarea Duhului Sfînt? Nicidecum! E un duh care numai de la Dumnezeu nu poate fi.

Trei duhuri sînt care lucrează asupra omului: Duhul lui Dumnezeu, duhul omului şi duhul satanei, de aceea zice Apostolul Ioan: „Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh ci ispitiţi duhurile de sînt sau nu de la Dumnezeu, fiindcă mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume" (I Ioan 4—1).

Să căutăm deci mîntuirea în învăţătura Bisericii noastre străbune, lăsată de Domnul să ne fie „stîlp" al adevărului, cum spune Sf. Scriptură. Să-i urmăm povăţuirile, care ne călăuzesc pe căile mîntuirii, ale înfăptuirii a ceea ce este ziditor şi fericitor atît în această viaţă, cît şi în cea care va să fie.

T. Radu

Douăzeci și cinci de ani de la semnarea Cartei O.N.U.

În monumentala clădire a operei din San Francisco, capitala Californiei — în care, cu 25 de ani în urmă, s-a semnat Carta Națiunilor Unite — în ziua de 26 iunie 1970, s-au desfășurat, într-o atmosferă sărbătorească, festivitățile organizate cu prilejul împlinirii unui sfert de veac, de la acest important eveniment din viața internațională a omenirii. Față de numărul statelor — 51 — ai căror reprezentanți au participat la semnarea Cartei, la sărbătorirea aniversării acestui eveniment au fost prezenți în sală reprezentanți ai celor 126 de state, membre în prezent ale O.N.U.

În cei 25 de ani care au trecut de la actul memorabil al semnării Cartei, în viața omenirii au avut loc prefaceri profunde, care și-au imprimat hotărîtor sensul asupra întregei evoluții politice mondiale, care s-a desfășurat în acest interval de timp. Formarea și dezvoltarea cu succes a sistemului mondial al țărilor socialiste, afirmarea riguroasă a tinerelor state independente, efectele revoluției tehnico-științifice contemporane, conferă noi semnificații noțiunii de colaborare internațională. Dacă, însă, în conținutul relațiilor dintre state au apărut mereu elemente care au impus acestor relații modificări, cîteodată îngrijorătoare, în același timp, s-a impus, ca o constantă majoră, viabilitatea și permanenta actualitate a principiilor și scopurilor fundamentale înscrise în Carta O.N.U. Acesta poate fi socotit, dealtfel, ca unul dintre principalele învățăminte, pe care le-au evidențiat majoritatea vorbitorilor, cu prilejul întîlnirii jubiliare de la San Francisco. Ținînd seama de realitățile cu care se confruntă în prezent omenirea, cu tot caracterul sărbătoresc al ședinței, majoritatea oratorilor, care au luat cuvîntul cu acest prilej, au ținut să sublinieze că transpunerea în viață a principiilor și ideilor generale cuprinse în Cartă implică încetățenirea în practica relațiilor dintre state a legalității și eticii internaționale; ceea ce, fără îndoială, reclamă eforturi susținute din partea tuturor statelor. În acest scop, a fost accentuată ca un obiectiv imediat, sporirea eficacității Organzației Națiunilor Unite, printr-o contribuție reală la reglementarea diferendelor internaționale, la stabilirea unui climat de pace, securitate și colaborare între țări și popoare, la realizarea unei autentice universalități a Organizației, prin primirea în sînul ei a acelor state pe care noile transformări le-au impus ca realități de necontestat în viața internațională și, îndeosebi, prin restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze, țară a cărei contribuție a fost efectivă la pregătirea, întocmirea și adoptarea Cartei Națiunilor Unite.

Într-adevăr, misiunea și scopurile pe care și le-a impus Organizația Națiunilor Unite nu pot fi realizate, fără o colaborare strînsă și în deplină armonie a tuturor statelor, mari și mici. Reflectînd împrejurările istorice în care a fost elaborată și semnată, Carta proclamă misiunea Organizației de a feri generațiile viitoare de spectrul unei noi conflagrații mondiale, de a milita pentru menținerea păcii și securității internaționale, de a acționa pentru înlăturarea oricărui act de agresiune, pentru reglementarea prin mijloace pașnice a diferendelor sau a situațiilor internaționale care primejduiesc pacea; de a dezvolta între națiuni relații amicale, întemeiate pe respectarea egalității în drepturi a popoarelor și a drepturilor lor de a-și hotărî singure destinele; de a promova colaborarea largă între state, a încuraja afirmrea drepturilor omului fără nici un fel de discriminări; de a constitui un for de armonizare a eforturilor națiunilor pentru înfăptuirea acestor țeluri. Temelia și garanția acestor scopuri nobile sînt cuprinse în principiile de bază pe care Carta le-a înscris ca esențiale și indispensabile pentru conviețuirea națiunilor și pentru dezvoltarea relațiilor dintre statele lumii contemporane. Astfel, egalitatea suverană a tuturor statelor membre — respectîndu-li-se dreptul la pace, la integritatea teritorială și intangibilitatea frontierelor; îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor internaționale; dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta (dreptul la autodeterminare), ca premisă a suveranității naționale și de stat; principiul neagresiunii; principiul rezolvării pe cale pașnică a diferendelor internaționale; principiul cooperării internaționale și principiul coexistenței pașnice, sînt principii care s-au impus ca fundamentale în dreptul internațional.

Contribuția de mare însemnătate pe care politica externă a Republicii Socialiste România o aduce consecvent și tot mai puternic la afirmarea în viața internațională a principiilor relațiilor dintre state, care sînt în același timp principii fundamentale ale dreptului internațional contemporan, sintetizează și exemplifică, în mod grăitor, valoarea deosebită a acestora, concordanța lor cu exigențele lumii contemporane, perspectivele realizării lor depline, rezultatele ce pot fi obținute prin stricta lor aplicare. Înfăptuirea și promovarea neabătută a principiilor ce trebuie să stea la baza relațiilor dintre state oglindește politica întregului popor român care, consacrîndu-și energia sa marii opere de edificare a noii orînduiri, dă dovadă, totodată, de un înalt spirit de responsabilitate pentru soarta omenirii întregi. Așa caracteriza, sintetic, D-l Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, politica externă a țării noastre la sesiunea Marii Adunări Naționale din iulie 1967, spunînd: „Întreaga activitate internațională a țării noastre, relațiile pe care le desfășoară România cu toate statele lumii, se fundamentează pe respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, pe neamestecul în treburile interne ale altor popoare, pe promovarea neabătută a principiilor independenței și suveranității naționale".

Într-adevăr experiența popoarelor, desfășurarea întregii istorii, ne dovedește că încălcarea suveranității și independenței naționale înveninează atmosfera internațională, pune permanent în pericol pacea lumii. Multe din problemele lumii contemporane, ca de exemplu subdezvoltarea, sînt rezultatul inegalității, exploatării și dominației asupra celui mai slab, caracteristice raporturilor internaționale generate de imperialism și colonialism, în disprețul principiilor ce trebuie să stea la baza relațiilor dintre state. Promovarea neabătută în politica externă a statului nostru a principiilor independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, militarea cu consecvență pentru dezvoltarea relațiilor internaționale, pentru destindere, pentru statornicirea unui climat de încredere și cooperare între toate statele lumii, indiferent de orînduirea social-politică, au atras o deosebită prețuire țării noastre și o încredere puternică în cuvîntul reprezentanților ei.

De aceea, cuvîntul ministrului de externe al României, Corneliu Mănescu, rostit cu prilejul comemorării împlinirii unui sfert de veac de la semnarea Cartei Organizației Națiunilor Unite, la 26 iunie 1970, la San Francisco, a fost întîmpinat cu mult interes de asistență și s-a bucurat, după aceea, de elogioase aprecieri. Comentatorii politici au remarcat faptul că reprezentantul țării noastre nu s-a limitat la expuneri vagi, obișnuite în ocaziile festive, ci a abordat cu fermitate problemele cruciale, care preocupă în cel mai înalt grad comunitatea internațională, reafirmînd adeziunea țării noastre la scopurile și principiile Cartei. În acest sens s-a exprimat, cu toată autoritatea cuvîntului său și D-l Președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, spunînd: „Țara noastră participă cu încredere și interes la activitatea Organizației Națiunilor Unite și a organismelor sale specializate, fiind convinsă că acestora le revine un rol remarcabil în sprijinirea eforturilor de progres și prosperitate ale tuturor popoarelor în nobila operă de adîncire a cooperării între națiuni, de făurire a unei lumi a păcii și încrederii între state".

Prof. *Iorgu Ivan*

Incheierea anului școlar 1969-1970 la Institutul Teologic de grad Universitar - Sibiu

Cu ajutorul bunului Dumnezeu, Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu a încheiat cu roade frumoase încă un an de muncă: al 159-lea an de existență neîntreruptă.

Festivitatea încheierii anului școlar 1969—1970 a avut loc Duminică, 28 iunie a. c.

Dimineața a fost săvîrșită Sf. Liturghie de către un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P. C. Vicar arhiep. Traian Belașcu. Răspunsurile au fost date de Corul Catedralei mitropolitane, condus de P. C. Prof. Gheorghe Șoima. La pricează, a predicat P. C. Rector Dr. Isidor Todoran pe baza pericopei evanghelice a zilei (Mt. 4, 18—23). La sfîrșitul Sf. Liturghii, s-a făcut rugăciune de mulțumită pentru darurile revărsate cu îmbelșugare asupra ostenitorilor și studenților Institutului.

Ia orele 12, în aula Institutului, a început desfășurarea programului festiv al încheierii anului școlar.

Întîmpinat de Corul studenților cu Imnul arhieresc, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a luat loc la masa prezidială, încadrat de P. C. Vicar arhiep. Tr. Belașcu și P. C. Rector Dr. Isidor Todoran.

A fost de față reprezentantul Departamentului Cultelor.

În sală se aflau: Dl. Prof. Dr. Ludwig Binder, din partea Institutului Protestant din Cluj (Secția ev.-lut. din Sibiu), Î. P. Cuv. Arhim. Ioan Dinu, starețul Sf. Mînăstiri „Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus, membrii Consiliului arhiepiscopesc, profesorii și studenții Institutului, precum și numeroși credincioși din oraș.

După ce Corul studenților a executat — sub conducerea P. C. Prof. Gh. Șoima — cîntarea bisericească „Taina creștinătății", a luat cuvîntul P. C. Rector *Dr. Isidor Todoran.*

P. C. Sa a prezentat spiritul și liniile generale în care s-a desfășurat munca în cadrele celei mai vechi școli teologice din țară, străbătute de două principii: Slujirea Bisericii și a poporului și teologia trebuie să fie o teologie a vieții. De asemenea, prezintă o seamă de date în legătură cu viața Institutului, exprimînd recunoștință și mulțumiri autorității de Stat și autorității Bisericii pentru sprijinul acordat Institutului. În încheiere, dă sfaturi noilor absolvenți.

După aceea, corul a executat troparul „Îndreptător credinței" de T. Popovici.

În numele absolvenților, vorbește Pr. *Vasile Mihoc,* arătînd că vor preoți după deviza: „Totul pentru Hristos, totul pentru om!", vor propovădui dreptatea, armonia și pacea.

Luînd cuvîntul apoi P. C. Vicar arhiep. *Tr. Belașcu* subliniază că tăria poporului nostru în trecut a fost *unitatea.* Sub călăuzirea înțelepților săi conducători, poporul nostru pășește pe linia spiritului de unitate, dovedind tărie prin unitate și în fața grelelor încercări pricinuite de calamitățile inundațiilor.

În continuare, corul a executat troparul Sf. Trei Ierarhi și bucata corală „Freamătă pădurea toată" (de Gh. Șoima).

Urmează cuvîntul ocazional al Î. P. S. nostru Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului.

În Institutul nostru trebuie să vină tineri care simt chemarea spre munca pentru care se pregătesc. Numai o muncă izvorîtă din vocație dă roade și contribuie la progresul societății.

Î. P. S. Sa apreciază că în cadrul Institutului s-a desfășurat o activitate intensă și rodnică, mulțumită faptului că profesorii și studenții se străduiesc să fie la înălțimea chemării lui Iisus Hristos, a poporului nostru și a epocii noastre.

Tinerii noștri teologi au fost educați în spiritul de angajare în viața cea nouă și de frăție ecumenistă. Numai printr-o viață religios-morală și studiu temeinic poate ajunge studentul teolog la o viață ce aduce roade pentru Biserică și pentru Patrie.

Noilor absolvenți le adresează chemarea să vină cît mai curînd în ogorul pastorației. Celorlalți studenți le dă îndemnul ca în timpul vacanței să se încadreze în etosul muncii de sprijinire a reconstrucției și progresului vieții poporului nostru.

În încheiere, mulțumește P. F. Părinte Patriarh Justinian și tuturor Ierarhilor din Ardeal și Banat pentru sprijinul acordat Institutului. De asemenea, mulțumește Onor. Departament al Cultelor pentru ajutorul dat și asigură înțeleapta Conducere a Patriei noastre de întregul nostru devotament.

La sfîrșit, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a[l] Ardealului a distribuit premii studenților dist[in]s la învățătură sau evidențiați în cadrul altor [ac]tivități.

Po

Sfîntul mare mucenic Panteleimon

Între martirii mai „celebri" care au împodobit cerul bisericii creştine la începutul sec. al IV-lea, în timpul persecuţiei împăratului Diocleţian, a fost sf. mucenic Panteleimon. Biserica noastră îl cinsteşte în ziua de 27 iulie a fiecărui an. Fiindcă şi între români sînt unii care poartă numele de „Pantilimon", e de folos să cunoaştem cu toţii faptele acestui sfînt mucenic, care s-a învrednicit să fie numit chair „mare mucenic".

El s-a născut în cetatea Nicomidiei, din părinţi foarte bogaţi. Tatăl lui l-a deprins de mic cu închinarea la idoli, dar mama sa, fiind creştină, i-a strecurat în suflet şi lumina credinţei creştine. De botezat, mama n-a putut să-l boteze din cauză că se împotrivea tatăl. Patoleon, căci aşa se numea copilul, nu s-a putut bucura multă vreme de îndrumările înţelepte ale mamei, căci ea s-a stins din viaţă. Rămas orfan de mamă, numai sub îngrijirea tatălui său, în scurtă vreme şi-a uitat de credinţa creştină pe care o primise de la mama sa. Tatăl l-a trimis la cele mai bune şcoli din acea vreme şi copilul s-a distins în chip deosebit la învăţătură. Totodată el a făcut ucenicie la un doctor iscusit numit Eufrosin, şi astfel a deprins şi tînărul Pantoleon meşteşugul doftoricesc. În această vreme el cunoaşte un preot bătrîn cu numele Ermolae, care-l cîştigă iarăşi pentru credinţa creştină. Lucrul a fost uşor, căci credinţa sădită în sufletul lui de mamă s-a trezit şi a crescut devenind o credinţă puternică şi înflăcărată. De aceea el fu şi botezat, primind un nume nou: Panteleimon, care înseamnă „întru totul milostiv". Întorcîndu-se acasă, el reuşeşte să convertească la credinţa creştină şi pe tatăl său. Sf. Panteleimon a fost numit „mare mucenic" în primul rînd pentru multele şi marile suferinţe pe care le-a îndurat pentru Hristos, suferinţe ce s-au încheiat cu tăierea capului, învrednicindu-se astfel să primească cununa muceniciei. Dar mie mi se pare că el a fost numit „mare" şi pentru faptul că încă înainte de a primi cununa muceniciei, pînă a fost în viaţă, a purtat cu multă vrednicie „cununa vieţii", căci a preţuit şi a ajutat viaţa semenilor săi, după cum şi cîntările bisericeşti îi tălmăceşte numele, cînd spun: „Milei lui Dumnezeu, asemănîndu-te, Panteleimon, după adevăr te-ai numit, potrivit nume primind şi făcîndu-l potrivit cu fapta, îndoită vindecare dîndu-le lor, nutrindu-i şi vindecîndu-i".

În adevăr, Panteleimon, după ce i-a murit părintele, a ajuns moştenitor al unei mari averi pe care o împărţi la săraci, iar pe sclavii pe care îi avea i-a eliberat, dîndu-le fiecărui daruri bogate. A fost desigur un act revoluţionar acesta, arătîndu-se într-adevăr „întru totul milostiv" după numele ce-l poartă.

În al doilea rînd sf. Panteleimon a fost unul din „doftorii cei fără de arginţi", adică un doctor care şi-a pus ştiinţa sa doftoricească în slujba oamenilor bolnavi, fără să ceară plată, aşa cum au mai fost şi Cosma şi Damian etc. Se înţelege că această dăruire pentru suferinţele semenilor lui, încă a fost act revoluţionar pentru vremea aceea, care i-au creiat o mare popularitate şi dragoste în popor, dar care a trezit şi multă pizmă în rîndurile doctorilor păgîni, ca şi a preoţilor păgîni, care l-au reclamat şi l-au acuzat, că necinsteşte pe zei şi nu se închină la idoli ... Dus în faţa mai marilor vremii, Panteleimon „a mărturisit şi nu a tăgăduit" că e creştin şi că numai din dragoste faţă de aproapele său, şi-a dăruit averea celor lipsiţi şi ştiinţa în slujba celor suferinzi.

Sf. Scriptură făgăduieşte celor credincioşi 5 cununi: 1) cununa vieţii (Iac. 1, 12); 2) cununa nestricăciunii (1 Cor. 9, 25); 3) cununa măririi (1 Petru 5, 4); 4) cununa laudei (1 Tes. 2, 19); şi 5) cununa dreptăţii (II Tim. 4, 8). Sf. mare mucenic Panteleimon, prin viaţa şi faptele sale, prin dragostea sa de oameni şi prin patimile îndurate pentru Hristos, a primit 4 cununi, căci a cincea — cununa vieţii — a avut-o tot timpul şi pentru ea a primit şi pe celelalte.

Cu a lui pildă de viaţă şi cu ale lui rugăciuni, să ne luminăm şi întărim şi noi în viaţă.

Prot. *A. Radu*

Păcatul cu gîndul

(Urmare din pag. 2)

tul a cărui ţarină a rodit cu belşug (Luca 12, 16—21) — parabolă din care înţelegem că toată vina bogatului constă în gînduri rele neîmplinite — vom înţelege cît de păgubitoare sînt gîndurile cele rele, cînd acestea stăruiesc în minte, putînd să se facă pricini ale cuvintelor nefolositoare şi ale faptelor celor vrednice de a fi urîte.

Acestea le-au înţeles foarte bine fericiţii şi pururea pomeniţii Părinţii noştri cei duhovniceşti, de la care ne-au rămas cuvinte, ce, pentru adevărul cuprins în ele, au străbătut pînă în vremea noastră, avînd şi acum lucrarea pe care au avut-o pentru cei dintîi cunoscători ai lor. Dintre acestea amintim acum, mai întîi, cuvîntul Sfîntului Antonie cel Mare, care exprimă adevărul veşnic cînd zice: „Cuvîntul este sluga minţii. Căci ce voieşte mintea, aceea tîlcuieşte cuvîntul".

După cuvîntul Sfîntului Antonie cel Mare, în care se arată legătura dintre gînd şi cuvînt, aducem spre pomenire şi un cuvînt al Sfîntului Marcu Ascetul, în care se arată cît este de strînsă legătura dintre gîndul păcătos şi fapta ce îi urmează, născîndu-se din el. Iată acest cuvînt: „Păcătuind, să nu învinovăţeşti fapta, ci gîndul. Căci dacă mintea n-o lua înainte, nu i-ar fi urmat trupul".

Cuviosul Pimen, întrebat fiind cum se răsplăteşte răul cu rău, în răspunsul pe care l-a dat la această întrebare a afirmat, că răul cu rău se răsplăteşte mai întîi în gînd, apoi în privire, după aceea în cuvînt şi la urmă în faptă. El a lămurit însă şi aceea că cel ce opreşte gîndul cel rău, nelăsîndu-l să stăruie în minte, ci, tăindu-l de la cea dintîi ivire în minte, opreşte deodată cu [illegible] l rău şi pe toate cele ce s-ar putea naşte [illegible]că privirea cea necuvioasă, cuvîntul cel [illegible]au fapta cea păgubitoare.

[illegible]cestea avîndu-le în vedere Părinţii [illegible]itori de Dumnezeu, au avut grija [illegible]fintelor slujbe, rînduite spre prea[illegible]ezeu şi spre buna învăţătură a [illegible]re gînduri luminate, prin care [illegible]ească, să se întărească şi să [illegible]înlătura gîndurile cele rele, [illegible]lor, adică atunci cînd se [illegible] noastre. Cînd, folosind [illegible]iubitorii de Dumnezeu cu osteneală vor cere mila lui Dumnezeu întrajutor, vor vedea împlinindu-se în ei cuvîntul Domnului Hristos, care zice: „Cel ce cere ia, cel ce caută găseşte şi celui ce bate i se va deschide" (Matei 7, 8), iar acestea se vor împlini deodată întru surparea gîndurilor celor rele şi a tuturor răutăţilor ce îşi au pricina în ele.

Ierod. *T. Părăianu*

† Preotul IOACHIM MARCU

La patriarhala vîrstă de 84 de ani, după o activitate preoţească de peste o jumătate de veac, împărtăşit fiind cu Sf. Taine, vrednicul preot Ioachim Marcu a trecut la viaţa cea veşnică în ziua de 15 mai 1970.

Născut la 16 iulie 1886 în comuna Secăşel, jud. Alba, ca al treilea din 9 copii ai învăţătorului-ţăran Zevedei Marcu şi a soţiei sale Susana, a învăţat carte în satul natal, Alba Iulia, Blaj, şi apoi student eminent al Seminarului teologic „Andreian" din Sibiu, pe care l-a absolvit în anul 1909.

Căsătorindu-se în anul 1911 cu Ana Oancea din com. Săcel (jud. Sibiu), a fost hirotonit diacon şi apoi preot (6 ian. 1911) pe seama parohiei Broşteni (jud. Sibiu). După 17 ani de activitate se transferă în parohia Tău (jud. Alba) de unde se pensionează în anul 1947.

Dorul de-a fi mereu activ în mijlocul credincioşilor, fiind dublat de-o puternică vitalitate, face ca să se reactiveze în anul 1951 din nou la parohia Broşteni unde mai slujeşte încă 16 ani. Retrăgîndu-se definitiv la pensie, cu trei ani în urmă, şi-a stabilit domiciliul în parohia Miercurea Sibiului, unde a închis ochii cu mîngîierea de a-şi şti pe cei trei copii rămaşi în viaţă (din 7), în slujba Domnului: Fiul (P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu) profesor de teologie la Sibiu, iar cele 2 fiice preotese.

Prohodirea s-a făcut în ziua de Duminică, 17 mai 1970, în biserica ort. rom. din Miercurea, de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prot. stavr. Traian Belaşcu, vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, iar răspunsurile au fost date de cîntăreţi din localitate şi jur şi un grup de studenţi teologi sub conducerea P. C. părinte Gheorghe Şoima, profesor la Institutul Teologic din Sibiu.

La sfîrşitul sf. slujbe au vorbit: C. preot Aurel Voicu din parohia Miercurea, prezentînd o schiţă biografică a celui adormit; P. C. părinte Nichifor Todor, protopop al Sibiului, despre sarcinile multiple ale misiunii preoţeşti împletite cu rîvna de ridicare a satelor; P. C. părinte prof. Dr. Nicolae Neaga din partea Institutului teologic din Sibiu, scoţînd în relief diligenţa de odinioară a eminentului student şi P. C. părinte vicar Traian Belaşcu, care a scos în evidenţă legătura de-o viaţă întreagă cu satul şi oamenii lui.

În dangătul duios al clopotelor, rămăşiţele sale pămînteşti au fost aşezate spre veşnică odihnă în cimitirul parohiei.

Dumnezeu să-l numere cu aleşii Săi.

Prot. *N. Todor*

IMN PĂCII

Pace scumpă! Tu eşti mare, eşti senină şi eşti sfîntă,
Eşti ca stînca neclintită-ntr-un ocean ce se frămîntă.
Ţara noastră înspre tine zi de zi se tot îndreaptă,
Înspre tine ne e ţelul, Europa te aşteaptă.

Căci cînd spre Apostoli Domnul a-ntins mîinile amîndouă,
Numele tău îl rosteşte, zicîndu-le „Pace vouă!"
Iar din sfintele altare preoţii înspre popor,
Rostesc lin o rugăciune: „Pace vouă tuturor"!

Eşti dorinţa, eşti nădejdea pentru mic şi pentru mare,
Pentru munca din uzine, din cămine, de pe-ogoare,
Pentru dalta unui sculptor, şi-a condeiului ce scrie,
Pentru cei ce-şi spun gîndirea prin frumoasa melodie,
Pentru medicii ce luptă nopţile-n laboratoare,
Ca şi pentru cărturarii, cu fruntea-nalte gînditoare.

„Dormi în pace" îi şopteşte pruncului ce doarme, mama,
Cînd de dragul lui îşi şterge ochii umezi cu năframa.
Soaţa-n prag cînd pleacă soţu-i printre vorbele ce-i place
La ureche îi şopteşte: „Du-te dragul meu în pace!"

Pace spune şi te cheamă holdele cu grîu în soare,
Macii grei ce în potire poartă roşie dogoare,
Pace murmură izvorul, crinul alb ce se desface,
Ca şi păsările-n crînguri care ciripesc tot pace.

Pace tu eşti o redută, o cetate ce voim
Prin a noastră luptă activă, zilnic să te cucerim.
Cînd te vom avea întreagă, tu al nostru „vis de aur",
Te-om păstra cum se păstrează o comoară, un tezaur.

Astăzi, sînt destui aceia ce dorim ca al tău nume
Să domnească în Europa, să cuprindă-ntreaga lume,
Şi mereu mai mulţi s-adună, tot mai mulţi pe zi ce trece,
Rînduri noi ce sub stindardu-ţi capetele vin să-şi plece.

O, de-aceea vino pace, vin şi flamura-ţi întinde,
Şi cuprinde Europa, ţara noastră o cuprinde,
Şi rămîi stăpîna noastră, scumpă, făr-de-asemănare,
Ca pe-o cruce sfîntă-n suflet să te poarte mic şi mare.

Pr. Ion Căprariu, Honorici-Lugoj

Crucea...

Sensul adînc al urmării lui Hristos stă ascuns în *cruce*. Nimeni şi nimic nu poate descoperi mai mult şi mai perfect semnificaţiile vieţii creştine de cum o face acest semn.

Dar la aceste semnificaţii şi la acest sens întreg şi major se ajunge prin credinţă. E vorba de o credinţă — cum zice graiul apostolului — lucrătoare prin fapte bune, inspirată de un duh şi de o intenţie proprie adevăratului creştin.

Aceasta pentru că în Iisus Hristos prin cruce ajungem la o viaţă superioară, la viaţa veşnică — pentru că crucea e punte spre înviere, căci crucea creştină e proectată pe piscul luminos al învierii la o viaţă nouă.

Diac. *Gavriil Cernăuţeanu*

siliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Anul 118 Sibiu, 1 august 1970 Nr. 29—30

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

8. Iisus Hristos în viaţa Bisericii

a) Iisus Hristos e prezent şi lucrător în Biserica Sa. Viaţa Bisericii însă este foarte bogată. E în ea toată bogăţia darurilor dumnezeieşti, pe care le-a adus Iisus Hristos şi le revarsă mereu în Biserică. Ca să cuprindem toată viaţa lui Hristos în Biserică, putem să o împărţim în patru mari sectoare: *Adevărul divin (învăţătura de credinţă); viaţa morală (Binele); cultul divin (Sfintele slujbe); şi disciplina bisericească (orînduirile).*

În toate aceste patru sectoare e lucrător Hristos, căci ele se găsesc şi în viaţa Mîntuitorului şi în ceea ce a poruncit El Sfinţilor Apostoli să facă şi să transmită celor ce vor crede într-însul.

b) Întîi este Adevărul divin. Iisus Hristos spune despre Sine: „Eu sînt Adevărul".

Pentru că El, ca Dumnezeu-om, ne-a dăruit descoperirea deplină despre Dumnezeu, descoperindu-se pe Sine, ca Fiul Tatălui, descoperindu-ne pe Tatăl şi pe Duhul Sfînt şi arătîndu-ne care este voia lui Dumnezeu cea sfîntă. Iisus Hristos este „Învăţătorul" cel dumnezeiesc, care a propovăduit adevărata învăţătură despre Dumnezeu şi lucrarea lui Dumnezeu.

Cum însă Dumnezeu e necuprins de mintea noastră şi e mai presus de priceperea noastră — Iisus Hristos a cerut de la Sfinţii Apostoli şi de la cei ce îl ascultau vorbind să creadă în El şi în cuvintele Lui, în învăţătura Lui cea dumnezeiască. Pentru că învăţătura dată de Iisus Hristos se primeşte prin credinţă, ea a fost numită învăţătură de credinţă.

Această învăţătură de credinţă a dat-o Mîntuitorul Sfinţilor Apostoli, ca s-o propovăduiască la toate popoarele, iar Sf. Apostoli au dat-o Bisericii, îndeosebi episcopilor, cărora Sfîntul Apostol Pavel le porunceşte să se ţină „de cuvîntul cel adevărat al învăţăturii", adică de adevărata învăţătură, să păstreze această „învăţătură neschimbată" şi să înveţe pe preoţi şi pe credincioşi „învăţătura sănătoasă", iar pe cei ce rătăcesc de la această învăţătură să-i mustre (Tit 1, 9; 2, 7). Căci cel ce crede în învăţătura cea adevărată şi o împlineşte cu fapta — acela se va mîntui, adică va dobîndi viaţa veşnică, viaţa în Hristos-Iisus.

De aceea Biserica noastră a ţinut şi ţine neschimbată învăţătura de credinţă dată de Mîntuitorul Sfinţilor Apostoli, de Sfinţii Apostoli Bisericii, îndeosebi episcopilor, şi transmisă din neam în neam, de la episcop la episcop, pînă în vremea noastră fără nici o schimbare şi fără nici o întrerupere. De aceea Biserica noastră se numeşte Biserică Ortodoxă, adică dreptmăritoare, pentru că — între altele — ea a păstrat şi păstrează dreapta învăţătură în deplinătatea ei. Putem spune că Iisus Hristos Însuşi, dumnezeiescul Învăţător, a luminat şi luminează în Duhul Sfînt — Duhul Adevărului, Biserica, pe episcopii (preoţii şi credincioşii) ei, ca să nu se abată de la adevărata învăţătură de credinţă, să rămînă statornici în această învăţătură.

Aşadar, cel dintîi semn că Iisus Hristos este viu şi lucrător în Biserica Sa este faptul că Biserica păstrează şi propovăduieşte dreapta învăţătură, adevărata învăţătură de credinţă.

c) Dar Iisus Hristos, ca Dumnezeu-om, nu este numai Adevărul divin, numai dumnezeiescul Învăţător, ci şi Binele sau Sfinţenia dumnezeiască. În El s-a întrupat Sfinţenia cea dumnezeiască şi El ne cheamă să păşim pe urmele Lui, să urmăm Lui, să ne asemănăm cu El şi să împlinim poruncile morale date de El.

El nu numai că ne-a lăsat poruncă — între care cea mai mare şi izvorul tuturor este iubirea de Dumnezeu şi de om — ci ne stă în faţă ca un model dumnezeiesc, ca pildă vie şi veşnică şi cu puterea Lui cea dumnezeiască ne ajută să împlinim aceste porunci, să trăim după pilda Lui.

Iisus Hristos este viu şi lucrător în Biserica Sa, nu numai prin dreapta învăţătură, ci şi prin dreapta vieţuire morală, *prin sfinţenia vieţii. El cheamă pe toţi fiii Bisericii ca — prin harul cel dumnezeiesc şi prin strădaniile lor, prin lupta lor fără răgaz — să se păzească cu hotărîre neclintită pe calea sfinţeniei în Hristos.*

Aşadar, al doilea semn al prezenţei şi lucrării lui Hristos în Biserică, în viaţa fiilor ei, este viaţa morală creştină, care are ca ţintă să ajungem toţi la „statura desăvîrşirii (adică a sfinţeniei)" lui Iisus Hristos.

d) Iisus Hristos este şi „Arhiereul cel mare", Cel ce s-a adus pe Sine jertfă pe altarul Crucii pentru mîntuirea noastră şi a lăsat poruncă Sfinţilor Apostoli — la Cina cea de Taină — şi prin Sf. Apostoli Bisericii ca această jertfă să fie mereu adusă lui Dumnezeu (de episcopi şi preoţi) întru pomenirea Lui (Luca 22, 17—20) şi pentru izbăvirea credincioşilor.

Această poruncă au împlinit-o Sfinţii Apostoli de la început în Biserica din Ierusalim (Fapt. Ap. 2, 42), aşezînd apoi episcopi şi preoţi în toate Bisericile, ca pretutindeni să se săvîrşească Sfînta Liturghie (Fapt. Ap. 20, 7) şi alte Sfinte Slujbe după rînduiala dată de Mîntuitorul şi stabilită de Sfinţii Apostoli.

Biserica noastră a împlinit şi împlineşte porunca Mîntuitorului păstrînd rînduiala Sfinţilor Apostoli, adică Sfînta Liturghie de la Ierusalim (a Sf. Iacob), pe temeiul căreia e şi Liturghia Sfîntului Vasile cel Mare şi Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur"). La fel ea păstrează şi rînduiala Sf. Botez, Mirungerii, Hirotoniei, Cununiei, Maslului şi altor Sfintele Taine şi Sfintele slujbe.

(Continuare în pag. 3)

„Lucraţi cu mîinile voastre"

1 Tes. 4, 11

Memoria minunatelor noastre plaiuri n-a înregistrat sub nici o formă încercări ca cele prin care am trecut în primăvara acestui an. În urma acestor grele suferinţe şi pierderi materiale de tot felul, care se cifrează la peste 10 miliarde lei, ţara întreagă este antrenată în executarea unei măreţe, cu adevărat fantastice simfonii, şi anume *simfonia muncii.* Pe de o parte a muncii de construcţie a ceea ce poporul nostru şi-a propus să înfăptuiască în uriaşul laborator al ţării, iar pe de altă parte a muncii de reconstrucţie a ceea ce apele răzvrătite au distrus în calea lor.

În acest context, îndemnul Sf. Apostol Pavel: „Lucraţi cu mîinile voastre" primeşte parcă, pentru noi cei ce urmăm Mîntuitorului Iisus Hristos, un sens nou, o înţelegere mai înaltă, şi anume aceea că nici un ins capabil de muncă nu este scutit, nu se poate sustrage de la datoria de a munci. Marele Apostol Pavel ne spune limpede: „Lucraţi cu mîinile voastre", nu cu ale semenilor, hrănindu-vă din munca altora — parcă ar vrea să spună — folosiţi-vă braţele, căci de aceea le aveţi să lucraţi cu ele, să şi produceţi nu numai să consumaţi.

Porunca de a munci are însă şi alte aspecte deosebit de importante, atît pentru viaţa noastră trupească şi sufletească, cît şi pentru buna desfăşurare a vieţii societăţii din care facem parte. Asupra unora dintre aceste aspecte, pe lîngă care se pare că trecem uneori fără să le luăm în seamă, încercăm să zăbovim puţin în cele ce urmează.

*

De la început trebuie să arătăm că pe lîngă minte, pe lîngă raţiune, munca este al doilea mare dar pe care îl avem ca fiinţe omeneşti. Întocmai ca familia fără copii, viaţa fără muncă, fără activitate ar fi ceva searbăd, sec, pămîntul însuşi ar fi un pustiu plin de bălării. Aşa se face că la temelia progresului omenirii stă munca; toate invenţiile şi descoperirile ştiinţifice au la bază strădanii îndelungate, toate marile creaţii artistice în toate domeniile au în plămada lor, pe lîngă talent, şi o muncă continuă şi fără preget.

De aceea munca înseamnă în primul rînd viaţă, în cel mai înalt şi frumos înţeles. Mai întîi în înţelesul că prin ea ne agonisim cinstit, firesc, pîinea cea de toate zilele. „Omul harnic muncitor de pîine nu duce dor" — spune o zicală.

În al doilea rînd munca înseamnă viaţă în înţelesul de sănătate, pentru că o activitate continuă, prestată desigur în anumite limite, prelungeşte firul zilelor noastre. „Lucrul lungeşte viaţa, iar trîndăvia o scurtează" — spune un proverb românesc. S-au cum zice altul: „Lucru — aduce sănătate / Trîndăvia tot păcate". Ori: „Năduşeala scoate boala", ceea ce exprimă adevărul că, prin transpiraţia, prin sudoarea provocată de muncă, eliminăm o seamă de toxine din corpul nostru, care dăunează sănătăţii.

Dar munca înseamnă viaţă şi prin aceea că ea ne aduce satisfacţii, care ne împintenesc, ne dau aripi, ne dau imbold şi bucurie de a trăi.

Pe lîngă înţelesul de viaţă, în muncă este totodată şi ceva sfînt, divin, dumnezeiesc. Aceasta pentru că Dumnezeu Însuşi este activitate, Dumnezeu Însuşi lucrează. „Tatăl meu lucrează şi eu lucrez" — spune Mîntuitorul (Ioan 5, 17).

În muncă este ceva sfînt şi pentru că ea ne ajută la sfinţirea vieţii noastre. Fiecare dintre noi

(Continuare în pag. 4)

Schimbarea la față a Domnului

Creștinătatea răsăriteană prăznuiește la 6 august sărbătoarea Schimbării la față a Domnului nostru Iisus Hristos, care se numără între cele 12 Praznice împărătești. Ea a fost instituită de Sfînta noastră Biserică în amintirea schimbării la față a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, eveniment care — precum ne istorisesc Sfintele Evanghelii — s-a petrecut la 6 zile după ce Hristos le-a vestit Apostolilor Săi — în cuvinte cu totul clare — că El va avea să pătimească mult urmînd să fie omorît, iar după trei zile va învia.

Luînd cu Sine pe trei dintre Apostolii Săi: pe Petru, pe Iacob și pe Ioan, Iisus s-a urcat cu ei în muntele Taborului și în fața acestora s-a petrecut minunea schimbării Lui la față. O lumină strălucitoare s-a ivit asupra Domnului, încît fața i-a strălucit ca soarele, iar veșmintele i-au devenit albe ca zăpada. În acest timp au apărut alături de El Moise și Ilie, stînd împreună de vorbă cu Iisus. Cu toată uimirea celor trei apostoli, Petru îndrăznește să rostească următoarele cuvinte: „Doamne, bine este să fim aici. Dacă voiești, am să fac trei colibe: una pentru Tine, alta pentru Moise, iar alta pentru Ilie". Dar încă în timp ce el grăia, un nor luminos i-a acoperit, iar un glas de sus a grăit astfel: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care bine am voit; pe Acesta să-L ascultați". La auzul acestor cuvinte, cei trei Apostoli s-au spăimîntat foarte și au căzut cu fețele la pămînt. Dar Iisus, apropiindu-se de ei, i-a atins cu mîinile și le-a zis: „Sculați-vă și să nu vă temeți!" Iar ei, ridicîndu-și ochii lor, n-au mai văzut decît pe Iisus singur. Și în timp ce se coborau din munte, Iisus le-a poruncit următoarele: „Nimănui să nu spuneți de vedenia aceasta, pînă ce va învia Fiul Omului din morți" (Matei 17, 1—9; Marcu 9, 2—10; Luca 9, 28—36).

Precum ne învață Sfinții Părinți, Mîntuitorul Iisus Hristos s-a schimbat la față spre a arăta Apostolilor Săi mărirea Sa cea dumnezeiească. Căci ei erau cei dintîi chemați să cunoască pe Învățătorul lor, nu numai în înfățișarea Sa cea omenească, ci și în slava Sa cea Dumnezeiască, pe care însă aveau să o cunoască mai deplin abia după Învierea Sa din morți. Pe de altă parte, la mărturia aceasta despre Dumnezeirea Sa, Tatăl cel ceresc a mai adăugat încă una: propria Sa mărturisire, prin glasul auzit de către Apostoli, anume că Acela pe care ei l-au văzut cu ochii lor proprii înveșmîntat în strălucire dumnezeiască, este Fiul Său cel iubit, în care Tatăl a binevoit și pe care trebuie să-l asculte, în primul rînd, ucenicii, iar apoi toți cei care vor crede în El.

Sărbătoarea Schimbării la față a Mîntuitorului are însă și alte semnificații. Amintind creștinilor despre una dintre cele mai importante dovezi despre dumnezeirea Mîntuitorului, ea trebuie să trezească sau să deștepte în sufletele acestora dorința fierbinte de a se schimba și ei la față, după asemănarea schimbării la față a lui Iisus Hristos. Dar oare ce poate însemna „schimbarea la față" pentru un creștin? Ne-o spune lămurit Sf. Apostol Pavel: „Noi însă privind toți... la slava Domnului, căpătăm același chip, trecînd din slavă în slavă, precum ne dă Duhul Domnului. De aceea, avînd din mila Lui o asemenea slujire, nu ne pierdem nădejdea, ci lepădînd faptele de rușine cele ascunse, nu vătămăm cuvîntul Domnului, alergînd la vicleșug, ci arătînd adevărul, ne înfățișăm curați în conștiință în fața lui Dumnezeu". Apostolul neamurilor o spune aceasta, în primul rînd, despre sine, dar în același timp recomandă această purtare tuturor creștinilor. Noi creștinii, care prin cei trei Apostoli, am cunoscut mărirea chipului Domnului Iisus, chip după care am fost zidiți și noi de Tatăl și a cărui pecete există în fiecare creștin, dar care s-a slăbit prin păcat, avem datoria să ne redobîndim acest chip, în toată strălucirea lui cea dintîi, căci Duhul Domnului ne ajută la aceasta, dîndu-ne putința de a păși din slavă în slavă. Dar aceasta o putem dobîndi numai cu condiția de a lepăda faptele noastre cele de rușine, faptele rele, prin care nesocotim învățătura Domnului. Iată dar că, pentru adevărații creștini, schimbarea la față a Domnului este un prilej nimerit de aducere aminte a datoriei de a se dezbrăca de chipul cel stricăcios de viețuire și a se îmbrăca în chipul cel nestricăcios, care e singurul mijloc de dobîndire a vieții veșnice.

Precum rezultă din troparul Schimbării la față, acest eveniment mai are încă o semnificație. Căci acest tropar, după ce precizează că Hristos s-a schimbat la față în munte, spre a arăta ucenicilor Săi mărirea Sa pe cît li se putea, continuă astfel: „Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină, mărire Ție". Din aceste cuvinte rezultă că noi ne rugăm Dătătorului de lumină, prin mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu, ca să se milostivească de noi și să facă să strălucească peste noi, lumina Sa cea veșnică, lumina care strălucește în veșnicie, spre a ne lumina cugetele, ca să putem cunoaște și urma voia cea sfîntă a lui Dumnezeu.

Dar sărbătoarea Schimbării la față din acest an are pentru noi și o semnificație specială. Căci dacă pînă acum șiruri nesfîrșite de ani, bogați în roade prisositoare pentru toți fiii Patriei noastre, s-au scurs fără a fi nevoie a-i încresta pe război, în anul acesta, dezlănțuirea nestăvilită a stihiilor naturii a distrus culturile de pe mari întinderi de pămînt și a lăsat fără adăpost mii de familii care au nevoie nu numai de sprijinul nostru material, ci de întreaga noastră dragoste frățească. Față de toți acești frați ai noștri, oricare creștin adevărat trebuie să manifeste o adevărată schimbare la față, așa cum ne îndeamnă și Sf. Apostol Pavel: „Fiecare să dea cît îl lasă inima, nu cu părere de rău sau cu silă; căci pe dătătorul de bună voie îl iubește Dumnezeu" (II Cor. 9, 7). Așadar, fiecare dintre noi sîntem datori ca din puținul nostru sau din belșugul nostru, să ajutăm pe fratele nostru, căci acest ajutor, oricît de mic și neînsemnat ar fi, dacă se adaugă la cel însemnat, pe care-l dă celor sinistrați conducerea noastră de stat, „va înmulți cele semănate de voi și va spori rodul dreptății voastre" (II Cor. 9, 10).

Fie, deci, ca sărbătoarea Schimbării la față a Domnului din acest an să aducă în sufletele tuturor credincioșilor, lumina dragostei lui Hristos, arătată în fapte de împlinire a nevoilor aproapelui nostru.

Arhid. prof. *I. Zăgrean*

Cum putem scăpa de gîndurile rele

Intrebarea, cum putem scăpa de gîndurile rele, nu este o întrebare de astăzi, de ieri ori de alaltăieri. Ea este întrebarea pe care și-a pus-o omul de cînd a înțeles că în mintea sa se ivesc nu numai gînduri bune, ci și gînduri rele și că acestea din urmă sînt vătămătoare, ele fiind pricina relelor pe care le săvîrșește omul cu cuvîntul și cu fapta.

Cum putem scăpa de gîndurile rele, ne întrebăm noi cei de astăzi, cînd vrem să punem rînduială în mintea și în viața noastră. Așa s-au întrebat și înaintașii noștri și, spre norocul nostru, concluziile lor, scoase din experiența pe care au făcut-o, ajungînd pînă la noi, ne pot fi de ajutor în grija noastră de a scăpa de gîndurile cele rele.

Din istorisirile despre prea cuviosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Pimen aflăm că la acest mare părinte a mers cîndva un frate oarecare cu rugămintea de a-i spune ce trebuie să facă spre a scăpa de gîndurile cele rele. Cuviosul l-a condus pe acel frate afară din chilie și i-a zis să întindă brațele și să oprească vîntul, care tocmai bătea. Cînd fratele a răspuns, cum era și firesc, că nu este cu putință ca cineva să oprească vîntul cu brațele, cuviosul Pimen i-a spus fratelui că așa cum nu este cu putință să oprim vîntul ca să nu bată, tot așa cu neputință este să oprim gîndurile cele rele ca să nu se ivească în minte. Putem însă să facem altceva și anume este în puterea noastră să înlăturăm gîndurile cele rele cu gînduri bune.

Aceeași învățătură ne-o dă și fericitul și preaînțeleptul Moise Arapul, cel ce dintre tîlhari s-a făcut sfînt. El aseamănă mintea omenească cu o moară mereu în mișcare și care macină ceea ce se toarnă în ea, în puterea morarului stînd ca moara lui să macine grăunțe bune sau grăunțe nefolositoare. Este de dorit ca moara minții noastre să macine numai grăunțele cele bune ale gîndurilor prin care se preamărește Dumnezeu și omul se îmbunătățește.

Că gîndurile rele pot fi și chiar trebuie să fie înlăturate și înlocuite cu gînduri bune învățăm din însuși exemplul Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care pe cele trei ispite de la diavolul le-a înlăturat cu gînduri cuprinse în dumnezeiasca Scriptură (Matei 4, 1—11; Luca 4, 1—13). În scopul înlocuirii gîndurilor rele cu gînduri bune, după exemplul dat nouă de Mîntuitorul nostru, părinții cei duhovnicești îndeamnă pe ucenicii lor să stăruiască în citirea dumnezeieștilor Scripturi și ale sfintelor învățături ale bunilor biruitori în lupta cu păcatul, ca, avîndu-le pe acestea la îndemînă, să nimicească cu ajutorul lor uneltirile gîndurilor celor potrivnice, care se înfiripează în minte.

Știau fericiții părinți ai noștri de la Mîntuitorul că „dinăuntru, din inima omului, purced cugetele cele rele..." (Marcu 7, 21), iar de la Sfîntul Apostol Iacob că: „fiecare este ispitit, cînd este tras și momit, de însăși pofta sa. După aceea pofta, cînd a zămislit, naște păcat, iar păcatul, odată săvîrșit, aduce moarte" (Iacob 1, 14—16). Mai știau și aceea că numai un om luător aminte la gîndurile sale poate să deosebească gîndurile bune de cele rele și să primească pe cele dintîi, iar pe cele de al doilea să le înlăture. Acestea știindu-le, dumnezeieștii părinți îi învață pe toți să fie cu atenție în gîndurile ce odrăslesc în mintea lor și să se împotrivească, pe cît le este cu putință, tuturor gîndurilor celor vătămătoare.

Toată lucrarea de luare aminte la gînduri și de împotrivire față de gîndurile cele rele ne recomandă părinții cei gînditori de Dumnezeu să o facem înaintea lui Dumnezeu și cu nădejdea ajutorului celui de la El, deci în duh de rugăciune.

S-au gîndit cuvioșii părinți și la un gînd statornic, la un gînd de căpetenie, care, întemeiat în minte, să aibă darul și puterea de a apăra sufletul omenesc de asuprirea gîndurilor vătămătoare și nefolositoare. Ca cel mai potrivit pentru aceasta au socotit ei că este un gînd de rugăciune, în care se pomenește numele Domnului Hristos, de la care se cere ajutorul atît de trebuitor pentru fiecare dintre noi. Astfel au alcătuit dumnezeieștii părinți o rugăciune scurtă, la îndemîna tuturor, care constă din următoarele cuvinte: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul". Această rugăciune o propun părinții tuturor doritorilor de mîntuire, cu recomandarea de a fi repetată cît mai des și cu cît mai multă luare aminte, pînă cînd ea se statornicește în minte ca deprindere, cu puterea unui act reflex.

Cînd, după osteneală îndelungată, rugăciunea aceasta scurtă se face lucrătoare în mintea celui ce se silește pentru dobîndirea ei, gîndurile care apar în minte nu mai rămîn nici fără control și nu mai au nici puterea de a lucra alte gînduri pe potriva lor, deoarece găsesc acolo un zid de apărare, găsesc o stîncă, de care lovindu-se se sfarmă, așa cum se sfarmă valurile mării, cînd găsesc în cale o stîncă.

Tot ca ajutor împotriva gîndurilor rele, spre nimicirea lor, chiar de la cea dintîi răsărire, recomandă părinții cei sfinți și mărturisirea gîndurilor la oamenii cei încercați în sfintele lupte, care sînt în stare nu numai să le poarte, ci sînt și destoinici să dea sfaturile trebuitoare spre nimicirea lor.

În sfîrșit, avînd în vedere că multe din gîndurile rele se susțin și se întăresc prin chipurile cele din afară, vrednicii de pomenire părinți ai noștri ne îndeamnă să ne ferim de toate acele lucruri care stîrnesc în mintea noastră gînduri tulburătoare.

Așadar, spre surparea uneltirilor celor de gînd, să ne înarmăm cu sfintele învățături din dumnezeiasca Scriptură și pe care le auzim în bisericile noastre, să fim cu luare aminte la gîndurile ce vin în mintea noastră și mai ales să ne silim a dobîndi gîndul cel statornic al rugăciunii, prin deasa repetare a chemării numelui lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, de la care să cerem milă și ajutor, recunoscîndu-ne neputința și nevrednicia noastră. Împreună cu acestea, să folosim și mărturisirea gîndurilor cerînd sfat de la preoții noștri duhovnici încercați și să ne ferim de toate acele chipuri și aduceri aminte despre care știm că ar avea putere asupritoare pentru sufletul nostru. Să nu uităm nici faptul că nu numai auzind, ci mai ales împlinind învățăturile cele bune putem ajunge la liniștea sufletească, pe care o făgăduiesc sfintele învățături. Să nu așteptăm să scăpăm de gîndurile rele numai pentru că știm prin ce mijloace pot fi ele înlăturate, ci la învățătura noastră să adăugăm osteneala împlinirii, potrivit cu cuvîntul ce zice: „Dacă ești iubitor de învățătură, fă-te și iubitor de osteneală", bineștiind că fără cea de a doua, adică fără împlinire, cea dintîi n-are nici măcar puterea de a înlătura un gînd simplu.

Ierod. *T. Părăianu*

O carte veche despre biserica „Sf. Nicolae“ din Brașov

Biserica „Sf. Nicolae“ din Scheii Brașovului se numără între cele mai vechi biserici ortodoxe din sud-estul Transilvaniei, avînd un trecut valoros și reprezentativ, cu o contribuție neegalată de o altă biserică în dezvoltarea culturală a poporului nostru și cu un rol covîrșitor în cultivarea și păstrarea simțămintelor de unitate multilaterală ale fiilor acestor locuri.

Fiecare pagină din trecutul ei, de peste cinci sute de ani, constituie un document însemnat de valoare istorică, culturală, socială și religioasă din viața poporului nostru.

Slujitorii ei, preoți, protopopi, dascăli la cea dintîi școală românească de la sfîrșitul secolului al XV-lea născută și crescută lîngă această biserică —, colaboratori ai meșterului tipograf și editor, diaconul Coresi, mai apoi „logofeți“ pe lîngă autoritatea civilă a orașului Brașov, au păstrat neîntrerupt legături cu voievozii și mitropoliții țărilor românești: Muntenia și Moldova, de la care au primit, veac după veac, danii pentru zidirea și mărirea bisericilor.

Cea dintîi istorie a acestei biserici a scris-o învățatul și vrednicul protopop Radu Tempea, în prima jumătate a veacului al XVIII-lea. Manuscrisul ei se află și acum în Muzeul bisericii „Sf. Nicolae“. Acest manuscris a fost tipărit pentru prima dată în anul 1899, de profesorul Sterie Stinghe, cu cheltuiala bisericii. Valoarea istorică și literară a acestei lucrări, timpul trecut de la apariția primei ediții, textul greu inteligibil și ortografia greoaie a primei ediții au determinat apariția ediției a doua apărută la sfîrșitul anului trecut în Editura pentru literatură, îngrijită de Octavian Schisu și Livia Bot.

Valoarea prezentei apariții crește și prin aceea că este însoțită de un amplu studiu introductiv (pg. 1—47), în care îngrijitorii ediției înfățișează locul lucrării lui Tempea în cadrul istoriografiei românești din Transilvania.

În introducere ni se dau date despre autorul lucrării, despre izvoarele folosite de Radu Tempea, îndeosebi cronica popii Vasile, care duce firul însemnărilor pînă în anul 1633, reliefează însușirile literare și ilustrează strînsele legături cu Țara Românească ale preoților bisericii „Sf. Nicolae“.

Dar, ceea ce dă o valoare și mai mare „Istoriei“ lui Radu Tempea este descrierea destul de amănunțită a evenimentelor din Transilvania din prima jumătate a veacului al XVIII-lea, al căror martor a fost însuși cronicarul.

Ori, această epocă este plină de dramatism în istoria Transilvaniei. Încercarea de a trece pe români la catolicism s-a izbit de rezistența dîrză a credincioșilor, care vedeau în această acțiune de înstrăinare de „legea strămoșească însăși încercarea de a slăbi unitatea dintre fiii eceluiași popor“.

În această vreme, preoții bisericii „Sf. Nicolae“, între care se numără la loc de frunte însuși cronicarul, au fost în fruntea luptătorilor pentru apărarea legii strămoșești, apărători neînfricați ai Ortodoxiei, în sprijinul căreia cheamă pe voievozii și mitropoliții țărilor române. Protestele lor curajoase, înfierarea mitropolitului Atanasie, care a trecut la unire cu papa de la Roma, refuzul de a intra sub ascultarea canonică a episcopului de Rîmnic, pînă nu s-au convins că este ortodox, sînt descrise în „Istoria“ lui Tempea cu vervă și cu conștiința că expune adevărul și binele maselor românești de pe aceste plaiuri.

Este neîndoios că „Istoria sfintei biserici a Scheilor Brașovului“ ocupă un loc însemnat în istoria literaturii românești vechi.

Locul ei este în apropierea imediată a marilor cronici românești și oglindește un timp din istoria Transilvaniei pe cît de zbuciumat pe atît de eroic. Simțămîntul unității de neam, exprimat și ocrotit de unitatea aceleași credințe religioase, ca și acela al dreptății și demnității în fața stăpînitorilor de atunci, le întîlnim mereu în opera lui Tempea.

Retipărirea ei este asemenea unui reflector prin care privim spre trecutul de luptă și afirmare a poporului român, pentru împlinirea năzuințelor lui de libertate, progres și unitate politică.

Pînă în prezent cel mai asiduu cercetător al trecutului bisericii „Sf. Nicolae“ din Brașov este Candid Mușlea. El a publicat două volume despre: „Biserica Sfîntul Nicolae din Scheii Brașovului“ (I 1292—1742, Brașov 1943; II 1742—1937 Brașov 1946). Manuscrisul volumului al III-lea se află în biblioteca Mitropoliei Sibiului și duce firul istoriei pînă aproape de zilele noastre.

Lucrarea lui C. Mușlea cuprinde mult material documentar. Totuși, încă nu avem asupra bisericii „Sf. Nicolae“ o lucrare de sinteză, care să înfățișeze, așa cum se cuvine, rolul cultural, religios, economic și național pe care l-a îndeplinit în viața poporului român.

Acest rol îl oglindește și muzeul care funcționează pe lîngă biserica „Sf. Nicolae“ din Scheii Brașovului, unde se păstrează de pildă peste 80 de documente-hrisoave și cărți domnești de la Vlad Vodă Călugărul, Neagoe Basarab, Petru Vodă Cercel, Aron Vodă ș.a., peste 1000 de volume de cărți vechi, ca de pildă Tetraevanghelul, miniat pe pergament de Mateaș Logofătul, șase dintre primele tipărituri realizate de diaconul Coresi ș.a., partitura primei operete românești, Crai nou, de Ciprian Porumbescu, și încă alte multe documente.

De aceea acest muzeu organizat în clădirea celei mai vechi școli românești cît și bis. „Sf. Nicolae“ sînt vizitate de mulți turiști și personalități de seamă din țară și străinătate, care pleacă cu impresii deosebit de cinstitoare pentru acest străbun așezămînt brașovean.

Prot. *Vasile Coman*

„Poarta destinului“

Așa se cheamă volumul apărut recent în Editura pentru literatură de Emil Vora, care cuprinde versuri din toată activitatea lui poetică, începînd cu volumul de debut „Floare Amară“ (1936) pînă la „Inedite“.

În volumul de poeme „Floare Amară“ se resimt ecourile calde ale anilor de tinerețe, ale locurilor natale, cu imagini pline de frumusețe din lumea satului.

„Din satul tău ai evadat/Într-o primăvară . . .“, ne spune poetul indirect, foarte simplu. Dar cînd sensibilitatea sa ajunge în fața durității vieții, dincolo de acea dulce primăvară a locurilor natale, tonalitatea versului se înăsprește. Astfel se poate afirma că acest volum, temporal, coincide cu vîrsta cînd poetul ia contact cu severa viață citadină. Apoi poezia lui Emil Vora primește caracterul definitiv al creației sale: „Am căutat pretutindeni legea supremă/Omul, absolutul . . ./Am întîlnit peste tot zădărnicii și regrete . . ./Am călătorit în vis și în legendă/Am ocolit apele Stixului și am amintit lui Caron/De ziua eternei singurătăți/Cînd îi voi duce în dar/Un bănuț de argint/Am plîns cu Fiul Omului/în grădina Ghetsimani“ — (Zbucium real, pag. 48—49).

Cel de-al doilea volum, intitulat *„Fîntînile tăcerii“*, este reprezentat în acest volum antologic, numai prin zece poeme, prin care poetul se maturizează, nota predominantă fiind aceea a gîndirii: „Negrule pămînt/Pentru cine cînt/De tot stau și-aștept/Cu toamnele-n piept . . .“ („Popas lîngă pămînt“, pag. 71—72). Sau această strofă de substanță confesională: „Cînd zarea-și scutură de ploi năframa/ Și viile se sprijin pe araci/Mă văd copil cum mă sărută mama/Mînînd spre sat cirezile de vaci“ („Murim în tot ce-i prea frumos“, pag. 58).

Din al treilea volum *„Cartea plecărilor“*, reiese că poetul urcă tot mai evident pe scara cerebralizării poeziei, din care reținem versuri ca acestea: „Unde-s anii fugăriți printre zarzări și pruni/ Cînd crenguțele înflorite le dăruim mîinilor/Ce le-am închis, sărutîndu-le ca pe o carte cu rugăciuni“ („Mîinile ce le-am închis“ pag. 87).

În poemele intitulate „Înalte vînturi“, poetul surprinde cîteva aspecte dramatice ale războiului, dar nu ca o notație realistă, ci ca o tragică confruntare a omului cu forma cea mai monstruoasă a vieții: „Îndepărtate frumusețe ale Cerului/Viața noastră o măsurați cu sclipiri reci;/Voi frumusețile Cerului rămîneți/Noi luminile pămîntului pierim“ . . . („Stele“, pag. 110).

Celelalte două cicluri de poeme care completează acest volum antologic „Din periodice“ (1931-1947) și *„Ineditele“* (1942-1966), formează jumătate din carte.

În această parte caracterul original al poeziei lui Emil Vora se definește, își desenează conturul în conturul poeziei românești.

Nic. D. Găvozdea

Iisus Hristos în viața Bisericii

(Urmare din pag. 1)

Așadar, al treilea semn că Iisus Hristos e lucrător în Biserica Sa sînt Sfintele slujbe (în centru fiind Sf. Liturghie), prin care Iisus Hristos se aduce jertfă (prin slujitorii altarului) pentru mîntuirea noastră și revarsă peste noi harurile Sale cele bogate.

e) Iisus Hristos însă nu este numai Învățătorul, Modelul Sfințeniei și Arhiereul, ci este și Păstorul (Stăpînul, Conducătorul), care a dat anumite orînduirii, pe care Sfinții Apostoli le-au dezvoltat și le-au așezat în Bisericile de pretutindeni. Aceste orînduiri stabilesc disciplina, ce trebuie să fie în Biserică, pentru ca toate să se desfășoare după ordine, după rînduială. Ele se numesc canoane.

Biserica noastră a păstrat canoanele Sfinților Apostoli și rînduielile ei se temeinicesc pe cuvîntul Mîntuitorului și pe așezămintele Sfinților Apostoli.

Așadar, al patrulea semn al lucrării lui Hristos în Biserică este păstrarea orînduirilor date de Mîntuitorul și de Sfinții Apostoli ca temelie a întregii orînduiri bisericești. *Acestea cer ca toți să ascultăm de Hristos-Domnul, episcopii și preoții să-și împlinească datoriile după cuviință, credincioșii să asculte de episcopi și preoți și toți să respecte rînduielile Bisericii, căci Dumnezeul nostru nu este al neorînduielii, ci al rînduielii, iar Biserica — trup al lui Hristos — cere ca fiecare mădular al ei la locul lui și după slujirea lui să slujească în rînduială „Trupului“ întreg.*

f) În rezumat: Viața și lucrarea lui Iisus Hristos în Biserica Sa se arată prin: adevărata învățătură de credință, dreapta viețuire morală (sfințenia), Sfintele slujbe și orînduirile (sau așezămintele, canoanele) sfinte.

Aceste patru — una sînt — așa cum Iisus Hristos Învățătorul, Modelul (Pilda Sfințeniei), Arhiereul și Păstorul unul este și cum Biserica lui Hristos, viața ei, una este. Dacă noi le prezentăm separat, o facem numai ca să putem să le explicăm pe rînd. Nu uităm însă niciodată că cele patru sînt mereu una.

Vom prezenta deci întîi învățătura de credință a Bisericii noastre, care este adevărata învățătură mîntuitoare descoperită nouă de Iisus Hristos, propovăduită de Sfinții Apostoli și transmisă de Sfinții Părinți, de Biserica ecumenică a primelor veacuri creștine.

† **NICOLAE**
Mitropolitul Ardealului

Victor L. Tapie:

BAROCUL

Lucrările de inventariere a valorilor artistice aflătoare la parohii impun cel puțin cunoașterea diverselor stiluri ce și-au pus amprenta asupra acestora.

Ediția în românește a lucrării lui Victor Lucien Tapie: Barocul, București, editura științifică, ne oferă un prilej binevenit de a ne lărgi orizontul cunoștințelor noastre în domeniul artei.

Lucrarea își propune să demonstreze că barocul, fără să echivaleze cu o antinomie față de clasicism, înseamnă mai multă libertate, mai multă fantezie în creație, expresia autentică a unui climat, deopotrivă spiritual și social.

Barocul își are sursa și centru de impulsiune în Italia post renascentistă. Deși latin și mediteranean, se diversifică pe o scară largă, operînd ulterior sinteze cu geniul altor popoare, cucerind noi și noi spații.

Barocul devine interpretul unor valori pozitive, lărgind lumea imaginației și a sensibilului.

În țara noastră, barocul pătrunde mai lesne în Moldova și Transilvania, în Muntenia el primind rezistența stilului brîncovenesc.

Cercetări recente depistează o prezență barocă chiar și în versurile mitropolitului Dosoftei.

Cartea prof. V. L. Tapie constituie o sinteză asupra barocului, în care preoții și chiar credincioșii noștri găsesc lucruri interesante.

N. Modoiu

„Lucrați cu mîinile voastre“

(Urmare din pag. 1)

ne putem da seama că atunci cînd ne facem un program de muncă, pe care căutăm să-l respectăm întocmai, mintea noastră nu mai are timp să bată cîmpii aiurea, întreaga noastră ființă fiindu-ne concentrată în realizarea planului de muncă pe care ni l-am propus. In felul acesta munca devine mijloc de disciplinare a făpturii noastre lăuntrice, de curățire, de purificare sufletească. Un om care muncește este asemenea unei ape de munte, curată, limpede, curgătoare, pe cînd unul care nu vrea să muncească este asemenea unei ape stătătoare, unei mlaștini, în care cresc buruienile multor patimi. „Fără muncă nu poți duce o viață curată și fericită“ — spunea scriitorul rus Cehov, iar un gînditor englez adaugă: „O însemnătate nesfîrșită este în muncă. Un om se desăvîrșește pe sine însuși muncind. Desișuri de păduri sălbatice sînt curățite prin muncă și frumoase lanuri și cetăți se ridică în locul lor. Și tot prin muncă omul însuși încetează de a mai fi o pădure și un pustiu nesănătos. În cele mai puțin importante feluri de muncă întregul suflet al omului se orînduiește într-o armonie adevărată din clipa în care se așează la muncă. Îndoiala, durerea, deznădejdea, mînia ca niște cîini ai iadului se retrag cînd muncim“.

Prin muncă însă nu ne sfințim numai viața noastră, ci sfințim, domesticim, îmblînzim și mediul înconjurător în care ne este dat să trăim. „Omul sfințește locul“ — spune o zicală și îl sfințește în primul rînd prin muncă. Pe zeci de mii de hectare pe care altă dată creșteau sălciile și papura, astăzi unduiesc în bătaia vîntului lanuri întinse de grîu, porumb, floarea soarelui și alte culturi, ca să luăm numai un exemplu din multele pe care țara noastră ni le oferă în acești ani, privind felul cum, prin muncă, omul sfințește locul.

Prin muncă apoi și numai prin muncă ne desăvîrșim nu numai din punct de vedere moral, creștem nu numai spre sfințenie, ci ființa noastră crește, se împlinește în toate direcțiile. Ne sînt cunoscute în acest sens Pilda cu talanții, care au fost fructificați prin activitate, cel ce și l-a îngropat fiind aspru pedepsit; Pilda celor 10 fecioare, dintre care numai cele care au stat de veghe au avut bucuria de a vedea mirele; Pilda cu neghina care a fost aruncată în ogor în timp ce lucrătorii dormeau și altele. După cum ne este cunoscut viața confirmă aceste adevăruri evanghelice. Așa de pildă, un mare inventator american în domeniul electricității recunoaște că din tot ceea ce a creat, 99% reprezintă transpirație și numai 1% inspirație. Știm de asemenea despre marele nostru George Enescu că exersa pe un gît de vioară chiar și atunci cînd era în tramvai, sau în alte deplasări mai mici sau mai mari. Aceasta pentru că „faima se rugînește dacă nu o cureți prin muncă în fiecare zi“ — cum potrivit spune Nicolae Iorga. Să nu uităm apoi că în strădania noastră cinstită și curată de fiecare zi, în realizarea a cît mai multe lucruri bune, avem și ajutorul lui Dumnezeu, așa cum a sesizat și înțelepciunea populară, care zice: „Munca, cînd ți-o cauți bine/ E și Dumnezeu cu tine“ — și invers: „Cine-n lene se tîrăște/Dumnezeu îl părăsește“.

Pentru acestea și desigur pentru alte multe asemenea temeiuri, Sfînta Scriptură și Sfinții Părinți ai Bisericii noastre au despre muncă învățături și îndemnuri cum nu se poate mai frumoase, mai grăitoare. „Cea mai scumpă comoară pentru om este munca“ — citim în Pildele lui Solomon (12, 17); „Nimic nu este mai bun pentru om decît să mănînce și să-și desfăteze sufletul cu mulțumire din munca sa“ — spune Ecleziastul (2, 24); „Auzim — scrie Sf. Apostol Pavel Tesalonicenilor — că unii de la voi umblă fără de nici un rost, nu lucrează nimic, ci se amestecă în treburile altora. Unora ca acestora le poruncim și îi îndemnăm în Domnul Iisus Hristos ca să muncească în liniște și să-și mănînce pîinea de ei agonisită“ (II Tes. 3, 11—12); „Băgați de seamă bine — spune Sf. Ioan Gură de Aur — că Hristos nicăieri nu ne-a poruncit să stăm în inactivitate“. Ba mai mult, porunca Sf. Apostol Pavel, scrisă în anul 51 după Hristos în una din epistolele sale, este de o permanentă și vie actualitate, cînd zice: „Dacă cineva nu vrea să lucreze, nici să nu mănînce !“ (II Tes. 3, 10). Așadar, cel ce poate dar refuză să muncească, poate fi lăsat să flămînzească fără nici un fel de milă.

Să nu disprețuim deci munca și nici pe cel ce muncește. Să ne fie de asemenea cît se poate de clar că nu există muncă înjositoare, rușinoasă, ci înjositoare și rușinoasă este lenea, inactivitatea, fuga de muncă. În orice muncă este ceva nobil, ceva înălțător. Fie că lucrăm pe ogor, fie în uzină, fie în laborator, fie în spital, fie în birou, fie în cadrul familiei, fie că facem mîncare, fie că spălăm, fie că îngrijim de animale, fie că curățim străzile și așa mai departe, munca noastră are valoare, cu o singură condiție însă și anume aceea ca ea să fie prestată cu conștiinciozitate, cu rîvnă și dragoste. Deosebit de grăitor ne învață în această privință Sf. Ioan Gură de Aur, cînd spune să nu „ne rușinăm de cizmar, de vopsitor sau de alți meseriași, pentru că și noi — creștinii — sîntem ucenici ai pescarilor, ai vameșilor, ai făcătorilor de corturi, ai Aceluia care a crescut în casa unui teslar, care din pruncie chiar a primit să stea în ieslea dobitoacelor. Cînd vezi un lemnar, un fierar sau hornar să nu-i disprețuiești din această cauză, ci pentru aceasta cu atît mai mult să-i admiri“. Să nu ne fie rușine așadar de mîna bătătorită, dimpotrivă, mai ales pe aceasta s-o sărutăm.

*

Deși pare un lucru atît de firesc, ca respirația, ca hrana de fiecare zi, în lumina acestor cîtorva fapte este bine totuși să ne facem o idee cît mai clară asupra rostului muncii în viața noastră de toate zilele.

Cîteva aspecte ale acestui rost am desprins și din gîndurile pe care le-am arătat în rîndurile de mai sus. Am reținut între altele că fiecare dintre noi lasă în urma lui o dîră de lumină, își cîștigă o aureolă mai mică sau mai mare, cu valoare atît aici cît și în veșnicie, nu prin goana după cîștig nemuncit, nu prin setea de parvenire, nu prin vorbărie goală, ci prin ceea ce asudăm, prin ceea ce înfăptuim pozitiv și frumos în această lume. prin ceea ce muncim.

Am reținut de asemenea că cea mai mare comoară, cea mai folositoare moștenire pe care o putem lăsa urmașilor noștri, copiilor noștri, este aceea de a-i învăța de mici să muncească, bineștiind că munca și nu altceva ne aduce adevărata bucurie, sănătate, înălțare și fericire în viață.

Urmînd îndemnul Sf. Apostol Pavel de a lucra fiecare cu mîinile noastre, să ne facem deci din muncă un crez de seamă al vieții, străduindu-ne a muncii fiecare cu rîvnă și corectitudine acolo unde sîntem rînduiți să activăm, spre binele nostru, al obștei din care facem parte și înflorirea Patriei, care ne ocrotește pe toți și care ne oferă tuturora posibilitatea de-a ne cîștiga cinstit pîinea și de-a ne fructifica toate darurile pe care le avem.

Diacon *Gh. Papuc*

Învățăminte prețioase

Dragul meu fiu să nu-ți lipsească niciodată din programul de toate zilele gimnastica corpului, care te întărește și-ți dă noi puteri de muncă în viață.

La facerea lucrurilor bune și frumoase, fiule, fii gata oricînd să le faci; aceasta să-ți fie deviza vieții tale, zilnice. Să fii gata oricînd să faci bine și să sari în ajutorul celor nevoiași, cu larghețe de inimă și cu toată dragostea ta de creștin. Un dicton latin zice astfel: „Nu-i permis boului, ceea ce este permis lui Jupiter (tatăl zeilor)“. Ceea ce e îngăduit unuia, nu-i permis altora.

Fiule, iată ce povață îți dau: trebuie să știi cînd să taci și cînd să vorbești. Căci, drept să-ți spun, în viață sînt foarte multe împrejurări cînd este mai bine să taci, decît să vorbești și să spui nescai mari prostii și nebunii și astfel să fii disprețuit de alții, mereu.

Viața este cel mai prețios dar, bun suprem dat de bunul Dumnezeu omului, care e micul univers și un mic dumnezeu pe pămînt.

Este bine și lucrul chiar înțelept ca omul să aspire mereu mai sus, tot mai sus, așa cum spuneau strămoșii noștri: „Semper excelsior et excelsior: totdeauna mai sus și mai sus“. Acest ideal măreț ni l-a poruncit cu deosebire Mîntuitorul Hristos prin cuvintele: „Fiți desăvîrșiți, precum Dumnezeu este desăvîrșit“.

Dragul meu, inima unui copil este un diamant de valoare care se șlefuiește cu timpul, prin buna creștere dată de părinții săi și de profesori în școală.

Sănătatea, dragii mei, este o avere mare și prețioasă; dar marea ei valoare nu se cunoaște decît după ce am pierdut-o, prin tot felul de abuzuri zilnice.

Totdeauna, copile, credința cea tare duce la bun sfîrșit și ai succes în toate. Ai multă încredere cînd te apuci de lucru, că va fi bine și vei reuși în viață, cu siguranță.

Muncește fratele meu cu voie bună și cu drag zi de zi. Căci să știi că munca este marea mîngîiere a sufletului tău, oarecum sbuciumat de greutățile vieții.

Fiule, după ce ți-ai împlinit datoria, cu prisosință, odihnește-te pe deplin, ca să-ți recapeți puterile pierdute. Ce bun și dulce îți va fi somnul și odihna, după o zi de muncă obositoare!

Un poet german a spus următoarele: „Munca e izvorul virtuții“ și „Munca e balsamul sîngelui“.

Orice om, cititorule, are în el o picătură de dumnezeire; dar caută să dovedești aceasta prin fapte bune și frumoase în viața cea de toate zilele. Deci ia aminte și gîndește-te bine!

Pr. *Anastasiu Bassarabin*

Tăcerea...

Marile gînduri se nasc din tăcere, și multe necazuri din netăcere. Împărăția vieții spirituale se află în tăcere. Cheile acestei împărății stau în mîinile spiritului nostru: în voința noastră luminată de rațiune. Nu există ideal mai înalt pentru un iubitor de cuvînt decît să-l contemple în liniștea necuvîntării. Cinstea pe care i-o datorezi lui Hristos-Cuvîntul n-o vei putea înapoia decît prin prosternarea tăcută în fața Acelui care este pretutindeni și pe care orice cuvînt rostit nu-l poate cuprinde.

Necesitatea grăirii nu va putea fi echivalentă cu o altă necesitate afară de cea a negrăirii. Acest fel de a gîndi nu e deloc simplist, ci, dimpotrivă, tinde să exprime ceva esențial.

De vreme ce ne zămislim ca și natura în tăcere, realizăm ceva prin muncă în tăcere; iar clipele înalte de trăire spirituală devin minunate realități numai și numai în tăcere, și, mai presus de toate, dacă chiar rostirile noastre sînt precedate de tăcere — oare nu vom fi îndreptățiți să exclamăm cu sufletul plin de o sănătoasă și curată veselie: O, tăcere, din care răsar cuvintele și gîndurile devin fapte, din care spiritul cel tăcut se preface mai mult și mai adevărat și mai bun și mai frumos spirit.

O, tăcere, care cobori pe însuși Dumnezeu, Cel ce — oarecînd — grăia credinciosului său cînd (acesta) în taină (în tăcere) se ruga: „De ce strigi către Mine?“ Da, tăcerea ne face puternici, demiurgi, eroi, sfinți, genii, dumnezei după har. În tăcere stă toată tăria și toată bucuria vieții sufletului. În ea, ca într-un sălaș plin de comori, se află vistieriile tuturor bunătăților de acum și cele de-a pururea.

Tăcere — pentru că trăirea lui Dumnezeu nu poate fi exprimată în cuvinte.

Diacon *Gavril Cernăuțeanu*

Taborul

Luminile Taborului te-nvață,
O ! suflete, cum să te schimbi la față.

Căci de voiești să fii un alt Hristos
Tot răul să îl lași la poale jos
Și urcă-n ploaia harului spre vîrf de stîncă,
Să guști din frumusețea cea adîncă.
Dar tu așteaptă colo sus să vie,
În duh, bărbații: Moise și Ilie.
Ei vor veni și vor grăi cu tine,
În taină, despre bogățiile divine.
Și Moise, omul tare în cuvînt,
Ți-o da lumina Duhului Prea Sfînt.
Iar omul focului ceresc, Ilie,
Te va aprinde-n dragostea cea vie.

O ! schimbă-ți fața, suflete al meu,
Dintr-un nimic, tu fă-te dumnezeu !

Z. Lațcu

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOT... „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 15 august 1970 Nr. 31—32

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

23 August 1944-23 August 1970

Am intrat în al doilea pătrar de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist. Am intrat greu încercaţi de calamităţi fără precedent, dar tari şi biruitori asupra lor fiindcă şi de astă dată ne-am dovedit unitari ca popor pornit fără oprire pe căile luminoase ale unei propăşiri fără precedent.

Sînt vii încă în amintirea noastră — şi, prin consecinţele lor, încă prezente în socotelile gospodăreşti ale ţării — inundaţiile care au afectat mare parte a teritoriului naţional. Prăvălirile apocaliptice ale apelor ieşite din matca lor au lovit greu multe oraşe şi sate, au deteriorat întreprinderi industriale, au păgubit în chip nemilos şantiere de construcţii şi unităţi socialiste din agricultură, au compromis recolta de pe întinse suprafeţe agricole cultivate, au năruit sau avariat locuinţele a zeci de mii de cetăţeni, au provocat mari daune economiei naţionale şi au făcut victime chiar şi în rîndul populaţiei. Pagubele pricinuite de puhoaiele dezlănţuite sînt evaluate, oficial, la circa zece miliarde lei.

Pentru acoperirea lor am primit sprijin multilateral de la guverne, organizaţii, instituţii şi particulari legaţi sufleteşte într-un fel sau altul de Patria noastră — dar, mai ales, ne-am ajutat şi ne ajutăm noi, pe noi înşine. *Am dat — şi continuăm să dăm — încă o dată un examen de solidaritate şi unitate naţională, de înfrăţire patriotică şi de identificare cu Ocîrmuirea de Stat a Republicii Socialiste România, care a conceput, dirijat şi desfăşurat uriaşa şi eroica acţiune de stăvilire a calamităţilor şi de înlăturare cît mai grabnică şi mai eficace a urmărilor lor costisitoare. În teribila încleştare cu stihiile dezlănţuite nimicitor asupra ţării noastre ne-am încredinţat încă o dată cît putem fi de tari ori de cîte ori ne dovedim unitari. Aşa ne găseşte a 26-a aniversare a zilei de 23 August, cea mai mare sărbătoare a poporului nostru, — şi acesta este darul cel mai preţios pe care-l aducem prăznuirii ei: unitatea noastră întreolaltă, solidaritatea şi înfrăţirea tuturor fiilor ţării în jurul celor ce ne călăuzesc înţelepţeşte, cu consecvenţă şi competenţă, spre noi şi bogate înfăptuiri.*

*

Ne aducem aminte, parcă ar fi fost ieri . . .

Ne aducem aminte — cu simţăminte de recunoştinţă care nu se va ofili niciodată — de toate forţele care au înlesnit eliberarea României de sub jugul fascist şi au promovat într-o formă sau alta construcţia socialistă din ţara noastră. Poporul român a devenit stăpîn la el acasă.

În îmbrăţişarea recunoştinţei noastre cuprindem deopotrivă forţele insurecţionale muncitoreşti din interiorul ţării şi pe cei ce au făcut parte din eroica şi invincibila coaliţie antihitleristă, în fruntea cărora s-au aflat Armatele sovietice. Uniunea Sovietică a purtat pe umerii ei viguroşi greul războiului antihitlerist şi a adus cele mai mari jertfe în luptele purtate pentru zdrobirea maşinii de război naziste.

Sîntem recunoscători apoi — şi vom fi astfel de-a pururi — Armatei române. Intrarea ei în războiul antihitlerist a dus la prăbuşirea frontului german în această zonă a continentului nostru şi a deschis calea înaintării rapide a trupelor sovietice spre Bulgaria, Jugoslavia şi Ungaria. Alături de Armata sovietică, Armata română a alungat prin lupte grele trupele germano-hortyste din Transilvania, eliberînd întregul teritoriu al Patriei şi a luat parte activă la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei şi Austriei.

Începînd de la 23 August 1944 şi pînă la terminarea războiului pe continentul nostru, România a angajat în acţiunile armate contra trupelor fasciste efective militare care s-au ridicat la peste o jumătate de milion de oameni. Circa 170.000 de militari români s-au jertfit în luptele contra cotropitorilor nazişti. Aproape două sute de mii de ofiţeri şi ostaşi români au fost distinşi cu ordine şi medalii sovietice, cehoslovace şi ungare pentru vitejia dovedită în lupte. Aportul României la înfrîngerea nazismului şi deci la instaurarea păcii în Europa s-a bucurat de aprecieri întru totul meritate din partea opiniei publice internaţionale.

*

Pomenind după cuviinţă pe cei ce au luptat, s-au jertfit şi au murit pentru ca Patria să trăiască, noi cuprindem de fiecare dată în îmbrăţişarea recunoştinţei noastre şi pe cei ce fără contenire se străduiesc pentru ca Patria să propăşească. *„Fruntea" lor sînt cei pe care-i avem în fruntea ţării, ocîrmuitorii Republicii noastre înfloritoare. Înţelepciunea şi patriotismul lor, zelul lor exemplar şi capacitatea lor constructivă, consecvenţa şi competenţa lor în lucrarea de făurire a progresului obştesc, nu mai au nevoie de sublinieri ocazionale. Ele sînt evidenţe ale căror beneficii le culegem copios cu fiecare an care se sfîrşeşte, cu fiecare plan care se împlineşte şi se depăşeşte. E ceea ce rezultă şi din datele tehnice pe care şeful Statului român, Dl Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, le-a înfăţişat întregului popor, într-una din primele zile ale lui iulie anul curent.*

Orice ţară — deci şi a noastră — are de îndeplinit permanent şi eficient două feluri de sarcini: naţionale şi internaţionale.

Sarcinile noastre naţionale s-au înmulţit şi îngreunat pe neaşteptate, ca niciodată în trecut, prin lupta ce a trebuit purtată — şi mai trebuie încă — împotriva calamităţilor naturale care ne-au pus la grea încercare în pragul verii acesteia şi pentru înlăturarea consecinţelor lor costisitoare.

Acţionînd cu hotărîre pentru rezolvarea gravelor probleme provocate de inundaţii, conducerea de Stat a reuşit să asigure un ritm normal de desfăşurare întregii noastre vieţi economice şi sociale. Pe de altă parte, ea a desfăşurat simultan o vastă activitate pe plan internaţional.

Realizarea de căpetenie pe plan intern este înfăptuirea normală, satisfăcătoare a sarcinilor planului de Stat pe anul 1970. În primul semestru, producţia globală industrială a fost realizată în proporţie de peste 101 la sută. S-au obţinut peste plan produse de un miliard şi jumătate lei. Aceasta înseamnă că faţă de semestrul I al anului 1969, volumul producţiei industriale a crescut cu 12,4 la sută, depăşindu-se ritmul prevăzut pentru acest an. Investiţiile, planul de export şi, în general, celelalte sectoare ale planului de Stat au înregistrat realizări care asigură deplina înfăptuire a prevederilor cincinalului în curs.

În agricultură, se desfăşoară o muncă intensă pentru realizarea de recolte bogate. Lucrările agricole sînt executate în condiţii bune. S-a asigurat o cantitate mai mare de îngrăşăminte decît în anii premergători şi dacă nu ar fi intervenit inundaţiile catastrofale care au afectat aproape un milion de hectare, se întrevedea posibilitatea dobîndirii unor recolte deosebit de mari. Cu toate dificultăţile ivite, datorită măsurilor luate pentru reînsămînţarea terenurilor calamitate şi pentru îngrijirea cît mai atentă a culturilor, recolta la cerealele de vară va asigura în mod corespunzător aprovizionarea populaţiei. Culturile de toamnă făgăduiesc, de asemenea, rod îmbelşugat.

Concomitent, înaintează pregătirile pentru noul nostru plan cincinal de Stat pe anii 1971—1975, ale cărui perspective de ansamblu au şi fost supuse dezbaterii forurilor competente.

Pe plan internaţional, ţara noastră continuă să ducă politica de pace şi colaborare cu toate statele, indiferent de aşezarea lor politică şi socială — în primul rînd cu statele socialiste — care ne-a cîştigat stima şi încrederea tuturor popoarelor lumii. Această politică este întemeiată pe principiile respectării suveranităţii şi independenţei naţionale, neamestecului în treburile interne ale altor ţări. Ea este afirmată viguros atît în cadrele O.N.U.-lui, cît şi în cursul frecventelor schimburi de vizite pe care le practicăm pînă la nivelul întîlnirilor între şefii de state şi de guverne. Cu deosebit interes a fost întîmpinată înscrierea recentă — la cererea guvernului român — pe ordinea de zi provizorie a celei de-a XXV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. a următoarelor două puncte: 1. „Consecinţele economice şi sociale ale cursei înarmărilor şi efectele sale profund dăunătoare asupra păcii şi securităţii în lume" şi 2. „Rolul ştiinţei şi tehnologiei moderne în dezvoltarea naţiunilor şi necesitatea întăririi cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice între state".

Spicuirile de mai sus din repertoriul bogat al realizărilor ţării noastre arată că mersul înainte al României socialiste — *ilustrat amănunţit mai ales prin recapitulările şi evocările prilejuite de a 25-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist, sărbătorită acum e anul, — continuă cu nestăvilit elan, chezăşuindu-ne noi victorii în munca de propăşire a întregului nostru popor.*

*

Mereu alături de popor ca în tot trecutul ei, Biserica noastră se bucură de toate izbînzile care îngroaşe constant repertoriul realizărilor Patriei

(Continuare în pag. 4)

Biserica din Ţara Românească în secolul XVIII şi începutul secolului XIX

Începînd cu anul 1711 în Moldova şi 1716 în Ţara Românească, s-a deschis o nouă epocă în istoria ţărilor noastre. La cîrma ţării, turcii n-au mai numit domni pămînteni, coborîtori din vechile familii ale Basarabilor şi Muşatinilor, ci trimiteau greci din cartierul Fanar din Constantinopol. După numele acestui cartier s-au numit şi domnii ţărilor române, fanarioţi, iar epoca în care au domnit ei a fost denumită fanariotă. Această epocă a durat în amîndouă ţările române pînă în 1821, la mişcarea cu caracter naţional şi social a lui Tudor Vladimirescu. Sub raport social, ţările noastre au fost într-o continuă decădere şi secătuire din pricina domnilor fanarioţi, care se sileau ca în cursul puţinilor ani de domnie — uneori chiar şi cîteva luni — să strîngă cît mai multă avere.

În privinţa vieţii bisericeşti, constatăm că scaunele noastre vlădiceşti au fost ocupate în mai multe rînduri de ierarhi greci, e adevărat, în multe cazuri cu dragoste faţă de poporul român. De pildă, în toată epoca fanariotă (1716—1821) scaunul mitropolitan al Ungrovlahiei a fost ocupat de 12 vlădici, dintre care 6 greci şi 6 români, la Rîmnic au fost 2 greci, iar la Buzău din 11 episcopi, 5 au fost greci. În schimb constatăm un fapt îmbucurător şi anume că vlădicii nu mai erau schimbaţi după bunul plac al domnilor, ca în secolele anterioare, ci rămîneau în scaun pînă la moarte sau se retrăgeau spre sfîrşitul vieţii. Mulţi clerici greci au pătruns acum în diferite slujbe la Mitropolii sau Episcopii, la curţile domneşti, fără să mai vorbim de mănăstirile închinate la Locurile Sfinte din Răsărit.

În ce priveşte ctitoriile observăm că domnii fanarioţi ridică mai puţine biserici şi mănăstiri ca domnii pămînteni, ei nefiind legaţi cu nimic de poporul şi pămîntul românesc, dorinţa lor fiind numai de a se îmbogăţi cît mai curînd. Bisericile ridicate acum, la sate şi oraşe, erau de obicei ctitorii ale unor boieri, negustori, vlădici, preoţi sau credincioşi. Între ctitoriile domneşti amintim mănăstirea Văcăreşti, ridicată de Nicolae Mavrocordat, mănăstirea Pantelimon, cu spital, de Grigorie Ghica, mănăstirea Sf. Spiridon Nou, de Scarlat Grigorie Ghica, toate trei în Bucureşti.

Mitropolia Ungrovlahiei. Dintre urmaşii lui Antim Ivireanul amintim pe mitropoliţii *Daniil* (1719—31) şi *Ştefan* (1731—38) sub care a continuat activitatea culturală începută mai înainte, tipărindu-se în tiparniţa Mitropoliei din Bucureşti numeroase cărţi de slujbă, în româneşte.

O atenţie deosebită merită mitropolitul *Neofit Cretanul* (1738—53). Acesta era grec de neam, originar din insula Creta. A venit la noi în ţară ca dascăl al copiilor domnitorului Constantin Mavrocordat. În 1737 a fost făcut mitropolit al Mirelor, iar în 1738 al Ungrovlahiei, păstorind pînă la moartea sa, în iulie 1753.

În anul 1746 mitropolitul Neofit a luat parte la divanul domnesc care a hotărît dezlegarea ţăranilor de brazdă, prin desfiinţarea rumâniei. Prin aceasta se îndrepta o veche nedreptate socială. El a premers cu exemplul, dezrobind pe toţi rumânii de pe moşiile Mitropoliei. Pentru ca să nu poată fi învinuit de nimeni că Mitropolia ar fi păgubită prin această măsură, a cumpărat din banii săi o moşie pe seama ei, la Pătroaia, în judeţul Vlaşca.

În 1753 mitropolitul Neofit a luat parte la mişcarea îndreptată împotriva domnitorului Matei Ghica, care, prin impozitele şi abuzurile sale, s-a făcut nesuferit în rîndul maselor largi populare.

Mitropolitul Neofit a rămas în istoria Bisericii noastre şi prin două vizitaţii canonice pe care le-a făcut în eparhia sa şi într-o parte a eparhiei Rîmnicului, prima în 1746, a doua în 1747. El a cercetat atunci o mulţime de sate, biserici şi mănăstiri din judeţele Ilfov, Vlaşca, Argeş şi Vîlcea. Cu acest prilej, pretutindeni a predicat şi a dat îndrumări preoţilor şi credincioşilor. El a lăsat şi o seamă de însemnări istorice asupra bisericilor şi mănăstirilor cercetate, care sînt şi azi de un mare folos cercetătorilor trecutului nostru.

O grijă deosebită a arătat şi şcolilor de la Sf. Gheorghe Vechi din Bucureşti şi Academiei de la Sf. Sava. El însuşi a întemeiat o şcoală în Pătroaia, pe moşia Mitropoliei, în 1746, în care să înveţe carte copiii ţăranilor, în mod gratuit. Întreţinerea ei urma să se facă din venitul vămii de la tîrgul anual de 10 zile, înfiinţat de mitropolit la Pătroaia, cu încuviinţarea domnului. Şcoala întemeiată de el a funcţionat mai bine de trei decenii.

O activitate şi mai rodnică a desfăşurat mitropolitul Neofit pe tărîmul tipăriturilor bisericeşti. S-au tipărit la Bucureşti peste 30 de cărţi, fie de slujbă, fie de învăţătură bisericească, (între care, ediţii noi din *Învăţătura bisericească* a lui Antim Ivireanul şi *Mărturisirea Ortodoxă* a lui Petru Movilă, *Cazaniile* predicatorului grec Ilie Miniat, *Mărgăritarele* Sf. Ioan Gură de Aur etc.). El însuşi a scris, în greceşte, o lucrare despre *Miruit*, care a rămas însă în manuscris.

Din toate acestea, mitropolitul Neofit ne apare ca unul din cei mai de seamă mitropoliţi ai Ţării Româneşti în secolul XVIII. El s-a identificat cu năzuinţele poporului nostru, a ajutat la desfiinţarea rumâniei, eliberînd el însuşi pe rumâni de pe moşiile Mitropoliei şi a contribuit la ridicarea poporului prin înfiinţarea unei şcoli în mediul rural.

Dintre urmaşii săi amintim pe mitropolitul *Grigorie de la Colţea* (1760—87). Era român de neam, fusese egumen la mănăstirea Colţea din Bucureşti, apoi eclesiarh al Mitropoliei şi mitropolit al Mirelor, aşa că în 1760 a fost numai mutat de la scaunul Mirelor la cel al Ungrovlahiei

Ca şi înaintaşii săi, mitropolitul Grigorie a arătat o grijă deosebită activităţii tipografice, suportînd cheltuielile de tipar la foarte multe cărţi şi ajutînd chiar la tălmăcirea unora din ele. S-au tipărit în cursul păstoriei sale peste 40 de cărţi de slujbă în româneşte, la care se adaugă cîteva lucrări în greceşte. A fost ctitorul a două biserici bucureştene: Oborul Vechi şi Sf. Nicolae-Vlădica, azi distrusă.

Ca mitropolit a jucat şi un însemnat rol politic în cursul războaielor ruso-turceşti din 1768—74. În 1769 ţarina Ecaterina II a Rusiei a adresat un manifest tuturor creştinilor din ţările supuse turcilor, prin care le vestea dezrobirea de sub jugul otoman cerînd să ajute oştile ruseşti eliberatoare. A început atunci să se înfiripeze şi în ţările române un curent favorabil rusilor. Ca urmare, în anul 1770 s-a alcătuit o delegaţie de clerici şi boieri din amîndouă Principatele, care să meargă la Petrograd (azi Leningrad) să depună jurămîntul de credinţă faţă de ţarină. Printre alţii din delegaţia munteană făceau parte: mitropolitul Grigorie, arhimandriţii Chesarie, viitor episcop de Rîmnic, Filaret, viitor episcop de Rîmnic şi mitropolit, iar din cea moldoveană: episcopul Inochentie al Huşilor, arhimandriţii Vartolomeu Măzăreanu, egumenul mănăstirii Solca şi Benedict, egumenul mănăstirii Moldoviţa. Cele două delegaţii au fost primite de împărăteasă în Duminica Floriilor, episcopul Inochentie şi mitropolitul Grigorie rostind cîte o cuvîntare prin care cereau sprijinul Rusiei pentru ţările lor.

La 13 iulie 1774 mitropolitul Grigorie a primit de la generalul rus Petru Saltîcov moaştele Sfîntului Dimitrie Basarabov, pe care le-a aşezat în biserica Mitropoliei din Bucureşti, hotărînd ca prăznuirea lui să se facă în fiecare an în ziua de 27 octombrie.

La 10 octombrie 1776, patriarhul ecumenic Sofronie a acordat mitropolitului Grigorie şi urmaşilor săi titlul de „locţiitor al scaunului din Cezareea Capadochiei", titlu păstrat pînă azi.

Mitropolitul Grigorie a murit la 18 septembrie 1787.

Către sfîrşitul secolului XVIII şi începutul celui următor, scaunul Mitropoliei Ungrovlahiei a fost ocupat de mitropolitul grec *Dositei Filitti* (1793—1810), fost episcop al Buzăului. Acesta a căutat să uşureze greutăţile materiale ale preoţilor, reducînd la jumătate „ploconul cîrjei", ce se dădea la venirea în scaun a unui episcop sau mitropolit nou. A căutat să înlăture abuzurile care se săvîrşeau la orînduirea preoţilor şi protopopilor. Sub el s-a continuat şi activitatea cărturărească din trecut, tipărindu-se foarte multe cărţi de slujbă şi de învăţătură. A fost un mare sprijinitor al tinerilor dornici de învăţătură, trimiţînd pe mulţi din ei la studii peste hotare şi ajungînd apoi oameni de seamă. În 1797 a înfiinţat, la mănăstirea Antim din Bucureşti, o şcoală pentru pregătirea preoţilor, dar la un nivel destul de redus.

O faptă de seamă a mitropolitului Dositei Filitti a fost înfiinţarea Episcopiei Argeşului, la 1 octombrie 1793, cu judeţele Argeş şi Olt, episcopie care a dăinuit pînă în 1949. Primul şi poate cel mai de seamă episcop al Argeşului a fost *Iosif* (1793—1820), originar din Oltenia. Era un cărturar de seamă, traducînd sau îngrijindu-se de tipărirea a numeroase cărţi de slujbă şi teologice, în diferite centre tipografice: Bucureşti, Rîmnic, Sibiu, Neamţ, deci în toate ţările locuite de români. Printre acestea se numără şi cele 12 Minee, îndreptate şi tipărite de el în 1804—5, sub îngrijirea cărturarului transilvănean Ioan Piuariu Molnar. Episcopul Iosif a fost unul dintre cei mai buni chivernisitori ai treburilor gospodăreşti din eparhia sa, îngrijindu-se de refacerea unor lăcaşuri de închinare, ctitorind el însuşi biserica din Valea Danului, de lîngă Argeş.

Episcopia Rîmnicului a fost păstorită în timpul epocii fanariote de vlădici de seamă, cu alese preocupări cărturăreşti, despre care vom vorbi cu alt prilej. La Buzău între cei 6 vlădici români, amintim pe *Cosma Popescu* (1763—87), ajuns apoi mitropolit (1787—92).

Din toate acestea se desprinde că Mitropolia Ungrovlahiei şi cele trei eparhii sufragane, au cunoscut şi în cursul epocii fanariote, o stare în înflorire, în ciuda vitregiilor prin care au trecut.

Mircea Păcurariu

Cinstirea Maicii Domnului

În 15 august Biserica noastră serbează Adormirea Maicii Domnului, „cea mai cinstită decît Heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decît Serafimii, care fără de stricăciune pe Dumnezeu-Cuvîntul a născut" — cum atît de frumos spune un imn bisericesc.

Avînd în vedere darul deosebit de care s-a învredinicit, născînd trupeşte pe Fiul lui Dumnezeu cel veşnic şi atotputernic, ceea ce mintea noastră nu va putea cuprinde niciodată, avînd în vedere viaţa ei curată, neprihănită, care ne poate fi mereu pildă de urmat, Biserica noastră a închinat Născătoarei de Dumnezeu, cu prilejul adormirii sale, imne deosebit de frumoase şi ziditoare pentru noi creştinii, din care reţinem unele ca acestea:

„Cu voia Stăpînului meu — zice Mineiul zilei de 15 august — purtătorii de Dumnezeu Apostolii de pretutindeni pe nori fiind pe sus purtaţi au venit la prea curatul şi de viaţă purtătorul trup, pe care cu dragoste l-au sărutat. Iar puterile cerurilor celor mai înalte, cu stăpînul lor venind, de Dumnezeu primitorul şi preacuratul trup, îl petrec, de spaimă fiind cuprinse merg înainte şi nevăzut strigă cetele cele mai de sus: iată împărăteasa tuturor, fiica lui Dumnezeu a venit, ridicaţi porţile şi aceasta prea frumos o primiţi, pe maica lumii celei veşnice, că printr-însa s-a făcut mîntuire la tot neamul omenesc, pe care a căuta nu putem şi aceştia a-i da cinste vrednică cu neputinţă este, că mărirea ei covîrşeşte toată mintea". .

Troparul sărbătorii Adormirii Maicii lui Dumnezeu spune şi el: „Întru naştere fecioria o ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu. Mutatu-te-ai la viaţă, fiind Maica Vieţii şi rugăciunile tale mîntuiesc din moarte sufletele noastre".

Sau cum spune Condacul prazniculuí: „Pe Născătoarea de Dumnezeu, cea întru rugăciuni şi ajutor neadormită, nădejdea cea neschimbată, mormîntul şi moartea nu o au ţinut, căci ca pe Maica Vieţii la viaţă a mutat-o, Cel ce s-a sălăşluit în pîntecele ei cel pururea fecioresc".

Cîntările şi rugăciunile ce se cuprind în cărţile noastre liturgice, închinate Născătoarei de Dumnezeu de către imnografii şi Sf. Părinţi ai Bisericii noastre, exprimă simţămintele noastre ale tuturor, precum şi o seamă de învăţături folositoare vieţii noastre creştineşti. Aşa de pildă, cu privire la demnitatea ei de maică a lui Dumnezeu şi de fecioară neprihănită avem texte ca acestea:

„Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi maica Dumnezeului nostru". Sau: „Pe cea mărită maica lui Dumnezeu şi mai sfîntă decît sfinţii îngeri, fără încetare să o lăudăm cu inima şi cu gura, născătoare de Dumnezeu, mărturisind-o ca pe cea cu adevărat a născut pe Dumnezeu cel întrupat şi care neîncetat se roagă pentru sufletele noastre". .

În rînduiala ceasului I citim:

„Cum te vor numi ceea ce eşti plină de dar? Cer, că ai răsărit pre soarele dreptăţii? Fecioară, că ai rămas nestricată? Maică curată, că ai avut în sfintele tale braţe pe Dumnezeul tuturor? Pe Acela roagă-l să mîntuiască sufletele noastre".

„Toate tainele sînt mai presus de minte, toate preamărite, Născătoare de Dumnezeu. Întru cură-

(Continuare în pag. 4)

Din înţelesurile Sfintei Liturghii

Rînduiala Proscomidiei

În Biserica noastră Ortodoxă se slujesc trei liturghii: a Sf. Ioan Gură de Aur, a Sf. Vasile cel Mare şi Liturghia darurilor mai înainte sfinţite (zisă şi a Sf. Grigorie Dialogul).

Cea mai cunoscută este liturghia Sf. Ioan Gură de Aur, care se slujeşte în întreg anul. A Sf. Vasile se slujeşte de 10 ori pe an. Liturghia darurilor mai înainte sfinţită se slujeşte miercurea şi vinerea din timpul postului Paştilor.

Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur este aproape la fel cu aceea a Sf. Vasile, cu deosebirea că cea din urmă are unele rugăciuni mai lungi.

Atît liturghia Sf. Ioan Gură de Aur cît şi aceea a Sf. Vasile cel Mare se împart în două părţi mari: liturghia catehumenilor şi liturghia credincioşilor.

Catehumenii erau aceia dintre necreştini care se pregăteau pentru primirea botezului. Ei nu puteau lua parte la liturghie decît pînă după Evanghelie.

Pe lîngă aceste două părţi ambele liturghii mai au o parte pregătitoare care se numeşte Proscomidie. Partea aceasta o săvîrşeşte preotul singur în altar, în timpul Utreniei.

Prin Proscomidie trebuie să înţelegem rînduiala primirii din partea preotului a darurilor de pîine şi vin oferite de credincioşi, pregătirea acestor daruri pentru sf. jertfă liturgică şi binecuvîntarea sau afierosirea lor.

Rînduiala Proscomidiei are forma şi întinderea unei slujbe adevărate, totuşi ea este o parte întregitoare a Sf. Liturghii, nu este ceva separat de Liturghie.

După ce preotul şi-a împlinit rugăciunile în faţa iconostasului, se îmbracă, se spală pe mîini, merge la masa Proscomidiei, ia în mîna stîngă o prescură, o binecuvintează cu mîna dreaptă de trei ori peste pecetea prescurii, zicînd: „Întru pomenirea Domnului, Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos". Pune apoi prescura pe talerul de lemn şi înfige copia (cuţitul, lancea) în partea dreaptă a pecetei (partea stîngă a preotului) şi zice, tăind: „Ca o oaie spre junghiere s-a adus". Taie apoi în stînga pecetei (dreapta preotului) zicînd: „Şi ca un miel nevinovat înaintea celui ce-l tunde aşa nu şi-a deschis gura sa". Taie apoi în partea de sus a pecetei şi zice: „Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat". Mai pe urmă taie în partea de jos, zicînd: „Iar neamul Lui cine-l va spune?" După aceasta scoate pecetea înfingînd lancea în partea de jos, zicînd: „Că s-a luat de pe pămînt viaţa Lui".

Bucăţica de prescură cu pecetea pe ea pe care o scoate preotul se numeşte agneţ, adică miel, el închipuie pe Mîntuitorul Hristos, Mielul lui Dumnezeu, care s-a jertfit pe cruce şi se jertfeşte la Sf. Liturghie. Pe agneţ sînt scrise cuvintele, IS, HS, NI, KA, ceea ce însemnează Iisus Hristos învinge. Literele sînt aşezate în jurul semnului crucii, care vrea să însemneze că Mîntuitorul a biruit prin patimile şi moartea Lui de pe cruce. Acest semn se obţine aplicîndu-se pe prescură o pecete care în Transilvania se numeşte „chistornic" sau „cristolnic".

După ce a scos agneţul, preotul îl aşează pe sf. disc cu coaja în jos, şi taie cruciş miezul, zicînd: „Junghie-se Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii, pentru viaţa şi mîntuirea lumii". Întoarce apoi agneţul cu coaja în sus, şi cu copia înfinge în partea dreaptă unde e scris IS, zicînd: „Iar unul din ostaşi cu suliţa coasta lui o a împuns". Preotul ia acum în mîna dreaptă vinul şi în mîna stîngă apa şi toarnă în sf. potir, zicînd: „şi îndată a ieşit sînge şi apă şi cel ce a văzut a mărturisit şi adevărată este mărturisirea lui". După ce a turnat, preotul binecuvintează cu mîna dreaptă sf. potir, zicînd: „Binecuvîntată este amestecarea sfintelor Tale, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin". Acoperă sf. potir cu un acoperămînt.

Preotul ia apoi a doua prescură şi taie din ea o părticică în formă triunghiulară, zicînd: „Întru cinstea şi pomenirea Preabinecuvîntatei, slăvitei, Stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare şi pururea Fecioara Maria". Această părticică o aşează pe disc în dreapta agneţului, zicînd: „De faţă a stătut împărăteasa de-a dreapta Ta în haină aurită îmbrăcată şi prea înfrumseţată".

Preotul ia apoi a treia prescură şi scoate din aceasta bucăţele mici, patrate sau triunghiulare, care se numesc miride, şi le aşează în stînga agneţului (în dreapta preotului) şi începe să le aşeze cam de pe la jumătatea agneţului în jos, trei rînduri de cîte trei, începînd de sus în jos în linie verticală, pomenind la fiecare miridă pe una dintre cele nouă categorii de sfinţi. Sînt pomeniţi în ordinea următoare: Sf. Ioan Botezătorul, Ceilalţi sfinţi Prooroci, Sfinţii Apostoli, Sfinţii Ierarhi, Sfinţii mucenici şi muceniţe, Sfinţii mari pustnici, Cuvioşii de Dumnezeu purtători Părinţi şi Prea Cuvioasele Maice, Sfinţii fără de arginţi, Sf. Ioachim şi Ana, Sfîntul zilei, toţi sfinţii, autorul liturghiei pe care o săvîrşim.

Din a patra prescură scoate preotul trei miride mai mari pe care le aşează sub agneţ. Una e pentru arhiereul locului, alta e pentru conducătorii ţării, iar a treia pentru ctitorii vii. La fiecare dintre acestea zice pomenirea respectivă.

Tot din a patra prescură scoate preotul fărămituri mici pe care le aşează sub părticica pentru arhiereu şi pomeneşte pe toţi vii pe care are să-i pomenească. Citeşte o rugăciune mai lungă pentru cei vii şi face apoi pomenirea fiecăruia, zicînd: „Pomeneşte Doamne pe robul Tău" (roaba Ta).

Din a cincea prescură scoate preotul fărmituri mici pe care le aşează sub mirida pentru ctitorii vii, face o molitfă pentru cei morţi, şi apoi pomeneşte cu numele pe toţi cei răposaţi pe care îi are de pomenit, zicînd: „Pomeneşte Doamne pe adormit robul Tău" (roaba Ta).

Mai pe urmă scoate preotul o părticică mică şi pentru el din a patra prescură pe care o pune unde sînt miridele pentru cei vii, sau în mijloc între cele două grupări de miride pentru vii şi morţi, zicînd: „Pomeneşte Doamne, după mulţimea îndurărilor Tale şi a mea nevrednicie" ...

După ce a scos toate părticelele aşa cum am arătat, preotul tămîiază steluţa şi o pune pe disc, acoperă apoi discul şi potirul cu acoperitoarele lor, zicînd la fiecare rugăciunea respectivă. Peste disc şi potir pune apoi un acoperămînt mai mare, care se numeşte aier şi pe care preotul îl pune pe spate cînd iese cu darurile. La sfîrşit tămîiază sf. daruri, se închină şi zice rugăciunea Proscomidiei, binecuvîntînd cinstitele daruri.

Toată această parte constituie partea pregătitoare a Sf. Liturghii.

După cum am văzut în această parte pregătitoare a scos părticele din prescură pentru Maica Domnului şi pentru sfinţi, aceştia sînt Biserica cea cerească din ceruri, biserica cea triumfătoare, care îi cîntă lui Dumnezeu cîntarea de laudă. Dar pe disc sînt şi părticele pentru cei vii care sînt Biserica cea pămîntească şi luptătoare, care e unită cu Biserica cea triumfătoare prin credinţa şi dragostea faţă de Dumnezeu. Pe disc avem aşadar agneţul şi miridele care reprezintă toată Biserica (Biserica universală) din toate timpurile şi locurile, aceea mare familie a fiilor lui Dumnezeu, strînsă în jurul Capului ei nevăzut care e Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Întreaga Biserică este de faţă aici la jertfa cea înfricoşată a Sfintei Liturghii.

Acţiunile de la Proscomidie îşi au şi ele simbolismul lor foarte adînc. La Proscomidie ne este înfăţişată şi Naşterea Mîntuitorului şi patima Sa.

Scoaterea agneţului din prescură simbolizează naşterea Mîntuitorului din Prea Sfînta Fecioara Maria. Proscomidiarul sau locul unde se săvîrşeşte rînduiala proscomidiei, închipuieşte locul Naşterii (Betleemul). Masa proscomidiei reprezintă peştera în care s-a născut Mîntuitorul, iar discul închipuie ieslea dobitoacelor. Steluţa reprezintă steaua care s-a arătat la Naşterea Mîntuitorului şi care a condus pe magii de la Răsărit.

Acoperitoarele discului şi ale potirului închipuie scutecele cu care a fost înfăşat Mîntuitorul la Naşterea Sa.

Tămîia cu care tămîiază sfintele daruri închipuie darul de tămîie şi smirnă adus de Magi.

Patima Mîntuitorului încă ne este reprezentată foarte viu în rînduiala Proscomidiei. Copia cu care taie preotul simbolizează lancea (suliţa) cu care Domnul a fost împuns în coastă de către unul dintre ostaşi. Scoaterea agneţului din prescură, dar mai ales tăierea lui cruciş şi străpungerea închipuiesc jertfa sîngeroasă, Răstignirea Mîntuitorului.

Vinul şi apa pe care preotul le toarnă în potir simbolizează sîngele şi apa care au curs din coasta sfîntă a Domnului şi care au devenit două izvoare ale harului dumnezeiesc: apa Botezului şi sîngele Sf. Împărtăşanii.

Sf. Potir închipuie paharul pe care Domnul l-a folosit la Cină. Proscomidiarul închipuieşte acum Golgota, iar discul reprezintă patul pe care a fost dus trupul Domnului după coborîrea de pe cruce.

Să ne dăm seama că rînduiala Proscomidiei nu este o parte a Sf. Liturghii de la care putem lipsi, ci ea este o parte însemnată de pregătire a Liturghiei, prin darurile pe care le aducem fiecare, daruri de pîine şi vin, care să fie ridicate la calitatea de cinstite daruri care apoi să fie prefăcute în Trupul şi Sîngele lui Hristos.

Al. Moisiu

Taina Sfîntului Mir

Mirul nu este ungerea cu untdelemn ce se face în sărbători şi uneori Duminica şi despre care se spune miruire. Nu este nici ungerea cu untdelemn, care se face copilului înainte de a-l boteza şi nici untdelemnul binecuvîntat la maslu.

Sfîntul Mir este o materie sfinţită, formată din untdelemn şi vin, amestecată cu peste 30 feluri aromate diferite, extrase din flori şi arbori, care au un miros plăcut şi o culoare limpede. Feluritele materii arată darurile multe ale Sfîntului Mir. Amestecul şi sfinţirea acestor materii nu le fac preoţii, ci un sobor de arhierei şi numai în Joia Mare, cînd se sfinţesc Paştile. Atunci se sfinţeşte mirul (pentru toate bisericile din ţară) şi se distribuie la episcopii şi mitropolii, de unde preoţii îl ridică în sticluţe mici, ca să ungă după botez pe toţi cei botezaţi.

Mirul este deci un amestec de multe aromate sfinţite cu care se ung: fruntea, ochii, urechile, buzele, pieptul, mîinile şi picioarele celui botezat. Cînl preotul face această ungere rosteşte cuvintele: „Pecetea darului Duhului Sfînt" (luate din I Cor. 1, 22 şi Efes. 4, 30). Iar naşul sau naşa răspunde: Amin.

Rostul acestei taine este: Cel botezat să primească darurile Duhului Sfînt, adică: Duhul înţelepciunii, al înţelegerii, al tăriei, al cunoştinţei şi al temerii de Dumnezeu (Isaia 11, 21), ca să trăiască în viaţă în dragoste, bunătate, răbdare, binefacere, blîndeţe şi cumpătare (Galateni 5, 22).

Botezul naşte a doua oară şi ridică (pe cel botezat) la starea de fiu al lui Dumnezeu. Ungerea cu Sf. Mir dă putere celui botezat ca să crească şi să se întărească printr-o viaţă în şi cu Hristos.

Tăria pe care, pe lîngă semnături, o dă sigilul unei hîrtii venite de la o autoritate ne poate sluji de asemănare pentru a putea înţelege puterea tainică cu care se îmbracă cel botezat prin ungerea cu Sf. Mir.

Taina Mirului fiind deci întărirea, sau mai bine zis încoronarea Sf. Botez, nu se repetă. Se oficiază o singură dată, ca şi Botezul.

Cine poate să vadă sau să înţeleagă cum lucrează diferitele materii care aduc puterea de creştere a plantei? Cine poate vedea cum lucrează organismul omului, pentru dezvoltarea şi creşterea lui? Cine poate vedea sau înţelege cum prelucrează stomacul mamei hrana în lapte, cu care hrăneşte copilul? Cine poate vedea sau înţelege unde şi cum se plămădeşte dragostea mamei pentru copil? Cu atît mai puţin se va putea vedea sau înţelege cu mintea felul cum lucrează darurile Duhului Sfînt, pentru dezvoltarea şi tăria virtuţilor, asupra celui ce a fost pecetluit cu Sfîntul Mir. Nu preotul dă puterea ce emană (ce iese) prin miruire şi lucrează în bine pentru cel miruit, ci Duhul Sfînt. Preotul miruieşte, Duhul Sfînt întăreşte, lucrează, sfinţeşte ! Cum? Aceasta-i taina lui Dumnezeu.

Bine — zic unii, dar unde scrie în Sfînta Scriptură că cei botezaţi trebuiesc şi miruiţi? Şi unde scrie că acest mir se poate sfinţi numai de un sobor de episcopi în Joia patimilor?

Este adevărat că Sfintele Evanghelii nu ne spun direct să miruim, dar Scriptura Noului Testament ne arată limpede că Apostolii săvîrşeau această taină.

Astfel de dovezi avem la II Cor. 1, 21- 22, unde scrie: „Iar cel ce ne întăreşte pe noi şi pe voi întru Hristos şi ne-a uns pe noi este Dumnezeu, care ne-a şi pecetluit pe noi, dîndu-ne arvuna duhului în inimile noastre ..." Tot Sfîntul Apostol Pavel scrie Efesenilor (4, 30): „Să nu întristaţi pe Duhul Sfînt cu care v-aţi pecetluit pentru ziua răscumpărării". Sf. Evanghelist Ioan spune şi el: „Voi aveţi ungere de la cel Sfînt şi ungerea pe care aţi primit-o de la dînsul întru voi rămîne" (I Ioan 2, 20, 27).

La Faptele Apostolilor (19, 2—6) ni se spune cum Sf. Apostol Pavel, după ce a botezat nişte ucenici, şi-a pus mîinile peste ei şi au primit Duhul Sfînt. Acelaşi lucru l-au făcut Sf. Apostoli Petru şi Ioan în Samaria, unde s-au rugat pentru cei botezaţi de Apostolul Filip şi şi-au pus mîinile peste ei primind astfel pe lîngă botez şi pe Duhul Sfînt (Fapte 8, 14—17).

Aceste locuri arată limpede că Apostolii celor botezaţi printr-o altă taină le împărtăşeau pe Duhul Sfînt.

În unele locuri Scriptura ne arată că Duhul Sfînt se împărtăşea prin Sf. Apostoli, prin ungere, iar în altele prin binecuvîntare. Se vede că tot Apostolii au înlocuit binecuvîntarea prin ungere. Pentru ce? Fiindcă numărul creştinilor se înmulţea

(Continuare în pag. 4)

Mesajul Voroneţului

Am în faţă un mare număr de ilustrate primite din toate colţurile ţării. Cunoscuţii şi prietenii buni au ţinut să-mi lumineze locul meu de muncă, cu aceste frînturi de azur, în care se oglindeşte ţara. Ceea ce caracterizează în mod deosebit ilustratele româneşti colorate este albastrul senin ce se arcuieşte peste realizările noastre frumoase.

Albastrul acestor ilustrate îmi mai aminteşc ceva. Această culoare este prezentă mereu în viaţa poporului nostru. O găseşti începînd cu pereţii caselor de la ţară, ce au rămas încă neatinşi de vînturile modernismului, şi pînă la frescele Voroneţului, unde s-a concentrat ca într-un safir uriaş strălucitor.

Prin culoarea aceasta iubită de străbuni mi se pare că aceştia vreau să ne transmită un mesaj, pe care noi, urmaşii lor, sîntem datori să-l descifrăm.

Mesaje luminoase ne-au mai trimis şi prin alte lucruri nemuritoare, ce au ieşit din mîinile lor sfinte. Astfel, picturile de pe zidurile exterioare ale unor mănăstiri, pe lîngă însemnătatea lor religioasă, ne-au mai transmis şi alte aspiraţii ce frămîntau sufletul celor din timpul cînd s-au făcut acele zugrăviri, pe care în starea de atunci nu le puteau exprima altcum. Dar omul de azi, turistul secolului XX, care vizitează mănăstirile, purtat spre ele nu numai de gîndul sau sentimentul religios, vede şi înţelege, pe lîngă mesajul cultic, şi freamătul de viaţă ce se oglindeşte puternic în aceste opere murale din venerabilele noastre monumente istorice.

Însăşi încărcarea adeseori a pereţilor interiori şi exteriori ai mănăstirilor cu picturi bogat colorate, ce par o ţarină înflorită, vorbeşte despre sentimentul frumosului ce stăpînea cu tărie sufletul strămoşilor noştri, care au executat aceste picturi şi care, cu toate asupririle şi greutăţile ce întîmpinau, nu vedeau viaţa în negru şi nici nu se lăsau cuprinşi de tristeţe, ci cu seninul cerului în suflet şi cu frumuseţea ţarinelor în priviri, trăiau viaţa plini de speranţe, cu încredere în biruinţa binelui şi a frumosului în lume.

Nădejdea lor vie şi optimismul lor înalt şi curat au înflorit în picturile aşternute în culori vesele şi au crescut în doine şi balade, precum şi în liniile pline de armonie şi frumuseţe ce se pot vedea la toate monumentele vechi ale acestui popor, ce are adînc imprimat în fiinţa şi sufletul lui minunat măsura lucrurilor, echilibrul şi armonia.

Ivirea neîncetată în aceste picturi a unor unelte de lucru, sînt semne ale hărniciei şi dragostei de muncă a străbunilor noştri, care, asemenea strănepoţilor de azi, priveau lucrul întotdeauna cu sfinţenie şi dragoste. Dar în acelaşi timp, scenele luate din viaţa de toate zilele a poporului nostru sînt o dovadă în plus, că meşterii care au realizat aceste minuni, pe care le admiră azi lumea toată, sînt rodul muncii unor făpturi răsărite din acest popor şi nicidecum veniţi din altă parte.

Chipul în care zugrăveau aceştia pe asupritori, aşezîndu-i întotdeauna în iad, alături de diavol şi de toţi slujitorii lui, arată limpede cît de mare era setea lor de libertate şi dreptate şi cît de adînc disprefuiau pe cei ce le întunecau viaţa.

Dar într-o limbă şi mai limpede parcă ne vorbesc bătrînii noştri, prin mijlocirea culorilor.

Este lucru ştiut că fiecare culoare poartă în ea un simbol puternic, prin care, ca printr-un limbaj universal cunoscut, grăieşte pe înţelesul tuturor, exprimînd peste timpuri o stare sufletească, o realitate din viaţă.

Mesajul nevinovăţiei, al purităţii şi păcii, reprezintă culoarea albă. Eroismul şi spiritul de jertfă este transmis de culoarea roşie. Doliul şi tristeţea o vedem simbolizată în culoarea neagră. Deci toate acestea sînt tot atîtea dovezi că fiecare culoare are semnificaţia ei adîncă, un limbaj aparte fiecare.

Culoarea neamului nostru se pare că este acest albastru de Voroneţ, prin care poporul român şi-a exteriorizat sentimentele lui intime, gîndurile şi caracterul său cel mai profund, inima şi cugetul său. Prin această culoare strămoşii noştri au transmis generaţiilor viitoare mesajul lor cel mai sfînt, cel mai adînc, cel mai puternic şi curat.

Albastrul este simbolul credinţei în Dumnezeu, care este „împăratul păcii" şi dătătorul tuturor bunătăţilor. Este semnul încrederii în forţele păcii, este simbolul vremilor în care dăinuieşte dreptatea, înfloreşte şi se desfăşoară fără să fie stingherită activitatea creatoare, munca sfîntă ce revarsă peste lume izvoarele belşugului, ale buneistări şi ale vieţii.

Strămoşii noştri ştiau că aurul ţarinilor lor nu se pîrguieşte decît numai sub albastrul adînc şi netulburat al cerului. Că munca lor paşnică se poate desfăşura în deplină voie numai în umbra stindardelor albastre ale vremilor fără de vifor. Pruncii şi tinerii cresc frumoşi şi spre viaţă numai în timpuri cînd nu dispare de pe creste albastrul liniştii. Bătrînii petreceau bătrîneţea în tihnă numai cînd strălucea peste ţara lor azurul imens al păcii. Toate acestea i-au făcut pe străbuni, ca prin culoarea albastră, să ne transmită ca printr-un testament credinţa lor, încrederea lor în viaţă, setea lor de linişte şi pace.

Acest mesaj, mesajul lor cel mai curat mi se pare că cei de azi l-au înţeles mai bine decît oricare generaţie de pînă acum.

Optimismul, năzuinţa spre progres şi bucuria, sînt caracteristicile generaţiei noastre tinere.

Setea de cultură, de învăţătură, dragostea de artă şi de ştiinţă, sînt tot atît de vii în sufletul tînărului ca şi în al bătrînului, cum au fost în sufletul celor ce au smălţuit culorile tinereţii, Voroneţul.

Libertatea, dreptatea, munca şi pacea sînt punctele cardinale după care se orientează viaţa în Patria noastră în aceşti ani.

Strămoşii noştri se pot odihni liniştiţi în mormintele lor că nepoţii le-au înţeles mesajul şi-l slujesc cu tărie, îndreptîndu-şi paşii prin el, cu spor, spre luminile viitorului. Arhim. *I. Chira*

23 August 1944 - 23 August 1970

(Urmare din pag. 1)

socialiste şi sprijineşte loial, cu mijloacele ce-i sînt proprii, progresul obştesc material şi spiritual. Preoţii şi credincioşii ei, participanţi direcţi şi sîrguincioşi la munca de zidire nouă a întregului nostru popor, au salutat cu nefăţărită satisfacţie, între alte, măsurile luate de Ocîrmuirea de Stat pentru statornicirea unor norme de convieţuire socială bazate pe respect reciproc, atitudine umanitară faţă de semeni, corectitudine şi hărnicie în activitatea creatoare a fiecăruia dintre noi, cinste şi omenie în viaţa particulară şi obştească — şi în atitudinea faţă de bunurile obşteşti —, măsuri menite să ne agonisească şi asigure climatul cel mai propice pentru îndeplinirea cu succes a îndatoririlor ce le avem ca cetăţeni ai României socialiste.

Recent, Biserica noastră şi-a adus generos ofranda ei de participare efectivă la măsurile luate de Ocîrmuirea ţării în scopul stăvilirii inundaţiilor şi a înlăturării consecinţelor lor, dovedind încă o dată, practic, că ea se identifică întru totul cu năzuinţele obşteşti în spre o viaţă din ce în ce mai bună.

Încredinţată fiind că progresul este viaţă nouă, *prielnică celor ce şi-o făuresc şi au parte de beneficiile ei, iar viaţa cea nouă o făuresc* oamenii noi şi înnoiţi, *Biserica noastră desfăşoară — pe căile şi cu mijloacele ei — o susţinută acţiune de educaţie socială a clerului şi credincioşilor ei, înlesnindu-le astfel înţelegerea superioară a vremurilor mari ce le trăim şi participarea lor la cucerirea izbînzilor care fac faima României socialiste.*

Mai presus de toate — încrezătoare în ajutorul lui Dumnezeu şi în capacitatea creatoare de valori pe care „unirea duhului în legătura păcii" (Efes. 4, 3), o augmentează şi o susţine în orice tărîm vital, nu numai în cel religios, — Biserica noastră nu va conteni să contribuie la cimentarea unităţii noastre obşteşti în jurul Ocîrmuirii ţării, căci aceasta este chezăşia tăriei noastre de astăzi şi a înfăptuirilor noastre de mîine.

T. R.

Taina Sfîntului Mir

(Urmare din pag. 3)

iar Sf. Apostoli ne mai putînd ajunge pretutindenea să binecuvinteze pe cei botezaţi, au încredinţat episcopilor şi preoţilor aşezaţi de ei sarcina împărtăşirii Duhului Sfînt, nu însă prin punerea mîinilor, ci prin ungerea cu mir sfinţit.

Aşa practicăm şi noi azi, cum învaţă sinoadele, cum a practicat Biserica noastră de la întemeierea ei, adică de aproape două mii de ani, împărtăşind Duhul Sfînt celor botezaţi prin ungerea cu Sfîntul Mir, sfinţit de episcopi.

Să nu plecăm deci urechea la cei ce ar căuta să ne înveţe altfel despre Sfintele Taine, deci şi despre Sfîntul Mir, ci să căutăm să valorificăm, să folosim darurile Sf. Duh, orientînd toate mădularele noastre: privirea, ochii, mîinile, picioarele etc. spre tot ceea ce este de folos semenilor şi bineplăcut lui Dumnezeu.

T. Radu

Cinstirea Maicii Domnului

(Urmare din pag. 2)

ţie fiind pecetluită şi întru feciorie păzită, maică te-ai cunoscut cu adevărat, născînd pe Dumnezeu cel adevărat. De mari daruri te-ai învrednicit, fecioară, maică cinstită a lui Dumnezeu, căci ai născut pe unul din Treime, Hristos dătătorul de viaţă, pe mîntuirea sufletelor noastre".

În catavasia Înălţării Domnului se spune:

„Bucură-te împărătească maică, gloria fecioriei, că toată limba cea binevoitoare vorbind nu te poate lăuda după cuviinţă, ci se întunecă toată mintea a cunoaşte naşterea ta. Pentru aceasta într-un gînd te mărim".

Simţămîntul de nădejde şi de încredere nemărginită în puterea şi ocrotirea Maicii Domnului este exprimat astfel:

„Uşa milostivirii deschide-o nouă, preabinecuvîntată născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci prin tine să ne mîntuim din nevoi, că tu eşti mîntuirea neamului creştinesc".

„Ceea ce eşti rugătoare fierbinte şi zid nebiruit, izvor de milostivire şi lumii scăpare, vino degrab şi ne mîntuieşte din nevoi, ceea ce eşti singura grabnică folositoare".

Simţămintele de umilinţă, cu care ne îndreptăm prin cîntările Bisericii către Maica Domnului, le exprimăm în graiuri ca acestea:

„Mare este mulţimea greşelilor mele, Născătoare de Dumnezeu, la tine scap, Curată, mîntuire trebuindu-mi. Cercetează neputinciosul meu suflet şi te roagă Fiului Tău şi Dumnezeului nostru să ne dea iertare de greşale, cea ce eşti singura binecuvîntată. Bucuria celor întristaţi şi folositoare celor asupriţi, dătătoare de hrană celor înfometaţi, mîngîiere şi ajutor celor străini, toiagul bătrîneţelor, cercetarea bolnavilor, acoperămînt şi sprijin celor neputincioşi eşti tu, Maica lui Dumnezeu Celui Prea Înalt. Neavînd îndrăzneală pentru păcatele noastre cele multe, tu pe cel născut din tine roagă-l, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, căci mult poate rugăciunea mamei spre îmblînzirea Stăpînului. Nu trece cu vederea rugăciunea noastră, Prea Curată, că milostiv este şi poate să mîntuiască cel ce bine a voit cu trupul a pătimi pentru noi".

Este bine să luăm aminte şi la această rugăciune către Maica Domnului, pe care s-o rostim cît mai des, seara la culcare şi dimineaţa la sculare:

„Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-te ceea ce eştei plină de dar, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvîntată eşti tu între femei şi binecuvîntat este rodul pîntecelui tău, că ai născut pe Hristos Mîntuitorul sufletelor noastre. Prea sfîntă Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoşii", pentru sfinţirea şi întărirea familiilor noastrei a poporului tău şi a păcii în lume.

Prăznuind Adormirea sa cea întru fericire, se cuvine deci ca, rugîndu-ne lui Dumnezeu cel ce toate le umple de lumină, să cinstim după cuviinţă şi pe Maica Domnului, ca cea mai aleasă dintre Sfinţi.

S-o preacinstim însă nu numai cu cîntări, ca cele pe care le-am amintit mai sus, ci mai ales urmîndu-i pilda de curăţenie şi de iubire fierbinte pentru Fiul ei după trup, Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos.

Pr. *Avram Petric*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 1 septembrie 1970 Nr. 33—34

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

9. Mare este taina dreptei credinţe

(I Tim. 3, 16)

a) Dorind să cuprind în cuvinte învăţătura de credinţă a Bisericii noastre, mă apropiu cu sfială şi evlavie de această învăţătură. Şi nu pot grăi altceva decît: cum voi putea să tălmăcesc în cuvinte această învăţătură, cînd ea e descoperire dumnezeiască şi cînd pe Dumnezeu nu-l poate cuprinde nici un cuvînt, *căci El este mai presus de minte şi de cuvînt, mai presus de preţuirea noastră, de cuvintele noastre? Căci oricît ne-am strădui cu mintea şi ne-am sili prin cuvinte să înţelegem şi să grăim cele dumnezeieşti, trebuie să recunoaştem că aici este o taină mare, nemărginită, care nu încape în găoacea slabelor noastre cuvinte. Pe Cel ce cerurile cerurilor nu-l cuprind, cum îl vor putea cuprinde cuvintele? De aceea Sfîntul Apostol Pavel scrie către Timotei (I Tim. 3, 16): „Mare este taina dreptei credinţe!" Cu adevărat mare şi necuprinsă.*

b) Dacă noi nu putem spune în cuvinte taina Dumnezeirii, taina lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, Iisus Hristos însuşi — în vremea vieţuirii Sale pe pămînt — a grăit în cuvinte dumnezeieşti despre Dumnezeu-Tatăl, despre Sine însuşi, ca Fiul Tatălui, şi despre Sfîntul Duh, despre marea Taină a Sfintei Treimi, Dumnezeul cel Unul în fiinţă şi întreit în feţe, despre voia cea sfîntă şi mîntuitoare a Dumnezeului nostru. Sînt cuvinte prin care Dumnezeu însuşi ne grăieşte despre Sine şi despre voia Sa, ca să-L cunoaştem, *ca să credem în El, să-l iubim şi să urmăm Lui. Iisus Hristos însă nu a grăit numai în cuvinte, ci şi în fapte, în întreaga lui viaţă — aşa că în persoana, viaţa, faptele şi cuvintele Lui simţim că* ni se descoperă Dumnezeu însuşi *şi ne cheamă ca să vieţuim în El şi El să se sălăşluiască în noi.*

c) Iisus Hristos a transmis învăţătura Sa *celor ce-L ascultau, dar — mai ales —* Sfinţilor Apostoli, *pe care i-a ales El ca aceştia să ştie „tainele împărăţiei lui Dumnezeu" (Luca 8, 10), şi cărora le-a dat întreaga învăţătură dumnezeiască (Matei 28, 20) şi peste care a revărsat Duhul Sfînt, ca să le lumineze mintea şi să le dea putere de a propovădui la toată lumea pe Hristos-Dumnezeu, de a îndruma pe toţi pe calea adevăratei credinţe, dreptei învăţături, şi dreptei vieţuiri în Iisus Hristos (F. Ap. 1, 8; 2, 33. 39).*

Sfinţii Apostoli înşişi s-au străduit ca — sub luminarea Duhului Sfînt — să ţină toţi neschimbată învăţătura pe care au primit-o de la Iisus Hristos, ştiind că Iisus Hristos este cu ei, că El a spus că „unde sînt doi sau trei adunaţi în numele meu acolo sînt şi eu" în mijlocul lor şi „cu voi sînt pînă la sfîrşitul veacurilor" (Matei 28, 20).

De aceea Sfinţii Apostoli, cînd au trebuit să formuleze o învăţătură creştinească, s-au adunat în sinod şi aşa au formulat toţi aceeaşi învăţătură, scriind: „Părutu-s-a Duhului Sfînt şi nouă" (F. Ap. 15, 6. 28).

Cum Sfinţii Apostoli se apropiau de sfîrşitul vieţii lor, ei au aşezat în Biserica lui Hristos episcopi, cărora le-au transmis întreaga învăţătură a lui Iisus Hristos, cu îndrumarea să o păstreze neschimbată, căci aceasta este adevărata învăţătură, şi să se ferească de învăţătorii mincinoşi şi să lupte împotriva învăţăturilor false, care erau şi pe vremea Sfinţilor Apostoli (F. Ap. 20, 28—31; II Tim. 3, 14; 4, 3—5; Tit 1, 5. 9—14).

d) Aşa a făcut Biserica de atunci şi pînă astăzi. Şi anume: dreapta învăţătură a Bisericii nu a stabilit-o, cînd a fost nevoie să fie înlăturate învăţăturile rătăcite, un episcop sau altul, un preot sau altul, un credincios sau altul, ci a stabilit-o sinodul tuturor episcopilor, *căci peste acest sinod era umbrirea Duhului Sfînt şi lucrarea lui Iisus Hristos, şi acest sinod era „gura Bisericii", căci el mărturisea despre credinţa întregii Biserici, cea dată de la început de Iisus Hristos şi Sfinţii Apostoli, pe care Biserica a păstrat-o şi o păstrează neschimbată şi a apărat-o şi o apără de cei ce au răstălmăcit-o şi o răstălmăcesc.*

e) De aceea noi, dacă îndrăznim a grăi aici despre învăţătura de credinţă, nu o facem de la noi, ci grăim cu cuvintele lui Iisus Hristos, cu cuvintele Sfinţilor Apostoli, cu cuvintele celor şapte Sinoade ecumenice, cu cuvintele Bisericii — *care e Mireasa lui Hristos, însufleţită de Duhul Sfînt, care e Duhul Adevărului, al adevăratei învăţături şi vieţuiri în Iisus Hristos, în Biserica Sa cea Sfîntă.*

Aşa că vom folosi Simbolul credinţei, formulat de Sfinţii Părinţi la Sinoadele I ecumenic de la Niceea (la care a fost şi un episcop de la Constanţa) şi II ecumenic de la Constantinopol, şi vom grăi după hotărîrile celorlalte Sinoade ecumenice şi după învăţătura cea din veac a Bisericii dreptmăritoare.

Să ne rugăm dar Domnului ca să ne lumineze mintea, să ne încălzească inima, ca să putem primi cu dragoste şi cu credinţă învăţătura cea dreaptă, adevărată şi mîntuitoare, să ne ferească de credinţe deşarte şi să ne ajute să trăim după această dreaptă învăţătură, căci numai o minte luminată şi o viaţă sfîntă poate să se apropie de marea şi negrăita taină a dreptei credinţe, taina Dumnezeirii celei mai presus de minte şi de cuvînt.

† **NICOLAE.**
Mitropolitul Ardealului

„Să ne iubim unii pe alţii!"

(Din Sf. Liturghie)

Viaţa noastră creştină cu nimic nu se poate asemăna mai bine decît cu un urcuş lung, adesea greu dar frumos şi plin de bucurii. Un urcuş însă nu spre zări de munte, ci spre înălţimi duhovniceşti, sufleteşti, spre culmi de sfinţenie, de apropiere de Dumnezeu. Pentru ca acest urcuş să fie cît mai uşor şi mai fără greş are şi el nevoie, asemenea excursiilor din munţi, de un anumit marcaj, de anumite săgeţi. Aceste semne care ne indică sau ne arată drumul cel bun le avem în învăţăturile şi îndemnurile pe care Biserica noastră ni le împărtăşeşte cu fiecare prilej.

Unul dintre aceste îndemnuri şi cel mai de seamă, preotul sau diaconul ni-l aminteşte la fiecare Sf. Liturghie, înainte de rostirea Crezului, prin cuvintele: „Să ne iubim unii pe alţii, ca într-un gînd să mărturisim".

Să zăbovim puţin asupra cîtorva înţelesuri ale acestui îndemn.

După cum ştim, întreaga Sf. Liturghie este repetarea pe scurt a petrecerii pe pămînt a Fiului lui Dumnezeu, din care motiv la fiecare din această neîntrecută slujbă noi sîntem martorii Naşterii, propovăduirii, răstignirii, Învierii şi Înălţării Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Fiecare Sf. Liturghie deci ne aminteşte de nemărginita dragoste a lui Dumnezeu pentru noi, făpturile Sale, dragoste la care şi noi sîntem obligaţi să răspundem cu dragostea noastră de Dumnezeu, din care izvorăşte dragostea pe care trebuie s-o avem unii faţă de alţii.

Aşa se face că Sf. noastră Biserică ne cere această dragoste cu atîta tărie totdeauna, iar în chip direct ori de cîte ori se slujeşte Sf. Liturghie.

Şi cu bun temei face ea acest lucru, pentru că dragostea despre care grăim este bunătate, este inimă caldă şi curată, este suflet mereu deschis spre semenii noştri, pentru sfaturi şi vorbe cu folos, este privire blîndă, este mînă întinsă pentru a da, pentru a ajuta şi pe alţii, este dăruire, revărsare continuă de gînduri, de simţiri şi, mai ales, de lucrări, de fapte de ajutorare, de ridicarea fraţilor noştri, a semenilor noştri.

Dacă ar fi să ne fixăm totuşi cîteva puncte mai precise, putem spune de pildă că dragostea pe care, ca creştini, sîntem obligaţi s-o urmăm *înseamnă activitate*, înseamnă osteneală nu pentru a aduna aur şi argint, nu pentru a strînge comori văzute, care astăzi sînt şi mîine nu mai sînt, ci pentru a ne cîştiga cinstit pîinea cea de toate zilele, atît pentru noi şi ai casei noastre, cît şi pentru a putea milui şi pe alţii mai neajutoraţi. Dar înseamnă în acelaşi timp şi cu deosebire osteneală pentru a ne păzi de orice rău care ar putea nă ne întineze, să ne păteze făptura, înseamnă sudoare în a face în fiecare zi cîte un pas înainte pe calea faptelor bune, în a urca mereu cîte o treaptă pe scara care ne apropie tot mai mult de Părintele nostru ceresc.

Mai putem spune că dragostea de care vorbim mai înseamnă şi *unitate*, adică apropiere unii de alţii, ca într-o mare familie binecuvîntată, în care stăpînesc cele mai curate simţiri frăţeşti. Şi, după cuvîntul Psalmistului, cît este de frumos „cînd fraţii sînt împreună". Întocmai ca un chiag minunat, ca o putere, ca o forţă tainică, dragostea aceasta ne adună laolaltă, pentru ca împreună „într-un gînd să mărturisim pe Tatăl pe Fiul şi pe Sf. Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită" — cum răspunde strana la îndemnul preotului: „Să ne iubim unii pe alţii". „S-a făcut Biserică — ne învaţă Sf. Ioan Gură de Aur — nu ca să fim

(Continuare în pag. 2)

Cinstirea Sfintei Cruci

Înaintea venirii Mîntuitorului, ca şi în primele decenii de viaţă creştină, Crucea era socotită ca un obiect de batjocură, iar moartea pe Cruce ca o moarte ruşinoasă. La acest fel de moarte nu erau condamnaţi decît tîlharii, criminalii şi sclavii.

La început, creştinii încă considerau moartea pe Cruce ca ceva ruşinos şi nu puteau împăca dumnezeirea lui Hristos cu acest fel de moarte degradantă. Nu puteau să-şi închipuie cum Fiul lui Dumnezeu, care a venit să mîntuiască lumea, a putut fi osîndit la acest fel de moarte. În sufletele lor era acest fel de îndoială cu privire la moartea Mîntuitorului pe lemnul de ocară al Crucii.

Sf. Apostol Pavel, în întîia sa epistolă către Corinteni, cap. 1, 18, linişteşte sufletele credincioşilor din Corint cu privire la această îndoială, cînd le spune că oricît ar fi de nesocotită Crucea Domnului de către păgîni şi evrei „pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu". Acesta este cel dintîi glas care se ridică întru apărarea Crucii Domnului, e glasul marelui apostol Pavel. Ce îndoială, cu privire la Crucea Domnului mai puteau avea de acum creştinii din Corint? Ce mai puteau zice cei ce nesocoteau crucea Mîntuitorului? Sf. Pavel prin aceste cuvinte alungă îndoiala din suflete spunînd că crucea, pentru cei care se mîntuiesc, este puterea lui Dumnezeu. De acum încolo creştinii nu mai consideră Crucea ca fiind un obiect de batjocură; încep s-o cinstească, o aşează pe altare în biserici, în casele lor şi pe morminte. Lucrul lor îl încep cu semnul Crucii aşa după cum ne mărturiseşte un scriitor bisericesc din sec. II, Tertulian, într-o carte a lui, şi care ne spune: „La fiecare pas şi la fiecare faptă ne însemnăm cu semnul Crucii". Cea mai veche reprezentare a Crucii o avem tot din secolul al II-lea.

Un cult al crucii Domnului începe mai tîrziu, prin secolul al IV-lea, după ce a fost aflată Crucea Mîntuitorului pe Golgota, de către Sf. Elena, mama lui Constantin cel Mare. Acolo a fost construită şi o biserică. După aflarea Crucii, în ziua de 14 septembrie, anul 335, episcopul Macarie al Ierusalimului s-a urcat pe amvonul acestei biserici şi a înălţat Sf. Cruce în văzul tuturor credincioşilor. Toţi s-au închinat lemnului celui de viaţă făcător, care a fost sfinţit prin Sîngele lui Hristos.

Sărbătoarea aceasta, la început, a fost o sărbătoare locală, dar mai tîrziu s-a generalizat şi a devenit o sărbătoare a întregii creştinătăţi. La aceasta au contribuit şi unele evenimente. Între acestea amintim readucerea din Persia a crucii de către împăratul Heracliu, în anul 628. Se ştie că Sf. Cruce a fost luată în anul 614 de către Cosroes al II-lea regele perşilor, care a ocupat Ierusalimul, a ars biserica Învierii şi a ucis foarte mulţi creştini. Împăratul Heracliu, după lupte grele învinge pe perşi şi readuce crucea la Constantinopol, unde în 14 septembrie, anul 629, a fost aşezată cu mare cinste în biserica Învierii. La generalizarea acestei sărbători a contribuit şi biruinţa şi semnul pe care l-a văzut pe cer împăratul Constantin cel Mare în ajunul luptei împotriva lui Maxenţiu. Împăratului Constantin i s-a arătat pe cer semnul Crucii, cu aceste cuvinte scrise: „În acest semn vei învinge". El — după cum ne spune istoricul Eusebiu — a aşezat pe steagurile lui semnul acesta şi a biruit pe vrăjmaşul său Maxenţiu. După această biruinţă a crescut şi în inimile creştinilor dragostea şi cinstirea lor pentru Sfînta Cruce a Domnului. Astfel, sărbătoarea Sfintei Cruci a devenit o sărbătoare a întregii creştinătăţi.

Acestea sînt pe scurt cîteva evenimente istorice legate de sărbătoarea Sf. Cruci, care în Biserica Ortodoxă se sărbătoreşte la data de 14 septembrie. Biserica mai cinsteşte Sf. Cruce şi la data de 1 august şi în Duminica a treia din Paresimi.

Să vedem acum care este învăţătura Bisericii noastre Ortodoxe în legătură cu Sfînta Cruce.

Biserica noastră cinsteşte Sfînta Cruce fiindcă Crucea este instrumentul prin care bunul Dumnezeu a voit să ne cîştigăm mîntuirea cea veşnică, după cuvintele Sf. Petru, care ne spune: „El a purtat păcatele noastre, în trupul său, pe lemn, pentru ca noi murind faţă de păcate, să vieţuim dreptăţii" (I Petru 2, 24).

Noi mai cinstim Sfînta Cruce fiindcă ea a fost un altar, cel mai sfînt altar, pe care s-a adus cea mai sfîntă şi dumnezeiească jertfă: Hristos.

Biserica noastră cinsteşte Sfînta Cruce şi din motivul că şi Sf. Apostoli au cinstit-o. Sf. Apostol Pavel, în epistola către Galateni, cap. 6, 14, are aceste cuvinte: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decît numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, şi eu pentru lume!"

Creştinătatea întreagă din toate timpurile şi din toate locurile a cinstit crucea Domnului ca fiind instrumentul prin care ne-a venit mîntuirea de păcat.

Sfînta Cruce este asemenea unei cărţi deschise în care se cuprinde pe scurt întreaga învăţătură creştinească. Cine vrea să citească din această carte o poate face şi e bine s-o facă.

Cuvîntul „cruce" poate avea mai multe înţelesuri. El poate însemna lemnul pe care a fost răstignit Mîntuitorul, poate însemna suferinţa şi patima lui Hristos (Marcu 8, 34), sau chiar semnul Crucii. Acest semn se face împreunînd cele trei degete de la mîna dreaptă (degetul mare, arătătorul şi mijlociul, celelalte două le închidem spre palmă) şi o ducem la frunte, la piept şi la cei doi umeri, zicînd cuvintele: „În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, Amin". La sfîrşitul fiecărei rugăciuni zicem: „Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh". Amin. Împreunarea celor trei degete, ca şi închiderea celor două spre palmă şi ducerea mîinii la frunte, la piept şi la umeri are o semnificaţie foarte adîncă. Cele trei degete pe care le împreunăm cînd facem semnul Crucii simbolizează cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. Cele două pe care le închidem reprezintă cele două naturi ale Mîntuitorului: omenească şi dumnezeiească. Ducerea mîinii la frunte însemnează cinstirea pe care noi o dăm lui Dumnezeu-Tatăl, care este Stăpînul tuturor creaturilor. Mîna la piept însemnează pogorîrea lui Dumnezeu pe pămînt „pentru noi oamenii şi pentru a noastră mîntuire". Cînd ducem mîna la cei doi umeri voim să arătăm împăcarea şi unirea omului cu Dumnezeu prin darul Sfîntului Duh.

Şi cu privire la semnul Crucii avem texte în Sfînta Scriptură. În Vechiul Testament (Facere 48, 14) ni se spune că Israel binecuvîntînd pe cei doi copii ai săi şi-a încrucişat mîinile. Tot aşa avem pe Moisi care, în războiul cu Amalec, îşi ţinea mîinile în sus (Ieşire 17, 11), ca să biruiască Israel. Această ridicare a mîinilor prefigurează semnul Crucii.

Sărbătoarea Sfintei Cruci să fie pentru noi un prilej nimerit de popas şi de întărire a credinţei noastre în Hristos cel răstignit. Crucea înseamnă suferinţă, dar prin ea vine şi bucuria unei vieţi curate. Hristos prin Cruce a biruit păcatul şi a răscumpărat lumea. Şi noi prin Cruce vom învinge patimile trupului nostru şi vom cîştiga fericirea cerească.

Toţi sfinţii şi toată creştinătatea din toate timpurile au cinstit Sfînta Cruce şi s-au închinat lemnului celui de viaţă făcător. Fericitul Augustin are aceste cuvinte vorbind despre Sfînta Cruce: „Te cinstesc, o, Sfîntă Cruce, că pe tine te-a sfinţit trupul şi sîngele lui Iisus Hristos Tu ai întărit pe Apostoli; mucenicilor le-ai dat curaj şi pe fecioare le-ai păzit. Tu aperi Biserica, tu umpli cerul cu locuitori noi şi la ziua cea mare a judecăţii te vei arăta cu Iisus Hristos, spre bucuria celor drepţi şi spre întristarea celor nedrepţi. Fiecăruia dintre noi să ni se arate acest semn spre bucurie, şi să ne conducă în lăcaşurile cele fericite ale veşniciei, Amin".

Al. Moisiu

„Să ne iubim unii pe alţii!"

(Urmare din pag. 1)

împărţiţi sau împărechiaţi noi care ne adunăm în ea, ci pentru ca cei împărţiţi să devenim una", sau cum spune în altă parte acelaşi Sf. Părinte: „Cei ce trăiesc în dragoste şi unire bucură mai mult pe Dumnezeu".

Dragostea mai înseamnă apoi şi *pace,* cu noi înşine, cu semenii noştri, în lumea întreagă, pentru că atunci cînd cuprindem în inima noastră, în sufletul nostru pe tot omul, aceste simţăminte ale noastre nu ne îngăduie să facem nimănui rău. Dimpotrivă, ele ne împing să urmărim dreptatea şi cinstea între oameni, buna cuviinţă, sinceritatea, într-ajutorarea, respectul faţă de persoana şi munca altuia şi încă multe alte elemente care ajută la zidirea bunei înţelegeri şi a păcii între oameni.

Este bine să ştim că în vechime, la momentul liturgic cînd preotul rostea cuvintele: „Să ne iubim unii pe alţii" — credincioşii se îmbrăţişau, dîndu-şi aşa-numita sărutare a păcii. Astăzi acest lucru îl fac doar preoţii în altar. Dacă dragostea — spune Sf. Ioan Gură de Aur — „ar fi cu îmbelşugare răspîndită, atunci n-ar mai fi nevoie nici de legi, nici de tribunale, nici de pedepse, nici de osînde şi nici de altceva de acest fel, pentru că dacă toţi ar iubi şi ar fi iubiţi nimeni n-ar mai nedreptăţi pe altul cu ceva, ci şi uciderile şi luptele şi războaiele şi furturile şi lăcomiile şi în sfîrşit toate relele ar fi scoase dintre oameni".

După cuvîntul Sf. Apostol Pavel: „dragostea îndelung rabdă, se milosteveşte; dragostea nu se semeţeşte, nu se trufeşte, nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se întărîtă, nu se gîndeşte la rău, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr" (I Cor. 13, 4—6).

Toate aceste date minunate avîndu-le în vedere şi desigur încă altele asemenea lor, tot Sf. Apostol Pavel se adresează corintenilor şi nouă tuturor, zicînd: „De-aş grăi în limbi omeneşti şi îngereşi, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de-aş avea darul proorociei şi de-aş cunoaşte toate tainele şi toată ştiinţa şi de-aş avea atîta credinţă încît să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sînt. Şi de-aş împărţit toată avuţia mea şi de-aş da trupul meu să-l ardă, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte" (I Cor. 13, 1—3).

Iată deci că pentru noi creştinii, orice faptă mare am face în această lume, fie că am vorbi în toate limbile pămîntului sau în graiuri îngereşti, fie că am cunoaşte toate tainele lumii, fie că am avea darul minunilor, fie că am împărţi tot al nostru celor nevoiaşi şi chiar viaţa dacă ne-am da-o pentru Iisus Hristos — dacă toate acestea nu sînt însoţite de gînduri bune, de simţăminte, de intenţii care să urmărească binele oamenilor şi slava lui Dumnezeu, dacă n-au deci pecetea dragostei, aceste fapte n-au nici o valoare mîntuitoare înaintea lui Dumnezeu. Sf. Efrem Sirul aseamănă această situaţie cu o persoană de vază care ar pregăti o masă mare pentru oaspeţi de seamă, masă însă din ale căror bucate alese ar lipsi sarea, fapt datorită căruia toată masa şi-ar pierde valoarea.

Dar iată că mai sînt şi printre noi cîte unii care se laudă cu alte rînduieli, cu altă viaţă creştină, ca şi cînd aceea ar fi mai bună, mai bine plăcută lui Dumnezeu. Desigur că această laudă nu este bună, nu este dreaptă, pentru că, din cele de mai sus, ne-am putea da seama că nu lauda ne mîntuieşte, ne face drepţi înaintea lui Dumnezeu, ci faptele noastre bune, inima noastră curată, dragostea noastră de Dumnezeu şi de oameni. Am văzut că omenia, cumînţenia, blîndeţea, modestia, hărnicia, cinstea, iubirea de oameni, iubirea de ţară şi altele asemenea sînt pecetea sau elementele care ne ajută să ne dăm seama că avem de a face cu un creştin adevărat, aşa cum îl vrea Dumnezeu. „În zadar deci ne-am lăuda — aşa cum spune un părinte din vechime (Ioan Casian) — cu cititul Scripturilor, cu sărăcia, cu postul, cu privegherea dacă n-am dobîndit dragostea către Dumnezeu şi către aproapele". Ne-o spune şi Mîntuitorul cînd zice: „Din aceasta vor cunoaşte toţi că sînteţi ucenicii mei — urmaşii mei adică, credincioşii mei — dacă veţi avea dragostea între voi" (Ioan 13, 5.)

Să ne fie deci cît se poate de clar, că rostul credinţei noastre, al rugăciunilor noastre, al faptelor noastre bune, al sărbătorilor noastre, al ţinerii posturilor, al mergerii noastre la biserică şi al tuturor celorlalte rînduieli creştineşti este numai şi numai acela de a ne face tot mai buni, tot mai înţelepţi, tot mai cuminţi, tot mai cinstiţi, tot mai de omenie, tot mai asemenea lui Dumnezeu.

„Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gînd să mărturisim" — sîntem îndemnaţi la fiecare Sf. Liturghie. Să luăm deci aminte cu toată făptura noastră la acest atît de important îndemn.

Să înlăturăm din noi şi dintre noi ura, care îmbolnăveşte, uneori chiar ucide, atît sufletul cît şi trupul nostru, să îndepărtăm vrajba, duşmănia, răzbunarea, vorbirea de rău, mînia şi altele asemenea lor, care atîtea necazuri şi neajunsuri aduc în lume.

Înlăturînd aceste rele, să ne străduim a ne ajuta unii pe alţii, să ne vorbim frumos unii altora, să ne salutăm cei tineri pe cei mai bătrîni, să nu rîvnim şi nici să nu punem mîna pe ceea ce nu e al nostru, să picurăm în fiecare zi în fiinţa noastră cîte o picătură din dragostea aceasta la care ne cheamă Sf. Liturghie, să fim strîns uniţi în jurul Bisericii noastre străbune — singura care ne arată calea cea negreşelnică pe care avem de mers ca creştini —, să fim ca o familie mai mare în care domneşte pacea şi buna înţelegere, pentru ca cu o inimă şi un gînd să preamărim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sf. Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită.

Diacon *Gh. Papuc*

TIMOTEI POPOVICI

100 ani de la naștere și 20 ani de la moartea sa

Într-adevăr „dragostea nu cade niciodată", nici cînd cel drag nu se mai află printre aceia pe care el însuși i-a îndrăgit. Adevărul acesta se confirmă și cu prilejul aniversărilor și comemorărilor unor oameni, care au ajuns a fi considerați mari personalități, tocmai datorită roadelor dragostei lor față de oameni, față de întreg poporul din care fac parte. De la un asemenea eveniment comemorativ la altul, în decurs de zece sau douăzeci de ani, dragostea noastră față de cel care ne-a arătat cît de mult ne-a iubit poate să scadă, dar ea se reaprinde din gînd în gînd, din inimă în inimă și devine un impresionant fenomen psihologic de mase. Așa s-a întîmplat și cu simțămîntul dragostei noastre față de cel care a fost profesorul, dirijorul, compozitorul și părintele Timotei Popovici. Cu timpul a mai slăbit, dar nu a „căzut", ci acum, la 100 ani de la nașterea celui pe care îl aniversăm, și la douăzeci ani de cînd ne-a părăsit, această dragoste se reaprinde mai respectuoasă și mai caldă ca oricînd.

Și pînă acum, în biserică i-am cîntat cîntările Liturghiei, mai ales „Fericirile", „Cu vrednicie", „Sfînt", „Pe Tine te lăudăm", „Axionul" și irmoasele. În tradiționalele concerte din Duminica precedentă Crăciunului, cele mai multe colinde au fost programate, în fiecare an, dintre cele tipărite în caietele „Florile Dalbe" (I și II). Dar, copleșiți de poezia și sfințenia acestor colinde, le cîntam ca și cum ar fi fost ale noastre; atît de apropiate le simțiam și atît de profund ne integram în ele.

Și iată, acest an aniversar și comemorativ ne aduce aminte că toate aceste colinde, înainte de a le fi înveșmîntat armonic, atît de măiestrit, Timotei Popovici, nu au fost piese corale și că, înainte de a le edita autorul lor, niciun alt cor, decît cel din Sibiu, nu le-a cîntat. De asemenea ne aducem aminte că tradiția concertelor de colinde din Catedrala mitropolitană nu a început decît din anul 1926, cînd Timotei Popovici a dirijat cel dintîi asemenea concert și apoi încă nu mai puțin de cincisprezece. Nici amintitele cîntări ale Liturghiei, pe care corul Catedralei le cîntă atît de simțit, nu au fost înainte de a le compune sau de a le armoniza, cu talent și cu simțire preoțească, părintele Timotei Popovici.

Cei care simțim nevoia de a ne încălzi inimile și prin cîntare românească și cîntăm în diferite coruri de artiști amatori, de multe ori am dat viață zglobiului cîntec „La oglindă"; ne-am înduioșat și apoi ne-am îmbărbătat, cîntînd poemul „Craiul Munților", ne-am mulcomit simțirile și ne-am înseninat cugetele în unduirile „Cîntecului de leagăn" și ale altor cîntece populare, culese și prelucrate de Timotei Popovici, dar ne lăsam răpiți de farmecul lor, de căldura și dulceața vocilor soliste sau uneori, și de forța sugestivă a gesticii dirijorului și, împreună cu publicul care ne aplauda, aproape uitam că, în primul rînd, datoram succesul nostru autorului anonim al acestor nestemate muzicale — poporului — dar și celui care le-a cules și le-a făcut încă și mai frumoase și mai bogate decum erau în starea lor folclorică. Toate aceste fapte adevărate și altele ne revin în minte acum, în aceste zile de pios și cald omagiu postum.

Zorii acestei sărbătoriri larg-cuprinzătoare au început a se revărsa încă înainte cu doi-trei ani. Elevii de altădată, foștii coriști, colegii mai tineri, cunoscuții și, poate chiar unii dintre mulții beneficiari ai inimii caritabile a lui Timotei Popovici, presimțeau apropierea centenarului nașterii sale; verificau datele biografice și se încredințau că, într-adevăr, anul 1970 se cade să fie și un an al sărbătoririi vrednicului muzician.

Ce datorăm lui Timotei Popovici și de unde atîta recunoscătoare dragoste?

Foștii săi elevi, al căror număr este de ordinul miilor, pe lîngă inițierea în muzică, îi datorează educația lor în spiritul omeniei, al hărniciei și al cinstei, virtuți care i-au ajutat să devină cetățeni vrednici, folositori patriei și lor înșiși. Nu este singurul care le-a făcut această educație, dar el este cel care a contribuit cu cel mai mult apăs la realizarea ei. Chiar și celor care i-am fost numai coriști și colegi mult mai tineri, cînd ne gîndim la îndrumătorul nostru de atunci, ne vine în minte, mai întîi, chipul educatorului: Timotei Popovici sfătuitorul, povățuitorul, moralizatorul, mustrătorul drept. Cînd trebuia să ne facă vreo observație mai tare, își asprea vorba, dublînd consoanele, și ne răscolea sufletul, privindu-ne cu ochi scînteietori. Dar, așa cum scriam și altădată, nimeni nu l-a auzit țipînd către cineva. Desigur, foștii săi cîntăreți din corul Școlii Normale „Andrei Șaguna" și cei din corul Catedralei mitropolitane din Sibiu, sau din alte coruri pe care le-a dirijat, îi datorează și cea dintîi inițiere în cîntarea corală aleasă.

A fost un dirijor talentat și energic. Lucra cu corul, fără a-i obosi pe cîntăreți și fără a „întoarce" inutil și nici pentru a învăța — personal — partitura, în repetiții, ci studia totul acasă, încît la „probele" de cor venea bine pregătit. În biserică și pe scenă, dirija „fără partitură", de fapt fidel partiturii, pe care o avea în minte. Primul cor prin care s-a manifestat, a fost cel de copii, din Brașov, unde a funcționat ca profesor din anul 1896 pînă în 1899, cînd se stabilește în Sibiu.

Corul Institutului pedagogic-teologic din Sibiu a beneficiat — din plin — de talentul pedagogic dirijoral a lui Timotei Popovici, între anii 1899—1919, timp în care compozitorul a funcționat la această școală. Pentru acest cor, ca și pentru cele cîteva — puține — coruri bărbătești românești, care existau pe atunci, a întocmit un „Repertor

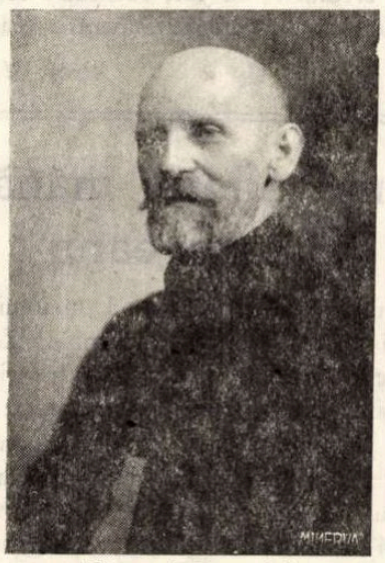

Timotei Popovici

coral", în care, pe lîngă compoziții de autori români, a înmănunchiat și lucrări corale din repertoriul muzical universal, încă o dovadă că prețuia și cultura altor popoare. După terminarea primului război mondial, trecînd, ca profesor de muzică, la nou-înființata Școală Normală „Andrei Șaguna", părintele Timotei Popovici a făcut ca faima bună a corului Școlii să fie cunoscută în toată țara, prin turneele pe care le-a întreprins și prin desele manifestări muzicale în Sibiu.

A iubit mult corul Catedralei mitropolitane din Sibiu și i s-a dedicat cu toată ființa. Nu și-a luat concediu de la dirijarea acestui cor decît foarte rar, cîteva zile. A izbutit să-l ridice la nivelul unui factor de cea mai eficientă atragere a credincioșilor la Sf. Liturghie. Și astăzi, în bună măsură, acest cor cîntă potrivit stilului pe care i l-a imprimat părintele și profesorul Timotei Popovici, iar cărțile din care cîntă acest cor sînt cele pe care le-a editat el, întemeietorul corului permanent al Catedralei ortodoxe române din Sibiu, cu sprijinul mitropolitului Nicolae Bălan. Sub bagheta sa au răsunat, în această măreață biserică, voci impresionante, ca cea a preotului Isaia Popa (care a cîntat și ca elev al lui Gheorghe Dima), apoi cea a profesorului Petru Gherman, a baritonului Irimie Constandin etc. În toți cei peste 20 ani, cît a dirijat corul Catedralei, Timotei Popovici nu a cerut să fie retribuit pentru această muncă în plus.

Milioane de oameni, care, în decursul anilor, au ascultat, în interpretare vie, sau în emisiuni radiofonice, cîntece de Timotei Popovici, își aduc aminte acum, cu recunoștință, de compozitorul lor. Oricare dintre cîntecele amintite pînă aici și toate celelalte pe care le-a compus sau le-a înveșmîntat armonic, cu 30, 40 sau chiar 50 de ani înainte, se cîntă și acum și au aceeași putere de pătrundere în sufletele ascultătorilor, îmbiindu-i la trăire superioară. Pe lîngă talentul personal, se mai reflectă în aceste cîntece și știința de carte muzicală pe care a învățat-o la Conservatorul din Iași, între anii 1893—1896.

S-ar putea spune că — relativ — Timotei Popovici nu a compus mult, dar toți sîntem de acord că a compus frumos și curat, pe texte religioase ca și pe texte laice, alese — acestea din urmă — dintre cele cu cel mai bun fond moral. Da, acest fond moral bun a constituit criteriul primordial potrivit cărui își alegea cîntecele populare laice, în vederea armonizării sau prelucrării lor. Colindele ... adevărate nestemate muzicale și poetice. „Florile dalbe", „Praznic luminos", „Linu-i lin" și cele aproape 40 colinde tipărite pe cheltuială proprie, le-a ales dintre cele mai frumoase. Cîntecele pentru copii: „Vine Mai", „Moara", „Școlărei și școlărițe", „Ce mi-i mie drag în lume" și altele trăiesc și astăzi, păstrînd seninul în sufletele multor copii-școlari.

Cu toate că au trecut 20 ani de cînd osemintele sale odihnesc la Lugoj, alături de mormîntul devotatei sale soții, învățătoarea sibiană Victoria, născută Joandrea, Timotei Popovici trăiește — comemorativ — în toți cei ce l-au cunoscut și au beneficiat de roadele muncii sale artistice și de cunoașterea tonifiantului său exemplu și model de viețuire în cinste și omenie creștinească. A fost un om adevărat, un preot adevărat, o personalitate morală foarte bine definită pozitiv. Pe lîngă bunele însușiri sufletești amintite pînă aici, Timotei Popovici a mai avut și aceea a unei inimi deosebit de caritabile. A ajutat foarte mulți oameni: elevi săraci (pe unii pînă și în timpul anilor de studenție la Conservator), tineri ucenici la meserii și oameni nevoiași, de care, în acel timp, erau destui. Dacă a murit sărac, într-adevăr fără să agonisească nicio avere materială, se datorește faptului că a fost foarte darnic. A fost un om bun, bun de tot. Poate, mai ales datorită acestei bunătăți părintești, în sufletele multora dintre noi se reaprinde astăzi dragostea noastră recunoscătoare.

Să grijim nu numai ca această dragoste să nu „cadă", dar nici să nu slăbească. În rugăciunile noastre pentru cei adormiți, să ne rugăm în fiecare an, cel puțin la 11 iulie, dată la care a trecut la cele veșnice, pentru odihna sufletului răposatului rob al lui Dumnezeu, protopopul Timotei.

Spre folosul nostru sufletesc și în semn de recunoscătoare dragoste mai des să-i cîntăm cîntările, curatele și frumoasele sale cîntări.

Gheorghe Șoima

INFORMAȚII

● Sîmbătă, 22 august 1970, în sala de lectură a Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o adunare, consacrată celei de a 26-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist, la care au luat parte salariații de la Centrul Arhiepiscopesc și de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Adunarea a fost prezidată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a rostit un cuvînt de deschidere, reliefînd marile transformări care au avut loc în Patria noastră după 23 August pînă astăzi, precum și unele aspecte ale activității Bisericii noastre în acest interval.

În continuare, dl I. Floca de la Centrul Arhiepiscopesc a citit referatul intitulat: „23 August", pe marginea căruia au luat cuvîntul: P. C. vicar arhiep. Tr. Belașcu, P. C. prof. M. Șesan, P. C. insp. I. Stoica și d-na M. Beraru.

● În prima parte a lunii iunie a.c. la Zürich (în Elveția) a avut ioc o reuniune, la care au participat 23 de teologi, din 15 țări, între care și 4 teologi ortodocși, în cadrul căreia s-au dezbătut principalele concluzii ale conferinței care a avut loc în luna martie a.c. la Ajaltun (Liban), avînd ca temă: „Dialog cu credincioșii din timpul nostru".

Între altele, în timpul lucrărilor s-a conturat ideea că dialogul între credincioșii din timpul nostru trebuie să se desfășoare în duhul dragostei și al respectului reciproc, scopul urmărit fiind acela al împlinirii sau desăvîrșirii personalității omenești, precum și slujirea cauzei păcii într-o societate bazată pe dreptate și stimă reciprocă.

Gînduri creștine

„Poruncă nouă vă dau vouă, să vă iubiți întreolaltă".

(Ioan 13, 34)

Dumnezeu-Creatorul a dat cel mai strălucit exemplu de dragoste către om, încît chiar pe Fiul Său l-a trimis în lume, ca să învețe și chiar să moară pentru acest om pe cruce, ca să se poată mîntui spre o viață veșnică fericită, și una bineplăcută pe pămînt, prin cadrul sfintei Sale Biserici și în bună colaborare cu toți semenii.

De aceea sf. Biserică susține cultul Sfinților, pentru ca urmîndu-le pilda, creștinii să aibă îndrumare concretă, că și dintre oameni se ridică unii cu viață virtuoasă, stăruind necontenit împotriva păcatelor.

De aceea, porunca Mîntuitorului „să vă iubiți" apare ca „nouă", fiind deosebită de dragostea egoistă și îndrumînd astfel spre adevărata relație evanghelică dintre creștini, prin care se „înnoiește" necontenit viața spre fericire.

Gînduri creştine

„Cele ce ies din gură pornesc din inimă şi acelea strică pe om".

(Matei 15, 18)

Din gura unui om, în principiu, nu pot să iasă decît numai cuvinte bune, fiind el de aceea om, şi nicidecum vreun cuvînt rău şi urît.

Pentru credincioşii creştini stă îndrumarea Psalmistului, care arată că în trecut: deşertăciuni a grăit fiecare către aproapele său, buze viclene în inimă şi cele rele a grăit (Ps. 11, 2).

Dar de cînd a venit Mîntuitorul Iisus Hristos şi a dat credincioşilor Sf. Sa Evanghelie, situaţia trebuie să se schimbe radical. De aceea se spune în Noul Testament: „Fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui, la ce este bine, spre zidire" (Rom. 15, 2); „Din gura voastră să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai care este bun, spre zidire, după trebuinţă şi care să dea har celor ce ascultă" (Efes. 4, 29); „Vorbirea voastră să fie totdeauna plăcută, cu sare dreasă, ca să ştiţi cum trebuie să răspundeţi fiecăruia" (Colos. 4, 6). „Dacă cineva socoteşte că este cucernic, dar nu-şi ţine limba în frîu, îşi amăgeşte inima şi cucernicia acestuia este zadarnică" (Iacov 1, 26); „De cel ce greşeşte astfel să te îndepărtezi" (Tit 3, 10).

De aceea spunea Mîntuitorul: „Nu tot aşa va fi între voi" (Matei 20, 26), „căci fiecare din cuvintele sale va fi osîndit (Matei 12, 37).

Comentînd aceste texte biblice, Sf. Ioan Gură de Aur arăta în cartea sa: Despre Preoţie, că multe „boli sufleteşti" tulbură viaţa creştinului, şi îi îndeamnă gura la păcătuire, precum sînt lipsa de prietenie şi de omenie, mînia, invidia, cearta, ponegrirea, minciuna, bănuiala pripită, bucuria de greşala altuia, mîndria, lipsa de smerenie, continua stare de nemulţumire şi criticism, şi altele de acest fel.

„Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi".

(Sf. Liturghie)

Prin aceste cuvinte Biserica îi cheamă pe credincioşi să se apropie cu respect, cu încredere şi bunătate sufletească de Sf. Euharistie, căci aceasta a fost instituită de Mîntuitorul din deplină dragoste, respect şi încredere în Tatăl Ceresc, în vederea mîntuirii tuturor.

Chemarea Bisericii era în adevăr o chemare nouă, căci în vechile religii nu exista o legătură strînsă între zei şi credincioşii lor. La romani religia era mai mult un contract bilateral: dau şi-mi dai; la greci era un dialog; la iudeii monoteişti erau promisiuni; la babilonieni, egipteni, hinduşi, chinezi şi japonezi religia avea caracter de supunere feudală a credincioşilor către zeităţi; la mexicani stăruia groaza sacrificiului; la daci solul era aruncat în suliţi; la populaţiile cu civilizaţie primitivă concepţia religioasă consta în acţiuni zgomotoase. Sclavii nu beneficiau de acţiuni religioase.

Spre deosebire de această greşită înţelegere a simţămîntului religios, Hristos-Mîntuitorul stabileşte de la început o legătură de intimitate şi de prietenie cu ascultătorii săi sinceri, vestindu-le cu toată căldura sufletului Său plin de dragoste către toţi: „eu sînt calea, adevărul şi viaţa" (Ioan 14, 6); „să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău... şi pe aproapele ca pe tine însuţi" (Matei 22, 37—39); ca îndrumare în viaţă indică „fericirile" şi pe toţi îi cheamă „veniţi la mine că sînt bun şi blînd"; iar Apostolilor le dă misiunea ca vestind Sfînta Evanghelie să-i dezlege pe credincioşi şi de păcatele lor, zicînd „cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora veţi ţine vor fi ţinute" (Ioan 20, 23).

În plus Mîntuitorul dă asigurarea: „iată Eu cu voi sînt în toate zilele" (Matei 28, 20).

„Fericiţi sînt ochii care văd cele ce vedeţi voi"

(Luca 10, 23)

Mîntuitorul Hristos a atras atenţia ascultătorilor Săi, că mulţi prooroci şi regi au voit să vadă „ceea ce vedeţi voi, dar n-au văzut, şi să audă ceea ce auziţi, dar n-au auzit" (Luca 10, 24). În adevăr, unică era împrejurarea ca credincioşii să poată trăi în preajma Mîntuitorului, ca Fiul Omului. De aceea Mîntuitorul a dat posibilitate urmaşilor întru credinţa Sa să-L cunoască pe Mîntuitorul prin cadrul Bisericii, al Sf. Evanghelii şi al Sf. Euharistii. Acestea stau necontenit mărturie de îndrumare pentru mintea, voinţa, vorbele şi faptele credincioşilor creştini ortodocşi.

Şi pentru ca cele văzute de credincioşii de atunci să poată fi „văzute" cu ochii minţii şi ai credinţei şi de urmaşi, Sf. Evanghelie a fost vestită la toate neamurile, fiind activitatea Mîntuitorului o lucrare dumnezeiească, şi nicidecum omenească, cum s-a pronunţat cărturarul Gamaliel (Fapte 5, 34 s).

Astfel, şi după aproape două milenii, se oferă credincioşilor creştini ortodocşi acelaşi prilej să-L vadă cu ochii lor şi să-L audă cu urechile lor pe Mîntuitorul Iisus Hristos, în Biserică, din partea clerului rînduit, care cu stricteţe păzeşte adevărurile credinţei ortodoxe, pentru ca să asigure astfel mîntuirea credincioşilor lor, făcîndu-i fericiţi încă în viaţa aceasta, în pregătire pentru cea viitoare.

Prof. *M. Şesan*

Hramul sfintei mănăstiri Brîncoveanu

Praznicul Adormirii Maicii Domnului, hramul Mănăstirii Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, ne prilejuieşte în fiecare an manifestarea şi îmbogăţirea simţămintelor noastre de evlavie creştină faţă de Maica Domnului şi de cinstire şi recunoştinţă faţă de vrednicii şi fericiţii ei ctitori, care au ridicat şi au restaurat acest sfînt locaş de închinare, în această minunată şi pitorească aşezare de pe Valea Sîmbetei, adevărată „gură de rai" a Ţării Făgăraşului.

Sf. Liturghie arhierească a înfrăţit rugăciunea şi cîntarea tuturor cu frumuseţea naturală a locului şi cu lumina şi căldura unei minunate zile de vară.

După Sf. Liturghie au vorbit:

P. Cuv. arhim. Serafim Popescu, despre viaţa Maicii Domnului şi dragostea ei plină de grijă pentru Fiul său, Domnul nostru Iisus Hristos.

P. C. prot. Traian Belaşcu, vicar arhiepiscopesc, despre sublima chemare a mamei, preţuită şi cinstită în viaţa familiei, a Bisericii şi a Patriei.

Prea Sfinţitul Episcop-vicar Visarion vorbeşte credincioşilor despre locul important pe care îl are Sf. Fecioara Maria în evlavia şi credinţa Bisericii noastre, pentru că prin ea s-a dăruit lumii Mîntuitorul Iisus Hristos, izvorul mîntuirii şi vieţii noastre creştine.

Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae încheie seria cuvîntărilor, rostind printre altele că mutarea Maicii Domnului la viaţă ne aduce aminte tuturor de sfîrşitul nostru al fiecăruia, despre care credem şi mărturisim că este tot o mutare, o trecere de la viaţa cea trecătoare, la viaţa cea veşnică şi nepieritoare.

Credinţa şi convingerea că viaţa noastră de aici nu se sfîrşeşte în moarte, ci ea continuă în veşnicie, în nemurire, ne însufleţeşte şi ne întăreşte în străduinţa de-a vieţui în aşa fel încît să cucerim şi să dobîndim o veşnicie de fericire, de viaţă şi lumină, străină de osîndă, de pedeapsă. Aceasta o vom dobîndi numai dacă vom şti să ieşim din cercul îngust al preocupărilor egoiste, punîndu-ne viaţa în slujba idealului de slujire a Bisericii, a poporului, a Patriei şi omenirii.

În continuare se săvîrşeşte sfinţirea apei, stropirea credincioşilor, sfîntul maslu pentru bolnavi şi ectenia morţilor la mormîntul mitropolitului ctitor Nicolae Bălan.

Cu bucuria unor noi roade duhovniceşti în suflete, credincioşii participanţi la praznicul Mănăstirii Brîncoveanu s-au întors la casele lor cu hotărîrea de-a spori faptele cele bune de slujire a Bisericii şi Patriei noastre.

F. C.

La naşterea Maicii Domnului

Sărbătoarea naşterii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu se prăznuieşte în 8 septembrie. De obicei, în Biserica Ortodoxă pomenirea Sfinţilor se face în ziua morţii lor, totuşi, în mod excepţional, pentru darurile lor Biserica sărbătoreşte ziua naşterii Sf. Ioan Botezătorul şi a Maicii Domnului.

Maica Domnului este femeia cea promisă lui Adam şi Eva după căderea lor în păcat, care va zdrobi capul şarpelui, fecioara cea minunată, care, după profetul Isaia (7,13), va naşte pe Emanuil şi pe care arh. Gavriil o numeşte plină de dar şi binecuvîntată între femei (Luca 1, 28—43). Fecioara Maria este aceea care s-a făcut Maica Dumnezeului-Om, Mîntuitorul lumii prin puterea Duhului Sfînt, devenind astfel un strălucit model al virtuţilor. Aşadar, Biserica noastră pe drept prăznuieşte naşterea Maicii Domnului, pentru că ea vede întru dînsa luceafărul care premerge Soarelui mîntuirii noastre şi floarea din rădăcina lui Iesei, din care curînd avea să odrăslească fructul binecuvîntat, Mîntuitorul lumii.

În fiecare Biserică ortodoxă se află icoana naşterii Maicii Domnului. În această amintire, încă din sec. IV, Biserica a orînduit sărbătoarea aceasta. Tot din acel timp s-au construit şi biserici în amintirea acestui praznic: Naşterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, începutul mîntuirii noastre, casă creată sieşi de Înţelepciunea lui Dumnezeu. Sub cuvîntul „Înţelepciune", din greceşte „Sofia", se înţelege „Fiul lui Dumnezeu". Însemnătatea înfăţişării icoanei „Înţelepciunea lui Dumnezeu" se explică prin cuvintele din pilda lui Solomon: „Înţelepciunea lui Dumnezeu este Domnul, care şi-a creat casă". Casă însemnează Biserica lui Dumnezeu sau Maica Domnului, ca o biserică însufleţită a mîntuirii.

Să vedem în cîteva cuvinte înfăţişarea exterioară a Maicii Domnului.

Sf. Fecioară Maria este fiica pioşilor părinţi Ioachim şi Ana. Ea şi-a încheiat viaţa sa pămîntească la adînci bătrîneţe. Ştiri istorice despre înfăţişarea ei exterioară s-au păstrat în opera Sf. Epifanie şi a lui Nichifor Calist.

Fecioara Maria era de statură potrivită. Culoarea feţei era aceea a bobului de grîu, părul blond-auriu, ochii clari, privirea pătrunzătoare, sprîncenele puţin înclinate şi destul de negre, nasul prelungit, buzele trandafirii din care curgea un grai foarte plăcut, faţa puţin prelungită. Din toată înfăţişarea Fecioarei Maria emana simplitate şi desăvîrşită smerenie. Toţi contemporanii ei, care au avut fericirea de a o vedea şi cunoaşte în timpul vieţii sale pămînteşti, confirmă că înfăţişarea îi era de o frumuseţe desăvîrşită. Sf. Dionisie Areopagitul, după trei ani de la convertirea sa la creştinism de către Ap. Pavel, s-a învrednicit să vadă pe Preasfînta Fecioară Maria în Ierusalim, cînd ea era deja în vîrstă înaintată şi, descriind această întîlnire Apostolului Pavel, Dionisie se exprimă că a rămas extaziat de măreţia frumuseţii ei dumnezeieşti şi că el ar fi fost gata să i se închine ca lui Dumnezeu, dacă n-ar fi ştiut că Dumnezeu este numai unul singur.

Hainele ei erau simple, cu un mers maiestos şi sigur, privirea serioasă şi plăcută, vorbirea agreabilă ce se revarsă dintr-o inimă blîndă. Toată frumuseţea sufletului ei era întipărită pe faţă. Această frumuseţe exterioară era doar numai un acoperămînt transparent al frumuseţilor sale sufleteşti.

De aceea, Sfinţii Părinţi subliniază că Sfînta Fecioară ne uimeşte nu numai prin neprihănirea şi curăţia frumuseţii trupeşti, ci îndeosebi prin desăvîrşirea ei sufletească. Ea era cu inima smerită, înţeleaptă în conversaţii, vorbea puţin şi negrăbit, sîrguincioasă la citit: muncitoare, respectuoasă, luînd ca judecător numai pe Dumnezeu. Era milostivă faţă de săraci şi suferinzi, nerefuzînd ajutorul nimănui, fapt ce a înălţat-o mai presus decît toţi Sfinţii, mai presus chiar şi de puterile cereşti. Din acest motiv, Biserica îi cîntă; „Uşa milostivirii deschide nouă, binecuvîntată Născătoare de Dumnezeu".

Aşa se face că creştinii neîncetat o cheamă în ajutor în toate necazurile şi nevoile şi i se încredinţează sub apărarea ei.

Să cinstim deci pe Maica Domnului, ca pe „Maica lui Dumnezeu" şi mama noastră a tuturor, urmînd pilda vieţii sale curate şi ziditoare.

Pr. *C. Pistrui*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Anul 118 Sibiu, 15 septembrie 1970 Nr. 35—36

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sărbătorirea lui Coresi la Braşov

În numerele 11—12 din 15 martie şi 19—20 din 15 mai a. c. ale gazetei noastre, informam cititorii asupra împlinirii a 400 de ani de la tipărirea în grai românesc, de către diaconul Coresi ajutat de preoţii şi dascălii de la biserica Sf. Nicolae din Scheii Braşovului, a două importante cărţi bisericeşti şi anume: Liturghierul şi Psaltirea.

Evenimentul a fost sărbătorit în chip special în cadrul protopopiatului Braşov şi anume în zilele de 7 şi 8 septembrie 1970.

Astfel, luni, 7 septembrie a. c., după conferinţa de orientare a preoţilor din prot. Braşov, a urmat o şedinţă festivă închinată sărbătoririi lui Coresi.

La masa prezidiului se găsesc Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi alţi oaspeţi de seamă, cuvîntul de deschidere fiind rostit de P. C. prot. V. Coman.

Urmează apoi comunicările. Astfel P. C. prot. Dr. V. Coman despre: „Însemnătatea culturală şi religioasă a tipăriturilor lui Coresi".

Concluzia de căpetenie a referatului este: „Aceste tipărituri corespund unei necesităţi spirituale a românilor din acel timp. Împrejurările externe care au impulsionat tipărirea lor n-au putut influenţa cu nimic structura şi conţinutul ortodox.

De aceea, Psaltirea românească şi Liturghierul precum şi celelate tipărituri coresiene apărute după anul 1570 nu sînt numai monumente de valoare ale culturii noastre, ci şi documente inestimabile despre statornicia în legea strămoşească, mărturii ale dreptei credinţe a poporului nostru.

În continuare P. C. prot. onor. Dr. Iuliu Işa, parohul bisericii Sf. Nicolae, prezintă referatul: „Contribuţia preoţilor de la biserica Sf. Nicolae la tipăriturile coresiene".

Referatul păr. Işa constituie o contribuţie valoroasă pentru indicarea acelor surse care au condus la valoroasele tipărituri coresiene, în primul rînd existenţa unui climat spiritual ridicat, creat de preoţii bisericii Sf. Nicolae, care au lucrat minuţios pe manuscrise eliminarea impurităţilor de limbă, la impunerea limbii româneşti din sudul Transilvaniei în cărţile de cult.

Colaborarea preoţilor şi dascălilor bisericii Sf. Nicolae cu Coresi a fost constantă în toate momentele de bază ale tipăriturilor.

Urmează referatul d-lui prof. Dr. Emil Micu, directorul Muzeului bisericii Sf. Nicolae. Susţinut oral, referatul îşi propune şi reuşeşte pe deplin să aducă contribuţii noi şi originale pentru cunoaşterea lui Coresi. Dezvoltînd teza lui P. P. Panaitescu, fiind de altfel colaborator al lui, Dl Dr. Micu Emil face o magistrală analiză a epocii coresiene, a ideilor majore care pluteau în aerul vremii, pe care diaconul Coresi le-a preluat în mod abil, fructificîndu-le în tipăriturile sale.

Concluzia comunicării D-lui Micu este: Reforma a găsit tendinţele poporului român de a avea o limbă naţională de cult, gata formată. Ea n-a fost cauza, ci doar a favorizat tipăriturile.

Ultimul referat este acela al C. pr. Manolache Mihai, muzeograf principal la Muzeul bisericii Sf. Nicolae: „Ideea conştiinţei de neam în tipăriturile coresiene". Fundamentat pe un studiu întins, referatul are următoarea concluzie: Tipăriturile lui Coresi, prin cuprinsul predosloviilor şi epilogurilor, au purtat din generaţie în generaţie ideea conştiinţei de neam a poporului nostru.

Luînd cuvîntul, Î. P. S. Mitropolit Nicolae spune printre altele: Nota dominantă a comunicărilor e tocmai noutatea. Cercetările recente schimbă fundamental perspectiva tipăriturilor coresiene. Istoria culturală a unui popor nu poate fi explicată prin influenţe dinafară. Istoria noastră este generată de forţele creatoare ale poporului în condiţiile respective. Nu putem spune că numai datorită Bisericii s-a făcut pasul acesta. Putem spune că Biserica se afla în epoca lui Coresi în stadiul care cerea cu necesitate ca poporul nostru să-şi făurească cărţi în limba lui. Preoţii şi diecii de la Biserica Sf. Nicolae erau apropiaţi de popor. Ei încurajează tipăriturile lui Coresi tocmai din această pricină. Mai mult, ierarhii primesc acest pas nou, îl ocrotesc şi-l promovează. Nici Patriarhul ecumenic n-a luat atitudine împotrivă.

Important e că nu exista o mentalitate de dogmatizare a limbii slavone, cum exista o dogmatizare a limbii latine în Occident. Puteam deci să folosim limba română pentru a transmite mesajul Evangheliei lui Hristos. Se poate vorbi despre o solidarizare a ierarhiei cu clerul şi poporul, care primeşte acest pas nou, ca mai tîrziu, unii dintre ierarhi să fie ei înşişi dăltuitori de limbă românească. Se poate spune că întreaga Biserică, de jos pînă sus, s-a angajat pe linia aceasta.

Acest act e providenţial pentru că atunci cînd a venit împăratul habsburg cu gînd de catolicizare, ne-a găsit cu limba română în cult, neputînd impune fraţilor noştri greco-catolici limba latină, prin care i-ar fi despărţit de ceilalţi români ortodocşi şi s-ar fi format două naţii româneşti, prilej de dezbinare (ca sîrbii şi croaţii). Trebuie să accentuăm aceste două elemente: 1. Traducerile în limba română corespund necesităţilor spirituale ale poporului în epoca respectivă. 2. Ele porneau de jos, dar au fost sprijinite de ierarhii şi de voievozii Ţările româneşti. Desigur, au fost şi influenţe dinafară, dar ele nu sînt esenţiale.

Aceste traduceri au fost o expresie a unităţii româneşti şi ortodoxe şi o contribuţie la întărirea acestei unităţi. În vremea aceea opera aceasta nu se putea realiza mai bine altundeva decît la Braşov, pentru că aici se întîlneau cele trei Ţări româneşti, şi din punct de vedere economic şi din punct de vedere cultural. Coresi a sesizat aceasta. Sigur, au fost şi motive economice-comerciale. Dacă si-a stabilit aici tiparniţa lui, cu care a venit de la Tîrgovişte, cu această tiparniţă n-a făcut numai comerţ, ci a făcut în primul rînd politică de cultură românească şi bisericească.

Cărţile lui, scrise într-o limbă vorbită în sudul Transilvaniei şi nordul Munteniei, s-au răspîndit în toate provinciile româneşti şi au servit ca bază a limbii literare româneşti.

În vremea aceea exista difuză conştiinţa unităţii. În vremea noastră unitatea există şi trebuie s-o desăvîrşim. Trebuie să întărim unitatea poporului nostru, să contribuim la înălţarea Patriei pe noi culmi de cultură şi civilizaţie, să înlăturăm servilismul faţă de cultura şi civilizaţia altor popoare. Fiecare popor are geniul lui, prin care poate da o contribuţie specifică de cultură şi civilizaţie omenirii. Poporul grec e mic, dar a dat lucruri fundamentale pentru cultura omenirii. Nu se măsoară valoarea unui popor după mărimea lui. Trebuie să ne preţuim pe noi înşine, simţindu-ne egali sau putînd depăşi chiar creaţiile altor popoare.

Începînd cu Coresi s-a pornit o avalanşă, iar azi ne bucurăm că poporul nostru şi-a declanşat forţele creatoare şi pe plan naţional şi pe plan bisericesc contribuind la înflorirea Patriei şi pacea şi înfrăţirea între popoare.

A doua zi, 8 septembrie, la sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului, Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin — însoţit de P. S. Episcop-vicar al Mitropoliei ardelene, Dr. Visarion Răşinăreanu, de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi alţi preoţi şi diaconi — a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească la biserica Sf. Nicolae-Schei.

(Continuare în pag. 3)

Din nou despre Sf. Scriptură

În articolul anterior am văzut că unii dintre credincioşii creştini învaţă că fiecare creştin are priceperea şi dreptul de a tălmăci Sf. Scriptură, precum şi că alţii preţuiesc peste măsură Testamentul Vechi, iar alţii îl leapădă cu totul.

În cele ce urmează, vom arăta că toate aceste puncte de vedere se bazează pe înţelegerea şi tălmăcirea greşită a unor texte biblice.

Pentru a întemeia învăţătura lor că oricare creştin ştie să tîlcuiască Sf. Scriptură, întrucît e luminat de Sf. Duh, unii creştini se provoacă la cuvintele Mîntuitorului: „Iar voi ungere aveţi de la Cel Sfînt şi ştiţi toate... şi n-aveţi trebuinţă ca să vă înveţe cineva, ci precum ungerea Lui vă învaţă despre toate şi învăţătura aceasta adevărată este şi nu este mincinoasă, rămîneţi întru El, aşa cum v-a învăţat" (I In. 2, 20. 27). De aici ei trag concluzia că nu este nevoie de nici o învăţătură omenească, dobîndită în şcoli înalte, pentru a putea tîlcui Sf. Scriptură, pentru că lumina Sf. Duh este suficientă.

Dar „ungerea", despre care se vorbeşte aici, înseamnă vărsarea Sf. Duh prin Sf. Taină a Mirungerii (vezi şi F. Ap. 4, 27; II Cor. 1, 21; In. 16, 18; Rom. 8, 9 ş. a.). Cuvintele „ştiţi toate" înseamnă: ştiţi tot ceea ce ţine de adevărul creştin şi de mîntuire, precum şi tot ceea ce este în legătură cu Antihrist, despre care este vorba în versetele precedente (22 şi 4, 2—3), iar nicidecum: ştiţi să tîlcuiţi orice, adică totul din Sf. Scriptură.

Pentru a susţine că orice creştin are nu numai dreptul ci şi datoria de a tîlcui singur Sf. Scriptură, respectivii creştini recurg la cuvintele Mîntuitorului: „Voi cercetaţi Scripturile, căci socotiţi că în ele aveţi viaţa veşnică. Şi tocmai ele sînt care mărturisesc despre Mine" (In. 5, 39). De aici desprind concluzia că simpla cercetare a Sf. Scripturi, la care este obligat fiecare creştin, este suficientă pentru a pricepe mărturiile ei despre Iisus Hristos şi despre învăţăturile Lui.

Dar „Scripturile" înseamnă aici Testamentul Vechi. De unde rezultă că aici este vorba despre posibilitatea fiecăruia de a verifica cu uşurinţă — prin cercetarea profeţiilor mesianice — mesianitatea lui Iisus Hristos şi de a-L identifica cu Mesia cel prezis de prooroci, iar nu despre posibilitatea fiecăruia de a tîlcui Sf. Scriptură în întregimea ei. Iudeii cercetau „Scripturile" dar nu le înţelegeau corect. Dacă le-ar fi înţeles corect, atunci împlinirea în Persoana lui Iisus Hristos, a profeţiilor mesianice, i-ar fi dus la credinţa în El. De unde rezultă că tîlcuirea corectă a acestui text se îndreaptă împotriva părerii că fiecare creştin are capacitatea şi dreptul de a tălmăci Sf. Scriptură.

Susţinătorii părerii că nu-i nevoie de multă ştiinţă pentru a pricepe învăţăturile Sf. Scripturi, pentru că şi celor neînvăţaţi li se dezvăluie înţelepciunea acestor învăţături, încearcă s-o întemeieze pe cuvintele Mîntuitorului: „Te laud pe Tine, Părinte, ... că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi le-ai descoperit pruncilor" (Mt. 11, 25). Sub cei „înţelepţi", ei înţeleg pe cei ce au făcut şcoală înaltă, care — după părerea lor — nu sînt deloc favorizaţi faţă de cei neînvăţaţi în ce priveşte înţelegerea tainelor lui Dumnezeu.

Dar aici nu este vorba despre oamenii cu adevărat înţelepţi, ci despre cei ce se pretind înţelepţi prin faptul că se bazează pe un curent filozofic al vreunei şcoli din vechime, care consideră învăţătura creştină ca nepotrivită cu raţiunea şi cu logica lor. Deci, aici nu este osîndită înţelepciunea cea adevărată. Însuşi Mîntuitorul ne îndeamnă: „Fiţi înţelepţi ca şerpii!" (Mt. 10, 16).

(Continuare în pag. 2)

Sf. Iosif cel Nou de la Partoș

Între Sfinții români, a căror cult a fost generalizat de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în 28 februarie 1950 în tot cuprinsul Bisericii noastre, este și Sf. Iosif cel Nou de la Partoș, fost mitropolit al Timișorii și a toată Țara Banatului (1650—1656). Pomenirea lui se face în 15 septembrie.

„Minunat este Dumnezeu întru sfinții săi" putem spune cu psalmistul și în cazul Sf. Iosif. El fiind de neam latin din Raguza Dalmației, după ce și-a făcut ucenicia la vestitele mănăstiri de la Muntele Athos, unde, prin viața îmbunătățită și fără prihană pe care a dus-a, și-a creat faima de sfînt și făcător de minuni, la vîrsta patriarhală de 82 ani, e trimis de patriarh și de sultan, să păstorească pe frații săi, românii ortodocși din „pașalîcul" Timișorii de atunci.

De mic copil a manifestat înclinare și dragoste pentru viața religioasă. A fost crescut mai mult de mama sa, încă o fire foarte religioasă, căci tatăl fiind stăpîn de corăbii era mai mult plecat. Mai tîrziu a fost luat de un văr al lui, ieromonah care l-a dus la sf. Munte Athos, unde și-a sporit atît cunoștințele cît și evlavia. Aici s-a călugărit și a dus o viață de rugăciune, post și muncă.

Cînd a venit să-și ocupe scaunul de mitropolit a fost întîmpinat de însuși pașa, căruia i-a vorbit în limba turcească „vorbe de pace", iar dreptcredincioșilor le-a vorbit românește, ceea ce a făcut o foarte bună impresie. Dar noul păstor și-a arătat cu acest prilej nu numai știința, ci și darul vindecărilor, căci pe drum a vindecat pe un olog de 20 ani. În felul acesta ne putem închipui entuziasmul și bucuria pe care a strînit-o atît în sufletele credincioșilor români, cît și a turcilor mohamedani. Și ne informează biograful lui că „toți au strigat că sfînt este mitropolitul. Și turcii s-or închinat naintea lui".

Cu venirea acestui sfînt în fruntea Bisericii din Banat, a început o puternică înviorare a vieții religioase și naționale...

Deși a păstorit numai 3 ani de zile, totuși a reușit să zidească biserici noi, să restaureze pe cele vechi, și să se desfășoare viața religioasă în deplină libertate. El a fost un bun părinte la toți săracii și la cei bolnavi. Pe lîngă atîtea virtuți care au împodobit viața acestui sfînt, trebuie să pomenim și adînca lui smerenie. Celor care alergau la el după vindecări, le spunea: „Nu-mi cereți mie tămăduire, ci credeți tămăduitorului de oameni, Domnului nostru Iisus Hristos. Rugați-vă lui și vă veți tămădui".

În anul 1653, încărcat de ani și de virtuți, s-a retras la mănăstirea Partoș, unde a mai trăit încă 3 ani, ca un adevărat pustnic. A fost înmormîntat în biserica pe care el a ridicat-o. Și după moarte a săvîrșit vindecări minunate, încît și la mormîntul lui n-au încetat niciodată pelerinajele celor credincioși.

La 1686, numai după 30 de ani de la moartea marelui ierarh, Sf. Sinod al Țării Banatului l-a trecut în rîndul sfinților sub numele de „sf. Iosif cel Nou", prima canonizare oficială din Biserica Ortodoxă Română. De fapt oficialitatea bisericească de atunci n-a făcut decît să consfințească credința poporului credincios din Banat, care de cînd l-a cunoscut, l-a trecut în rîndul sfinților.

La 1782, preotul pictor, Ștefan Bogoslovici, a zugrăvit chipul sf. Iosif, iar sub chip se află scris un tropar, care rezumă și oglindește însăși viața sf. Ierarh: „Din tinerețe te-ai supus cu totul Domnului, în rugăciuni și nevoințe și în posturi, chipul bunătății fiind. Pentru aceasta, Dumnezeu văzînd osîrdia ta cea bună, arhiereu și păstor Bisericii Sale te-a pus. Drept aceea și după moarte cinstit trupul tău întreg și nestricat s-a păstrat. Sfinte Iosife, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare celor ce, cu credință și cu dragoste, săvîrșesc sfîntă pomenirea ta".

Prot. *A. Radu*

O grăitoare pildă privind

Dragostea față de părinți

Între marile datorii pe care le avem față de semenii noștri, cea mai adîncă recunoștință o datorăm părinților noștri. Dacă material nu ne putem achita niciodată față de ei, rămîne totuși o posibilitate de a ne arăta recunoștința și anume aceea de a-i iubi și respecta, iar prin aceasta părinții sînt răsplătiți, sînt fericiți.

Lipsa de prețuire și iubire a părinților este una din păcatele de căpetenie împotriva rînduielilor lăsate de Dumnezeu, împotriva firii, ceea ce arată o degradare, o înjosire a ființei noastre.

De aceea o caldă desfătare scaldă sufletul nostru, întîlnind la ființe omenești fapte firești ale legii puse de Creator în ele, fapte ale iubirii, ale prețuirii și recunoștinții față de binefăcătorii lor și mai ales față de aceia prin care ei au primit viața, creșterea și formarea lor, adică față de părinții lor.

O astfel de desfătare, o astfel de grăitoare pildă privind dragostea față de părinți am trăit-o de curînd în parohia Fofeldea, unde cei trei frați Neagu au venit din Sibiu în satul lor natal și, în cimitirul parohial, au făcut o sfîntă pomenire, după rînduiala noastră creștinească, la căpătîiul tatălui lor, adormit în Domnul. Cu acest prilej a fost sfințită o cruce de piatră ridicată de cei trei frați în amintirea tatălui lor, fapt care are o deosebită semnificație, ceea ce ne-a și făcut să încrestăm aceste rînduri, prin aceea că ei nu l-au cunoscut, decedînd de timpuriu. Din acest motiv, evenimentul a lăsat în conștiința credincioșilor prezenți o deosebită impresie, manifestată la mulți chiar prin lacrimi de bucurie, pentru această grăitoare recunoștință.

Desigur că cei trei frați n-au avut amintirea căldurii, a mîngîierii și a actelor de jertfă pentru viața lor de la răposatul lor tată. Dar din copilăria lor orfană vor fi tînjit mereu la fericirea celorlalți copii, cărora li s-a hărăzit un asemenea dar, ceea ce a contribuit ca în conștiința celor trei frați chipul părintelui lor să se zugrăvească, odată cu vîrsta, tot mai frumos. Ei au păstrat frumoasa amintire a tatălui lor ca o poruncă sfîntă dată de Dumnezeu: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta..." (Exod 20, 12). Prin aceasta ei și-au împlinit o datorie și față de Dumnezeu, pe care l-au simțit sprijin în viața lor, după nemincinoasa făgăduință ca: „Tatăl văduvelor și al orfanilor".

Dacă Dumnezeu, desăvîrșirea și fericirea deplină, nu are nevoie de nimeni și de nimic spre a-l completa, și a creat pe om numai din iubire, așteptînd de la creștin doar să-i răspundă cu iubirea sa, tot astfel și părinții i-au adus pe lume pe copii din iubire și nu așteaptă de la ei decît iubirea și prețuirea lor. Putem spune — cu rezerva proporțiilor — că părinții în lume sînt pentru noi oglinda, organul cel mai reușit prin care ni se împărtășește Tatăl ceresc, cu bunătățile Ființei Sale: dragostea, bunătatea, îndelungă răbdarea, sacrificiul etc., bunătăți fără de care nu există viață adevărată, fericire. Chiar dacă omul poartă în ființa lui rugina păcatelor, manifestînd egoism și patimi în anumite împrejurări, totuși, în postura de părinte, față de copii, o lege sfîntă care lucrează în el îl face capabil de fapte și atitudini de adevărat eroism. De aceea fiii trebuie să-și prețuiască părinții mai ales pentru ceea ce reprezintă acești părinți pentru ei, acești eroi ai dragostei și jertfirii de sine pentru viața și fericirea lor.

Împlinirea cu sfințenie a acestei legi va aduce luminoase binefaceri în viața noastră personală, în viața familiei, a Bisericii și a poporului nostru.

De aceea fiule: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pămînt" (Exod 20, 12).

Pr. *I. Fulea*

CORESI

Am spus istoriei: dă-mi chipul lui,
am spus legendei: dă-mi chipul lui,
am spus acestor cărți
de sub vitrina de sticlă:
O, dați-mi chipul lui.
Și istoria,
legenda
și cărțile poleite de vreme
s-au prefăcut într-un nor auriu
și l-am văzut din nou viu.

. . . . . .

Tîrgoviște. E tînăr. Și veacul e aprins
de stelele-cuvinte ivite în tipar.
Iar el ar vrea să ducă în românesc cuprins
aceste cărți de flăcări, aceste cărți de har.
Carpații. Zid de piatră înalt, dar nu zăvor,
căci cu poteci știute ni s-a deschis ades.
El suie printre jnepeni, oprind la vreun izvor.
... Iar în desagi, tiparul cu litere pe-ales.

Brașovul îl primește în miez de noapte grav
— o apă peste somn și peste-acoperișuri —
Privirea-i e uimită ca de un cer moldav
— cu luna peste case, turle și prundișuri.

O, nu-i în frumusețe Coresi adîncit.
Făptură din făptură și vis de căpătîi,
tiparul fi-va mîine cîmp gata de-nflorit.
Doar el va fi comoara și grija lui dintîi.

... Aceste cărți-lumină, ce beznele scăzînd,
ne-apar ca niște pînze cu visul la catarg.
Curajul lor le este că au desprins de gînd
o pîrtie prin veacuri spre înțelesul larg ...

Nicolae Modoiu

Din nou despre Sf. Scriptură

(Urmare din pag. 1)

„Pruncilor" însemnează aici Apostolilor, care erau oameni simpli și neînvățați. De aceea, sînt numiți „prunci", neștiutori, în raport cu cei ce — deși se țin „înțelepți" — nu pricep învățătura creștină. Deci, Apostolilor le-a descoperit Iisus Hristos tainele Împărăției cerurilor, nu și tuturor oamenilor simpli (Mt. 13, 11).

Pentru a susține că Dumnezeu a osîndit înțelepciunea și știința oamenilor, contrarii învățăturii ortodoxe despre tîlcuirea Sf. Scripturi se provoacă la cuvîntul Apostolului: „Scris este: Pierde-voi înțelepciunea înțelepților și știința celor învățați voi nimici-o (Is. 29, 14). Unde e înțeleptul? Unde e cărturarul? Unde e pricinuitorul acestui veac? N-a scos Dumnezeu înțelepciunea lumii de nebună?" (I Cor. 1, 19—20). De aici se trage concluzia: nu e cu putință ca Dumnezeu să fi rezervat competința și dreptul de a tîlcui Sf. Scriptură numai unor oameni cu multă știință de carte, cînd tocmai această știință este osîndită.

Dar aici este vorba numai despre înțelepciunea lumească falsă. Sf. Apostol Pavel se referă la unii bărbați din vechime, care se considerau „înțelepți", întrucît stăteau sub înrîurirea unor curente filozofice care nu se împăcau cu Creștinismul, ci-l socoteau ca ceva ilogic și absurd. Numai această „înțelepciune" este osîndită aici și nu înțelepciunea cea adevărată.

Cei ce prețuiesc peste măsură Testamentul Vechi învață că acesta este obligator în întregime pentru creștini, pentru că însuși Mîntuitorul a spus: „Să nu socotiți că am venit să stric legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc" (Mt. 5, 17). Deci întreg Testamentul Vechi a rămas mai departe în vigoare.

Dar „să împlinesc legea" însemnează: să fac ca legea să se împlinească prin Mine în toate cele ce s-au prezis despre Mine; să fac ca prin venirea Mea, ea să fie împlinită. Deci înțelesul cuvîntului Mîntuitorului că n-a venit împotriva legii, este că El a venit să împlinească și nu să răstoarne cele prezise despre El.

Îndată după vestirea cuvintelor de mai sus, Mîntuitorul strică legea în multe părți importante ale ei, zicînd: „Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi... Eu însă vă spun vouă..." ș.a.m.d. (Mt. 5, 21—40). Mîntuitorul revoluționează Legea veche, pentru ca apoi să aducă o „Lege Nouă" (Mt. 26, 27—28; I Cor. 11, 25).

În consecință, nu urmează nicidecum că trebuie neapărat să ținem toată legea mozaică. Pentru că părțile din ea, care s-au împlinit prin Iisus Hristos, nu mai au rost. Locul Legii vechi l-a luat Legea Nouă, adusă de Iisus Hristos, legea care „a învechit-o pe cea dintîi" și a scos-o din vigoare (Evr. 8, 13; cap. 9 și 10; Mt. 26, 28). Legea veche a fost scoasă din vigoare, iar ceea ce mai ținem din cadrul ei, este ceea ce a trecut în Testamentul Nou și ceea ce ne impune acesta.

La celălalt extrem stă punctul de vedere că Testamentul Vechi trebuie lepădat în întregime, pentru că este legea de demult și de acum a evreilor, iar nu a creștinilor. De aceea, nimic nu trebuie să respectăm din această lege.

Dar această părere nu poate fi întemeiată scripturistic (așa cum am arătat în articolul precedent). Din două motive: 1. Testamentul Nou apreciază pe cel Vechi ca inspirat de Dumnezeu; 2. Testamentul Vechi este necesar pentru o mai bună lămurire a celui Nou și pentru întărirea credinței noastre în Iisus Hristos.

C. Sîrbu

Cinci ani de la adoptarea Constituției

Constituția promulgată cu cinci ani în urmă (1965) a marcat în istoria poporului nostru o etapă de mare importanță.

Prin caracterul ei documentar, Constituția statului nostru socialist consfințește peste veacuri mărețele victorii repurtate de poporul nostru în făurirea noii orînduiri. Ea înfățișează „chipul unei Românii în plină înaintare pe drumul progresului, al bunăstării și civilizației, viața nouă a poporului român, devenit cu adevărat liber în țara sa, stăpîn deplin al tuturor bogățiilor naționale, al roadelor muncii lui, al propriului său destin". Ea „reflectă — așa cum spunea Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, cu prilejul dezbaterilor din Marea Adunare Națională asupra proiectului de Constituție — împlinirea aspirațiilor de libertate a celor ce muncesc, ea reprezintă Cartea libertății și suveranității naționale, a înfloririi națiunii socialiste, a egalității depline în drepturi pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, a afirmării multilaterale a demnității și personalității omului, constructor al socialismului, făuritor conștient al propriei sale istorii".

Prin aceasta Constituția este expresia sau caracterizarea în forme juridice a suveranității, a supremei puteri din viața noastră de stat.

Simbolul etapei pe care o marchează în istorie, Constituția promulgată acum cinci ani își găsește expresia în denumirea pe care o primește statul nostru — Republica Socialistă România. „Republica Socialistă România — glăsuiește articolul 1 — este stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar".

În Republica Socialistă România „întreaga putere aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa" (art. 2), poporului, creator al propriei sale istorii, în măsură azi să traducă în fapt toate năzuințele sale de veacuri, de dreptate și egalitate.

Constituția noii orînduiri socialiste prevăzînd drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor — egalitatea în drepturi, dreptul la muncă, la odihnă, la asigurarea materială de bătrînețe, boală sau incapacitate de muncă, dreptul la învățătură și asigurarea lui, dreptul de a alege și de a fi ales în Marea Adunare Națională, în consiliile populare, dreptul de asociere, libertatea conștiinței și libertatea religioasă, libertatea cuvîntului, inviolabilitatea persoanei, inviolabilitatea domiciliului, secretul corespondenței, dreptul de petiționare, de proprietate personală, de moștenire etc., tot ceea ce poate constitui un atribut al omului liber și demn, — afirmă și garanțiile care asigură demnitatea și dezvoltarea multilaterală a omului, care reflectă atitudinea socialistă față de om și a fiecărui individ față de societatea noastră.

Toate aceste drepturi sînt asigurate cu sfințenie de către organele de stat și justiția noastră socialistă, care „au — așa cum spunea Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, în cuvîntarea amintită — îndatoriri de mare însemnătate în apărarea cuceririlor revoluționare ale oamenilor muncii, a tuturor legilor statului împotriva acelora care atentează la interesul celor ce muncesc, ale cauzei socialismului: întreaga lor activitate trebuie să fie pătrunsă de grija față de om, de spiritul răspunderii pentru respectarea legalității socialiste".

Grija față de om, — exprimată cu atîta hotărîre — a creat un climat generos de încredere în om, de încredere în forțele sale creatoare și echitate socială, pe care Constituția prin prevederile și garanțiile sale îl instaurează în patria noastră.

Efectele acestui climat le trăim cu toții azi — la abia cinci ani de la promulgare — „luminînd mereu tot mai departe, drumul spre socialism", spre libertate, egalitate, fraternitate, fericire.

„Constituția de azi — spune într-un articol comemoraetiv un cărturar român — e actul de confirmare a victoriei maselor populare, și în fiecare cuvînt sună îndemnul la paza ei, ca un testament lăsat prin generații, pentru generații. Iată de ce sîntem mîndri de Constituția noastră, în care își află expresie și dorințele strămoșești cele mai fierbinți, și cele mai înalte și mai nobile aspirații ale noastre, ale contemporanilor, ale celor ce sub conducerea înțeleaptă a partidului făurim noul destin al României socialiste".

Constituția noastră proclamă deplina egalitate în drepturi a cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex, sau religie, și rezolvă just problema națională.

Legea noastră de bază evidențiază rolul statului socialist ca principal instrument în opera de construire a socialismului.

Mai presus de toate legea noastră supremă înscrie însă cu litere de aur trăsăturile fundamentale ale politicii externe a statului, politică de dezvoltare a relațiilor de prietenie și colaborare frățească cu țările socialiste, de promovare a relațiilor de colaborare cu țările avînd altă orînduire social-politică, în scopul asigurării păcii și înțelegerii între popoare. Republica noastră își bazează relațiile sale externe pe principiile respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi și avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne.

„În toate aceste prevederi își găsesc întruchiparea năzuințele poporului român, devotat trup și suflet cauzei socialismului, păcii și prieteniei între popoare".

Prin întregul ei conținut, „noua Constituție va constitui un puternic instrument în lupta și munca poporului nostru, condus de partid, pentru dezvoltarea operei de construcție socialistă, pentru crearea condițiilor necesare trecerii la comunism".

Ioan N. Floca

Sărbătorirea lui Coresi la Brașov

(Urmare din pag. 1)

Corul bisericii, condus de Dl Bădărău a dat răspunsurile liturgice.

La priceasnă a vorbit P. C. vicar Tr. Belașcu, între altele arătînd că Sf. noastră Biserică prăznuiește azi una din sărbătorile închinate Prea Curatei Fecioare Maria, modelul minunat de virtute pentru mamele noastre, pentru soțiile noastre, model de iubire și gingășie în sufletele noastre.

După Sf. Liturghie a vorbit, cu multă emoție și sensibilitate, pr. Dr. Iuliu Ișa, care a spus că venirea la biserica Sf. Nicolae a celor doi Arhierei înseamnă o bucurie nesfîrșită. P. C. Sa a oferit în dar Î. P. S. Mitropolit 2 tablouri mari în ulei reprezentînd biserica Sf. Nicolae și Școala. Pr. Tascian citește o poezie. În numele unui grup de credincioși, credinciosul Ioan Paraschivoiu oferă Î. P. S. Sale o machetă lucrată de el a bisericii Sf. Nicolae.

În continuare a vorbit P. S. Episcop-vicar Visarion, care, plecînd de la cuvintele Sf. Apostol Pavel scrise Corintenilor (I Cor. 14, 19) că în biserică mai bine să grăiesc cinci cuvinte cu înțeles ca să învăț și pe alții decît zece mii de cuvinte în limbă neînțeleasă, zăbovește cu deosebire asupra marii rîvne și dragoste, pe care a avut-o diaconul Coresi, acest om minunat, pentru credința strămoșească, pentru limba românească. Această rîvnă a lui și a colaboratorilor lui e un îndemn în primul rînd pentru credincioșii noștri din ziua de azi, pentru care credința ortodoxă a devenit mai vie, s-a intensificat, a devenit mai curată și mai tare în obștea noastră a credincioșilor.

Dar s-a intensificat și conștiința de neam a poporului nostru, și conștiința religioasă.

Azi, credincioșii ortodocși români se roagă într-o singură limbă: Tatălui, Fiului și Sf. Duh.

În glas de rugă a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului și întregului sobor slujitor ne legăm în chip deosebit să păstrăm neatinsă Sf. Predanie, pentru a o transmite neatinsă și altora peste veacuri.

Să păstrăm — spune în încheiere P. S. Sa — ceea ce primim de la înaintașii noștri fără a altera, fără a strica, pentru că în felul acesta ne vom face în mod deplin datoria de creștin.

Așa putem slăvi pe Tatăl, Fiul și Sf. Duh.

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae din a cărui cuvîntare reținem idei ca acestea:

Împletim astăzi două sărbători: Prăznuirea Nașterii Maicii Domnului și sărbătorirea vredniciei diaconului Coresi de acum 400 de ani și a preoților și diecilor de la această biserică din Schei.

Nașterea Maicii Domnului nu este numai bucuria părinților ei, Fecioara Maria devenind cea mai aleasă dintre toate făpturile pămîntului, și este bucuria tuturor părinților, care așteaptă un copil, acesta fiind comoara cea mai de preț a casei, bucuria cea mai mare a părinților. El este puntea de legătură, un izvor de dragoste și mai puternică între soți, pentru că în prunc este zestrea celor doi părinți. Pruncul simbolizează unitatea dintre părinți și duce mai departe tot ce au mai bun a-ceștii părinți. De aceea „trebuie să punem în el nu numai grija de creșterea lui trupească, ci și grija de creșterea lui sufletească, ceea ce nu se poate realiza decît prin dragostea necontenită a părinților, prin creșterea lui într-un mediu de bunăînțelegere, de dăruire, de dragoste, de jertfelnicie între soți și între toți membrii familiei". Dacă din prima clipă părinții, prin faptele lor, întipăresc în ființa copilului tot ceea ce este frumos adevărat, bun, tot ceea ce este sfînt, atunci acest copil va crește an de an și se va plămădi și desăvîrși ființa lui în așa fel încît va fi bucuria părinților, mîndria lor de o viață întreagă, dar și bucuria și mîndria poporului căruia îl dăruiesc.

Praznicul Diaconului Coresi este și el un început o „pruncie", căci el a tipărit primele cărți de slujbă și cu învățătură în limba română. Acest început îl prăznuim astăzi cu bucurie, pentru că vedem roadele bogate ale lui. În cei 400 de ani care au trecut „pruncul" acesta al începutului de limbă românească tipărită, de limbă literară românească, a crescut și s-a dezvoltat, plămădindu-se limba românească cea curată, „dulce ca un fagure de miere" cum zice poetul. Iată pentru ce cinstim în chip deosebit fapta diaconului Coresi, fapta preoților și diecilor de la biserica Sf. Nicolae, pentru că începutul acela n-a fost ușor.

Pentru ei a fost un act de bărbăție, de curaj, ca să treacă dintr-o etapă a istoriei, cînd oficial se folosea limba slavonă, la o treaptă nouă a istoriei, în care limba română să pătrundă în Biserică, iar apoi și în relațiile diplomatice și astfel încetul cu încetul să devină o limbă în care marii tălmăcitori ai Sfintei Scripturi, marii scriitori și marii noștri poeți să-și exprime gîndurile lor cele mai înalte.

Aceste lucruri din trecut ne grăiesc și nouă celor de astăzi și ne cheamă și pe noi ca, așa cum cei din trecut au mers pe calea cea sănătoasă, să mergem și noi în vremurile acestea de mari transformări pe calea înnoirii necontenite, a înnoirii noastre în Iisus Hristos și a înnoirii noastre ca fii ai poporului nostru, ca fii ai vremurilor noastre.

Conducerea parohiei Sf. Nicolae-Schei, în frunte cu P. C. prot. onor. Dr. Iuliu Ișa, a oferit o agapă frățească.

Sărbătorirea, în cadrul prot. Brașov, a 400 de ani de la tipărirea celor două importante tipărituri coresiene, Psaltirea și Liturghierul, a constituit un bun prilej de înălțare creștinească și patriotică a preoților și credincioșilor din acele părți.

Rep.

Sfințirea bisericii din Oiejdea

Duminică, 30 august 1970, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a săvîrșit — împreună cu P. S. Episcop *Visarion* — tîrnosirea bisericii din parohia Oiejdea, jud. Alba.

În ajun, Înaltul nostru Ierarh — însoțit de P. S. Episcop Visarion — sosește, la orele 18, în fața bisericii din parohia *Bărăbanț*, jud. Alba, fiind primit de credincioși și preoți în frunte cu P. C. prot. *Victor Negrea* (Alba-Iulia). Este de față și P. C. pr. Arpad Bodony, parohul romano-catolic din localitate.

Se săvîrșește apoi vecernia de către un sobor de preoți, la sfîrșitul căreia C. pr. *Gheorghe Rusu*, parohul locului, prezintă un scurt istoric al parohiei și al activității P. C. Sale, relevînd marele folos al actului epocal de la 21 octombrie 1948.

P. S. Episcop-vicar *Visarion* vorbește credincioșilor despre frumoasele realizări bisericești și buna conviețuire dintre românii și maghiarii din această localitate.

Urmează cuvîntul de învățătură și de îndemn al Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, în care arată că credința noastră se înnoiește astăzi în conformitate cu înnoirea vieții noi din Patria noastră. Ea duce cu sine puterea dragostei frățești, care ne face să ne simțim frați — ca popor român — cu naționalitățile conlocuitoare și frați — ca Biserică Ortodoxă Română — cu celelalte Biserici din țară și din străinătate. Îi îndeamnă pe credincioși să-și slujească cu devotament Biserica și Patria.

Duminică, 30 august 1970, orele 9, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului — însoțit de P. S. Episcop-vicar *Visarion* — sosește în fața bisericii din parohia *Oiejdea*, jud. Alba, fiind primiți de preoți și credincioși în sunetele clopotelor. Cuvîntul de întîmpinare îl ține P. C. prot. *Victor Negrea* (Alba-Iulia). Răspunde Î. P. S. Sa, exprimînd bucuria că credincioșii acestei parohii — în

(continuare în pag. 4-a)

Expoziţia de pictură pe sticlă a ieromon. Timotei Tohăneanu

În revista noastră oficială „Mitropolia Ardealului", nr. 11—12/1967, la rubrica „Însemnări" se cuprindea şi o relatare „cu privire la icoanele pe sticlă" (p. 970—972), care se încheia cu următoarea nu lipsită de importanţă previziune: „Un harnic călugăr, Timotei Ţohăneanu, de la mănăstirea Brîncoveanu (Sîmbăta de Sus, Făgăraş), duce cu frumoase roade mai departe arta meşteşugarilor iconari din Scheii Braşovului şi a altor centre".

O întărire a afirmaţiei de mai sus o constituie faptul că în ziua de 10 aug. a.c. s-a deschis în Braşov, la Galeriile de Artă ale Fondului Plastic, expoziţia de pictură pe sticlă a părintelui Timotei Tohăneanu de la mănăstirea menţionată.

Expoziţia s-a bucurat de o bună primire şi preţuire din partea vizitatorilor şi a specialiştilor de artă. Pictorul Dan Vasiu a relevat, în cuvîntul său, calităţile artistice ale exponatelor, arătînd meritul pictorului de a continua arta vechilor iconari.

Urmărind cu dexteritate tehnica picturii pe sticlă, părintele Timotei Tohăneanu a ridicat la valoare de artă cultă, cu trăsături stilizate estetic, chipurile sfinţilor, figuri reprezentative din viaţa poporului şi motive de artă decorativă. El este un pictor „păstrător de tradiţii", imprimînd personagiilor „o anume trăire interioară, care te obligă la conversaţie" cu scenele pe care le reprezintă. Culorile picturilor sale pe sticlă sînt vii şi calde, armonios combinate. Ele trezesc în minte picturile Voroneţului. În general, stilul său de a picta pe sticlă se află la punctul de întîlnire dintre arta populară şi cea cultă a acestui gen.

Elementele specifice fiecăruia se întrepătrund şi se completează, ceea ce dă picturii sale „o viziune originală şi plină de poezie".

Expoziţia numără 25 tablouri cu motive laice şi 36 icoane.

În centrul expoziţiei se află tablourile care înfăţişează Mănăstirea Brîncoveanu şi împrejurimile ei, lucru pe care îl considerăm potrivit, deoarece se pare că ne aflăm la începutul unei activităţi prin care ieromonahul Timotei Tohăneanu, fiu duhovnicesc al acestei obşti, aduce o contribuţie însemnată la arta românească şi face Biserica prezentă în actualitate.

În rîndul de sus al expoziţiei se află expuse tablouri care reprezintă figuri din trecutul poporului român: Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu, Horia, Cloşca şi Crişan, Sfinţii ardeleni şi Mitropolitul Nicolae Bălan, ctitorul mănăstirii.

Toate reprezintă ideea de jertfă şi dăruire pentru împlinirea idealului de veacuri a poporului român: unitatea şi independenţa lui naţională şi bisericească.

În al treilea rînd sînt înfăţişate scene din viaţa poporului: Nunta la ţară, port ţărănesc, fata cu tulnicul, ţăranii din Drăguş, şezătoare, botezul, Adam şi Eva, vas cu flori, cerb şi pasăre, precum şi motive decorative din partea Făgăraşului. La acestea se adaugă fondul icoanelor pe sticlă, care dovedeşte pasiunea şi îndemînarea sa de a reda în culori lumea de taină, ca şi lumea văzută ce ne înconjoară.

Arta iconarilor pe sticlă, atît de preţuită, a găsit în părintele Tohăneanu un continuator înzestrat şi autentic.

Pe lîngă felicitările ce i se cuvin, ne exprimăm speranţa că va face la Mănăstirea Brîncoveanu o şcoală cu ucenici, în care fiii talentaţi ai poporului nostru să înveţe arta grăirii prin culori.

C. V.

Sfinţirea bisericii din Oiejdea

(Urmare din pag. 3)

unitate şi armonie — îşi împlinesc datoriile faţă de Biserică şi faţă de Patrie.

Apoi Î. P. S. Sa — împreună cu P. S. Episcop-vicar Visarion — înconjurat de un sobor de preoţi, săvîrşeşte slujba de tîrnosire a bisericii înnoite şi înfrumuseţate, urmată de Sf. Liturghie arhierească. Răspunsurile sînt date de corul mixt al Catedralei „Reîntregirii" din Alba-Iulia. Este hirotonit întru diacon candidatul la preoţie Constantin Dan.

P. Cuv. ierom. *Modest Muraru*, parohul locului, face un scurt istoric al satului Oiejdea, al parohiei şi bisericii, precum şi o dare de seamă asupra lucrărilor de înnoire şi înfrumuseţare a bisericii, mulţumind tuturor pentru sprijinul dat.

În continuare, dl *Zoltan Lörincz*, pastor reformat în localitate, aduce un frăţesc salut şi mărturisirea că a urmărit cu multă satisfacţie munca de înnoire şi înfrumuseţare a acestei biserici.

P. S. Episcop-vicar *Visarion* scoate în evidenţă jertfelnicia credincioşilor din această parohie, care prin unitate au realizat un lucru atît de frumos. Unitatea este puterea noastră. Îndeamnă pe credincioşi să păstreze ca lumina ochilor unitatea bisericească, precum şi să meargă mai departe pe calea cea bună, dovedindu-se tot mai devotaţi fii ai Bisericii şi ai Patriei.

Urmează cuvîntarea *I. P. S. Sale*, în care prezintă unitatea noastră bisericească din trecut, care a fost desăvîrşită azi prin Reîntregirea bisericească. Unitatea noastră într-o singură ţară şi într-o singură Biserică este o putere dătătoare de viaţă nouă. Această unitate se desfăşoară şi între credincioşii ortodocşi şi celelalte culte, pentru că Iisus Hristos ne cheamă la unitate şi frăţietate. De încheiere, îndeamnă pe credincioşi să se dăruiască pentru propăşirea Bisericii şi a Patriei.

După îndătinatele polihroane, Î. P. S. Sa „miruieşte" cu untdelemn sfinţit pe toţi credincioşii participanţi.

C. S.

† Protopop stavr. Gheorghe Maior

— Consilier patriarhal în pens. —

La frumoasa vîrstă de 78 de ani, se prăbuşeşte, în ziua de Sf. Simion Stîlpnicul (1 septembrie 1970), ca un stejar falnic, unul dintre chipurile frumoase ale Bisericii noastre româneşti, venerabilul între venerabili, părintele Gheorghe Maior, consilier patriarhal în pensie.

Născut în Braşovul vechi la 6/18 decembrie 1892, din părinţii Gheorghe Maior originar din Crihalma-Braşov, de meserie pantofar, şi Maria născută Aldea din Braşovul-vechi, ţesătoare la o fabrică din Braşov, adormitul în Domnul a fost cel mai mare între 7 fraţi. Nu i-a fost uşor să-şi însuşească ştiinţa de carte din cauza greutăţilor familiei. Astfel, paralele cu anii de şcoală a trebuit să înveţe şi să lucreze meseria tatălui său, pentru a aduce o contribuţie la susţinerea familiei. Aşa reuşeşte să urmeze 2 clase la Şcoala românească confesională (ortodoxă) şi alte două clase la Şcoala normală românească ortodoxă din Groaveri (Schei), fiind primul între şcolari. Se înscrie apoi la Gimnaziul cu 8 clase secundare „Andrei Şaguna", luîndu-şi examenul de bacalaureat cu eminent. Determinat de lectura unei cărţi laice, se îndreaptă spre Institutul de teologie „Andreiană" din Sibiu unde urmează cursurile regulat (1912—1915), luîndu-şi examenul cu pur eminent şi paralel fiind angajat ca funcţionar la Consiliul Arhiepiscopesc pentru a-şi asigura existenţa.

După încă doi ani de funcţionare este ales ca preot în parohia Vingard, jud. Alba. Se căsătoreşte în 15 august 1916 cu Lucreţia Iosif fiică de învăţător din Aciliu, fiindu-le binecuvîntată căsnicia cu patru copii. A fost şi deportat la Oradea, la scurtă vreme după căsătorie. Este apoi hirotonit diacon în 25 şi preot în 27 decembrie 1916. În toamna anului 1921 ocupă, prin concurs, catedra de religie la fosta Şcoală Normală mixtă „Andrei Şaguna" din Sibiu, funcţionînd 22 de ani în învăţămînt. În perioada anilor 1921—1942 a îndeplinit funcţii de profesor secundar, director de seminar, director al Şcolii Normale, casier, inspector şcolar pentru învăţămîntul religios, inspector seminarial pe ţară, duhovnic pentru teologi, membru în Comisia de Administraţie a Tipografiei şi Librăriei Arhidiecezane, secretar al „Astrei" Sibiu, secretar general al Asociaţiunii Clerului din Ardeal, procuror al Consistoriului Mitropolitan etc., etc.

Între anii 1942—53 funcţionează consilier patriarhal la Bucureşti — cu diferite sarcini şi funcţii de răspundere, inclusiv redactor responsabil al revistei „Biserica Ortodoxă Română".

Cerîndu-şi pensionarea în anul 1953, se reîntoarce la Sibiu, unde după gloria vremelnică a titlurilor care i-au adus şi bucurii şi mîhniri, sfîrşeşte aşa cum a început, preot născut iar nu făcut.

Înzestrat de Dumnezeu cu o inteligenţă sclipitoare şi deosebită rîvnă pentru tot lucrul bun, a fost nu numai un pedagog ilustru, ci şi un liturghisitor model, un predicator încercat sub expresia unei patriarhale figuri de preot adevărat, a cărui amintire va stărui multă vreme în Biserica noastră.

Însuşindu-şi o bogată orientare teologică şi o largă cultură laică, stăpînind mai multe limbi şi fiind dotat cu un pronunţat spirit de discernămînt, toată viaţa a fost şi un bun condeier. Astfel colaborează la peste 26 ziare şi reviste diferite. La Telegraful Român colaborează din anul 1915 fără întrerupere pînă în clipa plecării sale, lăsînd spre tipărire şi după moarte o parte din articolele sale gustate de atîţia cititori.

Are cca 20 lucrări publicate. Neprecupeţind nici o osteneală şi folosind orice prilej binecuvîntat, a rostit peste 2500 predici şi a ţinut peste 300 de conferinţe.

Regretat de toţi este prohodit în Catedrala mitropolitană de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. vicar Traian Belaşcu, fiind de faţă Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin împreună cu P. S. Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului Dr. Visarion Răşinăreanu şi o numeroasă asistenţă de preoţi şi credincioşi. Răspunsurile au fost date de corul Catedralei sub conducerea P. C. prof. Gheorghe Şoima.

La sfîrşitul slujbei a vorbit P. C. prot. Aurel Radu din partea parohiei Cibin, exprimînd regretul unanim pentru una din figurile cele mai distinse ale clerului ardelean din veacul al XX-lea. P. C. prot. al jud. Sibiu Nichifor Todor face o caracterizare sobră a acestei personalităţi bisericeşti, de-o rară prestanţă fizică, intelectuală şi morală care a făcut numai cinste clerului. P. C. păr. Traian Belaşcu, vicarul Arhiepiscopiei Sibiu, scoate în evidenţă calităţile de dascăl, omenia şi caracterul unui preot călit în muncă.

Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, apreciind contribuţia de-o viaţă întreagă pe care a adus-o Bisericii, pe lîngă regretul firesc, exprimă şi mîngîierea de-a şti că viaţa celui adormit nu este numai dincolo în veşnicie, ci ea trăieşte şi pe pămînt, din fiinţa lui care s-a împletit cu toţi acei cu care a venit în legătură. S-a transmis ceva din crezul lui, din înţelepciunea, din scrisul şi din energia sa spirituală.

Părintele ceresc să-i hărăzească slujire veşnică întru împărăţia Sa şi neuitată să-i fie pomenirea.

Rămăşiţele pămînteşti au fost aşezate spre veşnică odihnă în cimitirul ortodox din Sibiu.

N. T.

Informaţii

● Duminică, 6 septembrie 1970, după Sf. Liturghie, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a rostit în Catedrala mitropolitană din Sibiu un cuvînt informativ privind aspecte din activitatea Centrului Arhiepiscopesc în ultimele două luni care au trecut.

Astfel, Duminică, 12 iulie a. c., Î. P. S. Sa a participat la Sf. Liturghie din Catedrala protopopească din Brad, în cadrul căreia a vorbit credincioşilor despre autodepăşirea sau desăvîrşirea noastră. În Duminica următoare, 19 iulie a. c., la invitaţia P. S. Episcop Teoctist al Aradului, Înaltul nostru Arhipăstor a slujit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala Episcopală din Arad, la sfîrşitul căreia a vorbit despre sinoadele ecumenice, în cadrul cărora s-a cristalizat învăţătura Bisericii noastre. Împreună cu P. S. Episcop Teoctist, Î. P. S. Sa a vizitat după masă 4 biserici din Arad. În 20 iulie a. c., împreună cu P. S. Teoctist, Arhipăstorul nostru a vizitat 5 parohii din Eparhia Aradului, ţinînd în fiecare biserică un cuvînt de învăţătură şi zidire creştinească. Duminică, 26 iulie a. c., Î. P. S. Sa a participat la Sf. Liturghie din Catedrala revenită din Oradea, unde a predicat despre armonia dintre cele dinafară şi cele dinăuntru, chemînd credincioşii să pună acord deplin între gîndurile şi faptele lor, străduindu-se mereu spre curăţia inimii, spre dragoste lucrătoare prin fapte bune. Duminică, 2 august a. c., Arhipăstorul nostru a vorbit în Catedrala cu lună din Oradea, în care este zugrăvit chipul lui Horea şi anume despre prezenţa lui Dumnezeu în tot ceea ne înconjoară, în istoria Patriei, a omenirii şi în viaţa Bisericii.

În continuare, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a informat credincioşii despre hramul mănăstirii Brîncoveanu (15 august a. c.), vecernia de la parohia Bărăbanţ şi sfinţirea bisericii din Oiejdea (prot. Alba Iulia), Duminică, 30 august a. c., la ambele evenimente Î. P. S. Sa fiind însoţit de P. S. Episcop-vicar Visarion.

● În 8 septembrie a. c. s-au împlinit 5 ani de la primul Congres mondial pentru lichidarea analfabetismului, la care au participat 87 de state şi cu care prilej s-a adoptat „Carta alfabetizării".

Deşi s-au obţinut progrese deosebite în acest domeniu, totuşi un raport U.N.E.S.C.O. consemnează pentru anul 1970 uriaşa cifră de 800 milioane de analfabeţi, ceea ce constituie o grea rană pentru omenire.

● Institutul de cercetări pentru pace de la Stockholm a publicat recent, în cadrul „Anuarului înarmărilor şi dezarmărilor pe glob", 1968—1969, date deosebit de îngrijorătoare în ceea ce priveşte cursa înarmărilor şi urmările ei. Potrivit acestor date, fondurile destinate cursei înarmărilor în 1968 au sporit cu 30% faţă de 1965, ceea ce înseamnă o sumă de peste 200 miliarde de dolari, sumă ce reprezintă echivalentul veniturilor naţionale realizate de cei un miliard de locuitori din America Latină, Asia de Sud şi Orientul apropiat. Aceasta în timp ce o seamă de flageluri, ca analfabetismul, foamea, subdezvoltarea ş.a. bîntuie o bună parte din omenire.

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Anul 118 Sibiu, 1 octombrie 1970 Nr. 37—38

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

10. Sfînta Treime

a) Cea mai mare taină a credinţei noastre este taina despre Dumnezeu cel unul în fiinţă şi întreit în persoane, adică despre Sfînta Treime. Aceasta este taina, pe care Dumnezeu a descoperit-o celor credincioşi în felurite chipuri, ca să ni se descopere în mod deplin de Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Prin credinţa în Sfînta Treime se deosebeşte creştinismul de toate celelalte religii.

În Vechiul Testament — la poporul israilitean — Dumnezeu s-a descoperit pe sine ca unul: un singur Dumnezeu (monoteism). Aceasta pentru că israiltenii erau înconjuraţi de popoare care credeau în mai mulţi zei (idoli) şi israiltenii înşişi, sub influenţa acestor popoare, erau ispitiţi să se închine la aceşti zei (vezi viaţa proorocului Ilie). De aici porunca din decalog: „Eu sînt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alţi Dumnezei afară de mine" (Ieşire 20, 2—3). Acesta este Dumnezeul cel adevărat, pe cînd zeii sînt „dumnezei" falşi plăsmuiri ale minţii şi închipuirii omeneşti. E adevărat că — în unele religii — era o presimţire sau chiar învăţătura că peste toţi zeii este un Dumnezeu suprem.

Pe de altă parte în Vechiul Testament sînt prevestiri, care pregăteau pe credincioşi pentru descoperirea tainei negrăite, taina Sfintei Treimi. Aşa la Geneză 1, 26 „a zis Dumnezeu: să facem *om după chipul şi asemănarea* noastră", *iar la Geneză 3, 22 zice Dumnezeu: „Iată Adam s-a făcut ca unul din* „noi". *La stejarul din Mamvre lui Avraam i s-a arătat Dumnezeu sub chipul a trei bărbaţi, dar Avraam s-a adresat lor ca unuia singur:* „Doamne, *de am aflat har înaintea* ta, *nu trece pe robul* tău" *(Gen. 18, 1 urm.). E o presimţire a Sfintei Treimi. Proorocului Isaia (6, 3) i s-a descoperit cum Serafimii preamăreau pe Dumnezeu: „Sfînt, Sfînt, Sfînt e Domnul Savaot, plin este cerul şi pămîntul de mărirea* Lui". *De trei ori sfînt (Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt), dar un Dumnezeu (Domnul Savaot). În Vechiul Testament găsim texte despre Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul (Ps. 109, 1, 4; Ps. 2, 7) şi despre Dumnezeu-Duhul Sfînt (Isaia 11, 2).*

Se poate spune dar că taina Sfintei Treimi a fost presimţită de religiile străvechi, pentru că dincolo de mulţimea zeilor (politeism) acestea într-un fel neprecis simţeau că e un singur Dumnezeu (sau un zeu suprem) — şi că taina Sfintei Treimi a fost prevestită mai clar în Vechiul Testament, unde — deşi pe primul plan e credinţa în un singur Dumnezeu (monoteism) — sînt cuvinte şi semne despre cele trei persoane dumnezeeşti care sînt una: Dumnezeu — Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh.

b) Descoperirea deplină a Dumnezeului treimic ni s-a dat în Iisus Hristos — Fiul lui Dumnezeu întrupat. Iisus Hristos trimite pe Sfinţii Apostoli la propovăduire cu porunca de a învăţa şi de a boteza „în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh" (Matei 28, 19). Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt sînt una (în numele), *un Dumnezeu în trei persoane. Şi Sf. Ap. Ioan (Ep. I, 5, 7) scrie: „Trei sînt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvîntul (Fiul) şi Duhul Sfînt şi aceştia trei una sînt". Descoperirea Sf. Treimi o avem la Botezul Domnului, unde Dumnezeu Tatăl mărturiseşte despre Iisus Hristos: „Acesta este Fiul meu cel iubit", iar Duhul Sfînt se coboară peste Iisus Hristos (Mt. 3, 16—17). Iisus Hristos-Fiul a venit în lume ca să descopere pe Tatăl ca Părinte al Său, să se descopere pe Sine ca Fiu al lui Dumnezeu-Tatăl şi să descopere pe Duhul Sfînt, Cel trimis de Tatăl peste Fiul şi de Fiul peste Sfinţii Apostoli în Biserica Lui cea sfîntă şi să descopere că aceştia trei una sînt, o singură fiinţă dumnezeiască, un singur Dumnezeu (Ioan 5, 30; 10, 15; 10, 30; 14, 16; 15, 26; 17,13; Mt. 5, 16; 11, 27; 26, 39; I Cor. 2, 10—13; Lc. 12, 12; Mt. 10, 20). De aici închinarea: „Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh", „A Ta este împărăţia şi puterea şi mărirea, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, Amin".*

De aici şi binecuvîntarea Sfîntului Apostol Pavel, pe care o auzim la Sf. Liturghie: „Darul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu-Tatăl şi împărtăşirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toţi" (2 Cor. 13, 13). Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh revarsă harul Său de la Tatăl prin Fiul în Duhul Sfînt peste toţi cei ce cred în descoperirea dumnezeiască dăruită nouă de Iisus Hristos şi păstrată neschimbată în Biserica Lui cea sfîntă.

De aceea şi în Credeu mărturisim: „Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotţiitorul . . . şi într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu . . . şi într-un Duhul Sfînt, Domnul de viaţă făcătorul" (art. 1, 2, 8).

De aceea mărturisim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită şi cîntăm şi ne rugăm: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperămîntul meu este Duhul Sfînt, Treime Sfîntă mărire Ţie"!

† **NICOLAE,**
Mitropolitul Ardealului

Din înţelesurile Sf. Liturghi

Liturghia catehumenilor

Liturghia catehumenilor este partea Sfintei Liturghii care ţine de la începutul Liturghiei cînd se dă binecuvîntarea din partea preotului şi pînă la cuvintele: „Cîţi sînteţi chemaţi, ieşiţi. Cei chemaţi, ieşiţi. Cîţi sînteţi chemaţi, ieşiţi . . .". Catehumenii erau aceia dintre necreştini care se pregăteau şi învăţau adevărurile de credinţă, spre a se putea boteza şi a deveni creştini. Ei erau împărţiţi în trei categorii: ascultători (auzitori), îngenunchetori şi luminaţi. Cei dintîi nu puteau sta în biserică decît pînă după citirea Evangheliei. Fiecare dintre aceste categorii de catehumeni îşi aveau un anumit loc hotărît în biserică de unde ascultau Sf. Liturghie.

Catehumenii se mai numeau şi chemaţi, iar Liturghia catehumenilor se numeşte şi azi Liturghia celor chemaţi (chemaţi la botez).

Scopul Liturghiei catehumenilor a fost didactic, adică acela de a învăţa şi edifica, de a-l instrui şi întări în credinţă şi viaţă creştinească pe acela care urma să fie botezat. De aceea s-au şi fixat în această parte a Liturghiei multe citiri biblice (citirea din Apostol, citirea Sf. Evanghelii, rostirea omiliei sau a predicii).

Sf. Liturghie începe cu cuvintele pe care le rosteşte preotul cu glas înalt (după ce mai înainte s-a pregătit prin rugăciuni speciale), cuvintele binecuvîntării: „Binecuvîntată este împărăţia Tatălui, a Fiului şi a Sf. Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor", la care cîntăreţul răspunde: Amin. În timpul rostirii acestei binecuvîntări preotul face semnul crucii cu Sf. Evanghelie peste Sf. Antimis. Acum se bate toaca şi se trag clopotele cu mare solemnitate, semn că acum a început o parte însemnată a Sf. Liturghii.

Cuvintele binecuvîntării sînt un început de laudă şi preamărire pe care preotul le aduce împărăţiei lui Dumnezeu cel Unul în fiinţă şi întreit în feţe, Tatăl, Fiul şi Sf. Duh, a cărui împărăţie este spirituală şi veşnică.

Semnul crucii pe care-l face preotul e semnul creştinătăţii, iar prin Sf. Evanghelie a fost întemeiată împărăţia lui Dumnezeu pe pămînt şi tot prin ea această împărăţie creşte şi se dezvoltă.

După ce cîntăreţul a răspuns Amin la binecuvîntarea preotului, încep o serie de rugăciuni scurte, care toate împreună se numesc ectenie, ectenia cea mare (cuvîntul ectenie e cuvînt grecesc şi însemnează cerere sau rugăciune necontenită sau stăruitoare). Ectenia cea mare cuprinde 12 rugăciuni sau cereri stăruitoare, care sînt foarte importante şi necesare pentru viaţa trupească şi sufletească a omului. Chiar din acest motiv această ectenie se numeşte „mare".

Între cererile pe care le cuprinde această rugăciune e şi pacea, sub care trebuie să înţelegem rodul tuturor virtuţilor, pacea pe care o putem dobîndi noi înşine. Pacea e foarte necesară fiindcă fără pace omul este neliniştit, tulburat, nu poate cugeta la cele bune şi folositoare sufletului.

Prin această ectenie mai cerem şi pacea cea de sus, pacea pe care o primim de la Dumnezeu. Cerem bunuri folositoare sufletului şi trupului, ne rugăm pentru stăpînire, pentru Biserică, pentru liniştea văzduhurilor, pentru îmbelşugarea roadelor pămîntului, pentru cei care călătoresc, pentru unirea creştinilor, pentru cei care cercetează biserica, pentru cîrmuitorii lumeşti, pentru cîrmuitorii bisericeşti etc. Totodată ne rugăm pentru cei bolnavi, pentru pacea întregii lumi, fiindcă Dumnezeu este Stăpînul şi cîrmuitorul tuturor făpturilor din lume, în El îşi pun nădejdea, de la El aşteaptă toate să le dea bunătăţile Lui.

La sfîrşitul acestor rugăciuni, preotul pomeneşte pe Prea Sfînta Fecioara Maria ca să se roage pentru noi. Cererile din această ectenie le sfîrşim cu promisiunea de a da întreaga noastră viaţă lui Hristos, silindu-ne întotdeauna ca să împlinim voia Lui.

(Continuare în pag. 4)

Taina Sfîntului Maslu

Aşa cum pe pămînt nu trăieşte nimic fără ploaie, tot aşa nu este viaţă cu roade întru Dumnezeu fără har. Şi aşa cum ploaia nu se revarsă pe pămînt decît prin nori, tot astfel nici harul nu se revarsă cu folos mîntuitor decît prin Sf. Taine. Unde nu-i nor, nu-i ploaie, unde nu-i ploaie, nu-i viaţă (este uscăciune), unde nu-i Sf. Taină, nu-i har şi unde nu-i har, nu este legea lui Hristos.

Cel ce crede că are har şi viaţă întru Hristos fără Sf. Taine, este asemănător aceluia care socoteşte că nu pomul ci umbra pomului face poamele.

Sf. Taine, în număr de 7, sînt deci lucrări sfinte văzute, prin care creştinii dobîndesc harul cel nevăzut al lui Dumnezeu. De data aceasta ne vom întreţine puţin asupra tainei Sf. Maslu.

Ce este Sf. Maslu şi de cine a fost aşezat?

Maslul este taina sfîntă prin care bolnavii se ung de către preoţi cu untdelemn sfinţit. Prin această ungere şi prin rugăciunile ce se fac peste bolnav coboară duhul lui Dumnezeu, care spală păcatele sufletului şi vindecă bolile trupului.

Două obiecţiuni mai de seamă se aduc împotriva acestei taine şi anume:

— Sf. Scriptură nu ne aminteşte direct data şi împrejurările aşezării acestei taine, dar ea ne arată că Apostolii au practicat-o şi au făcut aceasta din porunca Mîntuitorului, căci iată ce ne spune Evanghelistul Marcu (6, 7—13). Mîntuitorul a chemat la Sine pe cei 12 Apostoli şi i-a trimis pe dînşii la propovăduire, doi cîte doi, şi le-a dat putere asupra duhurilor necurate şi ieşind ei propovăduiau şi scoteau draci mulţi şi pe mulţi bolnavi îi ungeau cu untdelemn şi-i tămăduiau.

O mărturie directă despre Taina Sf. Maslu o avem însă în Epistola Apostolului Iacob, care scrie creştinilor de totdeauna astfel: „De este cineva bolnav între voi să cheme preoţii bisericii şi să se roage pentru el, ungîndu-l pe dînsul cu untdelemn întru numele Domnului. Şi rugăciunea credinţei va mîntui pe cel bolnav şi-l va ridica pe el Domnul, şi de va fi făcut păcate, i se vor ierta lui“ (Iacob 5, 14—15).

Socotim deci că este clar pentru oricine că nici Apostolii, cînd au fost trimişi cîte doi la propovăduire, n-au săvîrşit ungerea cu untdelemn a bolnavilor fără a fi primit poruncă de la Domnul şi nici Apostolul Iacob n-a scris creştinilor să ceară o slujbă care n-ar fi fost rînduită de Domnul.

Aceste două mărturii biblice sînt suficiente pentru ca orice creştin de bună credinţă să fie convins că taina Sf. Maslu este aşezată de Mîntuitorul şi nu de oameni.

În privinţa lucrării acestei Sf. Taine trebuie să spunem că ea lucrează prin credinţa celui ce o primeşte. Unde este credinţă stăruitoare la cerere vine şi darul lui Dumnezeu.

Să ne aducem aminte de credinţa hananeencii (Matei 15, 21), de aceea a sutaşului (Matei 8, 6), sau a tatălui copilului ce avea duh mut şi surd (Marcu 9, 17), ca şi de vindecările bolnavilor făcute pe baza credinţei lor.

Să ne aducem aminte că însuşi Mîntuitorul n-a făcut minuni şi vindecări în Nazaret pentru necredinţa nazarinenilor (Marcu 6, 1). Să ne gîndim de asemenea că rugăciunile se îndeplinesc cînd sînt făcute cu credinţă, după voia lui Dumnezeu şi nu după voia oamenilor. Căci este ştiut că voia lui Dumnezeu nu se potriveşte totdeauna cu voia noastră.

Acest lucru l-a arătat însuşi Mîntuitorul, prin rugăciunile făcute în grădina Ghetsimani, cînd zice: „Treacă de la mine paharul acesta (paharul suferinţei), dar nu precum vreau eu (nu cum ar vrea omul), ci precum vrei tu“, iar fiilor lui Zevedei cînd i-a cerut să le îndeplinească o cerere a lor. le-a răspuns: „Voi nu ştiţi ce cereţi“ (Marcu 10, 35—38).

Dumnezeu deci nu lucrează şi nu judecă ca noi. Dacă cineva a făcut maslu şi totuşi după aceea mai este bolnav sau chiar a murit, nu înseamnă că slujba n-a folosit. Dumnezeu doreşte şi lucrează la mîntuirea noastră, iar suferinţa de multe ori este mijloc de apropiere a omului de Dumnezeu. Nu vindecarea trupească este lucrul cel mai de preţ pentru Dumnezeu, ci vindecarea sufletească. Şi cine ar putea spune că atunci cînd s-a oficiat un maslu, cel bolnav n-a obţinut iertarea de păcate şi însănătoşire sufletească?

Dumnezeu a sădit în firea omului setea de a cunoaşte, de a şti şi de a lupta împotriva duşmanilor vieţii, împotriva bolilor.

Sînt boale trupeşti şi boale sufleteşti. Mîntuitorul a vindecat boale trupeşti la mulţi bolnavi numai după ce le-a iertat păcatele.

Aşa de pildă slăbănogului din Capernaum întîi i-a zis: Iartă-ţi-se ţie păcatele şi apoi: Ia-ţi patul tău şi umblă (Marcu 2, 5, 11).

Un creştin luminat cere ajutorul lui Dumnezeu, dar se duce şi la doctor, ştiind că El miluieşte pe cel credincios şi-l ajută prin credinţă şi prin ştiinţa oamenilor.

De încheiere, din cele spuse putem scoate următoarele învăţături:

1. Maslul este o taină sfîntă, aşezată de Mîntuitorul şi practicată de Apostoli, care ajută la vindecarea bolilor trupeşti şi sufleteşti.

2. Nu foloseşte numai acelora care au credinţă dreaptă şi curată.

3. Nu se oficiază numai pentru bolnavii care zac în pat. Păcatul încă este o boală şi păcătoşi sîntem toţi, de aceea de folos este fiecărui creştin să se împărtăşească de darurile pe care Hristos-Domnul le revarsă peste credincioşi, prin slujirea Sfîntului Maslu.

4. Se oficiază de către mai mulţi preoţi în numele Domnului şi aduce „mîntuire“, „vindecare“ şi „iertare de păcate“.

T. Radu

Episcopia Rîmnicului în secolul al XVIII-lea

Spre deosebire de secolele anterioare şi spre deosebire de celelalte eparhii româneşti din secolul al XVIII-lea, Rîmnicul a avut o seamă de vlădici vrednici, care au cinstit după cuviinţă scaunul pe care l-au ocupat. Norocul a fost că pînă la sfîrşitul secolului XVIII scaunul a fost ocupat numai de români, abia atunci — şi la începutul celui următor — fiind ocupat de doi greci.

Din 1708, scaunul vlădicesc de la Rîmnic era ocupat de episcopul Damaschin, numit şi Dascălul. Acesta se trăgea din familia românească Voinescu din Voineşti-Dîmboviţa. Avea o frumoasă pregătire cărturărească, fiind cunoscător al limbilor latină, greacă şi slavă. Fusese ucenic al episcopului Mitrofan (fost la Huşi şi apoi la Buzău), pe care l-a ajutat la tipărirea unor cărţi, poate chiar la tipărirea Bibliei din 1688. A ocupat şi slujba de dascăl la şcoala de slavonie din Bucureşti. Din 1702 pînă în 1708 a fost episcop al Buzăului, unde a tipărit cîteva cărţi în tipografia înfiinţată de înaintaşul său Mitrofan, în 1691. După alegerea lui Antim Ivireanu ca mitropolit, a trecut în locul său ca episcop la Rîmnic. Aici a purtat o grijă deosebită de gospodărirea Episcopiei, fapt dovedit de numeroase acte din acel timp. În 1717, cînd încă nu se încheiase pacea între turci şi austrieci, dar aceştia din urmă ocupaseră Oltenia, Damaschin s-a dus la Curtea din Viena în fruntea unei solii, înaintînd un memoriu, prin care cereau, între altele, ca Biserica din Oltenia să-şi păstreze drepturile de pînă atunci, iar mănăstirile să fie scutite de încartiruiri de soldaţi.

La 29 noiembrie 1719 episcopul Damaschin împreună cu egumenii mănăstirilor Hurez, Bistriţa, Arnota şi Govora, au cerut împăratului ridicarea Episcopiei Rîmnicului la rangul de Mitropolie, dependentă de Patriarhia din Constantinopol, înfiinţarea de şcoli în Rîmnic şi Craiova, precum şi o mai bună organizare a mănăstirilor. Împăratul a amînat mereu răspunsul la aceste cereri ale episcopului, aşa că nu s-a realizat nici una din ele.

Deşi era prins cu administraţia eparhiei, mai ales în împrejurările survenite, episcopul Damaschin n-a uitat de preocupările sale. Încă de la Buzău începuse tălmăcirea în româneşte a cărţilor de slujbă, muncă pe care a continuat-o cu rîvnă şi la Rîmnic. În felul acesta şi-a adus o contribuţie de seamă la românizarea slujbelor şi la crearea limbii literare româneşti. Se vede că munca de tălmăcire l-a preocupat în aşa măsură încît numai către sfîrşitul vieţii s-a gîndit să dea la tipar rodul ostenelilor sale. În 1724, a obţinut aprobarea pentru înfiinţarea unei tiparniţe noi la Rîmnic, tipărind în acelaşi an un *Ceaslov* şi o *Învăţătură despre şapte Taine*, iar în anul următor o *Psaltire*. Atît a putut tipări, căci la 5 decembrie 1725 a trecut la cele veşnice. Manuscrisele rămase de la el au fost tipărite de urmaşii săi.

După el, alegerea episcopului de Rîmnic a fost încredinţată unei adunări elective, formată din egumeni şi din boieri, care alegeau trei candidaţi, din care autorităţile propuneau pe unul împăratului pentru numire, hirotonia fiind făcută de mitropolitul Belgradului. Aşa au fost aleşi egumenii: *Ştefan de la Govora* (1726—27), mort înainte de a fi fost hirotonit, deşi i se făcuse înscăunarea, *Inochentie de la Brîncoveni* (1727—35), care a tipărit cîteva din manuscrisele rămase de la Damaschin şi *Climent de la Bistriţa* (1735—48).

Acesta din urmă a păstorit în împrejurări deosebit de grele, fiind ales în 1735 şi hirotonit abia în 1737, an în care a izbucnit un nou război între turci şi austrieci. Grozăviile războiului au cuprins întreagă Oltenia, care, după încheierea păcii de la Belgrad, a fost realipită la Ţara Românească. Abia din acest an a putut şi episcopul Climent să-şi continuie păstoria în condiţii mai prielnice. El este unul din cei mai de seamă vlădici ctitori de lăcaşuri sfinte. Astfel, a ridicat la Rîmnic o nouă biserică episcopală, reşedinţă, clopotniţă şi chilii, căci cele vechi fuseseră arse şi distruse în cursul războiului amintit. A ridicat apoi din temelie o bolniţă la Episcopie, un schit în satul său natal Pietrarii de Jos, apoi Schiturile Pătrunsa şi Colnic şi bisericile din Bodeşti, Bărbăteşti şi Goranu, toate în părţile Vîlcii.

Episcopul Climent n-a neglijat nici activitatea cărturărească, tipărind vreo 17 cărţi, fie de slujbă, fie de învăţătură creştinească. Este adevărat că vreo 10 din aceste tipărituri erau rămase — în manuscris— de la marele său înaintaş Damaschin, la care se mai adaugă o retipărire a Cazaniei lui Varlaam (cu unele adausuri). Climent are însă meritul că a luat iniţiativa, a supraveghiat tipărirea şi a suportat cheltuielile de tipar. El este şi autorul a două cărţulii originale. Prima se intitula *Capete de poruncă* (1743), cu 12 porunci adresate preoţilor privitoare la îndeplinirea slujbei lor (unele luate după broşura cu acelaşi titlu a lui Antim Ivireanul şi cu o pastorală la începutul postului mare. A doua era intitulată *Întrebări şi răspunsuri pentru şapte taine* (1747), un mic catehism pentru folosul preoţilor.

Episcopul Climent s-a retras din scaun la 8 mai 1748, din pricina bătrîneţii, trecînd la cele veşnice în 31 ianuarie 1753.

Sub urmaşii săi activitatea tipografică a continuat cu aceeaşi rîvnă. Cel mai de seamă episcop de Rîmnic din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea a fost *Chesarie* (1773—80). Acesta se trăgea dintr-o familie românească cu numele Halepliu, ceea ce ne duce la presupunerea că ar fi fost originar din Alepul Siriei. A învăţat carte la şcoala domnească din Bucureşti, unde şi-a însuşit limbile greacă, latină, rusă şi franceză. A devenit mai tîrziu ucenic al mitropolitului Grigorie de la Coltea, care l-a călugărit şi l-a luat în slujba Mitropoliei, ca protosinghel şi eclesiarh, lucrînd la traducerea şi tipărirea unor cărţi teologice. În 1770 a făcut parte din delegaţia Ţării Româneşti care s-a dus la Petersburg, pentru a exprima omagiul de credinţă şi a expune dorinţele ţării în faţa împărătesei Ecaterina a II-a.

Spre sfîrşitul anului 1771 i s-a încredinţat conducerea Eparhiei Rîmnicului în calitate de vicar. Felul în care a condus i-a atras dragostea şi încrederea tuturor, încît la 26 decembrie 1773 a fost ales episcop eparhiot, fiind hirotonit şi înscăunat în ianuarie 1774. Ca episcop, Chesarie s-a remarcat şi prin activitatea gospodărească, dar mai ales prin cea culturală-tipografică. Astfel, a înfiinţat două şcoli la metocurile Episcopiei Rîmnicului din Bucureşti şi Craiova, prima cu dascăli de limbile greacă şi slavă, iar a doua cu dascăl de limba română. S-a îngrijit apoi de refacerea unor schituri şi mănăstiri din eparhie. În tipografia refăcută de el la Rîmnic, cu materiale aduse de la Sibiu, în răstimp de numai patru ani au văzut lumina zilei vreo 10 cărţi de slujbă, ceea ce dovedeşte o muncă neîntreruptă şi încordată. Între acestea se remarcă *Mineele* pe lunile octombrie—martie, primele tipărite în româneşte. Ele constituie lucrarea de căpetenie a lui Chesarie, care îl pun în rîndul marilor făuritori ai limbii române literare. Prin Mineele lui, s-a desăvîrşit pentru totdeauna românizarea slujbelor bisericeşti. Chesarie a îndreptat mult limba şi a dat o tălmăcire nouă aproape pe de-a întregul, într-o limbă vie, înţeleasă de toţi românii, fapt care a contribuit la răspîndirea Mineelor în toate ţinuturile locuite de români.

Ceea ce trebuie remarcat la cele şase Minee tipărite de Chesarie sînt prefeţele — la fiecare volum — scrise de el însuşi, în care arăta însemnătatea lunilor respective, pe temeiuri istorice şi mitologice, precum şi datinile religioase de origină romană păstrate de români, expunea întîmplările biblice mai de seamă şi explica sărbătorile bisericeşti din fiecare lună. În plus, în unele prefeţe fă-

(Continuare în pag. 3)

Fapte ale păcii

Luna octombrie ne este cunoscută ca luna recoltei, a strîngerii roadelor muncii harnicilor noştri lucrători de pe ogoare. Este luna de încheiere oarecum a culegerii a ceea ce mănoasele cîmpuri ale ţării, ca şi livezile noastre minunate de tot felul au răsplătit fără zgîrcenie munca celor ce cu dragoste au zăbovit din primăvară pînă în toamnă asupra lor. Produsele pe care le-am putut vedea de fiecare dată la „Ziua" sau sărbătoarea „recoltei" întăresc spusele noastre de mai sus.

Dar această lună a recoltei ne aduce aminte şi de roadele bogate ale unui alt semănat şi anume acela pe care ţara noastră, conducătorii Patriei noastre îl revarsă cu nădejde şi consecvenţă în ogorul vieţii internaţionale. Cunoaştem cu toţii aspiraţiile poporului nostru spre dreptate, pace, echitate în lume, oglindite atît de fidel în politica internă şi externă a ţării noastre, în iniţiativele constructive, de îmbunătăţire şi promovare a relaţiilor frăţeşti între popoare, pe care delegaţii României de astăzi le au şi le afirmă la întrunirile internaţionale.

Aşa de pildă, mai recent Comitetul general a hotărît în unanimitate înscrierea pe agenda celei de a 25-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., deschisă în 15 septembrie a. c. la New-York, a două propuneri făcute de ţara noastră şi intitulate: „Consecinţele economice şi sociale ale cursei înarmărilor şi efectele sale profund dăunătoare" şi „Rolul ştiinţei şi tehnicii moderne în dezvoltarea naţională şi necesitatea întăririi cooperării economice, tehnice şi ştiinţifice între state".

Urmările fireşti ale acestui semănat sau ale acestei activităţi se resimt tot mai vădit pe arena internaţională, ele concretizîndu-se în chipuri diferite în adevărate roade sau fapte ale păcii. Activităţi sau fapte ale păcii se poate numi şi mănunchiul de întîlniri internaţionale, găzduite într-un interval destul de scurt, în cursul lunii septembrie a. c., de către ţara noastră.

Aşa a fost de pildă al 22-lea Congres internaţional de istoria medicinii, căruia Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, i-a adresat un mesaj, din care reţinem şi următorul text: „Prin însăşi natura ei, medicina sluţeşte vieţii, ocrotirii sănătăţii omului, păcii şi, ca atare, ea este profund interesată ca popoarele să trăiască în pace, ca umanitatea să fie apărată de urgiile războiului, ca în lume să se instaureze relaţii de înţelegere şi colaborare între toate naţiunile".

Al 16-lea Congres internaţional de fizică-Ampere, în cadrul căruia Preşedintele Consiliului de Stat al ţării noastre a rostit o cuvîntare, din care reţinem gînduri ca acestea: „Misiunea cea mai nobilă a creatorilor în domeniul ştiinţei este astăzi de a milita pentru ca marile cuceriri ale cunoaşterii ştiinţifice să servească progresului, ridicării nivelului de trai al tuturor popoarelor de pe glob, făuririi unei vieţi mai bune, eliberate de spectrul unor noi războaie mondiale nimicitoare. Credem că, pe deasupra oricăror deosebiri de orînduire socială, a oricăror diferenţe de concepţii politice, filozofice, religioase, oamenii de ştiinţă trebuie să-şi dea mîna, să acţioneze solidar pentru apărarea cuceririlor geniului uman, pentru respectarea principiului dreptului internaţional, a dreptului sacru al fiecărui popor de a-şi hotărî singur destinele, pentru salvgardarea păcii ... Noi dăm o deosebită apreciere şi sprijinim din toată inima activitatea cercurilor largi ale savanţilor şi cercetătorilor din toate ţările lumii care militează neobosit pentru folosirea cuceririlor ştiinţei în scopuri paşnice şi îşi ridică vocea împotriva agresiunii şi războiului, a oricăror acte de folosirea forţei ...", pentru că „ştiinţa, cunoaşterea ştiinţifică nu se poate dezvolta decît într-un climat de pace, în care toate popoarele — mari şi mici — au posibilitatea să-şi valorifice nestingherit capacităţile creatoare, talentul şi energia, aducîndu-şi contribuţia proprie la progresul mondial".

Al 39-lea Congres internaţional de chimie industrială, cu care prilej Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, din nou a afirmat aspiraţiile poporului nostru de pace şi frăţească colaborare între naţiuni, pe baza egalităţii în drepturi, avantajului şi respectului reciproc etc., în astfel de cuvinte: „Considerăm că în zilele noastre, cînd lumea se confruntă încă cu o serie de probleme grave, cînd pe diferite meridiane ale globului mai ard flăcările războiului, mai stăruie focare de încordare şi conflicte, misiunea nobilă a ştiinţei este să servească eforturile omenirii de a salvgarda pacea, de a crea un climat de încredere şi colaborare fructuoasă între naţiuni".

Ca o confirmare a politicii de pace a României Socialiste, pe pămîntul Patriei noastre şi-au dat întîlnire în luna septembrie a. c. şi alte consfătuiri cu caracter internaţional, ca de pildă lucrările celei de-a 58-a sesiuni anuale a Federaţiei Dentare internaţionale ş. a., toate dovedind că, indiferent de concepţiile lor, oamenii pot să-şi dea mîna atunci cînd este vorba de realizat idealurile înalte ale omenirii.

Tot printre fapte ale păcii putem numi şi Concursul şi Festivalul internaţional „George Enescu", care, cu mijloacele de care a dispus, a contribuit şi el la întărirea prieteniei, respectului reciproc şi colaborării internaţionale. „Înfrăţiţi prin artă — s-a spus cu acest prilej — în capitala unei ţări cu o veche cultură şi o trăire artistică intensă şi originală, cinstind împreună frumosul, dragostea, prietenia — cele mai nobile aspiraţii ale umanităţii — oamenii noştri şi oaspeţii străini, care simt căldura inimilor care îi înconjoară, slujesc în acest cadru şi în aceste zile colaborării internaţionale largi şi eficiente, de care popoarele au mai mult ca oricînd nevoie în momentul de faţă".

Trebuie să spunem că însemnate reuniuni cu caracter internaţional au fost găzduite de ţara noastră, în acest început de toamnă, şi pe plan bisericesc.

Toate aceste evenimente şi, desigur, încă altele, toate aceste fapte ale păcii, cum pe drept cuvînt le putem numi, vin şi întăresc tot mai mult prestigiul Patriei noastre, bunul ei nume în afara graniţelor sale.

Se cere însă şi din partea noastră, a fiilor ei, să ne integrăm, să ne contopim cît mai deplin cu aspiraţiile atît de frumoase, de zidire a binelui în lume ale Patriei noastre, muncind cu rîvnă şi devotament ca ea să se ridice şi să înflorească tot mai mult alături de celelalte ţări ale globului nostru.

T. R.

Cibinium '70

un eveniment cultural-artistic de prestigiu

Ediţia a treia a festivalului cultural-artistic „Cibinium '70" s-a desfăşurat între 20—27 septembrie 1970 la Sibiu, oraş cunoscut prin frumuseţea aşezării sale, a arhitecturii sale variate etc.

Şi în acest an, festivalul Cibinium a fost bogat în manifestări artistice şi culturale, în cadrul cărora muzica a fost generos reprezentată, bucurîndu-se de concursul unor binecunoscute personalităţi muzicale ca: Gheorghe Şoima, între altele cu o compoziţie proprie deosebit de apreciată, Franz Xaver Dressler şi alţi ostenitori ai artei muzicale: dirijori, profesori, interpreţi de seamă — precum şi al unor instituţii şi formaţii artistice ca: Filarmonica de stat din Sibiu, corul „Gh. Dima", corul Bach ş.a. Concertele simfonice sau de muzică de cameră, corale (în limbile română şi germană) sau de instrumente populare au însemnat un adînc omagiu adus muzicii, frumosului.

O salbă de muzee săteşti, ca cele din Cîrţişoara, Cristian, Gura-Rîului, Galeş, Poiana, Sibiel şi cel inaugurat în 26 septembrie a.c. la Boiţa a întregit programul festivalului.

Clipe de satisfacţie estetică, de adevărat entuziasm în faţa comorilor artei noastre populare a prilejuit şi deschiderea tîrgului-concurs al olarilor veniţi din numeroase părţi ale ţării la festivalul „Cibinium '70".

O bogăţie de instrumente muzicale populare, provenind din cele mai caracteristice zone folclorice, unele dintre ele purtînd însemnul unor dăinuiri din tată în fiu, au fost adunate cu grijă într-o expoziţie, care ne dă speranţa că se va transforma nu peste multă vreme într-un muzeu naţional. Panourile cu exponate: fluiere, buciume, viori, ţambale ş.a. ne aduc în conştiinţă ecouri ale minunatelor noastre doine, balade şi alte cîntece bătrîneşti.

Deschiderea Casei memoriale dedicate personalităţii luptătorului pentru dreptate socială şi înfrăţire a naţionalităţilor conlocuitoare din Transilvania — Ştefan Ludwig Roth, a constituit de asemenea o iniţiativă remarcabilă.

Deschiderea expoziţiilor cu vînzare în aer liber — a lucrărilor de pictură, grafică, artă decorativă, aparţinînd artiştilor plastici sibieni şi medieşeni, ca şi comunicările făcute în cadrul simpozioanelor cu teme ca: „Instrumente muzicale populare"; „Din mişcarea muzicală sibiană", de asemenea au făcut parte din cununa festivalului Cibinium '70.

Activitatea Teatrului de Stat din Sibiu s-a făcut şi ea simţită în aceste zile ale festivalului.

Inaugurarea „Muzeului istorico-etnografic" din Boiţa Sibiului — localitate cu vechi tradiţii folclorice, aşezată la poarta de intrare în trecătoarea Turnu Roşu — s-a făcut într-un cadru sărbătoresc deosebit, prilejuind întîlnirea fiilor satului, precum şi reuşite manifestări artistice-culturale.

Organizat prin rîvna unor iubitori ai negrăitelor comori de artă ale poporului nostru, muzeul oferă vizitatorilor cunoaşterea unor exponate de uz local tradiţional: obiecte de economie casnică şi ale ocupaţiilor tradiţionale (agricultură, creşterea vitelor, lemnărit, pescuit, albinărit etc.), creaţii de artă populară: port, produse de ceramică locală şi industrie casnică, precum şi icoane pe lemn şi tablă frumos pictate de un fost fiu al satului Ion Maniu zis Zugravu, datînd din secolul trecut.

La sfîrşitul acestei succinte enumerări a manifestărilor organizate în cadrul festivalului ne permitem să afirmăm că „Festivalul Cibinium" mărturiseşte tot mai elocvent, de la o ediţie la altă ediţie, nu numai o entuziastă disponibilitate creatoare, manifestată în frăţeasca şi rodnica convieţuire a locuitorilor români şi germani din această parte a ţării, ci şi un puternic şi important act de cultură pe plan naţional.

N. Molodeţ

Episcopia Rîmnicului în secolul al XVIII-lea

(Urmare din pag. 2)

cea scurte incursiuni în istoria poporului român. De pildă, în prefaţa Mineiului pe noiembrie făcea o scurtă istorie a Ţării Româneşti, pe care o împărţea în trei epoci: 1. epoca războaielor (războaiele dacilor cu romanii şi faptele ce au urmat pînă la întemeierea ţării); 2. epoca zidirii mănăstirilor (de la Negru Vodă la Matei Basarab) şi 3. epoca culturii sau a traducerii cărţilor de slujbă româneşti (de la Matei Basarab încoace). În prefaţa Mineiului pe ianuarie făcea o scurtă istorie a întregului popor român, stăruind asupra originii sale daco-romane, scriind: „aflu linia neamului românesc din vechi trăgîndu-se, din slăvit neam al romanilor".

Chesarie a închis ochii pe neaşteptate, la Bucureşti, în ziua de 9 ianuarie 1780, după o păstorie de mai puţin de 7 ani. Dacă moartea nu l-ar fi răpit în toiul activităţii sale cărturăreşti, fără îndoială că literatura noastră teologică ar fi avut mult de cîştigat de pe urma strădaniilor sale.

Norocul a fost că restul de şase Minee (aprilie—septembrie), lucrate tot de el, au fost tipărite de urmaşul său în scaun *Filaret* (1780—92), toate în anul 1780. În 1770 a făcut parte din delegaţia plecată la Petersburg. El a continuat activitatea tipografică a înaintaşilor săi, tipărind, pe lîngă Minee, peste 20 de cărţi de slujbă în româneşte. În felul acesta, a desăvîrşit munca înaintaşilor săi pentru traducerea şi tipărirea cărţilor de slujbă şi de învăţătură creştinească în limba română. În 1792 Filaret a fost ales mitropolit al Ungrovlahiei, unde a păstorit abia un an. A murit în 1794.

Din cele expuse, reiese limpede că Episcopia Rîmnicului a fost cîrmuită în cursul secolului al XVIII-lea numai de vlădici vrednici, cu frumoase preocupări cărturăreşti. Prin strădaniile lor, vlădici ca Damaschin, Climent, Chesarie şi Filaret şi-au înscris numele pentru totdeauna în istoria vechii culturi româneşti.

Mircea Păcurariu

Sf. Mucenic Longhin Sutaşul

În legătură cu patimile şi moartea Mîntuitorului, toţi evangheliştii ne informează de rolul deosebit pe care l-a avut un anume „sutaş", adică unul care comanda peste o sută de ostaşi. Astfel Sf. Ev. Ioan ne spune că venind ostaşii la Iisus şi „dacă au văzut că şi murise, nu i-au zdrobit fluierele. Ci unul dintre ostaşi cu sulita a impuns coasta lui şi îndată a ieşit sînge şi apă" (Ioan 19, 33—34). Cu siguranţă că ostaşii, constatînd moartea Domnului, n-au găsit că mai e de trebuinţă să-i zdrobească şi fluierele, au împlinit fără să ştie şi fără să bănuiască o profeţie a Vechiului Testament. În schimb l-au însuliţat adînc între coaste. De ce? Desigur din marea răspundere pe care o simţeau cei ce erau încredinţaţi cu paza şi mai ales comandantul pazei. Acesta, pentru a se încredinţa şi mai deplin de moartea reală a lui Iisus, l-a împuns cu sulita. Faptul că a ieşit „apă şi sînge" însemnează că i-a atins şi inima şi aceasta e dovadă sigură a morţii victimei, spune ştiinţa medicală. Prin aceasta „sutaşul", confirmînd şi verificînd moartea fizică, reală a lui Iisus, şi-a liniştit nu numai propria-i conştiinţă de ostaş roman, ci a spulberat odată pentru totdeauna teoriile ereticilor vechi şi noi, care susţineau că Iisus n-a murit cu adevărat ci numai a căzut în leşin sau în letargie ... şi că Învierea lui n-ar fi fost decît o simplă deşteptare dintr-o moarte aparentă. Iată însă că noi avem dovezi de nezdruncinat atît

(Continuare în pag. 4)

Liturghia catehumenilor

(Urmare din pag. 1)

Se cade ca toate cererile pe care le face preotul prin rostirea acestei ectenii să le ascultăm cu toată atenţia şi să le repetăm şi noi în gîndul nostru, rugînd pe Dumnezeu să ne asculte rugăciunea.

La sfîrşitul ecteniei mari, preotul rosteşte un ecfonis, adică o încheiere a rugăciunii făcute, pe care îl spune cu glas înalt, cu voce tare, prin care aduce laudă lui Dumnezeu celui întreit în feţe, laudă care să rămînă pentru toţi vecii: „Că Ţie se cuvine toată mărirea, cinstea şi închinăciunea: Tatălui şi Fiului şi Sf. Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor", după care strana răspunde: Amin.

Urmează cele trei antifoane intercalate de două ectenii scurte, care sînt formate din versete de psalmi şi cîntări ale Legii Noi. Psalmii antifonici (91, 92 şi 94) fac parte dintre psalmii profetici în care se vorbeşte despre venirea Mîntuitorului în lume. Ei reprezintă vremea de dinaintea venirii lui Hristos pe pămînt. Cîntăreţii care cîntă aceşti psalmi reprezintă pe profeţii Legii Vechi.

La liturghia din Duminici şi sărbători ale Sfinţilor, psalmii antifonici au fost înloculiţi cu psalmii 102 (103) şi 145 (146), prin care psalmistul vede cu mii de ani înainte mila cea mare a lui Dumnezeu pentru neamul omenesc prin întruparea Fiului Său.

Din psalmul 102 (103) nu se mai cîntă decît începutul: „Binecuvintează suflete al meu pe Domnul şi toate cele dinlăuntrul meu numele cel sfînt al Lui . . .".

Antifonul al doilea cuprinde psalmul 145 (146) şi imnul „Unule Născut", care cuprinde întreaga învăţătură creştină cu privire la dumnezeirea Fiului lui Dumnezeu şi a naşterii Lui din Fecioara Maria. Compunerea acestui imn este atribuită împăratului Justinian, care l-ar fi alcătuit cu scopul combaterii ereziei lui Nestorie, ce zicea că Maica Domnului nu e născătoare de Dumnezeu, ci născătoare de Hristos.

Antifonul al treilea cuprinde cele nouă Fericiri rostite de Mîntuitorul (Matei 5, 1). Ele cuprind adevăratul program de vieţuire creştină.

(Antifoanele, respectiv psalmii antifonici, se cîntau în mod alternativ, cînd de o strană, cînd de cealaltă, aşa ca şi cum ar sări cineva de pe o treaptă pe cealaltă a unei scări).

La sfîrşitul antifonului al treilea se deschid uşile împărăteşti şi se face vohodul cel mic, adică ieşirea cu Sf. Evanghelie.

Trebuie să amintim că şi în timpul antifoanelor, şi în timpul vohodului, preotul se roagă în taină lui Dumnezeu pentru toţi cei ce sînt de faţă în sf. biserică, pentru împlinirea cererilor lor şi pentru ca sfinţii îngeri să intre împreună cu preotul în biserica cea cerească, unde să laude şi să preamărească bunătatea lui Dumnezeu.

Deschiderea uşilor împărăteşti închipuieşte deschiderea uşilor cerurilor pentru toţi aceia dintre creştini care trăiesc după învăţătura cuprinsă în cele nouă fericiri.

Făclia aprinsă pe care o duce crîsnicul înaintea preotului preînchipuie lumina lui Hristos, care trebuie să lumineze minţile şi inimile credincioşilor ca să primească învăţătura cuprinsă în Sf. Evanghelie. Sf. Evanghelie reprezintă pe însuşi Mîntuitorul, care trece şi acum, cum a trecut în timpul vieţii Sale pămînteşti, prin mijlocul mulţimilor care îl ascultau şi îl urmau. De fapt, această ieşire cu Sf. Evanghelie însemnează ieşirea Mîntuitorului de la Tatăl din ceruri şi începutul arătării Lui în lume prin propovăduirea Evangheliei.

După ieşirea cu Evanghelia se cîntă imnul: „Veniţi să ne închinăm . . .", prin care credincioşii sînt invitaţi să se închine şi să cadă înaintea lui Hristos, care a fost înfăţişat prin Sf. Evanghelie. Această cîntare e o cîntare prin care credincioşii îşi exprimă bucuria de a-l vedea pe Mîntuitorul care a fost aşteptat de atîta timp. Tot sufletul creştinesc se prosterne pînă la pămînt, se închină şi cere cu atîta căldură de la Mîntuitorul, mîntuirea, izbăvirea de sub puterile răului.

Cuvintele preotului: „Înţelepciune, drepţi", ne aduc aminte de obiceiul care exista în ţările Răsăritului — unde s-au format slujbele noastre — ca credincioşii să asiste la slujbe jos, pe podeaua bisericii. Preotul îi invită prin aceste cuvinte ca să se scoale, să stea drepţi, să asculte în picioare citirea din Apostol şi Evanghelie. Cuvintele acestea mai pot însemna şi o pregătire sufletească a credincioşilor, că adică să fim cu toată luarea aminte la ceea ce se va citi din Sfintele Cărţi. Imnul „Sfinte Dumnezeule", cîntat de cîntăreţi de trei ori, în cinstea Sfintei Treimi, e cîntarea îngerească prin care lăudăm şi preamărim, împreună cu cetele îngereşti, pe Dumnezeu unul în fiinţă şi întreit în feţe.

După un mare tîlcuitor al Sf. Liturghii, acest imn prin originea sa arată legătura dintre V. şi N. Testament, iar în înţeles mai adînc închipuie unirea Bisericii luptătoare cu cea triumfătoare, a cerului cu pămîntul, a îngerilor cu oamenii.

Citirile din Apostol şi din Sf. Evanghelie închipuie arătarea mai deplină a Mîntuitorului şi trimiterea Sf. Apostoli la propovăduire.

Tămîierea bisericii în acest timp închipuie parfumul darurilor Sf. Duh. Totodată prin tămîiere credincioşii sînt invitaţi să-şi înalţe rugăciunea lor către ceruri aşa cum se înalţă fumul de tămîie.

După citirea din Apostol şi din Evanghelie urmează ectenia întreită sau stăruitoare, fiindcă e compusă din cereri şi rugăciuni prin care preotul şi credincioşii se roagă mai cu căldură pentru unele lipsuri trupeşti şi sufleteşti.

Sf. Biserică a rînduit ca la această parte a Liturghiei catehumenilor să ne rugăm şi pentru cei răposaţi, rostind o ectenie şi o rugăciune de dezlegare. Acestea le aduce celor răposaţi multă uşurare.

Acesta este pe scurt înţelesul Liturghiei catehumenilor. Avem datoria ca buni creştini să nu lipsim, ci să ne grăbim Duminica la biserică, ca să nu pierdem nimica din înţelesul Sf. Liturghii. Să ne rugăm cu preotul la ectenia cea mare, să-i cîntăm lui Hristos în sufletul nostru în timpul antifoanelor cîntare de preamărire, să-l aşteptăm cu cutremurare pe Hristos în timpul vohodului celui mic şi să cădem înaintea Lui cerîndu-i iertarea păcatelor noastre, să-i ascultăm cuvintele cele mîntuitoare în timpul citirii Apostolului şi a Sf. Evangheliei.

În şiragul de rugăciuni sfinte din Liturghia catehumenilor inima noastră cea împietrită de păcat se va înmuia, va coborî în sufletul nostru bucuria, mîngîierea, fericirea şi pacea şi ne vom face vrednici să participăm la jertfa cea fără de sînge, jertfa cea deplină, prin care Mîntuitorul nostru Iisus Hristos îşi dă Trupul şi Sîngele Său pentru mîntuirea noastră.

Al. Moisiu

Sf. Mucenic Longhin Sutaşul

(Urmare din pag. 3)

despre moartea reală a Domnului, cît şi despre Învierea Lui.

Ceilalţi trei Evanghelişti încă ne-au păstrat o frumoasă mărturisire pe care acest sutaş a făcut-o, cînd a văzut cele ce s-au întîmplat la moartea Mîntuitorului. „Iar sutaşul şi cei ce împreună păzeau pe Iisus, văzînd cutremurul şi cele întîmplate, s-au înfricoşat foarte, zicînd: Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu era acesta" (Matei 27, 54). Dacă atitudinea Mîntuitorului a impresionat pînă şi pe un tîlhar, cu atît mai mult a trebuit să-l mişte pe un ofiţer roman cu simţul dreptăţii. Sf. Luca, el însuşi roman, dezvăluie tocmai această latură a sufletului centurionului roman, cînd ne spune: „Iar sutaşul, văzînd cele ce s-au făcut, a mărit pe Dumnezeu şi a zis: Cu adevărat, omul acesta drept a fost" (Luca 23, 47). Deci la moartea Mîntuitorului s-a cutremurat nu numai pămîntul ci şi sufletele celor prezenţi. Că sufletul „sutaşului" a fost frămîntat şi „cuprins de frică" nu-i de mirare, căci el cel dintîi şi-a dat seama că a colaborat la o faptă aşa de criminală împotriva unui drept şi sfînt şi se va fi gîndit că se poate aştepta la o mare pedeapsă dumnezeiască. Mărturisirea sutaşului în dumnezeirea şi nevinovăţia Mîntuitorului nu stă mai prejos de aceea a Sf. Apostoli.

Sf. Evanghelişti însă deşi ne spun atîtea lucruri însemnate despre „sutaş", totuşi nu ne spun cum s-a numit. Abia Sf. Tradiţie ne spune că numele lui era Longhin, că era originar din părţile Capadochiei şi că era „sutaş" pe timpul lui Pilat. El, fiind pus de strajă la mormîntul Domnului, a fost martor al patimilor şi al morţii Mîntuitorului, s-a convertit la credinţa creştină şi a ajuns să fie un harnic vestitor al credinţei celei noi, a Învierii Domnului.

Se înţelege că mai marii poporului iudeu aveau tot interesul ca glasul unui martor aşa de însemnat al morţii şi Învierii Domnului să nu se audă în lume. De aceea au căutat cu vorbe frumoase şi cu bani mulţi să-l cîştige de partea lor şi să spună că Iisus n-a înviat, ci ucenicii Lui i-au furat trupul noaptea pe cînd ei dormeau. Dar Longhin nu s-a lăsat nici înşelat şi nici cumpărat, ci, de dragul adevărului, a preferat mai bine să părăsească slujba împărătească împreună cu doi ostaşi şi s-au dus în Capadochia, unde au vestit noua credinţă. Fuga sutaşului a alarmat pe Pilat şi l-a făcut să informeze pe împăratul Tiberiu din Roma de aceasta. Acesta la rîndul lui a dat poruncă aspră ca Longhin să fie prins şi ucis, iar pentru mai multă siguranţă capul să fie dus lui Pilat.

După multe alergări şi cercetări, ostaşii trimişi pentru prinderea sutaşului au nimerit chiar în casa acestuia. Fără să-l cunoască ei au întrebat unde poate fi aflat fostul sutaş. Longhin le-a promis că a doua zi le va arăta locul unde se află. El a ţinut să ospăteze cît mai bine pe ostaşi, care în cele din urmă i-au spus că au ordin să-l ucidă pe Longhin.

În timpul nopţii, pe cînd ostaşii dormeau, Longhin n-a încetat să înalţe rugăciuni fierbinţi Tatălui ceresc ca să-i primească jertfa şi să-l mîntuie de păcatul de a fi părtaş la răstignirea Domnului. A doua zi toţi trei au suferit moartea pentru Hristos. Capul lui Longhin a fost dus la Ierusalim, unde, cei înveninaţi de ură împotriva lui, l-au aruncat peste zidul cetăţii, în locul unde se aruncau gunoaiele. Mai tîrziu capul lui Longhin a fost găsit de suflete pioase care l-au dus şi îngropat cu cinste în Capadochia.

Iată cine a fost sutaşul mucenic Longhin pe care Biserica noastră îl cinsteşte în ziua de 16 octombrie. El a fost acela care a deschis rana în pieptul Mîntuitorului verificînd astfel moartea lui reală. Această rană a pipăit-o apoi Toma, încredinţîndu-se că cel înviat nu este altul decît Iisus care a murit pentru mîntuirea noastră. Prin acest semn Toma a identificat pe Iisus cel mort şi înviat, căci, după cum a spus Sf. Atanasie, dintre cei răstigniţi numai Iisus a fost împuns în coastă.

Prot. *A. Radu*

Clipele mîntuirii

Ce înseamnă aceste cuvinte: *clipele mîntuirii?* Răspunsul e simplu: fiecare moment al vieţii de aici, de azi. Cînd te poţi mîntui? Acum! Cînd te poţi osîndi? Acum! Nu există pentru destinul tău altă cale decît lucrarea şi paza bună de acum.

Dar timpul se formează dintr-o succesiune neîntreruptă de astfel de momente, cărora le spunem *acum.* Însemnează că paza bună şi lucrarea poruncilor se fac în fiecare clipă din timpul vieţii dăruit nouă de Dumnezeu. După clipa în care vei fi găsit într-o anume stare sufletească te vei mîntui sau osîndi. Starea cea bună e condiţia mîntuirii, însă o astfel de stare are loc în timp, iar timpul însumează clipele. De aceea, cum s-a spus, clipa duce la mîntuire sau la osîndire.

De felul în care o folosesti depinde realizarea stării mîntuitoare si, deci, şi mîntuirea. Cum va trebui să fie valorificată clipa aparent nesfîrşită a vieţii noastre de aici? Privind în legea cea desăvîrşită a lui Hristos-Domnul, care ne învaţă să ne gîndim şi îngrijim pentru azi şi nu pentru mîine, căci „ajunge zilei răutatea ei". Ce trebuie să facem acum? Nimic altceva decît ceea ce ne spune Învăţătorul: „Tu vino şi urmează mie!" Este oare clipa mîntuirii urmarea Fiului lui Dumnezeu? Da, mereu trebuie să răspunzi: „Da, Doamne, vin să fac voia Ta!"

Diacon *Gavril Cernăuţeanu*

Cuvioasa Paraschiva

— 14 octombrie —

Cuvioasă Paraschivă;
Bună-ai fost şi milostivă
Şi aşa mereu vei fi
Cît pe lume vom trăi.

Sfîntă veşnic vei rămîne
Căci „duioasa-ţi rugăciune",
Blînd rostită, cu suspin,
Dă şi azi la mulţi alin . . .

Trupul tău, neputrezit,
Mari minuni a săvîrşit.
Şi de-aceea el, la Iaşi,
Stă cinstit de românaşi . . .

Paraschivă — Cuvioasă,
Apără-mi ţara frumoasă,
Prin rugăciunea-ţi curată
De orice rău să fie scăpată.

Nicolae Isac
cîntăreţ bisericesc

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 15 octombrie 1970 Nr. 39—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Despre „Nota ecumenică" a actului Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania

La 21 octombrie 1970, aniversăm — în reculegere şi smerită rugăciune — douăzeci şi doi de ani de la înfăptuirea istoricului act de revenire, la vatra credinţei străbune, a tuturor românilor din Ardeal, Crişana, Maramureş şi Banat, revenire binecuvîntată, în urma căreia, astăzi, întregul popor român dreptcredincios îşi trăieşte viaţa sa religioasă-bisericească, în mijlocul turmei cuvîntătoare a lui Hristos, potrivit sfintelor rînduieli apostolice ale Ortodoxiei.

În felul acesta, avem deplina mîngîiere că trăim în Biserica strămbunilor noştri — Biserica Ortodoxă Română, care, prin unitatea sufletească şi bisericească a tuturor fiilor săi, şi-a sporit strălucirea, patrimoniul, forţele sale de luptă şi de progres, într-o nouă vitalitate şi într-un nou avînt de muncă, pe de o parte, pentru mărirea lui Dumnezeu, binele şi propăşirea credincioşilor săi, iar pe de altă parte, spre întărirea şi înflorirea patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România.

Ne este bine cunoscută rîvna, dragostea şi statornicia tuturor Bisericilor creştine (ba chiar şi necreştine cînd este vorba de pace, colaborare frăţească şi progres) — din întreaga lume, pentru promovarea cu consecvenţă a idealului ecumenic contemporan. Acest ideal ecumenic are ca ţel principal porunca Fiului lui Dumnezeu „ca toţi să fie una" (Ioan 17, 21—23), adică readucerea la unitate a întregii comunităţi creştine, unirea tuturor confesiunilor şi denominaţiunilor creştine, sub toiagul Blîndului şi Marelui Păstor, Iisus Hristos (Ioan 10, 11).

De altfel, însuşi cuvîntul „ecumenic", care vine de la grecescul „oikumene", înseamnă: universal, mondial, iar mişcarea ecumenică sau ecumenismul este acea mişcare religioasă, organizată, care luptă, munceşte, se roagă şi se jertfeşte conştient şi neîncetat, prin toate mădularele sale, pentru unirea tuturor Bisericilor mici sau mari, numeroase sau mai puţin numeroase — pentru unirea tuturor Bisericilor, într-o singură Biserică, Biserica cea UNA, SFÎNTĂ, SOBORNICEASCĂ şi APOSTOLEASCĂ.

Însufleţit de porunca Domnului nostru Iisus Hristos, şi de testamentul Lui spiritual „CA TOŢI SĂ FIE UNA", ecumenismul zilelor noastre, în cadrul căruia activează şi Biserica Ortodoxă Română, se străduieşte, cu vreme şi fără vreme, ca în diferite regiuni sau ţări ale lumii creştine, să se realizeze — ca o primă etapă — mai întîi o unire, sau măcar o colaborare, între acele confesiuni creştine dezbinate, care au între ele mai multe afinităţi, care sînt mai apropiate sufleteşte sau ca învăţătură de credinţă.

Ori, au existat oare în lume confesiuni, care să fi fost mai apropiate una de alta, de cum au fost cele două Biserici-surori, Biserica Ortodoxă Română şi fosta Biserică greco-catolică? Desigur, nu! Ba mai mult, adevărul este că e prea puţin spus că au fost apropiate una de alta, ceea ce ne spunea la vremea sa şi Petru Maior că: „În multe locuri nici nu mai auzi vorbă de unire şi neunire".

În esenţă, deci, cele două Biserici-surori au fost una singură, în toată scurgerea veacurilor şi de aceea, pe cît de nefirească a fost vremelnica despărţire de la 1700, pe atît de firească, frumoasă şi folositoare este unirea în credinţă a tuturor românilor reîntregiţi sufleteşte prin importantul act al unificării de la Alba-Iulia, din anul 1948.

Acest act cuprinde în sine aspecte multiple şi, în plus, are în conţinutul său şi aspectul sau „nota ecumenică", pe care o recunosc cei competenţi în probleme de ecumenism, fiindcă el aduce în faţa ochilor lumii creştine, ecumenice, de astăzi, noutatea, spontaneitatea şi vitalitatea unei Biserici unificate şi a unui popor în plină ascensiune. Acest fapt este recunoscut şi subliniat de mari personalităţi ecumenice.

Realizarea unităţii în credinţa străbună a tuturor credincioşilor români din Transilvania a devenit o pildă şi un îndemn pentru marii teologi ecumenişti şi pentru mişcarea ecumenică din întreaga lume, care se roagă şi împreună cu care ne rugăm şi noi: Pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm. Doamne miluieşte, pentru ca Tatăl cel Atotputernic din Ceruri să ne ajute şi să ne învrednicească a vedea cît mai grabnic împlinită porunca dumnezeiască: „Ca toţi să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, aşa şi aceştia în noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu m-ai trimis" (Ioan 17, 21).

† *Episcop* **Visarion Răşinăreanu**

Sfinţii români din luna octombrie

Ştim cu toţii că la 21 octombrie 1948 în „Catedrala Reîntregirii" din Alba-Iulia s-au rupt peceţile, care vreme de 250 de ani legaseră, peste voia lor, de ascultarea de o conducere bisericească străină sufletele unei părţi din preoţimea şi credincioşii români din Transilvania. S-a putut intona atunci nu numai pentru românii „din cetatea munţilor ardeleni", cum se exprimase Nicolae Bălcescu, ci şi pentru toţi fiii acestor meleaguri, cîntecul bisericesc: „Să se bucure cele cereşti şi să se veselească cele pămînteşti!"

„Jugul de fier", pus de Habsburgi la 1688 asupra Transilvaniei, în locul celui de lemn al turcilor, a fost şi mai mult îngreunat atunci cînd s-a căutat a se folosi ca mijloc de asuprire şi de dezbinare „uniaţia". Oprit în mersul istoric de trezirea naţională a popoarelor apusene, care îi dau rînd pe rînd lovituri tot mai mari, imperiul habsburgic încearcă de la sfîrşitul secolului 17 să-şi impună dominaţia mai ales în spre sud-estul Europei. Aşa se explică şi urzirea „uniaţiei" din 1698, cînd pentru a-şi uşura soarta materială, vlădica Atanasie şi cei 38 de protopopi vor semna, în urma falsurilor, a multor presiuni şi mijloace de intimidare, „unirea cu legea împăratului", cu toate că în manifestul de unire se spune că „toată legea să stea pe loc". Aveau nevoie noii stăpîni de aliaţi, şi-i căutau şi prin mijloace nepermise. Aşa, impuneau vlădicilor uniţi cenzura „teologului iezuit", se sileau să tipărească şi să răspîndească catehisme şi alte cărţi papistaşe, raportau peste tot că tot poporul şi toată preoţimea s-a făcut „unită", legătura frăţească cu biserica de peste munţi — de unde veniseră nu numai numirea şi hirotonirea celor mai mulţi vlădici ardeleni ci şi o mulţime de cărţi şi îndrumări pe linie creştinească — era numită acum „dospitura satanei".

După cum se exprima cronicarul bisericii Sfîntul Nicolae din Braşov, peste 40 de ani s-a predicat „tupilat" noul crez al stăpînilor. În primăvara anului 1744 s-a pornit însă dinspre Arad predica vie a cuviosului Visarion originar din Slavonia (aflată pe atunci tot sub Habsburgi) dar care venise proaspăt dintr-o călătorie de la Ierusalim. Ca să se poată menţine la putere habsburgii duceau o intensă politică economică liberalistă. Le trebuiau materii prime cît mai multe, vite în deosebi din această „Europă agricolă" a sud-estului european. Aşa se explică de ce reacţia ortodoxă a început şi a fost alimentată mai ales de negustori, de păstori, de oameni care circulau dintr-o regiune în alta. Cuviosul Visarion era însoţit de 3 negustori ca tălmaci, căci el nu cunoştea limba română. Predica lui de la Dobra şi pînă la Săliste a fost ca un fulger căzut peste conştiinţa preoţilor şi ţăranilor transilvăneni. Deşi vorbeau simplu căci nu avea prea multă cultură teologică, cuviosul Visarion a lămurit mulţimile care-l „ascultau ca pe un sfînt", că „uniaţia înseamnă stricarea legii", ea nu e nici lege papistaşă, nici ortodoxă, e un fel de „lege a treia". Într-o pornire năvalnică toţi credincioşii ortodocşi s-au trezit: nu le mai trebuiau preoţi uniţi, au început să-şi ia bisericile înapoi, să-şi aducă preoţi sfinţiţi peste munţi, să-şi procure cărţi de la fraţi ori să-şi caute sfat şi ajutor la alte biserici ortodoxe, la ruşi şi la „sîrbii de sub stăpînirea măriei sale, care-şi aveau mitropolit la Carlovit şi episcopi de legea lor erau netulburaţi în credinţa lor".

Desigur, cuv. Visarion a fost prins şi judecat sumar la Sibiu, dus apoi şi închis într-o temniţă în Tirol, unde vor mai sfîrşi mulţi alţi mucenici ai credinţei româneşti.

Între ei pomenim pe sfîntul Nicolae Oprea, ţăran oier din Săliste, care de nenumărate ori a bătut drumul către Viena pentru a preda împărătesei Maria Terezia tot felul de jalbe, prin care, în numele credincioşilor ortodocşi din Transilvania, se protesta împotriva silniciilor şi a nedreptăţilor. Folosindu-se de faptul că în Banat era altă administraţie politică şi-şi putea pierde urma, Sfîntul Oprea încă în 1748 deodată cu măcelarul Ioan Oancea din Făgăraş a ajuns să ducă primul memoriu împărătesei şi altor miniştri austrieci şi ruseşti din Viena, ca şi mai ales mitropolitului sîrb de la Carlovit, mărturisind sus şi tare că „pentru credinţa strămoşilor noştri sîntem gata a suferi şi mucenicie sau izgonire din această împărăţie". De aceea vrednicia acestui mare luptător pentru credinţă a constat în aceea că a concretizat în cîteva puncte limpezi cererile mulţimilor de sate ortodoxe din Transilvania în problema credinţei: 1) să se lase libertate de credinţă tuturora, aşa cum se spunea în diploma a II-a leopoldină, 2) să se stabilească printr-o comisie străină cine vrea să rămînă ortodox şi cine nu? şi 3) să se dea şi românilor episcop de legea lor răsăriteană hirotonit la Carlovit. În 1752 sfîntul Nicolae Oprea a fost prins şi închis şi el în temniţa din Kuffstein, unde peste 30 de ani, cînd teroarea religioasă va înceta, îl va căuta soţia lui fără să-i găsească urmele.

Cel de al treilea mucenic, cuv. Sofronie de la Cioara a fost un chip de călugăr dîrz în credinţă dar şi apropiat de popor. Cînd lucrurile s-au învrăjbit la culme, întreg Ardealul fierbînd de nemulţumiri — cuv. Sofronie s-a pus în capul unei adevărate şi sfinte răscoale poporale, silind în felul acesta pe guvernanţii ardeleni şi pe stăpînii lor de la Viena să împlinească dorinţele poporului şi să asigure „slobozenia legii", căci poporul, trezit de acuma, va proclama, ca şi Horia peste 10 ani, „stîrpirea şi a uniei, ca şi a iobăgiei din ţară". Se ştie că împărăteasa a trimis pe crudul general Adolf Buccov, care ca un tiran „din vremea lui Diocleţian" a împărţit bisericeşte pe românii din Ardeal în două, în uniţi şi neuniţi silindu-i prin puterea armelor şi prin militarizarea graniţelor, ori

(Continuare în pag. 4)

DECALOGUL

1. E bine să ştim . . .

Cuvîntul *decalog*, folosit de învăţaţi pentru scurtimea lui, pe înţelesul nostru înseamnă: *Cele zece porunci*. Spre a le deosebi de alte porunci, fiind date de Dumnezeu le numim *Cele zece* porunci dumnezeieşti. Am socotit că facem lucru ziditor de suflet, dacă vom scrie cîteva articolaşe spre a scoate la iveală măcar în parte ce cuprind ele pentru viaţa creştinului ortodox.

Deci mai întîi să vedem cum şi cînd ni le-a împărtăşit Dumnezeu şi ce valoare au ele pentru dreptcredincioşi.

În cărţile proorocului Moisi (a trăit în urmă cu peste 3.000 de ani), numite *Ieşire* (la capitolele 19—34) şi *A doua lege* (la cap. 4, 5), aflăm răspuns la primele două întrebări. Iată ce aflăm scris în cărţile sfinte pomenite.

„În luna a treia, după ce au ieşit fiii lui Israil din pămîntul Egiptului, au venit în pustia Sinai . . . şi au făcut tabără în preajma muntelui . . . Şi Moisi s-a suit în muntele Domnului şi Dumnezeu i-a zis: Acestea să grăieşti casei lui Iacob şi fiilor lui Israil: de veţi asculta cuvîntul meu şi veţi păzi legea mea, îmi veţi fi mie *popor ales dintre toate neamurile;* porunceşte poporului ca azi şi mîine să se curăţească, că în ziua a treia voi grăi în faţa întregului popor . . . A treia zi, cînd se făcea ziuă, s-au pornit fulgere şi tunete şi nori întunecaţi şi glas de trîmbiţe răsunînd tare . . . încît s-a spăimîntat tot poporul . . . şi s-a auzit răspicat glasul Domnului zicînd:

1. Eu sînt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alţi dumnezei afară de mine;
2. Să nu-ţi faci chip cioplit . . . şi să nu te închini lor;
3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert;
4. Adu-ţi aminte de ziua Domnului şi o sfinţeşte pe ea;
5. Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca bine să-ţi fie ţie şi mulţi ani să trăieşti pe pămînt;
6. Să nu ucizi;
7. Să nu desfrînezi;
8. Să nu furi;
9. Să nu mărturiseşti strîmb şi să nu fii mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău;
10. Să nu pofteşti nimic ce e al aproapelui tău.

Şi tot poporul auzea glasul şi sunetul trîmbiţelor şi vedea luminile şi muntele fumegînd, . . . şi spăimîntat sta departe şi a zis către Moisi: grăieşte-ne tu nouă şi să nu grăiască Dumnezeu aşa cu noi, că murim de frică".

Şi Moisi s-a suit în munte şi Dumnezeu i-a repetat poruncile cu grai viu şi i le-a dat şi săpate pe două table de piatră . . . „Şi Moisi a întîrziat să coboare din munte . . . . şi poporul a chemat pe Aron, fratele lui Moisi, şi i-a cerut să le facă lor dumnezei ca în Egipt . . . Şi aducînd cerceii şi brăţările de aur de la toate femeile, le-a turnat viţelul de aur (probabil o copie a zeului egiptean numit boul Apis) şi a rînduit serbare şi au adus jertfe şi tot poporul a mîncat şi a băut şi a început să joace împrejurul lui (a viţelului) şi să desfrîneze (aşa cum făceau păgînii)". Cînd petrecerea era mai în toi, a nimerit şi Moisi cu cele două table şi văzînd nelegiuirea s-a înfuriat aşa de cumplit, că uitînd ce poartă în mîini a izbit idolul cu cele două table primite din mîna lui Dumnezeu încît le-a făcut ţăndări şi a sfărîmat pe loc şi viţelul, poruncind să-l macine şi praful să-l amestcee cu apă şi să-l bea tot poporul, ca nici urmă să nu rămînă din el.

Zdrobit sufleteşte, umilit şi ruşinat de aceste fapte, Moisi s-a cufundat în căinţă amară şi în rugăciune adîncă, cerînd iertare lui Dumnezeu. Apoi s-a suit din nou pe munte şi a cerut Domnului alte table, la fel cu cele sfărîmate. Dumnezeu i-a împlinit cererea. Apoi a coborît, rînduind cele de lipsă pentru ocrotirea unui astfel de odor.

Celor zece porunci li s-a zis pe scurt: *„legea"* şi tablelor *„tablele legii"*. Au fost aşezate într-o ladă numită *„sicriul legii"*, care era făcut din lemn de salcîm, aurit şi pe dinăuntru şi pe dinafară, iar pe acoperămînt au aşezat doi arhangheli turnaţi din aur, cu faţa şi cu aripile întinse unul către altul spre ocrotirea acestei nepreţuite comori. Sicriul cu tablele din el a fost păstrat cu sfinţenie în *Cortul mărturiei* care închipuia templul, şi cînd Solomon, împăratul, a zidit templul cel strălucit şi vestit în vechime, l-a aşezat în Sfînta Sfintelor (în care nu intra decît arhiereul odată în an). Aici a stat pînă la anul 600 înainte de naşterea Domnului, cînd împăratul Babilonian Nabucodonosor a dărîmat Ierusalimul. Atunci marele prooroc Ieremia l-a luat din templu şi l-a ascuns pentru a nu fi pîngărit într-un loc neştiut de nimeni, afară de el iar el s-a refugiat în Egipt, unde a fost omorît cu pietre de evrei. În felul acesta nu s-a mai putut da de urma sicriului cu tablele legii, deşi şi azi încă se fac cercetări şi săpături spre a le afla. Poruncile însă ni s-au păstrat în amintitele cărţi scrise de însuşi proorocul Moisi şi în cele mai multe scrieri ale Vechiului Testament şi mereu citate de Domnul nostru Iisus Hristos şi de Sfinţii Apostoli. Se găsesc în foarte multe cărţi de slujbă şi de rugăciuni. Cele zece porunci însă n-au fost date numai pentru poporul evreu, ele sînt date pentru toţi oamenii, pentru toţi credincioşii, din toate timpurile şi din toate locurile şi cuprind ceea ce oamenii cu carte numesc „eternul uman", adică ceea ce în veci de veci neschimbat priveşte viaţa omenească. Poporul evreiesc a fost ales nu în înţelesul de mai nobil, de mai distins, ci în înţelesul că a fost ales pentru o chemare: i s-a dat misiunea să poarte şi să cultive peste veacuri credinţa într-un singur Dumnezeu şi în venirea Mîntuitorului. Cele zece porunci poartă în ele miezul, esenţa acestei misiuni, care misiune a încetat pentru ei odată cu întruparea Domnului nostru Iisus Hristos.

Mîntuitorul nu le-a respins, nu le-a anulat. Dimpotrivă, le-a sporit autoritatea şi le-a lămurit înţelesul nu după pofta oamenilor, ci după voia lui Dumnezeu. Spune limpede: „N-am venit să stric *legea*, ci să o plinesc" (Matei 5, 17).

Tînărului celui bogat care-l întrebă ce să facă pentru a moşteni viaţa de veci, îi răspunde scurt: „Ţine poruncile" şi-i înşiră cîteva din cele zece. Iar unui legiuitor îi cere să rezume singur cele zece porunci şi încheia zicîndu-i: „Fă aceasta şi vei fi viu" (Luca 10, 26—28). Sfinţii Apostoli încă învaţă pe credincioşi să respecte şi să urmeze în viaţă legea: Sfîntul Apostol Pavel scrie, că „legea a fost un pedagog spre Hristos" (Galateni 3, 24), un călăuzitor spre Domnul şi înţelegerea Noului Testament. Acelaşi Sfînt Apostol întreabă pe unii sfătoşi care ţineau să explice ei Scripturile şi credinţa creştină după capul lor: „Au doară de la voi a ieşit cuvîntul lui Dumnezeu? Sau numai la voi a ajuns" (II Corinteni 3, 2).

Mîntuitorul venind pe pămînt a plinit legea în înţelesul că a completat-o, arătînd şi cu cuvîntul şi cu fapta, că unul este Dumnezeu, dar în trei feţe: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt şi sfîntă voia Lui trebuie împlinită. Am putea înmulţi citatele din lege, din prooroci, din Noul Testament spre a putea convinge, că Decalogul este obligatoriu şi pentru noi, creştinii ortodocşi..

E bine să ştim acestea şi să nu le uităm.

G. M.

Sfîntul mucenic Dimitrie

Creştinii din primele veacuri au avut de suferit multe prigoniri şi chinuri. Zvonurile răspîndite pe seama creştinilor de cei de rea credinţă erau crezute chiar şi de împăraţii romani, care, în timpul calamităţilor, credeau că zeii sînt mînioşi şi trimit nenorociri din pricina creştinilor care nu voiau să le aducă jertfe. Din pricinile acestea creştinii au avut de suferit persecuţiuni grele, vreme de trei sute de ani.

Cea mai fioroasă persecuţie s-a dezlănţuit sub domnia împăratului Diocleţian.

Din acele vremuri, Biserica noastră numără mulţi mucenici, care au răbdat totul în tăcere şi au murit cu drag pentru Mîntuitorul Iisus Hristos, încît chiar şi călăii se încreştinau văzînd bărbăţia şi tăria lor de credinţă izbăvitoare.

Unul dintre aceşti eroi ai voinţei, pe care Biserica recunoscătoare l-a împodobit cu cununa nemuririi şi care a trăit în timpul împăratului Diocleţian, este şi Sfîntul Dimitrie sau Dumitru, cum zicem noi. El era de origine din Tesalonicul grecesc, fiind pe acea vreme creştin şi învăţător al credinţei în Hristos. Mergînd împăratul la Tesalonic, fu prins Sfîntul şi pus în temniţă, pentru că era vestit în buna credinţă. Şi lăudîndu-se îngîmfatul domnitor cu un om al lui ce-l chema Lie, îndemna şi provoca pe oamenii cetăţii să iasă la luptă cu dînsul, crezîndu-l de neînvins, pentru că întrecea pe toţi cei de vîrsta lui în mărimea trupului şi în îndrăzneală.

Dar iată că un creştin oarecare, cu numele Nestor, auzind de această provocare îngîmfată şi de crimele pe care le făcea Lie se hotărî să iasă la luptă cu el. Înainte de luptă însă el cercetă în închisoare pe Sfîntul Dimitrie şi-i zise: „Robule al lui Dumnezeu, vreau să mă lupt cu Lie, deci roagă-te pentru mine". Iară Sfîntul, făcînd semnul crucii pe fruntea lui Nestor, îi zise: „Pe Lie vei birui şi pe Hristos vei mărturisi". Deci luînd Nestor îndrăzneală din cuvintele acestea, merse de se luptă cu Lie, pe care îl răpune. De care lucru împăratul, ruşinîndu-se, s-a mîhnit şi s-a mîniat foc. Şi aflînd el cum că Sfîntul Dimitrie a îndemnat la aceasta pe Nestor, a trimis ostaşi şi le-a poruncit să-l străpungă cu suliţele pe Sfîntul înăuntru în temniţă, pentru că a fost pricină răpunerii lui Lie. Făcîndu-se aceasta, îndată marele Dimitrie şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu, întîmplîndu-se după moartea sa multe minuni şi prea slăvite tămăduiri. Apoi din porunca împăratului s-a tăiat şi capul Sfîntului Nestor.

Aşa este preamărit în sinaxarul Mineiului pe luna octombrie, marele mucenic Dimitrie a cărui pomenire Biserica noastră o săvîrşeşte în ziua de 26 a lunii.

Sfîntul şi marele mucenic Dimitrie a trăit şi a murit ca un erou adevărat. El înfăţişează chipul adevăratului erou creştin. Viaţa şi faptele lui strălucesc peste veacuri, călăuzind masele credincioşilor pe calea mîntuirii sufleteşti şi inspirîndu-le putere de luptă pentru pacea lumii, pentru binele şi fericirea popoarelor şi pentru ruşinarea celor îngîmfaţi, care caută vrajbă şi neînţelegeri şi provoacă vărsări de sînge.

Viaţa lui exemplară o preamărim cu imne de laudă, cum sînt: „Veniţi credincioşi, adunîndu-ne, să lăudăm pe ostaşul lui Hristos şi viteazul luminător Dimitrie, carele toată asupreala vrăjmaşului o a călcat. Acestuia să-i cîntăm cu credinţă: Roagă-te pentru noi lui Hristos, mare mucenice".

N. Terchilă

Binecuvîntarea bisericii din Sălişte

Unul dintre luptătorii pentru Ortodoxie, cît şi pentru luminarea şi cîştigarea de drepturi pentru românii transilvăneni şi pe care Biserica noastră l-a trecut în calendarul Sfinţilor ei serbaţi la 21 octombrie, ne este cunoscut sub numele de Sofronie de la Cioara.

„Cioara" de care este atît de strîns şi pe drept legat numele lui Sofronie — este actuala parohie Sălişte, prot. Alba-Iulia, care, Duminică, 27 septembrie 1970, a avut bucuria binecuvîntării locaşului ei de închinare, cu un interior deosebit de odihnitor mai ales cu noua haină picturală pe care o are, binecuvîntare săvîrşită de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, întîmpinat la sosire de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. protopop al Albei-Iulii, V. Negrea.

După slujba binecuvîntării, a urmat Sf. Liturghie arhierească, răspunsurile fiind date de masa mare a credincioşilor prezenţi la praznic.

La priceasnă, P. C. prot. onor. Alex. Iacobescu (Vinţul de Jos) a tîlcuit Evanghelia zilei.

După încheierea Sf. Liturghii, C. pr. Dragosin Oană (parohul local) face o documentată expunere privind istoricul parohiei pomenită în documente încă în anul 1330, precum şi asupra lucrărilor de pictură.

În continuare, P. C. vicar Traian Belaşcu vorbeşte despre rolul Legii strămoşeşti în viaţa poporului nostru, insistînd şi asupra unor învăţături de credinţă ale Bisericii noastre.

Un bogat cuvînt de învăţătură a rostit apoi Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care a zăbovit cu deosebire asupra Bisericii şi asupra Sf. Taine a Preoţiei, asupra acestor două realităţi, „împletite de la început de cînd Iisus Hristos a aşezat Cina cea de Taină", cînd Sf. Apostoli au primit porunca de-a săvîrşi mereu, ei şi urmaşii lor: episcopii şi preoţii, în chip nesîngeros Jertfa Mîntuitorului în sfintele biserici.

„Să păstrăm neschimbată credinciosia noastră faţă de Biserica strămoşească, faţă de poporul, faţă de Patria noastră" — îndeamnă între altele Î. P. S. Sa.

S-a evocat cu acest prilej şi chipul plin de lumină al lui Sofronie, întregul praznic constituind un bun prilej de zidire creştinească şi patriotică a credincioşilor.

Rep.

Un prețios instrument de acțiune pentru pace

Apărînd cu cunoscuta-i regularitate, revista *„Pentru apărarea Păcii"*, editată de Comitetul Național pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România, oferă sistematic un material bogat, variat, deosebit de interesant și de edificator. Sumarul nr. 246 pe septembrie a.c., dovedește și confirmă din plin acest fapt.

Editorialul scoate în lumină progresele realizate, în ultimul timp, în domeniul destinderii și securității continentului nostru. Acestea îndreptățesc nădejdea cu privire la „posibilitatea abordării constructive a problemelor europene", ca și la perspectiva înaintării cu succes pe calea înfăptuirii securității europene — deziderat vital al tuturor popoarelor continentului".

În continuare, se prezintă profilul dezvoltării actuale a județului Bistrița-Năsăud și perspectivele dezvoltării lui în viitor. Concluzia: „Comparînd trecutul cu prezentul județului, rezultă izbitor progresul economic, social-cultural și politic înfăptuit aici în cei 26 de ani de la eliberare".

Subliniindu-se importanța înființării Academiei de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România, se tratează despre finalitatea și importanța științelor sociale.

Reține în mod deosebit atenția prezentarea aspectelor principale ale Adunării mondiale a tineretului, desfășurată între 9 și 19 iulie la New-York, precum și contribuția delegației noastre în cadrul ei. Ea constituie „o nouă confirmare că astăzi tînăra generație este pe planul întregii lumi un factor activ în frontul forțelor care luptă pentru salvgardarea păcii și securității în lume, pentru colaborare și prietenie între popoare".

Urmează o scurtă dare de seamă asupra celei de-a 16-a Conferințe internaționale împotriva bombelor atomice și cu hidrogen, desfășurată între 29 iulie și 9 august la Tokio. Ea este o expresie vie a Mișcării japoneze Gensuikyo, născută acum 15 ani, al cărei obiectiv principal este prevenirea războiului nuclear.

Se prezintă apoi modalitatea de acțiune și scopul clubului „Terra 200", înființat de Universitatea populară din București, cu scopul lărgirii și aprofundării cunoștințelor despre planeta pe care trăim.

Sub sesizanta subliniere: „Omul viitorului se formează astăzi. Dar cum?", se prezintă rezultatele Conferinței internaționale „Educația copilului în fața progresului științei și tehnicii", desfășurată la București între 20 și 27 iulie a.c. Ea militează pentru promovarea ideii că educația trebuie să fie „un vast și ingenios sistem de stimulare a tuturor disponibilităților umane superioare și, implicit, ca pe un scut împotriva excesului de tehnicizare și de suprasolicitare informațională, ca pe o chemare către plenitudine".

După cîteva aspecte și momente semnificative de pe glob, este prezentat noul orășel bulgar Strajița ca simbol al luptei împotriva exploatării și pentru o viață de propășire și fericire.Din expunerea următoare, care ne înfățișează lumini ale vieții noi și ritmuri ale progresului în Coreea liberă, desprindem declarația unui fiu al acestei țări: „Ceea ce făurim astăzi este poate cea mai convingătoare dovadă că forța muncii pașnice creatoare este infinit mai mare și mai durabilă decît forța de distrugere a războiului". Sub numele sugestiv de „Cotidianul eroic", se dau reliefări pregnante ale muncii eroice a poporului din R. D. Vietnam, bazată pe privațiuni și sacrificii, mărturie a neputinței invadatorilor de a îngenunchea un popor mic.

Se subliniază apoi semnificația actuală și valoarea momentului reprezentat de Expediția „Ra 2", care — sub conducerea lui Thor Heyerdahl — a înfruntat hăurile Atlanticului și este o expresie vie și grăitoare a noilor dimensiuni ale aventurii.

Extrem de interesante sînt relatările despre tribul de noroi din valea Asaro, unul din triburile papuașilor din Noua Guinee. .

În legătură cu un sondaj semnificativ, făcut de Institutul Wickert din Tübingen, se subliniază că blocul militar N.A.T.O. este o „creație a unei epoci și a unei stări de spirit astăzi depășite".

Stîrnitoare de admirație sînt o seamă de noutăți științifice și tehnice, care ilustrează în mod grăitor puterea de invenție și de creație a spiritului uman.

Prezentării unor momente și aspecte din turnarea filmului „Mihai Viteazul", îi urmează un breviar privind unele acțiuni în cadrul luptei pentru pace.

În rubrica „Fel de fel", care redă cîteva fapte foarte interesante și semnificative, sînt încadrate o seamă de maxime înțelepte, din care reținem: „Cînd un popor e unit și dușmanul stă pe gînduri". La urmă rubrica „Vitrina" subliniază scurt și pregnant noutatea și valoarea unor publicații recente.

Privită în ansamblu, fascicola se prezintă ca un bun informator, stimulator și îndrumător al luptei pentru pace și pentru afirmarea și desăvîrșirea vieții. Ca atare, ea educă pe cititor în sensul de a deveni factor tot mai conștient și mai activ în frontul apărării păcii.

Prof. *C. Sîrbu*

Prăznuirea patronului duhovnicesc al Mitropoliei Banatului

Ziua patronului Mitropoliei Banatului s-a îmbrăcat în acest an într-o haină sărbătorească deosebită. Aureolat de nimbul unei cinstiri unanime, valorificată de tradiția bisericească și cultivată pe o arie destul de largă, Sfîntul Iosif cel Nou de la Partoș și-a găsit în ziua de 15 septembrie pe obișnuiții închinători.

Atmosfera sărbătorească fusese pregătită încă din duminica premergătoare prin măiestrita executare de către corul catedralei mitropolitane, în cadrul vecerniei, a „Oratoriului Sfîntului Iosif" compus de maestrul Filaret Barbu.

În ajunul praznicului, o dată cu lăsarea serii, oficiindu-se vecernia în lumina lină a lumînărilor s-a făcut înconjurarea bisericii cu sfintele moaște, care au fost apoi depuse pe solee în fața altarului. Privegherea s-a prelungit pînă tîrziu, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului împărtind celor ce se perindau spre sărutarea raclei pîinea binecuvîntată la slujba litiei.

Cuvîntul de învățătură a fost rostit de P. C. părinte Constantin Comșulea, consilier eparhial, despre Sfinți ca modele de viață creștină, exemplificînd aceasta cu însăși viața Sfîntului Iosif închinată în întregime slujirii lui Dumnezeu și binelui obștei.

În ziua praznicului, după săvîrșirea serviciilor religioase prevăzute de rînduielile bisericești pentru astfel de prilejuri, s-a slujit Liturghia arhierească. La momentul potrivit s-a făcut și hirotonia întru preot a diaconului Ioan Popeți de la Centrul eparhial. După cîntarea pricesnei Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae a vorbit celor prezenți despre Sfîntul Iosif ca ierarh ce și-a cîștigat o cinstire unanimă prin identificarea cu aspirațiile înaintașilor în mijlocul cărora a trăit.

La vremea împărtășirii cea mai mare parte a credincioșilor a primit trupul și sîngele Domnului ca merinde pentru adevărata viață creștinească. După rugăciunea amvonului s-a făcut binecuvîntarea prinoaselor.

Seara, la orele 18, s-a oficiat slujba acatistului Sfîntului Iosif de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae înconjurat de soborul preoților și diaconilor. La sfîrșitul acesteia racla cu sfintele moaște a fost dusă cu procesiunea obișnuită la locul din naosul bisericii. Predica a fost rostită de P. C. părinte dr. Ioan Petreuță, consilier eparhial, despre sfințenie și îndeosebi despre modul în care ea a fost realizată de Sfîntul Iosif cel Nou.

După predică, corul catedralei mitropolitane a executat în primă audiție un „requiem", operă a compozitorului Filaret Barbu, în care sînt valorificate artistic cele mai cunoscute și importante imne din slujba înmormîntării. Purtînd vibranta armonie în multiple ecouri sub bolțile catedralei, după o ceremonie atît de solemnă ca aceea care a avut loc, piesa a lăsat o deosebită impresie în sufletele credincioșilor care au ascultat-o.

Înainte de a se întoarce într-ale lor toți cei veniți la praznic au luat părintească blagoslovenie de la Chiriarhul lor la ieșirea sa de la sfînta slujbă.

Rep.

Biserica de lemn din Tg.-Mureș

În municipiul Tîrgu-Mureș străjuiește ca o mărturie a trecutului nostru istoric o biserică de lemn cu o vechime de 177 ani. Informații deosebit de prețioase ne dă asupra acestei biserici cartea intitulată: „O pagină de istorie: Biserica de lemn din Tîrgu-Mureș", apărută în anul 1969 și semnată de Grigore Ploeșteanu și Traian Dușa, pe care o semnalăm cititorilor gazetei noastre. Vechimea acestei biserici desigur că nu este prea mare, pentru că există la noi biserici mult mai vechi, ci ceea ce prezintă importanță specială este descrierea complexului de greutăți cu care au trebuit să se lupte credincioșii români din Tîrgu-Mureș, pentru a-și păstra legea strămoșească, problemă asupra căreia cartea ne dă informații foarte prețioase.

După multe încercări și stăruințe, prin intermediul entuziastului negustor Hagi Stoian Constandin, în anul 1793, cînd imperiul habsburgic e silit a face unele concesii românilor, se ridică o biserică de lemn, de care se ocupă lucrarea de față, alături zidindu-se cea de-a doua școală românească din Tîrgu-Mureș.

Dintre preoții cei mai însemnați care au slujit la această biserică amintim pe protopopul Partenie Trombițaș, care pe lîngă activitatea pastorală a desfășurat o excepțională activitate pe plan național, corespondînd cu Barițiu, colaborînd la Gazeta Transilvaniei, iar în anul 1866 l-a găzduit pe Luceafărul poeziei românești de mai tîrziu, Mihai Eminescu. „Întreaga lui viață Partenie Trombițaș a fost cărturar luptător pentru emanciparea socială și națională a românilor ardeleni" (p. 17).

Construcția bisericii este specifică celor de lemn. Pictura a fost executată de zugravul popular Popa Nicolae Bon Vasile. Reținem în această privință icoana cu Învierea Domnului, în care mormîntul este zugrăvit cu piatra pecetluită, fapt care exprimă adevărul istoric. Căci, după cum știm, Mîntuitorul a ieșit din mormînt piatra fiind pecetluită, ea fiind răsturnată de îngeri abia ulterior, pentru a se convinge femeile mironosițe și Sf. Apostoli că mormîntul este gol.

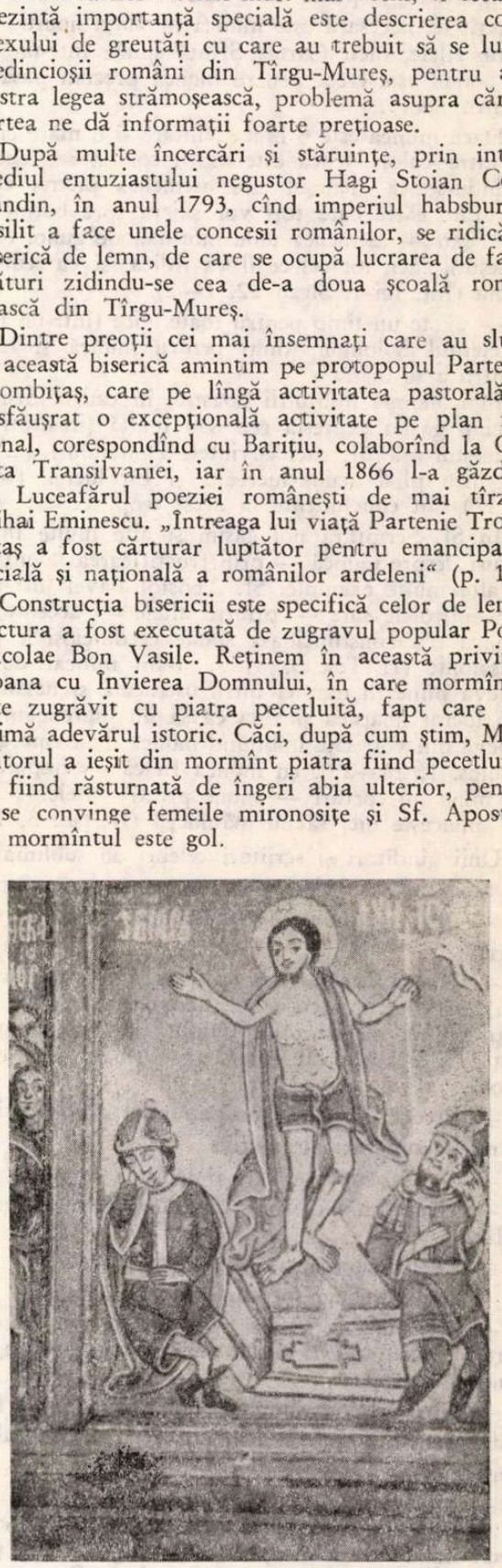

Învierea Domnului, piatra fiind pecetluită.
Icoană de la biserica de lemn din Tîrgu-Mureș.

Prin grija Direcției Monumentelor istorice, începînd cu anul 1957 s-au făcut lucrări de restaurare a acestei biserici.

Existența bisericilor de lemn de pe teritoriul Patriei noastre reprezintă dragostea pentru credința strămoșească a înaintașilor noștri, care, în condiții vitrege, lipsiți fiind materialicește au ținut ca să-și ridice bisericuțe mai modeste, pe măsura puterilor lor materiale, dar care, prin construcția și dragostea cu care au fost ridicate, nu sînt cu nimic mai prejos decît altele.

„Oricum ar fi, bisericuțele noastre de lemn sînt o parte din sufletul nostru. Cu toate că în întreagă clădirea lor nu întîlnești măcar un cui de fier, soliditatea și măiestria lor nu se scade cu nimic" (Prot. T. Bodogae: Vechile noastre biserici de lemn, Îndrumător bisericesc, Sibiu 1958, p. 83).

Lucrarea conține un număr de 35 ilustrații și a apărut sub îngrijirea Comitetului pentru Cultură și Artă a Municipiului Tîrgu-Mureș.

Pr. *Vasile Petrica*

Gînduri despre muncă

Omul este astfel înzestrat ca — prin muncă — să acţioneze fericit în viaţă.

Munca este necesară atît pentru sănătatea noastră fizică cît şi pentru cea morală.

Fie că muncim cu braţele, desfăşurînd deci o muncă fizică, fie că muncim cu mintea, în care caz desfăşurăm o activitate intelectuală, motorul acestor acţiuni trebuie să fie conştiinciozitatea.

Orice fel de muncă cere o angajare a întregii noastre fiinţe, căci numai as'fel munca îşi poate atinge ţelul şi poate da roadele ei binecuvîntate.

Atît de necesară este munca în viaţa noastră de toate zilele, încît Cartea Sfîntă spune într-un loc că „omul este creat pentru muncă precum pasărea pentru zbor".

Dacă munca este o binecuvîntare şi o mare cinste între valori, lenea este aspru combătută, specificîndu-se că „leneşul este asemenea pietrei celei necurate către care toţi vor şuiera spre batjocura lui", sau — asemenea unui morman de gunoi (este leneşul), căci, tot cel ce îl va ridica îşi va scutura mîna (Înţ. lui I. Sirah 22, 1—2).

— „Este un timp pentru toate, zice (într-un loc) înţeleptul Solomon: timp pentru muncă şi timp pentru a se distra".

În iconomia mîntuirii noastre, în cadrul Sfintei Treimi găsim expresia cea mai înaltă (ilustrativă) a acestui adevăr, căci cuvintele Domnului: „...Tatăl meu pînă acum lucrează şi Eu lucrez (Ioan 5, 17) sînt concludente în acest scop.

În Sf. Scriptură noi găsim şi alte multe învăţături despre muncă — prin fructificarea talanţilor şi alte multe exemple. Sf. Apostol Pavel într-una din epistolele sale — printre altele — accentuînd munca cea conştiincioasă spune credincioşilor din Tesalonic (II Tes. 3, 8) ...n-am mîncat de la cineva pîine în dar, ci întru osteneală şi nevoinţă am lucrat noaptea şi ziua ca să nu îngreunăm pe cineva din voi; sau, îmbinînd munca duhovnicească (Colos. 1, 28—29), cu munca fizică — împletind cu mîna lui corturi — spune printre altele: „Cine nu munceşte nici să nu mănînce" (II Tes. 3, 10).

Unii gînditori şi scriitori celebri au subliniat şi ei acest adevăr (despre muncă), ca de exemplu:

— „Prin muncă la repaus, prin luptă la victorie".

— Munca este un izvor de fericire, atunci cînd (ea) se întrebuinţează cu cumpăneală. Ştim cu toţii cît de repede trece timpul cînd sîntem ocupaţi, cît şi aceea că: „orele apasă în mîinile leneşilor".

— Preocupările vii (ocupaţiunile) alungă grijile şi micile supărări ale vieţii.

— Omul ocupat nu are timp de a se agita.

— Graţie muncii noi căpătăm repausul spiritului.

— Zilele muncite ne dau nopţi plăcute.

— Depinde cum socotim că sîntem bogaţi!

— Pe bună dreptate s-a zis: „a voi este a putea", dar nu-i de-ajuns numai voinţa care nu scuteşte munca.

— Alţii ne pot ajuta dar noi trebuie să ne formăm pe noi înşine, nimeni altul nu poate judeca pentru noi.

— Munceşte, zice natura omului în fiecare oră a zilei, fie că ai fi plătit sau nu; nu te preocupa decît numai de muncă, deoarece, sigur nu te poţi lipsi de a-ţi căpăta recompensa; de-ar fi o muncă înălţătoare ori mai puţin plăcută: cultura cerealelor sau compoziţia unui poem epic, dacă este făcută cu cinste, în toată conştiinţa, tu vei fi recompensat fiziceşte tot atît cît şi moraliceşte, puţin importă dacă vei fi cîteodată învins, tu eşti născut pentru victorie.

—Recompensa unei munci bine făcute, este sentimentul că ai lucrat cum trebuie.

— Sînt mai multe feluri de a munci. Graba poate să fie bună, dar repezeala nu valorează nimic.

Aşadar, se cuvine ca toată munca noastră s-o împodobim cu dragoste curată.

Luînd aminte la aceste cîteva înţelepte şi folositoare învăţături despre muncă desprinse din Sf. Scriptură şi din cugetările unor înţelepţi, privind şi la exemplul şi rîvna unor vieţuitoare ca: albinele şi furnicile, să ne străduim şi noi a munci cu rîvnă şi conştiinciozitate fiecare unde sîntem rînduiţi să activăm.

Pr. *Vart. Constantinescu*

Sfinţirea bisericii din Oarda de Sus

Credincioşii din parohia Oarda de Sus (prot. Alba-Iulia), în frunte cu preotul lor, Popa Gheorghe, au ridicat o monumentală biserică. Simbolic parcă, aşezată pe o colină, care străjuieşte toată aşezarea, biserica a fost sfinţită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Duminică, 20 septembrie 1970.

La Ciugud.

În ajun, sîmbătă seara, 19 septembrie a. c., Î. P. S. Sa a asistat la vecernia săvîrşită de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. vicar Traian Belaşcu, în parohia Ciugud.

După vecernie, au vorbit credincioşilor C. preot local I. Mihălţan, care face un istoric al parohiei, pomenită în documente încă în veacul al XII-lea; P. C. prot. al Sibiului N. Todor, care a explicat înţelesurile sf. cruci. P. C. vicar Traian Belaşcu, care a zăbovit asupra rolului mamei în viaţa familiei şi a societăţii, iar la sfîrşit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a insistat cu deosebire asupra statorniciei în lucrarea a tot ce este frumos şi ziditor în viaţă, în legea strămoşească, în dragostea faţă de ţară şi popor.

A doua zi, Duminică, 20 septembrie 1970, Arhipăstorul nostru a fost întîmpinat, în parohia Oarda de Sus, de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prot. al Albei-Iulii, V. Negrea. După slujba sfinţirii bisericii, Sf. Liturghie arhierească s-a slujit afară, sub cupola măreaţă a cerului. Momente mişcătoare au constituit pentru credincioşii participanţi şi cele două hirotoniri, cea întru preot a C. diacon N. Păcuraru pentru parohia Marpod (prot. Sibiu) şi cea întru diacon a ipodiaconului I. Sită.

La priceasnă a predicat P. C. prot. N. Todor, despre Sf. Taină a Preoţiei.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, a vorbit P. C. vicar Traian Belaşcu, despre cinstirea Maicii Domnului, a sf. icoane, a sf. cruci etc.

În continuare, C. pr. local Gh. Popa prezintă o situaţie a lucrărilor bisericii acum sfinţite, a „bisericii unităţii noastre sufleteşti", cum potrivit a numit-o C. Sa.

Pornind de la un text din Psalmi, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a vorbit credincioşilor despre rolul bisericii ca locaş de închinare, în viaţa noastră creştinească, în care adunîndu-ne mintea şi inima ni se linişteşte şi, ca un balsam, o bucurie sfîntă se revarsă parcă în fiinţa noastră, o dragoste deosebită ne pătrunde sufletul şi anume dragostea lui Hristos, care ne luminează şi ne întăreşte să ducem mai departe îndatoririle vieţii. Aici, în biserică, lepădaţi de toate răutăţile, de toate vrăjmăşiile, de toate gîndurile care nu sînt după voia lui Dumnezeu, ne putem simţi împreună cu El, împreună cu Sfinţii, împreună cu întreaga Biserică şi cu cei vii şi cu cei morţi.

Nefiind ca o clădire sau ca oricare altă casă, în care se vorbesc vrute şi nevrute, în încheiere, între altele, credincioşii sînt îndrumaţi să-şi preţuiască biserica şi mai ales s-o înfrumuseţeze şi mai mult cu prezenţa lor ori de cîte ori se săvîrşeşte în ea Sf. Liturghie.

Prin cinstirea C. pr. Gh. Popa cu gradul de iconom, s-a încheiat acest praznic de caldă şi înălţătoare zidire sufletească.

Rep.

Sfinţii români din luna octombrie

(Urmare din pag. 1)

să primească „unirea" ori să fie iobagi pe veci. Noroc că poporul a înţeles lecţia atîtor amărăciuni: ori că pomeneau pe papa ori pe vlădica ortodox, românii tot în legea lor au rămas, cu toate că au trebuit să mai treacă încă 188 ani pînă se vor regăsi şi îmbrăţişa ca fraţii.

Pomenind pe aceşti trei eroi ai Legii noastre, vom spune deci că jertfa lor n-a fost zadarnică, căci astăzi, prin voia lui Dumnezeu, a preoţilor şi credincioşilor, sîntem din nou una în Biserica moşilor şi strămoşilor noştri, într-o Patrie liberă, prosperă şi independentă.

Să ţinem aşadar la această unitate a noastră, pe care au dorit-o şi pentru care au luptat atît de mult înaintaşii noştri, bineştiind şi aceea că în unitate frăţească sîntem bineplăcuţi şi lui Dumnezeu şi de folos Patriei noastre.

Prot. T. Bodogae

Inaugurarea festivă a noului an la Institutul Teologic

În Duminica din 4 octombrie a.c., a avut loc deschiderea festivă a noului an universitar la Institutul nostru Teologic.

La orele 9.30, a început — în Catedrala mitropolitană — săvîrşirea Sfintei Liturghii, slujită de P. C. vicar arhiep. Traian Belaşcu, de faţă fiind Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, P. S. Episcop-vicar *Visarion*, profesorii şi studenţii Institutului în frunte cu P. C. rector Dr. Isidor Todoran, precum şi dl conf. Dr. Hermann Pitters de la Institutul Teologic Protestant Unic de grad Universitar Cluj — ramura cu limba de predare germană Sibiu, împreună cu un grup de studenţi. La priceasnă a predicat P. C. prof. Dr. Corneliu Sîrbu, tălmăcind în actualitate pericopa evanghelică a Duminicii (Luca 6, 31—36) în contextul ei mai larg şi subliniind chemarea Preoţiei creştine în condiţiile vremii de azi.

Între orele 12—13.30, s-a desfăşurat în Aula Institutului un program festiv în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, a P. S. Episcop-vicar *Visarion*, a Consilului arhiepiscopesc în frunte cu P. C. vicar Traian Belaşcu a Corpului profesoral şi a studenţilor Institutului, a d-lui decan şi vicar Dr. Hermann Binder de la Institutul Protestant Unic de grad Universitar Cluj — ramura Sibiu, precum şi a unor credincioşi din oraş.

După ce corul studenţilor — sub conducerea P. C. oncf. Gheorghe Şoima, deschide programul cu bucata „Taina creştinătăţii", ia cuvîntul P. C. rector Dr. *Isidor Todoran*. P. C. Sa îndeamnă pe studenţi să folosească bine condiţiile de muncă din Institut, pentru că Preoţia creştină nu este o simplă profesiune, ci este *vocaţie şi slujire*. Poziţia şi rolul preotului se pot vedea şi defini numai din perspectiva *slujirii*, pilduită în chip desăvîrşit de către Mîntuitorul şi în chip grăitor de către Biserica noastră strămoşească, în trecut şi azi.

Preotul este chemat să aibă luminată şi dinamică conştiinţa datoriei de a *sluji* în conformitate cu nevoile şi aspiraţiile epocii respective. Numai aşa va putea desfăşura un apostolat mereu înnoit şi înnoitor, potrivit cerinţelor vremii.

Viitorii preoţi trebuiesc educaţi în spiritul *unităţii* bisericeşti şi al *unităţii* poporului, temeiul propăşirii noastre.

Urmează continuarea programului muzical sub aceeaşi conducere: („Tricolorul", „Dragă-mi este ţara mea", „Mîndru-i codrul şi-nverzit").

Exprimînd cele mai calde felicitări Institutului nostru, cu care — declară vorbitorul — „am colaborat în strînsă frăţie" — dl decan şi vicar Dr. *Hermann Binder* stăruie pentru o unitate şi colaborare mai complete între cele două Biserici — Ortodoxă Română şi Evanghelică Lutherană C. A. — şi între aşezămintele lor teologice.

La sfîrşit ia cuvîntul Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

Î. P. S. Sa reliefează mai întîi unitatea noastră, a credincioşilor creştini ortodocşi, cu întregul nostru popor şi subliniază faptul că Biserica este alături şi azi — ca şi în trecut — de poporul român, astfel că „sufletele noastre bat la unison cu sufletul întregului nostru popor".

În continuare, după ce remarcă atmosfera universitară din ţara noastră: de muncă, de seriozitate, de pregătire a tineretului studios în spiritul dăruirii întregii sale capacităţi de muncă în slujba propăşirii în ritm accelerat a Patriei noastre scumpe, îndeamnă pe profesorii şi studenţii Institutului să se încadreze şi ei în duhul acestei atmosfere universitare.

În acest sens, adresează tuturor studenţilor chemarea ca toţi să înţeleagă că prezenţa lor în Institut reprezintă o obligaţie şi un imperativ: de a folosi intens fiecare clipă, pentru ca prin ea să întruchipeze idealul pentru care se pregătesc.

Numai aşa studenţii Institutului vor putea corespunde — prin muncă încordată şi stăruitoare, prin rugăciune şi conduită morală aleasă — exigenţelor tot mai mari pe care le impun Biserica şi poporul nostru fiecăruia dintre noi.

De încheiere, Înaltul Ierarh aduce mulţumiri călduroase P. F. Părinte Patriarh Justinian şi Î. P. S. şi P. S. membri ai Sf. Sinod pentru părinteasca purtare de grijă pe seama pregătirii viitorilor preoţi.

De asemenea, Î. P. S. Sa exprimă vii mulţumiri dlui Preşedinte al Departamentului Cultelor, prof. Dumitru Dogaru, pentru sprijinul şi îndrumarea ce le dă aşezămintelor Bisericii noastre.

C. S.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Anul 118 Sibiu, 1 noiembrie 1970 Nr. 41—42

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

II. Lucrarea Sfintei Treimi

a) Iisus Hristos ne-a descoperit în mod deplin pe Dumnezeul treimic: Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh.

Dumnezeu este duh desăvîrşit, nemărginit, veşnic, atotprezent şi atotputernic. El este atotştiutor, atotînţelept, sfinţenie, dragoste, dreptate. Toate aceste însuşiri dumnezeieşti şi altele sînt mai presus într-un mod negrăit decît priceperea şi cuprinderea minţii noastre.

Dumnezeu este Tatăl, Dumnezeu este Fiul, Dumnezeu este Duhul Sfînt. E un singur Dumnezeu în trei feţe (persoane): „Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită".

Fiind una după fiinţă, Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh sînt una şi în lucrarea dumnezeiască, prin care toate s-au creat, toate sînt sub purtarea de grijă a lui Dumnezeu, toate sînt îndrumate spre ţinta desăvîrşirii.

b) Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh însă au şi însuşiri personale. Tatăl este nenăscut. Fiul este născut din veci din Tatăl. Duhul Sfînt purcede din veci din Tatăl. Mare este taina aceasta. Noi o primim prin credinţa în cuvîntul lui Iisus Hristos. In Sfintele Evanghelii Iisus Hristos mărturiseşte că El a fost trimis de Tatăl în lume, că de la Tatăl vine ca să ne descopere pe Tatăl şi la Tatăl se întoarce. „Toate îmi sînt date de la Tatăl meu — zice Iisus — şi nimeni nu cunoaşte . . . pe Tatăl decît Fiul şi căruia va voi Fiul să-i descopere" (Matei 11, 27). Şi slava Fiului întrupat este „slavă ca a unuia născut din Tatăl" (Ioan 1, 14). De aceea la botezul lui Iisus la Iordan, s-au deschis cerurile, Duhul Sfînt s-a coborît peste Iisus şi Tatăl a grăit: „Acesta este Fiul meu cel iubit, întru care am binevoit" (Matei 3, 16—17). Căci „Tatăl iubeşte pe Fiul şi toate le-a dat în mîna Lui" (Ioan 3, 35). Şi „precum Tatăl are viaţă în sine, aşa a dat şi Fiului să aibă viaţă în sine". „Tatăl, care m-a trimis, acela a mărturisit pentru mine" şi „lucrurile, pe care mi le-a dat Tatăl să le săvîrşesc . . . mărturisesc pentru mine, că Tatăl m-a trimis" (Ioan 5, 26. 36—37). „Eu şi Tatăl una sîntem" (Ioan 10, 30). Unitatea cu Tatăl o arată mereu Fiul cel unul născut din Tatăl, care împlineşte întru toate voia Tatălui, primind să ia chip de om, să propovăduiască voia Tatălui, să accepte moartea pe cruce pentru mîntuirea noastră, să învieze şi să se înalţe la cer, unde stă de-a dreapta Tatălui, rămînînd totodată cu noi— ca un Dumnezeu adevărat.

c) Dacă Fiul se naşte din Tatăl, Duhul Sfînt purcede din Tatăl. Fiul e născut, Duhul Sfînt e purces. Purcederea Duhului Sfînt din Tatăl, taina aceasta, necuprinsă de înţelegerea noastră ne-a descoperit-o Iisus Hristos. Duhul Sfînt este „Duhul adevărului, care de la Tatăl purcede" (Ioan 15, 26). Pe acest Duh Sfînt, care de la Tatăl purcede, îl va trimite Fiul (Iisus Hristos) după ce se va aşeza la dreapta Tatălui, peste Sfinţii Apostoli în Duminica Rusaliilor, cînd Duhul Sfînt s-a revărsat peste ei în chip de limbi ca de foc şi prin Apostoli peste cei ce au crezut atunci în Iisus Hristos (Faptele Apostolilor 1, 8; 2, 3—4. 17—18. 38).

Această învăţătură a Mîntuitorului despre Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh, Biserica a cuprins-o în Crezul de la Sinoadele I şi II ecumenic (de la Niceea 325 şi Constantinopol 381), în care se spune: „Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotţiitorul (art. 1). Şi într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care din Tatăl s-a născut mai înainte de toţi vecii (art. 2) . . . Şi întru Duhul Sfînt, Domnul de viaţă făcătorul, care din Tatăl purcede — cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi mărit" (art. 8). Fiul cel unul născut din Tatăl mărturiseşte că Duhul Sfînt din Tatăl purcede. De aceea şi Biserica lui Hristos a mărturisit şi mărturiseşte în Credeu că Duhul Sfînt „din Tatăl purcede". De aceea Biserica noastră şi alte Biserici, păzind neschimbate cuvintele Mîntuitorului, cuprinse în Sf. Evanghelie de la Ioan şi în Credeul sinoadelor ecumenice, n-a primit şi nu primeşte adaosul că Duhul Sfînt „şi de la Fiul purcede", adaos făcut de unii în Spania la anul 589. Căci la cele date de Mîntuitorul şi întărite de sinoadele ecumenice, sub îndrumarea Sfîntului Duh, nu se cuvine nici a adăuga, nici a scădea nimic. Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt una sînt, căci e un singur Dumnezeu în trei feţe (persoane): Tatăl e nenăscut, Fiul e născut din Tatăl, Duhul Sfînt purcede din Tatăl.

d) Unitatea aceasta se arată şi în lucrarea lui Dumnezeu în toate cele create. Dar una fiind în această lucrare, totuşi se spune în chip deosebit, că Tatăl este creatorul şi pronietorul („făcătorul cerului şi al pămîntului, — tuturor celor văzute şi nevăzute"), că Fiul este Mîntuitorul, căci prin El ne-a venit şi ne vine mîntuirea („pentru a noastră mîntuire s-a pogorît din cer"), că Duhul Sfînt este sfinţitorul („de viaţă făcătorul"). E adevărat că şi crearea celor ce există e lucrare împreună cu Tatăl şi a Fiului şi a Sfîntului Duh; că şi în mîntuirea noastră e lucrător împreună cu Fiul şi Tatăl şi Duhul Sfînt, că şi în sfinţirea noastră e lucrător împreună cu Duhul Sfînt şi Tatăl şi Fiul — căci Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh una sînt, dar în creare apare întîi Tatăl, în mîntuire apare întîi Fiul întrupat, în sfinţire apare întîi Duhul Sfînt. Astfel unitatea şi trinitatea se arată şi în lucrarea lui Dumnezeu în lume.

Închinîndu-ne dar Sfintei Treimi, să mărturisim „pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită" şi să ne rugăm: „Prea Sfîntă Treime miluieşte-ne pe noi. Doamne curăţeşte păcatele noastre. Stăpîne iartă fărădelegile noastre. Sfinte cercetează şi vindecă neputinţele noastre pentru numele Tău". Şi să cîntăm: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperămîntul meu este Duhul Sfînt, Treime Sfîntă mărire Ţie!".

† **NICOLAE,**
Mitropolitul Ardealului

Inserare

Seara vine pe tăcute; pe pămînt se lasă lin.
Liniştea pe sus pe creste cerne cerul cel senin,
Răsărind de prin neanturi peste culme de pădure,
Alb luceafărul s-arată în tăriile azure.
Jos pe văi amurgul ţese văluri pentru-al nopţii somn.
Sus misterul peste lume este-atotputernic domn.
Al meu suflet se înalţă pe aripa cugetării,
Zboară liber şi ferice peste marginile zării,
Părăsind pentru o clipă a pămîntului sclavie,
Cînd chemările din sfere spre Cel de Sus îl îmbie.

I. A. B.

Sf. Tradiţie

I.

Al doilea izvor al Descoperirii dumnezeieşti este Sf. Tradiţie. Ea are aceeaşi autoritate ca şi Sf. Scriptură.

Acest lucru rezultă din următoarele fapte:

Sf. Scriptură nu este completă, fiindcă nu cuprinde întreaga Descoperire dumnezeiască. Căci Mîntuitorul a propovăduit învăţătura Sa — timp de mai bine de trei ani — fără să fi aşternut în scris ceva din această învăţătură. Este ştiut că predica Sa s-a săvîrşit numai cu graiul rostit şi — în consecinţă — nici una dintre cele 27 de cărţi ale Testamentului Nou nu este scrisă sau dictată de El.

Totodată, nici Sf. Apostoli n-au scris toţi cărţi sfinte (biblice), ci numai unii dintre ei. Dar chiar şi aceştia au aşternut în scris numai o mică parte din învăţăturile Mîntuitorului, şi anume: după împrejurări şi potrivit cu trebuinţele urgente ale unor credincioşi, la care ei nu puteau să se ducă în grabă şi să-i lămurească în problemele de care erau preocupaţi.

Astfel, s-a aşternut în scris numai ceea ce era de interes urgent şi de neapărată trebuinţă unor creştini proaspeţi, spre a nu se periclita credinţa lor în faţa unor îndoieli sau discuţii ivite în obştea lor. De unde rezultă că Sf. Scriptură n-a fost alcătuită ca un tratat sistematic şi complet de învăţătură creştină. Căci altfel însuşi Mîntuitorul s-ar fi îngrijit s-o scrie. Deci, cărţile Sf. Scripturi sînt compuse mai mult la întîmplare.

Mîntuitorul şi Sfinţii Săi Apostoli n-au scris tratate sistematice de teologie creştină, pentru că învăţătura creştină nu avea menirea să fie cuprinsă în cărţi şi să rămînă o literă moartă, ci avea menirea să devină principiu de viaţă pentru credincioşii din toate veacurile, principiu care să fie transpus în viaţa de toate zilele a acestora.

Aşa se explică faptul că Sf. Scriptură are un cuprins aşa de redus faţă de mulţimea învăţăturilor descoperite de Mîntuitorul direct, ori de către Sf. Apostoli. Toate învăţăturile descoperite, care n-au fost aşternute în scris în Sf. Scriptură, alcătuiesc laolaltă o comoară tot atît de preţioasă ca şi cea a Sf. Scripturi. Această comoară se numeşte *Sf. Tradiţie* sau *Predanie*. Şi ea a fost — mai tîrziu şi treptat — aşternută în scris, dar nu sub inspiraţie (insuflare) de la Sf. Duh.

Din această perspectivă se luminează învăţătura ortodoxă despre Sf. Tradiţie, care are la baza sa următoarele temeiuri:

1. Creştinismul a avut menirea să se răspîndească prin grai viu (rostit), adică prin predică orală, şi nu prin scris, prin cărţi. De aceea, Mîntuitorul i-a trimis pe Sf. Apostoli să propovăduiască Evanghelia prin grai viu: „Mergînd, învăţaţi toate neamurile . . . ." (Mt. 28, 19); „În mersul vostru, propovăduiţi *zicînd* că s-a apropiat împărăţia cerurilor" (Mt. 10, 7). Astfel, Sf. Apostol Pavel poate trage concluzia: „Prin urmare, credinţa vine din *predică auzită*, iar predica este prin cuvîntul lui Hristos" (Rom. 10, 17). Pe de altă parte, numeroase texte biblice atestă limpede faptul că răspîndirea învăţăturilor creştine s-a făcut prin grai viu, într-o vreme cînd cărţile Sf. Scripturi nu erau încă scrise, ori nu erau încă adunate la un loc, într-o colecţie (canon) şi cunoscute.

2. Sf. Scriptură nu cuprinde decît o mică parte din învăţăturile descoperite de sus. Cele mai grăitoare şi mai concludente texte, care dovedesc acest fapt, sînt următoarele: In. 20, 30; 21, 25; II In. 12; III In. 13—14; I Petru 5, 12; Efes. 3, 3. Din toate aceste texte, pe care le-am rînduit în ordinea ponderii lor, rezultă adevărul că sfinţii alcătuitori ai Bibliei n-au avut intenţia să scrie pe

(Continuare în pag. 2)

Lupta cea bună

În scrierile Sfîntului Apostol Pavel se aminteşte adesea despre lupta cea bună, de lupta împotriva răului şi pentru împlinirea binelui. Sf. Ap. vorbeşte despre propria sa luptă; el se înfăţişează ca un luptător şi la luptă îi îndeamnă şi pe credincioşi.

Lupta despre care vorbeşte Sfîntul Apostol Pavel este o luptă duhovnicească, cu scop duhovnicesc, dusă împotriva unor vrăjmaşi de gînd; o luptă care se desfăşoară cu arme duhovniceşti. La drept vorbind, această luptă nu este altceva decît străduinţa neîncetată a sufletului omenesc de a înlătura răul şi de a face binele. Asemănarea acestei nevoinţe cu lupta a făcut-o Sf. Apostol Pavel numai pentru a atrage atenţia asupra faptului că străduinţa creştinului trebuie să fie o străduinţă adevărată şi stăruitoare, o acţiune susţinută, fie că ea are în vedere înlăturarea răului, fie că se face pentru împlinirea binelui.

Ştim cu toţii că Sf. Apostol Pavel s-a asemănat pe sine cu un alergător în arenă, cu un luptător care ştie ce ţintă are (I Cor. 9, 24—27; Fil. 3, 12—14). El spune despre sine: „Aşa alerg şi nu orbeşte. Aşa mă lupt cu pumnul fără să bat văzduhul" (I Cor. 9, 26), arătînd prin aceasta, că se luptă în mod organizat, că are în vedere o ţintă. A spus Sfîntul Apostol şi care anume îi este ţinta, căci, în asemănarea cu alergătorul şi cu luptătorul, el a amintit de o cunună neveştejită, pe care o pot primi aceia dintre luptători, care ştiu să se lupte cum se cuvine (I Cor. 9, 24—25). Pentru Sfîntul Pavel, lupta pentru cunună este în acelaşi timp lupta pentru desăvîrşire, desăvîrşirea fiind chemarea dumnezeiască a fiecărui creştin şi răsplătirea dîndu-se pe măsura ei (Fil. 3, 12—14).

Ca să poată cineva să ajungă la desăvîrşirea în bine, trebuie mai întîi să înlăture din viaţa şi din fiinţa sa răul, adică să se lupte împotriva răului. Despre lupta aceasta, Sf. Apostol spune că „nu este împotriva trupului şi a sîngelui", deci nu este o luptă văzută, dusă împotriva unor fiinţe cu trup şi sînge, ci este o luptă lăuntrică, dusă „împotriva duhurilor răutăţii" (Efes. 6, 12). Pentru o pricină ca aceasta, lupta nu poate fi altfel decît sufletească şi tot sufleteşti sînt şi armele sau mijloacele ei. A lămurit-o şi aceasta Sfîntul Apostol Pavel amintind de „armele lui Dumnezeu" (Efes. 6, 11, 13), de „armele cele de-a dreapta şi cele de-a stînga ale dreptăţii" (II Cor. 6, 7) şi de „armele luminii" (Rom. 13, 12) şi precizînd că „deşi umblăm în trup, nu ne oştim trupeşte. Iar armele cu care ne luptăm nu sînt omeneşti, ci puternice înaintea lui Dumnezeu ca să dărîme întăriturile" (II Cor. 10, 4). Acest lucru este cu putinţă atunci cînd, îmbrăcat cu armele luminii, luptătorul împlineşte cuvîntul Sf. Apostol Pavel, care, îndată după ce dă sfatul de a ne îmbrăca cu armele luminii, zice: „Să umblăm cuviincios, ca la lumina zilei, nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrînări şi în destrăbălare, nu în ceartă şi în pismă, ci înveşmîntaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi nu purtaţi atîta grijă de trupul vostru, încît să-i deşteptaţi dorinţele" (Rom. 13, 13—14).

Pomenind de mijloacele duhovniceşti ale duhovniceştii lupte, Sfîntul Apostol a numit cîteva din acestea. Astfel, în continuarea îndemnului: „Luaţi toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotrivă în ziua cea rea, şi toate biruindu-le să rămîneţi în picioare" (Efes. 6, 13), Sfîntul Pavel înşiră armele care trebuie folosite în luptă, adăugînd: „Ţineţi-vă bine, deci, avînd mijlocul vostru încins cu adevărul şi îmbrăcîndu-vă cu platoşa dreptăţii şi încălţînd picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. Peste toate luaţi pavăza credinţei, cu care veţi putea să stingeţi toate săgeţile cele arzătoare ale vicleanului. Luaţi şi coiful mîntuirii şi sabia Duhului, care este cuvîntul lui Dumnezeu. Faceţi în toată vremea întru Duhul tot felul de rugăciuni şi de cereri şi întru aceasta privegheaţi cu toată stăruinţa" (Efes. 6, 14—18).

În lumina acestor sfinte învăţături trebuie privite toate îndemnurile la luptă duhovnicească, pe care le-a dat Sf. Apostol Pavel, precum şi lupta desfăşurată de el însuşi. Aşa a fost lupta de o viaţă întreagă a Sf. Apostol, despre care mărturiseşte în a doua epistolă către Timotei, scriind: „Lupta cea bună m-am luptat, am ajuns la capătul drumului, am păzit credinţa" (II Tim. 4, 7).

Lupta Sf. Apostol Pavel a fost o luptă a credinţei, adică o luptă izvorîtă din credinţa în Dumnezeu, pentru scopurile credinţei în Dumnezeu. La fel trebuia să fie şi lupta iubitului său fiu Timotei, căruia Sf. Pavel i-a adresat următoarele cuvinte, îndemnătoare la luptă: „Urmează dreptatea, cucernicia, credinţa, dragostea, răbdarea, blîndeţea" (I Tim. 6, 11). Tot aşa trebuie să fie şi lupta fiecăruia dintre noi, cei ce dorim să biruim răul cu binele (Rom. 12, 21).

Călăuziţi de luminile sfintelor cugetări ale Sf. Apostol Pavel, de Dumnezeu purtătorii Părinţii noştri, în sfintele lor învăţături, atrag atenţia între altele şi asupra feluritelor arme de luptă, pe care să le întrebuinţăm. Astfel, Sf. Ioan Sinaitul, vorbind despre cei ce se ostesc pentru virtuţile care rămîn în veşnicie, spune că aceştia ţin în mînă scutul credinţei lui Dumnezeu şi în povăţuitorul lor, înlăturînd prin el orice gînd nedrept şi ucigînd cu sabia Duhului orice mişcare rea a voinţei proprii. Ei mai sînt îmbrăcaţi şi cu platoşa de fier a blîndeţii şi a răbdării, prin care stau împotriva tuturor relelor. Împreună cu acestea, ostenitorii cei buni au osîrdie spre fapta bună de ajutorare a aproapelui, iar acestea toate le fac stăruind în rugăciune.

Avînd a duce luptă împotriva patimilor, împotriva răului de tot felul, noi creştinii, conduşi şi ajutaţi de Domnul Hristos, se cuvine a fi cu luare aminte asupra minţii şi a inimii noastre, în care se dă lupta cea nevăzută, care ţine toată vremea vieţii noastre. În această luptă, de folos ne este nouă a nu ne încrede numai în puterile noastre, ci a cere mereu şi ajutorul lui Dumnezeu. Credinţa în Dumnezeu şi nădejdea cea adevărată să le avem ca o pavăză şi ca nişte zale, în lupta cea bună a mîntuirii. La acestea să adăugăm cugetarea la patimile Domnului şi cu această cugetare să ne ajutăm întru lepădarea patimilor celor trupeşti. De mult ajutor în biruinţa cea adevărată ne este smerenia şi cunoaşterea neputinţei noastre, răbdarea în ispite şi izgonirea trîndăviei. Cu rugăciunea cea gîndită să ne ajutăm ca şi cu o sabie tăind gîndurile cele rele de la cea dintîi arătare a lor. Pe lîngă acestea să folosim ura împotriva patimilor, ca să nu ne învoim cu ele, ci să le izgonim cu mînie chiar de la răsărirea lor în sufletul nostru. Ca întărire în cele bune să avem unirea cu Domnul Hristos, din Sfînta Împărtăşire cu trupul şi sîngele Lui.

Toate acestea să le facem întru bună şi sfîntă iscusinţă, care se alcătuieşte din sfintele învăţături din dumnezeiasca Scriptură şi din scrierile dumnezeieştilor Părinţi. Aceste sfinte învăţături, cînd le vom cunoaşte cu mintea şi le vom împlini cu fapta, vor fi pentru noi ca un văzduh luminos, în care vom putea cunoaşte şi vom putea urmări pe toţi potrivnicii cei din gînd, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, îi vom nimici.

În toată grija noastră de a înlătura răul şi de a înmulţi binele, să nu uităm însă niciodată cuvîntul care zice: „Dă voinţă şi ia putere". Împlinind acest cuvînt, adică dînd voinţă pentru cele bune şi luînd putere pentru lucrarea lor, să nu slăbim în lupta noastră, bineştiind că nu sîntem singuri în luptă, ci avem ajutorul cel de la Dumnezeu şi acoperămîntul de rugăciune al Maicii Preacurate, împreună cu mijlocirile tuturor sfinţilor, cu care fie să avem şi noi parte de biruinţa cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru, adică de cît mai multe roade bune, spre preamărirea lui Dumnezeu şi folosul obştei din care facem parte.

Ierod. T. Părăianu

Sf. Tradiţie

(Urmare din pag. 1)

larg toate învăţăturile creştine, ci numai ceea ce era urgent şi neapărat necesar pentru a înlătura primejdia unor rătăciri.

3. Învăţăturile Sfinte şi nescrise ale Sf. Tradiţii au aceeaşi valoare ca şi cele scrise în Sf. Scriptură, întrucît provin de la acelaşi Învăţător, Iisus Hristos. Ca atare, ele sînt învăţături din Descoperirea dumnezeiască. De aceea, Sf. Apostol Pavel îndeamnă: „Drept aceea, fraţilor, staţi neclintiţi şi ţineţi predaniile pe care le-aţi învăţat, fie prin cuvînt, fie prin epistola noastră" (II Tesal. 2, 15). Autoritatea învăţăturilor predate oral — egală cu a celor aşternute în scris — rezultă şi din textele de la I Tim. 6, 20; II Tim. 2, 2; 3, 14.

4. Însăşi Sf. Scriptură a fost alcătuită pe temeiul Sf. Tradiţii. Căci la început a fost numai Sf. Tradiţie şi numai mai tîrziu s-a alcătuit Sf. Scriptură ca o parte a acesteia.

a) A fost o vreme — în viaţa Creştinismului —, în care Sf. Scriptură nu a existat. De fapt, au trecut între 10 şi 70 de ani de la învierea şi înălţarea la cer a Mîntuitorului, pînă ce s-au alcătuit cărţile biblice ale Noului Testament. În acest timp, îndreptarul credinţei se găsea numai în Sf. Tradiţie, adică în învăţăturile propovăduite oral. Astfel, Sf. Evanghelişti Marcu şi Luca au scris Sf. Evanghelii respective pe temeiul Sf. Tradiţii.

b) Pe alocuri, sfinţii autori ai Sf. Scripturi fac citaţii care nu provin decît din Sf. Tradiţie. Acesta este cazul la F. Ap. 20, 35; II Tim. 3, 8; Iuda 9 şi 14—15.

Decalogul

Porunca întîia

„Eu sînt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alţi dumnezei afară de mine" — spune porunca întîia din Decalog.

Pentru a ne da seama de însemnătatea acestei porunci, trebuie să ne înfăţişăm înaintea ochilor lumea de atunci.

Primii oameni şi urmaşii lor pînă la amestecarea limbilor au crezut şi s-au închinat unui singur Dumnezeu. Au fost cum s-ar zice: *monoteişti*. Păcatul, mai bine zis păcatele i-au făcut să rătăcească şi de la închinarea unui Dumnezeu au trecut la credinţa în doi, apoi în trei, în patru dumnezei sau zei şi aşa mai departe. Au ajuns *politeişti*.

Starea religioasă a lumii vechi ne-o arată foarte lămurit Sf. Apostol Pavel, cînd zice: „Au mutat slava lui Dumnezeu celui nestricăcios întru asemănare cu chipul omului stricăcios şi al păsărilor, şi al celor cu patru picioare, şi al celor ce se tîrăsc şi au schimbat adevărul lui Dumnezeu întru minciună şi au slăvit şi au slujit făpturii în locul Făcătorului cel binecuvîntat în veci" (Rom. 1, 20—25). Într-o asemenea lume rătăcită în ce priveşte credinţa, ce nou, ce cutremurător de nou a sunat porunca de la muntele Sinai: „Eu sînt Domnul Dumnezeul tău; să nu ai alţi dumnezei afară de mine".

Dumnezeu restabileşte deci credinţa cea adevărată, monoteistă, şi închinarea „cu duhul şi cu adevărul", cum va plini Mîntuitorul la fîntîna lui Iacob în Samaria.

În ce priveşte credinţa, se cade să ştim că nu e de ajuns să rostim vorba: cred. Ea nu e un cuvînt care zboară de pe buze şi ne încîntă urechea. Adevărata credinţă e o stare sufletească vie şi lucrătoare întru cele dinăuntru ale noastre şi nu ni se poate da de-a gata dinafară. Sfînta Scriptură, Sf. Tradiţie, crezul, predicile o fac numai înţeleasă cum trebuie şi o îndreaptă pe calea voită de Ziditorul. Cu alte cuvinte acestea ne feresc de rătăcire. Aşadar, credinţa e stare sufletească, e puterea

(Continuare în pag. 3)

5) Temeiuri importante pentru valoarea Sf. Tradiţii, avem şi în scrisul Sf. Părinţi şi al scriitorilor bisericeşti. Astfel, Sf. Irineu († 202) scrie: „Toţi care voiesc să cunoască adevărul, trebuie să se îndrepteze către Tradiţia Apostolică" (Adv. Haereses III, c. 3); Origen († 250) îndeamnă: „Să fie păstrată Tradiţia bisericească . . .; numai acel adevăr trebuie să fie crezut, care nu contrazice întru nimic Tradiţiile bisericeşti şi apostolice" (De Principiis, I, n. 2); Sf. Clement Alexandrinul († 215) apreciază: „Aceia care explică Scriptura contra Tradiţiunii bisericeşti, au stricat norma adevărului" (Stromata, I, 7).

Între Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie există o unitate strînsă, şi anume: a) unitate de origine — amîndouă vin de la Dumnezeu; b) unitate de conţinut — amîndouă cuprind Descoperirea dumnezeiască; c) unitate de funcţiune — amîndouă slujesc mîntuirii.

Acestui raport de strînsă unitate, se adaugă unul de dependenţă — lăuntrică — reciprocă. După cum am văzut, Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie sînt dependente una de alta încă în timpul naşterii, căci Sf. Scriptură este aşternerea în scris a Sf. Tradiţii. Tradiţia de mai tîrziu este dependentă de Sf. Scriptură, pentru că este efectul (răsfrîngerea) acesteia.

Din dependenţa în naştere rezultă dependenţa în funcţiunea pe care o exercită. Sf. Scriptură ar fi paralizată şi sterilă fără Sf. Tradiţie, iar Sf. Tradiţie ar fi vagă (confuză) şi fără direcţie în lipsa Sf. Scripturi.

Cu toate acestea, adică deşi formează o unitate, Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie nu sînt acelaşi lucru. Ele atîrnă una de alta, dar nu au aceeaşi făptură (structură). Între ele există o continuă legătură reciprocă, dar nu sînt de acelaşi rang.

Ele se deosebesc prin formă: Sf. Scriptură este scrisă, iar Sf. Tradiţie nescrisă (numai mai tîrziu s-a aşternut în scris). Ele se deosebesc prin făptura (structura) lor: Sf. Scriptură este formal cuvîntul lui Dumnezeu, fiind inspirată de la Sf. Duh, pe cînd Sf. Tradiţie este formal cuvîntul ce porneşte de la om, care cuprinde cuvîntul lui Dumnezeu.

Datorită acestui raport mai sus înfăţişat, Sf. Tradiţie prezintă o mare importanţă pentru viaţa creştină, căreia îi aduce foloase nepreţuite. Ea constituie — după Sf. Scriptură — al doilea izvor al Descoperirii dumnezeieşti şi — în consecinţă — un îndreptar indispensabil şi preţios al vieţii creştine în drumul ei spre ţinta ultimă: — mîntuirea, desăvîrşirea, preamărirea lui Dumnezeu şi dobîndirea fericirii veşnice.

C. Sîrbu

Pace, dreptate, progres

Aceasta este lozinca sub care s-au desfăşurat, în cursul lunii octombrie a.c., la New-York, lucrările sesiunii jubiliare a Organizaţiei Naţiunilor Unite, la împlinirea unui sfert de veac de existenţă.

Pace, dreptate, progres. Aceste trei idealuri — care însumează toate problemele constructive frămîntate la această Organizaţie mondială şi care stau la baza fireştii desfăşurări a vieţii omenirii — au prins glas în urma experienţei tragice pe care au trăit-o popoarele lumii de-a lungul istoriei, experienţă care a culminat în stihiile catastrofale ale celui de al II-lea război mondial. Astfel, după ce ultimul foc ucigător a încetat, „cînd — după mişcătoarele cuvinte ale Dlui Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat — nu se uscase încă sîngele vărsat de popoare", a fost constituită Organizaţia Naţiunilor Unite care avea menirea „de a strînge toate popoarele planetei să-şi unească eforturile pentru realizarea, în lume, a unei păci durabile, care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărui popor".

Din aceste cuvinte se poate vedea clar legătura strînsă dintre cele trei principii, căci o pace durabilă nu poate fi realizată fără libertate — expresia dreptului natural — care să reglementeze raporturile sociale şi dintre popoare, ca apoi, amîndouă să asigure progresul vieţii omeneşti. Aceste trei principii nu pot exista independent. Ca o masă cu trei picioare, lipsind unul din aceste puncte de sprijin, masa armoniei vieţii pe planeta noastră se prăbuşeşte, risipindu-se roadele muncii creatoare.

În această privinţă, poporul nostru trăieşte simţăminte de înălţare patriotică, pentru că, în ţara noastră, înaltele principii care formează preocuparea generală a lumii de astăzi sînt bine conturate, aşezate ca temelie a orînduirii sociale şi realizate practic, atît pe plan intern cît şi extern.

După intrarea în Organizaţia Naţiunilor Unite, România a adus aici contribuţii importante prin propunerile valoroase pe care le-a înscris pe agendele de zi, ca de pildă: Dezvoltarea acţiunilor pe plan regional a relaţiilor de bună vecinătate între statele cu orînduiri sociale diferite; Promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor păcii, respectului reciproc şi înţelegerii între popoare; Consecinţele economice şi sociale ale cursei înarmărilor şi efectele sale negative asupra păcii şi securităţii; Rolul ştiinţei şi tehnologiei moderne în dezvoltarea naţiunilor; Necesitatea întăririi cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice între state etc. Toate aceste propuneri şi, desigur, încă altele, s-au bucurat de înalte consideraţii în întreaga lume, contribuind în acelaşi timp la ridicarea prestigiului Patriei noastre peste hotare.

O confirmare recentă a felului în care ţara noastră a înţeles şi înţelege să lucreze pentru aceste idealuri şi să le promoveze în viaţa internaţională este prezenţa, în aceste zile, a României la sesiunea jubiliară a O.N.U., reprezentată de însuşi Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a cărui amplă cuvîntare a reuşit într-un mod deplin să însumeze toate problemele majore ale omenirii contemporane. Astfel, pacea — se subliniază în această cuvîntare — se poate îndeplini numai prin colaborarea dintre toate statele indiferent de orînduirea lor socială, în aşezămîntul dreptăţii care cere deplina egalitate în drepturi, respectarea suveranităţii şi independenţei, adevăruri firesti de care trebuie să ţină seama toate statele mari şi mici. „Numai apărarea şi respectarea cu stricteţe de către toate statele a acestor principii poate asigura o colaborare şi cooperare internaţională serioasă . . . , poate oferi deplină garanţie de securitate fiecărui stat". De aici şi condamnarea firească, care a răsunat atît de convingător, a colonialismului, „acest anacronism ruşinos, în cea mai flagrantă contradicţie cu etica şi principiile internaţionale unanim proclamate de popoarele lumii".

Progresul şi bunăstarea popoarelor se poate împlini prin schimbul de bunuri şi valori, prin ajutorarea întreolaltă a statelor mai ales, prin ajutorarea popoarelor în subdezvoltare, aceasta fiind marea datorie umanitară a zilelor noastre, căci nu se poate admite ca „în secolul celui mai frumos progres material, ştiinţific şi cultural, sute de milioane de oameni să sufere de subnutriţie, să fie lipsiţi de mijloacele necesare pentru dezvoltarea culturală şi ştiinţifică" după cum arăta Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat — cerînd să se treacă „de la vorbe la fapte", căci în acest fel se vor înlătura şi neîncrederea şi conflictele internaţionale.

Acestea sînt cîteva din totalitatea marilor probleme, pe care le-a expus Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, la această măreaţă întrunire internaţională.

Aşteptarea, la O.N.U., cu viu interes a cuvîntării, care avea să exprime poziţia României în problemele arzătoare ale lumii, dovedeşte prestigiul ţării noastre peste hotare, iar nivelul înalt, ştiinţific al expunerii, a stîrnit un puternic ecou în rîndurile delegaţiilor, cît şi a opiniei publice mondiale. Acest lucru se poate constata din sutele de coloane ale revistelor şi cotidianelor din întreaga lume, care comentează evenimentul, cît şi din aprecierile deosebite ale unor personalităţi de seamă ale lumii de astăzi. Aşa de pildă:

— Kiichi Aichi, ministrul afacerilor externe al Japoniei, a calificat discursul ca fiind „plin de substanţă" şi a apreciat eforturile perseverente ale României „pentru realizarea acelor scopuri paşnice care-i călăuzeşte politica sa externă".

— Arhiepiscopul Makarios, preşedintele Ciprului, s-a declarat impresionat de claritatea exprimării poziţiei României, care concordă cu poziţia poporului cipriot şi a tuturor popoarelor iubitoare de pace.

— Piero Vinci, şeful misiunii permanente a Italiei la O.N.U., consideră concepţiile din discurs „de rezonanţă universală", bazate pe principiile şi normele cartei O.N.U., iar discursul în întregime îl consideră drept „glasul României".

— Agenţia bulgară de ştiri B.T.A. relatează: „Aşteptată cu mare şi deosebit interes, cuvîntarea a constituit unul dintre cele mai importante evenimente, a atras atenţia generală . . ."

— Agenţia jugoslavă „Taning" subliniază că preşedintele român a chemat toate ţările să soluţioneze conflictele exclusiv pe cale paşnică, comentînd favorabil toate problemele din cuvîntare.

„Preşedintele Nicolae Ceauşescu este unul dintre cei mai mari oameni de stat ai lumii contemporane, care prin activitatea sa a adus României un înalt prestigiu" — spune un cunoscut exponent al vieţii publice americane (Cyrus Eaton).

Aceste ecouri şi încă multe altele vin şi întăresc poziţia politicii sănătoase dusă de ţara noastră, demonstrînd totodată prestigiul Patriei noastre peste hotare, în frunte cu conducătorii ei, lucru care, desigur, ne înalţă sufleteşte pe fiecare dintre noi.

Aceste ecouri constituie totodată imbolduri pentru ca noi, fiii acestor minunate plaiuri, să depunem noi eforturi pentru ca Patria noastră să înflorească şi mai vădit, aceasta cu atît mai mult cu cît şi de acum înainte ea va sluji cu aceeaşi fidelitate înaltelor idealuri ale lumii de astăzi şi de totdeauna: pacea, dreptatea şi progresul.

Pr. *I. Fulea*

Consfătuiri intercreştine la Braşov

În cursul lunii septembrie şi începutul lui octombrie 1970 au avut loc, în pitorescul peisaj din Poiana-Braşov, două conferinţe cu caracter intercreştin.

Astfel, între 21—26 septembrie a. c. s-au desfăşurat lucrările conferinţei Alianţei Mondiale Luterane pentru Bisericile minoritare europene. Tematica conferinţei a fost: Comunitatea şi pastorul într-o lume matură".

Lucrările, prezidate de pastorul Paul Hansen, s-au încheiat cu un serviciu religios, în seara zilei de 26 septembrie a. c. la Biserica Neagră din Braşov. La lucrările conferinţei au luat parte ca observatori din partea Bisericii Ortodoxe P. C. prof. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic din Sibiu, şi C. diacon prof. Dr. I. Bria de la Institutul Teologic din Bucureşti.

În cadrul programului din ziua de 25 sept. a. c. au ţinut cuvîntări Eminenţa Sa Episcopul A. Klein din Sibiu şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului.

Cu acest prilej, Î. P. S. Sa a spus între altele: „Faptul că acest congres are loc într-o regiune de munte mi se pare un simbol. Aşa cum munţii se sprijinesc pe o temelie largă şi au legătură unii cu alţii, dar îşi înalţă fiecare în felul său piscurile spre imensităţile cerului, aşa şi Bisericile noastre au la temelie pe Iisus Hristos, Cel ce este Calea, Adevărul şi Viaţa şi astfel se simt înfrăţite în El, dar fiecare în felul ei îşi îndreaptă străduinţele, realizările spre idealurile superioare ale Evangheliei Domnului, ca să slujească împreună propăşirii popoarelor".

*

De asemenea, între 28 septembrie şi 1 octombrie 1970, tot la Poiana-Braşov au avut loc lucrările sesiunii Prezidiului Conferinţei Bisericilor Europene, în vederea pregătirii programului Adunării Generale Nyborg VI din anul 1971.

Lucrările au început printr-un serviciu religios la biserica „Sf. Nicolae"-Schei (Braşov), oficiat de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Răspunsurile au fost date de corul bisericii „Sf. Nicolae", cu participarea unui număr mare de credincioşi. Această slujbă a produs o deosebită impresie asupra oaspeţilor străini.

În cadrul acestui serviciu religios, Arhipăstorul nostru a rostit o scurtă cuvîntare, în care, plecînd de la cuvintele Psalmistului: „Ce bine e cînd fraţii sînt împreună", a spus între altele: „Una din marile bucurii ale epocii noastre este tocmai faptul că Bisericile creştine, cu toată diversitatea lor, se apropie unele de altele, se adună la un loc, mărturisind unitatea lor frăţească în Iisus Hristos şi în slujirea din dragoste a omului, a păcii şi colaborării dintre popoare".

Ţinem să arătăm că din Prezidiul conferinţei Bisericilor Europene face parte şi Î. P. S. Dr. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei prezent la consfătuire.

La lucrările acestei sesiuni, din partea Bisericii Ortodoxe Române au asistat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, precum şi P. C. prof. Dr. Ioan Coman şi C. diacon prof. Dr. I. Bria.

Menţionăm că, după terminarea lucrărilor, delegaţii ambelor consfătuiri bisericeşti mai sus arătate au vizitat şi Centrul arhiepiscopesc din Sibiu.

C.

Incolţeşte grîu curat...

Încolţeşte grîu curat,
Cu nădejde semănat —
Şi te fă cît mai frumos —
Anul să-l aduci mănos.

Ieşi grîule din pămînt,
Întărite-ar Domnul Sfînt,
Şi rodeşte cît mai bine
Să avem pe masă pîine.

Pîine bună, sănătate,
Înţelegere în toate,
Pace-n lume, trai senin,
Asta vrea orice creştin!

De aceşti avem, măi fraţi,
Credincioşi adevăraţi,
Care ne-ncetat muncesc
Şi cu toţi pacea iubesc!

Nicolae Isac
cîntăreţ bisericesc

Porunca întîia

(Urmare din pag. 2)

lăuntrică ce ne mînă spre Dumnezeu cum setea mînă cerbul spre izvoarele cele limpezi şi răcoritoare din creerul munţilor (Ps. 41, 1).

Aşadar, „unul este Dumnezeu" repetă şi întăreşte Mîntuitorul (Matei 19, 17); Marcu 10, 18). Unul este Dumnezeu propovăduiesc în largul pămîntului Sf. Apostoli, Sfinţii mucenici şi mucenite, Sfinţii Părinţi, sinoadele ecumenice (Galateni 3, 10; Iacob 2, 10; Ioan 5, 44), crezul; unul după Fiinţă, însă întreit în Feţe (Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt). În El trebuie să credem, să nădăjduim; cu El, de la El, spre El toată dragostea noastră.

Porunca întîia din Decalog aminteşte deci mereu fiilor Bisericii noastre, că unul este Dumnezeu în trei feţe: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, Căruia se cuvine toată mărirea, cinstea şi închinăciunea.

G. M.

Vizita cardinalului Dr. Franz König la Timişoara

După vizita făcută în anul 1968 Prea Fericitului Patriarh Justinian, Eminenţa Sa cardinalul König Arhiepiscop al Vienei şi Primat al Austriei, a revenit pe meleagurile ţării noastre într-o scurtă vizită particulară, făcută în oraşul Timişoara. Cu acest prilej Eminenţa Sa a fost cîteva ore oaspetele Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului.

La sosirea sa la reşedinţa mitropolitană a fost întîmpinat de Întîistătătorul Mitropoliei Banatului înconjurat de toţi ostenitorii Centrului Eparhial şi de preoţi romano-catolici din localitate. A fost apoi servit un dejun în cadrul căruia s-a toastat pentru Prea Fericitul Patriarh Justinian şi pentru conducerea de Stat a Republicii Socialiste România. După masă cardinalul s-a întreţinut într-o atmosferă plăcută cu Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit şi cu cei prezenţi. Totodată a folosit prilejul trecerii sale prin România pentru a transmite telegrame omagiale Prea Fericitului Părinte Patriarh şi Domnului Profesor Dumitru Dogaru, Preşedintele Departamentului Cultelor.

Eminenţa Sa a vizitat în continuare cîteva obiective bisericeşti, printre altele Catedrala mitropolitană. Seara, petrecut de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae şi de o parte din asistenţii la desfăşurarea vizitei, Cardinalul Dr. Franz König a părăsit oraşul îndreptîndu-se spre casă.

Din învăţăturile Sf. Părinţi

— Înţelept este bărbatul care place lui Dumnezeu, care vorbeşte puţine şi pe cele de trebuinţă.

— Cei ce pricep cu anevoie cele de folos, oricît de limpede ar fi spuse, sînt socotiţi bolnavi. Iar cei ce înţeleg adevărul, dar îi stau împotrivă fără ruşine, şi-au omorît raţiunea şi şi-au sălbăticit purtările.

— Precum roadele pămîntului nu se coc într-un ceas, ci după vreme şi ploi şi îngrijire, aşa şi roadele oamenilor se fac minunate prin nevoinţă, prin luare aminte, prin stăruinţă de vreme îndelungată, prin răbdare.

— Singură asgoniseala sufletului este sigură şi nu poate fi jefuită. Iar aceasta este vieţuirea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu şi cunoaşterea şi săvîrşirea celor bune. Avuţia este însă povăţuitor orb şi sfetnic fără minte.

— Cugetînd la cele despre Dumnezeu, fi bun, cuminte, blînd, darnic după putere, îndatoritor, necertăreţ şi cele asemenea, căci acestea sînt avuţia sufletului, care nu poate fi furată sau pierdută niciodată.

(Sf. Antonie cel Mare)

— Rugăciunea este vlăstarul blîndeţii şi al lipsei de mînie, rodul bucuriei şi al mulţumirii, alungarea întristării şi al descurajării.

— Nu te ruga să se facă voile tale, căci acestea nu se acoperă întru totul cu voia lui Dumnezeu, ci roagă-te mai bine precum ai fost învăţat, zicînd: „Facă-se voia Ta“ în mine. Căci El (Dumnezeu) vrea ceea ce este bine şi folositor sufletului şi trupului tău, iar tu nu ceri totdeauna aceasta.

— Rugăciune săvîrşeşte acela care aduce totdeauna primul gînd al său ca rod lui Dumnezeu.

(Evagrie Ponticul)

— Sănătatea sufletului se dobîndeşte nu despărţindu-ne de oameni, ci petrecînd şi exercitîndu-ne cu cei virtuoşi.

— Posturile, privegherile, citirea Sf. Scripturi, lepădarea de avere nu sînt desăvîrşirea însăşi, ci uneltele desăvîrşirii. Căci nu în acestea stă desăvîrşirea, ci cu acestea se cîştigă.

— Nu atîrnă de noi ca gîndurile să vină, dar alungarea lor stă în puterea noastră.

— Precum şarpele, scos din ascunziş la lumină, se sileşte să fugă şi să se ascundă, la fel şi gîndurile cele rele, date pe faţă prin mărturisire desăvîrşită, se grăbesc să fugă de la om, slăbesc, se veştejesc.

(Ioan Casian)

— Cel ce opreşte plata lucrătorului şi cel ce urăşte pe fratele său, în locul de muncă cel cumplit al ucigaşilor se va osîndi.

— Cel ce pierde vremea nu mai află alta în locul ei. Să cercetăm deci cu deadinsul cum am petrecut fiecare zi.

(Sf. Efrem Sirul)

Binecuvîntarea bisericii din Pianul de Sus

Duminică, 11 octombrie 1970, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu şi de alţi preoţi şi diaconi de la Centrul arhiepiscopesc, a săvîrşit binecuvîntarea bisericii din Pianul de Sus (prot. Alba Iulia) care a fost îmbrăcată într-o frumoasă haină picturală.

După slujba binecuvîntării, urmărită cu mult interes de credincioşi, Sf. Liturghie arhierească s-a săvîrşit, în atmosfera unei minunate zi de toamnă, sub cupola unor brazi, la strașina vechii biserici de lemn din această parohie.

Predica zilei a fost rostită de P. C. prof. N. Neaga, după care C. pr. local, Lazăr Voişan, distins cu acest prilej, a făcut un istoric al parohiei şi o dare de seamă asupra lucrărilor săvîrşite, la care a fost ajutat de bunii săi credincioşi, prezenţi acum la Sf. Liturghie, în minunatele lor costume româneşti.

A vorbit apoi P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* despre recolta care se adună în aceste zile de pe cîmp şi recolta duhovnicească.

De încheiere un bogat cuvînt de învăţătură a rostit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care, plecînd de la Evanghelia zilei cu pilda semănătorului, zăboveşte cu deosebire asupra virtuţii răbdării, de care avem atîta nevoie atunci cînd este vorba de realizat lucrări deosebite în viaţă. Căci aşa cum sămînţa căzută în brazdă încolţeşte, creşte şi rodeşte întru răbdare, întru răbdare rodesc şi învăţăturile Bisericii noastre în fapte bune, întru răbdare îşi cresc părinţii copiii, întru răbdare se adună cunoştinţe ca să devi un profesor, un inginer, un medic, un muncitor, un preot vrednic, întru răbdare cresc şi se dezvoltă popoarele etc.*

Întru răbdare au lucrat şi preotul şi credincioşii din Pianul de Sus, de şi-au împodobit aşa de frumos biserica ş.a.m.d.

Prin frumuseţea şi roadele ei ziditoare de suflet, această zi va rămîne de neuitat în sufletele credincioşilor din Pianul de Sus şi împrejurimi.

C. V.

Sfinţirea bisericii din Boiu

Între parohiile fruntaşe de pe cursul Tîrnavei Mari (prot. Sighişoara) se numără şi parohia Boiu, care a confirmat acest lucru şi prin faptul că şi-a îmbrăcat biserica pe care o are, mare şi frumoasă ca o catedrală, într-o reuşită pictură în frescă. Însoţit de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi de alţi preoţi şi diaconi de la Sibiu, această biserică a fost sfinţită de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, Duminică, 18 octombrie 1970.

LA SELEUŞ

În ajun, sîmbătă, 17 octombrie a. c., Î. P. S. Sa a făcut o vizitaţie canonică în parohia Seleuş (prot. Sighişoara), unde s-a săvîrşit slujba vecerniei.

După vecernie, C. pr. *C. Erneanu* (parohul local) vorbeşte despre activitatea sa în parohie, despre ataşamentul credincioşilor săi faţă de Biserica strămoşească, după care pastorul ev. lut. din localitate *L. Schullerus,* prezent la festivitate, arată buna convieţuire dintre credincioşii de naţionalităţi deosebite din Seleuş.

După o scurtă meditaţie despre desăvîrşirea creştină, rostită de P. C. prof. *D. Călugăr,* P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* predică despre folosul Sf. Taine, rînduite de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *în cuvîntarea rostită, a arătat, între altele, că vrednicia credincioşilor se măsoară după trăirea lor în Iisus Hristos, după cum îşi îngrijesc biserica, după cum vin la rugăciune, după cum este de roditoare viaţa lor în Hristos, zăbovind totodată asupra unor înţelesuri ale Sf. Liturghii.*

LA BOIU

A doua zi, Duminică, 18 octombrie a. c., la ora sorocită, Î. P. S. Sa a fost întîmpinat în parohia Boiu, în faţa bisericii de credincioşi în straie româneşti, precum şi de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prot. al Sighişoarei, I. Dragolea.

După slujba sfinţirii bisericii, s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească, răspunsurile fiind date de corul catedralei din Sighişoara, condus de dl I. Dimitriu. La Sf. Liturghie a participat şi pastorul reformat Denes Iuliu.

La priceasnă P. C. prof. *D. Călugăr* a tîlcuit Evanghelia zilei cu învierea tînărului din Nain, iar la sfîrşitul Sf. Liturghii, C. pr. *D. Ionescu* (parohul local), distins cu acest prilej, a arătat cum s-au desfăşurat lucrările pentru refacerea şi pictarea bisericii, ofrandele materiale făcute de credincioşii parohiei cu dragoste de biserică.

În predica ţinută, P. C. vicar *Tr. Belaşcu* a subliniat contribuţia Bisericii noastre la progresul sufletesc al credincioşilor şi ataşamentul fiilor ei la idealurile de astăzi ale poporului nostru.

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care, folosind o imagine din viaţa muncitorilor de pe ogoare, arată, între altele, că şi faptele bune de pildă sînt tot ca nişte seminţe, care au să rodească în viaţa oamenilor, în viaţa parohiei, spre folosul obştei mai mari în care trăim, în încheiere îndemnînd credincioşii la o cît mai rodnică viaţă creştinească, spre bucuria lor şi binele ţării.*

Atît credincioşii din Seleuş cît şi cei din Boiu au făcut Arhipăstorului lor o primire călduroasă, ale cărui părinteşti poveţe se vor strădui să le urmeze în viaţa lor de zi cu zi.

D. C.

Lucrări de înnoire
la un aşezămînt teologic

Centrele eparhiale poartă o grijă deosebită faţă de şcolile teologice menite să formeze pe viitorii slujitori ai sfintelor altare.

Una din şcolile ortodoxe române de teologie, care se bucură de atenţia a trei eparhii — Timişoara, Arad şi Oradea — ca unele ce-şi trimit aici spre învăţătură pe preoţii de mîine, este seminarul din Caransebeş.

Dragostea ierarhilor, priceperea profesorilor, rîvna ostenitorilor ca şi pregătirea elevilor a făcut ca privirile celor doritori a deprinde teologhisirea să se îndrepte cu tot mai multă încredere spre această şcoală. Acest fapt însă a impus şi o serie de amenajări la complexul ce îmbină corpul clădirii vechi, utilizat pentru sălile de curs, cu cel al căminului nou, dotat cu toate cele necesare. Toţi cei angajaţi în lucrarea cerută n-au precupeţit nici un efort pentru realizarea ei la nivelul aşteptărilor.

Astfel s-a supraetajat clădirea căminului, s-au creat noi săli de curs iar altele au fost mărite, s-a procurat mobilierul necesar suplimentar (bănci, paturi, dulapuri), s-a amenajat o spaţioasă sală festivă, peste tot s-a introdus încălzirea centrală etc.

Pentru o mai bună formare duhovnicească a elevilor s-a desăvîrşit împodobirea capelei prin lucrările de pictură şi confecţionarea unui iconostas.

Aspectul corespunzător ce-l oferă edificiile astfel gătite pentru începutul unui nou an şcolar e chezăşia condiţiilor optime în care se poate desfăşura munca de aici cu rezultate care să confirme permanent prestigiul din ce în ce sporit al şcolii.

C.

Chemare

Din inimă un sanctuar
nu-ţi fă, uimind, să străluceşti
ca amintirea unui jar
de stea căzută-n bolţi cereşti.

Să nu-ţi zideşti chipul în ea,
însingurat să nu rămîi;
Imaginea te va durea
de-ţi faci din ea un căpătîi.

Să strigi cu inima mereu
ca pasărea pe pom cîntînd;
Ecoul ei nu va fi greu
de-aflat de fiecare gînd.

Sporeşte-ţi inima, vestind
cum în azururi ciocîrlii.
Ca apele de peste grind
să te reverşi cu bucurii.

Nicolae Modoiu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA ASTRA SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 15 noiembrie 1970 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sărbătorirea celei de a 22-a aniversări de

Viaţă înfrăţită

În 21 octombrie a. c. s-au împlinit 22 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, act istoric de deosebită importanţă pentru viaţa noastră bisericească şi patriotică.

Ca o încoronare firească a unor stări sau realităţi care se coceau de multă vreme, la 21 octombrie 1948 peste 20.000 de credincioşi delegaţi şi aproape 1.000 de preoţi au proclamat la Alba-Iulia — în numele celor pe care îi reprezentau: credincioşii şi preoţii fostei Biserici greco-catolice — că „ne încorporăm cu toată fiinţa noastră în Biserica Ortodoxă Română, ale cărei învăţături de credinţă şi rînduieli canonice înţelegem să le ascultăm", că „de azi înainte toţi românii sîntem şi vom rămîne pururea una în credinţa dreptmăritoare, una în slujirea statornică a poporului nostru şi una în ascultarea leală a comandamentelor de viaţă nouă a scumpei noastre Patrii". Aşadar, 22 de ani de viaţă înfrăţită în sînul Bisericii strămoşeşti, ideal spre care au tins permanent credincioşii români din Transilvania vreme de aproape 250 de ani, căci, după cuvîntul Psalmistului, ce poate fi mai „frumos" decît „cînd fraţii sînt împreună", cu deosebire atunci cînd cu toţii sînt chemaţi să privească şi să pună umărul la zidirea nobilelor idealuri ale făuririi unei vieţi mai bune şi mai drepte pe strămoşeştile şi mult încercatele noastre plaiuri.

De aceea, în Duminica premergătoare acestei aniversări, 18 oct. a. c., C. preoţi au vorbit credincioşilor, în cadrul Sfintei Liturghii, despre importanţa bisericească şi patriotică a acestui eveniment, el fiind subliniat însă în chip special în „Catedrala Reîntregirii" din Alba Iulia.

Astfel, miercuri, 21 octombrie 1970, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Visarion, Episcop-vicar la Mitropolia Ardealului, a săvîrşit în această Catedrală Sf. Liturghie arhierească, ajutat de un sobor de preoţi şi diaconi, format din P. C. prot. Tr. Belaşcu, vicar la Arhiepiscopia Sibiului; P. C. prot. Gh. Geţia, inspector eparhial la Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului; P. C. prot. P. Sălăgean, consilier la Episcopia Aradului; P. C. prot. O. Moraru, consilier la Episcopia Clujului; P. C. prot. T. Păunescu, consilier la Episcopia Oradiei; P. C. prot. V. Negrea al Albei Iulii; P. Cuv. protos. M. Bordaş de la Catedrala Reîntregirii şi C. diaconi I. Bolog şi Gh. Papuc de la Arhiepiscopia Sibiului.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, la care a participat un mare număr de credincioşi şi la care răspunsurile au fost date de corul Catedralei Reîntregirii, P. S. Episcop-vicar Visarion a citit o rugăciune de mulţumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra noastră.

P. S. Sa a rostit apoi o cuvîntare axată pe evenimentul aniversar care s-a sărbătorit şi care a însemnat „revenirea la vatra credinţei străbune" a credincioşilor români foşti greco-catolici, „revenire binecuvîntată", după cum a spus P. S. Sa. Acest act istoric corespunde întru totul şi idealului ecumenic promovat de lumea creştină de astăzi, el însă nu s-a putut înfăptui decît după 23 August 1944, cînd credincioşii români şi-au putut spune nestingheriţi cuvîntul.

„Cînd într-o familie sau într-un cămin nu este dezbinare acolo este pace şi mulţumire sufletească. Şi cînd marea noastră familie românească nu este tulburată de neînţelegeri şi dezbinări se cimentează temeliile păcii şi ale mîntuirii noastre".

De aceea, reproducînd un cuvînt al P. F. Părinte Patriarh Justinian, în partea finală a cuvîntării P. S. Episcop-vicar Visarion arată că actul Reîntregirii noastre bisericeşti „constituie cel mai mare eveniment pe care l-a trăit poporul român pe tărîmul bisericesc-religios în epoca noastră".

Din partea Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului a vorbit apoi P. C. inspector eparhial Gh. Geţia, care exprimă între altele bucuria că „cele două strane de odinioară s-au făcut una. Sîntem fericiţi pentru că dezbinarea de Lege a încetat şi acum ne putem într-adevăr numi „fraţi de-un sînge şi de-o lege".

„În numele clerului şi credincioşilor bănăţeni — a spus în încheiere P. C. Sa — făgăduiesc că vom merge neabătuţi pe drumul deschis de actul a cărui aniversare ne-a adunat aici, străduindu-ne neîncetat pentru mai binele poporului, pentru prosperarea Patriei, pentru pacea lumii, cinstea Bisericii şi preamărirea lui Dumnezeu".

Şirul cuvîntărilor a fost încheiat de P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, cel ce a fost în fruntea actului din 21 octombrie 1948, care consideră clipele de faţă dintre cele „mai solemne, înălţătoare şi mişcătoare", pentru că aici, în această Catedrală, în urmă cu 22 de ani s-a consfinţit măreţul act al refacerii unităţii noastre bisericeşti, cînd întreaga suflare creştinească românească, în frunte cu Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a adus mulţumire lui Dumnezeu, pentru darurile revărsate asupra credincioşilor români.

În felul acesta Alba Iulia nu este numai simbolul unităţii statale a poporului român, ci şi al unităţii sale pe plan bisericesc.

P. C. Sa subliniază faptul că dezmembrarea credincioşilor români din Transilvania, de către puteri străine şi în interesul lor în urmă cu 250 de ani, a avut mai mult un caracter administrativ, căci cele „două strane" şi-au păstrat în continuare neştirbită credinţa strămoşească a Sf. Sinoade Ecumenice. Acest lucru este dovedit şi de cărţile de cult de la Blaj, care erau tipărite în bună parte după cărţile de peste munţi, cu „Doamne miluieşte", „Duhul Sfînt" ş.a.m.d.

Aşa se explică faptul că actul „Reîntregirii" s-a făcut de jos în sus, ca unul care exprima dorinţa maselor de credincioşi foşti greco-catolici, în frunte cu preoţii lor. Din acest motiv, spune în încheiere P. C. vicar, acest act va rămâne peste veacuri ca un eveniment de seamă în istoria Bisericii şi Patriei noastre.

La agapa care a urmat au vorbit: P. C. cons. P. Sălăgean din partea Episcopiei Aradului, P. C. consilier O. Moraru din partea Episcopiei Clujului, P. C. consilier T. Păunescu din partea Episcopiei Oradiei, P. C. prot. V. Negrea din partea prot. Alba-Iulia, P. Cuv. arhim. E. Birdaş din partea Catedralei Reîntregirii, C. pr. I. Cioară din partea preoţimii, precum şi P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. S. Episcop vicar Visarion, cu toţii scoţînd în lumină aspecte ale importanţei actului Reîntregirii bisericeşti.

Acest popas aniversar a arătat încă odată cu adevărat cît este de frumoasă vieţuirea frăţească, bineplăcută lui Dumnezeu şi cu negrăite roade pentru noi, pentru poporul nostru.

Să ţinem deci ca la ceva sfînt la unitatea noastră bisericească, avînd cu toţii privirile aţintite numai înainte spre interesele şi idealurile înalte ale poporului nostru, pe care să le slujim cu toate puterile, cu toată fiinţa noastră.

T. R.

Mitropolia Moldovei în secolul al XVIII-lea

— Mitropoliţii Iacob Putneanul şi Iacob Stamati —

Ca şi în Ţara Românească, în perioada 1711—1821, scaunul domnesc al Moldovei a fost ocupat numai de domni fanarioţi. Biserica a cunoscut în această perioadă o stare destul de bună, în ciuda greutăţilor prin care a trebuit să treacă. În toată epoca fanariotă, în Moldova n-au fost decît doi mitropoliţi greci, destul de activi de altfel, şi un episcop la Roman, care a păstorit mai puţin de un an. Împotriva acestora s-au ridicat proteste generale, aşa încît scaunele vlădiceşti au rămas în mîna ierarhilor români, împiedicîndu-se astfel tendinţa de infiltrare grecească în Biserică.

În ce priveşte activitatea tipografică în acest secol, trebuie precizat că ea s-a reluat — la Iaşi — abia în 1714, tipărindu-se pînă în 1736 doar 8 cărţi. Ea a continuat, începînd cu anul 1741, într-un ritm foarte intens, tipărindu-se zeci de cărţi la Iaşi, marea majoritate în româneşte, cîteva în greceşte şi două în arăbeşte. O a doua tipografie a funcţionat pe lîngă Episcopia din Rădăuţi, între anii 1744—46, iar în 1743—52 a funcţionat la Iaşi — pe lîngă tipografia Mitropoliei — şi una particulară, a lui Duca Sotiriovici. Trebuie remarcat apoi faptul că domnitorul Constantin Mavrocordat, om luminat şi animat de sentimente frumoase, a acordat o atenţie deosebită pregătirii clerului. În 1741 a dat un aşa numit „aşezămînt", care cerea — între altele — o mai bună pregătire a viitorilor preoţi. Vlădicii erau obligaţi să nu hirotonească decît candidaţi cu pregătire corespunzătoare. Preoţii în funcţiune trebuiau să stea 40 de zile la „vlădicie" pentru practică şi învăţătură. Iar ispravnicii ţinuturilor erau îndatoraţi să inspecteze pe preoţi şi diaconi, urmînd ca aceia care nu aveau cunoştinţele de carte trebuitoare să fie puşi la bir, în rînd cu ţăranii. La Mitropolie, la Episcopii şi în mănăstiri trebuiau să funcţioneze şcoli. În privinţa mănăstirilor, aşezămîntul lui Constantin Mavrocordat prevedea ca nimeni să nu fie primit în monahism fără învoire, iar egumenii să răspundă de buna chivernisire a averilor mănăstireşti.

În schimbul acestor îndatoriri, domnul a scutit întregul cler şi toate aşezămintele bisericeşti de orice fel de dări.

Opera sa a fost continuată de domnitorul Grigorie II Ghica. Acesta a dat un hrisov, la 25 decembrie 1747, în care rînduia ca pe lîngă vechea şcoală din Iaşi, să se înfiinţeze cîte o şcoală pe lîngă fiecare episcopie, cu cîte un profesor de limba slavă şi limba română. Şcolile erau întreţinute dintr-o contribuţie de un galben anual, plătită de toţi preoţii şi diaconii.

În privinţa ctitoriilor din acest secol, amintim mănăstirea Frumoasa din Iaşi, refăcută de Grigorie II Ghica, în 1733, şi mănăstirea Văratec, întemeiată în 1785.

Cel mai de seamă mitropolit al Moldovei în acest secol a fost *Iacob Putneanul* (1750—60). Era originar din Rădăuţi, născut în 1719, călugărit la Putna, în vîrstă de abia 12 ani. În 1744, deci la 25 de ani, a fost ales egumen al mănăstirii, pentru ca în anul următor să ajungă episcop la Rădăuţi. În această calitate, a continuat activitatea înaintaşului său, Varlaam, care înfiinţase aici o tipografie în 1744. Tipografia a funcţionat numai pînă în 1746, tipărind cinci cărţi. În 1747 a înfiinţat la Episcopie o şcoală pentru învăţarea limbilor slavă şi greacă.

În anul 1750 s-a format un fel de coaliţie a boierilor, episcopilor şi egumenilor mănăstirilor neînchinate, care a izbutit să impună demisia mitropolitului grec Nichifor (1740—50). În locul său, a fost ales, la 13 noiembrie 1750, Iacob Putneanul.

Deşi a păstorit numai 10 ani, el a desfăşurat o intensă activitate culturală, socială, politică şi gospodărească. După alegerea sa ca mitropolit, a mutat

(Continuare în pag. 3)

Din înţelesurile Sf. Liturghi

Liturghia credincioşilor

Partea a treia a Sf. Liturghi, numită şi Liturghia credincioşilor, e partea cea mai importantă a acestei sfinte şi dumnezeieşti slujbe. Ea începe cu cuvintele preotului: „Cîţi sîntem credincioşi, iară şi iară cu pace Domnului să ne rugăm".

Am spus cu alt prilej că în vechime înaintea începerii Liturghiei credincioşilor, la cuvintele: „Cei chemaţi ieşiţi...", ieşeau din biserică toţi cei care nu erau botezaţi, adică catehumenii. De acum înainte nu mai rămîneau decît cei botezaţi, adică creştinii, care erau vrednici să fie prezenţi şi să participe la aducerea Sfintei Jertfe a lui Hristos.

Ar trebui ca fiecare creştin la auzul cuvintelor: „Cei chemaţi ieşiţi", să fie cuprinşi de o adîncă părere de rău pentru păcatele săvîrşite şi să ceară de la Dumnezeu iertare.

Ectenia cu care începe Liturghia credincioşilor, ca şi rugăciunile pe care le citeşte preotul în taină, cuprind îndemnul de a ne ruga în continuare cu pace, de a ne umplea sufletele noastre de pacea cea sfîntă a lui Hristos, fiindcă e lucru ştiut că adevărata rugăciune nu poate izvorî decît dintr-o inimă paşnică şi iertătoare. Dat fiindcă ne apropiem de momentul culminant al Sf. Liturghii, cînd pîinea şi vinul se vor preface în Trupul şi Sîngele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, se cere ca fiecare credincios să aibă în inima sa pacea cea sfîntă şi cerească a lui Dumnezeu.

La sfîrşitul ecteniilor se cîntă imnul Heruvic, care este o parte foarte importantă a Sf. Liturghii. În această cîntare, creştinii sînt asemănaţi cu heruvimii din ceruri care înconjoară tronul lui Dumnezeu. Asemenea acestora, şi împreună cu ei, înconjurăm şi noi Sf. Altar, aducînd o cîntare sfîntă de laudă, fiindcă pe Sfîntul Altar pîinea şi vinul se vor preface în Trupul şi Sîngele Mîntuitorului. Aducînd noi această cîntare Sf. Treimi celei făcătoare de viaţă ne obligăm totodată ca să alungăm din sufletele noastre toată grija cea lumească. Credincioşii se pregătesc ca să primească pe Împăratul tuturor, pe Iisus Hristos, care va veni în mijlocul lor, sub forma cinstitelor daruri.

Ieşirea cu Sf. Daruri, la vohodul cel mare, închipuie ultimul drum pe care l-a făcut Mîntuitorul din Vitania în Ierusalim, înainte de patima şi de moartea Sa. Momentul acesta mai poate închipui chiar înmormîntarea Domnului.

Pomenirile care se fac în mijlocul bisericii, la vohodul cel mare, ne aduc aminte de momentul cînd Mîntuitorul fiind răstignit între doi tîlhari, a ascultat pocăinţa tîlharului, care a zis: „Pomeneşte-mă Doamne, cînd vei veni întru împărăţia Ta". Mîntuitorul i-a răspuns acestuia: „Astăzi vei fi cu mine în rai".

Tămîierea care se face în timpul Heruvicului preînchipuie mirosul de bună mireasmă spirituală care se revarsă din darurile lui Hristos. Tămîierea mai poate fi un îndemn şi un simbol pentru credincioşi de a-şi înălţa rugăciunea spre ceruri aşa cum se înalţă fumul de tămîie.

Prin cuvintele „Uşile, uşile", cuvinte rămase din vremurile vechi ale creştinismului, se atrage luarea aminte celor ce aveau paza uşilor bisericii ca să nu intre cineva în biserică dintre cei necreştini, care prin prezenţa lui să păteze lucrarea cea sfîntă a Sf. Duh, care urmează a se săvîrşi. De acum se apropie momentul cel mai sfînt al slujbei căci sfînta şi înfricoşătoarea Taină se va săvîrşi în curînd.

Astăzi aceste cuvinte nu mai au înţelesul lor de odinioară, dar ele au rămas ca un îndemn pentru creştinii zilelor noastre ca să-şi păzească uşile inimilor lor ca să nu fie năpădite de gînduri şi dorinţi păcătoase, spre a putea participa cu vrednicie la săvîrşirea Sfintei Jertfe.

Rostirea Simbolului Credinţei, are un înţeles foarte adînc. Simbolul Credinţei sau Crezul a fost alcătuit de soboarele ecumenice ale Bisericii în vremuri foarte vechi, spre a arăta tuturor credincioşilor care sînt adevărurile de credinţă creştină, ce trebuie să creadă fiecare, spre a nu fi înşelat de unele învăţături străine. Astăzi, fiecare credincios trebuie să rostească Crezul cu toată convingerea, ştiind că prin acesta îşi mărturiseşte credinţa lui ortodoxă.

În timpul rostirii Crezului preotul clatină aierul (vălul pe care-l poartă preotul pe spate la ieşirea cu Sf. Daruri), simbolizînd prin acesta cutremurul care a avut loc înainte de Învierea Mîntuitorului. Această clătinare mai poate însemna deschiderea mormîntului din partea îngerului, sau puterea Sf. Duh care nu peste mult timp se va pogorî peste pîine şi vin şi le va preface în Trupul şi Sîngele Mîntuitorului.

Îndemnul preotului: „Să ne iubim unii pe alţii..." vrea să ne spună că nu putem lua parte cu vrednicie la aducerea Sf. Jertfe fără ca să avem în inimile noastre iubire. Ca semn al iubirii, creştinii cei dintîi îşi dădeau sărutul păcii. Femeile se sărutau întreolaltă, iar bărbaţii între ei. Răcindu-se însă credinţa, sărutarea păcii a devenit pentru unii creştini pricină de sminteală, aşa încît ea n-a mai rămas decît în practica preoţilor, care în Sfîntul Altar îşi dau unul altuia sărutul păcii sărutîndu-se pe umeri.

Se cuvine ca toţi creştinii care participă la Sf. Liturghie să asculte aceste cuvinte ale sărutului păcii, să-şi umple sufletele de împăcare, de iertare şi de iubire, uitînd toată vrăjmăşia şi ura pe care ar avea-o împotriva cuiva.

La cuvintele: „Să stăm bine, să stăm cu frică...", începe cel mai principal moment al Sf. Liturghii. Preotul atrage atenţia credincioşilor asupra acestui moment solemn, să stea adică bine şi cu frică, cu cutremurare, pentru ca Sf. Jertfă să fie adusă în pace. *A sta bine* însemnează a sta aşa cum trebuie să se stea în faţa lui Dumnezeu: cu frică, cu cutremurare, cu inima deschisă. Mulţi credincioşi, uitînd datoria lor, stau şi azi în sfînta biserică cu multă nepăsare, uitîndu-se adesori într-o parte şi alta la cei din jur, ceea ce, desigur, nu este bine.

Cuvintele: „Mila păcii, jertfa laudei" indică elementele ofrandei spirituale pe care credincioşii o aduc din partea lor, deodată cu jertfa adusă de preot. Aceste elemente sînt: mila, pacea, jertfa şi lauda. Aceste cuvinte pot fi înţelese şi în sensul că Sf. Jertfă se săvîrşeşte din mila lui Dumnezeu şi pentru toţi oamenii. Prin această jertfă — adusă de Fiul lui Dumnezeu, omul îşi poate oferi şi el lui Dumnezeu jertfa lui de laudă, mai ales pentru dragostea şi mila pe care a avut-o pentru el.

Prin binecuvîntarea pe care o face din faţa uşilor împărăteşti cu Sf. Cruce pe care o ţine în mîini, preotul pregăteşte pe credincioşi pentru momentul prefacerii. El cere ca darul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu-Tatăl să se pogoare peste credincioşii din biserică, spre a se face vrednici de acest moment important al prefacerii, prin împărtăşirea Sf. Duh.

Preotul în continuare adresează credincioşilor invitaţia de a fi cu inimile înălţate spre cele de sus, spre jertfa cea cerească, care se va săvîrşi în curînd, cînd zice: „Sus să avem inimile!" Sf. Ciril ne îndeamnă ca în acest moment al Sfintei Liturghii să avem inimile la Dumnezeu, iar nu jos la cele pămînteşti. Sînt mulţi creştini care ascultă numai de formă aceste cuvinte căci în realitate inima lor nu este la Dumnezeu ci este departe de El.

Prin cuvintele: „Să mulţumim Domnului" preotul ne îndeamnă să-i aducem lui Dumnezeu mulţumire pentru toate binefacerile pe care le-am primit de la El.

O altă invitaţie adresează preotul credincioşilor prin ecfonisul: „Cîntarea de biruinţă...", care se referă la cetele îngereşti care laudă cu cîntări neîncetate pe Dumnezeu, laudă biruinţa de pe cruce a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, biruinţa prin care a biruit prin moartea Lui puterile morţii şi a sfărîmat încuietorile iadului şi a înviat dîndu-ne nouă viaţa cea fără de moarte. În cîntarea aceasta toate puterile îngereşti, împreună cu fiinţele de pe pămînt, laudă fără încetare pe Dumnezeu.

Cîntarea: „Sfînt, Sfînt, Sfînt e Domnul Savaot...", e una dintre cele mai frumoase şi mai înălţătoare cîntări. E compusă din două cîntări: una e cîntarea Serafimilor, pe care a văzut-o proorocul Isaia (6, 3), iar a doua, e cîntarea pe care au cîntat-o mulţimile la intrarea Mîntuitorului în Ierusalim, întîmpinîndu-l cu ramuri verzi.

Cuvîntul „Osana" în limba ebraică însemnează „mîntuieşte", însă la anumite sărbători avea şi înţelesul de „trăiască". Poporul care era adunat în Ierusalim şi-a arătat dragostea şi admiraţia lui profundă pentru Iisus, pentru minunile Lui, pentru învăţătura Lui, de aceea i-a cîntat „osana".

Cuvintele: „Luaţi mîncaţi..." şi „Beţi dintru acesta toţi", sînt cuvintele de la Cina cea de taină, cînd Mîntuitorul a rînduit Taina Sf. Euharistii. Ce clipe înălţătoare au fost acelea pe care le-au petrecut Sf. Apostoli împreună cu Mîntuitorul la Cina cea de taină! Cînd le auzim la Sfînta Liturghie să ne gîndim la acele clipe fericite şi să ne dăm seama că nu peste mult timp pîinea şi vinul se vor schimba în Trupul şi Sîngele Mîntuitorului.

Cînd preotul rosteşte cuvintele: „Ale Tale dintru ale Tale..." începe clipa cea mare, cea mai solemnă, cea mai sfîntă, clipa sfinţirii. Preotul ridică cinstitele daruri în chipul crucii, însemnînd prin aceasta imitarea gestului de oferire pe care l-a făcut Iisus la Cină şi care era ritualul prescris de Legea veche la aducerea jertfelor. .

În timp ce strana cîntă: „Pe Tine te lăudăm...", preotul în Sf. Altar rosteşte rugăciunea epiclezei, prin care pîinea şi vinul se prefac în Trupul şi Sîngele Mîntuitorului prin puterea Sf. Duh. Avem acum momentul cel mai sfînt şi cel mai cutremurător din întreaga slujbă. Acum se săvîrşeşte

(Continuare în pag. 4)

Gînduri creştineşti

Ştim cu toţii că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos şi-a făcut din valurile mării un adevărat amvon, din care a propovăduit adesea mulţimilor care îl ascultau. Pe ţărmul mării a vorbit El unele dintre neîntrecutele Sale parabole şi pe mare a săvîrşit o seamă de minuni.

Aceste fapte ne prilejuiesc un noian de gînduri creştineşti legate de această, adesea măreaţă, realitate, dintre care încrestăm pe cele ce urmează:

— In faţa mării ochiul odihneşte şi sufletul descătuşat de griji mărunte se simte aproape de Dumnezeu.

— Imensitatea mării dispune sufletul la tăcere şi sublim, iar mintea la contemplarea Creatorului în natură.

— „Adînc pe adînc cheamă" (Ps. 41, 8); în adîncul din noi ne întîlnim cu adîncul Dumnezeirii.

— Marea extaziază ochiul şi sufletul curat îl cheamă la rugăciune: „Doamne, ne-ai veselit prin făpturile tale şi lucrurile tale mă minunează" (Ps. 91, 4—5).

— In mare ne oglindim chipul fizic, în Veşnicie pe cel spiritual.

— Apele grăbesc spre mare, iar sufletul spre veşnicie şi spre Dumnezeu. „Cum doreşte cerbul izvoarele apelor, aşa te doreşte sufletul meu pe tine, Dumnezeule" (Ps. 41, 1).

— Unda infinită a mării adie în scoica infimă, iar veşnicia în sufletul omenesc. „Ne-ai făcut după Tine, Doamne, şi neliniştit este sufletul nostru pînă nu se va odihni în Tine" (Fer. Augustin).

— Luciul mării, în faptul serii, reflectă fidel podoaba cerului înstelat, iar puritatea sufletului chipul Dumnezeirii.

— Marea este în continuă mişcare, sufletul omenesc în eternă căutare.

— Murdăria rîurilor şi a fluviilor nu schimbă curăţenia mării, nici păcatele noastre nu schimbă dragostea şi bunătatea lui Dumnezeu faţă de lume.

— Marea primeşte la sînul său rîuri mici şi mari, curate şi murdare, dragostea şi mila lui Dumnezeu se revarsă peste mari şi mici, buni şi răi.

— Curăţenia mării obligă pe om la puritate spiritual-morală ca să strălucească în el starea paradisiacă originară şi asemănarea sa cu Părintele ceresc.

— Pe o scîndură scapă de la înnec corăbierul înţelept, pe „scîndura" pocăinţei sincere, — a Sf. Spovedanii care aduce harul divin al iertării de păcate — sufletul credincios creştin scapă de moarte veşnică.

— Odihna corăbierului în port, după mii de leghe, este simbolul ajungerii sufletului întru odihna cea veşnică, după mii de alergări în viaţă.

— Dumnezeu cunoaşte adîncul mării şi al inimii omeneşti.

— Bucuria ochiului care priveşte marea reflectă fericirea inimii curate care vede pe Dumnezeu (Matei 5 ,8).

— Raza însorită a soarelui de mare tonifică şi sporeşte energiile fizice, cugetul la Dumnezeu întăreşte şi sporeşte energiile duhovniceşti şi progresul îndumnezeirii în Hristos.

— Prin ploaie, norii ridicaţi din mare fac natura frumoasă; prin fapte bune, gîndurile şi vorbele inspirate din iubirea şi bunătatea lui Dumnezeu fac viaţa sfîntă şi dumnezeiască.

— Apa se întarce-n mare după ce a udat pămîntul şi l-a umplut de bunătăţi; sufletul se întoarce la Creatorul său după ce a făcut viaţa mai bună şi a umplut-o de comoara virtuţilor religios-morale şi umanitare.

— Revăzută la intervale mari de timp, marea este neschimbată, după cum neschimbat este Dumnezeu în Sine: „Tu acelaşi eşti şi anii tăi nu se vor sfîrşi" (Ps. 101, 28).

— Farul mării orientează corăbiile, iar conştiinţa morală viaţa şi activitatea omenească.

— Înzadar se zbate peştele pe plaja mării, căci nisipul şi praful îi grăbesc sfîrşitul. Înzadar se scaldă omul în nisipul ispitelor şi noroiul plăcerilor josnice, căci ele îi aduc amarul şi-i pregătesc moartea.

— Pe marginea mării am văzut un pescăruş. Părea că meditează răpit de vraja apei în care se oglindea; dar el îşi aştepta prada. Sînt atîţi creştini orbiţi de egoism, care se gîndesc la „afaceri", chiar cînd par că se roagă.

— Hărnicia omului muncitor a acoperit ţărmurii mării cu mari şi bogate podgorii. Prin colaborare statornică a voinţei noastre cu harul lui Dumnezeu viaţa aceasta ni se umple cu „strugurii" faptelor bune.

Prot. stavr. Dr. S. Radu

România — pământ de civilizație și sinteză

Așa se numește o carte apărută în anul trecut și semnată de Dan Zamfirescu.

Intîlnirea cu scrisul lui Dan Zamfirescu ne prilejuiește întotdeauna o aleasă satisfacție intelectuală. În volumul de față, autorul se apleacă peste pămîntul — cea mai veche cronică a Patriei —, peste istoria națională și istoria culturii naționale, considerate „nu simple obiecte exterioare personalității, ci reprezentînd o dimensiune interioară".

O serie de articole și studii sînt înmănunchiate într-un tot unitar, sudate prin focul puternic al dragostei pentru tot ceea ce există valoros și înalt în trecutul nostru. Unitatea acestui volum de publicistică trebuie căutată deci nu în tematica abordată, care este diversă, ci în spiritul care îl animă.

Interesante în acest volum sînt legăturile stabilite de către Dan Zamfirescu între monumentele de cultură națională și cadrul mai larg al culturii europene. Pe de altă parte, cultura noastră — se demonstrează pregnant — folosește o bogăție de elemente absorbite din cultura universală.

Dar, această cultură nu rămîne datoare, căci la rîndul său ctitoriile ei dobîndesc o expresie de valoare universală, afirmă poporul român pe scena istoriei universale.

Vorbind despre N. Iorga, autorul găsește că două sînt coordonatele operei sale: umanismul și patriotismul. Constată, bucurîndu-se, că marele istoric a promovat o concepție a istoriei universale menită să descopere și să releve nu ceea ce opune, ci ceea ce unește popoarele de pretutindeni.

Dan Zamfirescu accentuează în alt articol valoarea tradiției, care constituie pentru neamul nostru „un cer înstelat spre care-și ridică ochii din cînd în cînd și a cărui prezență o simte în fiecare clipă".

Scriitorul observă cu un ochi ager un proces masiv de finalizare spirituală și morală a tuturor experiențelor istoriei noastre contemporane, ca fiind caracteristic pentru vremurile pe care le trăim.

De asemenea este relevată stabilirea cu precizie a următoarelor trăsături fundamentale ale culturii românești:

1. *disponibilitatea pentru universal*
2. *realismul*
3. *capacitatea de a păstra necontenit contactul cu izvoarele vieții.*

N. Modoiu

Mitropolia Moldovei în secolul al XVIII-lea

(Urmare din pag. 1)

la Iași tipografia Episcopiei de Rădăuți, împreună cu lucrătorii, fiind sigur că va fi mai de folos lucrînd aici, sub directa sa îndrumare. Datorită lui, s-a înlăturat primejdia adusă de fanarioți de a introduce limba greacă în școală și chiar în biserică, punîndu-se bazele unei direcții noi în dezvoltarea limbii și culturii naționale. S-au tipărit acum peste 15 cărți în limba română, necesare Bisericii și școalei.

Cea mai mare parte a cărților erau traduse sau scrise de mitopolit, cu prefețe întinse, pline de idei și sfaturi sănătoase. În afară de numeroase cărți de cult a tipărit și cîteva cărți de învățătură: *Alfavita sufletească pentru folosul de obște* (1755), *Sinopsis, adică adunare de multe învățături pentru preoți despre liturghie și pregătirea lor pentru ea și împotriva obiceiurilor păgîne din popor* (1757), *Despre lemnul sfintei cruci* (1759) și altele. Cu unele excepții, majoritatea acestor cărți au fost tipărite cu cheltuiala mitropolitului.

Mitropolitul Iacob n-a izbutit să tipărească în cursul scurtei sale păstoriri toate cărțile cu care voia să înzestreze bisericile din Moldova. De pildă un „dascăl slovenesc" monahul Evloghie, a tradus *Viețile Sfinților* pe cinci luni, care au rămas în manuscris.

Mitropolitul Iacob a fost preocupat și de educarea copiilor prin școală. De aceea, în 1755 a redactat și a tipărit un *Bucvar* (Abecedar), care a umplut un gol de mult simțit în literatura didactică din Moldova. Atît din prefața acestui Bucvar, cît și în alte prilejuri, mitropolitul Iacob îndemna părinții să-și dea copiii la învățătură.

Mitropolitul Iacob a întocmit primul pomelnic al mitropoliților Moldovei, care pentru timpul lui și cu informațiile avute, n-a putut să fie complet și exact. S-a dovedit și un hotărît apărător al poporului, împotriva exploatării turco-fanariote. Ca să înlăture amenințarea infiltrării grecilor în conducerea Bisericii moldovenești, a convocat la 1 ianuarie 1752 un sobor al episcopilor și egumenilor mănăstirilor neînchinate, care au hotărît să se respecte și pe viitor obiceiul pămîntului, ca vlădicii țării să fie aleși numai dintre români.

În februarie 1759, mitropolitul Iacob, impresionat de exploatarea nemiloasă a domnilor fanarioți și a slujbașilor lor, s-a pus în fruntea a cîteva mii de țărani și orășeni, îndreptîndu-se spre curtea domnească, unde au cerut înlăturarea grecilor jefuitori.

El a ajuns apoi la neînțelegeri cu domnii fanarioți din pricina dării pentru vitele mari, numită văcărit, una din cele mai urîte de țărani în trecutul nostru. Din cauza nemulțumirilor pe care le-a adus, această dare a fost desființată în 1698, de un sobor de vlădici, la Iași, aruncîndu-se blestem asupra celui ce ar îndrăzni să o reintroducă. Cu toate acestea, unii domni fanarioți n-au ținut seama de blestemul arhieresc, ci au introdus din nou darea. De aceea, în 1757, mitropolitul Iacob a sfătuit pe domnul de atunci să desființeze pentru totdeauna văcăritul. Domnul l-a ascultat și la 1 martie 1757 un nou sobor de vlădici și preoți a aruncat blestem asupra celui ce ar reintroduce darea. Totuși, domnii care au urmat au încercat să-l convingă pe mitropolit să ridice blestemul, ca să o poată încasa din nou. Mitropolitul s-a opus timp îndelungat acestei cereri, pînă ce în vara anului 1760 a fost silit să se retragă din scaunul mitropolitan. S-a așezat atunci la mănăstirea Putna, unde a continuat lucrările de restaurare a ctitoriei lui Ștefan cel Mare, pe care le începuse încă în timpul arhipăstoririi sale. Acum a înființat la mănăstirea Putna o Academie duhovnicească după modelul Academiei movilene de la Kiev. La aceasta a funcționat ca profesor un învățat teolog al vremii, arhimandritul Vartolomeu Măzăreanu, autor al unor lucrări de isotrie națională și traducător al multor cărți teologice rusești și grecești. Mitropolitul Iacob a trăit la Putna pînă la 15 mai 1778, cînd a murit.

A fost îngropat în tinda bisericii, alături de părinții săi călugăriți la bătrînețe.

Prin faptele sale, mitropolitul Iacob Putneanul s-a dovedit un arhipăstor dîrz, un călugăr cu aleasă viață duhovnicească, un om cu o morală superioară, plin de rîvnă pentru binele Bisericii și al țării sale. În plină epocă fanariotă, el a avut curajul să se ridice împotriva măsurilor lor abuzive, ducînd o muncă susținută de împiedicare a influenței grecești în viața bisericească. S-a preocupat și de educarea prin școală a copiilor celor de jos, precum și de școlile de la reședințele vlădicești, ca apoi să înființeze o școală superioară la Putna, fapte care au dus la reînvierea activității cărturărești în Moldova în limba română. Toate acestea fac din Iacob Putneanul unul din cei mai mari vlădici ai Moldovei, care, dacă ar fi avut norocul să rămînă în scaun pînă la moarte, ar fi ajutat mult la ridicarea poporului și a Bisericii.

După retragerea lui, domnitorul Ioan Teodor Calimachi a pus în scaunul mitropolitan pe fratele său *Gavriil Calimachi,* mitropolitul Salonicului. Deși era grec, a continuat opera culturală a lui Iacob Putneanul, tipărind mai mult de 20 de cărți de slujbă și de învățătură. S-a ocupat și de învățămînt, intemeind școli noi. Deși înaintașul său a fost înlăturat din scaun pentru că nu îngăduise văcăritul, nu l-a îngăduit nici Gavriil. O dată a condus chiar mulțimea răzvrătită împotriva dărilor grele impuse de Grigorie III Ghica. A păstorit pînă la moartea sa, la 20 februarie 1786.

Între vlădicii din ultimii ani ai secolului XVIII, cel mai de seamă a fost *Iacob Stamati* (1792—1803). Era originar din Transilvania, născut în 1749, călugărit la mănăstirea Neamț. Avînd frumoase înclinări gospodărești, a ajuns econom al mănăstirii, apoi dichiu (administrator) la Mitropolie. În 1782 a fost ales episcop la Huși, unde a zidit o nouă reședință și a refăcut toate clădirile incintei Episcopiei. În 1792 a fost ales mitropolit al Moldovei, unde s-a dovedit a fi același bun gospodar, reclădind reședința mitropolitană, înzestrînd Mitropolia cu odoare și recăpătîndu-i unele moșii. A fost și ctitor de locașuri sfinte, zidind din piatră biserica Banu din Iași, în locul uneia mai vechi, din lemn. S-a arătat și un bun organizator al asistenței sociale, prin faptul că a înființat un spital și o farmacie în Iași. A fost un cald sprijinitor al orfanilor, săracilor și văduvelor.

S-a ocupat și de activitatea tipografică tipărind vreo 10 cărți de slujbă, la care se adăugau cîteva cărți de învățătură și cîteva manuale didactice: *Gramatica teologhicească,* după Platon al Moscovei, *De obște gheografie,* după Buffier și *Elemente aritmetice,* toate prelucrate de învățatul episcop Amfilohie al Hotinului și tipărite în 1795. A luat măsuri pentru o mai bună funcționare a Academiei de la Iași.

Mitropolitul Iacob a murit în 1803, în puterea vîrstei, la numai 54 de ani.

Deci Mitropolia Moldovei a avut pe scaunul ei în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea numai vlădici de seamă, care prin strădaniile lor au dus — în primul rînd — o susținută activitate culturală-tipografică. .

Eparhiile sufragane. Dintre vlădicii Romanului, cel mai de seamă în această perioadă a fost *Pahomie* (1707—14), de origină transilvăneană, călugărit la Neamț, ucenic al Sf. Dimitrie al Rostovului. El a dat un nou impuls vieții schivnicești în mănăstirile moldovene. A murit la Kiev, în 1724.

La Huși amintim pe episcopul *Inochentie (1752-82),* care în 1770 a condus delegația moldoveană la curtea țarilor ruși din Petersburg.

Mănăstirile au fost reduse la trei: Putna, Sucevița și Dragomirna. La mănăstirea Sf. Ilie din Suceava s-a înființat o școală teologică, iar la mănăstirea Sf. Ioan din Suceava au fost aduse, în 1783, moaștele Sf. Ioan cel Nou din Polonia, unde fuseseră duse de Dosoftei.

Deci, putem spune, că Biserica din Moldova și-a continuat menirea ei, în tot cursul secolului al XVIII-lea.

Mircea Păcurariu

Jan Amos Komensky

300 de ani de la moartea sa

Figură enciclopedică de umanist, Jan Amos Komensky sau Comenius, cum i s-a spus latinește, reprezintă o piatră de hotar pentru pedagogia universală și un deosebit aport la gîndirea filozofică. De aceea, considerăm că este potrivit prilej să zăbovim puțin — acum la împlinirea, în luna noiembrie 1970, a 300 de ani de la moartea sa — asupra acestei personalități de seamă din lumea educației.

O bună parte din ideile lui Komensky își păstrează actualitatea și aceasta pentru că autorul lor a fost călăuzit sincer de dorința fierbinte de a transforma omul prin intermediul educației.

Gîndirea sa, ca a unuia care a fost episcop format în facultățile de teologie protestantă din Hernborn și Heidelberg, este bazată pe principii evanghelice.

În 1618, cînd a izbucnit războiul de 30 de ani, care a adus mult rău conaționalilor săi cehi prin aceea că orașul Fulnek în care el era episcop a ars și odată cu el i-a dispărut soția, cei doi copii și manuscrisele sale el îmbărbăta obștea ținînd treaz moralul păstoriților săi. În acest timp de mari dureri și profunde zguduiri el scrie o carte interesantă prin conținut și sugestivă prin titlu și anume: „Labirintul lumii și raiul inimii".

Acest robust optimism nu l-a părăsit niciodată, deși, din cauza consecințelor contradicțiilor societății în care a trăit, a fost nevoit să exclame: „O, Dumnezeule nemuritor! vezi ce se petrece... Ia-ne sub aripa ta".

Din experiența sa de pedagog și preot, precum și cu ajutorul unei profunde cunoașteri a firii omenești, Komensky concentrează ideile sale principale în vestita carte: *Didactica magna,* pe care, așa cum a afirmat el însuși, a denumit-o mare din marele respect pentru viață. În această lucrare, care poate sta alături de cărțile de seamă ale lumii, se află idei care au revoluționat învățămîntul, înlăturîndu-se ideile rigide ale scolasticismului practicat în acel timp.

Ideea care l-a frămîntat însă într-un grad mai înalt a fost alcătuirea unei lucrări cu un cuprins larg, în care să fie incluse toate cunoștințele științifice ale vremii. Această idee, care la rîndul său nu este izolată de alte similare încercări ale vremii, a trezit un viu interes în lumea științifică, fapt care a contribuit la invitarea insistentă de a vizita Anglia, Franța și Suedia, unde și-a și expus ideile sale. Ca o idee însemnată din sistemul lui Komensky amintim că el considera că omul trebuie să cunoască: 1) toate lucrurile; 2) să fie stăpîn pe sine și pe toate lucrurile și 3) să reducă totul și pe sine însuși la Dumnezeu, care este izvorul tuturor lucrurilor. Ceea ce a asigurat un succes al principiilor lui Komensky este faptul că el a preconizat ca învățămîntul să fie predat în limba maternă și nu în limba latină, așa cum s-a procedat pînă atunci.

Preocupările acestui mare spirit nu se reduc numai la pedagogie, teologie și filozofie, ci în gîndirea și activitatea sa găsim multe idei și fapte ale păcii, el fiind acela care s-a pronunțat cu vehemență împotriva războiului.

Pentru excepționalul său prestigiu de om al păcii, în anul 1667 este invitat să ia parte la Conferința pentru pace de la Breda (Olanda), unde se negocia pacea dintre englezi și olandezi. Cu acest prilej el scria lucrarea: „Angelus pacis", pe care o împarte participanților la conferință. Fundamentînd idealul păcii din perspectivă teologică, în încheiere glăsuiește: „Îngerul păcii își încheie urările sale, cu urarea exprimată la începutul acestei scrisori: ca lumea să se liniștească, să înceteze războaiele și să facă loc lui Hristos — Domnul Păcii. Este necesar ca să înceteze o dată atîtea grozăvii cîte se petrec între oameni, torentele

(Continuare în pag. 4)

Sf. Ap. Andrei „întîi chematul"

În baza tradiţiei istorice, credinţa creştină a fost adusă şi în părţile noastre de un apostol al Mîntuitorului şi anume de Sf. Ap. Andrei. El era originar din Betsaida, orăşel lîngă Ghenizaret, în Galileia şi era fiul lui Iona şi frate cu Simon, care s-a numit mai tîrziu Petru. La chemarea Sf. Ioan Botezătorul, care predica botezul pocăinţei, între cei ce l-au urmat a fost şi Andrei. Într-o zi, fiind de faţă şi Andrei, Sf. Ioan Botezătorul vede trecînd pe acolo pe Iisus şi exclamă: „Iată Mielul lui Dumnezeu!" (Ioan 1, 36). Înţelegînd Andrei că Iisus este Mesia cel vestit de prooroci şi aşteptat de Israil, numaidecît s-a dus după El şi s-a făcut ucenicul Lui. Fericit că a aflat, ceea ce neamul lui a aşteptat de veacuri, a alergat la fratele său Simon, a scos un glas de bucurie, în care se simte credinţa şi iubirea unui vrednic fiu al lui Abraam: „Am găsit pe Mesia, care se tîlcuieşte: Hristos. Şi l-a adus la Iisus" (Ioan 1, 41—42). Pentru că Andrei a avut bucuria să meargă primul la Mîntuitorul, el e numit „întîi chematul". Aşadar nu Simon a dus pe Andrei la Iisus, ci Andrei l-a dus la Mîntuitorul pe Simon-Petru.

Sf. Evanghelist Ioan, care încă fusese ucenic al Sf. Ioan Botezătorul, cu Andrei, a păstrat amintirea a două momente din viaţa acestuia, cînd s-a remarcat îndeosebi. Prima menţiune e în legătură cu minunea înmulţirii pîinilor. Mîntuitorul a zis lui Filip: „De unde avem să cumpărăm pîini, ca să mănînce oamenii aceştia? Spunea lucrul acesta ca să-l încerce, pentru că ştia ce are de gînd să facă" (Ioan 6, 5—6). Andrei, după ce face o rapidă cercetare, răspunde dînd următoarea informaţie: „Este aici un băiat, care are cinci pîini de orz şi doi peşti". Dar tot el întreabă cu candoare: „Dar ce sînt acestea la atîţia inşi?" (Ioan 6, 9). E preţioasă informaţia lui Andrei, fiindcă învederează şi mai deplin mărimea minunii.

Al doilea moment e în legătură cu mersul Mîntuitorului la Ierusalim, în preajma patimilor Lui. În mulţimea mare care se îngrămădea în jurul Domnului, se aflau şi nişte greci, care doreau cu orice preţ să vadă pe Iisus. În acest scop, ei s-au adresat lui Filip, care l-a consultat pe Andrei, „apoi Andrei şi Filip au spus lui Iisus" (Ioan 12, 21—22). S-a observat că amîndoi aceşti Apostoli purtau nume greceşti, ceea ce desigur au făcut pe „greci" să li se adreseze tocmai lor.

Despre activitatea pe care Sf. Andrei a desfăşurat-o în afară de graniţele Palestinei ne vorbeşte Sf. Tradiţie. Astfel, se spune că el ar fi predicat în partea de nord a Asiei Mici, în ţinuturile din jurul Mării Negre, în sudul Rusiei şi chiar în Dobrogea. „Strămoşii au numit undrea luna de după ziua sa, serbată de ei cu practici de prevestire. Dobrogenii bătrîni povestesc şi azi trecerea lui cu toiagul în mînă prin Dobrogea". A mai predicat apoi în Grecia, unde la Patras a suferit moartea pe cruce. Crucea pe care a fost răstignit a fost în formă de X şi care de la martiriul lui se numeşte: crucea Sf. Andrei. De acolo, osemintele lui au fost duse la Constantinopol, la 367, şi aşezate în biserica Sf. Apostoli. Pe vremea cruciadelor, ele au fost duse în Italia, la Amalfi, unde se găsesc şi azi.

Credincioşii l-au cinstit în toată vremea pe Sf. Apostol Andrei, ca pe apostolul nostru. Dovadă grăitoare sînt şi mulţimea de obiceiuri şi datini, legate de ziua lui: 30 noiembrie. În mod special însă credincioşii noştri din Transilvania i-au arătat o deosebită dragoste de cînd marele mitropolit, Andrei Şaguna, a purtat cu atîta vrednicie numele lui. În biserica ardeleană cinstirea „celui întîi chemat", s-a asociat şi cu pomenirea celui de al doilea. În ziua de 30 noiembrie se desfăşura un bogat program artistic, constînd din cuvîntări, coruri şi recitări... Cu un astfel de prilej, Zaharia Boiu a înălţat o odă, care apoi s-a şi cîntat şi care începe astfel:

Românime mult cercată
Pune doliu înnoit;
Că perdu-şi o stea din ceru-ţi.
Pre Andrei Mitropolit!
Ah, Andrei întîi-chematul,

. . . . . .

Da, Andrei, tu n-ai murit!"

Dar nu numai Andrei Şaguna n-a murit în amintirea credincioşilor creştini din Transilvania, care îi poartă o veşnică recunoştinţă, ci şi cinstirea Apostolului „întîi chemat" va fi mereu vie în inimile credincioşilor, care îl vor chema în ajutor în rugăciunile lor, aşa cum se face şi în acest vers popular:

„Andreie prea fericite,
Roagă pe Iisus, slăvite,
Să trimită lumii tale
Linişte şi împăcare
Bisericii bună stare.

. . . . . .

Ca să cîntăm cu glas lin
Slavă Domnului, Amin.

Cee ce ne grăieşte cu putere Sf. Apostol Andrei, şi celor de azi, e ca să luăm pildă de la el, să urmăm lui Hristos în toate zilele vieţii noastre.

Prot. *A. Radu*

Liturghia credincioşilor

(Urmare din pag. 2)

aceeaşi minune şi aceeaşi taină care s-a săvîrşit de Iisus la Cina cea de taină. De acum încolo pîinea nu mai este pîine, ci e Trupul cel sfînt al Domnului, iar vinul nu mai este vin ci e însuşi Sîngele cel sfînt şi dumnezeiesc al Domnului nostru Iisus Hristos. Acum se întîmplă marea taină a prefacerii: mintea omului nu poate vedea marea minune care se întîmplă în acele clipe, nu o poate înţelege. Cu toate acestea această lucrare e o lucrare reală şi adevărată.

În momentul prefacerii credincioşii îngenunchează şi se roagă cu toată cucernicia în intimitatea sufletului lor, mulţumind lui Dumnezeu că i-a învrednicit să participe la o aşa de mare minune.

După săvîrşirea Sfintei Jertfe, preotul se roagă pentru credincioşii vii şi morţi, ca Sf. Jertfă adusă să le fie de folos spre iertarea păcatelor şi spre viaţa veşnică.

Pomenirea Sfinţilor care se face acum are de scop ca ei să mijlocească pe lîngă Dumnezeu în favoarea noastră.

Cîntarea „Cuvine-se cu adevărat...", laudă şi preamăreşte virtuţile Maicii Domnului, fecioria şi calitatea ei de Mamă a lui Dumnezeu. Maica Domnului a născut fără stricăciune pe Dumnezeu-Cuvîntul, ea e mai cinstită decît Heruvimii şi e mai mărită fără de asemănare decît Serafimii.

În ectenia de dinainte de Tatăl nostru se cuprind rugăciuni prin care îi cerem lui Dumnezeu ca darurile care s-au sfinţit să ne fie de ajutor în vreme de necaz, să ne fie izbăvire în vreme de primejdii spre a putea da răspuns bun în faţa judecăţii celei înfricoşate a lui Hristos.

Rugăciunea Tatăl nostru e o rugăciune pe care însuşi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a învăţat. Cîntarea sau rostirea acestei rugăciuni vrea să însemneze că credincioşii din biserică sînt destul de pregătiţi sufleteşte, sînt vrednici ca să se socotească fiii lui Dumnezeu, pot ca să-l cheme pe Dumnezeu cu numele de Tată, să-l roage ca să le dea nu numai pîinea cea cerească, ci şi hrana necesară pentru susţinerea vieţii trupeşti.

Prin cuvintele: „Să luăm aminte..." se arată că Sf. Daruri, adică Trupul şi Sîngele lui Hristos, se dau celor sfinţi, adică credincioşilor care s-au pregătit pentru aceasta, care s-au curăţit de păcate prin pocăinţă, prin post şi rugăciune. La începuturile vieţii creştine toţi credincioşii se numeau sfinţi. În acest înţeles trebuie să luăm aceste cuvinte.

Prin cîntarea: „Unul sfînt...", credincioşii recunosc că ei n-au dreptul de a se numi sfinţi, fiindcă singur Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a fost sfînt cu adevărat. El a fost cea mai desăvîrşită sfinţenie.

Un moment cutremurător este împărtăşirea credincioşilor. La chemarea preotului: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi", credincioşii pregătiţi sufleteşte se duc la uşa Sf. Altar, cu frică şi cu cutremurare sufletească. Acolo rostesc rugăciunile rînduite, apoi trec pe rînd şi primesc Sf. Taină a Cuminecăturii. Fiecare credincios se împărtăşeşte cu preacuratele Taine ale lui Hristos, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci.

Înălţarea potirului la cuvintele: „Mîntuieşte Dumnezeule poporul Tău" închipuie arătările Mîntuitorului de după Înviere. La aceste cuvinte strana cîntă imnul: „Văzut-am lumina cea adevărată...", care e o cîntare ce se cîntă la vecernia din ajunul Rusaliilor, şi era imnul de preamărire şi mulţumire pe care îl cîntau la început neofiţii, adică aceia care se pregăteau pentru primirea botezului în ziua de Rusalii.

Ultima înălţare a potirului făcută de preot cînd zice cuvintele: „Totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin", simbolizează ultima arătare a Mîntuitorului către ucenicii Săi şi binecuvîntarea lor pe muntele Măslinilor, înainte de înălţarea la cer.

Cîntarea: „Să se umple gurile noastre...", cuprinde bucuria şi mulţumirea credincioşilor pentru vrednicia pe care au avut-o de a se împărtăşi cu Trupul şi Sîngele Domnului. Totodată se cere prin această cîntare ca să fie întăriţi întru sfinţenie spre a putea purta pînă la capăt lupta împotriva păcatului.

Sfîrşindu-se Sf. Liturghie, credincioşii merg împăcaţi pe la casele lor, mulţumiţi, plini de bucurie că au primit de la Dumnezeu milă şi binecuvîntare.

Aceasta este explicarea pe scurt a Liturghiei credincioşilor. Multe s-ar mai putea spune, explicînd Liturghia credincioşilor, despre înţelesul adînc al rugăciunilor pe care le rosteşte preotul în taină în Sf. Altar, care cuprind o comoară de înţelesuri adînci şi dumnezeieşti.

În Sfînta Liturghie se desfăşoară înaintea ochilor noştri, pe scurt, întreaga viaţă a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos aşa cum a petrecut-o pe pămînt în mijlocul oamenilor.

Cuvintele nu pot spune toate roadele de binecuvîntare şi de har dumnezeiesc pe care ni le poate aduce jertfa Sfintei Liturghii.

Creştinul adevărat vine evlavios la Sfînta Liturghie.

Al. Moisiu

Jan Amos Komensky

(Urmare din pag. 3)

acestea de violenţă, de fraude şi de prăpăd. Răul însă nu se poate curma, decît încetîndu-se de a mai face rău, deoarece rîia nu se lecuieşte scărpinînd-o, după cum spune Plato. Deci nici războaiele nu vor înceta, războindu-ne, nici disputele, disputîndu-ne, nici persecuţiile, continuîndu-le, ci numai schimbînd toate aceste în contrariul lor...".

Trebuie să spunem şi aceea că J. A. Komensky a petrecut mai mulţi ani (1650—1654) şi pe pămîntul Patriei noastre şi anume pe plaiurile Transilvaniei, unde a desfăşurat o rodnică activitate pedagogică.

Comemorînd pe J. A. Komensky, gîndul nostru se îndreaptă în acelaşi timp către toate marile personalităţi ale lumii, care au îmbogăţit într-un fel sau altul patrimoniul culturii universale.

Pr. *V. Petrica*
Reşiţa

Bunica

Auzi, copilă: ţara asta bună,
Rotundă ca un talger plin cu grîu,
Din care izvorăşte mana rîu,
Şi-n care toate florile s-adună.

Ţi-au pregătit-o-n vremea cea străbună
Bătrînele, torcînd cu furca-n brîu,
Abia ţinîndu-şi doru lor în frîu,
An după an şi lună după lună.

Au tors, cum torc şi eu, fără să ştie,
Că-i munca lor sămînţă ce rodeşte
Abia acum, o Ţară aurie.

. . . . . .

Tu eşti micuţă azi, şi iată, poate,
N-ai să mai torci din caier, ca şi mine,
Doar vremurile fi-vor mai senine,
Şi zi de zi se schimbă-n lume toate.

Dar nu uita, că-n vremi înnegurate,
Bătrînele cu căutări blajine
Vorbeau cu fusul lor şi despre tine,
Tu împlinirea celor aşteptate.

Să-ţi fie fusul drag, căci învîrtindu-l
Bătrînele din vremi de mult apuse,
Cu lacrimi firul umezindu-l

Au tors, pe praguri, mii şi mii de fuse,
Şi dorul tot în inimă strivindu-l,
Ţi-au strîns copilă, bogăţii nespuse.

Zorica Laţcu

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 118 Sibiu, 1 decembrie 1970 Nr. 45—46

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credinţa noastră

12. Tatăl meu şi Tatăl vostru

a) Nimic nu este mai înălţător, mai înduioşător decît felul cum Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, vorbeşte despre Dumnezeu-Tatăl, despre unitatea dintre El şi Tatăl şi despre legătura dintre noi şi Tatăl.

Iisus spune: Tatăl meu (Ioan 14, 7). Tot Iisus spune: Tatăl vostru (Luca 6, 36) şi ne învaţă să ne rugăm: Tatăl nostru (Luca 11, 2; Matei 6, 9). Iisus ne-a descoperit pe Dumnezeu ca Dumnezeu-Tatăl, Tatăl Lui, al Fiului celui veşnic, Tată al nostru al tuturora. Şi cînd Iisus zice „Tată" simţi cum Tatăl şi Fiul una sînt, cum această unitate înseamnă ocrotirea Tatălui asupra Fiului şi ascultarea deplină a Fiului de Tatăl. Şi cînd Iisus vorbeşte despre „Tatăl vostru" tremură în cuvîntul Lui toată gingăşia şi încrederea nestrămutată în Tatăl, care este izvorul vieţii, care pe toate le ocroteşte şi le îmbrăţişează în iubirea Lui cea nesfîrşită.

b) În primul rînd Dumnezeu-Tatăl este Tatăl lui Iisus Hristos, *Fiul cel unul născut din veşnicie al Tatălui celui veşnic. Între Tatăl şi Fiul este o unitate deplină: „Eu sînt în Tatăl şi Tatăl este în mine" (Ioan 14, 11). De aceea „toate îmi sînt date de la Tatăl meu şi nimeni nu cunoaşte pe Fiul decît Tatăl, nici pe Tatăl nu-l cunoaşte nimeni decît Fiul şi (acela) căruia va voi Fiul să-i descopere" (Matei 11, 27). De aceea „precum Tatăl are viaţă în sine aşa a dat şi Fiului să aibă viaţă în Sine" (Ioan 5, 26). Unitatea aceasta dintre Tatăl şi Fiul se arată şi în lucrarea creatoare şi mîntuitoare. Dumnezeu-Tatăl „a făcut toate" prin „Cuvîntul" (Fiul) şi „fără El nimic nu s-a făcut" (Ioan 1, 3). Tot prin Fiul cel veşnic, Tatăl a călăuzit pe Israel şi celelalte popoare spre vremea cînd va veni Mesia, adică Mîntuitorul. Tatăl a voit să ne mîntuiască prin întruparea şi jertfa Fiului, „că aşa a iubit Dumnezeu lumea încît şi pe Fiul Său unul născut l-a dat ca tot cel ce crede în El să nu piară ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 16). Şi Fiul s-a supus voii Tatălui, a împlinit voia Tatălui pînă la moarte şi încă moarte pe Cruce (Filipeni 2, 8). Tatăl l-a trimis în lume, să se nască din Fecioara Maria, să se boteze în Iordan de la Ioan, să propovăduiască voia Lui cea sfîntă, să se jertfească împlinind voia Tatălui pentru mîntuirea tuturor, să-şi dea sufletul său în mîinile Tatălui (Luca 23, 46), ca Tatăl să-l ridice din morţi şi Fiul să se înalţe iarăşi întru mărirea dumnezeiască de-a dreapta Tatălui. Lucrarea săvîrşită de El pe pămînt, Iisus Hristos o cuprinde în cuvintele rugăciunii către Tatăl: „Eu te-am preamărit pe tine (Tatăl meu) . . . , lucru pe care mi l-ai dat să-l fac l-am săvîrşit". De aceea Tatăl l-a preamărit pe Fiul, pe Iisus Hristos, ridicîndu-l întru „mărirea pe care a avut-o (la Tatăl) mai înainte de a fi lumea", adică din veşnicie (Ioan 17, 4—5). Tot ce a făcut Fiul a făcut de la Tatăl şi Tatăl a lucrat prin Fiul, căci Tatăl şi Fiul una sînt.*

c) Dumnezeu-Tatăl nu este numai Tatăl Fiului celui veşnic, Tatăl lui Iisus Hristos, ci este şi Tatăl nostru şi noi sîntem fiii Lui, dar nu după fiinţă ci după har, după bunăvoinţa Tatălui faţă de creatura Sa.

Iisus Hristos ne-a descoperit pe Tatăl, ca Părinte a tot ceea ce există. Ce minunate, ce mişcătoare sînt cuvintele prin care Iisus arată grija cu care Tatăl ocroteşte păsările cerului, crinii cîmpului, iarba pămîntului — totul şi toate! (Matei 6, 26-30). Cu atît mai înălţătoare, mai impresionante sînt cuvintele în care Iisus arată purtarea de grijă a Tatălui pentru noi, fiii Lui. Dacă Tatăl ocroteşte păsările cerului şi crinii cîmpului, cu atît mai mult El va ocroti pe fiii Lui şi îi va ajuta să aibă cele necesare (bran㠎, îmbrăcăminte ş.a.), „că ştie Tatăl vostru cel din ceruri, că aveţi trebuinţă de toate acestea" (Matei 6, 31—32). Dacă tatăl pămîntesc ştie să dea copiilor lui cele bune, „cu cît mai vîrtos Tatăl vostru din ceruri va da cele bune" fiilor Lui, „celor ce cer de la el" (Matei 7, 9—11). Dumnezeu-Tatăl ne-a dăruit mai mult decît atîta: El a dat pe singurul Său Fiu, pe Iisus Hristos, ca în El să avem mîntuirea, adică participarea la viaţa veşnică (Ioan 3, 16) şi să fim înălţaţi şi noi întru mărirea dumnezeiască, la care s-a înălţat Iisus (Ioan 14, 2—3). Acestea toate pentru că Tatăl ne iubeşte cu o iubire mai presus de orice altă iubire, cu o iubire dumnezeiască.

Dar pentru a primi darurile cele mari şi negrăite de la Tatăl se cuvine ca şi noi să iubim pe Tatăl aşa cum îl iubeşte Fiul, Iisus Hristos, să împlinim voia Tatălui aşa cum a împlinit-o şi Iisus, să avem încrederea nezdruncinată în Tatăl aşa cum a avut Iisus Hristos. Dar nu-i destul să iubim pe Tatăl, ci trebuie să arătăm iubirea faţă de Tatăl, iubind tot ceea ce este „facerea mîinilor" Tatălui, adică toată existenţa, viaţa şi mai ales să ne iubim unii pe alţii, aşa cum Dumnezeu, cum Iisus Hristos, ne iubeşte pe toţi. Dacă „Dumnezeu este iubire" (I Ioan 4, 16) să fim şi noi iubire. Dacă toţi sîntem în Iisus Hristos fii ai Tatălui, atunci toţi sîntem fraţi şi dacă Tatăl pe toţi îi îmbrăţişează în iubirea Lui şi noi trebuie să îmbrăţişăm în iubire pe toţi şi pe toate. Că în împărăţia Tatălui nu intră decît acela care „face voia Tatălui" (Matei 7, 21), acela care iubeşte pe om ca Tatăl (Matei 5, 43—48), e milostiv ca Tatăl (Luca 6, 36), iartă ca Tatăl (Matei 6, 14—15). Cel ce va face aşa va avea marea bucurie făgăduită de Iisus: „De mă iubeşte cineva, va păzi cuvîntul meu şi Tatăl meu îl va iubi şi vom veni la el şi locaş la el vom face" (Ioan 14, 23).

Tatăl însă e plin de iubire şi faţă de cei păcătoşi; şi aceştia sînt fiii Lui. El aşteaptă căinţa, întoarcerea fiului „care a plecat departe", îl primeşte cu dragoste atotiertătoare şi-l aşează iarăşi la masa darurilor sale celor veşnice (Luca 15, 7—32). Iar tuturor celor ce au risipit iubire fără de margini în jurul lor, la judecata din urmă Iisus Hristos, Fiul cel veşnic, le va spune: „Veniţi binecuvîntaţii Tatălui meu, (şi) moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii" (Matei 25, 34), împărăţia cea veşnică, împărăţia iubirii celei fără de margini şi fără sfîrşit.

De aceea îndrăznim să ne rugăm Tatălui cu rugăciunea, pe care Iisus Hristos a dat-o ucenicilor Săi, zicînd: „Tatăl nostru, carele eşti în cer, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pămînt. Pîinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce (lăsa) pe noi în ispită, ci ne mîntuieşte de cel rău. Că a ta este împărăţia şi puterea şi mărirea în veci. Amin" (Matei 6, 9—13).

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Gînduri despre rugăciune

Dumnezeu a sădit în adîncul sufletului nostru dorinţa de a săvîrşi tot binele, de a cunoaşte adevărul şi de a se înălţa spre El, Creatorul tuturor celor văzute şi nevăzute.

Înălţarea omului spre Dumnezeu şi intrarea în comuniune cu El se face prin rugăciune. Ea este convorbirea noastră cu Dumnezeu. Prin ea şi cu ea sufletul creştinului se îndreaptă cu toate puterile lui spre Dumnezeu, dar, în acelaşi timp, ea face să se reverse asupra celui ce se roagă harul dumnezeiesc. Credinciosul care se roagă se află în timpul rugăciunii ca într-un laborator în care se întîlnesc cele cereşti cu cele pămînteşti şi se naşte, din împreună lucrarea lor, luminarea, înnoirea şi sfinţirea vieţii.

Dacă în înălţarea minţii spre adevăr şi a voinţei spre bine ne apare mai mult lucrarea omului, în rugăciunea publică sau particulară apare de la început lucrarea lui Dumnezeu. În adevărata rugăciune se roagă împreună cu noi Duhul lui Dumnezeu. De aceea roadele rugăciunii sînt, precum vom vedea, mari şi însemnate şi se revarsă peste toate celelalte lucrări ale celui ce se roagă.

După forma şi conţinutul ei, rugăciunea este de două feluri: 1. Rugăciunea publică sau rugăciunea liturgică, deoarece Sf. Liturghie este centrul şi inima rugăciunii comune, şi 2. Rugăciunea particulară, adică rugăciunea pe care o face fiecare credincios în parte.

Rugăciunea liturgică şi cea particulară sînt cei doi plămîni ai vieţii religioase. Între ele este o strînsă legătură. Rugăciunea liturgică este ca un foc mare, ca un rug, în mijlocul căruia se află rugăciunea şi jertfa Mîntuitorului. Rugăciunile noastre particulare sînt ca nişte luminiţe, care se aprind de la acest mare foc şi aduc lumină, mîngîiere şi căldură duhovnicească. Am putea spune că rugăciunea particulară este prelungirea şi adîncirea rugăciunii liturgice în viaţa personală a credincioşilor. De aceea ni se pare nepotrivită părerea acelor creştini care spun că nu se pot ruga la biserică, dar se roagă acasă. Numai amîndouă rugăciunile împlinesc dorul nostru după Dumnezeu, adică împletirea rugăciunii noastre de la Biserică, cu aceea pe care o rostim acasă sau oriunde ne-am afla.

După cuprinsul lor, atît rugăciunea comună cît şi cea particulară pot fi de trei feluri: rugăciune de laudă, rugăciune de mulţumire şi rugăciune de cerere. Toate aceste feluri de rugăciune au temei adînc în Sf. Scriptură şi în Sf. Tradiţie. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos şi Sfinţii Apostoli s-au rugat în Biserică, s-au rugat fiecare în parte în diferite locuri şi împrejurări şi ne-au învăţat să ne rugăm pentru noi şi pentru semenii noştri (Matei 6, 5—13; 26, 39; Marcu 11, 10, 13, 33; Luca 9, 29; 11, 2—4; Ioan 4, 23; 14, 13; 17, 11—20; Col. 1, 9; Filip. 1, 9; Romani 8, 26; I Timotei 2, 1—4).

Pentru adevăratul credincios rugăciunea este hrana de toate zilele a vieţii lui sufleteşti.

Prin rugăciune, liturgică şi particulară, se realizează trăirea împreună cu Iisus Hristos. Cuvintele Sf. Ap. Pavel: „Mie a vieţui este Hristos" devin o realitate în viaţa creştinilor şi prin rugăciune.

Rugăciunea continuă e o faptă a inimii plină de credinţă şi de dragoste, după cum munca în sine este o rugăciune a faptei.

Însuşirile principale ale rugăciunii sînt: legătura cu Iisus Hristos, universalismul şi realizarea unităţii şi a comuniunii frăţeşti între toate mădularele Trupului tainic al lui Hristos.

Credinciosul ortodox se roagă lui Dumnezeu nu ca unei puteri impersonale, departe de el, neajunsă şi neînţeleasă. Rugăciunea lui nu este un strigăt de deznădejde. El se roagă lui Dumnezeu ca unui

(Continuare în pag. 3)

In întîmpinarea Naşterii Domnului

Iată sîntem iarăşi în postul Crăciunului. Sfintele Sărbători ale Naşterii Domnului din nou ne stau înaintea noastră. Încă odată vom prăznui Naşterea Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi ne vom odihni duhovniceşte de ostenelile noastre din anul care a trecut.

Se cuvine şi acum, ca din toată inima şi din tot cugetul să întovărăşim caravana Magilor de la Răsărit şi pe cuviosii păstori din Betleem, grăbiţi să vină să se închine Dumnezeiescului Prunc, avînd o grijă profundă pentru noi înşine.

Odată cu venirea Sfintelor Sărbători ale Naşterii Domnului, între deosebitele obligaţiuni pe care le cunoaştem şi unii le şi aplicăm, este una de mare importanţă: îngrijirea duhovnicească. Aşa de pildă putem spune că Sfînta Spovedanie şi Sfînta Cuminecătură sînt paznicele sănătăţii noastre sufleteşti, aşezate în Biserică încă din zilele primare. Spovedania este o taină care nu este legată de soroace sau termene anumite din cursul anului. Putem merge la preotul duhovnic ori de cîte ori avem nevoie să ne uşurăm sufletul de povara păcatelor şi de a primi mîngîierea Harului şi nădejdea iertării. Numai ca mărturisirea să fie făcută cu zdrobire de inimă, cu regret şi dorinţă de îndreptare, căci, cum spune Psalmistul, „inima înfrîntă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi". Prin această Sfîntă Taină primim înnoirea morală, adică reaşezarea sub puterea harului. Numai cine o cunoaşte din practică îşi dă bine seama cît de lipsită de lumină este o conştiinţă necercetată de această dumnezeiască Taină. Prin dezlegarea la scaunul duhovnicesc, conştiinţa credinciosului devine mai luminată, mai uşurată. Chiar şi cei cărora ni se pare că nu păcătuim cu nimic, trebuie să ne spovedim. Aşa ne învaţă Sfîntul Ioan Evanghelistul, ucenicul cel iubit al Domnului. „De vom zice că păcat nu avem, pe noi înşine ne înşelăm şi adevărul nu este întru noi. De vom mărturisi păcatele noastre credincios este şi drept ca să ne ierte nouă păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea" (I Ioan 1, 8—10). Puterea de a lega şi dezlega păcatele o are numai Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, pe care a dat-o Sfinţilor Săi Apostoli şi prin aceştia şi preoţilor. Dezlegarea este iertarea desăvîrşită a păcatelor mărturisite înaintea duhovnicului cu umilinţă şi cu dorinţă sinceră de a nu le mai face.

Iată ce spune Sfîntul Ioan Gură de Aur despre puterea de a lega şi a dezlega, încredinţată preoţilor: „Locuitori ai pămîntului şi ducîndu-şi viaţa pe el, preoţii au fost cinstiţi cu încrederea de a administra cele cereşti; ei au primit puterea pe care Dumnezeu nici îngerilor şi nici Arhanghelilor n-a dat-o. Acestora nu le-a spus: cîte veţi lega pe pămînt vor fi legate şi în ceruri şi cîte veţi dezlega pe pămînt vor fi dezlegate şi în ceruri".

Aşadar, pînă mai este vreme, să păşim cu sfielnică evlavie la scaunul duhovniciei pentru a primi iertarea păcatelor şi a lua sfînta aprobare de a ne apropia cu buzele de Sfîntul Trup şi Sînge al Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; de Trupul şi Sîngele cel izvorîtor de viaţă, prin care trecem în făgăduinţa darului celui nou şi care ne este garanţia vieţii veşnice. Dar cu o condiţie: să ne mărturisim păcatele în lacrima căinţii şi umilinţii; toate gîndurile, toate faptele pentru a putea fi dezlegaţi la scaunul duhovniciei de legătura păcatelor.

Sîntem în postul Crăciunului, pe calea spre Sfintele Sărbători ale Naşterii Domnului. Cum vom întîmpina ziua marei taine a întrupării Domnului? Oricît de bogată, de orînduită şi plină de bucurii ar fi casa noastră pămîntească, dacă nu avem grijă să orînduim şi conştiinţa noastră, sărbătorile vor fi lipsite de flacăra iubirii creştineşti, vor fi seci, fără însemnătate deosebită din punct de vedere creştinesc. Cum vom simţi cu adevărat bucuria Naşterii Domnului, dacă nu vom merge să ne primenim înaintea duhovnicului nostru legămîntul de credinţă şi iubire către Cel ce a binevoit să se deşarte de slava cerească şi să ia trup din Sfînta Fecioara Maria pentru a noastră mîntuire? Cum ne vom odihni sufleteşte la umbra duhovnicească a ieslei Mîntuitorului şi cum vom cînta împreună cu Sfinţii îngeri: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14), sau cu închinătorii păstori ai Betleemului cîntecele de Crăciun? Pentru aceasta şi pentru pacea noastră lăuntrică se cuvine să luăm hotărîrea cea bună. Mîntuitorul sufletelor noastre aşteaptă şi anul acesta rodul de la smochinul neroditor. Cu sfielnică evlavie să i-l dăm din toată inima şi din tot cugetul nostru, rodul bunei-cuviinţe, al hărniciei, al gîndului bun şi aşezat, al inimii curate, calde şi iubitoare de tot omul, căci numai astfel „Naşterea lui Hristos" ne va fi şi „de folos".

Prof. pr. *N. Ciudin*

Cinstirea Sfinţilor

În centrul învăţăturii şi a cultului Bisericii noastre este credinţa în Sf. Treime şi lucrarea mîntuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos. Dar aducîndu-i slujire lui Dumnezeu, Biserica cinsteşte şi pe Sfinţi, ca pe nişte rîvnitori care au urmat lui Hristos.

Noi cinstim pe Sfinţi fiindcă Însuşi Mîntuitorul i-a preţuit, îmbrăcîndu-i în slava Sa: „Şi slava pe care mi-ai dat-o mie, eu le-am dat-o lor ca una să fie" (Ioan 17, 22).

Cinstirea dată de Mîntuitorul Sf. Apostoli este atît de mare, încît ei vor lua parte la judecata lumii: „Cînd Fiul Omului va şedea pe scaunul slavei sale, atunci şi voi, ce mi-aţi urmat mie, veţi şedea pe 12 scaune, judecînd cele 12 seminţii ale lui Israil" (Matei 19, 28). Tot Mîntuitorul îi numeşte „prieteni" ai Săi. „De acum nu vă mai numesc slugi... ci v-am numit prieteni" (Ioan 15, 15). Dar nu numai Sfinţilor Apostoli li s-a dat cinstire. Dumnezeu l-a numit pe Avraam „prietenul" Său (Iacov 2, 23), iar prin sfinţii prooroci a vestit voia Sa şi a făcut numeroase semne. Aşa de pildă rugăciunea Sf. prooroc Ilie a fost ascultată şi Dumnezeu i-a dat putere să facă minuni (III Regi 17; 18—19 şi IV Regi 1, 9—16), iar apoi l-a ridicat la cer (IV Regi 2, 11). Chiar şi haina acestui prooroc devenise făcătoare de minuni (IV Regi 2, 14).

Cînd Vechiul Testament apunea şi se iveau zorile celui Nou, Dumnezeu a trimis pe Sf. Ioan Botezătorul să gătească „Calea Domnului" (Luca 2, 2—4), iar Mîntuitorul l-a numit „mai mare decît prooroc" şi „cel mai mare dintre cei născuţi din femei" (Matei 11, 9—11).

Despre Sf. întîiul mucenic Ştefan Sf. Scriptură ne spune că era „plin de credinţă şi de Duh Sfînt" (F. Ap. 6, 5) şi faţa lui — în timpul procesului său — „era ca faţa unui înger", fapt observat chiar de cei care-l judecau (F. Ap. 6, 15) şi acelaşi Sfînt a văzut „cerurile deschise şi pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu" (F. Ap. 7, 56).

Sf. Apostol Pavel — chemat la apostolie în chip minunat de Mîntuitorul — s-a învrednicit de a fi „răpit în rai" (II Cor. 12, 3). Acelaşi Sf. Apostol învaţă că Sfinţii „sînt scrişi în cer de Dumnezeu" (Evrei 12, 23), iar în altă parte zice: „Cele ce a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-l iubesc, acelea nici ochiul încă nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit" (I Cor. 2, 9).

Iată deci numai cîteva din faptele şi învăţăturile cuprinse în Sf. Scriptură, care arată în ce măsură Dumnezeu a dat putere Sfinţilor. Această răsplată dumnezeiască se datoreşte tăriei de credinţă şi faptelor lor bune, izvorîte din iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele, iubire care tinde să se asemene cu cea a Mîntuitorului (Ioan 15, 13).

Luînd ca pildă jertfa Mîntuitorului, Sfinţii şi-au dăruit viaţa lor pentru propovăduirea Evangheliei şi ajutorarea semenilor, unii murind ca mucenici, alţii păstorind cu vrednicie Biserica lui Hristos, mulţi luptînd împotriva ereticilor şi toţi îmbunătăţindu-şi viaţa prin rugăciune şi fapte bune. Ei au biruit — şi ne-au îndemnat şi pe noi să biruim — năvala patimilor, răutăţii şi egoismului prin puterea dragostei şi a jertfelniciei. Ei au slujit aproapelui cu abnegaţie, prin jertfirea de sine, cu scopul ca binele să triumfe.

Sfinţii au dus „lupta cea bună" şi „au cucerit viaţa veşnică" (I Timotei 6, 12). Cîtă slujire devotată faţă de Biserică şi cîte fapte măreţe şi binefăcătoare faţă de aproapele găsim în vieţile sfinţilor, ca de pildă la Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare, Nicolae din Mira Lichiei, Maxim Mărturisitorul, Gheorghe, Dimitrie, sau la Sfinţii români: Sava Brancovici, Ilie Iorest, Calinic de la Cernica, Iosif de la Partoş, Oprea din Sălişte, Sofronie de la Cioara ş.a.

Dar, ar putea să se pună întrebarea: oare Sfinţii — cu toată vrednicia lor — se pot ruga pentru noi şi Dumnezeu ascultă aceste rugăciuni?

Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie ne dau un răspuns lămurit la această întrebare, arătîndu-ne, în multe locuri, că Sfinţii s-au rugat pentru noi pămîntenii, încă atunci cînd ei se aflau în această viaţă (Matei 15, 23; F. Ap. 7, 60; I Tes. 1, 2—3; II Tes. 1, 11; II Cor. 13, 9; Filip. 1, 3—4; Efes. 1, 16—18 şi 3, 14—21; II Tim. 1, 3). Şi dacă acesta este adevărul, oare putem admite că Sfinţii, odată plecaţi dintre noi, atunci cînd stau mai aproape de Dumnezeu să înceteze să se mai roage, cînd Însuşi „Mîntuitorul se roagă şi mijloceşte pentru noi" (Romani 8, 34) şi Duhul Sfînt de asemenea (Romani 8, 26—27)? E posibil ca în faţa acestei rugăciuni dumnezeieşti şi văzînd şi rugăciunea îngerilor pentru noi (Matei 18, 10) Sfinţii să rămînă nepăsători? Acest lucru nu e posibil, fiindcă Sfinţii nu sînt şi nu pot fi nişte mădulare nelucrătoare sau amorţite ale Bisericii. Dragostea lor faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni a fost vie şi lucrătoare în viaţa aceasta şi devine şi mai puternică şi activă atunci cînd ei sînt împreună cu Hristos. De altfel Sfînta Scriptură ne oferă o mărturie directă în sprijinul acestui adevăr. În Apocalipsă ni se spune: „Şi cînd a luat cartea, atunci cei patru vieţuitori şi cei 24 de bătrîni au căzut înaintea Mielului, avînd fiecare cîte o harfă şi cîte o cupă de aur, plină cu tămîie, care sînt rugăciunile Sfinţilor" (Apoc. 5, 8). Dumnezeu ascultă aceste rugăciuni, fiindcă El însuşi i-a proslăvit pe Sfinţi, dîndu-le lor „nume care nu se vor şterge din cartea vieţii" (Apoc. 3, 5). Şi dacă „mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului" (Iacov 5, 16), cu atît mai mult va avea putere rugăciunea Sfinţilor care „stau înaintea tronului lui Dumnezeu şi-i slujesc ziua şi noaptea în Biserica Lui" (Apoc. 7, 15). Dacă Dumnezeu a ascultat rugăciunile lor, cînd ei au fost în viaţa pămîntească (III Regi 17, 20—21) şi încă de atunci le-a dat putere să facă lucruri minunate (F. Ap. 3, 6—7); 9, 34—41; 19, 11—12; 20, 10—12 şi altele), oare nu va primi cu atît mai vîrtos rugăciunile lor acum cînd ei fac parte din „Biserica lui Dumnezeu din Cer" (Apoc. 11, 19) şi „sînt mişcaţi de Duhul Sfînt" (II Petru 1, 21)? O mărturie şi mai clară a Sf. Scripturi scoate în evidenţă acest adevăr: „Îngerului i s-a dat tămîie multă ca s-o puie cu rugăciunile tuturor sfinţilor, pe altarul cel de aur de dinaintea tronului. Fumul de tămîie cu rugăciunile sfinţilor s-a ridicat din mîna îngerului înaintea lui Dumnezeu" (Apoc. 8, 3—4).

Despre puterea rugăciunii Sfinţilor au fost conştienţi creştinii încă din primele timpuri de existenţă a Bisericii. Astfel se explică numărul mare de inscripţii de pe pereţii catacombelor, unde credincioşii se adunau la slujbele bisericeşti, inscripţii în care pietatea populară cerea Sfinţilor să se roage pentru noi. Tot din aceeaşi cinstire faţă de Sfinţi, slujbele se făceau, în cea mai mare parte, pe mormintele lor. Şi astăzi în sf. masă din altarele bisericilor noastre sînt zidite moaştele Sfinţilor, iar antimisul pe care se sfinţesc Darurile de la Sfînta Liturghie cuprinde mici părticele din aceleaşi sfinte moaşte.

Toţi Sf. Părinţi au scris şi propovăduit despre cinstirea Sfinţilor. Cinstirea pe care o dăm Sfinţilor nu ştirbeşte cu nimic slujirea ce se cuvine lui Dumnezeu. Dimpotrivă, slujirea şi închinarea datorată lui Dumnezeu se îmbracă într-o haină mai aleasă şi credinţa noastră în El devine mai puternică şi activă, după modelul Sfinţilor. Şi aceasta pentru motivul că Sfinţii au trăit, au învăţat şi au săvîrşit minuni numai în numele lui Dumnezeu. Prin cinstirea lor, noi putem întări dragostea şi slujirea noastră faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele nostru şi putem mobiliza voinţa noastră spre fapte bune şi spre înfrîngerea răului sub orice formă. Sf. Ioan Gură de Aur, vorbind despre Sfinţi, ne îndeamnă să ne însuşim duhul jertfelnic, care a împodobit viaţa lor.

Biserica cinsteşte pe Sfinţi prin aşezarea sărbătorilor în care li se aduc cîntări de laudă şi rugăciuni, prin închinarea multor biserici sub ocrotirea lor („hramul" bisericii), prin cinstirea icoanelor şi a moaştelor lor şi prin obişnuinţa ca mulţi dintre creştini să poarte numele de botez, luat dintre numele Sfinţilor. Prin acest act de cult noi sîntem uniţi cu Biserica cerească-triumfătoare şi rugăciunile noastre se unesc cu cele ale Sfinţilor, spre îndreptarea vieţii noastre. Cinstirea pe care o dăm lor trece de fapt asupra Mîntuitorului, care a zis: „Cel ce vă primeşte pe voi, pe mine mă primeşte" (Matei 10, 40). Dar şi invers: cine nu cinsteşte pe Sfinţi, nu cinsteşte nici pe Hristos, căci „cel ce se leapădă de voi, de mine se leapădă" (Luca 10, 16).

Ca încheiere trebuie să reţinem că cea mai aleasă cinstire a Sfinţilor este aceea de a le urma pilda şi anume dragostea lor fierbinte faţă de Mîntuitorul Iisus Hristos, din care a izvorît o nemărginită dăruire de sine pentru ajutorarea semenilor şi triumful binelui în lume.

Pr. *M. Colotelo*

Semnificaţia zilei de 1 decembrie 1918

Data de 1 decembrie 1918, cînd s-a proclamat la Alba-Iulia Unirea Transilvaniei cu România, rămîne, prin importanţa ei epocală pentru istoria poporului şi statului român, un permanent prilej pentru întărirea simţămintelor de unitate şi solidaritate naţională.

Actul Unirii de la 1 decembrie 1918 se fundamentează pe adevărul istoric că, încă înainte de înjghebarea primelor sale organizaţii politice şi apoi veacuri de-a rîndul poporul român s-a afirmat ca o entitate unitară pe întreg teritoriul patriei noastre, înfruntînd cu hotărîre toate încercările stăpînirilor străine de sfîşiere a acestei unităţi.

Trăinicia unităţii poporului nostru îşi are premisele în conştiinţa romanităţi sale şi a limbii sale, în conştiinţa sa de neam, în comunitatea lingvistică şi culturală, precum şi în năzuinţele sale necurmate pentru libertate şi independenţă, unificarea politică a ţărilor române.

Întreaga istorie a poporului nostru este străbătută astfel de lupta sa permanentă de emancipare naţională şi socială în vederea realizării unităţii sale politice.

La a 52-a aniversare a zilei de 1 decembrie 1918, se cuvine să cunoaştem că lupta de eliberare a românilor din Transilvania s-a bucurat de puternicul sprijin moral al fraţilor lor din Muntenia şi Moldova, precum şi faptul că la înfăptuirea Unirii din 1918 au avut un rol de frunte îndeosebi personalităţi ca Vasile Goldiş, Ştefan Cicio-Pop, Aurel Lazăr, Ioan Suciu, Ion Mihuţ, I. Jumanca, I. Flueraş, Enea Grapini, Tiron Albani, Octavian Goga, Vasile Lucaciu, Traian Vuia, Emil Isac şi mulţi alţii, cunoscuţi sau anonimi.

Aceşti luptători români, stînd alături de lupta maselor populare de sufletul întregului popor, au contribuit la desăvîrşirea, în condiţiuni deosebit de grele, la marea izbîndă a cuceririi dreptului de autodeterminare şi independenţă naţională.

În cadrul aniversării zilei de 1 decembrie 1918 trebuie să subliniem însă şi rolul Bisericii noastre strămoşeşti, care a sprijinit cultivarea şi apărarea unităţii politice a românilor de pretutindeni şi care a contribuit substanţial şi la acţiunile pentru unitatea politică a poporului nostru.

Dezvoltarea noastră istorică verifică ataşamentul permanent al Bisericii Ortodoxe Române la destinele credincioşilor ei, participînd prin ierarhii, preoţii şi monahii ei la unirea ţărilor române sub Mihai Viteazul, la Unirea Principatelor şi la Unirea Transilvaniei cu România.

Prin introducerea limbii române în cult, prin difuzarea cărţilor bisericeşti şi religioase în limba română în toate provinciile româneşti şi prin legăturile bisericeşti dintre românii din aceste provincii, Biserica noastră a menţinut mereu vie conştiinţa unităţii tuturor românilor în aceeaşi lege strămoşească, precum şi aspiraţiile lor către unitate şi libertate politică.

Iar în cursul anilor crîncenii ai primului război mondial, „popii ţărani", cum îi numea marele nostru istoric Nicolae Iorga, au mucenicit împreună cu poporul, alături de care şi-au adus tributul de jertfă, suferinţă şi viaţă întru izbîndirea idealului unităţii şi libertăţii întregului neam.

Aceşti modeşti apostoli, cei mai mulţi smeriţi şi cuvioşi preoţi de ţară, s-au întors după lupte iarăşi la sfînta slujire, mulţumiţi că Dumnezeu i-a învrednicit şi ajutat să-şi împlinească datoria cu credinţă şi cu dragoste pentru altar şi obşte, ca şi vrednicii lor înaintaşi.

Cei care au avut fericirea să vadă pecetluită biruinţa dreptăţii la 1 decembrie 1918, în Alba-Iulia, au putut întîmpina răsăritul sfînt al soarelui celui nou, aducînd prinos pe altarul patriei întregite tot sufletul lor împreună cu sufletul întregului popor românesc.

Preoţii ardeleni, în frunte cu protopopii şi episcopii lor, au venit atunci la Alba-Iulia, la măreaţa adunare, pătrunzîndu-se de cuvintele rostite de delegaţii diferitelor grupări şi ţinuturi prezente acolo, dar îndeosebi de declaraţiile episcopului Papp, locţiitorul de mitropolit. Acesta spunea, între altele, că episcopii Bisericii române din Transilvania, Ungaria şi Banat sînt conştienţi de legătura sfîntă în care au stat şi stau cu neamul românesc, atît ca odrasle din rădăcina lui, cît şi ca păstori sufleteşti ai lui. Lumea a intonat puternic: „Deşteaptă-te române", acompaniată de vestitul cor al lui Timotei Popovici, iar la cuvintele: „Murim mai bine-n luptă", toţi ridicară mîna în semn de jurămînt, emoţia ajungînd la culme. Plîngeau clericii, plîngeau cei ce asistau la slujbă.

La Alba-Iulia a vorbit atunci voia elementară a veacurilor de luptă şi de speranţe neînfrînte. Fără a uita pe nimeni din cei care au colaborat la această faptă a unirii, omagiul recunoştinţei noastre se îndreaptă azi către poporul nostru întreg de oriunde şi din toate veacurile.

Unitatea statală cucerită în 1918 a deschis posibilitatea rezolvării revendicărilor de ordin social şi naţional, rezolvare care s-a înfăptuit abia în anii socialismului, asigurînd comunitatea reală de interese a tuturor oamenilor muncii din ţara noastră.

Actul Unirii din 1918 s-a desăvîrşit şi pe terenul vieţii religioase a românilor prin actul Reîntregirii bisericeşti din 1948, încît astăzi toţi preoţii şi credincioşii români alcătuiesc o singură Biserică Ortodoxă Română, contribuind prin unitatea legii strămoşeşti la unitatea deplină a întregului popor, înfrăţit în strădaniile sale comune pentru prosperitate, pace şi fericire.

M. S.

Cu privire la fumat

Un binevenit apel a fost lansat cu mai mult timp în urmă de către marele nostru cotidian „Scînteia", care suna astfel: „Fumaţi? Vă priveşte, dar nu ne otrăviţi şi pe noi". Acest apel sau, poate mai degrabă, avertisment, a avut un deosebit ecou în obştea mare a cetăţenilor. Ca urmare, într-o seamă de instituţii, localuri publice, birouri, mijloace de transport etc., fumatul a fost înlăturat cu totul, sau i s-au rezervat anumite locuri speciale. Şi pe bună dreptate, pentru că cu toţii constatăm adesea, fie direct, fie indirect, cîte neajunsuri provoacă acest obicei, atît pentru cei ce-l practică, cît şi pentru cei ce le stau în preajmă, începînd de la iritarea ochilor şi a organelor respiratorii, pînă la alte aspecte negative pe care le întîlnim în viaţa de zi cu zi. După cum arată cercetările medicale, fumatul are şi o seamă de urmări dăunătoare sănătăţii, a căror cunoaştere considerăm că nu este de prisos.

Importante informaţii ne dă în acest sens şi o cărţulie, apărută cu ani în urmă, a prof. univ. Dr. C. Marcu, din care spicuim cîteva date.

Aşa de pildă, un fumător care consumă zilnic 20 de ţigări în nu mulţi ani devine posesorul unei bronşite cronice. În această privinţă, un specialist în tratarea bronşitelor cronice din Viena a comunicat la un congres internaţional că fumatul unei singure ţigări conţine 80 de milioane de granule solide de cenuşă, vizibile la microscop, şi că un fumător mijlociu inhalează în 20 de ani circa 6 kg de astfel de granule, care atacă în continuu plămînii.

Aşa se face că bolnavii de bronşită cronică au o expectoraţie abundentă şi sînt zguduiţi de o tuse chinuitoare. Ei au o mare greutate în respiraţie, care le este însoţită adesea de un fel de şuierături.

Fumul de ţigară produce apoi o strîmtare a vaselor sangvine, din care motiv hrănirea corpului se face mai greu. Sînt boli de vase — ne încredinţează specialiştii — în care „fumatul produce catastrofe", cum este spre exemplu boala lui Buerger, din cauza căreia au fost bolnavi care au pierdut ambele picioare şi chiar braţele.

Fumatul dăunează totodată şi inimii, căreia îi produce palpitaţii, şi nu arareori duce şi la slăbirea vederii.

De fumul de ţigară nu este ferit nici tubul digestiv. Aşa de pildă sucul gastric scade la fumători şi, deci, şi pofta de mîncare, iar durerile cresc la bolnavii de ulcer care fumează.

Un aspect asupra căruia fumătorii mai excesivi, mai împătimiţi, trebuie să ia cît mai serios seama este acela al legăturii care există între tutun şi unele forme de cancer. Astfel, experinţele pe animale arată că prin tutun sau produsele sale pot lua naştere mai multe tipuri de cancer, dintre care cel mai grav şi mai des întîlnit este cancerul de plămîni. S-a constatat, statistic, că frecvenţa cancerului pulmonar este de 2—14 ori mai mare la fumători decît la nefumători.

De reţinut este şi aceea că fumatul are urmări şi asupra duratei vieţii. Într-o cercetare făcută cu mulţi ani în urmă pe 7000 de cetăţeni, s-a constatat că vîrsta de 50 de ani este depăşită de 81% din nefumători, de 78% din cei ce fumează puţin şi de numai 63% dintre marii fumători.

Toate aceste neajunsuri şi, desigur, încă altele îmbracă forme deosebite, mai accentuate, la tineret. În S.U.A. de pildă, unde mulţi copii au obiceiul să fumeze, cercetările au arătat că copiii fumători au rămas, în decurs de 3 ani, cu 3 cm mai scunzi decît copiii de aceeaşi vîrstă care nu fumau.

Fumatul însă are şi alte urmări de interes general din cele mai serioase, cum sînt de exemplu provocarea de incendii prin aruncarea din nebăgare de seamă a unui muc de ţigară nestins sau a unui chibrit aprins, el ducînd uneori şi la scăderea capacităţii de a muncii şi deci a productivităţii în muncă.

Pentru noi ca următori ai Mîntuitorului Iisus Hristos, ca fii ai Bisericii, această problemă comportă şi unele aspecte morale deosebite. Aşa de

(Continuare în pag. 4)

Gînduri despre rugăciune

(Urmare din pag. 1)

„Tată". Aşa s-a rugat Mîntuitorul cînd a spus: „Ava, Părinte". De la Iisus am învăţat să numim pe Dumnezeu: „Tatăl nostru". De aceea ne rugăm lui Dumnezeu plini de încredere, căci „Domnul este aproape", precum spune Sf. Ap. Pavel (Filipeni 4, 15), „În El trăim, ne mişcăm şi sîntem" (F. Ap. 17, 28).

Rugăciunile noastre le adresăm lui Dumnezeu, „Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos" (Romani 15, 6; II Cor. 1, 3; II Cor. 11, 31; Efeseni 1, 3; 3, 14), de la care şi prin care vine tot darul desăvîrşit (Romani 1, 7; I Cor. 1, 3; II Cor. 1, 2; Galateni 1, 3).

După învăţătura Bisericii, rugăciunile noastre le facem „prin Iisus Hristos" (Rom. 1, 8; 5, 1; 7, 1; 7, 25; 16, 27; Efes. 2, 18; Col. 3, 17), „în Iisus Hristos" (Romani 15, 17; II Cor. 2, 14; Efes. 3, 21) şi „în numele lui Iisus Hristos, care este nume mai presus de orice nume din cîte sînt în cer şi pe pămînt" (Efes. 5, 26; Col. 3, 17).

O altă însuşire a rugăciunii este universalismul ei. Adevăratul credincios se roagă în casa sa sau la biserică nu numai pentru sine, pentru cele ce-i sînt de folos sufletului şi trupului său, ci el se roagă pentru toţi oamenii, pentru împlinirea a tot ceea ce este de folos pentru mîntuirea lor, pentru întreagă firea înconjurătoare. Cele dintîi rugăciuni pe care le-am învăţat de la mamele noastre erau astfel: „Doamne, fă-mă mare şi cuminte", „Doamne, dă sănătate, lui mama, tatei şi la toţi oamenii".

Expresia acestei însuşiri o aflăm în „Ectenia cea mare" cu care se încep toate serviciile religioase din cultul ortodox.

În ea ne rugăm „pentru pacea de sus", „pentru pacea sufletelor noastre", „pentru pacea a toată lumea", cuprindem apoi în rugăciunile noastre pe toţi oamenii, pe cei de departe şi pe cei de aproape, pe cei bolnavi şi pe cei sănătoşi, pe călători, pe cei robiţi, pe cei vii şi pe cei morţi.

În lumea harului rugăciunii este cuprinsă întreagă firea, de aceea ne rugăm pentru „bună liniştea văzduhului".

Dar rugăciunea ne uneşte pe toţi cei ce ne mărturisim prin ea că sîntem fii ai aceluiaşi Părinte ceresc. În climatul ei ne simţim ca fraţi şi ne dăm seama cît de mult aparţinem unii altora.

Pe bună dreptate s-a asemănat rugăciunea cu sîngele care circulă prin tot organismul, hrăneşte toate celulele şi le face vii şi sănătoase. Rugăciunea unuia pentru toţi şi a tuturor pentru fiecare este sîngele care uneşte şi hrăneşte toate mădularele Trupului tainic al lui Hristos, spune un teolog ortodox.

De aceea Ap. Pavel face deseori amintire în epistolele sale despre rugăciunile pe care le face „zi şi noapte" pentru toţi şi, la rîndul său, cere credincioşilor să-l cuprindă în rugăciunile lor. Tot din acest motiv a izvorît îndemnul către Timotei: „Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceţi rugăciuni, cereri, mijlociri şi mulţumiri pentru toţi oamenii" (I Timotei 2, 1—4).

Biserica noastră este şi prin aceasta în slujba oamenilor şi a lumii. Ea duce mesajul adevărului mîntuitor, descoperit prin Iisus Hristos şi împărtăşeşte comoara harului mîntuitor.

Astfel cea dintîi binefacere pe care o aduce rugăciunea este aceea că ne face părtaşi de iubirea şi harul lui Dumnezeu.

Curăţenia inimii, iertarea păcatelor, credinţa în Dumnezeu şi toate celelalte virtuţi care împodobesc viaţa unui creştin se întreţin ca florile într-o grădină, numai dacă le hrănim şi ocrotim şi prin rugăciune.

Rugăciunea dă putere sufletului să iubească pe toţi oamenii şi să răspundă răului cu bine. Ea deschide canalele milostivirii între semeni. În sfîşierile inimii nu ne lasă pradă mîniei, ori deznădejdii, ci e un nesecat izvor de viaţă trăită după voia lui Dumnezeu.

Rugîndu-ne cu credinţă prin grai şi prin fapte bune lui Dumnezeu, devenim mai buni, mai înţelegători, mai îngăduitori cu semenii noştri, mai plini de iubire pentru toţi oamenii.

Prot. *V. Coman*

Străduința duhovnicească

În dumnezeiasca Evanghelie ni s-au păstrat multe din învățăturile Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, în care se arată că pentru a dobîndi Împărăția cerurilor este de trebuință să ne străduim. Deosebit de grăitoare în această privință sînt cuvintele pe care le-a rostit Domnul, cînd a zis că „Împărăția cerurilor se ia prin stăruință și silitorii pun mîna pe ea". Aceste cuvinte, pe care le citim în Sf. Evanghelie de la Matei (11, 12) ne stau drept mărturie despre faptul că Fiul lui Dumnezeu înfățișează adevărul că Împărăția cerurilor este a celor ce stăruiesc pentru dobîndirea ei, a celor ce se silesc în stăruința de a o avea, ea este deci a celor ce se străduiesc să facă parte din ea.

Cei ce caută împărăția cerurilor, caută în același timp și propria lor mîntuire, care, de asemenea, după cuvîntul Domnului, tot prin străduință se cîștigă. Acest adevăr l-a cuprins Fiul lui Dumnezeu în răspunsul pe care l-a dat unuia dintre ascultătorii Săi, care l-a întrebat, zicînd: „Doamne, puțini sînt, oare, cei ce se mîntuiesc?" (Luca 13, 23). Ca răspuns la această întrebare, Domnul a zis: „Străduiți-vă să intrați prin poarta cea strîmtă, că mulți, zic vouă, vor căuta să intre și nu vor izbuti" (Luca 13, 24).

Mîntuitorul nostru a dat îndemnul: „Intrați prin poarta cea strîmtă (Matei 7, 13) și împreună cu acest îndemn a dat și lămurirea că „largă este poarta și încăpătoare calea care duce la pieire și mulți sînt cei care apucă pe ea. Și strîmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sînt care o află" (Matei 7, 13—14), vrînd să-i încredințeze pe toți cei ce cunosc aceste cuvinte, că numai cei ce se străduiesc pot să ajungă la înaintarea în viața duhovnicească.

Adevărul că străduința pentru cele bune este de mare trebuință l-a arătat și l-a lămurit Domnul nostru Iisus Hristos în unele din parabolele Sale despre împărăția cerurilor. O bună dovadă despre aceasta ne este parabola cu talanții (Matei 25, 14—30), din care se vede lămurit că numai cei ce la talanții primiți adaugă alți talanți, pot să intre în bucuria Domnului lor, pe cînd cel ce se mulțumește doar să păstreze talantul primit și, din pricina nelucrării, îl înapoiază fără vreun adaos, este pedepsit.

Împărăția cerurilor este asemănată, în Sf. Evanghelie, și cu o vie, ce trebuie lucrată (Matei 20, 1—16; 21, 28—31; 21, 33—41).

Folosind asemănarea Împărăției lui Dumnezeu cu via, Mîntuitorul nostru are în vedere străduința pentru înmulțirea binelui, care este cel puțin tot atît de trebuitoare, pe cît de trebuitoare este străduința și osteneala pentru dobîndirea roadelor pe care le aduce via pămîntului.

„De ce ați stat aici toată ziua nemuncind?" a întrebat Domnul, către sfîrșitul zilei (în ceasul al unsprezecelea), pe unii pe care i-a găsit în tîrg fără de lucru (Matei 20, 6) și a adăugat îndată: „Duceți-vă și voi în vie" (Matei 20, 7). Prin aceasta Domnul arată că nu i se cade omului să stea în nelucrare și în simplă așteptare, ci trebuie să se străduiască, trebuie să ia parte la lucrările prin care se înmulțește binele între oameni, iar aceasta cu atît mai mult cu cît se știe că „Împărăția lui Dumnezeu se va da neamului care face roadele ei" (Matei 21, 43).

Despre trebuința ca omul să aducă roadele cele bune, potrivit cu puterile pe care le cuprinde în firea sa, a amintit Sf. Ioan Botezătorul, asemănîndu-i pe oameni cu pomii și zicînd: „Acum securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face rod bun se taie și se aruncă în foc" (Matei 3, 10). Același lucru l-a spus și Mîntuitorul, referindu-se tot la oameni, căci și el a zis că „orice pom care nu aduce roadă bună se taie și se aruncă în foc" (Matei 7, 19). Aceeași soartă o vor avea, de altfel, și mlădițele care nu aduc rod, pentru că nu rămîn în butucul viței, care este însuși Hristos (Ioan 15, 1—8). Roadele pe care le are în vedere Mîntuitorul, nu sînt altceva decît faptele cele bune și virtuțile, care mărturisesc credința în Dumnezeu.

În ce constă osteneala pe care trebuie să o facem ca să dobîndim Împărăția cerurilor, străduința pentru a ne mîntui, pentru a ajunge la viață și pentru a aduce roadă multă? Răspunsul la această întrebare îl găsim tot în învățătura Domnului, cuprinsă în Sf. Evanghelie, unde aflăm de pildă că Sf. Ioan Botezătorul și Mîntuitorul însuși au înfățișat Împărăția cerurilor ca pe ceva ce stă în legătură cu pocăința, căci au zis: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor" (Matei 3, 2; 4, 17). Pocăința are drept scop curățirea sufletului omenesc, prin înlăturarea răului, adică a păcatului, și prin săvîrșirea binelui. Ea trebuie să aducă roade, după cuvîntul ce s-a spus: „Faceți roade vrednice de pocăință" (Matei 3, 8). Prin „roadele vrednice de pocăință" sau prin roadele pocăinței înțelegem înlăturarea răului și săvîrșirea cu toată hotărîrea a binelui. Fără îndoială că această lucrare se face prin străduință și cu stăruință.

Curăția trebuitoare celor care vor să facă parte din Împărăția cerurilor a înfățișat-o Domnul, prin cuvintele: „De nu vă veți întoarce ca să fiți ca pruncii, nu veți intra în Împărăția cerurilor" (Matei 18, 3) și: „De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra întru Împărăția cerurilor" (Matei 5, 20). Despre dreptatea cărturarilor și a fariseilor se știe că era o dreptate din afară (exterioară), deoarece ei se mulțumeau cu o viețuire bună numai la arătare și nu stăruiau pentru o dreptate lăuntrică, pentru o dreptate a sufletului, din care să-și ia pricina dreptatea dinafară.

A curăți partea dinăuntru a ființei noastre, — asemănată de Mîntuitorul cu partea dinăuntru a paharului și a blidului — însemnează a lua aminte la cele ascunse și nearătate ale vieții noastre, la gîndurile, din care pornesc cele dinafară, adică cuvintele și faptele; însemnează a îndrepta rădăcinile, ca drepte să fie și ramurile, a sfinți rădăcina, ca și ramurile să fie sfinte (Romani 11, 16).

Spunem încă odată: curățirea și îmbunătățirea sufletului nostru nu vine de la sine și nici nu se împlinește numai dorind-o, ci pentru ea trebuie să ne străduim și să ne ostenim din toate puterile noastre.

Așa ne-a învățat Mîntuitorul, prin parabolele și prin cuvintele Sale și tot așa ne învață și Părinții noștri cei duhovnicești, cei luminați cu lumina cunoștinței de Dumnezeu. Din înțelepciunea iubitorilor de Dumnezeu Părinți știm că „lucrurile cele bune cu osteneală se cîștigă și cu suferință se împlinesc" (Rînduiala călugăriei). În acest înțeles, cuviosul Ioan Colovul spune despre călugăr, ca și despre creștin că este „osteneală", silință de depășire a noastră, de învingere a răului și de deprindere cu lucrarea binelui.

Unui frate, care dorea să-și facă mintea curată, Sf. Filimon i-a dat următoarea învățătură: „Mergi și osenește. Căci e trebuință de osteneală și de durerea inimii, fiindcă nu ne vin dormind și zăcînd pe spate cele ce se dau prin osteneală și sîrguință. Cînd vin bunătățile pămîntului fără osteneală?"

Sfintele învățături, pe care le-am adus înaintea minții noastre din dumnezeiasca Evanghelie și din scrierile fericiților cugetători de Dumnezeu, ne stau drept mărturie despre faptul că credința noastră în Dumnezeu este o credință activă, o credință care ne angajează, ne pune în lucrare pentru mîntuirea și desăvîrșirea noastră, care nu-i destul numai să o avem în vedere, nici numai să o dorim, ci trebuie să o căutăm și să o lucrăm cu toată puterea ființei noastre și să o împlinim cu toată bucuria, bineștiind că Dumnezeu nu vrea ca noi să fim niște visători ai Împărăției cerurilor, nici numai niște rugători pentru ea, ci vrea să fim adevărați străduitori și luptători pentru împlinirea ei.

Ierod. *T. Părăianu*

Cu privire la fumat

(Urmare din pag. 3)

pildă, noi știm cu toții că fumatul nu este o necesitate firească, așa cum este nevoia de a mînca, de a bea, de a respira etc. S-a spus în această privință că dacă ar fi avut această trebuință, atunci Ziditorul i-ar fi creat omului pe lîngă nas, gură, ochi etc. și un coș pe unde să se elimine fumul.

Așa se face că poporul nostru numește adesea obiceiul de a fuma cu nu tocmai cinstitorul cuvînt de „năravʺ, combătut cu toată tăria în familiile credincioșilor noștri. El are efecte dăunătoare și pe plan pastoral, cînd este practicat de către unii preoți, fapt care a fost subliniat și cu prilejul conferințelor preoțești de orientare din luna septembrie a.c.

Obiceiul de a fuma devine însă un adevărat păcat, de care vom da seama înaintea Dreptului Judecător, atunci cînd el se transformă în patimă, cînd fumătorul nu mai este stăpîn pe voința sa, devenind robul sau sclavul tutunului, fapt care duce uneori la situații înjositoare, degradante, care întunecă mult făptura, altfel luminoasă, a celui în cauză.

Păcat este și atunci cînd, în loc să folosim tot cîștigul nostru cinstit spre împlinirea unor trebuințe firești, normale, de hrană, haine etc., pentru copiii noștri, pentru familiile noastre, o parte din el îl destinăm unei „plăceri" care, cum potrivit scrie autorul menționat la începutul acestor rînduri, „nu are alt rost decît de a produce scrum și care deschide poarta unor numeroase boli".

Fumatul însă devine păcat, și nu mărunt, și atunci cînd prin el săpăm în chip conștient la sănătatea noastră trupească, pe care avem obligația de-a ne-o apăra, precum și atunci cînd dăunăm și sănătății semenilor noștri, pe care îi obligăm să inhaleze un produs trecut prin măruntaiele noastre, iar pe de altă parte îi lipsim de aerul purificat, curat, la care au dreptul.

Un alt aspect nepotrivit pentru noi este și acela cînd, în loc să ne apropiem curați în toate ale noastre, și în cele dinăuntru și în cele dinafară, de sf. potir pentru a ne împărtăși, gura noastră duhnește de la distanță a tutun.

Pentru motive ca cele de mai sus și desigur pentru încă altele, credem că este bine ca cei ce sîntem atinși într-un grad mai mic sau mai mare de această nepotrivită obișnuință, care este fumatul, să ne lăsăm de ea, bineștiind că printr-o voință hotărîtă, tot „învățul are și dezvăț".

Gh. Papuc

Gînduri creștine

A bătut miezul nopții. Pe fereastra deschisă a pătruns un vînt moale, cald. Nu știam că vine din aripi de cocori pînă cînd n-am auzit cîntarea lor de rămas bun, despicînd întunericul stăpîn între cer și pămînt.

M-am gîndit atunci departe la șirul de înaripate, pe cărări fără de urmă, mergînd spre țara primăverilor eterne. Ce ordine ! Unul în frunte și celelalte după el. Apoi am zis în sinea mea: „Omule, ai și aici o învățătură, culege-o ! În cele bune să ți porunca: *Totdeauna aleargă după cei ce merg în frunte !*"

*

N-am avut pînă azi nici o clipă în care să nu fi fost ucenic al meu sau al altora. Cred că în viață nimic nu-i mai statornic decît ucenicia. Cînd crezi că ai ieșit din ea, atunci greșelile te năpădesc cu grămada.

*

Intimitatea e un adînc necunoscut. Acolo nu pătrunde, în afară de noi, decît ochiul Divinității de care prea puțin ne sfiim și ne temem. Ocolim totdeauna ochii oamenilor; cu ei se tratează mai greu. Divinitatea e mai indulgentă.

Am oare o intimitate comodă, plăcută? E luminată de candela virtuții sau numai de fulgerul asprelor mustrări?

Nimic nu poate fi mai sfînt într-o viață, decît a petrece o zi liniștit în intimitatea ta, fără mustrări și fără lacrimi.

Pr. *Simion Cristea*
Cușma-Cluj

Doxologie

Mărire Ție,
Celui ce ne-ai arătat nouă lumina !
Lumina cascadelor de diamante
Din aurori și din boabele de rouă,
Și lumina amurgurilor violete.

Mărire Ție,
Celui ce ne-ai arătat nouă lumina !
Lumina care a primit poruncă să fie
Și a deschis porțile existenței
Și lumina purității originare.

Mărire Ție,
Celui ce ne-ai arătat nouă lumina !
Lumina care înconjoară tronul Tău
Și a strălucit pescarilor pe Tabor,
Și pe care o întrezăresc
Cei întru totul adînciți în dragostea Ta.

Mărire Ție,
Celui ce ne-ai arătat nouă lumina !
Părinte al luminilor,
Dă-ne nouă să ne-mpărtășim cu Tine
Mai adevărat în ziua cea neînserată
A împărăției Tale celei prealuminate.

Amin.

R. Grecu

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu 44206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Anul 118 Sibiu, 15 decembrie 1970 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Invăţături şi poveţe arhipăstoreşti de Crăciun

Pastorala de Crăciun a Înalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului reprezintă şi în acest an pentru preoţii şi credincioşii Arhiepiscopiei Sibiului un mănunchi de învăţături, care ne dezvăluie noi aspecte ce se desprind din marele eveniment al Naşterii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Mînecînd de la textul evanghelic: „Şi intrînd în casă, au văzut pruncul şi pe Maria, mama lui" (Matei 2, 11), Înaltul nostru Ierarh se opreşte asupra icoanei care cuprinde pe pruncul Iisus şi pe Maica Domnului.

Mama şi pruncul sînt două persoane dragi şi familiare în viaţa fiecărui om. Cu atît mai mult pentru noi cei credincioşi, pruncul Iisus ca Fiu al lui Dumnezeu şi Maica Domnului, ca Născătoare de Dumnezeu, sînt în chip deosebit „mai aproape de noi, mai lîngă inima noastră, îi învăluim în duioşia noastră, în căldura dragostei noastre..." Sf. Evanghelii ne prezintă legătura deosebită dintre Maica Domnului şi Fiul ei cel dumnezeiesc la Naşterea Mîntuitorului, în copilăria Lui, în activitatea, moartea, învierea şi înălţarea Lui la cer.

Legătura aceasta dintre Maica Domnului şi Iisus Hristos-Mîntuitorul a fost prorocită încă din Vechiul Testament. Aşa de pildă prorocul Isaia (7, 14) precizează: „Fecioara... va naşte fiu şi vor chema numele lui Emanuil", ce se tîlcuieşte: „cu noi este Dumnezeu".

Legătura dintre Iisus Hristos, Domnul nostru, şi maica Lui după trup nu se mărgineşte la Naşterea cea preamărită, la copilăria, viaţa şi activitatea Domnului Hristos în viaţa sa pămîntească, ci trece dincolo de capătul vieţii acesteia, în veşnicie. Maica Domnului stă de-a dreapta Fiului ei în ceruri şi se roagă pentru noi toţi, aşa cum prevesteşte Psalmistul (44, 11) şi cum o arată Sf. Apostol Ioan ca pe „o femeie înveşmîntată cu soarele" (Apoc. 12, 1).

Pentru toate acestea, Biserica noastră, după ce prăznuieşte în prima zi de Crăciun Naşterea Domnului, unde împreună sînt Pruncul divin şi maica Lui cea sfîntă, a doua zi prăznuieşte Soborul Maicii Domnului. Biserica noastră o cîntă, o laudă şi o cinsteşte pe Maica Domnului ca pe cea „binecuvîntată între femei" şi „cea plină de dar", care s-a învrednicit să fie Maica Domnului şi Maica noastră a tuturor.

„Crăciunul ne învaţă aşadar — zice Arhipăstorul nostru — să nu despărţim pe Maica preacurată de Iisus Hristos, nici pe Iisus Hristos de aceea, care este Maica Dumnezeului nostru, „mai cinstită decît heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decît serafimii". De vreme ce Domnul Hristos este nedespărţit de maica Sa întotdeauna, cel ce zice că se închină lui Iisus Hristos, dar nu cinsteşte pe maica Lui, acela nu cinsteşte cu adevărat nici pe Mîntuitorul Hristos; cel ce nu este cu maica Lui prea sfîntă nu este nici cu Fiul lui Dumnezeu.

Mamă ne este şi Biserica. După Sf. Ap. Pavel — Biserica este mireasa lui Hristos (Efes. 5, 25). „Aşa cum Iisus s-a născut din Fecioara Maria — prin umbrirea Duhului Sfînt, aşa şi Biserica ne naşte prin harul divin în Taina Sf. Botez, la viaţa cea nouă în Iisus Hristos". „Ca fii ai lui Dumnezeu după har, noi sîntem şi fii ai Bisericii lui Hristos, care ne naşte în Sf. Taină a Botezului, ne întăreşte cu darurile Duhului Sfînt în Sf. Taină a Mirungerii, ne hrăneşte cu trupul şi sîngele Domnului şi cu Cuvîntul Evangheliei Lui, revarsă în viaţa noastră bogăţia cea necuprinsă a darurilor lui Iisus Hristos".

Mamă bună este pentru toţi fiii poporului nostru şi Patria, ţara în care ne-am născut şi ne ajută să ne dezvoltăm darurile şi puterile. „Ea încununează fruntea celor ce o slujesc, cu dragoste şi dăruire totală de sine, gata să se jertfească pentru apărarea ei".

În partea finală a Pastoralei se arată cum „ne simţim toţi, ierarhi, preoţi şi credincioşi, una în preamărirea lui Iisus Hristos..., una în cinstirea Maicii Domnului, ...una în Biserica strămoşească..." În atmosfera înălţătoare a colindelor străbune, pare că ţara noastră cu toate frumuseţile, bogăţiile şi marile ei birunţe de astăzi „ne este şi mai dragă şi dorim şi ne străduim şi mai mult ca pacea vestită de cetele îngereşti să fie netulburată, ca poporul nostru şi toate popoarele să-şi poată făuri o viaţă tot mai îmbelşugată, tot mai fericită".

Glasul părintesc al Arhipăstorului ne îndeamnă să iubim pe Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru, pe Maica Sa cea sfîntă, să ne iubim Biserica şi Patria şi să ne străduim ca viaţa noastră să fie tot mai roditoare în fapte bune pentru binele fiecăruia dintre noi, pentru binele familiilor noastre, pentru binele poporului nostru şi al întregii omeniri.

Pr. *F. Costea*

Înţelesuri ale Naşterii Domnului

„Hristos se naşte, măriţi-l,
Hristos din ceruri, întîmpinaţi-l..."

În amintirea Naşterii Mîntuitorului Iisus Hristos, eveniment prevestit cu multe veacuri mai înainte, prin proroci (Isaia 7, 14; Dan. 9, 24—27; Mih. 5, 1—2 etc.), Sfînta noastră Biserică a orînduit sărbătorirea Naşterii Domnului, la 25 decembrie, de către toţi creştinii, numai în veacul al IV-lea. În veacurile mai dinainte, această sărbătoare se prăznuia de către creştini, dar nu la aceeaşi dată. Despre ţinerea acestei sărbători de către întreagă creştinătatea, ne dă mărturie Sfîntul Ioan Gură de Aur, care zice: „Sărbătoarea Naşterii Domnului e o sărbătoare veche, sfîntă tuturor creştinilor, din Tracia pînă în Spania". Istoricul bisericesc Nichefor Calist ne spune că în timpul persecuţiei împăratului Diocleţian (pe la sfîrşitul veacului al III-lea), în timp ce creştinii din Nicomedia erau adunaţi la biserică, ca să serbeze ziua Naşterii Domnului, un tiran care stăpînea peste această regiune a poruncit ostaşilor săi să înconjure biserica şi să-i dea foc. Aşa a murit în acea zi o mare mulţime de creştini.

Motivele instituirii acestei sărbători stau în strînsă legătură cu cele cuprinse în Sfînta Evanghelie de la Luca (2, 1—18) şi anume: naşterea din Fecioara Maria, în Betleemul Iudeii, a lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, cel vestit mai înainte de îngerul Gavriil (Luca 1, 35). Prin această naştere a Fiului lui Dumnezeu din Sfînta Fecioară Maria, „Taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută" s-a descoperit oamenilor, căci Dumnezeu hotărîse din veşnicie ca mîntuirea neamului omenesc să se facă prin întruparea şi jertfa Fiului Său iubit, la vremea potrivită. De aceea, Apostolul neamurilor spune: „Cînd a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul Său cel născut din femeie.... ca pe cei de sub lege să-i răscumpere..." (Gal. 4, 4—5). „Plinirea vremii" înseamnă momentul cel mai potrivit pentru venirea în lume a Mîntuitorului, atunci cînd omenirea era pregătită şi aştepta cu dorinţă arzătoare venirea Aceluia care avea să o mîntuiască din robia păcatului şi a morţii.

Precum ne spune Sfîntul Evanghelist Ioan, prin naşterea lui Iisus Hristos lumea avea să primească şi să cunoască „lumina cea adevărată", care, venind în lume, luminează pe tot omul (Ioan 1, 9). Însuşi Mîntuitorul a mărturisit acest adevăr mulţimilor care îl ascultau: „Eu sînt lumina lumii. Cel ce-mi urmează mie, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii" (Ioan 8, 12). Aşadar, naşterea Mîntuitorului Iisus Hristos avea să însemne venirea luminii celei adevărate, a „Soarelui Dreptăţii". Lumina aceasta e adevărul, precum însuşi mărturiseşte: „Eu sînt calea, adevărul şi viaţa" (Ioan 14, 6), iar importanţa adevărului adus de El în lume o arată prin cuvintele: „Cunoaşteţi adevărul şi adevărul vă va face slobozi" (Ioan 8, 32). Dar rostul venirii Sale, Mîntuitorul îl arată şi mai lămurit în răspunsul pe care i-l dă lui Pilat: „Eu pentru aceasta m-am născut şi am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Oricine este din adevăr, ascultă glasul meu" (Ioan 18, 37).

Importanţa şi semnificaţia naşterii Mîntuitorului este arătată în chip minunat, în troparul Praznicului Naşterii Domnului, prin următoarele cuvinte: „Naşterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoştinţei. Că întru dînsa, cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învăţat, să se închine Ţie, soarelui dreptăţii şi să te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus.." Căci precum steaua a condus şi a învăţat pe Magii de la Răsărit să se închine lui Hristos, soarele dreptăţii, şi să-l recunoască pe Acesta ca pe Împăratul şi Dumnezeul cel adevărat, tot astfel sărbătoarea Naşterii Domnului e un însemnat prilej de aducere aminte şi de învăţătură pentru toţi creştinii, spre a primi în inimile lor pe Cel ce s-a născut din Fecioara Maria, pentru mîntuirea noastră, înnoindu-se şi renăscîndu-se sufleteşte ei înşişi. Căci numai renaşterea şi înnoirea sufletească a noastră a creştinilor ne poate ajuta la realizarea scopului pentru care Fiul lui Dumnezeu s-a născut şi a venit în lume: mîntuirea oamenilor.

Dacă atunci cînd oamenii credincioşi îşi sărbătoresc aniversarea naşterii lor, ei trăiesc momente de adevărată bucurie şi înălţare sufletească, cu atît mai mult se cuvine ca noi creştinii să trăim, în fiecare an, bucuria aniversării naşterii Domnului, la Crăciunul nostru strămoşesc. Bineînţeles, această bucurie nu trebuie trăită „în ospeţe şi în beţii" (Romani 13, 13), ci în cultivarea datinilor moştenite din moşi-strămoşi: umblatul cu colindatul şi cu irozii, iar în ziua praznicului, prin participarea

(Continuare în pag. 4)

Sf. Tradiţie

II

În articolul anterior am arătat ce este Sf. Tradiţie, temeiurile învăţăturii ortodoxe despre Sfînta Tradiţie, precum şi strînsa legătură dintre ea şi Sfînta Scriptură, întrucît aceasta din urmă comportă anumite limite (cf. Ioan 20, 30; 21, 25). De aceea, ea va avea totdeauna trebuinţă de a fi susţinută, animată din interior de o Tradiţie vie.

În cele ce urmează, vom supune unui scurt examen critic unele învăţături şi obiecţiuni îndreptate împotriva învăţăturii ortodoxe despre Sfînta Tradiţie.

Unii dintre credincioşii creştini pretind că Sf. Scriptură nu ar avea trebuinţă de alte adausuri, din Sf. Tradiţie. Această părere s-ar sprijini pe locurile de la Luca 1, 3—4 şi F. Ap. 1, 1. Căci — după socotinţa lor — din aceste locuri ar rezulta că n-a rămas nimic nescris în Biblie, precum şi că nu există o Tradiţie de aceeaşi valoare cu Sf. Scriptură.

Dar după această tîlcuire am veni în contrazicere cu alte texte scripturistice, care ne arată — dimpotrivă — că Biblia nu cuprinde toate învăţăturile ce ni le-a descoperit Mîntuitorul. Pe de altă parte, nu trebuie scăpat din vedere faptul că Sf. Luca vorbeşte — în textul pomenit mai sus — numai despre Evanghelia scrisă de el, nu despre toate cărţile Sf. Scripturi. În plus, ceea ce spune Sfîntul Luca că a cercetat „cu de-amănuntul", este tocmai Sf. Tradiţie. De unde rezultă că Sf. Scriptură a fost scrisă tocmai pe temeiul Sfintei Tradiţii şi, deci, cuprinde o parte din Sf. Tradiţie.

O altă obiecţiune pretinde că — întrucît Sfînta Scriptură este cuvînt dumnezeiesc — nu este îngăduit a o înlocui sau schimba cu Tradiţia, care este cuvînt omenesc. În acest scop, recurg la Matei 15, 3. 6—9; a se vedea şi Marcu 7, 13.

Numai că textul acesta nu se ridică împotriva Sf. Tradiţii, ci numai împotriva datinilor şi învăţăturilor omeneşti, cu care au fost înlocuite — de către unii — învăţăturile dumnezeieşti. Prin citirea atentă a întregului context (Matei 15, 1—20 sau Marcu 7, 5—15) şi prin luarea în seamă a legăturii de idei şi a împrejurării în care a rostit Mîntuitorul aceste cuvinte, înţelesul acestui loc să lămureşte singur. Nu trebuie uitat apoi că Sf. Tradiţie nu este cuvînt omenesc, ci — ca şi Sf. Scriptură — ea este tot cuvînt dumnezeiesc, pentru că şi ea îşi are izvorul tot în Dumnezeu.

Nu este întemeiată nici recurgerea la locurile de la Gal. 1, 8—9 şi Apoc. 22, 18—19. Căci nici unul dintre aceste două texte nu se ridică împotriva Sf. Tradiţii, nici împotriva celor care o respectă. După cum rezultă foarte bine din context, în primul sînt osîndiţi cei ce nu se împacă cu felul de a propovădui al Sf. Apostol Pavel cu privire la neobligativitatea Legii mozaice pentru creştinii proveniţi dintre alţi credincioşi decît evreii. În al doilea text, nu este vorba despre Sf. Tradiţie şi nici despre întreaga Sf. Scriptură, ci numai despre Apocalipsă. Astfel, „cartea aceasta" şi „cuvintele cărţii acestei proorocii" nu însemnează Sf. Scriptură, ci Apocalipsa. De unde rezultă că înţelesul locului este acesta: Nimeni nu are voie să schimbe, să adauge sau să elimine ceva din vedeniile şi figurile înfăţişate aici, adică în cartea numită „Apocalipsă", pentru că ele sînt descoperite de Dumnezeu şi — de aceea — îşi au tîlcul lor propriu şi adevărat.

La fel stau lucrurile şi cu provocarea la textul de la Col. 2, 8, care ne-ar învăţa să ne ferim de înşelăciunea învăţăturilor omeneşti, care se deosebesc de cele dumnezeieşti. Căci citatul are în vedere altceva decît Sf. Tradiţie, şi anume: se referă la învăţătura filozofilor gnostici şi neoplatonicieni, care căutau să facă o împăcare între filozofia lor şi învăţătura creştină, precum şi la iudaizanţi, care pretindeau o întoarcere din nou la Legea veche. Astfel, înţelesul locului este acesta: „să nu vă fure" însemnează: să nu vă ademenească „cineva" se referă la gnostici, neoplatonicieni şi iudaizanţi; „filozofia" şi „deşarta înţelepciune" sînt gnosticismul, neoplatonismul şi iudaismul; „din predania omenească" vrea să spună: din născocirea minţii omeneşti, în opoziţie cu învăţătura descoperită nouă de către Domnul nostru Iisus Hristos; „după stihiile lumii" însemnează: după practici materiale şi exterioare; adică jertfe, tăiere împrejur, spălări ş.a., pe care iudaizanţii pretindeau să le impună tuturor creştinilor, indiferent că provin dintre iudei sau alte popoare.

Provocarea la textul de la I Cor. 4, 6 pe care îl tălmăcesc în sensul că Sf. Apostol Pavel nu ne-ar îngădui să ţinem nici o altă învăţătură decît cea scrisă în Sf. Scriptură, nu este întemeiată. Pentru că „peste ce este scris" însemnează aici: peste ceea ce v-am scris eu pînă aici, adică în capitolele anterioare, despre partidele religioase din Corint. Cuvintele de la finea versetului lămuresc suficient înţelesul acestuia: îndrumează pe credincioşi la luarea în seamă a celor scrise în capitolele anterioare. De unde rezultă că aici nu este vorba despre o osîndire a Sf. Tradiţii, pe care corintenii o aveau din belşug în urma propovăduirii pauline.

Din locul de la Matei 22, 29 (vezi şi Marcu 12, 24) nu rezultă că Mîntuitorul ne-ar îndruma să cercetăm numai Sf. Scriptură, nu şi Sf. Tradiţie. Pentru că prin „Scriptură" trebuie să înţelegem, aici, numai Vechiul Testament, deoarece Testamentul Nou încă nu era scris. De unde rezultă că atunci ar urma că nu numai Sf. Tradiţie, ci nici Testamentul Nou n-ar fi de trebuinţă. Dar din context reiese limpede că aici este vorba despre nemurirea sufletului şi învierea morţilor, pe care saducheii nu le-au priceput din Sf. Scriptură şi, de aceea, au cerut în mod viclean lămuriri din partea Mîntuitorului.

De asemenea, din locul de la II Tim. 3, 15—16, nu se poate trage concluzia că Sf. Scriptură ne-ar fi deajuns pentru credinţa şi mîntuirea noastră şi că, deci, nu am avea nevoie de Sf. Tradiţie.

Or, aici este vorba numai despre Sf. Scriptură a Vechiului Testament, pentru că cea a Noului Testament încă nu exista. Astfel, Sfîntul Apostol Pavel vrea să-l înveţe pe ucenicul său, Timotei, că Sf. Scriptură a Vechiului Testament îi ajută — ca cel mai bun pedagog (învăţător) la întărirea credinţei în Iisus Hristos, la educarea în spirit creştin prin profeţiile mesianice ale Testamentului Vechi. De unde rezultă cu claritate că Apostolul Neamurilor nu vrea să spună nicidecum că n-am avea nevoie de Sf. Tradiţie.

Nu este mai grăitor şi concludent nici locul de la F. Ap. 17, 11, din care tăgăduitorii Sf. Tradiţii vor să scoată temei pentru învăţătura lor, că adică numai învăţăturile cuprinse în Sf. Scriptură ar avea valoare, pe cînd cele din Sfînta Tradiţie nu!

Or, şi aici este vorba numai despre Sf. Scriptură a Vechiului Testament, pentru că despre Sf. Scriptură a Noului Testament nu putea fi încă vorba. Înţelesul acestui loc este următorul: cei din Bereea verificau învăţătura creştină despre Iisus Hristos la lumina profeţiilor mesianice ale Testamentului Vechi. Ei au primit această învăţătură din propovăduirea paulină — orală —, precum şi din Sf. Tradiţie. Această învăţătură consuna cu Sfînta Scriptură a Testamentului Vechi. De unde rezultă că — pînă la urmă — citatul acesta se ridică împotriva celor ce nu sînt de partea învăţăturii ortodoxe despre Sf. Tradiţie.

De altfel, noi, ortodocşii, nu primim din comoara de adevăruri ale Sf. Tradiţii, decît pe acelea care consună cu Sf. Scriptură.

În concluzie finală, ca credincioşi ortodocşi sîntem datori în conştiinţă să păstrăm cu sfinţenie curăţenia învăţăturilor din Sf. Tradiţie. Prin aceasta sîntem următori ai primilor creştini, pe care Sf. Apostol Pavel îi laudă astfel: „Fraţilor, vă laud că în toate vă aduceţi aminte de mine şi ţineţi predaniile aşa cum vi le-am dat" (I Cor. 11, 2).

C. Sîrbu

Sf. Ierarh Nicolae

În ziua de şase decembrie — după rînduiala calendarului creştin ortodox — prăznuim pe Sf. Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni de la Mira Lichiei. E un Sfînt dintre cei mai iubiţi de poporul nostru. Icoana lui atîrnă pe mulţi pereţi din case, e aşezată în toate bisericile ce-i poartă hramul şi în altele. În aureola sa, chipul Sfîntului arhiereu străluceşte de blîndeţea care se vede îmbinată cu asprimea vieţii creştineşti, trăită în post şi în rugăciune.

Despre Sf. Ierarh Nicolae, despre istorisirea vieţii sale căutăm învăţătură în cele ce urmează. După ce vom vedea unde şi în ce vreme a trăit, ne vom opri la milostenie, ca la una dintre cele mai mari faceri de bine săvîrşite de acest Sfînt.

Sf. Ierarh Nicolae s-a născut în oraşul Patara pe la anul 287. Părinţii săi, Teofan şi Nona, erau oameni cu stare bună. Cu toate că era singurul copil, a părăsit lumea şi a ales viaţa călugărească, ajungînd stareţ al mănăstirii Sion. Din această treaptă bisericească a fost ales ca arhiepiscop în oraşul Mira, care era în vremea aceea capitala ţării Lichia. În această înaltă misiune de păstor duhovnicesc, Sf. Nicolae s-a dovedit: „Îndreptător credinţei şi chip blîndeţelor; învăţător înfrînării arătîndu-se turmei sale" — cum este lăudat în troparul său.

Pentru viaţa sa trăită în fapte bune, acest Sfînt a fost învrednicit de Dumnezeu să dobîndească „cu smerenia cele înalte şi cu sărăcia cele bogate". Fiind smerit, Sf. Nicolae n-a alergat după deşertăciunile cele trecătoare ale lumii; fiind sărac de bună voie n-a preţuit bunurile vieţii, nu le-a păstrat cu zgîrcenie numai pentru el. Aceste două deprinderi bune l-au ajutat la săvîrşirea milosteniei, pe care a făcut-o cu toată dragostea sufletului său pentru cei nevoiaşi.

Între faptele milosteniei, una străluceşte mai mult decît celelalte, fiind cuprinsă şi în Acatistul său. Iată istorisirea întîmplării: Sărăcia stăpînea în vremea Sf. Nicolae pe un tată, care avea trei fete, care nu se puteau mărita fără ceva avere. Diavolul, ca un vrăjmaş al mîntuirii oamenilor, a semănat ispita sa în mintea tatălui, din care urma să încolţească păcatul desfrînării, ce era să cuprindă pe aceste fecioare din cauza sărăciei. Auzind Sf. Nicolae despre gîndul rău al tatălui de a-şi îndemna fetele la desfrînare pentru cîştig ruşinos, a mers noaptea şi-a aruncat în casă, pe fereastră, o pungă cu galbeni. A doua zi găsind punga, părintele a înzestrat cu ea pe fiica cea mai mare şi astfel a putut-o căsători. Văzînd Sfîntul că darul său a folosit în bine, a mers iar şi-a mai aruncat altă pungă pentru a doua fiică a părintelui sărac. Şi aceasta s-a căsătorit. La fel a încercat să facă şi cu a treia fiică, dar de data aceasta a fost aşteptat şi descoperit ca un mare milostiv. Tatăl fetelor cu lacrimi în ochi a mulţumit Sf. Nicolae, pentru marea sa facere de bine, prin care a scăpat pe cele trei fiice ale lui de la păcat şi ruşine.

Cu adevărat mare a fost facerea de bine a Sf. Ierarh Nicolae.

Pilda acestui Sfînt rămîne pentru noi ca îndemn la fapte de milostenie. Fiecare dintre noi găseşte prilejul de a-şi arăta dragostea sa faţă de cei din jur. Iată cîteva ocazii: Se poate primi în casă străinul călător, se poate sprijini braţul bătrînului slăbit, se poate turna în coşul morii grăunţe şi pentru văduva cea singură pe lume. Creştetul copilului orfan poate fi mîngîiat în locul mîinilor mamei lui răposate. Bolnavii pot fi cercetaţi în spitale, cei amărîţi de supărare pot fi mîngîiaţi cu vorbe bune ş.a.

Prin asemenea fapte şi prin altele ca acestea se poate cinsti Sf. Ierarh Nicolae; prin acestea ne asemănăm cu milostivul ierarh din Mira Lichiei. Prin faptele de milostenie dobîndim şi binecuvîntarea Domnului Iisus Hristos: „Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui" (Matei 5, 7).

Pr. *I. Buta*

Sf. Ignatie Teoforul

Fiindcă ucenicii au discutat cu mare aprindere, că cine oare e mai mare în împărăţia cerurilor, Mîntuitorul a chemat un prunc, l-a pus în mijlocul lor şi a zis: „Adevăr zic vouă: De nu vă veţi întoarce şi nu veţi fi ca pruncii, nu veţi intra în împărăţia cerurilor. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăţia cerurilor" (Matei 18, 2—4). Ne întrebăm, cine oare a fost acel copil minunat pe care Mîntuitorul l-a dat ca model apostolilor? După o tradiţie, acel prunc a fost vestitul episcop şi martir de mai tîrziu: Sf. Ignatie Teoforul.

Ceea ce ştim sigur despre Sf. Ignatie, e că el a fost ucenic al Sf. Ap. Ioan şi că a fost rînduit de Sf. Apostoli, ca episcop în Antiohia, acolo unde ucenicii s-au numit mai întîi „creştini" (F. Ap. 11, 26). A păstorit cu multă vrednicie în Antiohia vreme de 40 de ani, fiind pildă măreaţă de dragoste faţă de oameni, de evlavie şi înţelepciune. A purtat două nume cu adînc înţeles: Ignatie, care derivă de la latinescul „ignis", ce înseamnă foc, căci toată viaţa sa a ars de dragoste fierbinte pentru Hristos, şi „Teoforul" adică „Purtătorul de Dumnezeu", fiindcă prin faptele lui frumoase a preamărit cu adevărat pe Dumnezeu (Matei 5, 16).

În mod deosebit a strălucit el în vremea prigonirilor din acel timp, cînd a ştiut cum să-şi apere turma, s-o mîngîie prin sfaturile şi rugăciunile sale. El a căutat în tot chipul să-şi ferească păstoriţii de prigoniri, numai pe sine nu s-a ferit nici cruţat.

În 107, împăratul a poruncit ca toţi supuşii să aducă jertfă idolilor. Episcopul Ignatie a mers la el şi i-a arătat că porunca pe care a dat-o e grea. Această îndrăzneală a Sfîntului a înfuriat în aşa măsură pe împărat încît a poruncit ca să fie pus în lanţuri şi trimis la Roma, spre a fi sfîşiat de fiarele sălbatice. Sf. Ignatie a primit această hotărîre împărătească, căci i s-a dat prilejul să şi sufere pentru Hristos. El a ajutat soldaţii să-i pună lanţurile grele, rugîndu-se tot timpul lui Dumnezeu să-i dea putere ca să îndure cu vrednicie toate suferinţele pînă la sfîrşit. A fost îmbarcat într-o corabie care ducea cereale la Roma. Stînd între sacii cu grîu, Sf. Ignatie i-a venit ideia pe care apoi a aşternut-o într-una din scrisorile sale: „Eu

(Continuare în pag. 4)

Pe pămînt pace

Între aniversările culturale ale anului 1970, recomandate de Consiliul Mondial al Păcii şi U.N.E.S.C.O., se numără şi marele fiu al poporului cehoslovac, teolog, pedagog şi filozof, Ioan Amos Komensky (Comenius), cu prilejul împlinirii a trei veacuri de la încetarea sa din viaţă. Un aspect important al activităţii sale este acela al propovăduirii păcii, indicînd chiar unele soluţii pentru a se ajunge la o pace adevărată. „Pacea — scrie el — este şi desemnează, prin denumirea sa, modul în care omul sau orice altă fiinţă îşi aranjează, în mod plăcut, treburile sale, pentru a se bucura de ele în toată libertatea şi în toată siguranţa, fără nici o piedică din partea altora".

A vorbi deci despre pace şi a lucra pentru ea nu este de prisos niciodată, pentru că, aşa după cum vedem şi din textul de mai sus, ea este condiţia de bază pentru ca viaţa să se desfăşoare cu roade fericitoare pe planeta noastră.

Iată pentru ce marele nostru praznic creştinesc, Naşterea Domnului de care doar cîteva zile ne mai despart, ne aminteşte în chip special acest mare adevăr al vieţii, a cărui împlinire de data aceasta vine şi ca o poruncă dumnezeiască: „Pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14). Şi cu adevărat unul din înţelesurile de căpătîi pentru care „ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de Sus" — cum bine arată preotul Zaharia, tatăl Sf. Ioan Botezătorul — este acela de a îndrepta „picioarele noastre pe calea păcii" (Luca 1, 78—79).

Mesajul divin adus în lume de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, în urmă cu aproape 2000 de ani, nu şi-a pierdut cu nimic din tărie, dimpotrivă, actualitatea lui pare astăzi parcă mai vădită.

Este adevărat că, aşa cum arăta domnul U Thant, Secretarul General al O.N.U., cu prilejul vizitei pe care a făcut-o în această toamnă în Jugoslavia, situaţia internaţională prezintă „multe semne încurajatoare". Ba, în Europa de pildă, putem spune că în acest an s-au făcut mari paşi înainte spre destindere şi securitate. Un aport important a adus în această privinţă Tratatul sovietic-vest german, semnat în această toamnă, precum şi Tratatul polono-vest german, cu privire la bazele normalizării relaţiilor reciproce, semnat în primele zile ale lunii decembrie a.c. Ambele tratate sînt în deplină concordanţă cu prevederile Cartei O.N.U., privitoare la renunţarea folosirii forţei în relaţiile internaţionale.

Totuşi, pînă la deplina înflorire a acestei divine flori a păcii mai sînt încă paşi mulţi şi grei de făcut. Trebuie să ştim de pildă că există în lume un imens stoc de arme nucleare, care a depăşit 1.000.000 megatone, sau, spus altfel, 50.000.000 bombe tip Hiroshima. O singură bombă de astăzi poate să radă de pe faţa pămîntului cele mai mari oraşe ale lumii.

Acest stoc se datoreşte faptului că „cursa înarmărilor a dobîndit proporţii de ordinul fantasticului", cum potrivit arată un gazetar român, cursă care înghite forţe, putere de muncă, energii omeneşti precum şi sume care se ridică şi ele la cifre cu adevărat fantastice.

Să luăm doar cîteva exemple: Un port-avion din al doilea război mondial costa: 55 milioane dolari, iar un port-avion de astăzi costă 545 milioane dolari; un submarin din al doilea război mondial costa 4,7 milioane dolari, submarinul atomic de astăzi costă: 200 milioane dolari; un bombardier din al doilea război mondial costa: 208 mii dolari, un bombardier „B-52", model 1961, costă: 7,9 milioane dolari.

După calculele făcute de specialişti, costul unui tip nou de bombardier este egal cu salariul anual mediu al unui număr de 250.000 învăţători. De asemenea, din banii cheltuiţi pe 14 bombardiere reactoare s-ar putea hrăni 14 milioane de copii timp de un an. Să reţinem de asemenea că o singură bază de lansare a rachetelor intercontinentale costă cît o hidrocentrală cu o putere de 1,7 milioane kilowaţi.

Prin prisma acestor cîteva date, putem spune că avea deplină dreptate o revistă internaţională belgiană, care, într-un număr din vară, scria între altele: „Astăzi secolul nostru are posibilitatea să convertească societatea care moare de foame într-o societate a abundenţei, dacă, în loc să utilizeze energia atomică şi invenţiile ştiinţei şi ale tehnicii pentru o politică „nucleară" de echilibru al groazei, ea le-ar folosi în scopuri paşnice şi pentru un echilibru al hranei populaţiei de pe pămînt", şi, am adăuga noi, al învăţămîntului, al condiţiilor de locuit, al progresului omenesc multilateral.

În lumina faptelor de mai sus înţelegem mai bine importanţa, necesitatea, greutatea, largul sprijin de care s-au bucurat din partea altor ţări cele două iniţiative româneşti, înscrise pe agenda actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., anume: „Rolul ştiinţei şi tehnologiei moderne în dezvoltarea naţiunilor şi necesitatea întăririi cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice între state" şi cu deosebire: „Consecinţele economice şi sociale ale cursei înarmărilor şi efectele sale profund dăunătoare asupra păcii şi securităţii în lume".

Referindu-se la această ultimă iniţiativă a ţării noastre, cu prilejul dezbaterilor pe marginea ei, reprezentantul Ciprului la O.N.U. a spus: „Interesul deosebit trezit de iniţiativa României se datorează faptului că ea se referă la o problemă de o importanţă vitală, aceea a asigurării condiţiilor supravieţuirii speciei umane şi a civilizaţiei create de ea".

Cele două iniţiative româneşti care s-au bucurat de un aşa mare ecou în arena internaţională, Rezoluţiile pe marginea lor fiind adoptate în unanimitate de Adunarea Generală O.N.U., în 8 decembrie a.c., sînt emanate, alături de multe altele, din firea, preocupările şi aspiraţiile poporului nostru, din politica de pace şi colaborare pe bază de egalitate în drepturi şi interes reciproc, pe care Patria noastră o promovează cu hotărîre şi consecvenţă în relaţiile internaţionale.

*

Apropiindu-ne de Crăciun, acest praznic al păcii pe pămînt şi al bunei învoiri între oameni, se cuvine deci ca, alături de întregul popor, alături de toate popoarele, toţi cei ce în chip drept mărturisim pe Mîntuitorul Iisus Hristos să facem ca prin faptele noastre, prin graiul şi prin toată activitatea noastră ideile păcii să triumfe tot mai mult, colaborarea cu adevărat frăţească să se instaureze tot mai deplin între oameni şi popoare, pentru ca forţele binelui să triumfe, pentru ca toţi oamenii de bine să simtă tot mai mult frumuseţea şi bucuria vieţii.

T.R.

30 decembrie

Ziua de 30 decembrie de la sfîrşitul anului 1947 constituie o treaptă importantă în organizarea şi conducerea noastră statală de astăzi.

În această zi poporul român a realizat o importantă victorie, înlăturînd monarhia şi proclamînd Republica Populară Română, consfinţind în acest fel cucerirea întregii puteri de către oamenii muncii. Acest act se înscrie în seria succeselor democratice începute cu istoricul 23 August 1944, cînd poporul şi patria noastră s-au descătuşat de jugul fascist, luîndu-şi destinul în propriile sale mîini şi continuînd cu 6 martie, zi care a adus la cîrma ţării noastre primul guvern democrat, prezidat de Dr. Petru Groza.

Reformele iniţiate de acest guvern al poporului au cimentat legăturile dintre conducere şi masele populare.

Cu răbdare şi cu tenacitate s-au creat premisele favorabile pentru înlăturarea ultimului vestigiu şi pilon al claselor exploatatoare: monarhia.

La dorinţa maselor, regele a fost înlăturat şi prin Legea nr. 363 din 30 decembrie 1947, Adunarea deputaţilor a adoptat constituirea statului român ca Republică Populară Română, iar prin Legea 364/1947 au fost numiţi membrii Prezidiului Republicii Populare Române.

Constituţia din 13 aprilie 1948 a înscris în paragrafele ei succesele obţinute marcînd jaloanele noului stat, cu organele şi ţelurile sale.

Se consfinţeşte şi întăreşte în mod continuu proprietatea de stat, extinzîndu-se asupra principalelor mijloace de producţie, se pun bazele industriei socialiste şi începe transformarea socialistă a agriculturii.

A doua Constituţie a Republicii Populare Române, cea din septembrie 1952, consacră drepturile fundamentale ale cetăţenilor şi principiul legalităţii populare, paralel cu liniile dezvoltăriii economice, cu accentul sporit pus pe industrializare şi planificare.

Esenţa transformărilor revoluţionare din patria noastră, a căror consacrare o exprimă prevederile Constituţiei din august 1965, apare cît se poate de clar în textele definitorii ale Republicii Socialiste România ca stat al oamenilor muncii de la oraşe şi sate, suveran, independent şi unitar. Ea consfinţeşte faptul că întreaga putere aparţine poporului, liber şi stăpîn pe soarta sa.

În agricultură se încheie procesul de cooperativizare şi se trece la mecanizarea ei, pentru a se obţine rezultate din ce în ce mai sporite.

În aceşti peste 20 de ani de cînd noua orînduire s-a instaurat în chip deplin în ţara noastră, progresele au devenit tot mai evidente în toate domeniile: economic, social, cultural, ştiinţific etc.

Peisajul ţării s-a modificat, îmbogăţindu-se cu noi aspecte: oraşele au fost refăcute, înfrumuseţate, au apărut centre noi, iar satele şi-au schimbat faţa. Şcoli de toate gradele şi-au deschis larg porţile, chemînd odraslele patriei să se adape din izvoarele ştiinţei şi culturii.

An de an poporul nostru întîmpină ziua proclamării Republicii cu noi şi noi succese.

Dar ziua de 30 decembrie, prin poziţia ei în calendar, este şi ziua pregătitoare a bilanţurilor pentru activitatea din trecut şi de fiecare an şi, în acelaşi timp, ziua stabilirii perspectivelor de viitor.

În acest sens, este bine să reţinem că Dl. Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, în 25 noiembrie 1970 a prezentat proiectul de plan cincinal privitor la dezvoltarea economiei naţionale pe perioada 1971—1975, care înseamnă un nou pas înainte pe calea afirmării şi înfloririi Patriei noastre.

De asemenea, deşi anul nu este încă încheiat, totuşi, în ansamblu, Dl Preşedinte al Consiliului de Stat constată că cincinalul 1966—1970 se încheie cu succese, obţinîndu-se un ritm mediu anual de sporire a producţiei industriale de 11,7 la sută mai mare decît cel prevăzut.

Agricultura, la rîndul ei, în pofida condiţiilor climaterice nefavorabile din ultimii ani şi a inundaţiilor, cu lanţul lor de calamităţi, din acest an, a înregistrat şi ea un spor de 24 la sută faţă de cincinalul precedent.

Progrese însemnate s-au realizat în cincinalul şi în anul care se încheie şi în celelalte ramuri ale economiei naţionale: construcţii, transporturi, comerţ interior şi exterior, în cercetarea ştiinţifică etc.

Sporind venitul naţional odată şi jumătate, a devenit posibilă şi majorarea salariilor tuturor salariaţilor — în special salariile mici — asigurîndu-se o retribuire mai echitabilă şi stimulativă, înrîurind pozitiv asupra bugetului familial. Numărul salariaţilor a crescut cu 800.000 de persoane în ultimii cinci ani, pensiile de asigurări sociale au crescut cu 39 la sută şi au fost mărite alocaţiile pentru copii.

În general standardul de viaţă s-a ridicat atît la oraşe cît şi la sate, desfăcîndu-se prin comerţul de stat de 1,5 ori mai multe mărfuri în 1970 faţă de 1965.

În anii cincinalului, al cărui sfîrşit se apropie, au fost construite 323.000 de apartamente în afara celor 5000 de locuinţe construite pentru sinistraţi.

Cheltuielile pentru învăţămînt, ştiinţă, cultură, artă, sănătate şi alte acţiuni sociale în 1970 au atins 36 miliarde lei, faţă de 22 miliarde în 1965.

Preocuparea constantă şi fundamentală de prim ordin a politicii statului nostru, în interior, rămîne creşterea bunăstării materiale a celor ce muncesc de la oraşe şi sate.

La acest succes s-a putut ajunge printr-o organizare administrativă îmbunătăţită, care dă posibilitate organelor centrale şi locale să fie în strînsă legătură cu masele. Energiile nebănuite pe care le are poporul nostru s-au manifestat în aceşti ani cu toată vigoarea.

Înfăptuirile dobîndite pînă în prezent, care sînt un bun cîştigat şi o chezăşie pentru paşii următori, sînt rodul activităţii tuturor oamenilor muncii, a întregului popor, fără deosebire de naţionalitate, care e încredinţat că destinul său se află călăuzit de minţi înţelepte, legate indisolubil de popor şi de aspiraţiile lui.

Privind retrospectiv spre acel 30 decembrie, sîntem datori să ne reîmprospătăm energiile, să privim cu încredere viitorul nostru şi al generaţiilor următoare, să muncim cu zel sporit pentru ca ţara noastră, independentă şi liberă, să devină tot mai frumoasă şi prosperă.

Gh. Bota

Rugă de pace

Slăvite, puternice, înţelepte cuvînt
Din lutul obîrşiei ne-ai renăscut într-un cînt,
Acela al Păcii şi al Dragostei sfinte,
Lăsîndu-ne porunca de a lucra fierbinte;
Ca ele înfrăţite în lume să domnească
Şi-n razele iubirii ai noştri fii să crească . . .
Mărire aducem, Ţie, Iisuse, o ! mărire,
Că ne-nvăţaşi rugarea de Pace şi Iubire.

Puiu Ciolan Bădeţeanu
student teolog

Informaţii

● Între 16 şi 18 octombrie 1970, în capitala Indiei, Delhi, s-au desfăşurat lucrările Prezidiului Consiliului Mondial al Păcii, cu care prilej au fost examinate problemele actuale ale mişcării pentru pace a şi securitatea popoarelor ş.a.

În cursul sesiunii a avut loc solemnitatea decernării post mortem a Medaliei de aur a păcii, „Frederic Joliot-Curie", eminentului om de stat al Indiei, Javarhalal Nehru.

Sesiunea a adoptat un „Apel către guvernele tuturor ţărilor", în care se cere acestora să militeze neîntrerupt pentru realizarea dezarmării generale şi totale, pentru interzicerea armelor nucleare, chimice şi bacteriologice, precum şi o seamă de rezoluţii privitoare la situaţia din Indochina, Orientul Apropiat etc.

● Luni, 30 noiembrie 1970, Sf. Andrei fiind, în capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc, la ora 12, un parastas în amintirea vrednicului de pomenire mitropolitul Andrei Şaguna. Parastasul a fost slujit de un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. vicar Traian Belaşcu, răspunsurile fiind date de corul studenţilor teologi.

Au participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. consilieri de la Centrul arhiepiscopesc, P. C. profesori de la Institutul Teologic, studenţii teologi şi angajaţi.

După parastas, dl V. Cornilă, student în anul IV, a evocat, într-o reuşită cuvîntare, unele aspecte ale personalităţii şi activităţii mitropolitului Andrei Şaguna.

● În parohia Sibiel, prot. Sibiu, prin rîvna demnă de urmat a C. preot local, Zosim Oancea, de mai mult timp funcţionează o colecţie ajunsă la aproximativ 450 icoane pe sticlă, mult apreciată de vizitatorii din ţară şi străinătate, al căror număr în acest an s-a ridicat la cîteva sute.

În perspectivă de a deveni un adevărat muzeu, această frumoasă colecţie a fost semnalată şi de unele organe de presă, ca de exemplu: „Satul Socialist", care, în numărul său din 19 iulie 1970, vorbeşte de „Sibiel, cu splendida sa colecţie de icoane pe sticlă" şi „Tribuna Sibiului" care, în numărul din 24 septembrie 1970, aminteşte aceste icoane pe sticlă, ca „reprezentînd documentar toate stilurile ardeleneşti ale genului".

Inţelesuri ale Naşterii Domnului

(Urmare din pag. 1)

la Sf. Liturghie şi prin fapte de dragoste frăţească şi milostenie.

Se cade, de asemenea, ca sărbătoarea Naşterii Domnului să însemne pentru fiecare creştin începutul renaşterii sale duhovniceşti spre o viaţă mai bună, mai curată, mai cinstită. Căci precum, începînd cu data de 21 decembrie, ziua începe să crească, iar noaptea să scadă, tot astfel se cuvine ca, începînd cu praznicul Naşterii Domnului, viaţa creştinului să crească şi să sporească în fapte bune, acesta fiind gata spre a se desăvîrşi în tot lucrul bun. Şi după cum lumina naşterii Domnului a strălucit departe de staulul din Betleem, izgonind întunericul necunoştinţei, tot astfel lumina faptelor bune ale creştinilor se cuvine să strălucească şi să alunge neînţelegerile, duşmăniile şi războaiele dintre oameni şi popoare. Căci naşterea Domnului a adus în lume, prin glasul îngerilor, mesajul păcii şi al bunei înţelegeri între oameni: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14).

Iată pentru ce, sărbătoarea Naşterii Domnului trebuie să fie pentru credincioşii Bisericii noastre prilej de bucurie sufletească, început de înnoire şi desăvîrşire în fapte bune, săvîrşite în lumina învăţăturii lui Hristos, precum şi îndemn spre întrajutorare şi înfrăţire, căci numai astfel vom putea împlini cu toţii porunca Mîntuitorului: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca, văzînd ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru care este în ceruri" (Matei 5, 16).

I. Zăgrean

Sf. Ignatie Teoforul

(Urmare din pag. 2)

încă sînt asemenea unui bob de grîu. Dinţii leilor sînt pietrele de moară, care mă vor măcina. O dacă aş putea să fiu înaintea Domnului Iisus, ca o pîine albă şi curată !"

Numele acestui vrednic „atlet al lui Hristos" era prea cunoscut în lumea creştinilor. La Smirna a văzut pe Sf. Policarp şi a primit delegaţiile de la diferite biserici care i-au ieşit întru întîmpinare. La despărţire le-a dat cîte o scrisoare de mulţumire şi de sfaturi pentru creştinii pe care n-a putut să-i cerceteze. Tot de aici a scris el şi creştinilor din Roma. Aceste scrisori, în număr de 7, au fost apoi citite în diferitele biserici creştine şi se pot citi şi azi cu multă plăcere şi folos. La Roma a fost întîmpinat de mulţi creştini şi a fost o mare bucurie duhovnicească această întîlnire, deşi pe feţele multora se vedea tristeţe şi în mulţi ochi lacrimi. Erau cei care se gîndeau la chinurile şi moartea care-l aşteptau pe marele ierarh.

Sf. Ignatie însă a avut destulă tărie sufletească spre a-i mîngîia pe toţi, spunîndu-le că el moartea pentru Hristos o primeşte nu ca pe o osîndă, ci ca pe o răsplată a ostenelilor lui pentru răspîndirea dreptei credinţe. A fost introdus apoi într-o clădire mare — un amfiteatru — care avea în mijloc o curte mare înconjurată de trei rînduri de scaune de piatră suprapuse pe care şedeau spectatorii în număr cam de 80.000. Această clădire se numea Coloseum şi ruinele lui se văd şi azi la Roma. Necreştinii iubeau aceste spectacole sîngeroase şi e de la sine înţeles că vestea că un nou creştin şi încă un episcop va fi aruncat la lei, să fi umplut Coloseul. Sf. Ignatie după ce a fost introdus a îngenuncheat şi s-a rugat, s-a dat drumul leilor flămînzi, care într-o clipă l-au sfîşiat. Din trupul lui n-au mai rămas decît oasele mai tari, pe care apoi creştinii le-au strîns cu evlavie şi le-au dus în Antiohia. Sf. Ignatie Teoforul a suferit moarte de martir în anul 107.

Biserica noastră cinsteşte pe Sf. martir Ignatie în 20 decembrie, aşadar în preajma Naşterii Domnului, a sărbătorii Crăciunului, cînd toate se umplu de pace cum plină de pace şi bunătate a fost şi făptura acestui Sfînt.

Prot. *A. Radu*

Sfinţirea bisericii din Racoviţa

În ziua de Duminică, 22 noiembrie 1970, Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a oficiat slujba sfinţirii bisericii şi Sf. Liturghie, în parohia Racoviţa, protopopiatul Sibiului. Biserica a fost reînnoită şi împodobită cu o frumoasă pictură în frescă, executată de pictorul Dimitrie Bănică, prin contribuţia şi jertfelnicia credincioşilor şi prin stăruinţa şi osteneala preotului local.

După slujba sfinţirii bisericii, a urmat Sfînta Liturghie arhierească, în decursul căreia au fost hirotoniţi candidaţii: Diacon Grigore Vizoli întru preot şi ipodiaconul Viorel Pop întru diacon. La priceasnă, păr. arhidiacon *Ioan Zăgrean* a tîlcuit Evanghelia zilei: parabola bogatului căruia i-a rodit ţarina (Luca 12, 16—21).

La sfîrşit a vorbit C. preot local, *V. Boieru*, care face un scurt istoric al bisericii şi parohiei de aici, asigurînd pe Î. P. S. Sa de unitatea sufletească a păstoriţilor săi, care se dovedesc a fi credincioşi fii ai Bisericii strămoşeşti, precum şi devotaţi şi harnici cetăţeni ai Patriei noastre.

P. C. vicar *Tr. Belaşcu* a insistat asupra importanţei acestui praznic pentru racoviţeni, arătînd necesitatea unităţii poporului nostru în zilele de astăzi, unitate pentru care istoria Bisericii şi a neamului nostru ne oferă numeroase exemple pilduitoare.

A vorbit apoi I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, *care arată între altele că biserica de aici are două lucruri comune cu Catedrala din Sibiu: hramul Sf. Treime şi iconostasul, opere ale aceluiaşi renumit pictor Octavian Smighelschi. Formele tradiţionale ale bisericii: crucea şi corabia sînt legate de Ierusalim şi de locurile unde s-a născut, a propovăduit, s-a jertfit şi a înviat Hristos Domnul. Prin jertfelnicia lor faţă de Biserică, racoviţenii au înţeles adevăratul rost al vieţii omeneşti: a aduce slujire lui Dumnezeu, semenilor noştri, Patriei noastre şi omenirii întregi.*

Sfinţirea bisericii din parohia Racoviţa a fost un minunat prilej de manifestare a unităţii creştineşti, de înălţătoare bucurii duhovniceşti, ea contribuind la întărirea unităţii în credinţă şi dragoste faţă de Biserică şi Patrie.

I. Z.

Sfinţirea bisericii din Dileul Vechi

În Duminica din 15 noiembrie 1970, Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit sfinţirea bisericii din parohia Dileul Vechi, prot. Luduş.

Însoţit de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi de alţi preoţi şi diaconi, în ajun Î. P. S. Sa a vizitat parohia *Lechinţa*, prot. Luduş, unde s-a săvîrşit vecernia zilei.

La sfîrşitul slujbei, C. pr. *S. Stoiţă*, parohul locului, a făcut un scurt istoric al parohiei şi o dare de seamă asupra problemelor locale ce-i preocupă.

P. C. vicar *Tr. Belaşcu*, în cuvîntul adresat, insistă asupra roadelor ce decurg din actul înfrăţirii religioase a credincioşilor Bisericii Ortodoxe din Transilvania şi face un călduros îndemn pentru a merge în continuare pe drumul păcii şi al consolidării măreţului act de la 21 octombrie 1948.

Urmează cuvîntul de învăţătură al I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *în care îndeamnă stăruitor pe credincioşi să lucreze cu vrednicie pentru întărirea credinţei noastre strămoşeşti, pentru mîntuirea sufletelor, pentru dobîndirea vieţii celei veşnice şi pentru întărirea unităţii poporului nostru, la care ne cheamă viaţa cea nouă la care sîntem martori zi de zi.*

A doua zi, Duminică dimineaţa, la ora 9,30, un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. prot. I. Macavei, în faţa bisericii din parohia Dileul Vechi a întîmpinat pe Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Urmează slujba sfinţirii bisericii, Sf. Liturghie arhierească, în timpul căreia a fost hirotonit întru preot candidatul Alexandru Comşa pentru parohia Părău, prot. Făgăraş.

La priceastnă a vorbit prof. *N. Neaga* despre parabola Samarineanului milostiv.

Au fost acordate diplome de apreciere pentru activitate deosebită în slujba Bisericii credincioşilor Dumitru Stanciu — epitrop şi Ioan Ţiţiu — cîntăreţ bisericesc.

La sfîrşitul Sf. Liturghii a vorbit preotul reformat din localitate *Orban Aron*.

P. C. păr. vicar *Tr. Belaşcu* insistă asupra vrednicie credincioşilor acestei parohii la zidirea bisericii, asupra folosului învăţăturii Sf. Evangheliі pentru viaţa noastră duhovnicească, asupra roadelor unificării noastre religioase şi a unităţii poporului nostru.

Luînd cuvîntul, Înaltul nostru Arhipăstor *exprimă părintească dragoste pentru toţi ostenitorii lucrărilor la sfînta biserică, laudă statornicia lor în credinţă şi face un părintesc îndemn ca să meargă mai departe pe drumul luminos al învăţăturilor Sfintei noastre Biserici. Să ne plecăm genunchii în faţa sfîntului altar şi să cerem binecuvîntarea lui Dumnezeu ca lucrarea noastră să dea roade îmbelşugate.*

Dumnezeu să-şi reverse darul Său asupra ţării noastre, asupra poporului nostru şi asupra lumii întregi, ca în lume să fie pace, ca viaţa să fie din ce în ce mai luminoasă şi mai îmbelşugată — spune de încheiere Înalt Prea Sfinţia Sa.

Încredinţaţi că lucrarea aceasta duhovnicească va fi spre întărirea în credinţă a poporului drept-credincios şi că roadele nu vor întîrzia, am părăsit parohia Dileul Vechi întorcîndu-ne la Centrul arhiepiscopesc.

I. B.

De Crăciun

Cad încet şi legănat
Fulgii iernii peste sat
Şi se-aşează liniştiţi
Peste pomii desfrunziţi.

Iar atunci cînd noaptea vine
Pe la casele creştine,
Se aud cîntînd frumos
Dragi colinde lui Hristos.

Sînt colindători cu plete,
Adunaţi în cete, cete,
Ei învaţă „Lerui bun"
Să-l colinde de Crăciun.

Doamne ! Mare-i bucuria,
Şi-n suflet mărinimia
Cînd Crăciunul străbun vine
Pe la vetrele creştine !

Nicolae Isac
cîntăreţ bisericesc

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206